

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www.

www.

www.

www.

Ghaemiyeh

.com

.org

.net

.ir

کتابشناسی
حج
و زیارت

معرفی کتاب‌های منتشر شده در ایران
(۱۳۵۸-۱۴۰۸)

ایادری نصر اصفهان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کتابشناسی حج و زیارت

نویسنده:

اباذر نصر اصفهانی

ناشر چاپی:

مشعر

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۹	کتابشناسی حج و زیارت
۹	مشخصات کتاب
۹	اشاره
۱۳	فهرست مطالب
۱۸	پیشگفتار
۲۰	مقدمه
۳۰	علائم و نمادها
۳۲	بخش نخست تاریخ و جغرافیا
۳۲	اشاره
۳۴	فصل اول: تحولات تاریخی
۴۴	فصل دوم: سیره نبوی (ص) و ائمه (ع)
۵۰	فصل سوم: تاریخ محلی
۵۰	الف: بررسی های عمومی
۵۵	ب: مناطق زیارتی خاص
۵۵	۱- مکه و مدینه
۵۵	اشاره
۱۰۸	حوادث ویژه
۱۰۸	(حج خونین، تخریب بقیع و ...)
۱۱۸	۲- عتبات عراق
۱۴۴	۳- عتبات شامات
۱۵۵	۴- مشهد مقدس
۱۵۷	بخش دوم سفرنامه و خاطره نگاری
۱۵۷	اشاره

۱۵۹	فصل اول: گزارش عمومی
۱۷۳	فصل دوم: گزارش زیارتگاه های خاص
۱۷۳	مکه و مدینه
۲۷۳	عتبات عالیات
۲۹۳	عتبات شامات
۲۹۷	مشهد مقدس
۲۹۸	بخش سوم: حج از نگاه عرفان، اخلاق و کلام
۲۹۸	اشاره
۳۰۲	فصل اول: فلسفه و اسرار حج
۳۶۷	فصل دوم: آداب حج
۴۲۷	بخش چهارم قرآن و حدیث
۴۲۷	اشاره
۴۳۱	فصل اول: بررسی های عمومی
۴۴۰	فصل دوم: حج از منظر قرآن
۴۵۰	فصل سوم: حج از منظر روایات
۴۶۱	بخش پنجم ادبیات و هنر
۴۶۱	اشاره
۴۶۵	فصل اول: شعر و نثر منظوم
۴۸۷	فصل دوم: داستان و نمایشنامه
۴۹۳	فصل سوم: ادبیات کودک و نوجوان
۵۰۳	فصل چهارم: گزارش آثار هنری
۵۰۷	فصل پنجم: متون زبان آموزی
۵۱۱	بخش ششم فقه و حقوق
۵۱۱	اشاره
۵۱۳	فصل اول: فقه استدلالی
۵۳۴	فصل دوم: مناسک و احکام زیارت

۶۲۴	فصل سوم: بررسی های مقارن و تطبیقی بین مذاهب
۶۳۳	بخش هفتم علوم اجتماعی (اقتصاد، علوم سیاسی، روان شناسی، آمار)
۶۳۳	اشاره
۶۳۵	فصل اول: بررسی های عمومی
۶۳۷	فصل دوم: بررسی های تخصصی
۶۳۷	جنبه اجتماعی
۶۳۹	جنبه سیاسی
۶۵۰	جنبه اقتصادی
۶۵۱	جنبه روان شناسی
۶۵۳	بخش هشتم بهداشت و درمان
۶۶۱	بخش نهم مدیریت حج و حجاج
۶۶۱	اشاره
۶۶۳	فصل اول: مدیریت و برنامه ریزی (شرح وظایف، تدارکات و ...)
۶۷۶	فصل دوم: اسناد گزارشی
۶۸۶	بخش دهم تشریف و نیایش
۶۸۶	اشاره
۶۹۰	فصل اول: فلسفه و هدف
۶۹۸	فصل دوم: فضیلت ها
۷۱۹	فصل سوم: آداب اخلاقی و رسوم اجتماعی
۷۱۹	الف- آداب عمومی
۷۳۶	ب- آداب تشریف به اماکن خاص
۷۳۶	عتبات عالیات
۷۵۷	عتبات شامات
۷۵۹	آستان قدس رضوی
۷۶۶	فصل چهارم: شبهه شناسی؛ ردیه و دفاعیه ها
۸۲۲	فصل پنجم: زیارت نامه ها: متن، بررسی و شرح ها

۸۲۲	الف- بررسی های عمومی
۸۲۲	ب- بررسی موردی
۸۲۲	«زیارت نامه عاشورا»
۸۶۵	«زیارت جامعه کبیره»
۸۹۴	«زیارت آل یاسین»
۸۹۹	«زیارت اربعین»
۹۰۰	«زیارت ناحیه مقدسه»
۹۰۴	«زیارت امین الله»
۹۰۷	«زیارت وارث»
۹۰۹	«زیارت غدیریه»
۹۱۱	«دیگر زیارت نامه ها»
۹۱۷	فصل ششم: دعای عرفه؛ متن و بررسی ها
۹۲۶	بخش یازدهم کلیات: مرجع شناسی
۹۲۶	اشاره
۹۲۸	فصل اول: مأخذشناسی
۹۳۲	فصل دوم: دانشنامه و فرهنگنامه
۹۳۹	فصل سوم: مجموعه ها
۹۵۵	فصل چهارم: خطابه ها و پیام ها
۹۶۶	فصل پنجم: شخصیت شناسی
۹۶۸	فصل ششم: سندشناسی مدارک و منابع
۹۷۲	فصل هفتم: درسنامه ها: متون آموزشی
۹۷۶	فهرست عناوین
۱۱۳۶	فهرست پدیدآورندگان
۱۲۴۲	فهرست ها
۱۲۵۴	درباره مرکز

کتابشناسی حج و زیارت

مشخصات کتاب

سرشناسه : نصر اصفهانی، اباذر، ۱۳۵۸ -

عنوان و نام پدیدآور : کتاب شناسی حج و زیارت / اباذر نصر اصفهانی.

مشخصات نشر : تهران: نشر مشعر، ۱۳۸۹.

مشخصات ظاهری : ۱۰۱۹ ص.

شابک : ۱۶۰۰۰۰ ریال : ۷-۲۸۳-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی : فیا

موضوع : حج -- کتاب شناسی

رده بندی کنگره : Z۷۸۳۵ / الف ۵ ن ۶۳ ۱۳۸۹

رده بندی دیویی : ۰۱۶/۲۹۷۳۵۷

شماره کتابشناسی ملی : ۲۲۰۱۴۹۱

ص: ۱

اشاره

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۹
مقدمه.....	۱۱
علائم و نمادها.....	۲۱
بخش نخست: تاریخ و جغرافیا.....	۲۳
فصل اول: تحولات تاریخی.....	۲۵
فصل دوم: سیره نبوی (ص) و ائمه (ع).....	۳۵
فصل سوم: تاریخ محلی.....	۴۱
الف: بررسی‌های عمومی.....	۴۱
ب: مناطق زیارتی خاص.....	۴۶
۱- مکه و مدینه.....	۴۶
مباحث کلی.....	۴۶
حوادث ویژه (حج خونین، تخریب بقیع و ...)	۹۶
۲- عتبات عراق.....	۱۰۶
۳- عتبات شامات.....	۱۲۹
۴- مشهد مقدس.....	۱۳۹
بخش دوم: سفرنامه و خاطره‌نگاری.....	۱۴۱
فصل اول: گزارش عمومی.....	۱۴۳
فصل دوم: گزارش زیارتگاه‌های خاص.....	۱۵۵

۶ کتابشناسی حج و زیارت

۱۵۵	مکه و مدینه
۲۴۶	عتبات عالیات
۲۶۴	عتبات شامات
۲۶۸	مشهد مقدس
۲۶۹	بخش سوم: حج از نگاه عرفان، اخلاق و کلام
۲۷۳	فصل اول: فلسفه و اسرار حج
۳۳۱	فصل دوم: آداب حج
۳۸۱	بخش چهارم: قرآن و حدیث
۳۸۵	فصل اول: بررسی‌های عمومی
۳۹۳	فصل دوم: حج از منظر قرآن
۴۰۳	فصل سوم: حج از منظر روایات
۴۱۳	بخش پنجم: ادبیات و هنر
۴۱۷	فصل اول: شعر و نثر منظوم
۴۳۷	فصل دوم: داستان و نمایشنامه
۴۴۳	فصل سوم: ادبیات کودک و نوجوان
۴۵۳	فصل چهارم: گزارش آثار هنری
۴۵۷	فصل پنجم: متون زبان‌آموزی
۴۶۱	بخش ششم: فقه و حقوق
۴۶۳	فصل اول: فقه استدلالی
۴۸۳	فصل دوم: مناسک و احکام زیارت
۵۶۱	فصل سوم: بررسی‌های مقارن و تطبیقی بین مذاهب
۵۶۹	بخش هفتم: علوم اجتماعی
۵۷۱	فصل اول: بررسی‌های عمومی

فهرست مطالب

۵۷۳	فصل دوم: بررسی‌های تخصصی
۵۷۳	جنبه اجتماعی
۵۷۵	جنبه سیاسی
۵۸۶	جنبه اقتصادی
۵۸۷	جنبه روان‌شناسی
۵۸۹	بخش هشتم: بهداشت و درمان
۵۹۷	بخش نهم: مدیریت حج و حجاج
۵۹۹	فصل اول: مدیریت و برنامه ریزی (شرح وظایف، تدارکات و...)
۶۱۱	فصل دوم: اسناد گزارشی
۶۲۱	بخش دهم: تشریف و نیایش
۶۲۵	فصل اول: فلسفه و هدف
۶۳۳	فصل دوم: فضیلت‌ها
۶۵۳	فصل سوم: آداب اخلاقی و رسوم اجتماعی
۶۵۳	الف - آداب عمومی
۶۷۰	ب - آداب تشریف به اماکن خاص
۶۷۰	عتبات عالیات
۶۸۸	عتبات شامات
۶۹۰	آستان قدس رضوی
۶۹۷	فصل چهارم: شبهه‌شناسی؛ ردیه و دفاعیه‌ها
۷۵۱	فصل پنجم: زیارت‌نامه‌ها: متن، بررسی و شرح‌ها
۷۵۱	الف - بررسی‌های عمومی
۷۵۱	ب - بررسی موردی
۷۵۱	زیارت‌نامه عاشورا
۷۸۸	زیارت جامعه کبیره

۸ کتابشناسی حج و زیارت

زیارت آل یاسین	۸۱۵
زیارت اربعین	۸۱۹
زیارت ناحیه مقدسه	۸۲۰
زیارت امین الله	۸۲۴
زیارت وارث	۸۲۷
زیارت غدیریه	۸۲۹
دیگر زیارت نامه ها	۸۳۱
فصل ششم: دعای عرفه؛ متن و بررسی ها	۸۳۷
بخش یازدهم: کلیات: مرجع شناسی	۸۴۵
فصل اول: مأخذشناسی	۸۴۷
فصل دوم: دانشنامه و فرهنگنامه	۸۵۱
فصل سوم: مجموعه ها	۸۵۷
فصل چهارم: خطابه ها و پیام ها	۸۷۳
فصل پنجم: شخصیت شناسی	۸۸۳
فصل ششم: سندشناسی مدارک و منابع	۸۸۵
فصل هفتم: درسنامه ها: متون آموزشی	۸۸۹
فهرست عناوین	۸۹۳
فهرست پدیدآورندگان	۹۷۳
فروست ها	۱۰۰۷

از جمله شاخص های توسعه یافتگی جوامع، رشد دانش اطلاع رسانی و خدمات مرجع در میان پژوهشگران آن جامعه است. خدمات مرجع دامنه وسیعی از قبیل دایرهالمعارف، دانشنامه، کتابشناسی، نسخه شناسی، فرهنگنامه، راهنما و اطلس دارد. مأخذشناسی به عنوان یکی از مناسبترین مراجع در گردآوری، تنظیم و اشاعه منابع مکتوب در حوزه موضوعی خاص، جایگاه و ارزش ویژه‌ای در عرضه ی خدمات علمی دارد. در اهمیت کتابشناسی، همین بس که بدون وجود آن هیچ تحقیق و پژوهشی به طور کامل به سامان نمیرسد چرا که کتابشناسی، اطلاعات لازم جهت پیشبرد یک پژوهش را در اختیار محقق قرار میدهد. وجود کتابشناسی در هر موضوعی، از هدر رفتن وقت پژوهشگران آن رشته در جستجوی منابع جلوگیری میکند. همچنین نمایی از وضعیت علمی آن موضوع را نشان میدهد.

حج و زیارت به عنوان دو وظیفه اصلی سازمان حج و زیارت در ایران، دامنه ی عریض و طویل و جنبه های بسیار دارد؛ این موضوع با همه پهناوری آن، موضوع این مأخذشناسی است. از طرفی حج و زیارت، بخشی از زندگی هر فرد مسلمان است و مسلمانان برای این اعمال برنامه ریزی نموده، هزینه هایی مصرف کرده و بالاخره زمانهایی را به آنها اختصاص میدهند. البته تأثیر حج و زیارت در اقتصاد جامعه و فرهنگ دینی هم قابل توجه است. به دلیل همین نکات است

که پژوهشگران از اقشار و تخصصهای مختلف به ابعاد حج و زیارت پرداخته اند و هر ساله صدها کتاب و مقاله در این زمینه عرضه میشود و در اینجا هم مثل دیگر بخشهای جامعه اگر پژوهشگران و نخبگان به خوبی به وظایف خود عمل کنند، جامعه هدایت خواهد شد. اما با نگاهی به آثار عرضه شده در این زمینه معلوم میشود که مشکلات و نواقصی هست؛ ابتکار، و از دیگر سو، پرداختن به دغدغه ها و معضلات کمتر به چشم میخورد.

یک علت مشکلات در عرصه ی حج و زیارت، فقدان اطلاع رسانی مناسب است. این کمبود، مؤلفان را به سوی تألیف کارهای تکراری و بدون توجه به واقعیتها و مشکلات سوق میدهد. حال در صورت فعال شدن سامانه های اطلاع رسانی، وضعیت پژوهش در این عرصه سامان میپذیرد و به تبع آن جامعه هدایت و توجیه خواهد شد و میلیونها دلاری که در سراسر جهان هزینه میشود و زمانهای زیادی که مصروف میگردد، تأثیر بسیار زیادتر و ماندگارتری بر جای خواهد گذاشت. همانگونه که قرآن مجید فرموده در حج منافع زیادی هست که باید صید شود و مسلمانان با بهره گیری از این فرصت ها به سازندگی خود و جامعه، بهبود اخلاقیات و توسعه اجتماعی همت گمارند.

بنابراین هدف این پژوهش اطلاع رسانی در عرصه ی آثار منتشره پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران تاکنون است، تا از این طریق، حج پژوهی و زیارت پژوهی در مسیر صحیح قرار گیرد و با این تصحیح، جامعه هم در مسیر صحیح قرار گیرد. به ویژه مدیریت حج و زیارت با بهره گیری از همین اطلاعات میتواند برنامه ریزی داشته باشد یا خط مشی خود را اصلاح نماید.

پیشینه: حج و زیارت خانه خدا و مزارات بزرگان اسلام و تشیع از قرون نخستین اسلامی توجه مسلمانان را جلب کرد و دانشمندان از همان روزگار از منظرهای مختلف به ابعاد این دو پدیده پرداخته اند. ابن ندیم در کتاب مشهورش از نویسندگانی که به نام ابوعبدالله محمد بن الحسن (درگذشت ۱۸۹ ق، مقیم کوفه و درگذشت در ری) یاد کرده که کتابی به نام الحج و کتاب دیگری در نقد

دانشمندان و فرهنگ شهر مدینه به نام الرّد علی اهل المدینه نگاشت. همو از محمدبن ادریس (درگذشت ۲۰۴ ق، در مصر) یاد کرده که کتابی به نام کتاب الحج نوشت. نیز از ابن محمدبن عبدالله الفقیه مشهور به بُنّار از فقهای متقدم امامیه یاد کرده که کتابی در زمینه حج عمره به نام کتاب العمره نگاشت. (۱)

در فرهنگ شیعه اهتمام فراوان به حج شده است. نخستین آثاری که دانشمندان امامیه در این باره نوشتند عبارت اند از:

- کتاب الحج از ابان بن عبدالملک الثقفی از اصحاب امام صادق (ع) (مذکور در الرجال نجاشی)

- کتاب الحج از ابی منصورالزیادی (مذکور در المعالم ابن شهر آشوب)

- کتاب الحج از احمدبن القمی (درگذشت ۳۵۰ ق، مذکور در الرجال نجاشی)

- کتاب الحج از جعفر بن محمد بن قولویه القمی (درگذشت ۳۶۸ ق، مذکور در الرجال نجاشی)

آقابزرگ تهرانی، چهل اثر از شیعیان متقدم از قرون نخستین اسلامی را شناسایی و معرفی کرده است. (۲)

البته اینها فقط آثار با عنوان کتاب الحج است و شیعیان آثار دیگری با عنوان عمره یا مکه نوشته و عرضه کرده‌اند و با احتساب آنها، آمار کتابها و رساله‌هایی که مسلمانان در هر سده عرضه کرده‌اند، افزایش چشمگیر می‌یابد.

به دلیل کثرت و زیادی آثار درباره حج، مکه، مدینه و امثال این کلیدواژه‌ها، کسانی در صدد گردآوری اطلاعات این آثار و تنظیم آنها برآمده‌اند. از اینرو چند کتابشناسی درباره حج و زیارت تولید و عرضه شده است.

در ایران حداقل سه اثر در قالب کتابشناسی درباره حج و زیارت تاکنون

ص: ۱۳

۱- الفهرست، ص ۲۴۵، ۲۵۰، ۲۷۹.

۲- الذریعه، ج ۶، ص ۲۴۹-۲۵۴.

شناسایی شده است. مشخصات آنها عبارت اند از:

- کتابنامه حج، به کوشش محمدحسن بکائی، به سفارش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۴، ۳۹۲ ص.

این اثر معرفی کتابها و نشریاتی است که در موضوع حج به زبانهای عربی، فارسی و اردو عرضه شده است و حداکثر تا سال ۱۳۷۳ شمسی را پوشش میدهد. فهرست موضوعی این آثار نیز در پایان کتاب آمده است. آثار معرفی شده ذیل یکی از این موضوعات جای گرفته اند: احرامنامه؛ احکام حج؛ احکام میقات؛ بهداشت حاجیان؛ پیامهای امام خمینی؛ حجاز مقدس؛ حج خونین؛ حجامه؛ حرمین شریفین؛ دعاها و زیارات حج؛ سفرنامه؛ طواف نامه؛ عمره مفرده؛ قربانی؛ مدینه شناسی؛ مکه شناسی؛ مناسک حج.

- معجم ما کتب فی الحج والزیاره والمعالم المشرفه فی الحجاز، به کوشش عبدالجبار الرفاعی، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۳۷۶ ص.

فهرستی از آثار فارسی و عربی است که در رابطه با حج و مکه مکرمه و مدینه منوره و اماکن متبرکه و زیارتی حجاز است. اطلاعات بیش از ۲۲۰۰ کتاب شامل اسم کتاب و نام نویسنده و سال و محل نشر را آورده است.

- کتابشناسی و ادبیات حج: مختصری از اشعار و فهرستی از کتب منتشره درباره حج، به کوشش اداره کل ارشاد اسلامی خراسان، مشهد، بی نا، چاپ ۱، ۱۳۶۳.

- آینه آثار: فهرست آثار و معرفی کتابهای منتشر شده حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، به کوشش مرکز تحقیقات حج، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۲۲۳ ص.

معرفی آثار منتشر شده توسط مرکز تحقیقات حج و به کمک نشر مشعر است. این تولیدات درباره حج و ابعاد گوناگون فقهی، تاریخی، عرفانی، سیاسی و اجتماعی آن و نیز درباره عتبات عالیات است. به همراه اطلاعات مأخذشناسی

کتاب، معرفی کوتاهی از آن کتاب نیز آمده است. کتاب در یازده فصل تدوین شده که عبارت اند از: قرآن و تفسیر؛ آداب، اخلاق، اسرار و معارف حج؛ احکام و مناسک؛ اعتقادات؛ آثار تاریخی؛ ادعیه و زیارات؛ سفرنامه ها و خاطرات؛ حج در آینه شعر و ادب؛ نشریات امور اجرایی حج؛ آثار متفرقه؛ کتب و نشریات به زبانهای خارجی.

اما در باب زیارت هم از قرون اولیه اسلامی، آثاری نوشتند و در دوره جدید چند کتابشناسی عرضه شد. مهمترین اثری که از سده چهارم بر جای مانده کامل الزیارات ابن قولویه قمی است. پس از آن کامل الزیارت یا مزار نوشته شهید اول اهمیت دارد.

اما از کتابشناسی ها، بخشی از موسوعه الزیارات المعصومین (ع) از آقای رفیعی پور است. که چهارصد کتاب زیارتی را معرفی کرده و بسیار مهم است. دوم کتابشناسی مستقل زیر اهمیت دارد:

کتابشناسی زیارت: کتابشناسی زیارت، مزار، زیارتگاه های اسلامی، توسل، شفاعت، تبرک، به کوشش سیدرضا باقریان موحد، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۴۰۰ ص.

گزارشی از مهمترین کتابهای درباره زیارت به زبان فارسی یا عربی که نوشته یا ترجمه شده و در ایران چاپ یا پخش شده است. گردآورنده در بخش اول یکصد کتاب مهم درباره زیارت و مزار و زیارتگاه و موضوعات مرتبط را برگزیده و به صورت توصیفی معرفی کرده است. در بخش دوم با عنوان «کتابشناسی غیر توصیفی زیارت» اطلاعات مأخذشناسی ۵۶۲ اثر را آورده است. همچنین در بخش سوم با عنوان «نسخه شناسی زیارت» برخی از نسخه های خطی درباره زیارت معرفی شده است. آثاری که در این کتابشناسی آمده اند، حداکثر تا سال ۱۳۸۶ شمسی چاپ شده اند.

مناسب است از کتابشناسی دیگری با عنوان کتابشناسی امامزادگان و بقاع

متبرکه (به کوشش اصغر احمدی، برای سازمان اوقاف و امور خیریه و مؤسسه اطلاع رسانی اسلامی پارسا، قم، صیح صادق، ۱۳۸۴) نیز یاد شود.

اما همه اینها متعلق به گذشته اند و اطلاعات آثار چند سال اخیر را شامل نمیشوند و بعضاً طبق استانداردهای بین المللی تنظیم نشده اند. متعارف است، در هر موضوع، کتابشناسی ها هر سال و حداکثر هر دو سال یکبار ویرایش جدید و تکمیل شوند. معمولاً پژوهشگران از آخرین کتابشناسی استفاده میکنند.

قلمرو: عنوان این پروژه «کتابشناسی حج و زیارت» است و مشتمل بر سه اصطلاح حج، زیارت و کتابشناسی است. منظور از کتابشناسی، اطلاع رسانی در زمینه ی کتب، مقالات و پایان نامه ها است. البته این مأخذشناسی فقط کتابها را معرفی خواهد کرد. اطلاع در این موارد مشتمل بر دیتاهای صوری مربوط به چاپ، عنوان، نویسنده اثر و نیز اطلاعات مربوط به محتوای اثر است. از اینرو هر اثر در دو لایه ی مأخذشناسی و توصیف محتوا یا چکیده معرفی میشود. در همه این فرآیندها، مطابق ضوابط و استانداردهای بین المللی کار میشود و از آخرین تجارب استفاده میشود.

اما حج، اصطلاحی است که گویای مجموعهای از اعمال و نیات است که هر فرد مسلمان در دیدار مکه مکرمه و خانه خدا انجام میدهد. زیارت هم مجموعهای از کارها و نیتها است که مسلمانان در دیدار مسجد رسول الله (ص) و مرقد شریف آن حضرت و نیز مراقد دیگر معصومین (ع) انجام میدهند. معلوم است شیعیان با اعتقاد به امامت، احترام ویژه ای به چهارده معصوم (ع) دارند و مفهوم زیارت نزد شیعیان گسترده تر است.

به هر حال حج و زیارت گویای مفهوم دیدار؛ ولی در حج، دیدار خانه خدا و در زیارت دیدار مرقد رسول الله (ص) یا امام علی (ع) یا امام حسین (ع) یا دیگر ائمه (ع) مطرح است. البته گاه غیر از چهارده معصوم (ع)، مرقد حضرت زینب در دمشق هم در قلمرو قرار میگیرد.

این کتابشناسی در صدد معرفی همه آثار حج و زیارت نیست بلکه فقط

کتابهایی را معرفی میکند که در محدوده زمانی ۱۳۵۸ (پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران) تا ۱۳۸۸ و انتشار در ایران است. این محدوده زمانی و جغرافیایی بر اساس نظر مدیریت مرکز تحقیقات حج و نیز مدیریت «همایش حرم» است. هر کتابی به هر زبانی در این محدوده منتشر شده باشد، در این پروژه اطلاع‌رسانی میشود.

اما از نظر موضوعی، همه ابعاد حج و زیارت یعنی ابعاد اجتماعی، سیاسی، کلامی، فقهی، اخلاقی، عرفانی، هنری، ادبی، تاریخی و جغرافیایی همگی در قلمرواند. البته آثار مرجع مثل دائره‌المعارفها یا کتابشناسیها هم در قلمرواند و در رده کلیات جای میگیرند.

آنچه از قلمرو این پروژه خارج است عبارت‌اند از:

* آثار درباره محور زیارتگاهها یعنی شخصیت معصومین (ع) در قلمرو نیست. خوشبختانه تاکنون چندین کتابشناسی درباره حضرت محمد (ص)، امام علی (ع)، امام حسین (ع) و ائمه دیگر منتشر شده است.

* کتابهای متن زیارتنامهها.

* درباره‌های اماکن متبرکه که جنبه زیارتی ندارند نیز در قلمرو نیست. مثلاً کتابهای درباره کربلا و نجف در صورتی که صرفاً به ابعاد سیاسی، اجتماعی و یا جغرافیایی این شهرها پرداخته باشند در قلمرو نیست.

* تفسیرهای قرآنی در قلمرو نیست، البته اگر کتابی تنها به بررسی آیات حج پرداخته باشد و به اصطلاح تفسیر موضوعی حج باشد، در قلمرو قرار میگیرد.

* موضوعهای کلامی مثل توسل و شفاعت که از لوازم زیارتانند و اشتراکاتی با زیارت دارند، در حوزهی این کتابشناسی نیست.

ص: ۱۷

* قلمرو این کتابشناسی تنها اماکن زیارتی مرتبط با حوزه اختیارات سازمان حج و زیارت است که عبارت اند از مکه و مدینه، عتبات عالیات و عتبات شامات. البته با نظر مدیریت همایش برخی اطلاعات مربوط به آستان قدس رضوی نیز آمده است. از اینرو اطلاعات مرتبط با امامزادگان و زیارت آنها و نیز زیارت اهل قبور در این کتابشناسی نمی آید. مشخصاً دانشهایی مثل تذکرهالقبور و مزارات که در قدیم از شاخه های علم تاریخ بود، در این پروژه نمی آیند.

توصیف و چکیده: پروژه های کتابشناسی متناسب با اقتضائاتی که دارند، نوع چکیده را انتخاب میکنند. چکیده ها انواع مختلف دارند.

ویژگیهای چکیده ها در این مجموعه عبارت اند از:

- تلاش شده تمایزها و برجستگیهای یک اثر نشان داده شود.

- در ابتدای چکیده تعریفی از مدخل عرضه شده است. این تعریف با نام «شناسه» نیز شناخته میشود. هدف اینست که کاربر با مطالعه ی شناسه اگر اقناع و ارضاع شود، میتواند راجع به مدخل تصمیم بگیرد و نیازی به مطالعه بقیه چکیده نیست.

- از سوی دیگر آثاری که عنوان آنها گویا است و عنوان، گویای کل محتوا میباشد، چکیده نشده اند. از اینرو در صدد چکیده نگاری برای همه ی آثار نبوده و نمی خواسته ایم حجم کتابشناسی بی جهت افزایش یابد.

فصلها یا بخشهایی که وضعیت خاصی از نظر چکیده نگاری داشته اند، در ابتدای بخش، توضیحاتی آمده است و مسائل و مشکلات چکیده نگاری توضیح داده شده است.

ساختار: اطلاعات گردآوری شده در یازده بخش طبقه بندی و تفکیک شده اند. عناوین این یازده بخش چنین است:

بخش نخست: تاریخ و جغرافیا؛ بخش دوم: سفرنامه و خاطره نگاری؛ بخش

سوم: عرفان، اخلاق و کلام؛ بخش چهارم: قرآن و حدیث؛ بخش پنجم: ادبیات و هنر؛ بخش ششم: فقه و حقوق؛ بخش هفتم: علوم اجتماعی (۱)؛ بخش هشتم: بهداشت و درمان؛ بخش نهم: مدیریت حج و حجّاج؛ بخش دهم: تشرّف و نیایش؛ بخش یازدهم: کلیات: مرجع شناسی. البته ذیل هر بخش، اطلاعات تفکیک و معمولاً در چند فصل آمده‌اند.

ملاحظات: ذکر چند نکته ضروری است:

* آثار دو یا چند وجهی که تعداد آنها هم اندک است در جاهای مناسب با خودشان تکثیر شده‌اند.

* آثاری که در حوزه های علوم سیاسی، اقتصاد، جامعه شناسی، روان شناسی است، همگی در بخش هفتم ذیل عنوان علوم اجتماعی قرار گرفته است. این انتخاب بر اساس قواعد سرعنوانهای فارسی است.

* کتابهایی که به بررسی اسناد زیارتنامه ها پرداخته اند در بخش کلیات قرار گرفته است.

* ترجمه های منظوم زیارتنامه ها در ذیل شروح زیارات در بخش دهم آمده است.

* به علت فراوانی کتابهای راهنمای اماکن زیارتی و اینکه اکثراً شبیه هم هستند، تنها چند نمونه ذکر شده است.

* چند بخش ویژه، به جهت اهمیت آنها ایجاد کردیم که عبارت اند از: ۱- حوادث و یژهی مکه و مدینه شامل وقایعی مثل تخریب حرمین شریفین و واقعه حج خونین (کشتار زائران ایرانی در سال ۱۳۶۶)، ۲- ادبیات کودک و نوجوان، ۳- شبه شناسی، ردیه ها و دفاعیه ها در باب زیارت.

ص: ۱۹

در پایان: این کتابشناسی به پیشنهاد همایش حرم و مدیریت محترم مرکز تحقیقات حج اجرا شد و به اتمام رسید. و مسئولان این همایش از ابتدا تا انتها دلسوزانه مشکلات را تدبیر و مرتفع نمودند. همین جا از آنها تشکر میشود.

همایش حرم که به همت بعثه مقام معظم رهبری شکل گرفت، به منظور تشویق و تکریم مؤلفان و تجلیل از برترینهای علمی و پژوهشی حج زیارت است.

همگان مستحضر هستند مأخذشناسی، پیچیدگی و دشواریهای فراوان دارد. اگر دلگرمیها و مساعدتهای مسئولین محترم مرکز تحقیقات حج نبود، سرنوشت این کار معلوم نبود به کجا برسد. همچنین از دیگر آقایان و خانمهایی که هر کدام به نوعی در پیشبرد این مأخذشناسی مساعدت نمودند تشکر میشود؛ نامهای این افراد در صفحه پدید آورندگان آمده است. آقایان حضرت حجهالاسلام والمسلمین آقای سیدعلی قاضی عسکر، نماینده محترم ولی فقیه در امور حج و زیارت و سرپرست بعثه مقام معظم رهبری، و حجهالاسلام والمسلمین آقای حجت الله بیات، معاون آموزش و تحقیقات بعثه مقام معظم رهبری، که با تصویب این پروژه و رفع موانع اداری آن موجبات پیشرفت را فراهم آوردند؛ همینجا از آنان تشکر میشود؛ اما آقایان جناب سیدحسین اسحاقی مدیر مرکز تحقیقات حج و جناب حجه الاسلام والمسلمین محسن محمدی مسئول برنامه ریزی و پژوهش مرکز تحقیقات حج در همه ی مراحل این پروژه مساعدت کرده و با رایزنیها و ابراز نظریات راهگشا، زمینه های پیش برد پروژه را فراهم آوردند؛ در اینجا لازم است از اینان تشکر شود.

در آخر از همه فرهیختگان و پژوهشگران خواهشمندم، معایب و اشکالات را تذکر دهند و مطمئن باشند نظریات آنها در چاپ های بعدی اعمال خواهد شد.

اباذر نصر اصفهانی

E- mail: abazarnasr@ gmail. com

ص: ۲۰

علائم و نمادها

ص --- صفحه

ج --- جلد

ق --- قمری

م --- میلادی

(ص) --- صلی الله علیه و آله

(ع) --- علیه السلام / علیهم السلام

(س) --- سلام الله علیها

(عج) --- عجل الله تعالی فرجه الشریف

p --- صفحه

v --- جلد

ص: ۲۱

فصل اول: تحولات تاریخی

آل مرتضی مؤمن، ماجده

الحج عبر الحضارات والأمم: دراسة مقارنة بين الحج في الإسلام وطقوس الديانات الأخرى، با همکاری محسن اسدی، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۴۲۲ ق/ ۱۳۸۰، ۲۸۸ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۶۲۹۳-۹۷-۲

عنوان دیگر: دراسة مقارنة بين الحج في الإسلام وطقوس الديانات الأخرى.

بررسی مقایسه ای بین حج در اسلام و حج در فرهنگ ها؛ ملت ها و دیگر ادیان در گذر تاریخ است و در ده فصل تدوین شده است: معنا و مفهوم و مقصود حج؛ تاریخ حج؛ ابراهیم خلیل نخستین آموزگار حج؛ حج در دیانت یهود؛ حج در آیین مسیح؛ قدس در تاریخ انبیا؛ حج در اسلام؛ اهمیت و افضلیت حج در اسلام؛ حج در نگرش و تطبیق مشترکات و اختلافات؛ حج آسمانی.

الازرقی، محمد بن عبدالله (۱) (درگذشت ۲۵۰ ق)

یاقوت سرخی از بهشت، گزینش نسرين تقی زاده بهجتی (۲)، تهران، صائب، چاپ ۱، ۸، ۸۷ ص، رقی.

ص: ۲۵

۱- ابوالولید الازرقی؛ ازرقی، ابوالولید؛ محمد الازرقی

۲- متولد ۱۳۳۵

گزینش و اقتباس مطالبی از ترجمه کتاب مکه و ماجاء فیها من الآثار (تألیف محمد بن عبدالله ازرقی، ترجمه مهدوی دامغانی) است. در این گزیده به تاریخ و فلسفه ساخته شدن خانه کعبه زیر این عناوین می پردازد: آفرینش کعبه قبل از آفرینش زمین و آسمان ها؛ طواف کشتی نوح (ع) به دور خانه کعبه؛ گزینش ابراهیم (ع)؛ بت لات و عزی؛ چگونگی راه رفتن در طواف.

انصاری، عبدالقدوس

تاریخ مفصل کعبه معظمه قبل از اسلام، ترجمه اختر علوی (۱)، اصفهان، چهارباغ، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۹۶ ص، وزیری.

عنوان اصلی: التاريخ المفصل الکعبه المشرفه قبل الاسلام.

بررسی حوادث و تحولات تاریخ کعبه قبل از اسلام است. دارای این مباحث است: نام های کعبه؛ بناهای کعبه قبل از اسلام؛ مصونیت کعبه؛ حجرالاسود و مقام؛ کعبه مرکز زمین؛ پرده داری کعبه قبل از اسلام؛ هدایای کعبه و اولین اهدا کنندگان؛ مهم ترین رخدادهای کعبه قبل از اسلام؛ آثار

مقدس و تاریخی موجود در کعبه و پیرامون آن. مستندات نگارنده آیات قرآن، دیوان های شعرای معروف جاهلی، کتب معتبر لغوی و تاریخی است. نیز به نقد آرای مستشرقان پرداخته است.

حسینی ادیانی، سیدابوالحسن (۲) (متولد ۱۳۳۴)

زیارت عارفانه: زیارت در گذر زمان، زیارت از دیدگاه اسلام، فلسفه زیارت، اماکن زیارتی مدینه، تهران، قائم، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۲۱۶ ص، رقی.

ص: ۲۶

۱- متولد ۱۳۴۴

۲- حسینی، سیدابوالحسن؛ ادیانی، سیدابوالحسن

بررسی اهمیت، آثار و برکات زیارت، مشروعیت آن و معرفی اماکن معروف زیارتی مدینه است. ذیل اماکن زیارتی مدینه به معرفی مراقد و مساجد، زیارتگاه های شخصیت های مقدس، صحابه و یاران پیامبر و حوادث تاریخی مربوط به این اماکن می پردازد. مسجد و روضه شریف نبوی، مأذنه بلال، محراب پیامبر، بقیع، مراقد دختران پیامبر، قبور عمه های رسول خدا، همسران پیامبر، قبور امامان شیعه و مساجد سبعه و مسجد قبا از دیگر اماکن زیارتی است. بخش اول تا سوم به تاریخ زیارت، زیارت از دیدگاه اسلام و فلسفه و اسرار و آثار زیارت اختصاص یافته است.

حسینی شاهمرادی، سیدقدرت الله (۱) (متولد ۱۳۲۵)

دیار نور، قم، دفتر نشر الهادی، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۳۸۸ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۴۰۰-۰۳۸-۲

چاپ دیگر

تهران، دبیزش، چاپ ۱، ۵۶۰ ص.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۷۱۲-۴۸-۴

بررسی حج به شیوه ی گزارشی و با محتوای تاریخی - کلامی است. نیز در بخش پایانی، فصلی در فضیلت کربلا و زیارت امام حسین (ع) آمده است. اهم عناوین کتاب عبارت اند از: جایگاه و فضیلت حج در اسلام؛ تاریخ کعبه؛ تاریخ حج؛ آداب سفر؛ اقسام حج؛ آداب مناسک و مواقف مختلف حج؛ آداب وداع؛ حج و عمره پیامبر اسلام (ص)؛ فضیلت مکه و نام های مختلف آن؛ فضایل کربلا و زیارت امام حسین (ع).

الخرابشه، سلیمان

رقابت عباسیان و فاطمیان در سیادت بر حرمین شریفین (قرن پنجم و ششم هجری)، ترجمه رسول جعفریان (۲)، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۴۴ ص، رقععی.

ص: ۲۷

۱- حسینی، قدرت الله؛ شاهمرادی، قدرت الله

۲- متولد ۱۳۴۳

شابک: ۱-۰۲۰-۵۴۰-۹۶۴

عنوان اصلی: التنافس السلجوقی- الفاطمی علی بلاد الحجاز و امره الحج

الدقن، محمد

کعبه و جامه آن از آغاز تا کنون، ترجمه هادی انصاری، ویرایش علی ورسه ای، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۳۰۳ ص، وزیری.

شابک: ۵-۴۳-۷۶۳۵-۹۶۴

رهبر، محمدتقی (متولد ۱۳۱۴)

زمزم، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۱۷۹ ص، پالتویی.

بررسی تاریخ تحولات چشمه ی زمزم مثل آسیب ها، گسترش و بازسازی

ص: ۲۸

آن است. نویسنده در صدد پاسخگویی به این پرسش‌ها است: در گستره زمان چه تحولاتی بر زمزم گذشته است؟ آیا آنچه امروزه به نام آب زمزم در مکه عرضه می‌شود برآمده از همان چشمه اسماعیل است؟ یا منابع دیگری آن را تقویت می‌کند؟ مستندات نگارنده در درجه اول روایات و متون تاریخی بوده ولی با استفاده از منابع عرفانی و اخلاقی به نکته‌های جالب و شنیدنی درباره زمزم دست یافته که در چند فصل عرضه کرده است. این نوشتار پیشتر به صورت پنج مقاله در فصلنامه میقات حج منتشر شده است.

سعد، طعمه (متولد ۱۳۰۴)

الحج تاریخاً و آداباً و فریضه، قم، نورالنور، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۲۸۸ ص، وزیری.

شابک: ۷-۵-۹۴۰۱۸۰-۹۶۴

بررسی آداب، احکام و فضیلت حج با استناد به آیات و روایات است. نویسنده به عنوان مقدمه بحث، مطالبی درباره سفر و اوقات مبارک و نحس سفر بیان داشته و در خصوص سفر به حج توصیه‌هایی کرده است. سپس به تاریخ ساخت و بازسازی و اهمیت کعبه پرداخته و نقش ابراهیم و اسماعیل و هاجر را در تعمیر کعبه یادآور شده است. ثواب و فضیلت حج، حج ملائکه و پیامبران، عمره، حج اکبر، مناسک حج، استطاعت، مواقیت، آداب احرام، اعمال حج، ترک احرام، زیارت در حج از مباحث اصلی کتاب است.

شیخی، علیرضا

معارض: تئوری تطبیق مواقف حیات حضرت ابراهیم علیه السلام با مناسک حج، گرگان، مؤسسه فرهنگی انتشاراتی علوم طبیعی پدیده گرگان، چاپ ۱، ۲۶۰ ص.

شابک: ۲-۴-۹۱۶۹۳-۹۶۴

عنوان دیگر: تئوری تطبیق مواقف حیات حضرت ابراهیم علیه السلام با مناسک حج.

ص: ۲۹

بررسی اعمال و احکام هر یک از کارهای حج است. مهم ترین ویژگی این کتاب اینست که زندگی حضرت ابراهیم و مواضع و رفتارهای او را با اعمال و مناسکی که حجاج انجام می دهند مقایسه کرده و در هر مورد پس از تحلیل تاریخی، نتیجه گیری نموده است.

طاهرپور، نصرت السادات (متولد ۱۳۶۰)

پرواز به خانه ی مردم، تهران، روناس، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۱۲ ص، رقععی.

شابک: ۱-۳۴-۷۵۸۷-۹۶۴-۹۷۸

معرفی حوادث تاریخی مکه و مدینه در قالب داستان و پژوهش تاریخی است. مؤلف تأکید می کند میلیون ها مسلمانی که هر ساله از سراسر جهان برای شرکت در مراسم حج به مکه و مدینه می روند، به شناخت تاریخی مکه و مدینه نیاز دارند. حج یعنی رفتن، به دست آوردن فهم و دستیابی به معرفت و رسیدن به معرفت روحی است. کتاب حاضر با بیانی ساده به مسائل حج پرداخته است. نویسنده نخست شرح زندگی حضرت ابراهیم (ع) و چگونگی ساخت خانه ی کعبه و سپس داستان زندگی حضرت محمد (ص) و تاریخ اسلام را بازگو می نماید؛ سپس توضیحاتی درباره مدینه و اماکن متبرکه آن به همراه وضعیت مسجد النبی در گذشته و حال، اماکن مکه و مناسک حج و فلسفه ی هریک بیان می کند.

عثمانی، محمد شفیع (۱) (۱۸۹۷-۱۹۷۶ م)

تاریخ قربانی و حقیقت و اهمیت آن، گردآوری محمدمامین حسین بر (۲)، تربت جام، احمد جام، چاپ ۳، ۱۳۸۷، ۶۰ ص، رقععی.

چاپ دیگر

سراوان، حوزه علمیه اشاعت التوحید، چاپ ۱، ۴۷ ص.

شابک: ۷-۱۵-۶۷۶۵-۹۶۴

ص: ۳۰

۱- دیوبندی، محمد شفیع؛ شفیع، محمد

۲- متولد ۱۳۳۳

بررسی تحولات قربانی حاجیان در مکه در طول تاریخ و نیز بررسی تأثیرات واقعی آن است. از زمان خلقت حضرت آدم (ع) تا کنون، اقوام

مختلف ذبح قربانی را به عنوان یک سنت حفظ کرده و باروش های گوناگون آن را انجام داده اند. با ظهور اسلام، «قربانی کردن» در مجموعه عبادات مهم اسلام قرار گرفت که با استناد به آیه ۳۴ سوره ی حج، خداوند متعال روش خاصی را برای آن تعیین نموده است. این کتاب هم به دیدگاه اهل سنت پیرامون تاریخچه ی قربانی و هم، نظریات دانشمندان شیعه درباره اهمیت این عمل می پردازد. نیز به ماجرای قربانی کردن حضرت اسماعیل (ع)، احکام و آداب ویژه ی قربانی می پردازد و به سؤالات مختلفی در این زمینه پاسخ می دهد.

قهرمانی نژاد شائق، بهاءالدین (۱) (متولد ۱۳۴۳)

از حج آدم علیه السلام تا حج خاتم صلی الله علیه و آله و سلم: مروری به داستان مکه و حج از ابتداء آفرینش، بی جا، مؤسسه فرهنگی ولیعصر (عج)، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۱۱۵ ص.

عنوان دیگر: مروری به داستان مکه و حج از ابتداء آفرینش.

بررسی تحولات تاریخی حج از ابتدا تا دوره ی اسلام است. نویسنده به زوایای تاریخی حج از جمله حج در دوره ی حضرت آدم، جایگاه حج در فقه شیعه و مکتب اهل بیت علیهم السلام و حج انبیا می پردازد.

محمدزاده مزینان، مهدی (متولد ۱۳۵۵)

حج در آینه ی تاریخ، تهران، الهه ناز، چاپ ۱، ۱۱+۶۴ ص.

شابک: ۹-۲۱-۸۳۵۴-۹۶۴

بررسی تحولات حج در طول تاریخ است. از نظر این کتاب، حج آموزشگاهی است که در همه ادیان الهی مورد توجه بوده است. زیرا زمینه های افزایش معنویت و انسانیت را در اقشار جامعه ایجاد می کرده و

ص: ۳۱

راهی برای وصول توحید و شیوه ای برای خداشناسی بوده است. به همین دلیل وضعیت مناسک حج در دوره های مختلف را بررسی کرده است.

منصورنژاد، محمد (متولد ۱۳۴۰)

زنان و حج: عصر هاجر و مقطع اسلامی، ویرایش حجت الله محمدشاهی (۱)، تهران، جوان پویا، چاپ ۱، ۴۸ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۶۲۹۸-۹-۶

عنوان فرعی: عصر هاجر و مقطع اسلامی.

فروست: دغدغه های جوان پویا- جلد ۳۷.

بررسی ارتباط هاجر، همسر ابراهیم، با حج و جایگاه زنان در مراسم حج است. زنان همیشه، و به ویژه در صدر اسلام در سیر تحولات حج تأثیر داشته اند. این مسأله را با استفاده از برخی شواهد و متون تاریخی بررسی می کند. سپس نویسنده به خدیجه و نماز او در کعبه، بیعت زنان با پیامبر در حج، ام سلمه و گره گشایی، توجه رسول اکرم (ص) به زنان در سخنرانی حجه الوداع می پردازد. مبحث زنان و حج در فقه شیعه آخرین موضوعی است که توجه نویسنده را جلب کرده و آراء فقهای شیعه را درباره احکام زنان در حج و حقوق زنان در مکه و مدینه بررسی نموده است.

هاشمی، سید محمود (متولد ۱۳۳۱)

حج و رویدادهای تاریخی حرمین، تهران، محمود هاشمی، چاپ ۲، ۴۰۰ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۳۳۰-۹۳۹-۸

بررسی رخدادهای مکه و مدینه و حوادث حج در طول تاریخ است. حرم مکه و حرم نبوی در دوره های مختلف، حوادث مختلفی به خود دیده است. مورخان، آنها را در کتاب های خود گزارش کرده اند. نویسنده بر

ص: ۳۲

اساس شواهد تاریخی، به بررسی و تحلیل این حوادث پرداخته است.

هجرائی، علی (به کوشش)

تاریخ، احکام و ارزشهای معنوی حج: به زبان روسی، قم، مهدی یار، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۶۰ ص، رقعی.

شابک: ۷-۹۷-۷۶۴۳-۹۶۴

دیدگاه ها و تحلیل های فقها و عارفان در این کتاب گردآوری و مجموعه سازی شده است. مناسک و احکام حج دستخوش تحولات شده و با گذشت زمان در هر دوره کامل تر گردیده است.

یوسف پور، رحمان

۴۶۰ نکته نورانی درباره حج، ویرایش علی اکبر امامی، قم، میراث ماندگار، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۲۶۴ ص، رقعی.

شابک: ۴-۰۴-۲۹۵۹-۹۶۴-۹۷۸

بررسی زوایای گوناگون علمی، فلسفی، اخلاقی، فقهی، تاریخی و عرفانی حج و پاسخ به سؤالاتی در این زمینه ها است. نویسنده به ۴۶۰ سؤال متنوع درباره حج و مناسک حج و تاریخچه ی اعمال حج، پاسخ داده است. بیشتر این سؤالات به اهمیت مسافرت به ویژه سفر معنوی حج،

فلسفه احرام و میقات، اهمیت شهر مکه و کعبه، تاریخچه ی ساخت خانه خدا، حجر اسماعیل می پردازد. نیز این موضوعات را بررسی می کند: پرده کعبه، حجرالاسود، طواف، مقام ابراهیم، مسجد الحرام، تقیه در حج، سعی بین صفی و مروه، عرفات، مشعرالحرام، منی، رمی جمرات و قربانی. در پایان اطلاعات مختصری از کشور عربستان (حجاز) و آثار تاریخی مکه و همچنین آداب سفر می دهد.

ص: ۳۳

فصل دوم: سیره نبوی (ص) و ائمه (ع)

افتخاری گلپایگانی، علی (متولد ۱۳۰۴)

حج الملائکه والانبیاء والائمه علیهم السلام، قم، مؤسسه انصاریان، چاپ ۱، ق/، ۹۵ ص، رقی.

شابک: ۹۶۴ - ۴۳۸ - ۳۳۶ - ۲

چاپ دیگر

قم، مؤلف، چاپ ۱، ۱۳۶۷، ۷۳ ص، رقی.

بررسی ویژگی های حج

است. انبیاء و ائمه (ع) در تمام رفتارها و کارهایشان الگو و اسوه می باشند. از جمله سیره ی آنان در حج، باید توسط مسلمانان و پیروان آنان تبعیت و پیروی شود.

امامت کاشانی، سیدعزیز الله (۱) (متولد ۱۳۰۸)

معراج الناسکین، یا، حج امامت، کاشان، حسینیه آیت الله امامت، چاپ ۱، ۱۴۱۴ ق/ ۱۳۷۲، ۳۹۲ ص.

بررسی احکام و مسائل حج از دیدگاه عرفان، فقه و کلام اسلامی است. به نظر نویسنده حج اگر خوب اجرا شود، موجب رشد و معراج موحدین است.

حجتی، محمدامین (متولد ۱۳۳۵)

پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله و حج، قم، گلهای بهشت، چاپ ۱، ۷۲ ص،

ص: ۳۵

۱- امامت، عزیز؛ حسینی امامت کاشانی، عزیزالله؛ کاشانی، عزیزالله

بررسی سیره پیامبر (ص) در آداب و مسائل حج است. در فصول مختلف به این مقولات می پردازد: نکات ارزنده اخلاقی مانند سادگی، پاکیزگی، عبادت، خوش اخلاقی، مدارا، تواضع، تعاون، آداب سفر، رعایت حقوق همسفران. هدف نویسنده عرضه ی الگویی است که با تبعیت از آن، موجب رشد کیفی حج مسلمانان شود. از اینرو با اجرای دستورات پیامبر (ص) می توان به حجی کامل و معنوی دست یافت.

حکیم، مندر

الحج فی مدرسه اهل البیت علیهم السلام: معالمه آفاقه، قم، مجمع جهانی اهل بیت (ع)، ق/، ۲۲۳ ص.

بررسی سیره اهل بیت (ع) و مشرب آنان در عرصه ی حج است. این کتاب به مباحث زیر می پردازد: حج، فریضه ی بزرگ اسلامی؛ نشانه ها و شعار حج در قرآن کریم؛ فلسفه و تاریخ حج؛ علائم و نشانه های حج در مدرسه ی اهل بیت (ع)؛ زیارت پیامبر (ص)، ائمه ی معصومین (ع) و مساجد؛ حج در روایات اهل بیت (ع)؛ اهمیت، آثار و برکات حج؛ ادب حاجی و عرفان حج؛ حج انبیای الهی و پیامبر مکرم اسلام (ص) در نصوص اهل بیت (ع)؛ حج در سیره ی اهل بیت (ع)؛ حج امامان معصوم (ع)؛ حج امام صادق (ع) و حج امام مهدی (عج).

حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، معاونت آموزش و تحقیقات

حج الانبیاء و الائمه علیهم السلام، تحقیق معاونت آموزش و پژوهش حوزه نمایندگی ولی فقیه، اخراج حیدر الخزرجی، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۴۱۶ ق/ ۱۳۷۴، ۵۴۴ ص، وزیری.

معرفی ویژگی های حج انبیاء و ائمه (ع) بر اساس احادیث است. این اثر شامل ۹۷۳ حدیث درباره کیفیت به جا آوردن مناسک حج توسط هفده تن

از پیامبران و ائمه اطهار (ع) است. برخی از عناوین مطرح شده در کتاب عبارت اند از: حج آدم، حج پیامبر (ص) و عمره او، حجه الوداع، حج ائمه (ع). در واقع این کتاب پاسخی به این سؤالات است: پیامبران چگونه حج می گزاردند؟ حج و جایگاه آن در معرفت دینی و نقش آن در زندگی انسان را چگونه تبیین می کردند؟ رازها و رمزهای نهفته در حرکات و اعمال را در این مجموعه چگونه تفسیر می کردند؟ پیشوایان الهی چگونه؟ امامان معصوم (ع) چه سان حج می گزاردند؟

قهرمانی نژاد شائق، بهاءالدین (۱) (متولد ۱۳۴۳)

از حج آدم علیه السلام تا حج خاتم صلی الله علیه و آله و سلم: مروری به داستان مکه و حج از ابتداء آفرینش، بی جا، مؤسسه فرهنگی ولیعصر (عج)، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۱۱۵ ص، رقعی.

عنوان دیگر: مروری به داستان مکه و حج از ابتداء آفرینش.

بررسی چگونگی اجرای مناسک حج توسط رهبران دینی و تحولات تاریخی نمادها و اعمال حج است. این نوشتار، به برخی زوایای حج از جمله تاریخ حج، جایگاه حج در فقه شیعه و مکتب اهل بیت (ع) و حج انبیاء می پردازد. مکه و توجه انسان به حج به عنوان سمبل و نماد خداشناسی از ابتدای تاریخ انسان مطرح بوده؛ اما با اینکه خداشناسی اصل ثابتی در جوامع انسانی بوده ولی سمبل های آن تحولاتی داشته است. ائمه (ع) حج واقعی را در دوره خود به مردم آموختند و سمبل ها را به اندازه کافی ارتقا و توسعه دادند. این نوع حج الگویی برای دوره های بعد شد.

حج البیت در مکتب اهل البیت (علیهم السلام): شامل داستانهایی از حج معصومین (علیهم السلام)، قم، نصایح، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۲۱۲ ص، رقعی.

شابک: ۱- ۲۱- ۶۳۷۷- ۹۶۴

ص: ۳۷

بررسی سیره ائمه (ع) در عرصه ی حج به عنوان الگویی برای شیعیان است. سیره ی معصومین (ع) شامل گفتار، رفتار و تقریر آنان در همه مسائل حجیت داشته و الگویی برای شیعیان است. این کتاب جنبه ها و ابعاد سیره ی حجی امامان را گزارش کرده است. منبع اصلی این گزارش ها، کتب روایی و احادیث معصومین (ع) و در مرحله بعد کتب تاریخی است.

حج خوبان حکایت آنان که به دیدار دوست بار یافتند، تهران، سبوح، چاپ ۱، ۱۲۵ ص.

شابک: ۹-۰-۹۴۰۰۱-۹۶۴

بررسی داستان هایی درباره فریضه حج توسط چهارده معصوم (ع) است. ائمه (ع) چگونگی اجرای مناسک و اعمال حج را بیان کرده اند و نیز با عمل خود، چگونگی اجرای آن را تبیین کرده اند. این کتاب سیره ی حج ائمه (ع) را در قالب داستان معرفی کرده است. و تلاش کرده حج مقبول را از این طریق به مؤمنان آموزش دهد.

واثقی، حسین (متولد ۱۳۳۶)

حجه الوداع كما رواها اهل البيت عليهم السلام و يليها: ميزات الحج الجاهلي، حجج النبي (ص)، عمرات النبي (ص) من مكيات المعصومين (ع) العريض، قم، مركز فقه الائمة الأطهار (ع)، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۵۹۹ ص، وزیری.

شابک: ۵-۱۴-۷۷۰۹-۹۶۴

بررسی حجه الوداع، به عنوان آخرین حج پیامبر (ص) بر اساس روایات و متون معتبر شیعه است. به ضمیمه سه موضوع دیگر را بررسی کرده است: ویژگی های حج در دوره جاهلیت، حج های رسول اکرم (ص) و عمره های ایشان. نویسنده در صدد است سیره نبوی را در حج شناسایی و به مسلمانان معرفی کند. حجه الوداع به عنوان آخرین و کامل ترین حج پیامبر در تاریخ از اعتبار ویژه ای برخوردار است زیرا پیامبر در این حج، بسیاری از معارف و مسائل اسلامی را به مناسبت به مسلمانان معرفی کرد. وی به تفصیل سیره پیامبر را درباره کیفیت احرام، طواف، تلبیه، حجر الأسود، سعی، وقوف در عرفات و مشعر و قسمت های دیگر حج

ص: ۳۸

توضیح داده است. سپس به مشخصات حج عصر جاهلیت، دیگر حج ها و عمره های پیامبر و برخی از حج های امامان شیعه، سیره برخی از عالمان شیعه در حج گزاری و اهتمام به این فریضه را تحلیل می کند.

اثر حاضر را می توان ترجمه و تلخیص کتاب حجه الوداع کما رواها اهل البیت (ع) دانست که نویسنده با استفاده از منابع تاریخی و روایی و با ذکر تصاویر و نمودارهایی در ضمن چند بند به سفرنامه رسول خدا از مدینه به مکه پرداخته است. در ضمن، در صدد توضیح و شرح خطبه های پیامبر (ص) درباره مسائل حج است. بنابراین به همین بهانه به مسائل و احکام حج، از جمله احرام، میقات، تلبیه، طواف، وقوف در مشاعر اشاره کرده است. همچنین به مشاهد و مقامات دره مکه، از جمله مقام ابراهیم، زمزم، پوشش کعبه، عرفات، منا، وادی مشعر، حجر اسماعیل، اشاره شده است. نویسنده همچنین تفاوت های حج پیامبر با حج در جاهلیت را برشمرد و به برخی از بدعت های جاهلی، از جمله طواف برهنه، نرفتن به عرفات و جابه جا کردن ماه های حرام اشاره کرده است و در پایان با اشاره به عمره های پیامبر، به خاطراتی از معصومان (ع) درباره مکه پرداخته است.

وائقی راد، محمدحسین

همگام با فرشتگان، قم، آفاق غدیر، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۲۵۵ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۹۶۸۸۱-۹-۶

ص: ۳۹

بررسی جنبه‌هایی از کعبه و مناسک حج و بیان احکام و فضایل معنوی سفر حج است. پژوهش حاضر با رویکردی اخلاقی، عبادی و فقهی به مسأله حج پرداخته و تفسیری از مناسک حج از قبیل احرام، طواف، میقات، سعی، رمی جمرات، تلبیه، وقوف در منی و عرفات و فضای معنوی حاکم بر مناسک حج عرضه می‌کند. نگارنده ضمن معرفی اجمالی کعبه و فضیلت و ثواب سفر حج و آموزش احکام و مناسک حج، به آثار فردی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی حج توجه نموده و مقام و منزلت حج و حاجی را از دیدگاهی روایی و قرآنی بررسی می‌نماید. از این رو وی

به سیره پیامبران الهی و ائمه در اجرای عبادت حج اشاره کرده و احکام حج را تفسیری معنوی می‌نماید.

هروی، جمال الدین (متولد ۱۳۴۹)

با پیامبر صلی الله علیه و اله و سلم در حج، تربت جام، شیخ الاسلام احمد جام، چاپ ۱، ۱۱۱ ص.

شابک: ۷-۸۸-۸۶۸۸-۹۶۴-۹۷۸

بررسی ویژگی‌های حج رسول الله (ص) است. نویسنده سیره پیامبر اکرم (ص)، رفتارها و دیدگاه‌های ایشان را به گونه‌ای تحلیل و بررسی کرده که مسلمانان بتوانند الگوبرداری کنند.

ص: ۴۰

آل عصفور، حسن (متولد ۱۹۷۲ م)

المرشد السياحی الدینی حول المراقد الشریفه و الاماکن المقدسه فی البلاد الاسلامیه، قم، دارالتفسیر، چاپ ۱، ۱۴۲۴ ق، ۲۵۳ ص، رقعی، عربی.

شابک: ۱- ۲۹- ۷۸۶۶- ۹۶۴

معرفی اماکن و زیارتگاه های مقدس اسلام در کشورهای مختلف اسلامی از جمله در حجاز، عراق، ایران، سوریه، مصر، فلسطین و اردن است. نویسنده زیارت و توسل و دعا در محضر معصومان (ع) و در کنار قبور آنها را دارای ارزش و پاداش معنوی دانسته و به همین سبب به معرفی این مکان ها و قبور بزرگان و شخصیت های محترم مسلمان می پردازد. وی زیارتگاه های شهرهای مکه، مدینه، نجف، کوفه، کاظمین، کربلا، بصره، خراسان، قم، شیراز، شام و بیت المقدس را معرفی کرده است. در هر کدام از این شهرها تعدادی امام یا امامزاده و بزرگان صحابه و شهیدان صدر اسلام مدفون هستند.

حسینی جلالی، محمدحسین (متولد ۱۳۲۱)

خاک پاکان: تاریخ آرامگاه های خاندان پیامبر (ع) و صحابه خاص آنان، ترجمه ی قربانعلی اسماعیلی، مشهد، آستان قدس رضوی، شرکت به نشر، چاپ ۱، ۳۱۵ ص، وزیری.

ص: ۴۱

عنوان اصلی: مزارات اهل البیت (ع) و تاریخ ها.

فروست: به نشر (انتشارات آستان قدس رضوی)؛.

معرفی آرامگاه های خاندان پیامبر (ص) و برخی از صحابه ایشان است. مؤلف به این مباحث می پردازد: زیارت و مشروعیت و دلایل جواز آن؛ دیدگاه های وهابیت درباره زیارت؛ نقدی بر این عقاید؛ معرفی آرامگاه ها در شهرهای مدینه منوره، کربلا، نجف، کوفه، کاظمین، سامراء، مشهد، قم، ری و شیراز؛ آرامگاه های واقع در کشور اردن و مصر.

حسینی خلخالی، محمدباقر بن مرتضی (در گذشت ۱۳۳۷ ق)

جنات الثمانیه: سیری در تاریخ و جغرافیای هشت زیارتگاه مقدس جهان اسلام، تحقیق محمدرضا انصاری قمی (۱)، قم، دلیل ما، چاپ ۱، ۸۹۶ ص، وزیری.

عنوان دیگر: سیری در تاریخ و جغرافیای هشت زیارتگاه مقدس جهان اسلام.

بررسی تاریخ و جغرافیای هشت زیارتگاه مهم جهان اسلام است. مؤلف ابتدا به پیشینه تاریخی هر یک از این زیارتگاه ها پرداخته و در ادامه، بر اساس روایت های دینی و گزارش های مورخان، دورنمای تاریخی هر کدام از این زیارتگاه ها و شهرها را تحلیل می کند. سپس به تاریخ جایگاه مقدس هر شهر پرداخته و تمامی روایت های مذهبی و تاریخی درباره آن را جمع آوری نموده و دسته بندی و بررسی می کند. شهرهای مکه، مدینه، بیت المقدس، کربلا، نجف، کاظمین، سامراء و مشهد مقدس شهرهایی هستند که در این بررسی آمده است. مؤلف در بررسی سه شهر مقدس مکه، مدینه و بیت المقدس، به تفصیل به کعبه، مسجد الحرام، مسجد النبی و دیگر مزارهای مدینه و اطراف مسجدالاقصی و قبهالصخره می پردازد. اما در بررسی دیگر شهرها، به زندگانی امامان معصوم آرمیده در این شهرها

ص: ۴۲

پرداخته و درباره تولد، دوران امامت، خلفای معاصر آنان و مسائل جنبی و تاریخی و وقایع ویژه هر یک از آنان، به تفصیل نوشته است. در پایان سبب شهادت و چگونگی دفن و سیر تاریخی ساختمان سازی و تحولات معماری بقاع و اماکن مقدس آنان و حوادث تاریخی مرتبط این آرامگاه ها را بررسی می کند.

حیدری، ابراهیم (متولد ۱۳۴۴)

جغرافیای تاریخی اماکن مقدسه، تهران، زعیم، چاپ ۱، ۳۳۹ ص، وزیری.

شابک: ۵-۱۴-۵۴۰۳-۶۰۰-۹۷۸

بررسی ابعاد عتبات، مرقدها، مدفن های بزرگان، ابرار و رهبران دینی است. نویسنده اماکن مقدس را بر اساس معیارهای جغرافیایی تقسیم و دسته بندی کرده، آنگاه رخدادهای مهم مرتبط و منتسب به این اماکن را بررسی می کند. اماکن مقدس شامل ابعادی مثل معماری، نمادها و سمبل ها، شخصیت شناسی، آسیب شناسی، نظریات مردم درباره آنان، آراء و دیدگاه خودشان و موقوفات وابسته است. هر یک از این ابعاد خود مشتمل بر چندین مقوله دیگر است. مثلاً معماری شامل فنونی همچون گچ بری، آینه کاری، کاشی کاری است. نویسنده تلاش کرده این نوع مقولات را بررسی کند.

الخلیلی، جعفر (متولد ۱۹۰۴ م)

آشنایی با عتبات مقدسه و زندگانی چهارده معصوم، ترجمه علی چراغی (۱)، تهران، حمید، چاپ ۱، ۳۷۲ ص، وزیری.

عنوان اصلی: مدخل الی موسوعه العتبات المقدسه.

مجموعه اطلاعاتی درباره عتبات و مراقد شریف معصومین (ع) است. نویسنده زندگینامه چهارده معصوم (ع) و اخلاقیات و خدمات اجتماعی آنان را به تفصیل آورده و بررسی نموده است. آنگاه مراقد و بارگاه های

ص: ۴۳

آنها در شهرهای مختلف عراق، عربستان و ایران را تحلیل و بررسی می کند.

رامین نژاد، رامین

مزار پیامبران، مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۳۱۶ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۷۱-۱۸۹-۸

بررسی ابعاد مقبره های انبیاء است. از حضرت آدم شروع می کند. آدم پس از ۹۳۰ سال حیات دنیوی به بیماری سختی مبتلا و توسط فرزندش «شیث» در منطقه ای به نام «ابوقییس» دفن شد و بعدها در زمان حضرت نوح برای در امان بودن از طوفان، خداوند به حضرت نوح دستور داد تا

استخوان های ایشان را به نجف اشرف منتقل کنند و هم اکنون مزار ایشان پشت مزار حضرت علی (ع) می باشد. مزار پیامبران کتابی است که ضمن بیان توضیحاتی مختصر پیرامون حیات انبیاء الهی، اطلاعاتی درباره آرامگاه آن بزرگواران نیز ارائه می دهد. تصاویری از مرقدهای مطهر این بزرگواران نیز در انتهای کتاب آورده است.

سمواتی، فاطمه (متولد ۱۳۴۶)

اماکن مقدس در سفرنامه ها، تهران، قصیده، چاپ ۱، ۱۷۱ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۰۸۷-۱۸-۵

استخراج، گردآوری و تنظیم گزارش های مندرج در سفرنامه ها است. از قرن نخست قمری با دفن رسول اکرم (ص) در مدینه منوره به بعد، تا کنون، صدها محقق، تاجر، گردشگر به شهرهای دارای عتبات و مراقد مسافرت کرده و به شرح رخدادها و مراحل سفر خود پرداخته اند. نیز آثار فردی و اجتماعی سفرهایشان را ثبت و نوشته اند. بسیاری از این سفرنامه ها چاپ و منتشر شده است. مؤلف این کتاب، این سفرنامه ها را مطالعه کرده و بخش های مرتبط با عتبات و مراقد بزرگان اسلام و رهبران مسلمانان را از لایه لای آنها گردآوری و در یک ساختار علمی و منطقی مجدداً تنظیم و در قالب یک کتاب جدید عرضه کرده است.

ص: ۴۴

لقمانی، احمد (متولد ۱۳۴۲)

هفت شهر عشق، قم، بهشت بینش، چاپ ۱، ۴۲۹ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴ - ۹۳۸ - ۳۴۰ - ۹

عنوان روی جلد: هفت شهر عشق، اثری معرفت آفرین برای زائران نجف، کربلا، کاظمین، سامرا، کوفه، مشهد و دمشق.

معرفی اماکن مقدس در نجف، کربلا، کاظمین، سامرا، کوفه، مشهد و دمشق

است. نویسنده تلاش کرده ابعاد مختلف این زیارتگاه ها را بررسی کند؛ برای مثال به ویژگی های هنری و معماری، به تحولات تاریخی، به شخصیت شناسی، و مدفونین در این اماکن می پردازد.

وحید دامغانی، ابراهیم

راهنمای حج و زیارتگاهها در جهان اسلام، تهران، رودکی، چاپ ۱، ۱۳۶۲، ۲۲۴ ص.

اطلاع دهی و هدایت در عرضه ی موضوعات مرتبط با حج، حجاج، جغرافیا و تاریخ اماکن زیارتی و مذهبی است. محدوده این کتاب تمامی مناطق جهان اسلام است. نویسنده همه عتبات و مراقد و نیز اماکن مذهبی - زیارتی مکه و عربستان را معرفی کرده است. این توضیحات شامل تاریخ تأسیس، تحولات تاریخی، معماری و شخصیت شناسی می شود.

ص: ۴۵

مباحث کلی

آخوندی، مصطفی (متولد ۱۳۳۸) و انصاری، عبدالرحمن

مشاعر حج: عرفات، مشعر الحرام، منا، قم، زمینه سازان ظهور امام عصر (عج)، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۱۱۰ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۹۱۲۴۷-۳-X

بررسی جنبه ها و ابعاد یکی از مقامات حج به اسم مشعرالحرام است. وظایف حجاج در اینجا، بایدها و نبایدهای حجاج، علت نام گذاری به مشعر و عرفات، تاریخ آن در دوره حضرت ابراهیم به بعد و امثال این موضوعات بررسی و تحلیل شده است.

ابن شبه نمیری، عمر بن شبه (۱۷۲-۲۶۲ ق)

تاریخ المدینه المنوره، قم، دارالفکر، ۱۳۶۸، ۲ جلد، وزیری، عربی.

بررسی تحولات تاریخ مدینه است. «صفحه من حیاة المؤلف» عنوان مقدمه کتاب است که توسط فهیم محمد شلتوت نگاشته شده و درباره ابوزید عمر بن شبه نمیری است. مطالب کتاب در سه بخش تنظیم شده است: بخش نخست به مدینه و روزگار پیامبر (ص) اختصاص دارد و پاره ای از رخدادها و آثار این دوره بررسی شده است؛ بخش دوم مربوط به مدینه روزگار خلیفه دوم عمر بن خطاب است؛ سومین بخش درباره مدینه در روزگار خلیفه سوم عثمان بن عفان است.

ترجمه فارسی

تاریخ مدینه منوره، ترجمه حسین صابری، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۶۷۶ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۷۶۳۵-۰۰-۱

ص: ۴۶

عنوان دیگر: اخبار المدینه المنوره.

این نوشتار، ترجمه بخش نخست اخبار المدینه المنوره می باشد. مؤلف در این بخش، وضعیت شهر مدینه در روزگار پیامبر را بررسی کرده و به پاره ای از رخدادها و آثار این دوره می پردازد.

احمدوند، محسن (متولد ۱۳۵۳)

سفر به بیت عتیق: اسرار و معارف حج، مناسک و اعمال حج، معرفی آثار مکه و مدینه، قم، میثم تمار، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۴۷۲ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۲۷۸۶-۰۰-۱

عنوان دیگر: اسرار و معارف حج، مناسک و اعمال حج، معرفی آثار مکه و مدینه.

بررسی منفعت ها، تأثیرات، فلسفه مناسک حج و نیز راهنمای زائران خانه خدا برای آشنایی با مشاهد مشرفه مکه و مدینه است. بخش اول به ذکر آیات و روایاتی در فضیلت و اهمیت کعبه و آداب سفر حج و بخش دوم به احکام و اعمال حج اختصاص یافته و مجموعه ای از واجبات و محرمات و مکروهات و مستحبات این واجب شرعی بر مبنای فقه عملی شیعه در آن ارائه گردیده است. در بخش سوم موقعیت شهر مدینه و بخش های مسجد النبی و اماکن زیارتی، مقبره ها و مساجد این شهر مقدس معرفی شده است.

احمدی، حسنعلی

ره توشه مدینه، قم، میثم تمار، چاپ ۲، ۱۳۷۸، ۱۲۸ ص، رقععی.

شابک: ۹۶۴-۹۱۵۵۴-۹-X

معرفی و بررسی تاریخی- دینی زیارتگاه های مقدس در مدینه منوره است. مدینه منوره با هجرت رسول الله (ص) تبدیل به ام القری جهان اسلام شد و از همان زمان، اماکن مقدس و دینی فراوان و نیز مدارس آموزشی زیاد در اینجا ساخته شد. به طوری که هم اکنون مجموعه ای از همه نمادهای اسلام و گویای حوادث تاریخ اسلام و یک دوره تاریخ مجسم

ص: ۴۷

اسلام است. نویسنده در صدد برآمده زائرانی که چند روزی از ایام حج را در این شهر اقامت دارند، آگاهی و معنویت کسب کنند.

احمدی، محمد (متولد ۱۳۳۹)

جغرافیای عربستان سعودی و اماکن حرمین شریفین، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۲۱۱ ص.

شابک: ۵-۱۸۸-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

بررسی متغیرهای جغرافیایی کشور عربستان مثل آب و هوا، مختصات شهری، تقسیمات کشوری و نیز عتبات دینی و محل های حرم الهی و حرم نبوی است.

الازرقی، محمد بن عبدالله (درگذشت ۲۵۰ ق)

ترجمه کتاب اخبار مکه و ما جاء فیها من الآثار، تحقیق رشدی الصالح ملحس، ترجمه و تحشیه از محمود مهدوی دامغانی، تهران، چاپ و نشر بنیاد، چاپ ۱،

دو جلد در یک مجلد، ۶۲۳ ص، وزیری.

عنوان اصلی: اخبار مکه و ما جاء فیها من الآثار.

عنوان روی جلد: اخبار مکه.

بررسی حوادث تاریخی و تاریخچه ای از شهر مکه و مراسم حج و نیز تاریخ اماکن و مشاهد مقدس در این شهر است. این اثر که در قرن سوم قمری تألیف شده، جزء قدیمی ترین آثار درباره مکه است. چگونگی اجرای مناسک حج در آن زمان، اماکن مذهبی مکه و ... در آن دوره به خوبی معرفی شده است. به نظر نویسنده، عربستان قبل از اسلام دارای فرهنگ و مدنیت خاص بوده و بعد از اسلام تبدیل به یک قطب فرهنگی و اجتماعی در جهان اسلام شده است. از اینرو اماکن بسیاری در طول تاریخ ساخته شده است. نویسنده به معرفی اینها می پردازد.

استوان، محمد حسن

کعبه امن دل، شیراز، میرازی شیرازی، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۵۶ ص، وزیری.

ص: ۴۸

بررسی جذابیت های مکه و مدینه هم برای توریست ها و هم جذابیت های دینی است. حج را یک فریضه دانسته و سفر به مکه و مدینه را دارای اثرات مهم در زندگی می داند. نویسنده معتقد است سفر به مکه و مدینه باید با شناخت و آگاهی باشد و مسلمانان قبل از سفر درباره تاریخ و جغرافیای این دو شهر مطالعه نمایند.

اسدی، علی محمد (متولد ۱۳۴۲)

مدینه منوره: راهنمای اماکن، زیارات و اعمال، گزیده اشعار، تهران، ندای مهرآفرین، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۹۶ ص، جیبی.

شابک: ۰-۲۴-۷۶۰۰-۹۶۴

بررسی و معرفی اماکن دینی- تاریخی در این شهر، چگونگی و احکام زیارت و قطعه هایی از اشعار درباره اماکن زیارتی آن است. نویسنده در صدد راهنمایی زائران و تأمین نیازهای آنها به اطلاعات است.

اسلامی، محسن

عربستان سعودی در یک نگاه، قم، فقاقت، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۴۸ ص، پالتویی.

شابک: ۵-۴۷-۷۹۱۱-۹۶۴

معرفی نمائی از کل کشور عربستان سعودی است. مؤلف در ابتدا به جغرافیای طبیعی پرداخته و ضمناً به جغرافیای سیاسی نیز می پردازد. مسائل جمعیتی، زبان، مذاهب و ... از نکات مهمی است که در این قسمت، تحلیل می شود. در ادامه نویسنده به ساختار حکومتی و رژیم سیاسی عربستان پرداخته و سه دوره حکومتی را توضیح می دهد. اوضاع اقتصادی عربستان و جایگاه این کشور در منطقه از دیگر مباحثی است که در این کتاب مورد توجه قرار می گیرد. دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی عربستان از جمله مباحث جذاب کتاب است، زیرا دانشجویان و دیگران می توانند نسبت به مراکز علمی کشور عربستان آشنا شوند.

ص: ۴۹

مکه مکرمه، مدینه منوره، ترجمه احمد آرام، تهران، امیرکبیر، چاپ ۱، ۱۳۵۸، ۲۳۱ ص، رقعی.

عنوان انگلیسی:

Mecca the Blessed Madinah The Radiant

بررسی تاریخ شهرهای مقدس مکه و مدینه با استناد به منابع قدیمی است.

نویسنده که از خاورشناسان و اسلام شناسان است این اثر را برای مردم کشورهای اروپا و آمریکا به زبان انگلیسی نوشته است از اینرو مطالب و ساختار آن برای ما مسلمانان جذاب است. مهم ترین ویژگی این کتاب اینست که تلاش کرده اثری مستند به منابع تاریخی و معتبر و کاملاً پژوهشی و علمی عرضه کند و با تزئین به نقاشی ها و تصاویری زیبا و کمیاب به خوانندگان اطلاعات و شناخت بدهد.

امینی، محمدهادی

تاریخ مکه، ترجمه محسن آخوندی، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ ۲، ۶، ۴۸۰ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۴۳۰-۴۷۲-۱

چاپ دیگر

مکه، تهران، مکتب نشر العلم و الادب، ق/، ۳۷۶ ص، وزیری.

بررسی تحولات تاریخی مکه در دوره اسلامی و معرفی حوادث مهمی که در این شهر به وقوع پیوسته است. مکه به عنوان یکی از مادرشهرها (متروپل) در فرهنگ اسلام و جهان مسلمانان، شاهد تحولات تاریخی فراوان بوده است. به ویژه پس از حاکمیت خاندان آل سعود بر کشور عربستان و مناسبات آنان با دیگر مسلمانان، مکه شاهد حوادث تلخ و شیرین بوده است. از جمله به حادثه کشتار حجاج ایرانی در سال ۱۳۶۶ شمسی اشاره می کند.

ص: ۵۰

انصاری، عبدالرحمن و آخوندی، مصطفی (متولد ۱۳۳۸) و حجتی، عزیز

مشاهد و مشاعر حج، قم، زمینه سازان ظهور امام عصر (عج)، چاپ ۱، ۲۷۶ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴-۹۴۱۹۸-۹-۶

بررسی و معرفی اماکن، مشاهد و مشاعر و نیز جغرافیای مدینه، مکه و

برخی مسائل تاریخی عربستان است. این کتاب که مجموعه ای از پژوهش های سه نویسنده شیعی است، بیشتر بیانگر تفکرات و ایده های شیعیان در ارتباط با مشاهد مشرفه و اماکن مقدس و تحولات تاریخی مکه و احکام و مناسک حج است.

الانصاری، محمد حسن (۱) (متولد ۱۳۴۲)

تعمیر و توسعه مسجد شریف نبوی در طول تاریخ، ترجمه عبدالمحمد آیتی (۲)، ویرایش علی ورسه ای، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۲۲۳ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۶۲۹۳-۵۵-۷

بررسی تفصیلی تاریخ تعمیر و توسعه مسجد شریف نبوی و اجزای آن در گذر ادوار اسلامی است. مؤلف با استناد به متون تاریخی و روایی، این گزارش را ارائه نموده است. زبان اصلی کتاب عربی است و اهم موضوعات کتاب عبارت اند از: نیروها و عوامل اقلیمی مؤثر در بنای مسجد نبوی، ویژگی های جغرافیایی و تاریخی مدینه منوره، مدینه از عصر جاهلی تا دوران عثمانی، فضیلت مسجد نبوی و مدینه و مردم آن، هجرت پیامبر (ص) به مدینه، اقدامات پیامبر (ص) در بنای مسجد نبوی و اجزای آن، حجره و روضه شریف نبوی، حجره همسران پیامبر (ص)، شرح مکان صدفه، گزارش تاریخ تعمیر و توسعه مسجد نبوی و محراب ها و ستون ها و درها و مناره ها و منبرهای آن از قرن یازدهم هجری تا زمان حاضر.

ص: ۵۱

۱- محمدحسن عبدالقادر الانصاری؛ الانصاری، ناجی محمدحسن

۲- آیتی بروجردی، عبدالمحمد متولد ۱۳۰۵

مسجد شریف نبوی، ترجمه عبدالمحمد آیتی

، تلخیص رضا مختاری، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۲۱۵ ص، جیبی.

شابک: ۵-۷۳-۶۲۹۳-۹۶۴

این نوشتار، تلخیصی از کتاب تعمیر و توسعه مسجد شریف نبوی در طول تاریخ نوشته ناجی محمد حسن عبدالقادر الانصاری است که توسط عبدالمحمد آیتی به فارسی برگردانده شده است. این گزیده در شش فصل سامان یافته است: نیروها و عوامل مؤثر در بنای مسجد؛ نخستین مرحله بنای مسجد؛ تحولات مسجد طی سالهای ۱۱-۱۳۴۴ قمری؛ تحولات مسجد در دولت سعودی؛ تحولات مسجد در عهد ملک فهد موضوعاتی هستند که در فصول ششگانه بررسی شده اند.

بحرالعلوم، سیدمحمد مهدی بن مرتضی (۱۱۵۵-۱۲۱۲ ق)

تحفه الکرام فی تاریخ مکه و بیت الله الحرام، پژوهش سیدمحمدجواد جلالی (۱) و خالد غفوری، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۴۲۵ ق، ۳۴۴ ص، وزیری، عربی.

شابک: ۳-۵۸-۷۶۳۵-۹۶۴

بررسی تاریخ کعبه و دیگر مشاهد مشرفه مکه است. نویسنده با بهره گرفتن از منابع روایی و تاریخی ابتدا به تاریخ بنای کعبه اشاره کرده و تاریخ اولیه بنا را در عهد آدم (ع) و تجدید بنای آن را در عهد ابراهیم (ع) می داند. دیگر تحولات این بنای مقدس در عهد عمالقه، قصی، قریش، عبدالله بن زبیر و حجاج بن یوسف از دیگر مباحث کتاب است. مؤلف همچنین به مباحثی دیگر از جمله: حجر الاسود، درب

کعبه، حجر اسماعیل، مقام ابراهیم، زمزم، مسجد الحرام، صفا، مروه، حطیم و رکن یمانی پرداخته است. در ضمن، برخی از رویدادها و حوادث تاریخی مکه را ذکر نموده است. دیگر مشاهد مکه از جمله منی، مزدلفه، عرفات، قرن المنازل و مکان هایی که پیامبر در آن نماز خوانده از

ص: ۵۲

محورهای مورد بحث در این کتاب است. مؤلف همچنین برخی از احکام حج و مناسک آن را بازگو کرده است. وی در پایان به جهت قبله، زندگانی پیامبر، ایمان پدران پیامبر (ص) و عمر دنیا پرداخته است. محققان در مقدمه کتاب، شمه ای از زندگانی و حیات فکری بحر العلوم را بازگو کرده اند.

بیگلری، حسن

احکام حج و اسرار آن، تهران، کتابخانه سنائی، چاپ ۱، ۴۰۳ ص، وزیری.

بررسی تفصیلی احکام حج و اسرار آن و نیز تاریخ سرزمین حجاز و جغرافیای آن به همراه مختصری از زندگی پیامبر (ص) است. به نظر نویسنده همه احکام تابع مصالح و مفاسد است. همچنین به هدف و مقصود و جعل احکام پرداخته و علل جعل احکام را واقعی می داند.

بهرام نسب، محمدسهیل

استوانه نور: نگاهی به مسجد قبا، نخستین بنیان تقوا، قم، مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۱۰۲ ص، وزیری.

شابک: ۰-۷۳-۸۶۰۶-۹۶۴

عنوان دیگر: نگاهی به مسجد قبا، نخستین بنیان تقوا.

معرفی مسجد قبا به عنوان نخستین مسجدی که توسط پیامبر اسلام (ص) و اصحاب آن حضرت در مدینه ساخته شد. پایه تمدن و فرهنگ اسلام از

این نقطه آغاز گردید. در کتاب حاضر ضمن شناساندن منطقه قبا، از سیر تاریخی حوادث این مسجد با استناد به گزارش های تاریخی زیر این عناوین بحث شده است: قبا در گذرگاه هجرت؛ معرفی روستای قبا؛ قبا میزبان رسول خدا؛ پایه گذاری و ساخت مسجد قبا؛ فضیلت مسجد قبا؛ سیر تاریخی مسجد قبا؛ مسجد ضرار در مقایسه با مسجد قبا؛ درس ها و عبرت ها. در پایان نیز گزیده ای از نثر و نظم ادب فارسی درباره اهمیت و جایگاه این مسجد تاریخی به همراه پیشنهادهایی به برنامه سازان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران ارائه گردیده است.

ص: ۵۳

بقیع الغرقد فی درسه شامله، تهران، نشرمشعر، چاپ ۱، ۱۴۲۸ ق/ ۱۳۸۶، ۴۸۰ ص، وزیری، عربی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۰-۰۴۵-۱

بررسی تاریخ بقیع و شخصیت شناسی افراد مهم که در آن دفن شده اند، است. به نظر نویسنده، هر جامعه ای نسبت به حفظ آثار و تمدن گذشتگان خود حساس می باشد. در صورتی که این آثار و تمدن به عقاید و مذهب آنها برگردد، سعی و تلاش آنها در حفظ و نگهداری آن چند برابر می گردد. بقیع نیز از جمله مکان هایی است که یادآور تاریخ و تمدن اسلامی است. عناوین فصول دهگانه کتاب عبارت اند از: بقیع در لغت و موارد استعمال این واژه؛ تاریخ بقیع؛ پیامبر و بقیع، اهل بیت (ع) و بقیع؛ صحابه و بقیع؛ قبور مشاهیر بقیع، امامان بقیع؛ برخی از مدفونین بقیع؛ در بقیع چه چیزی وجود دارد؟؛ حوادث بقیع؛ بقیع در شعر؛ آلبوم بقیع.

تاجی گلداری، حسین (متولد ۱۳۴۷)

مدینه شهر پیامبر (ص)، شیراز، ایلاف چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۱۵۲ ص.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۸-۰۲۶-۱

مجموعه اطلاعات تاریخی - مذهبی درباره شهر مدینه است.

جعفرزاده، حسین (متولد ۱۳۳۰)

سیری در دیار عشق، تبریز، احرار، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۳۱ ص، رقیعی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۷۶-۰۲۱-۰

معرفی جنبه ها و رخدادهای مکه و مدینه است. نویسنده خاطرات و مطالعات خود را درباره مکه و مدینه نوشته و در قالب کتاب حاضر منتشر کرده است. نتیجه گیری او اینست که این دو شهر زمینه ساز وصول انسان به الله و افزایش عشق و محبت الهی در قلب آدمی است.

ص: ۵۴

جعفریان، رسول (متولد ۱۳۴۳)

آثار اسلامی مکه و مدینه، به کوشش علی ورسه ای، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۳۱۲ ص، وزیری.

شابک: ۹-۸۵-۶۲۹۳-۹۶۴

چاپ دیگر

آثار اسلامی مکه و مدینه با تجدید نظر و اضافات، تهران، نشر مشعر، چاپ ۴، ۱۳۷۷، ۲۲۳ ص، رقععی.

شابک: ۱-۱۳-۶۲۹۳-۹۶۴

ترجمه اردو

مکه اور مدینه کی مقدس مقامات، ترجمه به اردو سیدقلبی حسین رضوی، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۳۰۰ ص، رقععی.

شابک: ۷-۱۳۹-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

بررسی تاریخ مکه و مدینه و معرفی بناها و اماکن و سایر آثار تاریخی این دو شهر است. انگیزه نویسنده، معرفی این آثار و اماکن به زائران خانه خدا می باشد. کتاب در دو بخش تنظیم شده است. بخش اول (مکه مکرمه) دارای این سرفصل هاست: جغرافیای جزیره العرب، مکه و کعبه پیش از اسلام، تاریخ مکه در دوره اسلامی، کعبه و مسجد الحرام در دوره اسلامی، تاریخچه بنای بخش های مسجد الحرام، مساجد مکه، مشاعر مقدسه و مساجد آنها، آثار مذهبی و تاریخی مکه. در بخش دوم (مدینه منوره)، این سرفصل ها مطرح است: یثرب در اسلام، مسجد النبی (ص)، قسمت های داخلی مسجد النبی، مساجد و اماکن متبرکه جنوب و غرب مدینه (قبا)، آثار تاریخی بقیع، اماکن و آثار تاریخی جنگ احد.

حاجی زاده اسفدن، محمدرضا

عربستان در یک نگاه: سه سال در حریم حرم امن الهی: قابل استفاده زائران بیت الله الحرام، مشهد، ضریح آفتاب، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۶۲ ص، وزیری.

شابک: ۰-۱۹۲-۴۲۹-۹۶۴-۹۷۸

ص: ۵۵

عنوان دیگر: سه سال در حریم حرم امن الهی: قابل استفاده زائران بیت الله الحرام.

بررسی جنبه‌ها و مسائل کشور عربستان سعودی از زوایای مختلف و نیز عرضه‌ی اطلاعات ضروری برای زائران خانه خدا است. نویسنده طی دوازده فصل، این موارد را بررسی کرده است: جغرافیای طبیعی؛ اماکن تاریخی، شهرها و بناها؛ نکات ضروری در بدو ورود به عربستان؛ تحولات تاریخی؛ جغرافیای انسانی؛ جغرافیای سیاسی؛ وضعیت اقتصادی؛ وضعیت اجتماعی فرهنگی؛ آموزش و پرورش؛ وضعیت ایرانیان در عربستان؛ وضعیت مدارس ایرانی در عربستان.

هدف نویسنده اینست که زائران بیت الله الحرام را با عربستان و از جمله

مکه و مدینه آشنا کند تا با چشم باز و آگاهانه سفر نمایند. نیز نکات مهم و حساس و ضروری را برای آنان تشریح کرده است.

الحبشی، منصور

میقات قرن المنازل، السیل الکبیر، قم، حق یاوران، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۹۲ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۷۰۹-۲۹-۸

بررسی مسائل و احکام قرن المنازل به عنوان یکی از مواقیت سفر روحانی و معنوی حج است. این میقات مربوط به مردمانی است که از شرق مکه به سوی سرزمین وحی عزیمت می‌کنند؛ به همین دلیل در برخی منابع و متون به نام میقات اهل طائف و واردشوندگان از آن طرف توصیف شده است. نویسنده به تفکیک سعی کرده قرن المنازل را از دیدگاه روایات، آراء فقها و علمای شیعه و اهل سنت و رساله‌ها و منابع فقهی، مورخان و جغرافی دانان بررسی و در یک فصل مستقل تحلیل نماید.

حسن زاده آملی، حسن

تعیین سمت قبله و تشخیص ظهر حقیقی مدینه منوره، قم، قیام، چاپ ۱، ۱۳۷۳، ۳۱ ص، رقعی.

بررسی مدینه منوره از نظر طول و عرض جغرافیایی و مختصات نجومی

ص: ۵۶

به منظور تعیین جهت قبله و اوقات شرعی است. نویسنده که در نجوم قدیم تخصص دارد با ابزار و روش های این علم به بررسی ویژگی های جغرافیا- نجومی مدینه پرداخته و این اثر را تألیف کرده است.

حسنی، علی اکبر

سیری در اماکن سرزمین وحی، تهران، بعثه مقام معظم رهبری، معاونت آموزش و تحقیقات، چاپ ۱، ۱۳۶ ص، رقی.

بررسی جنبه های کشور عربستان و مسائل حج و مواقف و مشاهد مشرفه و اماکن متبرکه به منظور آشنایی زائران ایرانی است. نویسنده تلاش کرده به بسیاری از سؤال ها و ابهام های زائران بیت الله الحرام پاسخ مناسب بدهد. کتاب در دو بخش تدوین یافته است: بخش اول درباره مدینه و بخش دوم درباره مکه است. سخن از مدینه را با نگاهی گذرا به جغرافیای آن و بررسی کوه های معروف مدینه آغاز کرده؛ آنگاه نام های مدینه را بررسی می کند. عظمت این دیار، فضیلت و شرافت مدینه و امتیازهای دیگر آن نیز گزارش شده است. سپس از مسجد النبی و چگونگی شکل گیری آن بحث کرده و تحولات و توسعه آن را در گذرگاه تاریخ نمایانده است. بخش دوم کتاب (درباره مکه) با عنوان «آشنایی مختصری با تاریخ شبه جزیره عربستان» آغاز می شود و با اشاره ای به جدّه و میقات ها ادامه می یابد. آنگاه به خود شهر مکه، نام ها و اماکن معنوی- تاریخی مکه می پردازد. این فصل با گزارش تفصیلی مسجد الحرام آغاز می شود و با توضیح و تبیین چگونگی ساختمان آن ادامه می یابد.

حسین، شاهرخ (متولد ۱۹۵۰)

مکه شهر مقدس، ترجمه مصباح خسروی، تهران، کتاب روشن، چاپ ۱، شش + ۶۶ ص.

شابک: ۹-۰۱۶-۹۰۹-۹۶۴

فروست: مجموعه کتاب روشن.

ص: ۵۷

بررسی ابعاد و مسائل مکه مکرمه است. غیر از تاریخچه و تحولات تاریخی این شهر، اماکن و زیارتگاه ها، جغرافیا و آب و هوا و دیگر جنبه های این چینی را بررسی می کند.

حسینی ادیانی، سیدابوالحسن (متولد ۱۳۳۴)

زیارت عارفانه: زیارت در گذر زمان، زیارت از دیدگاه اسلام، فلسفه زیارت،

اماکن زیارتی مدینه، تهران، قائم، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۲۱۶ ص، رقعی.

شابک: ۳-۸۹-۶۱۳۹-۹۶۴-۹۷۸

بررسی اهمیت، آثار و برکات زیارت و مشروعیت آن و معرفی اماکن معروف زیارتی مدینه است. در توضیح اماکن زیارتی مدینه مراقد و مساجد و زیارت گاه های شخصیت های مقدس و صحابه و یاران پیامبر و حوادث تاریخی مربوط به این اماکن معرفی شده است. مسجد و روضه شریف نبوی، مأذنه بلال، محراب پیامبر، بقیع، مراقد دختران پیامبر، قبور عمه های رسول خدا، همسران پیامبر، قبور امامان شیعه و مساجد سبعة و مسجد قبا از جمله این اماکن زیارتی است. بخش اول تا سوم به تاریخ زیارت، زیارت از دیدگاه اسلام و فلسفه و اسرار و آثار زیارت اختصاص یافته است.

حسینی بلداجی، گلپهار

خانه پاک برای پاکان، ویرایش مهدی طهماسبی دژکی، فرخ شهر، جهان بین، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۷۰ ص، وزیری.

شابک: ۹-۳۷-۲۶۳۷-۹۶۴-۹۷۸

بررسی تاریخ و موقعیت شهر مکه و معرفی و تشریح بناهای تاریخی آن و ارکان اعمال مراسم حج است. نگارنده معتقد است روح و جان زیارت کعبه، پذیرش ولایت است. زیرا کعبه و حرمت اش، زمزم و شرافت اش، صفا و مروه و صفایش، قربانگاه و تقوای قربانی اش، رمی جمرات و طرد شیطاننش، عرفات و نیایش خالصانه اش، و سرزمین حرم با تمام برکاتش در پرتو ولایت و امامت رسول خدا و اهل بیت (ع) است. اگر کعبه به همه این شرافت ها مزین است روح عمل و مناسک اش، ولایت و امامت و

ص: ۵۸

شناخت امام و خضوع در برابر امام است. در پایان کتاب، شعری از «سید حشمت الله علوی بلداجی» با عنوان «در حریم حرم یار» به رشته تحریر

درآمده است.

حسینی شیرازی، سیدمحمد (۱۳۰۵-۱۳۸۰)

بقیع، ترجمه محمدعمر پاشازاده، بی جا، بینش آزادگان، چاپ ۱، ۱۴۲۲ ق / ۱۳۸۰، ۷۲ ص.

شابک: ۹۶۴-۷۷۲۲-۰۳-۶

عنوان اصلی: البقیع الغرقد.

حسینی کاشانی، زین العابدین بن نورالدین (قرن ۱۱ ق)

مفرحه الانام فی تأسیس بیت الله الحرام، تحقیق عمار عبودی نصار و حیدر لفته مال الله، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۵ ص، رقی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۰۰-۵۶-۷

بررسی تأسیس کعبه و بازسازی مکه مکرمه پس از تخریب و ویرانی بر اثر سیل سال ۱۰۳۹ قمری است. مؤلف که در بنای مسجد خانه کعبه خود بعنوان یک کارگر فعالیت داشته شرحی از ابعاد تخریب و آنگاه بازسازی به دست داده است.

متن فارسی این رساله که آن هم به قلم خود زین العابدین کاشانی بود در مجله میقات فارسی و متن عربی نیز در المیقات عربی چاپ و منتشر شد. اخیراً متن عربی تحقیق شده آن با توجه به اهمیت آن به طور مستقل و به صورت کتاب نیز چاپ شده است.

حسینی میلانی، سیدمرتضی

دلیل الحاج إلى مکه و المدینه، قم،

نقش، چاپ ۱، ۱۴۲۶ ق، ۱۷۲ ص، رقی، عربی.

شابک: ۹۶۴-۷۶۲۹-۶۷-۲

چاپ های دیگر

قم، مدین، چاپ ۱، ق، ۱۷۶ ص.

عنوان روی جلد: آثار مکه و المدینه و دلیل المرشد الی الحج و العمره.

قم، نقش، چاپ ۱، ق/، ۱۷۲ ص.

فروست: بحوث فی التبلیغ الاسلامی؛.

معرفی آثار زیارتی و دیدنی مکه و مدینه و راهنمایی حاجیان و زائران این دو شهر مقدس است. کتاب در دو بخش تدوین شده: بخش اول درباره مکه است. نویسنده با اشاره به جغرافیای مکه، به معرفی کعبه و دیگر مناسک حج از جمله حجر اسماعیل، مقام ابراهیم، صفا و مروه، مشعر و منا و جمرات می پردازد. دارالندوه، شعب ابی طالب، کوه های مکه و مساجد این شهر از دیگر مکان های معرفی شده در کتاب است. بخش دوم کتاب معرفی مدینه و مکان های دیدنی این شهر است. مسجد النبی (ص) چون نقطه ای فیروزه ای بر تارک این شهر مقدس می درخشد، بقیع، کوه احد، فدک و خیبر از دیگر مکان های دیدنی این شهر و اطراف آن می باشد. نویسنده در پایان به برخی از آداب حج و زیارت اشاره کرده است.

حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، معاونت آموزش و تحقیقات

اطلس اماکن مکه مکرمه و مدینه منوره

، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۴۲ ص، خشتی.

معرفی اماکن مکه و مدینه با تصاویر، نمودار و نقشه های قدیمی و جدید است. مؤلف تصاویر و نقشه های شهر مکه و مدینه، مسجد الحرام و مسجد النبی، کعبه معظمه و دیگر اماکن و مناطق را همراه با توضیحات در چند فصل تنظیم کرده است. حتی نقشه های مراحل توسعه را آورده تا مراحل تحولات مشخص باشد.

بقیع، تدوین معاونت آموزش و تحقیقات، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۳۶ ص، پالتویی.

شابک:

X

فروست: اماکن چهارگانه.

ترجمه ترکی استانبولی

تدوین معاونت آموزش و تحقیقات، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، بی تا، ۲۸ ص، پالتویی.

ترجمه عربی

البقیع، تدوین معاونت آموزش و تحقیقات بعثه مقام معظم رهبری، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، بی تا، ۳۱ ص، پالتویی.

معرفی قبرستان بقیع به عنوان مزار مطهر چهار تن از پیشوایان معصوم و ائمه شیعه و آرامگاه جمعی از صحابه و همسران و فرزندان پیامبر خدا است. از این رو شیفتگان مقام ولایت پس از زیارت پیامبر (ص) به سوی بقیع برای زیارت پیشوایان خویش می شتابند. این کتاب به منظور آشنایی زائران بیت الله الحرام با دفن شدگان در بقیع، به صورت مختصر تدوین شده و ذیل هر شخصیت، زندگینامه و خدمات او گزارش می شود.

شناخت عربستان، تهران، نشر مشعر، چاپ ۴، ۱۳۸۰، ۱۷۵ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۶۲۹۳-۰۹-۳

معرفی ویژگی های جغرافیایی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، مذهبی و

فرهنگی کشور عربستان است. مؤلف مطالب را در پنج فصل تنظیم کرده و شامل این موضوعات و مباحث است: جغرافیای طبیعی، انسانی و سیاسی عربستان؛ آل سعود بر اریکه قدرت؛ تاریخ عربستان از قدرت گیری آل سعود در قرن دوازده هجری قمری تا حال حاضر؛ ساختار سیاسی عربستان؛ مذهب و تشکیلات مذهبی؛ اوضاع اجتماعی، فرهنگی و آموزشی عربستان.

مسجد النبی (ص)، تهران، نشر مشعر، ۱۳۷۹، ۳۶ ص، پالتویی.

ترجمه ترکی استانبولی

قم، نشر مشعر، بی تا، چاپ ۱، ۱۸ ص، پالتویی.

عنوان اصلی:

dicseM

– iben (V. A. S) nu- بررسی ابعاد مسجد النبی به عنوان شریف ترین مسجد پس از مسجد

ص: ۶۱

الحرام است. مسجد النبی (ص) واقع در شهر مدینه منوره دارای گزارش های جالب و تحولات بسیار در تاریخ بوده است. این مسجد با افزایش جمعیت مسلمانان، مراحل مختلفی از توسعه و تحوّل را، تا عصر کنونی پشت سر گذاشته است. این کتاب به طور فشرده، آگاهی های مفیدی درباره تاریخچه ساختمان و سیر گسترش آن تا زمان حاضر، در اختیار خوانندگان قرار می دهد.

مکه و مدینه، تهران، نشر مشعر، بی تا، ۳۶ ص، پالتویی.

ترجمه عربی

مکه والمدینه، تهران، نشر مشعر، بی تا، ۳۲ ص، پالتویی.

معرفی دو شهر مقدّس مکه و مدینه و آثار و اماکن آنها به صورت اختصار است. کتاب در چهار بخش با عناوین شبه جزیره عربستان؛ مساجد مکه؛ مدینه منوره و مساجد مدینه سامان یافته است.

الخرابشه، سلیمان

رقابت عباسیان و فاطمیان در سیادت بر حرمین شریفین (قرن پنجم و ششم هجری)، ترجمه رسول جعفریان (۱)، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۴۴ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۵۴۰-۰۲۰-۱

عنوان اصلی: التنافس السلجوقی- الفاطمی علی بلاد الحجاز و امره الحج

بررسی تاریخی مدیریت حرم، مسجد و روضه شریفه رسول اکرم (ص) در مدینه و رقابت عباسیان و فاطمیان بر سر این مدیریت ها است. این اثر، ترجمه کتاب التنافس السلجوقی- الفاطمی علی بلاد الحجاز و امره الحج است که در سال ۱۹۹۹ در شهر اربد در کشور اردن توسط جامعه الیرموک به چاپ رسیده است. نویسنده در صدد بیان تلاش های دو دولت عباسی و فاطمی برای گسترش، نفوذ و تثبیت سیادت خود در حرمین شریفین است. هر کدام از آنها در صدد استفاده ابزاری از مکه و مدینه و استفاده از مزایای معنوی و سیاسی آن بوده اند.

ص: ۶۲

المساجد و الاماکن الاثریه المجهوله لژائر المدینه المنوره المیمونه، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۹۶ ص، رقی.

معرفی تعدادی از مساجد و اماکن تاریخی و باستانی شهر مدینه است. از جمله آثار معرفی شده عبارت اند از: مسجدالمصلی (الغمامه)، مسجد الإمام علی بن ابی طالب علیه السلام، مسجد السقیاء، مسجد المنارتین، مسجد الإجابہ، مسجد السجده أو البحیر أو ابی ذر، مسجد السبق، کھف بنی حرام، مسجد الرايه، مسجد الدرع، مسجد الشیخین أو البدائع أو المستراح، جبل عینین (الرماء)، الزبیه (الحفره)، مسجد الفسح (المسجد المسور)، المهراس،

قبر النبی هارون علیه السلام، مسجد الکاتبیه، مسجد المغیسله، ثنیه الوداع، مسجد بنات النجار.

الدقن، محمد

کعبه و جامه آن از آغاز تا کنون، ترجمه هادی انصاری، ویرایش علی ورسه ای، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۳۰۳ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۷۶۳۵-۴۳-۵

بررسی تاریخی پوشش کعبه و خود کعبه است. کتاب، نخستین اثر تحقیقی درباره «جامه کعبه در طول تاریخ» است. و به چگونگی و تغییرات آن از زمان حضرت ابراهیم (ع) تاکنون می پردازد. مؤلف از کارگاه جامه بافی قدیم، که در خرنفش قاهره بوده، بازدید کرده و گزارش جالب توجهی از آن آورده است. سپس چگونگی بافت آن در کارگاه جامه بافی کنونی در مکه، به نام «امّ الجود» شرح می شود. این ترجمه پیش از این با عنوان «جامه کعبه در طول تاریخ» در فصلنامه میقات حج چاپ شده است. بیش از شصت صفحه ابتدای کتاب درباره چگونگی ساخت و بنای کعبه توسط مترجم تألیف و به اصل کتاب افزوده شده است.

ص: ۶۳

ساختمان حرم نبوی، مدینه منوره، ترجمه محمدرضا مروارید و بنیاد پژوهش های اسلامی، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۷، ۶۳ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۶۲۹۳-۴۴-۱

معرفی ابعاد ساختمان حرم و مسجد نبوی در شهر مدینه است. این کتاب که در تهیه آن تنها از اسناد و مدارک معماری استفاده شده، عملیات گسترده نوسازی حرم شریف نبوی و طرح بزرگ و پیشرفته توسعه این مسجد باشکوه و بافت شهری پیرامون آن را تعریف و گزارش می کند. عملیات توسعه حرم، تنها ساختن تأسیساتی جدید در کنار مسجد قدیمی نیست، بلکه نوسازی فراگیر مسجد قدیم نیز در چارچوب طرح و برنامه آن قرار می گیرد و بدین ترتیب، مسجد نبوی به بزرگترین مسجد جهان بدل می شود. نویسندگان در بخش اول به صورتی گزیده، تحولات تاریخی مسجد النبوی را در عهد پیامبر (ص)، خلفای نخستین، امویان، عباسیان، مملوکیان، عثمانی و سعودی تشریح می کنند و در بخش دوم به آموزه ها و عناصر طرح توسعه جدید، طرح معماری و زیبایی های هنری و اطراف مسجد می پردازد حجم کم و تصاویر متعدد و زیبای این اثر از جمله ویژگی های این اثر است.

ساختمان مسجد الحرام مکه مکرمه، ترجمه محمدرضا مروارید، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۷، ۶۳ ص، رقعی.

معرفی ابعاد ساختمان مسجد الحرام در شهر مکه مکرمه است. این کتاب از دو بخش تشکیل شده است. بخش نخست آن به تحولات تاریخی مسجد الحرام در دوره های اموی، عباسی، عثمانی و سعودی می پردازد. و در بخش دوم به طرح توسعه جدید مسجد می پردازد و ویژگی های مهندسی و معماری و شهرسازی و عمرانی این طرح را معرفی و جنبه های مختلف آن از مورد نقد و بررسی قرار می دهد.

ص: ۶۴

رشیدی، اسماعیل و نظری، محمد

زائر پیر: گذری بر نیم قرن تغییر و تحول مکه و مدینه از زبان حاج مصطفی رشیدی

، شیراز، میرزای شیرازی، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۲۸ ص، رقعی.

شابک: ۵-۰۶-۲۷۱۰-۹۶۴-۹۷۸

عنوان دیگر: گذری بر نیم قرن تغییر و تحول مکه و مدینه از زبان حاج مصطفی رشیدی.

بررسی و تحلیل مسائل حج از زبان قدیمی ترین امیرالحاج در شیراز است. در طول پنجاه سال اخیر شهر مکه و مدینه بسیار تغییر یافته و مسائل حج تحولات زیاد داشته است. آقایان رشیدی و نظری کوشیده اند با شناسایی و معرفی باسابقه ترین خادم الحاج در شهر شیراز، گوشه ای از خاطرات حج را بیان کنند. قدیمی ترین خادم الحاج، حاج احمد رشیدی است که طی یک مصاحبه که در سفر عمره با ایشان انجام شده، خاطرات سفرهای زیارتی او در این نوشتار عرضه شده است.

السباعی، احمد (۱)

تاریخ مکه: از آغاز تا پایان دولت شرفای مکه (ق)، ترجمه رسول جعفریان، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۸۳۹ ص، وزیری.

شابک:

X

۹۶۴-۵۴۰-۰۰۴-

بررسی ابعاد تاریخی، سیاسی، تمدنی، اجتماعی و فرهنگی مکه مکرمه است. هدف نویسنده از تألیف این اثر نگارش کتاب برای تمامی کسانی بوده که علاقمند به داشتن نگاه جامع و فراگیر به طور همزمان نسبت به این شهر بوده اند. محدوده کتاب، از تاریخ مکه از دورترین ادوار تاریخی تا پایان حکومت اشراف و ورود وهابیان به مکه در آغاز دهه پنجم قرن چهاردهم هجری است.

ستاد عمره دانش آموزی (به کوشش)

در مقام محو، تهران، سنا، چاپ ۱، ۱۳۸۴ ص، رقعی.

ص: ۶۵

عنوان روی جلد: مکه مکرمه، مدینه منوره در مقام محو.

اطلاعاتی درباره کشور عربستان و شهرهای مقدس مکه و مدینه و نیز اماکن مقدس در این شهرها است. زائران ایرانی مکه و مدینه اغلب با شناخت و آگاهی به این سفر می روند و نویسنده می خواهد اطلاعات ضروری راجع به اماکن و مسائل به آنها بدهد.

سمهودی، نورالدین

اخبار مدینه: ترجمه خلاصه الوفاء بأخبار دار المصطفی، ترجمه سید کمال حاج سیدجوادی، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۶، ۵۹۷ ص، وزیری.

این نوشتار از کتاب های مهم و معتبر اهل سنت است که به عنوان مرجع نخست و اول مدینه شناسی، شناخته شده و در عین حال مورد توجه علمای شیعه نیز قرار گرفته است. مؤلف در ابتدا، کتاب الوفا باخبار دار المصطفی را در چهار جزء و با صفحات زیاد نوشت. اما به منظور سهولت دسترسی زائران و علاقه مندان، خود خلاصه ای از آن را به صورت کتاب مستقلی و با نام خلاصه الوفا باخبار دار المصطفی تهیه و تدوین کرد. مطالب مندرج در گزیده عبارت است از: اسامی مدینه، فضیلت زیارت و فضل مسجد نبوی، اخبار ساکنان مدینه تا زمان ورود پیامبر اکرم (ص) به آن شهر، معماری مسجد نبوی، مساجدی که پیامبر در آنها نماز خوانده، اسامی چاه ها، مساجدی که بین راه مکه در راه غزوات بود و پیامبر در آنها نماز خواند و جغرافیای مدینه که در هشت باب تنظیم شده است.

سید کباری، سیدعلیرضا (متولد ۱۳۴۴)

سیمای مکه: معبد عشق، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، مرکز چاپ و نشر، چاپ ۱، ۲۷۶ ص، رقعی.

عنوان روی جلد: هفت شهر عشق: سیمای مکه، معبد عشق.

فروست: دیار ابرار- ۱

در این نوشتار، شهر مکه از ابعاد تاریخی، جغرافیایی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی بررسی شده است. همچنین اطلاعاتی درباره اماکن مقدس و تاریخی این شهر بیان شده است.

شالچی، مجید

فرازهایی از حج، تهران، آرون، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۴۱۶ ص، وزیری.

شابک: ۰۵۸ - ۰۶ - ۲۳۱ - ۹۶۴ - ۹۷۸

بررسی برخی از ابعاد حج از جمله تاریخ و جغرافیای اماکن و مشاهد مشرفه، آداب و مناسک حج و نیز بیان برخی از احادیث معصومین (ع) درباره فلسفه و اسرار مناسک و اعمال حج است.

شرکت رفاه فرهنگیان (به کوشش)

در مقام محو، تهران: سنا، چاپ ۱، ق/، ۷۱ ص، رقعی.

شابک: ۰ - ۴۱ - ۶۱۲۶ - ۹۶۴

عنوان از روی جلد: مکه مکرمه مدینه منوره در مقام محو.

اطلاعاتی درباره کشور عربستان و شهرهای مقدس مکه و مدینه و نیز اماکن مقدس در این شهرها است. زائران ایرانی مکه و مدینه اغلب با شناخت و آگاهی به این سفر می روند و نویسنده می خواهد اطلاعات ضروری راجع به اماکن و مسائل به آنها بدهد.

شمس الدین، سیدمهدی (متولد ۱۳۳۷)

سیری در وادی عشق: آشنایی با مکه مکرمه و مدینه منوره، قم، شفق، چاپ ۱، ۱۶۰ ص، رقعی.

مجموعه ای از مسائل مختلف حج و معرفی جنبه های شهر مکه و مدینه است. این کتاب در پنج بخش با این عناوین تنظیم شده است: مدینه منوره؛ مکه مکرمه؛ اعمال حج و عمره؛ ادعیه و زیارات؛ عکس ها و تصاویر.

ص: ۶۷

شهیدی، سیدجعفر (متولد ۱۲۹۷)

عرشیان، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۲، ۱۳۸۴، ۱۲۰ ص، پالتویی.

شابک: ۶-۴۸-۷۶۳۵-۹۶۴

چاپ دیگر

عرشیان بانگ و لله علی الناس زنده، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۶ ص، رقی.

مجموعه ای درباره اماکن مقدسه و متبرک مکه و مدینه است.

نویسنده برای آشناسازی زائران خانه خدا، نخست به بیان مطالبی درباره وجوب حج و جایگاه سیاسی و اقتصادی عربستان سعودی و نیز اندیشه های محمدبن عبدالوهاب می پردازد؛ سپس به معرفی

یکایک اماکن مقدسه در دو شهر مقدس مکه و مدینه پرداخته و تاریخچه آنها را بیان کرده است. در هر مورد، تصویری از آن مکان ارائه شده است.

صابرزاده، فریدون (متولد ۱۳۴۸)

خاک سپاسگزار، بوشهر، لیل، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۳۶ ص، رقی.

شابک: ۰۸-۹۰۰۸-۹۶۴-۹۷۸

بررسی مسائل حج به عنوان روشی برای عبادت خداوند و سر به خاک عبودیت ساییدن است. در هر فصل جنبه ای از زیارت مدینه یا حج گزارى بررسی شده است.

صافی، عبدالجبار (۱)

علی اعتبار بیت الحیب، قم، مؤسسه عاشورا، چاپ ۱، ق/، ۱۹۲ ص.

بررسی جوانب زیارتگاه های عربستان سعودی و شخصیت شناسی اشخاص منتسب به این اماکن است.

ص: ۶۸

مرآه الحرمین: سفرنامه مکه، ترجمه عبدالرسول منشی، به کوشش جمشید کیان فر (۲)، تهران، دفتر نشر میراث مکتوب، چاپ ۱، ۵۱۸ ص، وزیری.

شابک: ۶-۳۰-۶۷۸۱-۹۶۴

گزارش دیدنی‌ها و شنیدنی‌ها در سفر حج که بیانگر مسائل و احکام حج و تاریخ تحولات مکه و مدینه است. نویسنده کتاب، ایوب صبری پاشا از فضلا و صاحب منصبان دولت عثمانی است. وی زمانی امیرالامراء و در پایان عمر رئیس اداره حسابداری دریایی (محاسبات دایره بحریه) عثمانی بود. کتاب مرآه الحرمین در پنج جلد درباره تاریخ مکه و مدینه، به زبان ترکی عثمانی تألیف شده است. اما تنها دو جلد آن که مشتمل بر تاریخ مکه است در سال ۱۳۰۸ هـ- ق به اهتمام میرزا عبدالرسول منشی، از مترجمان دارالترجمه ناصری، به فارسی برگردانده شده است. کتاب حاضر تصحیح دو جلد ترجمه فارسی کتاب است. کتاب از سه بخش تشکیل شده است. بخش اول حاوی این مطالب است: موقعیت جغرافیایی مکه، وضعیت بناهای معظم آنجا، شکل خانه‌های اهالی مکه، آب و هوا، گیاهان خواص دارویی یا مضرات آن‌ها، بیماری‌های رایج در حجاز، چگونگی ساخت کعبه، فضایل کعبه، چگونگی و ویژگی‌های زندگی مردم در مکه. مطالب این بخش با روایات مختلف همراه است. در بخش دوم با استناد به روایات و منابع متعدد از تاریخچه تأسیس و ساخت اولیه کعبه و تغییرات بازسازی‌های آن در طول تاریخ سخن رفته است. بخش سوم درباره گسترش و توسعه حرم مطهر کعبه در مرحله نخست است.

صحتی سردودی، محمد (۳) (متولد ۱۳۴۳) و قلی زاده، مصطفی

سیمای مدینه: شهر پیامبر صلی الله علیه و آله، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، مرکز

ص: ۶۹

۱- ایوب صبری پاشا؛ پاشا، ایوب صبری؛ صبری، ایوب

۲- متولد ۱۳۳۰

۳- صحتی، محمد؛ سردودی، محمد

چاپ و نشر، چاپ ۱، ۱۳۷۷، ۲۵۶ ص، رقعی.

عنوان دیگر: شهر پیامبر صلی الله علیه و آله.

چاپ دیگر

قم، میثم تمار، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۲۵۶ ص، رقعی.

شابک: ۰-۴۸-۲۷۸۶-۹۶۴-۹۷۸

بررسی جنبه های مختلف تاریخی، مذهبی، معماری و شهرسازی و هنری مدینه است. نویسندگان تلاش کرده اند، اطلاعات مورد نیاز حجاج را در اختیار آنها قرار دهند.

صفری فروشانی، نعمت الله (متولد ۱۳۴۵)

مکه در بستر تاریخ، قم، مرکز جهانی علوم اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۳۰۰ ص، وزیری.

شابک: ۶-۷۳-۷۷۴۱-۹۶۴-۹۷۸

فروست: مرکز جهانی علوم اسلامی. معاونت پژوهش؛.

معرفی جغرافیای تاریخی شهر مکه و پیرامون آن از آغاز پیدایش تا کنون، به ویژه در زمان پیامبر اسلام (ص) است. هدف نویسنده، عرضه ی اطلاعات لازم و ضروری حجاج و اطلاع رسانی برای آنها است. نوشتار حاضر برای دست یابی به هدف خود، در سه فصل تنظیم شده است. فصل اول، نمایی کلی از موقعیت طبیعی و اجتماعی شهر مکه در صدر اسلام را ارائه می دهد. فصل دوم به بیان محدوده مسجد الحرام و مرکز آن یعنی کعبه معظمه و مشاهد وابسته به آن می پردازد. فصل سوم درباره مضافات مکه همچون منی و عرفات است.

صلاحی اصفهانی، گیتی (متولد ۱۳۳۷)

مسجد النبی (ص) زیارتگاهی برای تمام نسل ها، تهران، نیک خرد، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۶۴ ص،

بیاضی.

شابک: ۹-۰۸-۸۱۰۱-۹۶۴-۹۷۸

بررسی تاریخچه ای از بنای مسجد النبی (ص) و بخش های مختلف آن و

ص: ۷۰

نیز تعمیر و توسعه آن در طول تاریخ است. به نظر نویسنده مسجد النبی (ص) به دلیل خصوصیاتش از جمله در برداشتن مقبره نبی اکرم (ص) همواره مورد توجه مسلمانان در سراسر جهان بوده است: از اینرو نویسنده تحلیلی از هر دوره تاریخی و اهم حوادث آن دوره عرضه کرده است.

طالب نژاد، محسن

مسجد میقات عشاق، تهران، زعیم، چاپ ۲، ۱۳۸۸، ۱۷۰ ص، رقعی.

شابک: ۴-۴۰-۵۴۰۳-۶۰۰-۹۷۸

چاپ دیگر

تهران، انتشارات بین المللی شمس، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۱۷۰ ص.

معرفی جنبه های مذهبی، فقهی، و معماری مساجد است. نویسنده با مطالعه مساجد ایران و عربستان سعودی و نیز مطالعه آیات مربوط به مسجد به بررسی تطبیقی آنها اهتمام ورزیده است. به نظر نویسنده، مسجد به عنوان نهاد مهمی در اسلام و قرآن تأثیر زرفی در توسعه فرهنگ دینی ایفا کرده است.

طاهرپور، نصرت السادات (متولد ۱۳۶۰)

پرواز به خانه ی مردم، تهران، روناس، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۱۲ ص، رقعی.

شابک: ۱-۳۴-۷۵۸۷-۹۶۴-۹۷۸

مجموعه اطلاعاتی درباره مکه و مسجد الحرام و مدینه و مسجد نبوی به منظور اطلاع رسانی به حجاج و زائران است. هر ساله میلیون ها مسلمان از سراسر جهان برای شرکت در مراسم حج به مکه می روند. حج یعنی رفتن، به دست آوردن فهم و دست یابی به معرفت و رسیدن به روحی که خداوند در جسم، به ودیعه نهاده است. نگارنده در کتاب حاضر با بیانی ساده در قالب داستان- پژوهش به مسائل حج پرداخته است. وی نخست شرح زندگی حضرت ابراهیم (ع) و چگونگی ساخت خانه ی کعبه و سپس داستان زندگی حضرت محمد (ص) و تاریخ اسلام را بازگو می نماید؛ پس از آن سفر آغاز شده و در خلال آن توضیحاتی درباره ی مدینه و اماکن متبرکه ی آن به همراه وضعیت مسجد النبی در گذشته و حال، اماکن مکه و انجام مناسک حج و فلسفه ی هریک بیان می کند.

ص: ۷۱

عبایی خراسانی، محمد (متولد ۱۳۱۸) و حسینی نسب، سیدمحمدرضا

یادگارهای جاودان: نگاهی به آثار تاریخی ویران شده صدر اسلام، تهران، الست فردا، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۱۸۶ ص، رقی.

شابک: ۹۶۴-۹۰۲۷۳-۷-۸

عنوان دیگر: نگاهی به آثار تاریخی ویران شده صدر اسلام.

چاپ دیگر

گنجینه های ویران: نگاهی به آثار تاریخی ویران شده صدر اسلام، قم، دفتر تبلیغات اسلامی، مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی، بی تا، ۲۴۰ ص، وزیری.

معرفی شماری از آثار تاریخی مربوط به صدر اسلام که اکنون دچار ویرانی است. از جمله اماکن معرفی شده در این کتاب که بسیاری از آنها با تصویر یا طرحی هندسی همراه است عبارت اند از: محل ولادت پیامبر (ص)، خانه ارقم، خانه حضرت خدیجه (س)، خانه امام جعفر صادق (ع)، خانه علی بن ابی طالب (ع)، بیت الاحزان، جایگاه عهدنامه مشرکان علیه پیامبر (ص)، شعب ابیطالب، جاده غار حرا، مساجد ویران شده، حرم های ویران شده (حرم اهل بیت (ع)، حرم حضرت عبدالله، حرم همسران پیامبر (ص)، حرم خویشاوندان پیامبر (ص)، حرم های شهدای اسلام، حرم حمزه و شهدای فخر، گنبد و بارگاه اصحاب پیامبر (ص) و

دیگر آثار ویران شده حرمین شریفین.

عبدالغنی، محمد الیاس (۱)

تاریخ مکه مکرمه در گذشته و حال حاضر، ترجمه فاطمه نارویی، تربت جام، شیخ الاسلام احمد جام، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۶۰ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۶۸۸-۴۸-۱

بررسی تحولات تاریخی شهر مکه است. این شهر به دلیل اهمیت و قطب بودن آن در جهان همواره مورد توجه جهانیان بوده است. مخالفان

ص: ۷۲

خداپرستی در صدد تخریب اینجا بودند ولی در مقابل، خداپرستان برای آبادانی این شهر کوشش کرده اند. از سوی دیگر سوانح طبیعی مثل سیل و زلزله در چند نوبت موجب تخریب این شهر شده اند. نویسنده همه این عوارض را بررسی کرده است.

عبداللهی نیا، بهمن

تاریخچه آثار اسلامی مکه و مدینه به همراه ادعیه و آداب حرمین و راهنمای حج، قم، مؤسسه فرهنگی انتشاراتی نورالعطیه، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۲۸۰ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۹۲۳۵۳-۲-۹

مجموعه ای از اطلاعات مورد نیاز حجاج و زائران مکه و مدینه است. عمده ی این کتاب، گزارش تحولات تاریخی مکه و مدینه است.

غریفی بحرانی، سید محمود (۱)

الحرم المکی الشریف، قم، مؤسسه السیده المعصومه، چاپ ۲، ۱۳۸۵/۱۴۲۷ ق، ۲۴ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴-۸۹۷۵-۳۵-۳

بررسی ویژگی های معماری، هنری، مذهبی و اجتماعی حرم مقدس و مسجد الحرام است.

المساجد السبعه و بیت الاحزان، قم، مؤسسه السیده المعصومه، چاپ ۱، ۱۳۸۵/۱۴۲۷ ق، ۲۴ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴-۸۹۷۵-۳۳-۷

مجموعه اطلاعات تاریخی جغرافیایی درباره مساجد هفت گانه و بیت الاحزان از اماکن مقدس شهر مکه به همراه برخی اعمال و نیز فضائل این مشاهد است. این مساجد بر اساس نیازی در دوره ای ساخته شده اند.

جبل الرحمه و مسجد النمره، قم، مؤسسه السیده المعصومه، چاپ ۱، ۱۳۸۵/۱۴۲۷ ق،

ص: ۷۳

بررسی جنبه های کوه جبل الرحمه و مسجد نمره از اماکن مقدس شهر مکه است. نویسنده علاوه بر اطلاعات تاریخی، برخی فضائل این اماکن را معرفی کرده است. مشخصات جغرافیایی و طبیعی این اماکن و اهمیت تاریخی و مذهبی آنها را تحلیل می کند.

جنه البقیع، قم، مؤسسه السیده المعصومه، چاپ ۲، ۱۳۸۵/۱۴۲۷ ق، ۲۴ ص، پالتویی.

بررسی جنبه هایی از قبرستان بقیع واقع در شهر مدینه است. این قبرستان

نمادی از مظلومیت برای شیعیان است زیرا تعدادی از معصومین (ع) مثل امام صادق (ع) در آنجا مدفون اند ولی دولت عربستان اجازه ساخت بنا حتی گذاشتن سنگ قبر نمی دهد.

غفاری، ابراهیم (متولد ۱۳۰۱)

راهنمای حرمین شریفین، مشهد، ولایت، جلد دوم، چاپ ۱، وزیر.

چاپ دیگر

تهران، اسوه، چاپ ۱، ۱۳۷۰، وزیر.

مجموعه ای از اطلاعات درباره حج و ارکان آن و نیز شهرهای مکه و مدینه است. این کتاب در پنج جلد تدوین یافته و هر جلد در ۱۴ بخش تنظیم شده است. در جلد دوم موضوعاتی از قبیل مسافرت از نظر اسلام، وظایف معنوی، شرعی و اخلاقی زائران خانه خدا، جغرافیای عربستان، تاریخ آل سعود و فرقه وهابیت و آشنایی با برخی از واژگان عربی آمده است.

غفاری، سلمان (متولد ۱۳۱۳)

مکه المکرمة، تهران، بنیاد همدمی، چاپ ۱، ۱۳۶۲، ۹۱ ص، جیبی.

مجموعه اطلاعاتی درباره شهر مکه و اماکن مقدس این شهر است. به منظور راهنمایی زائران و حجاج تدوین شده و اطلاعات ضروری درباره جاهای مختلف و مسائل لازم را عرضه می کند.

غلامعلیان، علی (متولد ۱۳۴۳)

بقیع قطعه ای از بهشت، اصفهان، الحج، چاپ ۱، ۱۳۵ ص.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۱۳۲-۱۱-۵

بررسی جنبه های مذهبی و تاریخی قبرستان بقیع است. نویسنده با تکیه بر روایات اهمیت مذهبی بقیع و دیدگاه شیعیان درباره آن را بیان کرده است. نیز از منظر تاریخی با تکیه بر متون تاریخی تحولات آنجا را بررسی کرده است.

غلامی مایانی، ابوالقاسم (متولد ۱۳۲۷)

مدینه: وادی زیارت، تهران، اندیشه معاصر، چاپ ۱، ۸، ۱۵۶ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۰۳۱۴-۵-۰

مجموعه گلچینی از مطالب درباره شهر مدینه و زیارت مزارات آن است. عناوین برخی موضوعات کتاب عبارت اند از: تاریخ مدینه؛ ادب سفر و آداب زیارت؛ مسجد النبی؛ زیارت قلمرو دل و وادی محبت؛ بقیع.

نویسنده با هدف راهنمایی زائران حج و مدینه این کتاب را تألیف کرده است.

الفاسی، محمد بن احمد (۱) (-ق)

شفاء الغرام باخبار البلد الحرام، ترجمه محمد مقدس، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۲ جلد (۴۵۵+۶۶۴ ص)، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۰-۰۴۰-۶

از متون قدیمی درباره مکه و مسجد الحرام و بیان کننده ابعاد مختلف این

ص: ۷۵

شهر است. این کتاب از معتبرترین کتاب‌ها در تاریخ مکه مکرمه است که با تفصیل بسیار و دقت نظر درباره اخبار مکه (تاریخ محلی) است. به طوری که پس از کتاب «ازرقی» و «فاکهی»- که درباره اخبار مکه نگاشته اند- از منابع مهم، در موضوع خود به شمار می‌آید. نویسنده، کتاب خود را در چهل باب مرتب کرده و در آنها به تمامی آنچه- از دوران

جاهلی تا زمان خود- به نحوی به تاریخ مکه مربوط می‌شود، پرداخته است و نیز تاریخ تأسیس و ساخت و عمارت مسجد الحرام را در زمان‌های گوناگون و همچنین ویژگی‌های جغرافیایی تاریخی، سیاسی و اجتماعی جزیره‌العرب را در همه دوره‌های تاریخی بیان کرده و به فضایل کعبه و اعمال مربوط به آن و اماکن مقدس مکه و اطراف آن، اشاره نموده است. نیز تاریخ مکه را در زمان جاهلیت بررسی کرده و برخی آثار بنا شده در مکه و اطراف آن؛ از جمله مکتب خانه‌ها را معرفی کرده و هر آنچه درباره کارگزاران مکه در دوره اسلامی می‌دانسته، به طور اجمال بر مطالب کتاب خود افزوده است.

فاطمیان، علی (متولد ۱۳۵۱)

اماکن مقدس مکه و مدینه: معرفی اماکن مذهبی و زیارتی مکه و مدینه با تصویر، تهران، قاف، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۶۰ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۶۱۴۳۲-۶-۶

عنوان دیگر: معرفی اماکن مذهبی و زیارتی مکه و مدینه با تصویر.

معرفی اماکن تاریخی- مذهبی مکه و مدینه با کمک تصاویر و نمودار است. این کتاب به منظور راهنمایی زائران خانه خدا تألیف شده و شامل اطلاعاتی درباره مکان‌های باستانی- تاریخی و مذهبی است.

فرقانی، محمد

سرزمین یادها و نشانه‌ها، ویرایش علی ورسه‌ای، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱۵، ۱۳۸۶، ۱۹۱ ص، پالتویی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۲۹۳-۸۶-۱

مجموعه احکام، مسائل و اطلاعات مختصری درباره مناسک حج و عمره

ص: ۷۶

است. ابتدا اهمیت و فضیلت و آداب سفر حج بیان شده و در ادامه

سرگذشت سرزمین مکه و داستان زندگی ابراهیم و اسماعیل و اجداد پیامبر (ص) و تاریخ کعبه ذکر شده است. قسمت های گوناگون کعبه و مسجد الحرام و نیز احکام هر یک و مسائل مربوط به احرام و طواف، تاریخ مدینه و اماکن مذهبی و مساجد این شهر و اهمیت آن در تاریخ اسلام موضوع های دیگری است که بررسی شده است.

فهم کرمانی، مرتضی (۱) (متولد ۱۳۱۳)

سرزمین وحی، قم، دارالنور، چاپ ۱، ۵۵۸ ص، جیبی.

عنوان دیگر: راهنمای مکه معظمه و مدینه منوره.

عنوان روی جلد: سرزمین وحی: راهنمای مکه معظمه و مدینه منوره به ضمیمه ادعیه و زیارت.

شابک: ۱-۱۴-۸۱۳۸-۹۶۴

راهنمای سفر به مکه ی معظمه و مدینه ی منوره به ضمیمه ی ادعیه و زیارات است. اهمیت سرزمین مکه و مدینه در متون دینی و مذهبی و سفر میلیون ها زائر در هر سال به این سرزمین، موجب شده نویسنده این اثر را تألیف کند؛ تا زمینه ساز رشد و ارتقای معنوی آنها باشد.

فیض قمی، عباس (متولد ۱۲۸۸)

جستاری بر تاریخ مکه، به کوشش جمال الدین محمد فیض، قم، کمال الملک، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۱۰+۶۲۲ ص، وزیری.

شابک: ۸-۴۸-۷۲۷۱-۹۶۴

بررسی تاریخ مکه و اماکن مختلف آن، از آغاز تاکنون با استناد به منابع معتبر و مشاهدات نویسنده است. صاحب این اثر که از نویسندگان معاصر است، گزارش خود را در بیست و دو فصل سامان داده است. موقعیت جغرافیایی و تاریخی شهر مکه؛ وضعیت فرهنگی، مذهبی، قومی و ساختار

ص: ۷۷

اعتقادی مکه در گذر تاریخ و قبل از اسلام؛ تاریخ کعبه و مسجد الحرام و ویژگی های اماکن مقدس؛ مساجد مختلف؛ کوه های مکه؛ مراحل تاریخی تعمیرات کعبه و اطراف آن از جمله مطالبی است که نویسنده به آنها پرداخته است. ارائه برخی از دیدگاه های دانشمندان غربی و گزارش سفر آنان به این شهر، مطالب پایانی این کتاب است.

قاضی عسکر، سیدعلی (متولد ۱۳۲۵)

تخریب و بازسازی بقیع به روایت اسناد، تهران، نشر مشعر، چاپ ۲، ۱۶۸ ص، پالتویی.

شابک: ۰-۸۵-۷۶۳۵-۹۶۴

بررسی وضعیت گذشته و حال قبرستان بقیع با تکیه بر اسناد معتبر است. کتاب حاضر ابتدا شرح حال مختصری از مدفون شدگان معروف در بقیع ارائه کرده و سپس به تاریخ تخریب بقیع و بقاع متبرکه مدینه و مکه می پردازد و آنها را به روایت اسناد تاریخی گزارش می کند. گزارش نویسنده بر مبنای واکنش های افراد و نهادهای مختلف به تخریب بقیع است.

قائدان، اصغر (متولد ۱۳۴۳)

تاریخ و آثار اسلامی مکه مکرمه و مدینه منوره با تجدید نظر و اضافات، تهران، نشر مشعر، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، چاپ ۹، ۱۳۸۷، ۴۱۶ ص، وزیری.

شابک: ۳-۴۰-۶۲۹۳-۹۶۴-۹۷۸

بررسی تحولات تاریخی اماکن مذهبی- باستانی مکه و مدینه است. در این نوشتار که بر اساس منابع تاریخی قرون اولیه اسلامی و پژوهش های متأخر و جدید تهیه شده، سیر تاریخی آثار و اماکن مقدس مکه و مدینه را از آغاز تا کنون در دو بخش مورد بررسی قرار می دهد. در بخش اول تاریخ و آثار اسلامی مکه مکرمه و در بخش دوم تاریخ و آثار اسلامی مدینه منوره مورد بررسی قرار گرفته است. این کتاب همچنین توسط

ص: ۷۸

انتشارات دارالنبلاء بیروت با عنوان تاریخ آثار مکه و المدینه به عربی ترجمه شده است.

قره چانلو، حسین (متولد ۱۳۱۹)

حرمین شریفین: تاریخ مکه و مدینه، تهران، امیرکبیر، چاپ ۱، ۱۹۰ ص، وزیری.

شابک: ۱-۰۷۳۳-۰۰-۹۶۴

عنوان دیگر: تاریخ مکه و مدینه.

بررسی جنبه های جغرافیایی و تاریخی و معماری مکه و مدینه است. در این نوشتار، تاریخچه مکه و مدینه از قدیمترین ایام که صورت اسطوره ای در کتاب های تاریخی و جغرافیایی درآمده، به خواننده معرفی می شود. نگارنده تلاش کرده است که تاریخ و جغرافیایی این دو شهر را بر اساس کتب تاریخی و جغرافیایی با توجه به تاریخ اسلام بیان نماید.

قندچی، آرش (متولد ۱۳۵۰)

فضای مَبکی: طراحی قبرستان بقیع و حرم ائمه معصومین (ع)، تهران، مهدی رضایی، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۲۳۳ ص، رحلی (بیاضی).

شابک: ۸-۰۲-۵۴۷۲-۶۰۰-۹۷۸

عنوان دیگر: طراحی قبرستان بقیع و حرم ائمه معصومین (ع).

بررسی وضعیت شهرسازی و معماری شهر مدینه و به ویژه قبرستان بقیع و ارائه معماری جدید برای قبرستان بقیع است. این کتاب پایان نامه کارشناسی ارشد نویسنده در رشته معماری و شهرسازی (دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه شهید بهشتی، ۱۳۷۷، ۲۲۰ ص) است. نویسنده هدف خود از ارائه چنین طراحی را کاوش در حاشیه آن و نقدی بر تفکرات و هابیت عربستان، شناسایی مدفونین در قبرستان بقیع و اعتبارگذاری افراد براساس اصول عقاید اسلامی دانسته است. وی در همین راستا تحولات قبرستان بقیع در طول تاریخ و نیز معماری آن را با نگاهی علمی بررسی کرده است. نویسنده مطالب را در هفت فصل با عناوین ذیل عرضه کرده است: ۱. مدینه شناسی؛ ۲. بقیع؛ ۳. مرگ؛

ص: ۷۹

۴. گونه شناسی مقابر اسلامی؛ ۵. اجزای تشکیل دهنده طرح؛ ۶. خدمات جانبی طرح؛ ۷. تحلیل سایت.

کاظمینی، میرزامحمد (متولد ۱۳۴۳)

حجر الأسود، یزد، بنیاد ریحانه الرسول؛ تشیع، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۱۳۵ ص، رقی.

شابک: ۷-۱۷-۶۳۹۹-۹۶۴

چاپ دیگر

یزد، صحیفه خرد، چاپ ۱، ۱۶۶ ص.

شابک: ۸-۳۵-۸۶۵۳-۹۶۴

بررسی تاریخی «حجرالاسود» است. هدف نویسنده، بررسی پیدایش و سیر تاریخی حجرالاسود به عنوان یکی از اجزای کعبه بوده است. وی قبل از ورود به این بحث معرفی اجمالی از شهر مکه، مسجد الحرام، کعبه و دیگر اجزای آن داشته است.

کعبه، یزد، بنیاد ریحانه الرسول؛ تشیع، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۱۳۱ ص، رقی.

شابک: ۵-۵۴-۸۰۰۹-۹۶۴-۹۷۸

فروست: ریحانه ۹

بررسی ابعاد «کعبه» و عظمت، فضایل و اهمیت آن در مناسک حج است. در نوشتار حاضر ضمن بیان تاریخچه ای از کعبه و بنای آن به عظمت و امتیازات این مکان شریف اشاره شده و موقعیت مکانی و نام های ارکان، ابواب و پوشش آن توصیف شده است. نگارنده همچنین به ویرانی ها و بازسازی های مکرر کعبه در طول تاریخ اشاره نموده و کیفیت طواف دور کعبه و دعاهای هفت دور طواف اطراف کعبه را بیان می نماید. توصیف کعبه در سفرنامه ها و اشعار شاعران فارسی، توصیف حجرالاسود و چاه زمزم از دیگر مباحث مطرح شده در این کتاب است.

کردی، عبیدالله محمدامین

مکه و مدینه: تصویری از توسعه و نوسازی، ترجمه حسین صابری، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۳۱۲ ص، وزیری.

ص: ۸۰

معرفی پروژه های نوسازی دو حرم نبوی و مسجد الحرام و وضعیت پیشرفت این پروژه ها است. این کتاب، برگردانی از دو اثر عربی به نام *الکعبه المعظمه والحرمان الشریفان عماره و تاریخاً و قصه التوسعه الکبری* است که به ترتیب به قلم عبیدالله محمد امین کردی و حامد عباس تألیف شده است. محتوای کتاب در چهار بخش، آگاهی هایی روزآمد درباره عربستان سعودی، مکه، مدینه، مسجد الحرام و مسجد النبوی به دست می دهد و در واقع، گزارش جامعی از نوسازی ها و توسعه های حرم های مکه و مدینه در طول تاریخ و به ویژه در دهه های اخیر است.

برخی از عناوین و فصل های کتاب چنین است: نکات جذاب درباره کعبه، فهرست برخی از حوادث تاریخی کعبه، تاریخچه زمزم و تأمین برق حرم نبوی.

این کتاب به تصویرهایی چند نیز آراسته شده و اطلاعاتی از کتاب *قصه التوسعه* در پاورقی های کتاب آمده است. مترجم، پاورقی های کتاب را از کتاب *قصه التوسعه الکبری* اثر حامد عباس

انتخاب کرده است.

کردی مکی، محمد طاهر (۱) (۱۹۰۳-۱۹۷۹ م)

کعبه و مسجد الحرام در گذر تاریخ، ترجمه هادی انصاری، ویرایش علی ورسه ای، تهران، نشر مشعر، ۱۳۷۸، ۳۲۸ ص، وزیری.

شابک: ۳-۵۷-۶۲۹۳-۹۶۴

عنوان روی جلد: *گزیده التاريخ القويم لمکه و بیت الله الکریم*.

بررسی تحولات تاریخی مکه و مسجد الحرام است. این اثر ترجمه و گزیده کتاب *التاريخ القويم لمکه و بیت الله الکریم* است. شیوه نگارش آن گزارشی است. این کتاب زوایای تاریخ کهن کعبه و مسجد الحرام و شهر مکه را به صورتی جالب بیان می کند و شامل پاره ای اطلاعات تاریخی

ص: ۸۱

است که در دیگر کتاب های تاریخ این سرزمین مقدس به ندرت به چشم می خورد. اهم عناوین کتاب عبارت اند از: بنا و ساختمان کعبه از زمان حضرت آدم تا قرن یازدهم هجری، گزارش خصوصیات تفصیلی ابعاد مختلف ساختمان کعبه و مسجد الحرام و مناصب آن در ادوار مختلف تاریخی، چاه زمزم، اندازه مطاف قدیم و جدید و شکل آنها، مرمت کنندگان مسجد الحرام، حرم و نشانه ها و تجدید بنای نشانه ها در طول تاریخ، کیفیت اداره مسجد الحرام.

کمال الدینی، سیدمحمد باقر (متولد ۱۳۴۵)

معبد عشق و مرقد معشوق: نوشته ها و تصویرهایی از مکه و مدینه، یزد، کمال،

چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۸۸ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۹۱۱۹۱-۱-۶

عنوان دیگر: نوشته ها و تصویرهایی از مکه و مدینه.

مجموعه اطلاعات درباره مکه و مدینه و مساجد و بناها و اماکن مقدس این دوشهر است. نویسنده به منظور آشنایی زائران، با سابقه تاریخی و مقام و منزلت دینی آنها این اثر را آماده و تألیف کرده است. بخش عمده کتاب را عکس هایی رنگی از اماکن و ابنیه مقدس مکه و مدینه تشکیل می دهند.

لایق فرد، اکبر

مکه و مدینه، بی جا، بی نا، چاپ ۱، ۱۳۵۸، ۳۹۲ ص، جیبی.

مجموعه ای از اطلاعات درباره شهرهای مکه و مدینه و اماکن مقدس آنها است. مؤلف تلاش نموده تمام نیازهای اطلاعاتی زائران را تأمین و به همه پرسش های آنها پاسخ گوید. از اینرو هم مسائل فقهی حج و مناسک را آورده و هم بر اساس روش تاریخی به تحولات مکه و مدینه می پردازد.

لقمانی، احمد

نکته ها و گفته های حج و عمره: صدها نکته ضروری و کاربردی برای زائران، روحانیان و مدیران، قم، بهشت بینش، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۲۴۰ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۸۷۷-۲۹-۹

ص: ۸۲

عنوان دیگر: صدها نکته ضروری و کاربردی برای زائران، روحانیان و مدیران.

اطلاعاتی درباره اماکن مقدس مکه و مدینه و نیز آداب و اعمال مخصوص هر کدام است. نویسنده با ارائه توضیحاتی درباره اعمال عمره مفرده و

فلسفه برخی ارکان حج می خواهد حجاج را کاملاً توجیه کند تا آنان با چشم باز به این سفر اقدام کنند.

محمدی همدانی، اصغر (متولد ۱۳۳۹)

ره توشه زائرین عمره مفرده، تهران، گلزار کتاب، چاپ ۱، ۱۶۴ ص.

شابک: ۹-۰۰-۸۸۶۰-۹۶۴

معرفی نیازهای اطلاعاتی زائران عمره مفرده از احکام و مناسک حج تا اطلاعاتی درباره تاریخ خانه خدا یا مدینه منوره است.

ره توشه ساکنان حرم یار: کتاب دوم ویژه عمره مفرده، تهران، گلزار کتاب، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۴۰ ص، رحلی.

شابک: ۵-۵۰-۸۸۶۰-۹۶۴

مجموعه اطلاعات و راهنمایی هایی برای زائران اماکن مکه و مدینه منوره است. این اثر که ویژه عمره مفرده است به معرفی زیارتگاه های عربستان می پردازد. ابتدا توصیه هایی به روحانیون کاروان و مدیران شده سپس اسرار و رموز حج و جنبه های معنوی آن از زبان صاحب کتاب المراقبات بیان شده است. در ادامه اوضاع جغرافیایی شهر مکه و برخی از اصطلاحات حج به همراه احکام عمره مفرده ذکر شده است. برخی از عناوین این راهنمای زیارتی عبارت اند از: احکام احرام، معراج، سعی، عرفات، پیمان عقبه، شعب ابوطالب، رمی جمرات، مساجد مکه مکرمه، حضرت هاجر و اسماعیل، کوه حرا و کعبه.

هزار و یک نکته درباره حرمین شریفین، تهران، فرزین، چاپ ۱، ۳۸۷ ص، جیبی.

شابک: ۰-۰۹-۶۲۵۶-۹۶۴

عنوان روی جلد: هزار و یک نکته درباره حرمین شریفین بانضمام- اطلاعات

ص: ۸۳

از کشور عربستان.-

ادعیه و زیارات مکه و مدینه.- دعاهاى كمیل و عرفات.

چاپ دیگر

تهران، زعیم، چاپ ۲، ۱۳۷۹، ۴۱۶ ص، جیبی.

شابك: ۰-۳-۹۱۰۶۰-۹۶۴

مجموعه ای از نکات که زائران حج ضرورت دارد نسبت به آنها آگاه باشند. این نکات به صورت گزارشی یا سؤال و جواب تنظیم شده، بر اساس تجارب مدیریت حج گردآوری شده است و تقریباً شامل همه زمینه ها و موضوعات می شود.

محبی لاری (۱) (درگذشت ۹۳۳ ق)

توصیف آثار تاریخی مکه و مدینه و فلسفه مناسک حج در فتوح الحرمین، به کوشش رسول جعفریان، قم، انصاریان، چاپ ۱، ۹۴ ص، وزیری.

مجموعه اشعاری درباره مکه، مدینه و فلسفه حج است. این مجموعه در قالب کتابی به نام مثنوی فتوح الحرمین اثر محبی لاری از شاعران قرن نهم و دهم قمری آمده است. این اثر مشتمل بر بیان آثار تاریخی مکه و مدینه است که در قالب شعر آگاهی هایی درباره مسجد الحرام، مسجد النبی، بقیع، قبرستان ابوطالب، مسجد قبا، مساجد سبعه و برخی اماکن مقدس و تاریخی دیگر مکه و مدینه می دهد. همچنین این مثنوی، تحلیلی از فلسفه حج و ارکان آن است. ناظم این مثنوی، کتاب را به تصاویری از مساجد و مزارها و اماکن مقدس مکه و مدینه نیز مزین کرده است.

مدنی، عبدالعزیز صالح

فجر الاسلام فی تاریخ مکه و المشاعر الحرام، قم، ناجی جزائری، ق/، چاپ ۱، ۱۲۳ ص.

بررسی تاریخ مکه و تکالیف حجاج در ایام حج است. نویسنده با تکیه بر

ص: ۸۴

مدارک تاریخی به تحولات شهر مکه و مسجد الحرام می پردازد. نیز اهمیت این شهر را تبیین می کند.

مرادقلی کلوخی، محمد

راهیان خانه خدا، تهران، محمد مرادقلی کلوخی، چاپ ۱، ۱۱۸ ص، رقعی.

عنوان روی جلد: راهنمای مکه معظمه و مدینه منوره.

مجموعه اطلاعاتی درباره کشور عربستان و شهرهای مقدس مکه و مدینه و اماکن زیارتی آنها به همراه برخی ادعیه و زیارات و است. این کتاب به منظور تأمین نیازهای علمی زائران و راهنمایی آنان است تا با آگاهی و معرفت این سفر را به انجام رسانند.

مرکز تحقیقات و آموزش حج (به کوشش)

آثار اسلامی مکه و مدینه، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، بی تا، ۳۵ ص، جیبی.

معرفی وضعیت جغرافیایی و تاریخی شبه جزیره عربستان و اماکن متعدد مکه و مدینه است. یکی از نهادهای معتبر حج به تهیه این اثر مبادرت ورزیده تا زائران با شناخت، مراحل حج را اجراء کنند. خواننده با مطالعه این اثر، نسبت به ابعاد و مسائل مسجد الحرام، کعبه، ارکان کعبه، صفا و مروه، غار حرا، شعب ابی طالب واقف می شود. و با مکه و مسجد النبی، صیْفَه، بقیع و مساجد مدینه آشنا می شود. نقشه های متعدد، فایده کتاب را دوچندان کرده است.

احد، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۲۴ ص، پالتویی.

شابک: ۷-۱۱-۷۶۳۵-۹۶۴

فروست: مکه و مدینه، مسجد النبی، بقیع، احد

مصطفی، صالح لمعی (۱)

مدینه منوره، تحولات عمرانی و میراث و معماری، تهران، سازمان چاپ و انتشارات

ص: ۸۵

۱- صالح لمعی مصطفی؛ لمعی مصطفی، صالح

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، ۱۳۷۲، ۳۳۹ ص، وزیری.

عنوان اصلی: المدینه المنوره، تطورها العمرانی و تراثها المعماری

بررسی شهر مدینه از منظر شهرسازی و معماری است. مدینه از مادرشهرهای بزرگ جهان اسلام است و به دلیل جذابیت های معنوی آن در بین مسلمانان، در همه ادوار تاریخی، بهترین متخصصان شهرسازی و معماری در ساخت و زیباسازی این شهر مشارکت داشته اند. نویسنده گزارش از این تلاش ها عرضه کرده است.

المغربی، عمر عبدالقادر (۱)

المهدم من آثار المدینه المنوره، تهران، منشورات الحج، چاپ ۱، ق/، ۴۲ ص.

گزارش از تلاش های وهاییون در تخریب اماکن مذهبی - تاریخی و آثار باستانی است. نویسنده دلیل های آنها را نقل و نقد کرده و نیت و اهداف اصلی آنها را بر ملا می سازد

، تهران، نشر یاس کبود، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۱۲۸ ص، جیبی.

شابک: ۲-۲۳-۷۱۵۴-۹۶۴

عنوان روی جلد: هفت شهر عشق، شهر اول مکه.

مجموعه ای از بررسی های درباره ابعاد مختلف جغرافیایی، تاریخی و مذهبی هفت مکان بسیار مهم و مقدس در جهان اسلام است. نام های این شهرها چنین است: مکه مکرمه، مدینه منوره، نجف اشرف، کربلا، کاظمین، طوس، سامرا.

ص: ۸۶

۱- عمر عبدالقادر المغربی؛ عبدالقادر المغربی، عمر

هفت شهر عشق: مدینه منوره، تهران، نشر یاس کیود، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۱۶۴ ص، جیبی.

شابک: ۰-۲۴-۷۱۵۴-۹۶۴

ملکوتی فر، ابراهیم (متولد ۱۳۵۲)

کعبه میعاد وحدت مسلمین: نگاهی به کتاب اخبار مکه (ابوالولید ازرقی، قرن سوم هجری)، قم، عبادالرحمن، چاپ ۱، ۱۶۷ ص.

شابک: ۷-۲-۹۵۳۶۹-۹۶۴-۹۷۸

عنوان دیگر: نگاهی به کتاب اخبار مکه (ابوالولید ازرقی، قرن سوم هجری).

بررسی کتاب اخبار مکه و ما جاء فیها من الآثار تألیف محمدبن عبدالله ازرقی است. آقای ملکوتی فر، در چند فصل به ساختار کتاب، اغلاط و اشتباهات، نتیجه گیری ها، منابع و صحت و سقم گزارش ها می پردازد و به شیوه علمی به نقادی محتوای این اثر می پردازد. این اثر از قرن سوم باقی

مانده و جزء اولین آثاری است که درباره مکه و خانه خدا نوشته شده است.

منوری، علی (متولد ۱۳۲۴)

مکانهای مقدس و زیارتی، تهران، دانش آفرین، چاپ ۱، ۳۸ ص.

شابک: ۳-۰۶-۷۰۳۵-۹۶۴

عنوان روی جلد: مکان های مقدس و زیارتی از مکه معظمه تا مدینه منوره از مدینه تا جده.

معرفی مکان های تاریخی - مذهبی در شهرهای مکه، مدینه و جده است. مؤلف به موضوعاتی مثل معماری، شهرسازی، اهمیت و شخصیت شناسی می پردازد.

مؤمنی ها، محمد مهدی (متولد ۱۳۵۶)

ژرفای حج: آنچه درباره حج باید بدانیم، تهران، پیام آزادی، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۳۲۱ ص، وزیری.

ص: ۸۷

گزارشی از شهر مکه و مدینه و اماکن مذهبی آنها و بررسی ابعاد عرفانی حج است. در نوشتار حاضر ابتدا به صورت اجمالی سرزمین عربستان سعودی (حجاز) و موقعیت جغرافیایی و مذهبی آن معرفی گردیده و مشاعر و اماکن مقدس آن سرزمین به ویژه مکه و مدینه و تاریخچه و جغرافیای این دو شهر توصیف گردیده است. در ادامه اسرار و معارفی از حج به عنوان یکی از عبادات مهم الهی مطرح شده و منازل عرفانی حج و مناسک آن تشریح گردیده است. ادعیه و آداب و مستحبات سفر حج و لزوم توجه به کیفیت عبادت حج از مباحث پایانی این کتاب است.

مهرزاد صدقیانی، محمدرضا (۱) (متولد ۱۳۱۱)

راهیان نور: تاریخچه مکه مکرمه، مدینه منوره، کربلا و سوریه " راهنمای زائران"، تبریز، پریور، چاپ ۱، ۱۷۶ ص.

شابک: ۵-۰۹-۵۷۱۴-۹۶۴

راهنمای زائران نسبت به تحولات تاریخی مکان های مهم زیارتی است. قلمرو جغرافیایی این تحقیق، مکه، مدینه، کربلا و سوریه است. مؤلف در صدد تأمین نیازهای علمی زائران است تا با معرفت و آگاهی اقدام به زیارت کنند و با حضور قلب به اجرای مناسک بپردازند.

میرصفی، سیداکبر

آشنایی با مکه و مدینه، قم، پیام حجت، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۱۷۶ ص، رقعی.

شابک: ۵-۱-۹۵۱۴۰-۹۶۴

عنوان روی جلد: آشنایی با مکه و مدینه برای زائران خدا.

مجموعه اطلاعات تاریخی - مذهبی درباره شهرهای مکه و مدینه است. نویسنده مطالب را در قالب سه فصل تنظیم کرده است. در فصل اول با عنوان «آشنایی با مکه» توضیحاتی درباره آثار و مشاعر مکه، توسعه مکه

ص: ۸۸

و مسجد الحرام، حاکمان مکه و کعبه و مساجد مکه داده شده است. فصل دوم به معرفی آثار تاریخی و متبرک مدینه اختصاص داده شده است. در فصل سوم خواننده آشنایی اجمالی با کشور عربستان پیدا می کند از جمله وضعیت جغرافیایی، فرهنگی و سیاسی.

نادری رارانی، نادرقلی (۱)

تاریخ مکه و مدینه، اصفهان، گلبهار، چاپ ۱، پنج + ۲۴۶ ص، وزیری.

عنوان دیگر: تاریخ مکه معظمه و مدینه منوره.

شابک: ۲-۰۵-۵۶۹۱-۹۶۴

چاپ دیگر

شهرکرد، مرید، چاپ ۱، ۲۵۵ ص.

شابک: ۲-۰۵-۵۶۹۱-۹۶۴

بررسی وضعیت جغرافیایی، اجتماعی و اقتصادی عربستان نیز پیشینه تاریخی و حکومت های آن در طول تاریخ است. این نوشتار به اجمال به تحولات تاریخی و مسائل جغرافیایی مکه و مدینه می پردازد. افزون بر آن شرحی از اماکن مقدسه و بناهای تاریخی دو شهر مکه و مدینه- با تصاویری از گذشته و حال- در کتاب به چاپ رسیده است.

نجفی، سیدمحمدباقر

مدینه شناسی، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۲ جلد، وزیری.

شابک: ۷-۰۴۳-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

چاپ دیگر

خرمایستان، چاپ ۱، ۹۲+۱۰۵+۴۳۵ ص، رحلی.

پژوهشی گسترده، جامع، مستند و گزارشی درباره ابعاد و جغرافیا، تاریخ و موقعیت مدینه در گذشته تاریخ اسلام و پس از آن است.

مؤلف به منظور بیان وضعیت مدینه در صدر اسلام و حوادث و اتفاقات تاریخی آن، این کتاب را نوشته است. کتاب چهار بخش

اصلی دارد با عناوین زیر: مسجدهای مدینه؛ خانه های مدینه؛ چاه های مدینه و مقابر مدینه. در ذیل هر یک از این عناوین اطلاعات جغرافیایی در کنار حوادث تاریخی و گزارش هایی مرتبط با پیامبر، یاران، همسران و نزول سوره ها در این اماکن ارائه شده است. از جمله در بخش چهارم مقبره ها و بقعه های همسران، بسیاری از صحابه و شخصیت های صدر اسلام در مدینه، شناسایی و توصیف شده است. ارائه گزارش های متعدد از مورخان و محدثان، جامعیت در شناسایی اماکن و اشخاص، استفاده از تصاویر، نقشه ها و جداول از خصوصیات این اثر است. جلد دوم این اثر به جنگ ها، سریه ها و اقدامات سیاسی پیامبر در مدینه اختصاص دارد.

نجمی، محمدصادق (۱) (متولد ۱۳۱۵)

تاریخ حرم ائمه بقیع علیهم السلام و آثار دیگر در مدینه منوره، تهران، نشر مشعر، چاپ ۳، ۱۳۸۴، ۳۷۵ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۷۶۳۵-۰۴-۴

چاپ عربی

تاریخ حرم ائمه البقیع و آثار اخری فی المدینه المنوره، ترجمه به عربی سیدمحمدرضا مهری، قم، مؤسسه المعارف الاسلامیه، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۳۷۶ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۶-۷۷۷۷-۸۷-۲

معرفی قبرستان بقیع و بررسی تاریخی نقش وهابیان در تخریب حرم بقیع است. نظری بر عقاید وهابیان و آراء آنها، فتوای فقهای وهابی، تحریم زیارت حرم انبیاء و امامان توسط وهابیان از جمله مواردی است که بخش مقدماتی کتاب را تشکیل داده است. در ادامه مطالبی در باب تاریخ

حرم ائمه بقیع، نظرات فقهای مسلمان در خصوص حرم بقیع و پاسخ علمای مسلمان به وهابیان، قبر حضرت فاطمه به رای علمای اهل سنت،

ص: ۹۰

۱- نجمی، صادق

بیت الاحزان و ... بیان شده است. نحوه شهادت حمزه (ع)، جنگ احد، برخورد پیامبر و صحابه با شهادت حمزه از دیگر مطالب کتاب هستند.

نشر مشعر

احد، قم، نشر مشعر، بی تا، ۱۶ ص، پالتویی.

بررسی ابعاد و جنبه های جنگ احد و منطق احد است. احد نام مجموعه ای از کوه های بزرگ و کوچک در شمال مدینه است که دومین جنگ بزرگ میان مسلمانان و مشرکان در کنار آن، در سال سوم هجری رخ داد. این کتاب به معرفی موقعیت این کوه و شهدای این جنگ و زیارت آنان اختصاص یافته است.

نصیری، عبدالله

آشنایی با عربستان، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۷۲ ص، پالتویی.

شابک: ۹-۰۵۲-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

مجموعه اطلاعاتی درباره کشور عربستان است. نویسنده تلاش کرده به اجمال همه بخش های این کشور را معرفی کند. از جمله به جغرافیای عربستان، اوضاع کشاورزی و اقتصادی، قوای سه گانه، مناسبات با آمریکا، اوضاع اجتماعی و معرفی نهادهای عربستان و مناسبات جمهوری اسلامی ایران و عربستان پرداخته است.

نقدی، محمد (متولد ۱۳۲۷)

آشنایی با حرمین شریفین و اعمال و مناسک حج و عمره، قم، هجرت، چاپ ۱، ۲۷۲ ص.

شابک: ۸-۶۶-۵۸۷۵-۹۶۴

آنچه یک زائر باید بداند: احکام و مناسک حج و عمره، آشنایی با اماکن و آثار تاریخی، قم، هجرت، چاپ ۱، ۱۲۷ ص، پالتویی.

شابک: ۵-۴۵-۵۸۷۵-۹۶۴

عنوان دیگر: احکام و مناسک حج و عمره، آشنایی با اماکن و آثار تاریخی.

ص: ۹۱

معرفی اماکن زیارتی و احکام و دیگر مسائل حج است. این کتاب دارای این مباحث است: احکام و مناسک حج و عمره، آشنایی با اماکن و آثار تاریخی، تفاوت دیدگاه های شیعه و اهل سنت، توصیه های ضروری، آشنایی با لغات عربی و برخی ادعیه و زیارات.

نقی زاده، محمد (متولد ۱۳۳۱)

جلوه هایی از زیبایی و هنر در سرزمین وحی، تهران، سوره مهر، چاپ ۱، ۲۰۱ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۰۶-۷۴۳-۲

بررسی آثار تاریخی مکه و مدینه از منظر هنر و زیبایی شناسی است. مکه از مادرشهرهایی است که به دلیل اهمیت و جذابیت آن، مهندسان و معمارانی نخبه برای ساختن آن اقدام کرده اند. نتیجه این زحمات، شهری زیبا و آرام با جلوه های هنری است.

نوری کوهبانی، محمدرضا

راهنمای زائرین حرمین شریفین در شناخت اماکن مکه و مدینه، مشهد، عروج اندیشه، چاپ ۱، ۱۳۶ ص.

مجموعه ای از دستورالعمل ها برای راهنمایی زائران حج است تا با معرفت

اقدام به زیارت اماکن مذهبی کرده و تأثیر سفر حج در آنها عمیق تر شود.

نیلفروشان، محمدرضا

زمین آسمانی (۱): مکه و مدینه، عکس عبدالرسول افشین، ویرایش رقیه کیخائی، اصفهان، گنبد های فیروزه ای، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۳۸۴ ص، پالتویی.

شابک: ۹۸۷-۶۰۰-۹۰۱۰۰-۰-۴

معرفی وضعیت زیستی، طبیعی، جغرافیایی، سیاسی و ... عربستان سعودی به طور عام و شهرهای مکه و مدینه به طور خاص است. نویسنده همچنین به مراسم و فرائض مختلف حج و فلسفه هر یک می پردازد. بخشی از کتاب نیز معرفی اماکن متبرکه از جمله قبرستان بقیع، مدفن همسران و فرزندان پیامبر (ص)، مساجد مختلف است.

ص: ۹۲

و ثوقی، محمدعلی

مکه، کوه ها، رویدادها، مشهد، ایوار، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۲۳۲ ص، وزیری.

شابک:

X

۹۶۴-۹۵۹۵۰-۴-

بررسی جغرافیای طبیعی مکه به ویژه کوه های این شهر است. نویسنده به اهمیت و تأثیر کوه ها در آب و هوای شهر مکه می پردازد و نمونه هایی را ذکر می کند.

هاجری، یوسف

بقیع: سرگذشت اسفبار ویرانی آثار اسلامی حجاز به دست آل سعود، ترجمه ی محمد محمدرضایی، تهران، نشر بقیع، چاپ ۱، ۱۷۶ ص.

عنوان دیگر: سرگذشت اسفبار ویرانی آثار اسلامی حجاز به دست آل سعود.

بررسی تاریخی و مذهبی اقدامات آل سعود و وهابیون در تخریب آثار اسلامی و اماکن تاریخی است.

هاشمی، سیداسماعیل (۱)

(۱۳۷۸-۱۲۸۲)

ارمغان سفر حج، اصفهان، نقش مانا، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۲۶۴ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۹۱۲۳۶-۳-۶-

معرفی اماکن مقدس در مکه و مدینه است. نویسنده گزارشی از دیده ها و شنیده های خود در سفر به حج را تنظیم کرده و به تألیف کتاب حاضر مبادرت ورزیده است. هدف او نشان دادن اهمیت و تأثیر اماکن مذهبی است.

هاشمی، سید محمود (متولد ۱۳۳۱)

حج و رویدادهای تاریخی حرمین، تهران، محمود هاشمی، چاپ ۲، ۴۰۰ ص، رقعی.

ص: ۹۳

۱- آیت الله هاشمی اصفهانی؛ هاشمی اصفهانی، سید اسماعیل

بررسی حوادث تاریخی خانه خدا و حرم نبوی و نیز مسائل حج است. مؤلف حوادث هر دوره را به تفکیک معرفی و بررسی کرده است.

هاشمی نوربخش، حسن (متولد ۱۳۴۹) (به کوشش)

راهنمای حج و عتبات: ده کتاب در یک کتاب، قم، حسنین (ع)، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۴۴۸ ص، وزیری.

مجموعه ای از ده عنوان کتاب است که به منظور راهنمایی زائران تألیف شده اند. این مجموعه به آداب و اعمال زیارت می پردازد؛ اما عمده مطالب آن به شرح و نقل احکام و مناسک حج و عمره اختصاص دارد. نویسنده می کوشد با معرفی مساجد و اماکن مذهبی و مقابر مکه و مدینه و عراق و سوریه، آداب زیارت این مشاهد مشرفه را تشریح کند. در بخشی از کتاب، خلاصه ای از عقاید شیعه و آداب زیارت پیامبر (ص) نیز آمده است. کتاب مشتمل است بر خلاصه و گزیده ی ده کتاب با این عناوین: مناسک حج / مرکز تحقیقات حج؛ صهبای حج / عبدالله جوادی آملی؛ آثار اسلامی مکه و مدینه / رسول جعفریان؛ فرازهایی از تاریخ پیامبر اسلام (ص) / جعفر سبحانی؛ تاریخ و اماکن سیاحتی و زیارتی سوریه / اصغر قائدان؛ مع الشیعه الامامیه فی عقائد هم (ترجمه) / جعفر سبحانی؛ سنن النبی (آداب زندگی پیامبر (ص)) / سید محمد حسین طباطبایی، راهنمای عتبات عالیات عراق / حسن هاشمی نوربخش؛ شناخت عربستان / علی محمدی آشنایی؛ سخن و سخنوری / محمد تقی فلسفی.

هژبری، محمد (متولد ۱۳۳۰)

خورشید شب پوش: مکه مکرمه و مدینه منوره، تهران، محمد هژبری، چاپ ۱، ۱۶۴ ص، پالتویی.

راهنمای سفر حج است. مؤلف به مطالبی در خصوص مساجد، مکان ها، و

زیارتگاه های مکه و مدینه و نیز مطلبی در زمینه ی اعمال و آداب حج می پردازد.

ی زدانی، علی اکبر

مدینه آشنای غریب، ساری، آوای مسیح، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۸۸ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۹۶۰۲۱-۰-۰

تاریخچه ی مختصری از شهر مدینه و معرفی زیارتگاه های این شهر است. مؤلف علاوه بر آن، به موضوعاتی چون فلسفه و فواید تاریخ، آشنایی با حق، موجبات تفکر، ثبات و آرامش دل، عبرت و پند، افشای چهره ی خیانتکاران، پیامبر اعظم اسوه ی حسنه، شیعیان در عربستان و مطالبی دیگر اشاره نموده است.

ی وسف، عبدالله

مساجد و آثار باستانی مکه و مدینه، ترجمه غلامحسین انصاری (۱)، تهران، فرازاندیش سبز، چاپ ۱، ۲۷۶ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۸۰۳۴-۴۵-۱

عنوان اصلی: المساجد والاماکن الاثریه فی مکه والمدینه.

بررسی جنبه های مختلف مسجدها و اماکن باستانی در مکه و مدینه است. مخاطبان این کتاب در دو بخش، مساجد و آثار کهن و تاریخی را از نظر معماری، هنری، اجتماعی، و دینی بررسی می کنند. بخش اول، درباره اسامی مکه و مواقیت حج و حدود حرم و بیست و هفت مسجد و اثر تاریخی شهر مکه است. بخش دوم، چهل و یک مسجد و مکان کهن و باستانی مدینه معرفی و بررسی شده است از آن جمله به مسجد اجابت، مهراس، غار نبی حرام، مسجد جمعه، کوه قریظه، و مسجد ابوذر غفاری می پردازد. منابع نگارنده غیر از آیات، احادیث، و روایات، متون تاریخی

و برخی منابع علوم دیگر مثل هنر و معماری است.

ص: ۹۵

(حج خونین، تخریب بقیع و ...)

این قسمت شامل اطلاعات منابعی است که به حوادثی مثل کشتار زائران بیت الله الحرام در سال ۱۳۶۶ و تخریب بقیع میپردازد. پس از حاکمیت دولت وهابی بر شبه جزیره عربستان و تغییر نام این کشور به عربستان سعودی، روضه

-

زیبایی که قبلاً بر قبور سه امام شیعیان یعنی امام حسن، امام باقر و امام صادق (ع) و نیز عباس عموی پیامبر (ص) ساخته بودند تخریب شد. این حادثه در تاریخ اسلام بسیار اهمیت داشت. حادثه ویژه دیگر کشتن حجاج ایرانی در سال ۱۳۶۶ بود که مسبوق به سابقه نبوده است. بهر حال اطلاعات منابع درباره این موضوعات در این قسمت معرفی خواهد شد.

امینی، محمدهادی

تاریخ مکه، ترجمه محسن آخوندی، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ ۲، ۶، ۴۸۰ ص.

شابک: ۱-۴۷۲-۴۳۰-۹۶۴

چاپ دیگر

مکه، تهران، مکتب نشر العلم و الادب، ق/، ۳۷۶ ص.

بررسی تحولات تاریخی مکه در دوره اسلامی و معرفی حوادث مهمی که در این شهر به وقوع پیوسته است. مکه به عنوان یکی از مادرشهرها (متروپل) در فرهنگ اسلام و جهان مسلمانان، شاهد تحولات تاریخی فراوان بوده است. به ویژه پس از حاکمیت خاندان آل سعود بر کشور عربستان و مناسبات آنان با دیگر مسلمانان، مکه شاهد حوادث تلخ و شیرین بوده است. از جمله به حادثه کشتار حجاج ایرانی در سال ۱۳۶۶

شمسی اشاره می کند.

ص: ۹۶

کشتار مکه و آینده حرمین، ترجمه هادی دبستانی، تهران، سروش (انتشارات صدا و سیما)، چاپ ۱، ۱۲۷ ص.

عنوان اصلی:

The Makkah and future of the haramain

بررسی کشتن حجاج ایرانی در سال ۱۳۶۶ شمسی توسط نیروهای سعودی از منظر حقوق بین الملل و فقه اسلامی است. به نظر نویسنده حرم نبوی و خانه خدا از اماکن بین المللی است.

بنیاد شهید انقلاب اسلامی. واحد روابط عمومی و بین المللی (به کوشش)

حج خونین: گزیده اشعار سروده شده به مناسبت فاجعه خونین مکه مکرمه و در رثای شهدای گرانقدر حج ۱۳۶۶، تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، اداره کل انتشارات و تبلیغات، ۲۱۳ ص.

مجموعه اشعاری درباره واقعه ی کشتار زائران ایرانی در سال ۱۳۶۶ در شهر مکه است.

کعبه در خون، تهران، بنیاد شهید انقلاب اسلامی، واحد روابط عمومی و بین المللی، چاپ ۱، ۲۰۰ ص، وزیری.

گزارشی از واقعه جمعه خونین مکه در مرداد ماه سال ۱۳۶۶ است. معرفی شهدای این حادثه خونین به همراه تصاویر و اطلاعات شناسنامه ای این شهدا بخش دیگری از این کتاب است.

جانقلی، منیژه (متولد ۱۳۵۱)

میهمان خدا: گزیده ای از زندگی شهیده حافظه سلیمان شاهی، تهران: سازمان بنیاد شهید و امور ایثارگران، معاونت پژوهش و ارتباطات فرهنگی، نشر شاهد، چاپ ۱، ۵۳ ص.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۹۴-۳۱۳-۴

ص: ۹۷

عنوان دیگر: گزیده ای از زندگی شهیده حافظه سلیمان شاهی.

این نوشتار درباره شخصیت و زندگی یکی از شهدای واقعه خونین کشتار زائران بیت الله الحرام در سال ۱۳۶۶ است.

جوادی آملی، عبدالله (۱) (متولد ۱۳۱۲)

قداست و امنیت حرم، تهران، مرکز تحقیقات و انتشارات حج؛ نشر مشعر، چاپ ۱، ۴۹ ص، رقعی.

چاپ عربی

قدسیه الحرم وامنه، قم، نشر مشعر، ۱۴۰۸ ق، ۴۴ ص، رقعی.

چاپ انگلیسی

The Sanctity and Security of The Holy Shrin, ۱۹۸۹, ۴۶ p

بررسی دو ویژگی خانه خدا و حرم الهی مکه یعنی مقدس و منزّه بودن و دوم امن بودن و عدم جواز هر نوع آزار و اذیت در این حرم است. این کتاب در سال ۱۳۶۶ (۱۴۰۷ قمری)، همزمان با شهادت تعدادی از حجاج بیت الله الحرام در کشتار خونین مکه تدوین یافته است. آخرین بخش های آن، منعکس کننده حال و هوای آن روزگار است. نویسنده ذیل سرفصل هایی از قبیل فرق انسان با فرشته و حیوان؛ اساس وحدت؛ چگونگی وحدت؛ اوصاف موحدان وحدت طلب و اهتمام به حرم به بررسی قداست و امنیت حرم از منظر فقه و معارف اسلامی می پردازد. نتیجه گیری مؤلف این است

که مطابق قواعد و موازین شریعت اسلامی همه جانداران در حرم آزادند و کسی حق تعرض به آنها ندارد. از سوی دیگر هرگونه رفتار و عملی که توهین به حرم باشد، حرام و مستوجب توبیخ است.

حکمت، یوسف

تجاوز آل سعود به حرم امن الهی، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، معاونت فرهنگی، چاپ ۱، ۷۶ ص.

بررسی واقعه مکه در سال ۱۳۶۶ و کشتار تعدادی از حجاج خانه خدا است. مؤلف به علل و زمینه های شروع عملیات مأمورین سعودی

ص: ۹۸

نمی پردازد و فقط رفتار وحشیانه نظامیان سعودی در حرم را محکوم می کند. شریعت اسلام تأکید کرده که همه جانداران در حرم آزاد می باشند و هرگونه آزار و اذیت آنها نامشروع است چه رسد به تجاوز به جان انسان ها و کشتن انسان ها. ادله مشروع نبودن اقدامات مأمورین آل سعود را آورده است.

خسروی، شمسی

تعبیر یک خواب: زندگی و خاطرات شهیده فاطمه نیک، تهران، نشر شاهد، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۱۲ ص، پالتویی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۹۴-۳۱۳-۴

فروست: زنان آسمانی - ۱۰

عنوان دیگر: زندگی و خاطرات شهیده فاطمه نیک.

«حافظه سلیمان شاهی» در سال ۱۳۱۳، در شهر اردبیل، به دنیا آمد و در کودکی، همراه خانواده، به شهر مقدس مشهد کوچ کرد. این خانواده به عنوان سرایدار یک میهمان سرا، در همان شهر ساکن شدند. وی در سال ۱۳۵۲، همسر خود را از دست داد و مسئولیت نگهداری فرزندان را پذیرفت. حافظه، در جریان انقلاب برادر کوچک خویش را از دست داد و

در سال ۱۳۶۱، نوه دختری و در سال ۱۳۶۳ و ۱۳۶۵، دو پسر خویش خود را تقدیم انقلاب و اسلام کرد. او سرانجام در سال ۱۳۶۶، در سفر حج و در جریان راهپیمایی براءت از مشرکین، به دست نیروهای سعودی به شهادت رسید. دهمین شماره از مجموعه «زنان آسمانی» به معرفی «حافظه سلیمان شاهی» اختصاص دارد.

خمینی سید روح الله (۱۲۸۱-۱۳۶۸)

لوح زرین انقلاب: پیام حضرت امام خمینی به مناسبت سالگرد فاجعه خونین مکه و حجاج بیت الحرام. به کوشش واحد روابط عمومی ستاد مرکزی جهاد سازندگی.

ص: ۹۹

متن پیام امام خمینی یک روز بعد از کشتار حجاج در مکه توسط دولت آل سعود است. از نگاه این پیام. تمامی تقصیرها متوجه دولت سعودی است. و این دولت رفتارهای انجام داده که با هیچ سند مدرکی توجیه نمی شود بلکه قواعد و احکام شرعی به روشنی آنرا محکوم می کند.

دبیرخانه دائمی کنگره بررسی قداست و امنیت حرم

المضيف الخصم: رساله المثقفين الايرانيين الى جميع المفكرين و اساتذه الجامعات في العالم، الاماله الدائمه للمؤتمر العالمی لبحث قداسه الحرم و امنه، قم، الحج، چاپ ۱، ۱۳۶۳، ۳۵ ص.

متن نامه ی بیانیه گونه ی اندیشمندان فرهنگی ایران خطاب به متفکرین و

استادان دانشگاه های جهان به مناسبت حادثه حج خونین سال ۱۳۶۶ شمسی است. این بیانیه با عنوان دشمنی میزبان با حجاج میهمان به کنگره جهانی امنیت و قداست حرم عرضه شده است. محتوای آن گزارشی از تجاوز دولت سعودی به حقوق حجاج و کشتن آنها است.

دلشاد، متین

جمعه خونین مکه، تهران، روزنامه ایران، چاپ ۱، ۵۵ ص، رقی.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۳۴۷-۱۰-۴

فروست: با چشم باز؛

بررسی ابعاد واقعه مکه در سال ۱۳۶۶ و تأثیرات جهانی آن است. پس از کشتار حجاج در مکه، بعضی از متفکران و نویسندگان جهان آن را محکوم کردند، روزنامه ها و مجلات به تحلیل این حادثه پرداختند و چند همایش برای بررسی آن برپا شد. نویسنده به گزارش همه رخدادها می پردازد.

رهنورد، زهرا (متولد ۱۳۲۶)

نشید الطریق الدامی: حول فاجعه مکه، تهران، مؤسسه بین المللی کتاب، ق/، ۳۹ ص، رقی.

عنوان دیگر: حول فاجعه مکه.

[نشید الطریق الدامی: حول فاجعه مکه. انگلیسی]، تهران، مؤسسه بین المللی کتاب، ۱۳۶۷/۱۹۸۸، ۳۹ ص، رقی.

این کتاب به زبان انگلیسی است و اطلاعات مأخذشناسی آن به صورت زیر است:

The song of the bloody road (Massacre in Mecca) ۱۹۸۷, by

Zahra Rahnavard, Tehran, Ketab international institute, ۱۹۸۸, ۳۹ p

گردآوری و مجموعه سازی از اشعار عربی درباره فاجعه خونین مکه در

سال ۱۳۶۶ شمسی (۱۴۰۷ قمری) است. خانم رهنورد پس از گردآوری اشعار به تنظیم آنها پرداخته است. این اشعار از منابع مختلف در سراسر جهان گردآوری شده است.

شاهرخی، محمود (۱) (متولد ۱۳۰۶)

جمعه خونین مکه به روایت شاعران امروز، به کوشش محمود شاهرخی (جذب) و عباس مشفق کاشانی (۲)، تهران، سروش، چاپ ۱، ۴۲۵ ص.

شریف عسگری، صاحب (۳)

الوجه الاخر لاحداث مکه الدامیه، تهران، مؤسسه کیهان، چاپ ۱، ۱۳۶۷، ۱۷۱ ص، وزیری.

بررسی عوامل پشت پرده رویدادهای خونین مکه در سال ۱۳۶۶ یا علل و عوامل مخفی است. این حادثه باعث شهادت بسیاری از زائران بیت الله الحرام شد و باید تحقیق و بررسی جدی و بی طرفانه درباره آن انجام شود و همه عوامل پیدا و پنهان مورد توجه قرار گرفته و معلوم شود فرد یا جریان های مؤثر در این حادثه چه نقشی داشته اند.

ص: ۱۰۱

۱- متخلص به جذب

۲- کی منش، عباس؛ کاشانی، مشفق متولد ۱۳۰۴

۳- تقی، صاحب؛ عسگری، شریف

علی پور، منوچهر (متولد ۱۳۴۳)

حج خونین: عروج ملکوتی، شیراز، انتشارات تخت جمشید، چاپ ۱، ۵۲ ص.

شابک: ۶-۳۸-۶۷۹۴-۹۶۴

مجموعه سازی از داستان های کوتاه فارسی است که درباره حج سال ۱۳۶۶ نوشته اند. این داستان ها هرچند از تخیل نویسندگان بهره گرفته و خیال در آنها وجود دارد ولی گویای بسیاری از واقعیت ها و انعکاس دهنده نظریات مردم درباره این حادثه مهم تاریخی است.

قاضی عسکر، سیدعلی (متولد ۱۳۲۵)

ابوطالب یزدی: (۱) شهید مروه، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۴۳ ص، پالتویی.

شابک: ۳-۷۵-۷۶۳۵-۹۶۴

عنوان دیگر: شهید مروه.

گزارشی از شهادت میرزا ابوطالب یزدی است. او در مکه توسط حکومت سعودی در سال ۱۳۲۲ شمسی به اتهام آلوده کردن حرم و کعبه به اعدام محکوم و در محل صفا و مروه گردن زده شد. مؤلف اسناد تاریخی این ماجرا را نیز منعکس کرده است.

تخریب و بازسازی بقیع به روایت اسناد

، تهران، نشر مشعر، چاپ ۲، ۱۳۸۵،

ص: ۱۰۲

۱- ۱۳۰۰-۱۳۲۲

بررسی وضعیت، گذشته و حال قبرستان بقیع باتکیه براسناد معتبر است. کتاب حاضر ابتدا شرح حال مختصری از مدفون شدگان معروف در بقیع ارائه کرده و سپس به تاریخ تخریب بقیع و بقاع متبرکه مدینه و مکه می پردازد و آنها را به روایت اسناد تاریخی گزارش می کند. گزارش نویسنده بر مبنای واکنش های افراد و نهادهای مختلف به تخریب بقیع است.

کاظمی، اقدس (۱) (متولد ۱۳۱۸)

حج خونین، فاجعه قرن: شهدای ۱۳۶۶ هجری شمسی در مکه مکرمه، قم، مثلث عشق، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۴۴ ص، وزیری.

عنوان دیگر: شهدای ۱۳۶۶ هجری شمسی در مکه مکرمه.

مجموعه ای از اشعار است که به معرفی و اسامی شهدای مراسم حج در سال ۱۳۶۶ می پردازد.

المؤتمر العالمی لبحث قداسه الحرم و امنه

قداسه الحرم و امنه، تهران، مرکز تحقیقات و انتشارات حج، چاپ ۱، ۱۹۸۸ م، ۹۵ ص، رقی.

گزارشی از برنامه های کنگره جهانی بررسی قداس و امنیت حرم (تهران، ۱۳۶۷) و معرفی مقالات عرضه شده به کنگره است. این کنگره پس از حج خونین سال ۱۳۶۶ توسط نهادهای متصدی حج مثل سازمان حج برگزار شد.

میردامادی، حسن

آنسوی حج خونین، یا، تبلیغات آل سعود، تهران، مرکز تحقیقات و انتشارات حج،

چاپ ۱، ۴۷۱ ص، رقعی.

بررسی حادثه حج خونین از نگاه مسئولان کشور عربستان سعودی و نیز از منظر جراید و نشریات عربستان است. البته نویسنده در هر مورد به نقد آنها پرداخته است. این کتاب، حاوی عکس‌های رنگی از کشتار حج‌اج ایرانی به دست رژیم آل سعود و نیز عکس‌هایی از شهدا است.

جنایت وهابیت، تهران، حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، چاپ ۱، ۱۳۶۹، ۶۹۱ ص، وزیری.

مجموعه‌ای از خاطرات شاهدان عینی واقعه کشتار حج‌اج و زائران بیت الله الحرام در سال ۱۳۶۶ است. از نگاه این کتاب، تفکرات وهابی و انحرافات موجود در عقاید طرفداران وهابیت، علت اصلی این حادثه است.

الصور: تفضیح اعلام آل سعود، تهران، مرکز تحقیقات و انتشارات حج، چاپ ۱، ق/، ۵۲ ص.

عنوان دیگر: تفضیح اعلام آل سعود.

[عکسها: افشاگر تبلیغات آل سعود. انگلیسی]، تهران، مرکز تحقیقات و انتشارات حج، چاپ ۱، ۱۳۶۷.

این کتاب به زبان انگلیسی است. اطلاعات مأخذشناسی آن:

Photographs, exposing the saudis propaganda stunts, by Hassan Mirdamadi, Tehran,
.Center for Hajj Research and Publications, ۱۹۸۸

مجموعه‌ای از عکس‌های مربوط به حوادث حج خونین سال ۱۳۶۶ است. گردآورنده، به گونه‌ای این عکس‌ها را انتخاب و چیده است که ماهیت رژیم آل سعود را افشا می‌کند و زمینه‌ساز هدایت و راهنمایی مردم است.

نشر شاهد

کبوتران خونین بال حرم: تحلیلی بر جنایت وهابیت در کشتار زائر بیگناه کویته، تهران، نشر شاهد، ۱۳۶۹، ۴۴ ص

ص: ۱۰۴

عنوان دیگر: تحلیلی بر جنایت وهابیت در کشتار زائر بیگناه کویتی.

بررسی جنبه های واقعه مکه در سال ۱۳۶۶ است. نویسنده در چند فصل این حادثه را بررسی کرده است. در فصلی زائران شهید را معرفی کرده به ویژه از نظر ملیت آنها را دسته بندی کرده و تحلیل برای هر دسته آورده است.

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ستاد امور جنگ

روایت حج خونین، تهران، پیام آزادی، چاپ ۱، ۲۹۸ ص.

معرفی ابعاد مختلف حادثه کشتار حجاج ایرانی در سال ۱۳۶۶ است. حادثه را از زوایای مختلف و بر اساس گزارش ها و روایت های گوناگون بررسی کرده است. در فصلی افکار وهابیون را نقادی کرده و یکی از عوامل حادثه را همین افکار معرفی می کند.

هاجری، یوسف

بقیع: سرگذشت اسفبار ویرانی آثار اسلامی حجاز به دست آل سعود، ترجمه ی محمد محمدرضایی، تهران، نشر بقیع، چاپ ۱، ۱۷۶ ص.

عنوان دیگر: سرگذشت اسفبار ویرانی آثار اسلامی حجاز به دست آل سعود.

بررسی تاریخی و مذهبی اقدامات آل سعود و وهابیون در تخریب آثار اسلامی و اماکن تاریخی است.

ص: ۱۰۵

آل طعمه، سلمان هادی

کربلا و حرم های مطهر، ترجمه ی حسین صابری، ویرایش علی ورسه ای تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۳۶۰ ص، وزیری.

شابک: ۶-۶۴-۶۲۹۳-۹۶۴

معرفی دو زیارتگاه امام حسین (ع) و حضرت عباس بن علی (ع) است. نگارنده در این کتاب در دو بخش مستقل و البته با ساختاری همسان و همانند، تاریخ بنا و سیر رخدادهای این دو مرقد مطهر را بررسی کرده است. جلوه های هنر معماری، کاشی کاری و خط و کتابت، شخصیت شناسی ناموران به خاک سپرده در این حرم ها، شناسایی متولیان آنها و نفایس موجود در گنجینه هر یک از این حرم ها از جمله سرفصل هایی است که بررسی شده است.

آل یاسین، محمدحسین

تاریخ حرم کاظمین، ترجمه غلامرضا اکبری، بی جا، انتشارات کنگره جهانی حضرت رضا (ع)، چاپ ۱، ۱۳۷۱، ۲۹۵ ص، وزیری.

بررسی تاریخی حرم کاظمین و عرضه ی اطلاعات دقیق و جامعی از شهر کاظمین و حرم امام کاظم (ع) است. این تحقیق، به این دلیل که نویسنده آن سالیان درازی از عمر خود را در راه تحقیق و تدوین تاریخ شهر کاظمین صرف کرده و سیر تحوّل و رویدادهای آن را به رشته تحریر درآورده، از اهمیت خاصی برخوردار است و خواننده را با چگونگی شکل گیری حرم و وقایعی که در طول تاریخ بر آن گذشته و کیفیت گسترش و آبادانی آن آشنا می سازد. متن عربی کتاب، دارای تصاویری از اماکن مختلف حرم مطهر بوده که استفاده از تمامی آنها در ترجمه و چاپ فارسی آن، به لحاظ عدم کیفیت چاپ، امکان پذیر نبوده است. مؤلف در متن عربی این کتاب، حدود هفتصد و بیست شعر در قالب قصیده های

ص: ۱۰۶

طولانی از شاعران مختلف آورده که مترجم، ترجمه همه آنها را ضروری ندانسته و فقط گزیده ای از آنها را ترجمه و آورده است.

ابن طاوس، غیث الدین بن عبدالکریم (- ۶۹۲ ق)

فرحه الغری فی تعیین قبر امیرالمومنین علی بن ابیطالب (ع) فی النجف، به کوشش تحسین آل شیب موسوی، قم، مرکز الغدیر للدراسات الاسلامیه، چاپ ۱، ۱۳۷۷، ۱۹۲ ص، وزیری.

مجموعه ای از روایات، درباره تعیین قبر حضرت علی (ع) است. مؤلف با گردآوری این روایات در صدد اثبات این نکته است که سخن ناآگاهان و شبهه ی آنان درباره مرقد شریف حضرت علی (ع) بی اساس است و خاندان علی بارها و به صراحت جایگاه قبر او را تعیین کرده اند. در مقدمه کتاب استدلال نظری در اثبات وجود قبر مطهر حضرت در نجف و علت مخفی بودن قبر حضرت ذکر شده است. همچنین در انتهای کتاب حکایاتی از کراماتی که از ضریح مقدس نجف ظاهر شده، بیان گردیده است.

اثنی عشری، فاطمه

کعبه عشق، تهران، حافظ نوین، چاپ ۱، ۹۵ ص.

شابک: ۸-۵۳-۸۲۶۴-۹۶۴

بررسی جنبه های مختلف مرقد حسین بن علی (ع) و زیارت کربلای معلی است. نویسنده در صدد تبیین اهمیت و تأثیر زیارت مرقد حسینی بر زندگی فردی و اجتماعی شیعیان است. و با استناد به احادیث و گفته های بزرگان زیارت مرقد امام حسین (ع) را دارای آثار دنیوی و اخروی، و نیز خیر و برکت فراوان می داند.

احمدی، محمد مهدی (۱) (متولد ۱۳۳۹)

راهنمای زائرین کربلا: تاریخ و آثار اسلامی عتبات عالیات عراق همراه با فضایل

ص: ۱۰۷

ائمه (ع)، قم، نصاب، چاپ ۳، ۱۳۷۸، ۱۵۰ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۶۳۷۷-۰۲-۵

عنوان دیگر: تاریخ و آثار اسلامی عتبات عالیات عراق همراه با فضایل ائمه (ع).

معرفی اماکن مقدس و تاریخی و تبیین پیشینه تاریخی شهر کربلا است. در ابتدا موقعیت جغرافیایی شهر بررسی شده؛ سپس تسمیه کربلا- و نظریات درباره نام گذاری به چند اسم متداول در متون تاریخی تحلیل شده؛ در ادامه نویسنده به توصیف خصوصیات ظاهری و هنر معماری حرمین امام حسین (ع) و حضرت عباس (ع) پرداخته و وضعیت بنای قدیمی شهر را که شامل شش دروازه بوده بررسی و وضعیت فعلی شهر و محلات و وجه تسمیه هر یک را تشریح می کند. همچنین به رسوم مردم کربلا- در زیارت هر یک از اماکن مقدس که در ایام خاصی از سال صورت می گیرد اشاره هایی شده است. در ادامه اصطلاح مقام تعریف شده و تعدادی از مقامات تاریخی و باستانی شهر مانند مقام حر، مقام ابن فهد حلی، تل زینیه و غیره معرفی می شود. قسمت پایانی کتاب به معرفی برخی از مجالس عزاداری معروف و نذرهای رایج مردم کربلا اختصاص یافته و در آخر نکاتی پیرامون آداب زیارت ذکر می شود.

اسلامی، حسین (متولد ۱۳۲۶)

نگاهی به تاریخ عتبات: نجف، کربلا، کاظمین، سامراء، ساری، انتشارات پژوهشهای فرهنگی، چاپ ۱، ۱۵۵ ص.

شابک: ۹۶۴-۶۹۱۲-۱۱-۷

بررسی زیارتگاه ها و عتبات عالیات چهار شهر عراق از منظر تاریخی است. در چهار شهر نجف، کربلا، کاظمین و سامراء، چند تن از ائمه معصوم (ع) شیعیان صاحب بارگاه و مرقدند و شیعیان در طول تاریخ همیشه به این شهرها توجه داشته اند و عاشقانه بر این اماکن مسافرت می کرده اند. از اینرو در هر دوره، حوادث زیادی عارض بر این شهرها شده است. نویسنده این حوادث را با استناد به منابع تاریخی و حدیثی

ص: ۱۰۸

تحلیل می کند.

امرودی، میثم (متولد ۱۳۴۵)

زائر (:): آشنایی اجمالی با عتبات عالیات (اماکن مقدس عراق)، تهران، بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، چاپ ۱، ۱۱۸ ص، پالتویی.

شابک: ۸-۵۰-۶۴۸۹-۹۶۴

عنوان دیگر: آشنایی اجمالی با عتبات عالیات (اماکن مقدس عراق)

مجموعه حاضر به معرفی آرامگاه ها، مساجد و اماکن متبرکه واقع در عراق، می پردازد. از جمله اماکنی که تحلیل شده، عبارت اند از: قبرستان وادی السلام، خانه منصوب به امیرالمومنین (ع)، مسجد جامع کوفه، آرامگاه مسلم بن عقیل (ع)، آرامگاه کمیل بن زیاد نخعی، حرم مطهر حسین بن علی (ع)، آرامگاه امام موسی بن جعفر (ع)، آرامگاه امام محمد بن علی الجواد (ع)، آرامگاه امام حسن بن علی العسکری (ع) و آرامگاه امام علی بن محمد التقی (ع).

ایدرم، حسن (متولد ۱۳۴۴)

سیمای کاظمین: آرام دجله، به کوشش معاونت پژوهشی سازمان تبلیغات اسلامی

، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، شرکت چاپ و نشر بین الملل، چاپ ۱، ۲۲۸ ص، رقعی.

شابک: ۳-۲۶-۷۱۲۶-۹۶۴

فروست: دیار ابرار- ۵

چاپ های دیگر

قم، مؤسسه فرهنگی انتشاراتی گرگان، چاپ ۱، ۲۴۰ ص، رقعی.

شابک: ۹-۱۹-۷۲۲۵-۹۶۴

تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۶۷ ص، رقعی.

شابک: ۶-۰۹۵-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

بررسی شهر کاظمین از جنبه های تاریخی، جغرافیایی، جمعیتی، آداب و

رسوم، آثار و گنجینه های تاریخی است. مؤلف مطالب را در پنج بخش با این عناوین تنظیم کرده است: کاظمین آرام دجله؛ کاظمین در نگاه زمان؛ کاظمین در چشمان یک زائر؛ کاظمین در گستره دین؛ و کاظمین از حماسه تا سالهای فروغ.

بابائی حائری، سعید

سیمای نجف اشرف، به کوشش معاونت پژوهشی سازمان تبلیغات اسلامی، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، مرکز چاپ و نشر، چاپ ۱، ۲۵۱ ص، رقی.

عنوان روی جلد: هفت شهر عشق: سیمای نجف اشرف: بارگاه نور

فروست: دیار ابرار-.

بررسی تاریخ پیدایش نجف اشرف و معرفی زیارتگاه های این شهر و دیگر جوانب آن است. نجف اشرف از مراکز بسیار مهم شیعه است و تشیع از اینجا ترویج شده و گسترش یافته است. از اینرو مورد توجه شیعیان و مسلمانان بوده و هست. معماران و مهندسان به نام شیعه آثار زیادی در این

شهر بر جای گذاشته اند. مؤلف به جنبه های مختلف مثل معماری، شهرسازی، شخصیت های مهم مقیم یا مدفون در این شهر، بخش ها و نهادهای مهم شهری و حوزه علمیه پرداخته است.

تلخیص

گزیده سیمای نجف اشرف، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۶۶ ص.

شابک: ۹-۱۵۱-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

تلخیصی از کتاب سیمای نجف اشرف از نویسنده ی فوق است، در چهار فصل به معرفی شهر نجف اشرف پرداخته است. در فصل اول با عنوان «نیم نگاه»، نام های شهر، ویژگی های شهر، وضعیت اقتصادی و وضعیت آب و هوای شهر بررسی شده است. «بارگاه نور» عنوان فصل دوم کتاب است که در آن بارگاه حضرت علی (ع) معرفی شده است. در فصل سوم با عنوان «علم و فرهنگ»، مشاهیر، مدارس علمیه و کتابخانه های این شهر معرفی شده است. و در فصل آخر برخی آثار مکتوب و منظوم درباره نجف آورده شده است.

ص: ۱۱۰

راهنمای کامل عراق: نجف، کربلا، کاظمین (بغداد)، سامرا، کوفه و دیگر مکان های زیارتی، مشهد، کنگره بزرگداشت سرداران شهید و بیست و سه هزار شهید استانهای خراسان، انتشارات ستاره ها، چاپ ۱، ۱۶۰ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۲۵۴۶-۵۶-۶

راهنمای سودمند برای زائرین ایرانی در عراق است و اطلاعات ضروری را به آنها می دهد. دارای این مباحث است: فاصله مرزها تا شهرهای

عراق، طریقه برقراری ارتباط تلفنی بین ایران و عراق، وضعیت جغرافیایی و فرهنگی عراق، واحد پول، نحوه خرید، شهرهای مهم و مکان های زیارتی و مقدس عراق، برنامه های زیارتی کاروان های زیارتی عتبات، اجناس مناسب و سوغات، رستوران ها و هتل ها. در انتهای کتاب، عبارات و کلمات متداول و مورد نیاز زائران به ترتیب الفبا آمده تا تبادل نظر و گفتگو بین زائران و عراقی ها تسهیل گردد.

بغدادی، حمید

سامراء البقیع الثانی، قم، مسجد مقدس جمکران، چاپ ۱، ق/، ۵۶ ص.

بررسی جوانب مختلف سامراء و زیارتگاه مرقد امام هادی (ع) و امام عسکری (ع) و دیگر امامزادگان موجود در این منطقه است. شهر سامراء در مکتب شیعه بسیار اهمیت دارد و یادآور نمادها و سمبل های تشیع می باشد. از اینرو مؤلف به تفصیل به تحولات تاریخی این شهر و مختصات جغرافیایی آن پرداخته است.

ترابی، اکبر

کلید بهشت: راهنمای اماکن، عتبات عالیات، قم، دارالهدی، چاپ ۱، ۴۴۸ ص.

شابک: ۹۶۴-۸۲۲۲-۵۸-۴

راهنمای زائران عتبات عراق است. نویسنده اطلاعات جامع از تاریخ،

ص: ۱۱۱

جغرافیا و آداب زیارت عتبات عالیات عراق به صورت مستند در اختیار زائران قرار می دهد.

جودکی، رضا (متولد ۱۳۴۰)

: راهنمای اماکن، ادعیه و زیارات، تهران، شعاع، چاپ ۱، ۱۳۶ ص، جیبی.

شابک: ۰-۱۲۰-۵۹۰-۹۶۴

راهنمای اماکن زیارتی عتبات عالیات به همراه متن برخی از زیارات اماکن مقدس است. نویسنده اطلاعات مورد نیاز زائران را به تفکیک آورده تا زائران با چشم باز و معرفت به پابوسی بزرگان دین و مذهب بروند و با اخلاص مرقد‌های آنان را زیارت نمایند.

تمامی آنچه زائران به هنگام زیارت مراقد نیاز داشته اند مثل زیارت نامه آورده است.

حسین زاده، مجید

در آستان جانان: راهنمای عتبات عالیات نجف، کربلا، کاظمین، سامراء، کوفه همراه با زیارات، قم، فکرآوران، چاپ ۱، ۲۴۰ ص، جیبی.

شابک: ۸-۳-۹۲۸۸۵-۹۶۴

راهنمای چهار شهر زیارتی عراق یعنی نجف، کربلا، سامرا و کاظمین است. نیازمندی های زائران به اطلاعاتی درباره تاریخ، فرهنگ، جغرافیا، شخصیت ها و دیگر جوانب این شهرها انگیزه مؤلف برای پرداختن به این شهرها و تدوین این راهنما شده است.

حکیم، حسن عیسی (متولد م)

المفصل فی تاریخ النجف الاشرف: تاریخ المرقد الحیدری الشریف، قم، مکتبه الحیدریه، جلد دوم، چاپ ۱، ق/، ۴۰۰ ص، وزیری.

شابک:

X

- ۷۹-۵۰۳-۹۶۴

عنوان دیگر: تاریخ المرقد الحیدری الشریف.

بررسی جوانب مختلف مرقد علوی و بارگاه حضرت علی (ع) در نجف

اشرف است. این کتاب جلد دوم از مجموعه ی پنج جلدی المفصل فی تاریخ النجف الاشرف است که تاریخ نجف را از قدیم ترین روزگاران تا به امروز پیگیری کرده است. این جلد خود دارای دو بخش است. بخش اول: تاریخ مرقد علوی شریف شامل بحث هایی درباره مرقد علوی، ضریح، روضه، رواقها، ایوان طلا، گنبد، ساعت و صحن حیدری و بخش دوم: با عنوان خزانه الحیدریه، شامل تاریخ «زیارت مرقد علوی» از ائمه، اولاد ائمه، خلفا و سلاطین و امراء است.

حنایی جهرمی، عبدالحسین (متولد ۱۳۴۸)

مسافر کربلا، جهرم، مصلی، چاپ ۱، ۱۵۵ ص، رقی.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۳۷۵-۰۹-۱

بررسی تاریخ، جغرافیا و دیگر جوانب کربلا- و مرقد حسینی و بارگاه ابوالفضل العباس است. مؤلف در صدد عرضه ی اطلاعات لازم و ضروری از جنبه های مختلف شهر کربلا و زیارتگاه های این شهر است.

حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، واحد آموزش امور روحانیون

آزموده ها (۱): نگاهی به تجارب و توصیه های روحانیون (ویژه عتبات و سوریه)، به کوشش واحد آموزش امور روحانیون، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۱۲۰ ص، پالتویی.

عنوان دیگر: آزموده های عتبات عالیات: مروری بر شرح وظایف و مأموریت های روحانیون عمره و مدیران کاروان های عمره. بررسی وظایف مدیران کاروان ها در راهنمایی زائران عتبات عالیات عراق و نیز اماکن زیارتی شیعیان در سوریه است. در بخش اول این کتابچه اماکن زیارتی مستند و در بخش دوم اماکن زیارتی غیر مستند مورد بررسی قرار گرفته است. اعمال مسجدین سهله و کوفه عنوان بخش سوم است. در بخش چهارم تجربیات سفر و راهکارهای عملی آمده و در بخش پایانی، کروکی اماکن زیارتی آمده است.

ص: ۱۱۳

عتبات عالیات سفره معنوی اولیاء الله، قم، افق فردا، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۳۲۵ ص، رقی.

شابک: ۹۶۴-۷۳۸۲-۱۵-۴

معرفی ابعاد زیارتگاه های مذهبی عراق است. نویسنده در هفت فصل ابتدا به اهمیت زیارت اولیای الهی به ویژه زیارت امام حسین (ع) پرداخته و با بهره گیری از منابع حدیثی و تاریخی به آثار معنوی زیارت در پیوند محبت بنده با پیشوایان دینی و قُرب به حق سخن گفته است، نویسنده با سفر به کاظمین مرقد دو امام شیعه (امام کاظم و امام جواد) به قبور نواب امام زمان و شیخ کلینی اشاره نموده و از تاق کسرا و ایوان مداین نیز سخن گفته است. سپس با زیارت امام هادی (ع) و امام عسکری (ع) در سامرا به شرح حال سید محمد یکی از فرزندان امام هادی (ع) پرداخته است. وی، با سیری در کوفه از اماکن زیارتی آن، چون مسجد کوفه، مسجد سهله و مراقد متبرکه که بسیاری از اولاد و احفاد امامان بازدید کرده و از اهمیت نجف اشرف و تجدید بنای بارگاه ملکوتی قتلگاه، تل زینیه و کرامات، و چگونگی زیارت این مَشاهد و عتبات عالیات و آداب و اعمال هر یک، پرداخته است.

خرمی، حسین (متولد ۱۳۳۰)

سفر عشق: زیارت عتبات عالیات همراه با گزیده تاریخ عراق و شهرهای مقدس آن، قم، امام عصر، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۳۷۶ ص، جیبی.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۳۲۳-۲۶-۹

بررسی تاریخ، جغرافیا و دیگر جوانب عتبات عراق است. چهار شهر عراق یعنی نجف، کربلا، کاظمین و سامرا به دلیل برخوردار بودن از بارگاه های ائمه ی شیعه اهمیت خاص در نظر شیعیان دارد. زیارتگاه های مستقر در این چهار شهر همواره مورد توجه آنان بوده است. مؤلف تلاش کرده اطلاعاتی به شیعیان بدهد که با معرفت و آگاهانه به زیارت بروند.

ص: ۱۱۴

آینه کمال، سیری گذرا در سیره امامان معصوم (ع) در عراق، قم، آستانه مقدسه حضرت معصومه (س)، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۲۴۷ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۶۴۰۱-۴۲-۲

بررسی سیره علمی و عملی و شرح حال زندگی امامان مدفون در عراق، و توصیف عتبات عالیات است. نویسنده در این کتاب ابتدا زندگانی امام علی (ع) را از ولادت تا شهادت، شامل عبادات، مبارزات، و مظلومیت ایشان، بررسی می کند. آنگاه به توصیف عتبات شهر نجف می پردازد. سپس زندگانی امام حسین (ع) و مسئله عاشورا، زندگانی حضرت عباس، امام کاظم، جواد، هادی، و عسکری (ع) و حرم های آنان را شرح می دهد.

رفیعی، محسن و شریفی، معصومه

عراق، صدف شش گوهر: راهنمای زائران، نقشه و تصویر؛ یادمان سفر گروهی از جانبازان به عتبات عالیات

، با همکاری معصومه شریفی، قم، روح، چاپ ۱، بی تا، ۲۴۸+۲۴ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۶۷۹۰-۵۹-۳

عنوان دیگر: یادمان سفر گروهی از جانبازان به عتبات عالیات.

مجموعه اطلاعاتی درباره سرزمین عراق، مکان های مقدس و زیارتی و فضایل و مناقب امامان معصوم (ع) است. نگارنده نخست به تشریح موقعیت تاریخی و جغرافیایی کشور عراق و روابط و مناسباتش با کشور ایران پرداخته است. وی سپس درباره تاریخچه شهرهای کاظمین، سامرا، نجف و کوفه و کربلا، مشخصات جغرافیایی و شهری، ابعاد و اجزا و اضلاع مکان های مقدس، ایوانها و ورودی ها و دیگر بخشهای تشکیل دهنده آنها، فضایل زیارت اماکن متبرکه، فضایل و مناقب امامان معصوم و اصحاب و یاران آنها، مراقد سایر بزرگان در این شهرها، و منزل امام علی (ع) در کوفه مطالبی بیان می کند و خاطرات و مشاهدات خود را از این مکان ها عرضه می کند.

ص: ۱۱۵

رئیس اردلی، محمدنصیر

شناخت عراق و عتبات عالیات، تهران، نیایشگران وحدت، چاپ ۱، ۱۴۳، ص، پالتویی.

شابک: ۰۳ - ۹۳۷۳۴ - ۹۶۴

عنوان روی جلد: شناخت عراق و عتبات عالیات: هدیه ای به راهیان وادی عشق و ایثار

بررسی عتبات عراق و جنبه های مختلف تاریخی، مذهبی و زیارتی آنها است. نخست به جغرافیای کشور عراق اعم از ویژگی های طبیعی، انسانی و اقتصادی می پردازد. در ادامه به اختصار درباره ی اوضاع سیاسی و تاریخی عراق اطلاعات و تحلیل هایی می آورد. در بخش اصلی کتاب

اماکن سیاحتی و زیارتی عراق در شهرهای بغداد، کاظمین، سامرا، نجف اشرف، کوفه و کربلا معرفی شده اند.

سالاریان، خادمعلی

آشنایی با کشور عراق و عتبات عالیات، مشهد، رستگار، چاپ ۱، ۲۵۶، ص، رقعی.

شابک: ۷ - ۳۴۱ - ۷۲۱ - ۹۶۴

بررسی جنبه های مختلف عتبات عراق است. این کتاب نخست اطلاعاتی درباره جغرافیای طبیعی - تاریخی - سیاسی و اقتصادی کشور عراق عرضه می کند؛ سپس پیشینه ی تاریخی عتبات عالیات و دیگر اماکن سیاحتی - زیارتی این کشور بررسی می شود.

سپهری اردکانی، علی (۱)

عتبات عالیات: آشنایی با اماکن مقدسه، نجف اشرف، کربلای معلی، کاظمین، سامرا همراه با زیارت نامه های مربوطه، قم، مشهور، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۲۰۸، ص، رقعی.

شابک: ۶ - ۷۳ - ۶۸۶۳ - ۹۶۴

ص: ۱۱۶

چاپ دیگر

قم، میراث ماندگار، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۲۰۸ ص، رقعی.

شابک: ۰۰-۴۰-۷۸۸۴-۹۶۴

بررسی تاریخچه و دیگر ابعاد عتبات عراق است. نویسنده به منظور معرفی اماکن مقدس عراق و توجیه زائران عتبات عراق این کتاب را تألیف کرده است. از این رو ابتدا اطلاعاتی در باب کشور عراق- موقعیت جغرافیایی و تاریخی آن- درج می گردد. سپس آن اماکن به همراه دعاها و زیارت نامه هایی که در آن جا باید خوانده شود

معرفی می گردد. این اماکن عبارت اند از: نجف اشرف، کربلا، کاظمین، کربلا و سامرا.

سرحدی، مهدی (متولد ۱۳۵۵) و علوی، علی (متولد ۱۳۴۸)

راهنمای حرم مطهر امیر مومنان حضرت علی بن ابیطالب (ع)، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۸، ۱۴۴ ص، رقعی.

شابک: ۰۹-۱۸۰-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

راهنمای زائران بارگاه امام علی (ع) برای زیارت آگاهانه این مرقد شریف است. امام علی (ع) به عنوان صحابی پاکدامن نزد اهل سنت و امام اول شیعیان از مقام و منزلت ویژه ای برخوردار است. مرقد او در طول تاریخ، محلی برای زیارت میلیون ها زائر بوده است. نیز این مرقد در هر دوره، توسعه یافته و تحولاتی داشته است. این کتاب سعی کرده همه این تحولات و بخش ها را بشناساند.

شمشیری میلانی، محمدعلی (۱) (متولد ۱۳۰۹)

راهنمای عتبات عالیات عراق، مشهد، محب، چاپ ۱، ۲۰۴ ص.

شابک: ۰۴-۱۳-۶۲۲۰-۹۶۴

چاپ دیگر

مشهد، خاطره، چاپ ۱، ۲۰۵ ص.

ص: ۱۱۷

شابک: ۱- ۵۹- ۵۸۷۶- ۹۶۴

راهنمای عتبات عراق و معرفی جوانب مختلف زیارتگاه های مستقر در عراق است. نویسنده تلاش کرده همه موارد مهم را به زائران معرفی کند تا

زائران با حضور قلب و آگاهی به زیارت رفته و به حضور برسند.

شهرستانی، محمدتقی

کربلا، یا، گلزار حسینی از نظر تاریخی، جغرافیایی، مذهبی، اقتصادی و ...، گزینش، تلخیص و افزوده ها محمدباقر محبوب القلوب (۱)، قم، مولود کعبه، چاپ ۱، ۳۳۸ ص.

شابک: ۵- ۴۶- ۶۳۴۳- ۹۶۴

عنوان دیگر: گلزار حسینی از نظر تاریخی، جغرافیایی، مذهبی، اقتصادی

معرفی بارگاه و مرقد امام حسین (ع) در کربلا از منظر مذهبی، اجتماعی، جغرافیایی و تاریخی است. نویسنده با هدف عرضه ی همه اطلاعات لازم و ضروری به زائران اقدام به تألیف این اثر کرده است.

صحتی سردرودی، محمد (۲) (متولد ۱۳۴۳)

سیمای سامرا: سینای سه موسی، به کوشش معاونت پژوهشی سازمان تبلیغات اسلامی، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، مرکز چاپ و نشر، چاپ ۱، ۱۳۷۴، ۲۴۰ ص.

فروست: دیدار با ابرار- ۶

عنوان دیگر: سینای سه موسی.

تلخیص

گزیده سیمای سامراء: سینای سه موسی

، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۱۵۵ ص، پالتویی.

ص: ۱۱۸

۱- متولد ۱۳۲۸

۲- صحتی، محمد؛ سردرودی، محمد

شابک: ۱-۱۸۶-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

این کتاب تلخیص کتاب سیمای سامراء: سینای سه موسی همین نویسنده است که درباره شهر سامراء و اماکن مقدسی و زیارتی این شهر تألیف شده است. متن کتاب درباره ی تحولات تاریخی سامراء و چهره اجتماعی، دینی و جغرافیایی است. به نظر نویسنده سامراء مرکز تلاقی دیدگاه های ائمه شیعه و رهبران مذهبی است و از این نظر بسیار مهم است. چون غیبت حضرت ولیعصر (عج) هم از همین شهر آغاز شد.

سیمای کربلا: حریم حریت، به کوشش معاونت پژوهشی سازمان تبلیغات اسلامی، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، مرکز چاپ و نشر، چاپ ۲، ۲۳۷ ص.

فروست: دیدار با ابرار- ۴

عنوان دیگر: حریم حریت.

چاپ دیگر

تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۴۴ ص، پالتویی.

شابک: ۵-۰۹۲-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

مجموعه مطالبی درباره تاریخ شهر کربلا، آستان مقدس امام حسین (ع) و اماکن تاریخی و زیارتی این شهر است. کربلا در مذهب شیعه سمبل و نماد مظلومیت است و در این مکان دو جریان حق و باطل به مصاف هم رفتند. از اینرو موجب عبرت آموزی است. موضوعات دیگر نیز در کتاب بیان شده از جمله: فلسفه زیارت، فضائل و آداب زیارت امام حسین (ع)، آداب زیارت حضرت ابوالفضل العباس (ع)، آثار معنوی زیارت، تأثیر اجتماعی زیارت.

طباطبایی امیری، سیدجعفر

وادی عشق: در تاریخ عتبات عالیات عراق، قم، زبرجد، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۱۹۲ ص، وزیری.

شابک: ۶-۰-۹۴۷۴۶-۹۶۴

ص: ۱۱۹

عنوان دیگر: در تاریخ عتبات عالیات عراق.

بررسی تاریخ عتبات عالیات عراق و فضیلت زیارت اماکن مقدس در این سرزمین است. نویسنده ضمن اشاره به آداب زیارات عتبات عراق و استغاثه و توسل به ائمه (ع) و استنباط این موضوع از قرآن و سنت، شهر نجف اشرف را از دیدگاه محدثان و راویان اهل بیت توصیف کرده و درباره ی گنبد و بارگاه نجف سخن گفته است. وی سپس حوزه علمیه نجف و شرح حال شیخ طوسی را مورد بررسی قرار می دهد و نگاهی کوتاه به بغداد و زمان آل بویه دارد. آنگاه شهر کوفه، عظمت و فضیلت آن و نیز مساجد بزرگ این شهر و برخی از بزرگان و حوادث مرتبط به آنها را بررسی می کند. شهر کربلا، حماسه بزرگ عاشورا، ابعاد و اندازه گنبد و بارگاه امام حسین (ع)، تل زینیه، شهر مدائن، گنبد و بارگاه کاظمین، تعمیر و بازسازی و مرمت اماکن آنجا در دوره های مختلف تاریخ و مشاهیر کاظمین از دیگر مباحث کتاب است. فصل پایانی به معرفی شهر سامرا اختصاص یافته است.

علوی، سیدعلی

راهنمای مسجد مقدس کوفه و اماکن اطراف آن، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۱۵۶ ص، رقعی.

شابک: ۳-۱۷۹-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

بررسی جوانب مسجد کوفه و پیرامون آن است. مسجد کوفه از مساجد مهم در جهان اسلام است و شاهد بسیاری از حوادث در تاریخ اسلام بوده

است. این کتاب بخش های مختلف این مسجد را معرفی کرده و تحولات تاریخی آن را بررسی می نماید.

غلامی مایانی، ابوالقاسم (متولد ۱۳۲۷)

عراق: وادی زیارت و سیاحت، تهران، کاراپیام، چاپ ۱، ۲۴ ص، پالتویی.

شابک: ۲-۲-۹۵۰۶۳-۹۶۴

بررسی جنبه های مختلف زیارتگاه ها و سیاحت گاه های عراق است. مؤلف

ص: ۱۲۰

در صدد تهیه کتاب دستی است که همواره در اختیار زائر باشد. در این کتابچه ضمن بیان موقعیت جغرافیایی کشور عراق، شهرهای زیارتی و سیاحتی آن معرفی و مشخصات و نام هر یک از زیارت گاه های آن بازگو شده است.

کربلای عشق: راهنمای سفر زائران به عتبات عالیات، تهران، عابد، چاپ ۱، ۲۹۶ ص، رقعی.

شابک:

X

۵۴۱ - ۳۶۴ - ۹۶۴

مطالبی درباره ی زیارت گاه های عراق و شرح مختصری از زندگی پیامبران، امامان، و شهدایی است که در عراق دفن شده اند. بخش آغازین کتاب، به اوضاع جغرافیایی، سیاسی، اقتصادی، و پیشینه ی تاریخی عراق پرداخته؛ و در بخش های بعد زیارتگاه های مستقر در عراق و جنبه های هنری و معماری، مذهبی و اقتصادی و نیز در فصل های بعد به شخصیت های مدفون در این امامزادگان می پردازد.

نیوای عشق: راهنمای سفر زائرین عتبات عالیات، تهران، عابد، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۱۵۶ ص، پالتویی.

شابک: ۵ - ۵۵۲ - ۳۶۴ - ۹۶۴

مطالبی درباره ی وضعیت جغرافیایی سرزمین عراق و هم چنین اطلاعاتی

درباره ی زیارت گاه ها و شرحی مختصر از زندگی پیامبران پیشین، امامان معصوم، خاندان اهل بیت و شهدا است. نویسنده با استناد به منابع تاریخی اصیل به این بررسی ها می پردازد و همراه با سروده ها، آیات و احادیثی چند آورده شده است.

فیض، سیدمحمدصادق (متولد ۱۳۴۵)

سفر به عتبات: نجف اشرف، کربلا، کاظمین، سامرا، به کوشش محمدصادق فیض و فاطمه مصطفوی دهکردی، تهران، صباح، مؤسسه فرهنگی بامداد نور، چاپ ۱، ۵۴ ص، پالتویی.

ص: ۱۲۱

عنوان دیگر: راهنمای سفر به عتبات (نجف اشرف، کربلا، کاظمین، سامراء).

اطلاعاتی درباره اماکن مقدس واقع در چهار شهر عراق و سیر تاریخ تحولات عتبات عالیات است. نویسنده به همراه بررسی هر زیارتگاه، زیارتنامه ی مزارات آنجا را آورده است.

فیض قمی، عباس (متولد ۱۳۲۷)

در حریم یار: یادنامه سفر به عتبات عالیات، تهران، مرکز نشر فرهنگی آیه، چاپ ۱، ۲۸۰ ص، رقعی.

شابک: ۷-۰۱-۵۷۴۱-۹۶۴

عنوان دیگر: یادنامه سفر به عتبات عالیات.

چاپ دیگر

تهران، نشر فیض روشنگر، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۲۸۰ ص، رقعی.

شابک: ۸-۱-۹۴۸۳۹-۹۶۴

بررسی تاریخ تحولات اماکن زیارتی و تاریخی و مذهبی در چهار شهر

عراق است. نویسنده پس از ذکر تاریخچه ای از سرزمین عراق، اماکن زیارتی شهرهای نجف اشرف، کربلا، کاظمین و سامراء به معرفی زیارتگاه های این شهرها می پردازد و زیارت نامه های آنها را همراه با توضیحات آورده است. در پایان داستان گزارش هایی از حیات و ممات انبیای مستقر در عراق آورده و اماکن سیاحتی و آثار باستانی عراق را نیز معرفی کرده است.

قاروبی تبریزی، حسن (۱) (متولد ۱۳۳۶)

تحفه زائرین اماکن متبرکه عراق و سوریه، قم، دار التفسیر، چاپ ۱، ۲۸۸ ص، جیبی.

شابک: ۹-۳۵-۶۳۹۸-۹۶۴

ص: ۱۲۲

۱- تبریزی قاروبی، حسن

معرفی زیارتگاه های اسلامی در عراق و سوریه و نیز آرامگاه های شخصیت های مؤثر و مهم در عراق است. نویسنده در چند فصل به تاریخ زیارتگاه هایی مثل مرقد علوی در نجف و مرقد حسینی در کربلا، آداب و رسوم زیارت که زائران باید مراعات کنند؛ شهرسازی و معماری و جنبه های هنری و بالاخره جنبه های اقتصادی و اجتماعی آنها می پردازد.

قائدان، اصغر (متولد ۱۳۴۳)

عتبات عالیات عراق، ویرایش جواد کامور بخشایش، برای حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۲۸۰ ص، وزیری.

بررسی آثار و مکان های مقدس عراق که در اصطلاح از آنها به «عتبات عالیات» یاد می شود است. مجموعه عتبات شامل چهار منطقه است که در فصل های زیر بررسی شده اند: فصل اول: نجف اشرف شامل حرم امیرالمؤمنین (ع) و سایر آثار آن؛ فصل دوم: شامل مسجد کوفه و مقابر و مقام های صحابه و یاران حضرت علی (ع)؛ فصل سوم: کربلا، شامل حرم و

مرقد مطهر امام حسین (ع)، شهیدان کربلا و نیز حضرت ابوالفضل (ع)؛ فصل چهارم: کاظمین، شامل مرقد مطهر امام کاظم و امام جواد (علیهما السلام) و نیز بغداد و مدائن؛ فصل پنجم: سامرا، شامل مرقد مطهر امام هادی و امام عسکری (علیهما السلام) و سرداب غیبت.

قرآنی، فاطمه (متولد ۱۳۳۳)

سرزمین خورشید، مشهد، نشر ولیعصر (عج) توس، چاپ ۱، ۲ جلد، جیبی.

شابک: ۸-۱۸-۸۰۶۲-۹۶۴

بررسی زیارتگاه های اسلامی و شیعی در عراق است. نویسنده بر این باور است که چهار شهر عراق یعنی کربلا، نجف، کاظمین و سامراء تاریخ مجسم و عینی شیعه است. شیعیان با مسافرت به این شهرها علاوه بر زیارت ائمه (ع) و بزرگان شیعه، یک دوره تشیع و حوادث این مذهب را مرور می نمایند.

ص: ۱۲۳

اماکن زیارتی و سیاحتی عراق، ویرایش علی ورسه ای، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۹۶ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴-۶۲۹۳-۴۲-۵

بررسی اماکن زیارتی و زیارتگاه ها و نیز سیاحت گاه های عراق است. نویسنده پس از مقدمه در هفت فصل، شهرهای زیارتی عراق را در بخش های متعدد و گوناگون معرفی می نماید. ابتدا نجف اشرف، سپس کوفه، کاظمین، بغداد و سامرا. بخش دوم و آخرین قسمت کتاب آثار باستانی عراق و برخی از تصاویر است.

کبیری رهنی، مهران

کربلا ما می آئیم، تهران، مهران کبیری رهنی، چاپ ۱، ۴۰ ص، وزیری.

مجموعه اطلاعاتی درباره اماکن مقدس در سرزمین عراق است. نویسنده پس از کارشناسی نیازهای زائران شهرهای عراق، به این نتیجه رسیده که همه زائران نیاز جدی به راهنمایی علمی دارند و اغلب هر چند به علت اعتقاد قلبی برای زیارت به عراق مسافرت می کنند ولی آگاهی چندانی از تاریخ و دیگر جنبه های زیارت و زیارتگاه ها ندارند. از اینرو اقدام به تدوین این اثر می کند.

محدثی، جواد (متولد ۱۳۳۲)

زائر کربلا، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۵۹ ص، پالتویی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۰-۱۱۲-۰

بررسی گذرا به زیارت و آثار آن و آشنایی اجمالی با حرم ها و زیارتگاه ها و اماکن تاریخی سرزمین عراق است. این کتاب مختصراً، به زبانی نوشته شده که عموم زائران، بتوانند از آن استفاده کنند.

کربلا کعبه دلها، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۲۱۶ ص، رقعی.

بررسی اهمیت و تحولات تاریخی کربلا و مرقد حسینی و نیز نگاهی به دیگر اماکن زیارتی عراق است. کتاب حاضر در پنج فصل زیارت ائمه

ص: ۱۲۴

عراق را بررسی کرده و شهرهای مقدس آن کشور را معرفی نموده است. اهم سرفصل های آن چنین است: مکتب زیارت، کربلا قبله عشق، نجف کوی ولایت، کاظمین و سامرا، تحلیل محتوایی زیارتنامه ها، عناوین فصول کتاب هستند.

محقق و رسی، رجبعلی (۱) (متولد ۱۳۱۸)

نجف اشرف در ادوار زمان، مشهد، محب، چاپ ۱، ۹۶ ص.

شابک: ۹۶۴-۹۰۵۶۴-۲-۴

بررسی تاریخ تحولات نجف اشرف و مرقد علوی به عنوان بارگاه امام اول شیعیان است. البته علی بن ابیطالب (ع) بین پیروان همه مذاهب اسلامی محبوبیت دارد و صحن و سرای او همواره مورد توجه شیفتگان بوده است. از اینرو نجف اشرف یک قطب معنوی و فکری در جهان اسلام بوده است.

محمد قاسملو، علیرضا

زیارت اماکن متبرکه عراق، تهران، نشر جابر، چاپ ۱، ۱۱۰+۱۰ ص.

شابک: ۹۶۴-۷۱۲۰-۱۷-۶

مجموعه بررسی ها و تحلیل هایی درباره زیارتگاه ها و اماکن متبرکه عراق است. نویسنده اطلاعات مورد نیاز زائران را در اختیار آنها قرار می دهد.

محمدی همدانی، اصغر (متولد ۱۳۳۹)

توشه زائرین عتبات عالیات، تهران، هنرهای اندیشه، چاپ ۱، ح+ ۴۲۸ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۷۴۵۷-۰۰-۶

ص: ۱۲۵

تهران، گلزار کتاب، چاپ ۱، ۴۲۶ ص، جیبی.

معرفی جنبه ها و ابعاد مختلف عتبات عالیات و زیارتگاه های عراق است.

نویسنده تلاش نموده آگاهی زائران را افزایش دهد به گونه ای که آنها با حضور قلب و معرفت به زیارت رفته و توشه ای اخروی ذخیره کنند.

مقدس، احسان (متولد ۱۳۴۱)

راهنمای اماکن زیارتی و سیاحتی در عراق، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۳۶۱ ص.

شابک: ۸-۱۶۱-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

عنوان دیگر: راهنمای اماکن زیارتی و سیاحتی در عراق ویژه کارگزاران حج و زیارت.

راهنمای مدیران و زائران در شناخت اماکن و زیارتگاه های عراق است. نویسنده به منظور تهیه متن درسی برای دوره آموزش مدیران و پرسنل گروه های زیارتی این کتاب را نوشته است. و همه اطلاعات مورد نیاز را دقیق و جامع آورده است.

موسوی، ابوالحسن (متولد ۱۳۴۵)

رهپویان عشق: راهنمای اماکن و زیارتنامه های عتبات عراق، با همکاری علی اکبر شفیعی راد، قم، مهدیه، چاپ ۱، ۲۱۹ ص، جیبی.

شابک:

X

- ۰۶ - ۷۲۶۷ - ۹۶۴

راهنمای زیارتگاه ها و اماکن مهم تاریخی عراق است. اطلاعات مورد نیاز درباره همه اماکن را همراه با زیارت نامه ها و دیگر متن های مورد نیاز زائران را آورده است.

موسوی خراسان، حسین

النجف و عماره المرقد الطاهره، قم، دارالاعتصام، مرکز الامیر للاحیاء التراث الاسلامی، چاپ ۱، ق/،

۶۶ ص، رقی.

شایک: ۶- ۳۱- ۷۱۴۷- ۹۶۴- ۹۷۸

ص: ۱۲۶

اطلاعات تاریخی درباره مرقد مطهر حضرت علی (ع) و چگونگی پیدا کردن و بازسازی آن در ادوار مختلف تاریخ است. نخست حدیث‌هایی در فضیلت و جایگاه نجف نقل شده سپس با استناد به متون تاریخی و روایی تاریخ بارگاه حضرت علی (ع) در نجف اشرف و وضعیت ساختمانی آن و بخش‌های مختلف بیان گردیده است. براساس اطلاعات این کتاب مرقد حضرت علی (ع) در نجف اشرف هفت بار بازسازی شده است. مشخصات هر کدام از این موارد و کسانی که در بازسازی نقش داشته‌اند بازگو شده است.

مهری، محمدجواد (متولد ۱۳۲۶)

سرزمین آرزوها: راهنمای زائرین اماکن زیارتی عراق به انضمام نقشه، زیارتنامه‌های مربوط به قطعه عکس، قم، مشرقین، چاپ ۱، ۳۶۴ ص، جیبی.

مجموعه اطلاعات و مدارکی جهت راهنمایی زائران اماکن زیارتی عراق است. اهمیت شهرهای نجف، کربلا، کاظمین و سامراء برای شیعیان بسیار است به طوری که همواره این شهرها محل تردد زائران این اماکن بوده است و زائران به راهنمایی همواره نیاز داشته‌اند. و نویسنده سعی کرده این نیاز را مرتفع سازد.

میلانی، سیدمحمد علی

راهنمای عتبات عالیات عراق، مشهد، محب، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۲۰۴ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۶۲۲۰-۱۳-۴

راهنمای زائران اماکن متبرکه عراق است. اطلاعات مورد نیاز زائران در زمینه‌های تاریخی، شهرسازی و معماری، اجتماعی، زیارتی و غیره را آورده است.

نجفی، بهاءالدین (متولد ۱۳۲۳)

از ائمه، شیراز، ستاره طلایی، چاپ ۱، ۱۱۲ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۹۴۱۷۹-۰-۷

معرفی زیارتگاه‌های مذهبی کشور عراق است. به ویژه کربلا و بارگاه

ص: ۱۲۷

حسینی معرفی شده است. همچنین کرامت هایی از برخی ائمه مدفون در عراق نیز در کتاب بیان شده است.

نیلفروشان، محمدرضا

زمین آسمانی (۲): سرزمین مقدس عراق، اصفهان، گنبد‌های فیروزهای؛ هم اندیشان، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۴۳۲ ص، رقی. رقی.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۰۷۴۳-۳-۴

عنوان دیگر: سرزمین مقدس عراق

بررسی ابعاد مختلف اماکن مقدس و زیارتی کشور عراق است. نویسنده با توجه به تخصصش در زمینه معماری بیشتر از این جنبه به معرفی بناها پرداخته است. وی جنبه‌های هنری اماکن زیارتی را برجسته‌تر کرده است.

وثوقی، رضا (متولد ۱۳۴۶)

کربلا، نجف، کاظمین، کوفه، به روایت تصویری رضا وثوقی، تهران، صحرا دریا، چاپ ۱، ۷۵ ص، خشتی.

شابک: ۹۶۴-۹۴۶۹۲-۳-۰

معرفی اماکن متبرکه چهار شهر عراق و جنبه‌های مختلف تاریخی، مردمی، هنری این اماکن است.

ویسمه ای، مسعوده (متولد ۱۳۳۵)

سفرنامه کوی عشق: راهنمای زائرین کربلای معلی و عتبات عالیات، قم، نشر نجبا، چاپ ۱، ۱۲۰ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۷۲۳۸-۴۰-۱

راهنمای زائرین شهرهای زیارتی عراق است. نویسنده سعی کرده هر آنچه زائران نیاز داشته‌اند را بیاورد و به زبان ساده اطلاعات لازم را به آنها بدهد. وی اطلاعاتی درباره تاریخ و جغرافیای اماکن زیارتی، معماری زیارتگاه‌ها و جنبه‌های هنری آنها و شخصیت‌شناسی مدفونین در این اماکن آورده است.

ص: ۱۲۸

احمدی، محمد مهدی

راهنمای زائران سوریه: اماکن و آثار تاریخی شام، همراه با خطبه ها و زیارتنامه، قم، نصاب، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۱۱۲ ص، رقعی.

شابک: ۹-۰۰-۶۳۷۷-۹۶۴

عنوان روی جلد: راهنمای زائران سوریه تاریخ و آثار اسلامی شام همراه با خطبه ها و زیارتنامه ها.

مجموعه اطلاعات درباره اماکن متبرک منطقه ی شامات است. نویسنده زیارتگاه های سوریه را از زوایای مختلف تاریخی، هنری، شهرسازی، معماری و اجتماعی بررسی کرده است.

اسدی، علی محمد (متولد ۱۳۴۲)

زیارتگاه های دمشق: راهنمای اماکن، ادعیه و زیارات، تهران، ندای مهر آفرین، چاپ ۱، ۱۶۸ ص، جیبی.

شابک: ۸-۳۴-۷۶۰۰-۹۶۴

بررسی زیارتگاه ها و اماکن مقدس سوریه و نیز تاریخ، جغرافیا، ترکیب جمعیت و نحوه اداره حکومت کشور سوریه است. مؤلف در صدد تبیین جنبه های هنری، شهری، معماری، مذهبی و دیگر ابعاد زیارتگاه های موجود در شام است. البته پیش از معرفی اماکن مقدس، به عنوان مقدمه تاریخ و جغرافیای سوریه را بررسی کرده است. همچنین مشهورترین زیارت وارد شده برای شخصیت های مدفون در هر زیارتگاه بیان گردیده است.

امین زاده، هاجر (متولد ۱۳۵۹)

سفر عشق، مشهد، شیرازگان، چاپ ۱، ۸۷ ص.

شابک: ۷-۴۶-۷۵۷۵-۹۶۴

ص: ۱۲۹

اطلاعاتی از اماکن تاریخی- مذهبی سوریه جهت راهنمایی زائران است. مرقد کسانی مثل حضرت زینب (س)، آثار فردی و اجتماعی زیادی بر زائران دارد.

بابازاده، علی اکبر (متولد ۱۳۳۴)

با من به سوی شام: شرح مزارهای زیارتی سوریه، قم، دانش و ادب، چاپ ۱، ۱۵۹ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۹۳۸۲۰-۵-۴

عنوان دیگر: شرح مزارهای زیارتی سوریه.

بررسی مزارها و زیارتگاه های سوریه جهت راهنمایی زائران است. کتاب در شش فصل با عناوین زیر سامان یافته است: دیدار و زیارت؛ حضرت زینب؛ حضرت سکینه؛ مقام و مرقد حضرت رقیه؛ مسجد جامع دمشق؛ قبور متبرکه در باب الصغیر.

بیگدلی، زکریا

زیارتگاه ها و زیارتنامه های سوریه، قم، شمیم کوثر، چاپ ۸، ۱۳۸۶، ۱۲۰ ص، رقعی.

شابک:

راهنمای مختصر و مفید برای زائران زیارتگاه های سوریه است. مؤلف در قالب گزارشی از آن سفر روحانی و معنوی، به معرفی مرقدها و زیارتگاه های شهرهای سوریه و حلب می پردازد و سیمای کلی زیارتگاه ها و مزارهای آن سرزمین را ترسیم می کند

گزارشی از سفر به سوریه، قم، منشور وحی، چاپ ۱، ۵، ۱۲۰ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۹۴۸۹۳-۰-۴

عنوان دیگر: گزارشی از سفر به سوریه توسط زوار ایرانی حضرت زینب کبری (سلام الله علیها).

چاپ دیگر

قم، حسنین، چاپ ۱، ۱۴۴ ص، جیبی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۲۶۲-۹۲-۶

ص: ۱۳۰

مجموعه اطلاعاتی درباره سفر به سوریه و زیارت اماکن مقدس در این کشور است. نویسنده این اطلاعات را در شش فصل با عناوین ذیل سامان داده است: معرفی اجمالی سوریه؛ مراقد اهل بیت (ع) در دمشق؛ زیارتگاه های حومه دمشق؛ مزارهای شهر حلب؛ از تهران تا دمشق؛ دانستنی های لازم زائرین.

پیشوایی، مهدی

شام سرزمین خاطره ها، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۶۹، ۲۳۱ ص، وزیری.

بررسی ابعاد گوناگون اماکن متبرکه شامات است. این کتاب برای آگاهی بخشی به راهنمایان و روحانیون کاروان ها تهیه شده و در مباحث ذیل تدوین یافته است: معرفی سرزمین شام؛ شام در مسیر تاریخ؛ پیدایش نصیریه؛ جنگ شش روزه اعراب و اسرائیل؛ آثار تربیتی زیارت و معرفی مزارهای بزرگانی چون سر یحیای شهید، بلال بن رباح، عبدالله بن جعفر، ام سلمه، ام حبیبه، اسماء همسر جعفر طیار، ام کلثوم، حضرت سکینه، حضرت رقیه، عبدالله فرزند حضرت امام زین العابدین (ع)، فضّه و محل سرهای شهدای کربلا.

حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، واحد آموزش امور روحانیون

آزموده ها (۱): نگاهی به تجارب و توصیه های روحانیون (ویژه عتبات و سوریه)، به کوشش واحد آموزش امور روحانیون، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۱۲۰ ص، پالتویی.

عنوان دیگر: آزموده های عتبات عالیات: مروری بر شرح وظایف و مأموریت های روحانیون عمره و مدیران کاروان های عمره.

بررسی وظایف مدیران کاروان ها در راهنمایی زائران عتبات عالیات عراق و نیز اماکن زیارتی شیعیان در سوریه است. در بخش اول این کتابچه اماکن زیارتی مستند و در بخش دوم اماکن زیارتی غیر مستند مورد بررسی قرار گرفته است. اعمال مسجدین سهله و کوفه عنوان بخش سوم است. در بخش چهارم تجربیات سفر و راهکارهای عملی آمده و در بخش پایانی، کروکی اماکن زیارتی آمده است.

ص: ۱۳۱

خردمندی، محمدعلی (متولد ۱۳۴۱)

عطر شام: معرفی اماکن و مزارات سوریه، اصفهان، گلپه‌ار اصفهان، چاپ ۱، ۱۷۶ ص، جیبی.

شابک: ۰-۷۵-۵۶۹۱-۹۶۴-۹۷۸

عنوان دیگر: معرفی اماکن و مزارات سوریه.

بررسی جغرافیا، تاریخ، اماکن زیارتی و شخصیت‌های اسلامی که در سوریه به خاک سپرده شده‌اند به زائران است. نویسنده تلاش کرده اطلاعات ضروری مسافران سوریه و زائران اماکن متبرک سوریه را

گردآوری کرده و در یک جلد و چند باب تنظیم کرده است.

رمضان، علی

با راهیان نور: راهنمای زائرین سوریه، تهران، جمال الحق، چاپ ۱، ۱۲۸ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۵۶۷۱-۸۵-X

سابقی، محمد حسنین (متولد ۱۹۴۶ م)

پژوهشی پیرامون بارگاه حضرت زینب (س)، قم، نوید اسلام، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۲۸۸ ص، رقعی.

شابک: ۵-۰۶-۶۴۸۵-۹۶۴

عنوان اصلی: مرقد العقیله زینب فی میزان الدراره و التحقیق و التحلیل.

بررسی پیرامون مدفن و بارگاه حضرت زینب (س) به شیوه تحلیلی و گزارشی است. مؤلف، ابتدا با اشاره به کتاب‌هایی که درباره زینب کبرا نگارش یافته و ذکر فضیلت زیارت آن حضرت و نظرات مختلف درباره بارگاه ایشان، به کاوش پیرامون مزار زینب (ع) در مصر پرداخته است. وی همچنین نظر سیاحان و تاریخ‌نگاران را در این باره مطرح کرده است. تحقیق درباره بارگاه حضرت زینب (ع) در زمان فاطمیان و زیارتگاه‌های ساختگی در مصر، و نظرات علمای بزرگ مصر پیرامون حرم زینب (ع) بخش دیگری از کتاب را تشکیل می‌دهد. وی، در ضمن به تحلیل سند و

ص: ۱۳۲

محتوای مصادر و روایاتی که مدفن زینب (ع) را در مصر دانسته اند، پرداخته است.

ستوده، فریبا

سفری به سوی سرزمین شام، تبریز، تندیس مهر، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۱۲۸ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۹۳۵۶۴-۰-۱

معرفی اماکن متبرکه کشور سوریه و تبیین منزلت حضرت زینب (س) و حضرت رقیه است. کتاب با اطلاعاتی درباره کشور سوریه آغاز می شود، سپس مطالبی درباره حضرت زینب (س) شامل زندگی نامه، شخصیت، خطبه آن حضرت، محل دفن، زیارت نامه فراهم می آید و در پی آن مقبره حضرت رقیه و مرقد برخی مردان و زنان صدر اسلام و یاران ائمه معرفی می شود. کتاب با تصاویر رنگی تعدادی از اماکن مقدس و مذهبی واقع در سوریه به پایان می رسد.

سیدعلوی، سیدابراهیم (۱) (متولد ۱۳۱۸)

سرزمین پیامبران، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۲۶۴ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۵۴۰-۰۱۸-X

بررسی سرزمین شام و به خصوص سوریه فعلی با استناد به منابع معتبر تاریخی و بر اساس اطلاعات جدید است. نگارنده ضمن بیان تاریخچه شام، شرح حال کوتاهی از زندگانی پیامبران و برخی دانشمندان و بزرگان دیگر را که به این سرزمین وارد شده و خاطره ای به وجود آورده اند بیان نموده است. کتاب در دوازده فصل با عناوین: سرزمین شام، جمهوری عربی سوریه، ساختار اعتقادی، دمشق، حلب، بیت المقدس، دیگر آثار تاریخی شام، زینبیه، مرج عذرا، شام و پیامبران، بزرگانی از دانشمندان مسلمان در شام و در نهایت شام و شاهان اموی و مروانی تدوین شده است.

ص: ۱۳۳

۱- علوی، سیدابراهیم

شام سرزمین خاطره ها، الشام ارض الذکریات: اماکن زیارتی سوریه به روایت تصویر، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۵۶ ص.

شابک: ۷-۰۱۴-۵۴۰-۹۶۴

عنوان دیگر: الشام ارض الذکریات.

عنوان دیگر: اماکن زیارتی سوریه به روایت تصویر.

بررس مسائل و جنبه های زیارتی و تفریحی شام است. منبع اصلی نویسنده خاطرات شخصیت ها می باشد. در هر بخش همراه مطالب عکس هایی هم عرضه کرده است.

شکوهی زنجانی، محمد

تاریخچه شام، یا، دیداری از سوریه، زنجان، ستاره، چاپ ۱، ۷۶ ص، رقعی.

اطلاعاتی درباره کشور سوریه و اماکن مقدس آن است. به ویژه ابعاد مزار حضرت زینب (س) و حضرت رقیه آورده است.

صائب، محسن

راهنمای زائرین عتبات مقدسه در سوریه، ویرایش ساهره لبرلیز، تهران، مبتکران، چاپ ۱، ۲۱۴ ص.

مجموعه اطلاعات ضروری جهت راهنمایی زائران اماکن زیارتی در سوریه است.

صحتی سردودی، محمد (متولد ۱۳۴۳)

سیمای دمشق آستان زینب (س)، قم، میثم تمار، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۱۶۸ ص، رقعی.

شابک: ۶-۴۶-۲۷۸۶-۹۴۶-۹۷۸

بررسی ابعاد تاریخی زیارتگاههای اسلامی شهر دمشق است.

عبداللهی بیشه، رضا

تاریخ و اماکن زیارتی سوریه به ضمیمه ادعیه و زیارات، بابل، مبعث، چاپ ۱،

بررسی تاریخی اماکن متبرک و زیارتگاه های سوریه است. نیز ادعیه و متن زیارتنامه ها را آورده است.

عقیقی بخشایشی، عبدالرحیم (۱) (متولد ۱۳۲۲)

شام سرزمین خاطره ها و خطابه ها، قم، دفتر نشر نوید اسلام، چاپ ۱، ۱۷۶ ص، رقعی.

راهنمای زیارتگاه ها و محل های متبرک سوریه و شامات است.

علوی، سیداحمد (متولد ۱۳۴۰)

راهنمای مصور سفر زیارتی سوریه، قم، معروف، چاپ ۱، ۱۹۲ ص.

مجموعه اطلاعاتی درباره زیارتگاه های سوریه است. نویسنده به منظور تأمین اطلاعات زائران و راهنمایی آنان است.

غلامی مایانی، ابوالقاسم (متولد ۱۳۲۷)

سوریه وادی سیاحت و زیارت، تهران،

کاراپیام، چاپ ۱، ۱۴۳ ص، پالتویی.

مجموعه اطلاعاتی درباره تاریخچه کشور سوریه است. نگارنده به بررسی موقعیت اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و مذهبی این کشور می پردازد. در بخش اصلی کتاب، زیارتگاه ها، به ویژه زینبیه، و بارگاه حضرت رقیه (س) و دیگر بزرگان دینی-اسلامی، و اماکن مذهبی و سیاحتی سوریه معرفی شده است. پایان کتاب شامل چند زیارتنامه است.

مراقده اهل بیت (علیهم السلام) در شام، تهران، امیرکبیر، چاپ ۱، ۱۱۳ ص، رقی.

تاریخچه مختصری از مراقده و بقاع متبرکه در کشور سوریه است. نویسنده با هدف آشنایی زائران آن مکان های مقدس، به تألیف این اثر اهتمام کرده است. مؤلف در ابتدا به موقعیت جغرافیایی کشور سوریه اشاره می کند و در ادامه، آیات و روایاتی درباره شام می آورد. خواننده کتاب علاوه بر شناخت زیارات و مقابر سوریه، با تاریخ مختصری از زندگی بزرگان مدفون در آنجا مانند حضرت یحیی، بلال، عبدالله بن جعفر بن ابی طالب نیز آشنا می شود.

قائدان، اصغر (متولد ۱۳۴۳)

اماکن سیاحتی و زیارتی دمشق، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۶۴ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴-۶۲۹۳-۲۰-۴

بررسی اماکن زیارتی دمشق است. دمشق، از قدیمی ترین شهرهای آباد جهان و از مهم ترین پایتخت های تمدن قدیم محسوب می شود؛ از این رو

از ابنیه و آثار تاریخی در خور اهمیتی برخوردار است که بخشی از آنها به اماکن و آثار بازمانده از دوره اسلامی اختصاص دارد. مطالب کتاب نگاهی است گذرا به این آثار که از دو بُعد زیارتی و سیاحتی، مورد توجه قرار گرفته است.

تاریخ و اماکن زیارتی و سیاحتی سوریه، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۳۸۹ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۶۲۹۳-۱۱-۵

عنوان روی جلد: تاریخ و اماکن سیاحتی و زیارتی سوریه.

بررسی ابعاد مختلف زیارتگاه ها و اماکن متبرک سوریه است. نویسنده

ص: ۱۳۶

برای آشنایی ایرانیان و زائران مرقد حضرت زینب (س) با اوضاع تاریخی و جغرافیایی سوریه، کتاب حاضر را تدوین کرده است. این اثر در دو بخش نگارش یافته است: بخش اول به تاریخ و اماکن زیارتی و سیاحتی استان دمشق اختصاص یافته و اوضاع جغرافیایی، مقابر زیارتی و تاریخی، مساجد و مدارس و دارالقرآن های تاریخی را توصیف می کند. در بخش دوم، تاریخ و اماکن سایر استان های سوریه: حلب، صفین، حمص، حماه و سویدا شرح داده می شود.

کفاش، حمیدرضا (متولد ۱۳۴۰)

راهنمای سفر زائرین سوریه: همراه با قافله سالار عشق، تهران، عابد، چاپ ۱، ۱۵۶ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴-۹۰۲۵۱-۸-۹

عنوان دیگر: همراه با قافله سالار عشق: راهنمای سفر زائرین سوریه

راهنمای زائران عتبات و اماکن متبرک شامات است. دارای چهار فصل و

شامل اطلاعاتی درباره کشور سوریه است که برای زائران و مسافران ایرانی به آن کشور سفر می کنند، تهیه شده است. در مقدمه، تاریخچه کوتاهی از کشور سوریه ذکر شده است. در فصل اول انبیاء، اولیاءالله و بازماندگانی از اهل بیت (ع) که در دمشق مدفون شده اند معرفی می شوند. در فصل دوم با برخی از مشاهیر، بزرگان و شخصیت های تاریخی که در دمشق به خاک سپرده شده اند آشنا می شویم که عبارت اند از: عبدالله ام مکتوم، محیی الدین ابن عربی، صلاح الدین ایوبی، ابونصر فارابی، عزالدین قسام، مرحوم دکتر علی شریعتی، شهید دکتر فتحی شقاقی، شیخ شهاب الدین سهروردی و ابوالعلاء معری. در فصل سوم به دیگر جاودانه های تاریخ در سایر استان ها و شهرهای سوریه اشاره شده است. فصل چهارم شامل معرفی موزه ها، اماکن دیدنی و تجاری، ادارات و نمایندگی های جمهوری اسلامی ایران در دمشق است. عکس هایی از اماکن یاد شده در لابه لای کتاب به چاپ رسیده است.

ص: ۱۳۷

محمدی فر، سعید (متولد ۱۳۶۱)

راهنمای راهیان شام، قزوین، سایه گستر، چاپ ۱، ۸۷ ص.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۰۲-۴۴۴-۲

مجموعه اطلاعات مورد نیاز زائران اماکن زیارتی شامات است. نویسنده جنبه های گوناگون زیارتگاه های منطقه شامات مثل معماری، کاربرد هنرهای زیبا، سابقه تاریخی و آثار معنوی را آورده است.

وثوقی، یوسف

اماکن و تصاویر مقدس سوریه به انضمام توضیحات، مشهد، سنبله، چاپ ۱، ۱۸۶ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۹۲-۶۹۲-۲

ص: ۱۳۸

دیندار، محمد (متولد ۱۳۴۷)

راهنمای سفر و زیارت، تهران، محمد دیندار، چاپ ۱، ۳۶ ص، جیبی.

شابک: ۰-۲۴۵۲-۰۴-۹۶۴-۹۷۸

بررسی زوایای گوناگون سفر و دانستنی های مفیدی درباره مسافرت به ویژه سفر به سوی مشهد مقدس است. نکات مذهبی، زیارتی و معنوی سفر؛ نکات ایمنی و بهداشتی سفر و توصیه های پزشکی در سفر از جمله موضوعاتی است که بررسی شده است. در ادامه آداب زیارت امام رضا (ع) و اطلاعاتی درباره اماکن سیاحتی و تاریخی شهر مقدس مشهد و نیز مشاهد مشرفه بارگاه رضوی آمده است.

عالم زاده، بزرگ (متولد ۱۳۱۶)

به سوی بارگاه نور: همگام با زائران هشتمین امام، ویرایش امیر سلمانی رحیمی، مشهد، شرکت به نشر، چاپ ۳، ۱۳۸۶، ۱۳۴ ص، وزیری.

عنوان دیگر: همگام با زائران هشتمین امام.

بررسی مطالبی درباره سفر و زیارت به ویژه سفر به مشهد مقدس است. نویسنده اماکن مقدس بارگاه امام رضا (ع) و نیز برخی اماکن مذهبی - تاریخی شهر مشهد را از زوایای مختلف بررسی کرده است.

قبله گاه عاشقان: راهنمای زائر و معرفی حرم مطهر رضوی، به کوشش مدیریت تبلیغات و ارتباطات اسلامی. به کوشش آستان قدس رضوی، مشهد، شرکت به نشر،

چاپ ۱، ۲۱۲ ص، خشتی.

شابک: ۹۶۴-۳۳۳-۶۲۸-X

عنوان دیگر: راهنمای زائر و معرفی حرم مطهر رضوی.

مجموعه اطلاعاتی درباره بارگاه رضوی و دیگر زیارتگاه های مشهد است. این کتاب مخاطبش بطورخاص زائران حضرت رضا (ع) می باشد و در قالب موضوعاتی چون نگرش کوتاه به زندگی حضرت رضا، موقعیت

ص: ۱۳۹

جغرافیایی مشهد، وضعیت حرم، صحن ها، درهای حرم، رواق ها، اماکن فرهنگی، خدمات فرهنگی، خدمات رفاهی زائر، شخصیت های مدفون در حریم رضوی و مراسم خاص بارگاه حضرت ثامن الحجج (ع) تدوین یافته است.

گروه پژوهش و تحقیقات خاتم

خورشید ایران، مشهد، مؤسسه فرهنگی انتشاراتی خاتم، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۰۴ ص، پالتویی.

شابک: ۹-۴۷-۶۸۴۵-۹۶۴

عنوان روی جلد: خورشید ایران: آثار تاریخی، آرامگاهها و زیارتگاههای اسلامی (مشهد مقدس).

اطلاعاتی درباره اماکن تاریخی و مذهبی شهر مشهد و به ویژه مشاهد متبرکه آستان قدس رضوی آمده است. نویسنده، ورود و خروج میلیون ها زائر به مشهد را انگیزه ی تدوین این اثر دانسته است. زیرا زائران مشهد مقدس باید با معرفت و درایت و آگاهی به پابوسی حضرت نائل شوند. از اینرو این کتاب اطلاعات لازم و ضروری را به زائران می دهد.

ص: ۱۴۰

بخش دوم سفرنامه و خاطره نگاری

اشاره

ص: ۱۴۱

فصل اول: گزارش عمومی

توضیح: معرفی سفرنامه هایی است که سفرنامه نویس به مناطق جغرافیایی چند از جمله مکه مکرمه و مدینه منوره و یا دیگر عتبات مقدس سفر کرده است. به عبارت دیگر فقط به مکه و مدینه نرفته بلکه به نقاط مختلف سفر کرده و سفرنامه گزارش از جاهای مختلف است. ویژگی دیگر این بخش این است که کتاب هایی که در آنها گزارش سفر به اماکن زیارتی در کشورهای مختلف آمده، نیز اینجا معرفی شده است.

ابن جبیر، محمد بن احمد (۱) (- ۶۱۴ ق)

سفرنامه ابن جبیر، ترجمه پرویز اتابکی (۲)، مشهد، آستان قدس رضوی، مؤسسه چاپ و انتشارات، چاپ ۱، ۱۳۷۰، ۴۲۴ ص، وزیری.

بررسی سفرنامه محمد بن احمد بن جبیر، معروف به ابن جبیر، است و از جمله مطالبی درباره مکه و مدینه و حج و نیز درباره سرزمین حجاز دارد. وی در اسپانیا متولد شد و در طول زندگی اش سه بار به مشرق زمین سفر کرد و علاوه بر زیارت خانه خدا، شهرهایی را که در مسیر اسپانیا به مکه

است، مانند مدینه، کوفه، بغداد، حلب و دمشق را بازدید کرد. سفرنامه وی گزارشی از یکی از این سفرهاست که در سی ام شوال سال ۵۷۸ قمری

ص: ۱۴۳

۱- ابوالحسین محمد بن احمد؛ ابن جبیر الکنانی، محمد بن احمد

۲- متولد ۱۳۰۶

آغاز شده و در بیست و دوم محرم سال ۵۸۱ قمری با ورود او به شهر غرناطه پایان یافته است. این سفر دو سال و سه ماه و نیم طول کشید و او ۲۴۵ روز در مکه اقامت گزید. این سفرنامه حاوی مطالب و نکات تاریخی و جغرافیایی مکه و مدینه، آداب و رسوم جامعه مکه و مدینه، وضعیت حج و حجاج و دیگر مسائل مربوط به مکه و حج هم هست.

حیبی تبار، جواد (متولد ۱۳۴۱)

گام به گام با سرزمین عشق، قم، گام به گام، چاپ ۱، ۱۳۶ ص.

شابک: ۹۶۴-۸۲۳۶-۰۱-۱

فروست: گام به گام-۸

عنوان روی جلد: سرزمین عشق: گزارشی از سفر به سوریه و عتبات عالیات در عراق

گزارش سفر نویسنده به زیارتگاه های مهم عراق و شامات است.

حجتی کرمانی، علی (۱۳۱۶-۱۳۷۹)

اسفار اربعه: گزارش سفر به چین، آلمان، واتیکان و حج، ویرایش فریده حجتی کرمانی، تهران، کویر، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۴۳۸ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۶۱۴۴-۷۶-۴

عنوان روی جلد: اسفار اربعه: سفرنامه حج، چین، آلمان، و واتیکان.

گزارش سفرهای چهارگانه مؤلف به آلمان، واتیکان، چین و حج است.

وی در سفرهای خود، با نگاهی عمیق به اطراف خویش، خوبی ها و بدی ها، بایدها و نبایدها را توصیف و گزارش کرده است. او در گشت و گذار خود در غرب متوجه آسیب پذیری انسانیت در این دیار شده است. در سفر به چین، به بررسی عجایب کهن چین و پیشرفت های امروزی آن و عقاید و آرای چینی ها پرداخته است. خاطرات مؤلف از سفر معنوی به حج و زیارت کعبه و مدینه و مشاهد ائمه و قبور مؤمنان و وقوف او در مشعر و منی و عرفات، پایان بخش این دفتر است.

ص: ۱۴۴

سفرنامه مکه: گزارش وقایع سفر به: استانبول، مکه، مدینه، دمشق، بیت المقدس و ... به کوشش رسول جعفریان، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۴، ۳۶۰ ص، وزیری.

عنوان دیگر: سفرنامه مکه، دلیل الأنام فی سبیل زیاره بیت الله الحرام و القدس الشریف و مدینه السلام

گزارش سفرهای مؤلف به نقاط مختلف از جمله مکه و مدینه است. جعفریان در مقدمه آورده که ادبیات سفرنامه نویسی در دوره قاجار رشد چشمگیری یافت. یکی از زمینه های سفرنامه نویسی این دوره، سفرهای حج است. حسام السلطنه فرزند عباس میرزا از جمله کسانی است که در سفر حج به سال ۱۲۹۷، وقایع و حوادث سفر خود را تقریر و یکی از ملازمانش آن را تحریر کرده است. وی کمابیش اوضاع اجتماعی و سیاسی شهرها و اماکنی چون مکه، مدینه، استانبول، سوریه، فلسطین و مصر را توصیف می کند. هر چند ثبت وقایع شخصی شاهزاده- که معمول بین درباریان در سفرنامه نویسی بوده- حجم بیشتر کتاب را به خود

اختصاص داده است.

حسن زاده، مهدی (متولد ۱۳۵۰)

خاطرات سفرهای نورانی همراه با راهیان نور: خاطرات سفر به سرزمین وحی مکه مکرمه و مدینه منوره، سفر به سرزمین عشق کربلای معلی، سفر به سرزمین نور، قم، آیین احمد (ص)، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۱۲۸ ص، رقعی.

شابک: ۷-۵۱۸-۵۳۳-۶۰۰-۹۷۸

مجموعه خاطرات نویسنده از سفر به مکه و مدینه، عتبات عالیات، و مناطق جنگی در جنوب ایران است.

رجائی، غلامعلی (متولد ۱۳۳۶)

تا عشق با عشق: سفرنامه دمشق، کربلا، مکه، تهران، نیکتاب، چاپ ۱، ۱۳۸۳،

ص: ۱۴۵

شابک: ۳-۳۶-۷۳۰۲-۹۶۴

گزارش سفرهای مؤلف به چند شهر مهم تاریخی و زیارتی از جمله مکه و مدینه است. بخش نخست کتاب، یادداشت های روزانه، مشاهدات و خاطرات مقابر متبرکه سوریه و عتبات عالیات در عراق در سال ۱۳۷۹ است که با اشارات تاریخی و حکایاتی همراه شده است. بخش دوم شامل خاطرات سفر وی از مدینه و مکه در سال ۱۳۸۲ است.

رضاخانی، محمد (متولد ۱۳۰۲)

خاطرات خانه خدا و عتبات عالیات در خدمت راهنما، بی جا، حیب الله پاک گوهر، چاپ ۱، ۱۳۶۶، ۵۲۰ ص.

گزارش زیارتگاههای اسلامی در عربستان سعودی و عراق است. مؤلف

برای مأموریت خدمت به زائران، چند سفر به عتبات عالیات و مکه و مدینه داشته است. وی خاطرات خود را به گونه ای تدوین کرده که برای دیگران درس آموز و عبرت آموز باشد.

رودگر، قنبر علی (متولد ۱۳۴۴)

از بین النهرین تا ماوراء النهر: پژوهشی در سفرنامه ابن بطوطه (رجال، مزارات، مراکز علمی و مذهبی)، تهران، بنیاد دائره المعارف اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۷۶، ۳۹۰ ص، رقعی.

شابک: ۲-۰۳۲-۴۴۷-۹۶۴

عنوان دیگر: پژوهشی در سفرنامه ابن بطوطه (رجال، مزارات، مراکز علمی و مذهبی).

بررسی سفرنامه ابن بطوطه است. ابن بطوطه، سیاح نامدار مغربی در قرن هشتم قمری، بخش پهناوری از دنیا را به مدت سی سال درنوردید و حاصل دیده ها و شنیده های خود را در سفرنامه خود به رشته تحریر در آورد که امروزه به عنوان گنجینه ای از اطلاعات ذی قیمت محسوب می شود. گزارش سفر او از بین النهرین در عراق کنونی تا ماوراءالنهر در

آسیای میانه در این سفرنامه آمده و در آن سیمای رجال و مزارات و مراکز علمی و مذهبی ایران کهن به دقت ترسیم شده است. در این کتاب، تاریخ نهادهای آموزش، علمی و دینی و تاریخچه مساجد و مزارات دایر در محدوده میان بین النهرین تا ماوراء النهر به خوبی تبیین شده است. در فصل سوم کتاب، خاطرات او از سفر به شهر نجف و دیدار از مرقد امام علی (ع) و دیگر اماکن مقدس این شهر آمده است.

زرقانی، مهدی

از شهر محمد تا سرزمین مولانا،

تهران، آنا، چاپ ۱، ۱۸۲ ص، رقعی.

گزارش خاطرات مؤلف از دو سفر به مکه و سوریه و ترکیه است. مؤلف به زیارتگاه ها، مکان های دیدنی این کشورها و شهرها، آداب و رسوم زیارت، و ویژگی های زیارتگاه ها می پردازد.

سمواتی، فاطمه (متولد ۱۳۴۶)

اماکن مقدس در سفرنامه ها، تهران، قصیده، چاپ ۱، ۱۷۱ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۰۸۷-۱۸-۵

بررسی سفرنامه های مختلف تا قرن چهاردهم قمری است. نویسنده در صدد یافتن دیدگاه ها و تحلیل های سفرنامه نویسان درباره اماکن مذهبی در طول تاریخ بوده است. وی با تجزیه و تحلیل متون سفرنامه ها، تحولات تاریخی زیارتگاه های اسلامی را تا قرن ۱۴ قمری به دست آورده و توانسته سیر تحولات اماکن را به خوبی ترسیم کند.

شفیعی سروستانی، اسماعیل (۱) (متولد ۱۳۳۷)

بخت خاک، تهران، موعود عصر، چاپ ۳، ۱۳۸۷، ۲۰۸ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۹۶۸-۴۵-۵

گزارش سفر مؤلف به مکه و مدینه و نیز عتبات عالیات است. بخش اول سفرنامه حج و بخش دوم سفرنامه عتبات عالیات نویسنده است. بخش

ص: ۱۴۷

اول این کتاب با عنوان «شوق کعبه» پیشتر توسط انتشارات مؤسسه کیهان منتشر شده بود.

شمسا، علی (متولد ۱۳۲۳)

از مشهد الرضا تا مدینه النبی و از خرابه های شام تا گودال قتلگاه، مشهد، نشر الف، چاپ ۱، ۳۱۱ ص، رقعی.

شابک:

X

۸۴-۶۶۸۴-۹۶۴

گزارش سفرهای زیارتی و سیاحتی و خاطرات مؤلف از برخی زیارتگاه های اسلامی است. او به مکان های متبرک مثل مکه معظمه، مدینه النبی، مسجد الحرام، غار حرا، حرم مطهر حضرت زینب (س)، خرابه های شام، وادی السلام نجف، حرم امام حسین (ع) پرداخته است.

شهری، محمد (متولد ۱۳۳۱)

سه سفر، سه نگاه (مکه، قونیه، صوفیه)، مشهد، دستور، چاپ ۱، ۱۴۷ ص.

شابک: ۶-۸-۹۵۶۰۳-۹۶۴

گزارش سفرهای مؤلف به سه شهر معروف تاریخی- مذهبی جهان و ترسیم مشخصات مهم زیارتگاه های این شهرها است. نویسنده در صدد کشف تحولات تاریخی اماکن تاریخی و مذهبی در این شهرها و نیز شخصیت شناسی کسانی است که این اماکن منسوب به آنها است.

طالقانی، سید محمود (۱) (۱۲۸۶-۱۳۵۸)

به سوی خدا می رویم، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۲۹۵ ص، رقعی.

شابک: ۶-۰۳-۶۲۹۳-۹۶۴

گزارش سفرهای زیارتی نویسنده به عتبات عالیات و مکه و مدینه در سال ۱۳۳۱ شمسی (۱۳۷۱ قمری) است. مؤلف و همراهان با عبور از کشور عراق و زیارت اماکن مقدس کربلا- و کاظمین راهی شام می شوند. پس از استراحتی در شام به بیروت رفته و از آنجا با هواپیما به عربستان

ص: ۱۴۸

عازم می شوند. هواپیما در جده فرود می آید و از آنجا به سمت مکه حرکت می کنند. توصیف تمام اماکن و مقام هایی که مؤلف در شهرهای مکه و مدینه زیارت کرده در ادامه آمده است.

قاضی عسکر، سیدعلی (متولد ۱۳۲۵)

خاطرات سفر آیت الله ری شهری به کشورهای عربستان، کنیا، سودان، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۲۸۸ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۰-۰۸۲-۶

گزارش سفر هیأتی از مقامات ایرانی به چند کشور و بازدید از اماکن تاریخی و مذهبی است. نویسنده که خود همراه و همگام با نماینده ولی فقیه در حج و زیارت در سفر به عربستان، کنیا و سودان حضور داشته، تمام مراحل و وقایع این سفر را با قلم شیوا به رشته تحریر در آورده است. کتاب در چهار فصل با عناوین: حرمین شریفین، کنیا، سودان، مقالات همایش مهدویت تدوین شده است. فصل اول مربوط به سفر هیأتی از مسئولان سازمان حج و زیارت و بعثه مقام معظم رهبری در سال ۱۳۸۵ به مکه و مدینه به منظور بررسی روند امور اجرایی و فرهنگی مراسم عمره است.

کرمانی، علویه (۱)

روزنامه سفر حج عتبات عالیات و دربار ناصری (- ۱۳۱۲ ق/ - ۱۲۷۳ ش)، به کوشش رسول جعفریان

، قم، مورخ، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۲۱۶ ص.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۰۵۱۸-۲-۶

گزارش سفرهای یک بانوی کرمانی به نام بانو علویه کرمانی به عتبات و مکه و مدینه است. او در سال ۱۳۰۹ قمری از کرمان عازم بمبئی و از آنجا با کشتی عازم جده شده و پس از انجام اعمال حج از راه جبل به عتبات عالیات برگشته و پس از زیارت مراقد اهل بیت (ع) عازم ایران شده

ص: ۱۴۹

۱- بانو علویه کرمانی؛ علویه کرمانی

است. وی در قم به جای بازگشت به کرمان، عازم تهران شده و در آنجا به دلیل آشنایی با برخی از امرای کرمان به درون دربار ناصری راه پیدا می کند. دو سوم سفرنامه مطالب مربوط به دربار ناصری است.

منوری، علی

از زینبیه تا کربلا، تهران، دانش آفرین، چاپ ۱، ۶۱ ص، وزیری.

شابک: ۵-۰۵-۷۰۳۵-۹۶۴

چاپ دیگر

تهران، رشد اندیشه، چاپ ۲، ۹۴ ص، وزیری.

شابک: ۰-۰۴-۲۶۹۲-۹۶۴-۹۷۸

گزارش سفرهای نگارنده به سوریه و عراق است. نویسنده این کتاب را به منظور راهنمایی زائران نوشته است. با این قصد و هدف که تجارب سفر خود به این اماکن را به دیگران منتقل کنند. برای نمونه نام چند مکان زیارتی از این قرار است: حرم حضرت رقیه (س)، حرم ابوالفضل، باب الصغیر دمشق، حرم حضرت زینب (س) و حرم امام حسین (ع).

ناصر خسرو (۱) (۳۹۴-۴۸۱ ق)

سفرنامه حکیم ناصر خسرو قبادیانی مروزی با حواشی و تعلیقات و فهرس اعلام تاریخی و جغرافیایی و لغات

، به کوشش سیدمحمد دبیرسیاقی (۲)، تهران، زوار، چاپ ۹، ۱۳۸۷، ۴۴۶ ص، وزیری.

شابک: ۴-۰۰۹-۴۰۱-۹۶۴

گزارش ناصر خسرو از سفر به نقاط مختلف در چندین سال از عمرش است. سفرنامه ناصر خسرو شهرت جهانی دارد زیرا نکات و مطالبی آورده که ارزش تاریخی و علمی فراوان دارد. از جمله درباره مکه و مدینه توصیف هایی قابل توجه دارد.

ص: ۱۵۰

۱- ناصر خسرو بلخی؛ ناصر خسرو علوی قبادیانی مروزی؛ حجت

۲- متولد ۱۲۹۸

سفرنامه ناصر خسرو: با مقدمه ای در شرح شاعر به قلم آلیس سی. هاسنبرگر، به کوشش محسن خادم، تهران، ققنوس، چاپ ۲، ۱۳۸۶، ۲۳۱ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۱۱-۴۳۸-۱

سفرنامه ناصر خسرو، اهمیت جهانی دارد و دارای چاپ های متعددی می باشد. البته هر یک از چاپ ها ویژگی خاص خود را دارد. در اینجا چند چاپ مهم این اثر معرفی و توصیف می شود.

چاپ حاضر از سفرنامه ناصر خسرو که براساس نسخه مصحح محمود غنی زاده، چاپ کاویانی برلین فراهم آمده با مقدمه ای در آغاز همراه است که طی آن گزیده ای از مطالب کتاب ناصر خسرو، لعل بدخشان: تصویری از شاعر، جهانگرد و فیلسوف ایرانی تالیف خانم آلیس هانسبرگر درج گردیده است. کتاب که بر پایه سفرنامه، به شناخت و تحلیل ناصر خسرو عقاید و نگرش های او مقدمه کتاب حاضر به چاپ رسیده است.

سفرنامه ناصر خسرو قبادیانی به انضمام روشنایی نامه و سعادت نامه، به کوشش

محمود غنی زاده، تهران، اساطیر، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۲۱۲ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۳۳۱-۳۲۵-۵

این چاپ از سفرنامه ی ناصر خسرو از مقابله ی دو نسخه، یکی چاپ "شفر" و دیگری یکی از دو نسخه ی کتابخانه ی ملی پاریس، فراهم آمده است. علاوه بر این، دو فهرست شامل فهرست اسماء الرجل و فهرست اسماء الامکنه نیز به همراه آن به چاپ رسیده است. پس از آن، متن مثنوی "روشنایی نامه" به تصحیح "اته" - که خود نیز از روی سه نسخه ی خطی که در کتابخانه های اروپا موجود بوده، با تعیین اختلافات نسخ، در مجله ی "انجمن مستشرقین آلمانی" شهر لایپزیک منتشر نموده- فراهم آمده است. لازم به ذکر است، ناصر خسرو، این مثنوی را در نتیجه ی حال مکاشفه ای که شبی به وی دست داده، در یک هفته به نظم درآورده و از چندین جای آن می توان استنباط کرد که محصول "یمگان" است. در بخش پایانی نیز، متن "سعادت نامه" بر اساس نسخه ای که "اته" آن را در مجله ی "انجمن مستشرقین آلمان" منتشر کرد به چاپ رسیده

است. گفتنی است این مثنوی شامل سی باب مختصر در موعظه، نصیحت، و تهذیب اخلاق است.

سفرنامه ناصر خسرو قبادیانی، به کوشش محمود غنی زاده، تهران، مژگان، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۴۴ ص، رحلی.

شابک: ۷-۲۳-۵۵۶۱-۹۶۴-۹۷۸

این اثر چاپ دیگر از تصحیح آقای غنی زاده است. ناصر خسرو مدت هفت سال سرزمین های گوناگون از قبیل ارمنستان، آسیای صغیر، حلب، طرابلس، شام، سوریه، فلسطین، جزیره العرب، قیروان، تونس و سودان را سیاحت کرد و سه یا شش سال در پایتخت فاطمیان یعنی مصر اقامت کرد و از آنجا سه بار به زیارت کعبه رفت که خاطرات سفر حج نیز در این سفرنامه آمده است.

گزیده سفرنامه ناصر خسرو، انتخاب و

توضیح جعفر شعار (۱) و حسن انوری (۲)، تهران، سازمند، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۵۸ ص، وزیری.

شابک: ۶-۸-۹۲۳۷۱-۹۶۴

فروست: مجموعه ادب فارسی

گزیده سفرنامه ناصر خسرو، به کوشش نادر وزین پور، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، چاپ ۱۴، ۱۳۸۳، ۲۲۴ ص، رقی.

شابک: ۳-۳۹۱-۴۴۵-۹۶۴

این چاپ منتخب سفرنامه ناصر خسرو است.

گزیده سفرنامه ناصر خسرو به زبان امروز، به کوشش حسین آموزگار، ویرایش مریم عزیزی، تهران، مهرآموز، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۹۶ ص، رقی.

شابک: ۱-۷-۹۰۵۸۴-۶۰۰-۹۷۸

فروست: گنجینه ادبیات کهن فارسی برای کودکان و نوجوانان: ۶.

ناصر خسرو قبادیانی، دانشمند و شاعر قرن پنجم، جایگاه والایی در

ص: ۱۵۲

فرهنگ و تمدن ایران دارد. او تا ۴۰ سالگی در دربار فرمانروایان خراسان مشغول خدمت بود، اما بر اثر خوابی که یک شب دیده بود، تصمیم به تغییر مسیر زندگی خود گرفت. پس، از مشاغل دولتی کناره گیری نمود و برای یافتن حقیقت، سفر پرماجرایی خود را که حدود هفت سال به طول انجامید، آغاز نمود. کتاب حاضر، گزیده ای از سفرنامه ناصر خسرو است که به زبان ساده و امروزی برای گروه کودک و نوجوان

بازنویسی شده است. در کتاب، هم چنین توضیحات لازم در خصوص اماکن و شخصیت های ذکر شده در متن کتاب، نقشه مسیر سفر ناصر خسرو و تصاویر مرتبط با موضوع آورده شده است. در فصل های پنجم تا هفتم کتاب، به ترتیب گزیده ای از سه سفر ناصر خسرو به مکه آمده است.

وقارالدوله، سکینه سلطان

روزنامه سفر عتبات و مکه ق/ش، به کوشش رسول جعفریان و کیانوش هفت لنگ (۱)، تهران، علم، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۱۶۸ ص.

شابک: ۹-۱۷۲-۲۲۴-۹۶۴-۹۷۸

خاطرات یکی از زنان دوره ی قاجار مشهور به سکینه سلطان وقارالدوله اصفهانی کوچک، از سفر به عتبات عالیات و مکه مکره در سال ۱۳۱۷ قمری (۱۲۷۹ شمسی) است.

هدایت، مهدیقلی (۲) (۱۲۴۲-۱۳۳۴)

سفرنامه مکه از راه سیبری، چین، ژاپن، آمریکا، اروپا، مصر، شام، بیروت، یونان و ترکیه، به کوشش سیدمحمد دبیرسیاقی (۳)، تهران، تیراژه، چاپ ۱، ۱۳۶۸، ۳۳۷ ص، وزیری.

ص: ۱۵۳

۱- متولد ۱۳۳۵

۲- مخبرالسلطنه هدایت؛ مهدیقلی خان هدایت

۳- متولد ۱۲۹۸

تهران، ارمغان، چاپ ۱، ۳۵۷ ص.

شابک: ۵-۳۶-۵۵۶۰-۹۶۴

گزارش سفر مؤلف به مکه از راه آسیای دور است. مؤلف مسیر سفر را برعکس عرف مردم انتخاب کرده است. معمولاً مسیر سفر مردم، از ایران چین است: ایران، ترکیه، عراق، مکه و مدینه، شامات، اروپا و آمریکا، آسیای دور، هندوستان و مجدداً ایران. ولی ایشان از ایران به سوی آسیای میانه و آسیای دور رفته و از آنجا به آمریکا، سپس به اروپا، آنگاه شامات و عربستان و سپس مکه و مدینه می رود.

هدایتی، سیداحمد (۱۲۵۰-۱۳۳۴)

داستان باریافتگان: سفرنامه حج، به کوشش سیدعلی قاضی عسکر، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۳۰۰ ص، رقعی.

شابک: ۳-۶۰-۶۲۹۳-۹۶۴

گزارش سفرهای حج و عتبات عالیات عراق میرسید احمد هدایتی از رجال علمی و سیاسی عصر قاجار است. این سفرنامه حاوی اطلاعات متنوعی است از جمله اطلاعات جغرافیایی مسیر و گزارش آثار باستانی برخی مناطق و شرح شمه ای از دگرگونی های سیاسی و تحولات نظامی پس از جنگ اول در ایران و عراق و جزیره العرب و شبه قاره هند و تبیین اوضاع فرهنگی آن روز و شرح آثار اسلامی و تاریخی مکه و مدینه. در مقدمه اثر، شرح حال مؤلف و خاندان وی توسط اهتمام گر نگاشته شده است. مؤلف پس از پایان جنگ جهانی اول (۱۲۹۹) در سال ۱۳۳۸ قمری سفر خود را شروع کرده است.

ص: ۱۵۴

آخوندی، محمد (۱) (متولد ۱۳۲۳)

خاطرات حج از زبان پابرهنگان میقات، تهران، جوان امروز، چاپ ۱، ۲۵۶ ص، وزیری.

شابک: ۷-۱۲-۷۲۵۷-۹۶۴

مجموعه ای از خاطرات تنی چند از زائران خانه خدا است. این افراد دیدگاه ها و دیدنی ها و شنیدنی های خود را گزارش کرده اند. آنها علاوه بر خانه خدا اماکن مهم دینی و تاریخی را هم زیارت و گزارش کرده اند. در لابه لای مطالب کتاب، تصاویری از مساجد و زیارتگاه های عربستان آمده است.

ذکریات الحج: عن لسان حفاه المیقات، ترجمه محمدصادق الحسینی (۲)، تهران، شباب الیوم، چاپ ۱، ۲۲۴ ص، وزیری.

شابک: ۱-۱۵-۷۲۵۸-۹۶۴

خاطرات نویسنده از سفر حج است. نویسنده نکات مهمی که دیده

شنیده گزارش کرده و تلاش نموده از طریق این گزارش جوانان مسلمان

ص: ۱۵۵

۱- منتظر، محمد

۲- متولد ۱۳۲۹

را راهنمایی کند.

آل احمد، جلال (۱۳۰۲-۱۳۴۸)

خسی در میقات، تهران، معیار علم، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۷۶ ص، رقعی.

شابک:

X

۹۶۴-۶۶۵۱-۶۴-

چاپ های دیگر

تهران، آدینه سبز، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۲۰۰ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۳۷-۳۵-۶-

تهران، امیرکبیر، چاپ ۱، ۱۳۷۰، ۱۸۳ ص.

تهران، جامه داران، چاپ ۴، ۱۳۸۷، ۱۸۴ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۵۸۵۸-۴۵-۲-

تهران، دانشگاهیان، چاپ ۲، ۱۳۸۷، ۲۰۰ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۲-۰۳-۷-

تهران، رواق تهران، چاپ ۱، چاپ ۱، ۱۳۶۴.

تهران، فراروی، چاپ ۱، ۲۲۴ ص.

شابک: ۹۶۴-۸۲۵۹-۶۴-X-

تهران، فردوس، چاپ ۱۲، ۱۳۸۷، ۲۳۲ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۳۲۰-۰۱۹-۱-

تهران، مجید، چاپ ۱، ۱۳۷۵، ۱۸۳ ص.

تهران، معیار علم، چاپ ۴، ۱۳۸۷، ۱۷۶ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۶۶۵۱-۶۴-X

تهران، معین، چاپ ۱، ۱۹۷ ص.

شابک: ۹۶۴-۷۶۰۳-۵۰-۹

تهران، میترا، ۱۸۷

شابک: ۹۶۴-۸۴۱۷-۰۰-۸

قم، خرم، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۱۹۹ ص.

ص: ۱۵۶

قم، کتاب سعدی، چاپ ۱، ۱۸۴ ص.

گزارش سفر حج به قلم جلال آل احمد است. آل احمد که از روشنفکران دهه های ۳۰ و ۴۰ شمسی است نگاهی متفاوت به مسئله دین و مظاهر آن داشته و ارزیابی نقادانه تفکر حاکم بر فضای مذهبی عصر خویش می پرداخت. وی در این سفرنامه که در سال ۱۳۴۳ شمسی نگاشته، علاوه بر شرح داستان گونه برداشت ها، تفکرات و دیدگاه های خود از اعمال و مناسک حج همچنین عرفات، مشعر، رمی جمرات و طواف به تبیین اندیشه حاکم بر فضای فکری-سیاسی جوامع عربی آن دوره نیز می پردازد. روابط بین دولت های اسلامی، موضع گیری اعراب در برابر اسرائیل، غربزدگی مفراط جوامع شرقی و شرح عقب ماندگی آنان، گستره جغرافیایی شهرهای مکه و مدینه و سیاست های دولت سعودی از جمله موضوعاتی هستند که مؤلف در این اثر به کنکاش در مورد آنها نیز پرداخته است.

آوینی، سیدمرتضی (۱) (۱۳۲۶-۱۳۷۲)

سفر به سرزمین نور، تهران، روایت فتح، چاپ ۱، ۳۱ ص.

سفرنامه ی شعرگونه ی حج شهید سیدمرتضی آوینی است. هر بخش این کتاب نامی دارد که از آن میان می توان به «در میقات»، «به سوی کعبه»، «حالا هنگام سعی در رسیده است»، «وقوف در عرفات»، «وقوف در مشعرالحرام»، «مبارزه» و «وصول» اشاره کرد. کتاب با عکس هایی از مکه و مناسک حج، آذین شده است

ابراهیمی، ابراهیم

حریم عشق: سفرنامه مکه و مدینه، قم، نشر تامین، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۳۳۶ ص، رقعی.

ص: ۱۵۷

فروست: سلسله کتب آموزشی ویژه ی عمره ی دانشجویی (۵)

گزارش سفر یکی از دانشجویان اعزامی به عمره است. جهت آشنایی هر چه بیشتر دانشجویان با فضای ظاهری و معنوی عمره و مشاهد مشرفه و نیز اطلاع از مبانی فکری و اعتقادی و شناخت احکام و آداب مربوط به حج و عمره، همچنین آشنایی با فضای دینی، اجتماعی و سیاسی سرزمین عربستان و تحولات عمده جهان اسلام این کتاب تهیه شده است. کتاب در دو بخش تنظیم شده است. بخش اول سفرنامه مدینه و بخش دوم سفرنامه مکه است.

ابطحی، سیدحسن (۱)

(متولد ۱۳۱۴)

آیا شما سرگذشت سفر مرا میدانید؟، تهران، ولیعصر، چاپ ۱، ۱۳۶۱.

گزارش سفر مؤلف به مکه مکرمه است. این سفر با حوادث و رخدادهای متعدد و متنوع مذهبی و اجتماعی همراه بوده است. این کتاب به توضیح این حوادث می پردازد.

شب های مکه، قم، بطحا، چاپ ۶، ۱۳۷۹، ۴۶۰ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۹۱۴۸۵-۶-۶

خاطرات مؤلف از سفر عمره خود در سال ۱۳۵۲ شمسی و عبور از کشورهای ترکیه، سوریه است. مؤلف ضمن نقل خاطرات، به بیان نکات

اخلاقی، معرفی مکان های مذهبی و تاریخی حجاز و بحث های عقیدتی و مذهبی و مطالبی پیرامون امام زمان پرداخته است. کتاب به روش توصیفی نگارش یافته و شامل این فصل هاست: غار اصحاب کهف، حجر بن عدی، شب های مکه، مسجد جن.

اتابک، محمدکاظم

رایحه ی ذکر: ره آورد سفر عمره ی دانش آموزی، بوشهر، دستغیبی، چاپ ۱، ۸۷ ص، رقیعی.

ص: ۱۵۸

عنوان دیگر: ره آورد سفر عمره ی دانش آموزی.

خاطرات سفر نویسنده از حج عمره است. نویسنده با کاروان دانش آموزی به این سفر رفته و خاطرات شنیدنی خود را در اینجا آورده است.

اثنی عشری، جمشید (متولد ۱۳۴۱)

نوشته های خیس: یادداشت های سفر به قبله-، تهران، آسوریک، چاپ ۱، ۹۶ ص، رقی.

شابک: ۸-۹-۹۳۹۵۵-۹۶۴

عنوان دیگر: یادداشت های سفر به قبله-.

چاپ دیگر

تهران: جامعه نگر، چاپ دیگر، ۹۴ ص، رقی.

شابک: ۹-۱۸-۸۴۴۱-۹۶۴

خاطرات و یادداشت های نگارنده در سفر به مکه و مدینه در سال ۱۳۷۹-۱۳۸۰ است. نویسنده با نثری ادبی، اماکن مذهبی و چگونگی اعمال عبادی را توصیف می کند و دیده ها و شنیده های خود را بیان می نما

احتشامی، طیبه (متولد ۱۳۵۵)

سفری به سایه عرش، اصفهان، خاتم الانبیاء، چاپ ۱، ۱۶۸ ص.

شابک: ۹-۱۶-۸۳۷۸-۹۶۴

گزارش سفر به مکه و مدینه جهت انجام فریضه ی حج است. نویسنده اماکن مذهبی را توصیف می نماید و بخش های مهم و جذاب خانه خدا را از منظر معماری، زیبایی های هنری و ... توصیف می نماید.

احمدیان، احمد (متولد ۱۳۵۳)

طواف معشوق، تهران، نوآور، چاپ ۱، ۹۶ ص.

شابک: ۱-۴۲-۵۵۱۴-۶۰۰-۹۷۸

خاطرات سفر مؤلف به حج و مکه مکرمه است. آنچه دیده و شنیده را ترسیم کرده به طوری که الآن خیلی از آن سوژه ها از

بین رفته یا تغییر پیدا کرده است. از اینرو این سفرنامه شامل اطلاعات مهم تاریخی است.

ص: ۱۵۹

احمدی معافی، زهرا (متولد ۱۳۴۰)

راهیان حج: دیدار با معبود، قم، شمیم کوثر، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۸۰ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۰۳۹-۱۹-۱

عنوان روی جلد: راهیان حج: دیدار با معبود؛ مدینه منوره و مکه مکرمه.

گزارش سفر به مکه و مدینه است که در سفر معنوی حج تدوین شده است. در این نوشتار نویسنده مشاهدات و برداشت های خود را از سفر حج به رشته تحریر درآورده است. وی ضمن بیان مقدمات سفر روحانی و معنوی حج به توصیف مکه و مدینه و اماکن زیارتی و مشاهد شریفه پیامبر (ص) و اهل بیت آن حضرت به ویژه در بقیع و ترسیم مظلومیت ایشان پرداخته و زندگانی برخی از مدفونین در مکه و مدینه به ویژه بقیع

را به صورت اجمالی بیان می کند. توصیف خانه کعبه، عرفات، مشعر، منی، جمرات، کوه احد، جبل النور، غار حرا، قبرستان ابوطالب، بیت الاحزان، قبرستان بقیع، مسجد قبا و ذوقبلتین و همچنین تفسیر اعمال حج و عمره از مهم ترین مندرجات این کتاب است.

اخگری، محمد (متولد ۱۳۵۱)

حدیث نامکرر عشق: سفرنامه تازه مسلمانی اروپایی به مکه، پژوهش، ترجمه و تلخیص محمد اخگری، با مقدمه ای از آنه ماری شیمل، تهران، آوینا، چاپ ۱، ۱۲۷ ص.

شابک: ۹۶۴-۹۵۰۱۳-۰-۴

عنوان دیگر: سفر به قلب اسلام: گزارش یک زن آلمانی از سفر مکه.

عنوان دیگر: گزارش یک زن آلمانی از سفر به مکه.

عنوان دیگر: سفرنامه تازه مسلمانی اروپایی به مکه.

گزارش سفر خانمی اروپایی به حج است که تازه اسلام آورده است. در آغاز کتاب سفرنامه هایی که اروپاییان درباره سفر حج نوشته اند به طور مختصر معرفی شده است در ادامه ویژگی های سفرنامه خانم هاجر اشپور درج گردیده است؛ سپس پیشگفتاری از خانم آنه ماری شیمل (اسلام شناس و خاورشناس آلمانی) درباره این کتاب است. تجربیات و

ص: ۱۶۰

خاطرات هاجر اشپور- زن تازه مسلمان آلمانی- درباره حج بخش اعظم کتاب را تشکیل می دهد.

ارفع، کاظم

سوغات حج، تهران، نشر تربت، چاپ ۱، ۱۳۷۵، ۶۳ ص، رقی

خاطرات سفر عمره نویسنده است. نویسنده مطالب جذاب و تاریخی درباره اماکن مقدس مکه و مدینه نوشته و نیز اعمال و مناسک عمره را توضیح می دهد.

اسکندری، علی

سفری به قیامت، تهران، پویندگان دانشگاه، چاپ ۱، ۴۹ ص.

شابک: ۰-۶۴-۶۲۳۱-۹۶۴

خاطرات نویسنده از سفر حج است. آنچه دیده یا شنیده، زیارتگاه هایی که بازدید کرده، طرز لباس پوشیدن و آداب اجتماعی مردم را به دقت گزارش کرده است. عمدتاً به حجاج و تنوع قومی و پراکندگی جهانی آنها پرداخته است.

اعظمی راد، گنبددردی (متولد ۱۳۱۷)

ره آورد سرزمین وحی، بی جا، گنبددردی اعظمی راد، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۷۰ ص، رقی.

شابک: ۴-۲۵۳۷-۰۴-۹۶۴-۹۷۸

خاطرات نویسنده از سفر حج است. زیارتگاه ها، مساجد، ساختمان ها و بناهای اطراف کعبه و خانه خدا را توصیف کرده است. نیز راجع به اعمال و مناسک و چگونگی آن گزارش داده است.

اعلامجدی، علی (متولد ۱۳۱۷)

از بروکسل تا مکه، تهران، عامری، چاپ ۳، ۱۳۸۶، ۹۱ ص، وزیری.

شابک: ۵-۰۳-۷۵۰۵-۹۶۴

گزارش مؤلف از سفر از بروکسل به سوی مکه جهت اعمال حج، به زبان ساده است. وی پس از معرفی کشور بلژیک و بایتخت آن، نیز معرفی

ص: ۱۶۱

کشور عربستان، اعمال عبادی حج، و مکالمات ضروری عربی را آورد

است. از جمله مطالب کتاب، عبارت است از: وسایل سفر حج، اموری که بر شخص محرم حرام است، رمی جمره، سعی بین صفا و مروه، مسیر زائر خانه ی خدا در اعمال حج عمره ی تمتع (مدینه اول)، و مسیر زائران خانه ی خدا در اعمال حج تمتع. در پایان نیز نمودار کعبه ترسیم گردیده است.

افشار ارومی، میرزا عبدالحسین خان

سفرنامه مکه معظمه (۱۲۹۹-۱۳۰۰ ق) (۱۲۶۱-۱۲۶۲ ش)، به کوشش رسول جعفریان، تهران، علم، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۲۸۰ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۰۵-۸۹۳-۶

سفرنامه مربوط به حج و سرزمین حجاز است که در عصر قاجاریه توسط یکی از شخصیت های اشرافی نگارش یافته است. مسیر حرکت عبدالحسین خان افشار از تهران به قزوین و رشت و انزلی و بادکوبه و از آنجا به سمت تفلیس و استانبول بوده؛ سپس از آنجا با کشتی به جدّه و مکه رفته و با پایان یافتن اعمال حج راهی مدینه منوره شده است. او در ادامه از راه جبل به سماوه و از آنجا به نجف و کربلا- و کاظمین و سامرا رفته و در نهایت از راه قصر شیرین و کرمانشاه به قم و تهران باز می گردد. گزارش ده ماهه را به طور کامل، به صورت روزانه ثبت کرده و در اینجا نیز درج شده است. اطلاعات مربوط به دنیای جدید، شهرها و اماکن، آداب و رسوم و روابط انسان ها در این سفرنامه آمده است.

اقبال، مهدی (متولد ۱۳۲۳)

به مهمانی دوست، تهران، ضریح آفتاب، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۲۳۲ ص، رقی

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۲۹-۲۲۷-۹

مجموعه ای شامل خاطرات نویسنده از سفر زیارتی به عربستان سعودی و تشریف وی به خانه خدا در سال ۱۳۶۳ شمسی است. نویسنده ضمن آن به بیان آداب حج و کیفیت احرام و دیگر مناسک حج می پردازد. آنگاه

ص: ۱۶۲

تاریخچه مدینه، تحولات تاریخی این شهر و بسیاری از زیارتگاه ها و اماکن مقدسه این منطقه نظیر: مسجد الحرام، قبرستان بقیع، چاه زمزم، مسجد النبی معرفی شده اند.

امیریان زاده، مژگان (متولد ۱۳۴۷)

میعادگاه عاشقان، به همکاری فاطمه محمدی (۱)، شیراز، فرامتن، چاپ ۱، ۱۴۴ ص.

شابک: ۷-۹-۹۴۷۰۶-۹۶۴

خاطرات سفر به حج است. نویسنده از اماکن و هم از مناسک گزارش داده و سعی کرده پیشینه تاریخی برخی اماکن و تحولات تاریخی آنها را بررسی نماید تا اقدامات دولت وهابی عربستان در تخریب اماکن مذهبی برملا شود.

انتظار، منوچهر

خاطرات سفر به خانه دوست: یادداشت های سفر حج عمره، تبریز، مهد آزادی، چاپ ۱، ۱۶۸ ص، رقعی.

شابک: ۲-۰۰-۸۸۹۹-۹۶۴

مجموعه ی مصور حاضر دربرگیرنده خاطرات نگارنده از سفر حج عمره در سال ۱۳۸۳ است. این مجموعه پیش تر در ۸۶ شماره ی روزنامه ی مهد آزادی به چاپ رسیده است

انتظامی، حسین (متولد ۱۳۴۱)

روایت رویت: یادنگار سفر عمره، مقدمه سیدمهدی شجاعی، ویرایش محمدرضا زائری، تهران، تبارک، چاپ ۱، ۱۶۴ ص، رقعی.

شابک: ۵-۹۲-۶۲۴۲-۹۶۴

خاطرات سفر عمره نویسنده است که با زبانی روایی بازگو می کند. کتاب

ص: ۱۶۳

۱- متولد ۱۳۵۰

با مقدمه سیدمهدی شجاعی آغاز شده و متن آن دارای مباحث اینچنین است: نماز در مسجد الحرام؛ همراه با قهرمان توحید؛ تهاجم فرهنگی؛ برنامه سازی تلویزیونی.

انصاری، محمدباقر (۱) (متولد ۱۳۳۹)

گزارش حج الوداع: گزارش لحظه به لحظه سفر حج پیامبر (ص) از مدینه تا مدینه، قم، دلیل ما، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۳۸۶ ص، وزیری.

شابک: ۷-۳۵۳-۳۹۷-۹۶۴-۹۷۸

چاپ دیگر

قم، عطر عترت، چاپ ۱، ۳۸۴ ص.

شابک: ۹-۵۷-۷۹۴۱-۹۶۴

بررسی سفر حج رسول اکرم (ص) در آخرین سال عمر آن حضرت است. نویسنده در بیست فصل به بررسی این سفر می پردازد: آماده سازی مقدمات سفر حج؛ از مدینه تا مکه؛ ورود به مکه تا دستور حج تمتع؛ ملاقات ها در مکه و آغاز مراسم حج؛ عرفات؛ مشعرالحرام؛ عید قربان در منا و مکه؛ روز یازدهم در منا؛ روز دوازدهم و سیزدهم در منا؛ مقدمات

برنامه غدیر؛ آغاز روز توقف در مکه؛ آخرین توطئه های اصحاب صحیفه؛ از مکه تا غدیر؛ سخنرانی تاریخی در غدیر؛ وقایع بعد از سخنرانی غدیر؛ وقایع سه روزه بیعت؛ برخورد با تحرکات منافقان و از غدیر تا رحلت پیامبر (ص) عناوین موضوعات مورد بحث هستند.

اوصیاء، اقدس (متولد ۱۳۲۷)

سفر به سرزمین وحی، ساری، شلفین، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۲۷ ص، رقعی.

شابک: ۹-۷۴-۲۷۳۱-۹۶۴-۹۷۸

سفرنامه مؤلف به سرزمین وحی و مکه و مدینه است. نویسنده مطالب خود را در هفت بخش تنظیم و تبویب کرده است: سفر به سرزمین وحی؛

ص: ۱۶۴

حجاج؛ ابعاد معنوی و تربیتی حج؛ اصلاح نفس بعد از اعمال حج؛ زهد و تقوای واقعی در مراسم حج؛ آموختن یآوری در مراسم حج؛ و دوری از فعل حرام در حج.

بابایی، گلعلی (متولد ۱۳۴۲)

غوغای غبار: یادداشت های سفر حج، به کوشش مرکز آفرینش های ادبی حوزه هنری، تهران، شرکت انتشارات سوره مهر، چاپ ۱، ۱۸۶ ص، رقی.

شابک: ۷-۸۳۴-۵۰۶-۹۶۴-۹۷۸

یادداشت های سفر حج نویسنده در سال ۱۳۸۷ است. نویسنده در این کتاب از جبهه ها پلی به سوی حج زده و سفرنامه در نقاط مختلف قرابتی با سالهای دفاع مقدس پیدا می کند و اصلاً خود سفر هم عنایتی از همان سال ها است. سفرنامه حج بابایی در "غوغای غبار" از مرداد ۸۷ در تهران شروع می شود و تا آذر ماه همان سال در مکه ادامه پیدا می کند.

بازرگان، مهدی (۱) (۱۲۸۶-۱۳۷۳)

یادداشت های روزانه: خاطراتی از دوران جوانی، سفر حج، دادگاهها و زندان سیاسی، به کوشش عبدالعلی بازرگان (۲)، تهران، قلم، چاپ ۱، ۵۹۲ ص، وزیری.

شابک: ۸-۰۲۳-۳۱۶-۹۶۴

ثبت خاطرات، دیده ها و شنیده های روزانه نویسنده است. کل کتاب مجموعه ای است که به صورت روزشمار (کرونولوژی)، خاطرات یومیه چند سال نویسنده را پوشش می دهد. البته بخشی از آن درباره سفر حج و مکه و مدینه است.

باقری، محسن

سرزمین آسمانی: یادنگار سفر عمره دانشجویی، تهران، زعیم، چاپ ۱، ۱۳۸۵،

ص: ۱۶۵

۱- مهندس بازرگان؛ سحاب، مهدی؛ صالح، عبدالله

۲- متولد ۱۳۱۷

خاطرات سفر عمره در کاروان دانشجویی است. کتاب از چند بخش تشکیل شده که از ابتدای سفر تا وداع و بازگشت را دربرمی گیرد. موضوع های مختلفی از قبیل توصیف حرم یار، وحدت مسلمانان، ندبه ای در بقیع، اقتصاد عربستان، گذری بر آداب دینی، مدینه جان خداحافظ، احرام، توصیف یگانه خانه، مکه ی امروز و وداع را می توان در این کتاب یافت. در حقیقت و بنا به گفته ی نویسنده این کتاب با سه هدف تحریر شده است که عبارت اند از: ایجاد بسترهای تجربه آموزی برای زائرانی ک

قصد زیارت این اماکن را دارند، ترغیب و ایجاد انگیزه ی نگارش در بین جوانان و بسط آن در جامعه ی علمی و دینی و توجه به نکات آرمانی و جذاب این سفر با رویکرد دانشجویی.

باقری فرد، مرتضی (متولد ۱۳۳۹)

طوافنامه: کیلومتر طواف، تهران، مرتضی باقری فرد، چاپ ۱، ۴ جلد.

شابک: ۳-۴۱۵۰-۰۴-۹۶۴-۹۷۸

خاطرات سفر حج است. نویسنده همه مناسک و اماکن مهم را گزارش کرده اما روی طواف حساس تر بوده و آنچه در طواف دیده یا احساس کرده یا شنیده به تفصیل بیان کرده است.

بتنونی، محمدلیب (۱) (متولد ۱۹۳۸ م)

سفرنامه حجاز یا الرحله الحجازیه، ترجمه هادی انصاری، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۴۷۲ ص، وزیری.

شابک: ۶-۱۷-۷۶۳۵-۹۶۴

عنوان دیگر: راحله الحجاز.

سفرنامه ادیب مصری محمد لیب بتنونی است. مؤلف در سال ۱۳۲۷

ص: ۱۶۶

قمری به همراه عباس حلمی پاشا «خدیو مصر» به سفر حج رفته و اطلاعات نسبتاً سودمندی از حرمین شریفین و تاریخ قوم عرب، جغرافیای جزیره العرب، تا زمان خویش را منعکس کرده است. شروع این سفر در روز ۲۹ ذی القعدة سال ۱۳۲۷ قمری مطابق با ۱۲ دسامبر سال ۱۹۰۹ میلادی واقع شده است.

بحرینی، سیدمجتبی (متولد ۱۳۲۵)

این جا مدینه است، تهران، مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۳۵۲ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۹-۰۳۹-۴

فروست: حج؛ کتاب اول

مجموعه خاطراتی از سفر حج و نیز احادیثی از معصومین (ع) درباره اهمیت حج و مناسک است. هدف نویسنده اینست که مخاطبان را با شهر مدینه و شش تن از بزرگواران مدفون در آن آشنا سازد.

این جا مشاعر است، تهران، مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۳۵۲ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۹-۰۳۷-۰

فروست: حج؛ کتاب سوم

خاطرات و یافته های نویسنده در سفر حج به ویژه معرفی سه مشعر است. در واقع این کتاب کوششی برای شناخت جنبه ها و ابعاد این سه مشعر: عرفات، مشعر و منی است. از نظر نمادین و سمبلیک به بررسی علائم و نمادهای موجود در این سه مشعر پرداخته و از نظر تاریخی، تحولات آنجا را تحلیل کرده است. مؤلف ضمن آن به خاطرات و احادیثی در ارتباط با موضوع اشاره کرده است.

این جا مکه است، تهران، مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۴۴۰ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۹-۰۳۸-۷

فروست: حج؛ کتاب دوم

ص: ۱۶۷

مجموعه اطلاعاتی درباره مراحل سفر حج و منازل این سیر معنوی است. مؤلف در همه آن منازل خاطرات خود، دیده ها و شنیده های خود و نیز احادیثی را در ارتباط با مکه و سفر حج، از لحظه احرام تا گاه تقصیر، بیان می کند.

حدیث دیدارها: دیدار در مکه، تهران، مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۹۹ ص، رقعی.

شابک: ۷-۰۵۴-۵۳۹-۹۶۴-۹۷۸

گزارش هایی از ملاقات شخصیت ها و عالمان با حضرت مهدی (عج) در سفرهای حج است. این دیدارها مربوط به عصر غیبت صغری و دوران جوانی حضرت مهدی است. ابتدا داستان شرفیابی یعقوب بن یوسف در سال ۲۸۱ ق و اسناد و منابعی که این جریان را ذکر کرده اند، معرفی شده و دیدگاه علامه ی مجلسی، شیخ طوسی و سیدابن طاووس نقل گردیده است. سپس ملاقات های دیگری مانند ملاقات محمد بن عبدالله قمی و اشعار و مطالبی در خصوص عشق و محبت به حضرت مهدی (عج) ارائه شده است.

بزرگواری، سیدعلی محمد (متولد ۱۳۳۶)

اولین کاروان عمره دانش آموزی استان کهگیلویه و بویراحمد، یاسوج، چویل، چاپ ۱، ۱۱۶ ص، رقعی.

شابک: ۰-۶۸-۷۹۳۰-۹۶۴-۹۷۸

خاطرات روحانی اولین کاروان عمره دانش آموزی استان کهگیلویه و بویراحمد از سفر عمره است. مؤلف که وظیفه ی هدایت و راهنمایی این کاروان را بر عهده داشته، نکات جالبی از لحظه های جذاب حج را آورده است.

بغدادی، لعیا (متولد ۱۳۵۵)

طواف عشق، تهران، مشهد، چاپ ۱، ۳۱ ص، پالتویی.

خاطرات سفر به مکه و طواف در قالب نثر ادبی است. مناسک حج و آنچه دیده و زیارت اماکن متبرک را با زبان منظوم بیان کرده است

ص: ۱۶۸

بقایی، اسدالله (۱) (متولد ۱۳۲۷)

ز ملک تا ملکوت: سفرنامه حج، اصفهان، فرزانه سازان، چاپ ۱، ۱۳۷۵، ۲۰۶ ص، رقعی.

چاپ دیگر

قم، حوزه علمیه قم، دفتر تبلیغات اسلامی، مرکز انتشارات، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۱۹۱ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۴۲۴-۸۱۵-۵

فروست: دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، مرکز انتشارات-۸۳۸

خاطرات نویسنده از سفر مکه و بیان ویژگی ها و موقعیت جغرافیایی مکه است. در عین حال، حالات عرفانی و روحانی خود را بازگو کرده است. به ضمیمه کتاب، مقاله ای با عنوان «سفرنامه های اسلامی» نوشته محمد شفیعی کدکنی نیز آمده است. این مقاله به معرفی مهم ترین سفرنامه ها می پردازد.

بنده خدا، رضا

سفرنامه حج: لحظه های غنیمت، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، کارشناسی گروه قصه، چاپ ۱، ۹۶ ص.

عنوان دیگر: لحظه های غنیمت.

گزارشی از سفر نویسنده و بیان لحظه های مهم این سفر است. مؤلف تلاش نموده زیارتگاه ها، مناسک، اماکن متبرک را از منظرهای مختلف مثل معماری و جنبه های هنری، اجتماعی و فقهی را توضیح دهد

بنی الحسینی، سیدمحمد تقی

حج به نیابت، به کوشش عباس دهقانیان، تهران، پرشکوه، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۳۶ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۷۳۸۶-۹۳-۱

ص: ۱۶۹

۱- بقائی اصفهانی، اسدالله؛ بقائی نائینی، اسدالله

گزارش سفر حج مؤلف است. نویسنده که در سال ۱۳۸۷ به نیابت از پدر خود به سفر حج رفته، مشاهدات عینی و شخصی خود از این فریضه را در قالب سفرنامه بیان کرده است. وی به اختصار گزارشی تربیتی و معنوی از اماکن و مناسک و نحوه انجام و اجرای احکام حج داده و آثار و آداب باطنی و آموزه های اخلاقی آن داده است.

بهاءالتولیه، داوود

سفرنامه بهاءالتولیه، به کوشش و تصحیح برات شمسا (۱)، مشهد، برات شمسا، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۲۳۰ ص.

شابک: ۵-۰۸۰۱-۰۶-۹۶۴

عنوان دیگر: سفرنامه میرزا داوود ملقب به بهاءالتولیه از مشهد به مکه معظم و عتبات عالیه (آغاز قرن بیستم).

بهار، راشد (متولد ۱۳۰۶)

سفرنامه بیاد آنروزها، مشهد، محقق، چاپ ۱، ۲۲۲ ص، رقی.

شابک: ۷-۸۶-۶۶۰۰-۹۶۴

مجموعه خاطرات مؤلف از جمله درباره مسائل و حوادث حج است. این

کتاب شامل داستان ها، رویدادها و خاطراتی است که نویسنده در طول زندگی اش با آنها روبرو شده است و به عقیده وی می توان آنها را در قالب داستان هایی جالب و خواندنی و البته آموزنده بازگو کرد. عناوین برخی فصل ها چنین است: آقا هر روزی؛ سبیل و آزادی؛ گردش نوروزی؛ حج عمره؛ بازی روزگار.

بهبودی، هدایت الله (متولد ۱۳۳۹)

سفر به قبله: یادداشت های سفر حج ۱۳۷۰، تهران، سوره مهر، چاپ ۲، ۱۳۸۷، ۶۸ ص، رقی.

ص: ۱۷۰

چاپ دیگر

سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۳۷۰، ۶۲ ص، رقعی.

عنوان دیگر: یادداشت های سفر حج ۱۳۷۰.

گزارشی از نخستین سفر ایرانیان به مکه مکرّمه پس از واقعه خونین سال ۱۳۶۶ است. سفر حج سال ۱۳۷۰، نخستین سفر ایرانیان به حج پس از واقعه سال ۱۳۶۶ بود. از این رو این سفرنامه تحت تأثیر این واقعه نیز هست. مؤلف خاطرات سفر را به صورت روزانه ثبت کرده است.

بی آزار شیرازی، عبدالکریم (۱) (متولد ۱۳۲۳)

حج وداع: رفت و آمد مهمانان خارجی و هیئتهای اعزامی تکمیل دین و انتقال عهد و ولایت، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ ۱، ۱۶ ص.

عنوان دیگر: رفت و آمد مهمانان خارجی و هیئتهای اعزامی تکمیل دین و انتقال عهد و ولایت.

فروست: داستان زندگی پیامبر/ عبدالکریم بی آزار شیرازی- ۱۸

گزارشی از حجه الوداع یا آخرین سفر حج رسول اکرم (ص) است. ابعاد جهانی این حادثه، شرکت کنندگان از مناطق مختلف جهان در این مراسم و چگونگی انتقال و مخابره خبر این حادثه مهم به مسلمانان جهان و نیز درباره تکمیل دین مطالب و تحلیل هایی دارد.

بیطرف، محمد (متولد ۱۳۲۰)

خس چل ساله: سفرنامه حج، تهران، پازینه، چاپ ۱، ۱۵۶ ص، رقعی.

گزارش سفر نویسنده به حج است. نویسنده جنبه های مختلف زیارتگاه ها، مساجد مهم و بخش های مهم خانه خدا را بررسی کرده است.

۱- بی آزار، عبدالکریم؛ شیرازی، ع. ب؛ ب. شیرازی، ع.

برگزیده هایی از سفر حج، قم، بشاشه، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۲۰۸ ص، رقی.

شابک: ۷-۰۴-۵۱۵۴-۶۰۰-۹۶۴

بررسی شهرهای مکه و مدینه و مناسک حج در قالب سفرنامه است. مؤلف که در سال ۱۳۸۳ شمسی به سفر حج رفته، در این نوشتار نخست به توصیف شهرهای مکه و مدینه و اماکن مهم و مشهور این دو شهر پرداخته و پس از آن اعمال حج تمتع و عمره و مناسک و آداب سفر حج را شرح داده است. همچنین گزارشی از کیفیت سفر حج، کیفیت ورود به

مکه و مدینه و انجام اعمال حج و مشاهدات خود از این دو شهر را بیان کرده است. توصیف خانه کعبه، منی، مشعرالحرام، عرفات، صفا و مروه، رمی جمرات، قربانی، حلق و تقصیر، کیفیت احرام بستن و طواف و وقوف در مشعر و منی و عرفات و توصیف مساجد، کوه ها، خانه های تاریخی و مذهبی و دیگر اماکن مشهور مکه و مدینه از مهم ترین مندرجات این کتاب است.

پاشا، ابراهیم رفعت

مرآة الحرمين، ترجمه هادی انصاری، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۵۶۸ ص، وزیری.

شابک: ۸-۳۲-۶۲۹۳-۹۶۴

عنوان روی جلد: مرآة الحرمين شامل سفرنامه حجاز و تاریخ و جغرافیای راه ها و بقاع متبرکه آن.

بررسی و شرح مسافرت های سرلشکر ابراهیم رفعت پاشای مصری به حج و دیار حجاز است. نویسنده در سال ۱۳۱۸ قمری به عنوان فرمانده پاسداران محمل مصری و امیرالحاج مصر در سال های ۱۳۲۰ و ۱۳۲۱ و ۱۳۲۵ قمری به همراه کاروان محمل مصری است. این اثر از مهم ترین و سودمندترین تألیفات در دو قرن اخیر در این زمینه به شمار می آید. مؤلف در توصیف اماکن شهر مکه و ویژگی های آن و شرح جزئیات مسیر خود، از مصر به حجاز و حرمین، نظیر: منازل، قهوه خانه ها، پادگان ها، قبایل، تپه ها، کوه ها و جز اینها و نیز ثبت دقیق جغرافیای شهری مدینه منوره، از

ص: ۱۷۲

حرم نبوی و خانه‌ها و کوچه‌ها و خیابان‌ها و مناطق و حصار شهر و بقعه‌های متبرک، آنچنان دقت و موشکافی کرده که به عقیده مترجم در نوع خود بی نظیر است.

پورزاهد، رضا

نگاه دوم، ویرایش مریم ایوبی،

تهران، مهر تابان تهران، چاپ ۱، ۷۷ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۸۲۶۹-۰۲-۵

سفرنامه و یادداشت‌های مؤلف از سفر حج است. با ذکر مطالبی در باب نماز و دعا و خرید و دل مشغولی ۲۱ روزه؛ توصیفی جغرافیایی و نگاهی به گذشته‌های تاریخی؛ نگاهی به معنویت سفر و دیدن اقوام مختلف در طواف کعبه؛ دیدار از مساجد و مکانها با خاطرات تلخ و شیرین از گذشته‌های دور؛ بازدید از محل قدم بزرگان و زیارت آثار به جا مانده؛ نگاهی به دنیای سیاست و عبادت و نظایر آن.

تابنده، سلطان حسین (۱) (۱۲۹۳-۱۳۷۱)

خاطرات سفر حج، تهران، حقیقت، چاپ ۱، ۱۳۸۸، بیست + ۳۸۸ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۲۳۱-۰۹-۰

چاپ دیگر

بی جا، چاپخانه دیبا، چاپ ۲، ۱۳۵۷/۱۳۹۹ ق، ۳۳۸ ص، رقعی.

عنوان روی جلد: رساله خاطرات سفر حج.

مجموعه خاطرات و یادداشت‌های درباره مسائل، رخدادها، مناسک و اماکن در سفر حج است. نویسنده عمدتاً از منظر عرفانی و صوفیانه به این موضوعات پرداخته و تحلیل معنوی از آنها عرضه کرده است. از اینرو این کتاب در شمار اندک سفرنامه‌های عرفانی حج است.

ص: ۱۷۳

ترابی، حسام الدین (متولد ۱۳۵۹)

مهمان خانه خدا، تهران، آرون، چاپ ۱، ۰، ۱۵۲ ص.

شابک: ۸-۰۷-۸۹۰۰-۹۶

خاطرت سفر حج است. نویسنده از آغاز سفر از تهران تا بازگشت در طول حدود ۲۵ روز، دیده ها و شنیده ها و مطالعات خود را تدوین و در قالب این کتاب تنظیم و تبویب کرده است. رویکرد مؤلف پرداختن به مسائل عمومی است و تحلیل های او هم برای عموم مردم سودمند است.

تقوی فرد، محمدرضا (متولد ۱۳۴۷)

تولد سوی: سفرنامه حج، تهران، هم قلم، چاپ ۱، ۰، ۲۰۰ ص.

شابک: ۸-۰۵-۷۲۸۶-۹۶۴

گزارش از سفر نویسنده به حج است. ایشان حج را تولد مجدد انسان توصیف می کند؛ زیرا با ورود انسان به حرم خداوند و دیدن کعبه احساس جدیدی به انسان دست می دهد و خود را در حریم الهی تصور می کند که قرب الهی برایش میسر است. از اینرو باید از مذمومات اخلاقی و رفتارهای ناشایست پرهیز کند و تلاش کند به محاسن اخلاقی و روابط مثبت اجتماعی برسد.

تقوی میلانی، سمانه

دل باختگان دیار نور: خلاصه خاطرات دانش آموزی سفر عمره، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۰، ۵۴ ص، پالتویی.

شابک: ۹-۰۱۳-۵۴۰-۹۶۴

عنوان دیگر: خلاصه خاطرات دانش آموزی سفر عمره.

سفرنامه عمره مفرد نویسنده به عنوان یکی از دانش آموزان تهران است، که به طور خلاصه دیدار مدینه و مکه را روایت کرده است. این سفر در مرداد- تیر سال ۱۳۸۴ واقع شده است. عناوین برخی از این نوشته ها عبارت اند از: همه چیز و همه کس نشان از او دارد؛ فرودگاه و وداع با مشایعت کنندگان؛ اینجا مدینه است شهر نور و ستاره ها؛ بقیع، فریاد بی صدا

ص: ۱۷۴

و مظلومانه ی علی؛ احد بزرگ ترین عبرت؛ مساجد سبعه؛ لحظاتی با خدا؛ جمال کعبه؛ خدا کند تو بیایی؛ کوه ثور و نگاهی از دور؛ و وداع با بیت الله الحرام.

تلافیان، احمد (۱) (متولد ۱۳۳۸)

پرواز گه جبرئیل، مشهد، محب، چاپ ۱، ۴۱ ص.

گزارش سفر نویسنده به مکه و مدینه و اجرای مناسک حج است. نویسنده به اجمال حوادث، دیده ها و شنیده ها، اماکن متبرک و مذهبی و جاهای تاریخی را ترسیم کرده است.

تونه ای، مجتبی (متولد ۱۳۴۹)

پا به پای ابراهیم: یادداشت های سفر حج، قم، شمس طیار، چاپ ۱، ۷۹ ص، رقیعی.

شابک: ۱-۱-۹۳۴۹۱-۹۶۴

خاطرات نویسنده از سفر حج است. نویسنده معتقد است این سفر، جا پای ابراهیم گذاشتن است. از اینرو باید با اخلاص و ادب و اخلاق حسنه به این سفر گام نهاد. مراحل و مناسک حج را یکی یکی توضیح داده و درس هایی که از آن می توان در هر مرحله آموخت را توضیح می دهد.

تهرانی، حسن (متولد ۱۳۲۲)

حریم یار، تهران، فیض کاشانی: تربت، چاپ ۱، ۲۵۶ ص.

شابک: ۶-۱۴۹-۴۰۳-۹۶۴-۹۷۸

گزارش سفر حج مؤلف و بیان زیارتگاه ها و جاهای تاریخی و مذهبی

مکه و مدینه است. به نظر نویسنده سرزمین مکه و مدینه و کلاً سرزمین حجاز گویای حوادث صدر اسلام و نشان دهنده مواضع و سیره نبوی است. بنابراین مطالعه نهادها و مکان های موجود در واقع مطالعه تاریخ اسلام است.

ص: ۱۷۵

دو بهشت: یادداشت های سفر حج بیت الله الحرام، قم، بضعه الرسول (ص)، چاپ ۱، ۷۲ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۹۲۹۵۳-۶-۴

سفرنامه حج مؤلف در سال ۱۴۱۳ قمری است. نویسنده بیت الله الحرام در مکه و روضه نبوی در مدینه را دو بهشت روی زمین توصیف کرده که به دلیل اهمیت و تأثیرگذاری آنها همواره مورد توجه مسلمانان بوده و سالانه میلیون ها مسلمان برای زیارت آنجا مسافرت دارند.

ثواقب، جهانبخش (متولد ۱۳۳۹)

حریم عشق: روایتی از سفر حج ۱۳۸۴، شیراز، نوید شیراز، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۹۲ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۳۵۸-۴۸۲-۵

گزارش و سفرنامه عزیمت به مکه و مدینه و زیارت خانه خدا و دیگر اماکن و مشاهد مشرفه است. نویسنده گزارش قدم به قدم سفر و برنامه های مذهبی و اخلاقی خود را توضیح داده و اطلاعات جغرافیایی و تاریخی راجع به شهرهای عربستان و مساجد و زیارتگاه ها ارائه کرده است. در کنار گزارش از موقعیت شهرها و اماکن مختلف، یک دوره مراسم و مناسک حج را توضیح داده است که شامل مواقیت مختلف، احرام، محرمات احرام، طواف، رمی جمرات، وقوف در مشعر و عرفات و مراسم ها و آیین های مختلف می باشد. سرگذشت پیامبر و برخی از

شخصیت های صدر اسلام و محل دفن آنها و اعمال مخصوص مکه و مدینه و نیز نحوه انجام زیارت ها توضیح داده شده است.

جامع نائینی، بتول

راهی به سوی خدا: یادداشت هایی درباره حج و مشاهداتی از آن سفر، قم، تسنیم، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۳۶۷ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۵۸۶۴-۱۱-۹

ص: ۱۷۶

عنوان دیگر: یادداشت هایی درباره حج و مشاهداتی از آن سفر.

گزارش سفر به مکه و مدینه جهت ادای فریضه حج است. نویسنده نخست، مطالبی درباره حج با استناد به آیات و روایات بیان کرده؛ ضمن آن که برخی از ادعیه و اذکار و مستحبات اماکن مقدسه ی مکه و مدینه را آورده است. سپس، توضیحاتی در خصوص تاریخ و جغرافیای مکان های مقدس مکه و مدینه ذکر گردیده و اشعاری نیز درباره ی اماکن و مناسک و اسرار حج به همراه تعدادی مدیحه و غدیریه فراهم آمده است. بخش پایانی کتاب نیز، به یادداشت ها و خاطرات نگارنده از سفر حج در سال ۱۳۷۶ اختصاص دارد.

جامعی، جلال (متولد ۱۳۳۵)

راز مسجد شجره، شیراز، لوزا، چاپ ۱، ۴۸ ص.

شابک: ۰-۴۱-۸۸۵۱-۹۶۴-۹۷۸

خاطرات حج و درباره سفر به مکه و مدینه و مناسک و اعمال حج است. این خاطرات هر چند درباره همه ابعاد و جوانب حج و مکه و مدینه است ولی بخش درباره مسجد شجره پررنگ تر و حجیم تر می باشد. مسجد شجره یکی از میقات ها است که حجاج در آنجا محرم می شوند. جوانب مختلف این مسجد مثل تاریخ و بخش های آن را نیز توضیح داده است.

جزینی، محمدجواد (۱) (متولد ۱۳۴۴)

ملاقات در شب آفتابی: سفرنامه حج، تهران، فراندیش، چاپ ۱، ۶۰ ص.

شابک: ۰-۴۱-۸۳۹۸-۹۶۴

مجموعه خاطرات نویسنده از سفر حج از آغاز تا پایان سفر است. نویسنده به ترسیم و توصیف مشاهدات خود در جریان سفر حج پرداخته است.

ص: ۱۷۷

به سوی ام القری: سفرنامه حج سال ۱۳۷۳ ش، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۳، ۳۴۳ ص، وزیری.

خاطرات و بعضی از مطالب تاریخی، جغرافیایی و سیاسی مؤلف از حج سال ۱۳۷۳ شمسی است. مؤلف قبل از بیان خاطرات خود، در مقدمه ای گزارشی از سفرنامه های فارسی حج داده و اطلاعات مأخذشناسی شماری از آنها را داده است. کتاب دارای سه ضمیمه هست. سفرنامه حج میرزا علی اصفهانی (۱۳۳۱ ق.) و سفرنامه حج محمد ولی میرزای قاجار (۱۲۶۰ ق.) و «الوجیزه فی تعریف المدینه» از میرزا محمد مهندس (۱۲۹۴ ق.) توسط مؤلف تصحیح و ضمیمه کتاب شده است.

حج گزاری ایرانیان در دوره قاجار (۱۲۱۰-۱۳۴۴)، بی جا، بی نا، ۱۳۷۹، ۹۴ ص، وزیری.

گزارش و معرفی بیست سفرنامه حج است که از دوره قاجار باقی مانده است. اغلب این سفرنامه ها توسط مقامات برجسته کشوری و دولتی به رشته تحریر درآمده است. به دلیل شخصیت نویسندگان، ادبیات به کار

رفته در این سفرنامه ها قابل توجه است. نیز یک جنبه مهم دیگر این سفرنامه ها اینست که وضعیت حج گزاری ایرانیان در آن دوره را نشان می دهند.

دو سفرنامه حج، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۴۴ ص، رقعی.

شابک: ۵-۱۵۹-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

گزارش و معرفی دو سفرنامه حج است. نخست «سفرنامه مرجانی» آمده که سفرنامه ابوالقاسم مرجانی آئین کلائی که یک روحانی از اهالی طالقان است. تاریخ سفر وی از رمضان سال ۱۳۳۱ قمری آغاز شده و تا محرم سال ۱۳۳۲ ادامه یافته است. سفرنامه دوم که با عنوان "تفصیل سفر مکه معظمه" آمده نوشته میرزا محمود خان مدیر الدوله وزیر لشکر برادر میرزا احمد خان مشیر السلطنه است. که فرد اخیر از رجال مشهور دولت قاجاری، وزیر داخله، عدلیه و مالیه بود. این سفر در شعبان ۱۳۲۱ قمری آغاز شده و تا صفر ۱۳۲۲ به طول انجامیده است.

ص: ۱۷۸

سفرنامه مکه (سال ۱۲۹۹ ق) به ضمیمه سفرنامه منظوم مکه (حوالی ۱۲۶۰ ق)، قم، دلیل ما، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۱۲۸ ص، وزیری.

شابک: ۷-۱۷۶-۳۹۷-۹۶۴

گزارش و معرفی دو سفرنامه تاریخی از حج است که اولی از نویسندگان ناشناخته است که در سال ۱۲۶۰ قمری نوشته شده است. به اعتقاد گردآورنده نثر بسیار عامیانه ای دارد و دارای غلطهای نوشتاری فراوان است. ارزش این سفرنامه اطلاعات جغرافیایی و فرهنگی مسیر مسافر و اطلاعاتی است که از اوضاع حرمین شریفین در آن عصر به دست می دهد. سفرنامه دوم از میرزا جلایر است که به صورت منظوم سامان یافته است. سرانجام درباریان است و گزارش را برای محمدشاه قاجار در ۱۲۹۹ قمری نوشته است. نویسنده از نظم کلی سخن می گوید و از اینکه کسی در حق کسی ستم نمی کند و در پایان شرحی درباره وضعیت عتبات و

دشواری های پدیده آمده برای ایرانیان نوشته است.

سفرنامه منظوم حج: هزار و دویست بیت، قم، نشر مشعر، ۱۳۷۴، ۱۶۰ ص، رفعی.

معرفی و توصیف قطعه شعری درباره حج است. این قطعه شامل ۱۲۰۰ بیت مثنوی روان و زیبایی است، که بانویی فرهیخته و دانشمند در دوره صفوی سروده است. وی مثنوی خویش را در راه سفر حج به نظم کشیده است. او نکته ها و آگاهی های جالبی از شهرها و بلاد مردم آن سامان و خلق و خوی شان بیان کرده و تصویری از چگونگی حج گزاران مسلمانان، به ویژه شیعیان در قرن دوازدهم قمری ارائه می دهد. سراینده این منظوم، تحت تأثیر شاعر بلند آوازه حکیم نظامی این اشعار را سروده است. محقق این اثر توانسته اطلاعات دقیقی درباره هویت این بانو به دست آورد.

مقالات تاریخی: ۱- تیر اجل در صدمات راه جبل ۲- سفرنامه مکه، شام، مصر و عراق ۳- شناخت نامه ...، قم، دلیل ما، چاپ ۱، ۱۳۸۱، جلد نهم، ۳۷۶ ص، وزیری.

شابک: ۰-۳۱-۷۵۲۸-۹۶۴

ص: ۱۷۹

مجموعه چند مقاله و سفرنامه درباره حج است. در نهمین جلد از مجموعه ی دوازده جلدی "مقالات تاریخی"، هفت مقاله تحقیقی و تصحیح چند رساله به چاپ رسیده که عبارت اند از: ۱- تیراجل در صدمات راه جیل (گزارش دشواری های سفر حج از راه جیل)، تالیف سال ۱۲۹۹ ه. ق؛ ۲- سفرنامه مکه، شام، مصر و عراق (سال ۱۳۴۰ ه. ق)، تالیف سیدفخرالدین جزائری؛ ۳- شناخت نامه آثار فارسی درباره حرمین شریفین؛ ۴- بدعت کشف حجاب در ایران؛ ۵- حجاب و ضد حجاب در شعر فارسی معاصر؛ ۶- کتاب شناسی حجاب؛ ۷- مشهد در یک نگاه.

جعفری چمازکتی، احمد (۱)

روایتی از سفر حج تمتع: میخانه و پیمان، تهران، آبارون، چاپ ۱، ۸۴ ص.

شابک: ۹-۱-۹۵۴۴۱-۹۶۴

عنوان دیگر: میخانه و پیمان

گزارشی از سفر حج تمتع است. نویسنده تلاش کرده، مسائل و وقایع حج را از نگاه دیگری ارزیابی و بررسی کند و نکات و تحلیل هایی نادر عرضه نماید.

جمالی، مسیح الله

سفرنامه از قمشه (شهرضا) تا مکه، شهرضا، کتابخانه صاحب الزمان، چاپ ۱، ۱۳۶۳، ۱۶۰ ص.

گزارش سفر نویسنده است که از شهرضا (نام قدیمی آن قمشه است)، از شهرهای استان اصفهان، آغاز و به مکه ختم شده است. نویسنده دیده ها و شنیده ها و خاطرات خود را بیان کرده است.

جمعی از دانشجویان

سرزمین نور: خاطرات دانشجویان از سفر حج، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه

ص: ۱۸۰

۱- چمازکتی، احمد

در امور حج و زیارت و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ستاد دانشجویی، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۲۰۴ ص، رقعی.

شابک: ۷-۰۸-۷۶۳۵-۹۶۴

مجموعه ی خاطرات و توصیف جمعی از دانشجویان دانشگاه کاشان است

که در قالب طرح عمره دانشجویی به سرزمین حجاز اعزام شده اند. اکثر نوشته ها جنبه ادبی دارد و به صورت سفرنامه یا مقاله یا شعر نگاشته شده است. برخی از گفتارهای این کتاب عبارت اند از: از دانشگاه تا کعبه، نوشته بهزاد قربانی؛ بودها و نبودها، نوشته فریدون یگانه؛ هجرت از خود به خدا، نوشته مرجان صمیمت؛ می محبت از باده ساقی، نوشته مقداد نمکی؛ در اسرار حج، نوشته مژگان سککی.

سفر عشق: خاطرات دانشجویی از سفر عمره، قم، با همکاری ستاد عمره دانشجویی، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۱۱۵ ص، پالتویی.

شابک: ۸-۹۴-۶۲۹۳-۹۶۴

مجموعه خاطرات تنی چند از دانشجویان از سفر عمره است. ستاد حج دانشجویی در صدد است دانشجویان بیشترین بهره و استفاده را از سفر معنوی حج ببرند. در این راستا یکی از اقدامات این ستاد، خاطره نگاری و سفرنامه نویسی توسط خود دانشجویان است. با این شیوه، تأثیرات حج در آنها ماندگارتر و سازنده تر می شود.

جهانفر، محمد (متولد ۱۳۱۲)

سفرنامه عشق: به همراه جمعیت زائر و تقریرات جناب آقا ابوترابی در بحث تقلید، تهران، جهان فرهنگی، چاپ ۱، ۱۲۰ ص، رقعی.

شابک:

X

- ۵ - ۹۲۸۷۸ - ۹۶۴

عنوان روی جلد: سفرنامه عشق: دانشگاهیان در زادگاه و زیستگاه ابوتراب در التزام ابوترابی به همراه جمعیت زائر و تقریرات جناب آقای ابوترابی در بحث تقلید.

مجموعه خاطرات برخی از دانشگاهیان در سفر زیارتی به مکه و مدینه

ص: ۱۸۱

است. راه اندازی کاروان دانشگاهیان به حج از ابتکارات بعثه مقام معظم

رهبری است. در اینجا چند فقره از یادداشت های آنان آمده است که گویای دیدگاه ها و برداشت های آنان می باشد.

حاجب الدوله، علی بن حسین (۱) (درگذشت ۱۲۸۵ ق)

سفرنامه حاج علی خان اعتماد السلطنه، به کوشش سیدعلی قاضی عسکر، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۱۸۴ ص، وزیری.

شابک: ۶-۷۸-۶۲۹۳-۹۶۴

سفرنامه حاج علی خان اعتمادالسلطنه از مردان سلسله قاجار است. ایشان متهم به قتل امیرکبیر نیز هست. گرچه وی به دلیل ارتکاب چنین جنایت بزرگی در تاریخ کشور ما، فردی خوش نام نیست، لیکن از آن جا که سفرنامه تنظیمی وی، حاوی اطلاعات تاریخی، جغرافیایی، علمی و دینی فراوان است، می تواند برای دانش پژوهان و به ویژه مورخان مفید باشد. این سفر در سال ۱۲۶۳ قمری برابر با ۱۸۳۶ میلادی انجام گردیده است، شامل سفرنامه عتبات عالیات و مکه و مدینه است.

حاج علیمحمدی، محمدحسن

کعبه در زنجیر، تهران، سروش، چاپ ۱، ۱۳۶۲، ۱۴۸ ص، رقعی.

چاپ دیگر

تهران، روزنامه اطلاعات.

سفرنامه حج نویسنده است. نویسنده یافته ها، احساسات، دیده ها و شنیده های خود را توصیف و گزارش کرده است.

حجتی، سیدمحمدباقر (متولد ۱۳۱۶)

در حریم کعبه، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۲۲۴ ص، رقعی.

شابک: ۸-۴۶-۶۲۹۳-۹۶۴

ص: ۱۸۲

گزارش خاطرات و احساسات نویسنده در سفر حج سال ۱۳۷۳ است. این کتاب در دو بخش تدوین یافته است. در بخش نخست، اهداف و حکمت های مراسم حج بررسی شده است. عنوان برخی از موضوعات که در این بخش مورد بررسی قرار گرفته اند عبارت اند از: کعبه یا نخستین خانه امن برای مردم گیتی؛ نیت؛ حرم و قداست قطعاتی از زمان و مکان؛ طواف یا طلعه مراسم عمره تمتع؛ ابراهیم و اسماعیل و بنای کعبه؛ سعی میان صفا و مروه؛ وقوف در عرفات؛ تضحیه و قربانی. در بخش دوم، سفرنامه حج نویسنده آمده است.

حسن بیگی، ابراهیم (متولد ۱۳۳۶)

سفر سبز: قصه واره ای از سفر به حج، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۰۲ ص، رقعی.

شابک: ۶-۷۹-۷۶۳۵-۹۶۴

عنوان دیگر: قصه واره ای از سفر به حج.

سفرنامه حج نویسنده در نوزده قسمت است. این سفرنامه، مسائل و وقایع و مناسک حج را در قالب ادبی و قصه بیان کرده است. از اینرو ارزش ادبی دارد. نویسنده، خاطرات سفر حج خود در سال ۱۳۷۲ را در قالب یک کاروان زیارتی و با شخصیت های خیالی به صورت داستان آورده است. وی ۲۵ داستان به هم پیوسته درباره مناسک حج آورده است. نویسنده تلاش کرده در این سفرنامه اصول سفر جمعی، مراسم آموزشی مناسک حج و اتفاقات تلخ و شیرین این سفر را در قالب داستان بیان کند.

ویرایش قبلی کتاب حاضر تحت عنوان قصه واره ای از سفر به حج: سفر

سبز توسط حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی در سال منتشر شده است.

حسین زاده، محمدعلی (متولد ۱۳۴۰)

سفرنامه نور، تهران، زعیم، چاپ ۱، ۱۰۴ ص، جیبی.

شابک: ۹-۹۶-۵۸۵۲-۹۶۴

ص: ۱۸۳

مجموعه خاطرات نویسنده از سفر به مکه و مدینه است. برخی از موضوعات کتاب عبارت اند از: ورود به مدینه؛ معرفی اجمالی مسجد النبی؛ مسجد قبا؛ زائران ایرانی در مکه و مدینه؛ مسجد شجره؛ صفا و مروه؛ تاریخچه تجدید بنای کعبه؛ حجرالاسود؛ عرفات؛ مشعر؛ منا؛ و قربانگاه.

حسین نیا، عبدالحمید (متولد ۱۳۲۹)

یادداشتهای سفر حج، کرمانشاه، نوپردازان، چاپ ۱، ۷۱ ص، پالتویی.

شابک: ۶-۲۵-۶۷۲۴-۹۶۴

مجموعه خاطرات و گزارش های نویسنده درباره حج است. این نوشته ها را در سفر حج تدوین و تنظیم کرده است. در این سفرنامه، پاره ای نکات و تحلیل ها و اطلاعات مهم و ذی قیمت آمده است.

حسینی، قدیر

در حریم یار، گرگان، عشق دانش، چاپ ۱، ۸۲ ص.

شابک: ۷-۰۲۷-۱۵۱-۹۶۴-۹۷۸

خاطرات حج نویسنده است. او آنچه دیده یا شنیده یا مطالعه کرده را به صورت روزانه تدوین کرده و مجموعه حاضر را پدید آورده است.

حسینی، سیدمجید (متولد ۱۳۵۸)

کلوخ های بلور، مقدمه سیدمهدی شجاعی، تهران، فرهنگسرای پایداری، انتشارات مستند، چاپ ۱، ۷۶ ص، خشتی.

شابک: ۰-۱۳-۶۰۰۷-۹۶۴-۹۷۸

چاپ دیگر

تهران، فراندیش، چاپ ۱، ۷۰ ص، خشتی.

سفرنامه مؤلف به مکه و مدینه و توصیفات مؤلف از این دو شهر و مراسم حج است. نگارنده احساسات و یافته های خود در سفر حج را در قالبی ادبی به رشته تحریر درآورده و در ده فصل سامان یافته است. عناوین

ص: ۱۸۴

صفیرهای دهگانه عبارت اند از: جنون یک مجنون؛ جان شریف؛ اذا وقعت الواقعة؛ هوای گرگ و میش تاریخ؛ کلوخ های بلور؛ شهر غروب؛ غروب شهر؛ خانه خدا؛ هروله ی اضطرار؛ پایان کهکشان.

حسینی نژاد، سیدحسین (متولد ۱۳۳۷) (به کوشش)

خانه ی دوست به روایت حج گزاران، تهران، لوح زرین، چاپ ۱، ۳۴۴ ص، رقعی.

شابک: ۷-۳۳-۲۰۵-۹۶۴

مجموعه مقالات گزیده از برخی نویسندگان درباره حج و موضوعات مرتبط با آن است. گردآورنده تلاش کرده که درباره هریک از ارکان و اماکن مطلبی را انتخاب و در مجموعه بیاورد. وی مطالب را در ده بخش تقسیم کرده است. بخش اول که عمده ی مطالب را به خود اختصاص داده درباره فلسفه و روح حج است. عناوین بخش های دیگر عبارت اند از: مدینه، بقیع، مکه، کعبه، سعی، عرفات، مشعر، منی، ره آورد. در این مجموعه، توصیفات حدود ۵۰ نفر از حج گزاران آمده است

حمزه، ساده

حاجی بعد از این، تهران، شولا، چاپ ۱، ۱۴۰ ص، رقعی.

شابک: ۳-۶-۹۳۱۹۲-۹۶۴

گزارش مشاهدات، خاطرات، تألمات و عقاید نویسنده درباره سفر حج است. وی در ایام به جا آوردن این فریضه دینی دیده ها و شنیده های خود را به صورت یادداشت هایی تنظیم و همراه با عکس هایی از مناظر مختلف مکه و مدینه، به چاپ رسانده است.

حیدری، حسام (متولد ۱۳۷۱)

از فرود تا فراز، سمیرم، سام آرام، چاپ ۱، ۷۱ ص، رقعی.

شابک: ۷-۸-۹۳۸۷-۶۰۰-۹۷۸

خاطرات مؤلف از سفر به عمره در قالب کاروان عمره دانش آموزی است.

ص: ۱۸۵

نگارنده این کتاب را در دو بخش تنظیم نموده است. بخش اول در قالب سفرنامه، درباره حج است و در آن نگارنده، عنوان می‌کند قبل از سفر، در خوابی حضرت مهدی (عج) برگه‌ی سفرش به مکه را امضا کرده است. بخش دوم با عنوان «جبر در اختیار» از خلقت انسان شروع می‌کند و در آن از مسائلی چون دل، گناه، نیاز، مرگ، جبر، علم و شیطان سخن به میان می‌آید. نویسنده هدف از نوشتن کتاب را شناخت عمیق‌تر و کامل‌تر نسبت به حضرت مهدی بیان کرده است.

خاکنژاد، فرهنگ

سفرنامه مصور حج، تهران، مؤسسه فرهنگی نشر آیندگان، چاپ ۱، ۸۵ ص، رقعی.

شابک: ۳-۲۳-۶۶۰۴-۹۶۴

گزارشی از سفر نگارنده به مکه مکرمه و انجام مناسک حج است.

نگارنده در سال ۱۳۷۸ به همراه گروهی از دانشجویان و اساتید دانشگاه آزاد اسلامی خلخال به زیارت خانه خدا مشرف می‌شود که شرح آن را در کتاب حاضر به رشته تحریر درآورده است.

الخلیلی، جعفر

مکه و مدینه از دیدگاه جهانگردان اروپایی، ترجمه محمدرضا فرهنگ، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۶، ۱۹۳ ص، رقعی.

شابک: ۶-۰۲-۶۲۹۳-۹۶۴

این کتاب ترجمه‌ای از دو بخش کتاب موسوعه العتبات المقدسه است. جلد دوم، بخش مکه و جلد سوم، بخش مدینه منوره که به وسیله پژوهشگر و تاریخ‌نگار عراقی، دکتر جعفر الخياط، از انگلیسی به عربی ترجمه شده و سرگذشت جالب و خواندنی ماجراجویان و جهانگردان اروپایی است که با زحمات و مشقات فراوان خود را به سرزمین وحی، یعنی مکه مکرمه و مدینه منوره رسانیده و اطلاعاتی تاریخی، جغرافیایی و اجتماعی از این سرزمین ارائه کرده‌اند. این مجموعه همچنین اطلاعات جامعی از وضعیت عمومی خاورمیانه و به ویژه جزیره العرب و مراسم حج و حجاج کشورهای گوناگون نیز در اختیار خوانندگان قرار می‌دهد.

ص: ۱۸۶

خلیلی، عیسی (متولد ۱۳۴۵) (به کوشش)

صدایی به بلندای هفت آسمان: سفرنامه سردار شهید اسلام سیدمحمد نژادغفاری (۱)، تهران، نشر شاهد، چاپ ۱، ۱۰۴ ص.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۹۴-۳۵۵-۴

عنوان دیگر: سفرنامه سردار شهید اسلام سیدمحمد نژادغفاری.

بخش هایی از کتاب خاطرات و یادداشت های شهید محمد نژادغفاری از سفر حج است. این شهید به هنگام عزیمت به مکه و مدینه جهت مناسک حج یادداشت هایی نوشته بود تا اینکه به اهتمام عیسی خلیلی تدوین شد و به صورت کتاب آماده چاپ شد.

خیری، سیروس (متولد ۱۳۴۴)

سفرنامه تحقیقی - توصیفی حج (عمره مفرده): در بزم وصال، تبریز، مهد آزادی، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۵۵۶ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۸۹۹-۱۷-۷

عنوان دیگر: در بزم وصال.

سفرنامه ی نویسنده و گزارش از مسائل و وقایع سفر به مکه و مدینه در سفر عمره است. نویسنده با نگاهی علمی، علاوه بر بیان خاطرات سفر هر آنچه دیده یا شنیده را گزارش کرده و نیز مساجد، بخش هایی از مسجد نبوی و مسجد الحرام را از جنبه های معماری و غیره را بررسی کرده است.

دارابی، علی (متولد ۱۳۴۰)

از خانه خود تا خانه خدا: یادداشت های سفر حج، تهران، شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی، چاپ ۱، ۸۲ ص، رقعی.

عنوان روی جلد: سفرنامه حج ... از خانه خود تا خانه خدا.

ص: ۱۸۷

۱-۱۳۳۸-۱۳۶۴

مجموعه خاطرات سفر حج مؤلف در سال ۱۳۷۲ شمسی (۱۴۱۳ قمری) است. وی خاطرات خود را به صورت روزانه ثبت کرده است.

دانش، شکرالله (متولد ۱۳۳۷)

سفر به دیار معرفت (مکه و مدینه): سفرنامه عمره مفرده با رویکرد آموزشی، قم: نوای قلم، چاپ ۱، ۱۶۰ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۲۹۵-۰۶-۱

عنوان دیگر: سفرنامه عمره مفرده با رویکرد آموزشی

خاطرات سفر حج و عزیمت به مکه و مدینه است. نویسنده با هدف آموزش اعمال و مناسک حج این کتاب را تألیف کرده و نکات آموزشی را مراعات کرده است.

دانشجویان کاروان کوثر

روایت دعوت: واگویی های نخبگان و دانشجویان کاروان کوثر (عمره دانشجویی)، تهران، مهر و ماه نو، چاپ ۱، ۴۴ ص، پالتویی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۵۳۲-۹۵-۷

خاطرات دانشجویان یکی از کاروان های عمره دانشجویی است. آنها در سال ۱۳۸۸ به سفر عمره مشرف شده اند. این کاروان، جمعی از دانشجویان خواهر دانشگاه های تهران و شهرستان ها و همچنین تعداد کثیری از نخبگان و برگزیدگان المپیادهای کشوری و بین المللی بودند.

دانشگاه آزاد اسلامی، واحد جنوب تهران

شمیم حج، به کوشش جامعه اسلامی دانشجویان دانشکده

فنی دانشگاه آزاد اسلامی تهران واحد جنوب، تهران، زعیم، چاپ ۱، ۱۴۲۱ ق / ۱۳۷۹، ۱۴۴ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴-۹۱۰۶-۶-۵

مجموعه خاطرات برخی از دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی است که به سفر عمره مشرف شده اند. آنها دیده ها و شنیده های خود را به صورت خاطره و در قالب سفرنامه تدوین کرده اند.

ص: ۱۸۸

داوودپور، مرضیه (متولد ۱۳۳۵)

خانه دوست اینجاست، مشهد، پاژ، چاپ ۱، ۲۱۲ ص، رقعی.

شابک: ۳-۴۲۴-۸۹۰-۹۶۴

سفرنامه‌ی نویسنده و گزارش از مسائل و وقایع سفر به مکه و مدینه و حج است. نویسنده هر آنچه دیده یا شنیده را گزارش کرده و نیز مساجد، بخش‌هایی از مسجد نبوی و مسجد الحرام را از جنبه‌های معماری و غیره را بررسی کرده است.

دشتی، محمد (۱۳۳۰-۱۳۸۰)

سفرنامه حج: شنیدنی‌های سفر حج، قم، مؤسسه فرهنگی تحقیقاتی امیرالمومنین (ع)، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۱۹۲ ص، جیبی.

شابک: ۱-۷۲-۶۴۲۲-۹۶۴

عنوان دیگر: شنیدنی‌های سفر حج (سفرنامه).

گزارش سفرهای مختلف نویسنده به حج است. نگارنده از منظر سیاست و کلام به بررسی مسائل حج پرداخته و طی آن موضوعاتی مثل مسأله صدور انقلاب، جایگاه جهانی امام و انقلاب اسلامی، بوسیدن ضریح حرم‌ها، بدعت، احترام به قرآن بررسی شده است.

دلاویز، احسان (متولد ۱۳۵۹)

وخدایی که در این نزدیکیست: سفرنامه حج عمره تابستان ۸۱، تهران، متن گستران آریا، چاپ ۱، ۴۰ ص، رقعی.

شابک: ۹-۰۲-۸۶۶۲-۹۶۴

عنوان روی جلد: ... وخدایی که در این نزدیکیست: سفرنامه حج برای جوانان.

سفرنامه‌ی حج عمره‌ی مؤلف در تابستان ۱۳۸۱ است. نگارنده در آن به شرح مشاهدات خویش، نیز مستحبات و مکروهات احرام، آداب ورود به مسجد الحرام، آداب و مستحبات طواف، و سایر مستحبات مکه‌ی معظمه اشاره کرده است. در ادامه نیز متن عربی زیارت پیامبر اکرم (ص)، حضرت فاطمه (س)، زیارت ائمه‌ی بقیع (ع) و زیارت جامعه‌ی صغیره به همراه

ص: ۱۸۹

مقاله ای با عنوان «جوان دین گریز امروز»، نیز بخشی از «نیایش» دکتر علی شریعتی، فراهم آمده است.

رازی، احد

سفرنامه: ارمغان حج، ویرایش رضا ایراندوست، تبریز، اختر، چاپ ۱، ۱۹۱ ص، رقی.

شابک: ۱-۰۵۹-۵۱۷-۹۶۴

مجموعه ی خاطرات نگارنده از سفر حج در آذر ماه ۱۳۸۴ است. طی این خاطرات به اعمال حج اشاره نشده است و تنها مطالبی در باب سوغاتی خریدن، اتراق در اماکن عمومی، فروشندگان پیاده رویی و خیابانی، نظافت عمومی و فرهنگ نظافت، سوغات، منکرات و ... بیان شده است. نگارنده در این خاطرات بیش تر به آسیب شناسی اخلاقی و اجتماعی مسلمانان در

سفر حج پرداخته است.

راسخی لنگرودی، احمد (متولد ۱۳۳۸)

در شعاع انس: سفرنامه حج، تهران، ندای اندیشه، چاپ ۱، ۱۳۱ ص، رقی.

شابک: ۰-۷-۹۲۳۹۱-۹۶۴

خاطرات سفر مؤلف به مکه و مدینه در شهریور ۱۳۸۲ است. نگارنده به ارزیابی رفتارهای دولت عربستان پرداخته و کارها و رفتارهای اجتماعی مردم ایران در کشور عربستان را تحلیل کرده و به انتقاد از برخی رفتارها پرداخته است. نیز برخی آداب و رسوم را نقادی کرده است.

رحماندوست، مجتبی (متولد ۱۳۳۳)

سفر غریب: سفرنامه حج، تهران، شرکت انتشارات سوره مهر، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۲۲۷ ص، رقی.

شابک: ۸-۱۴۵-۵۰۶-۹۶۴

گزارش سفر نویسنده به حج و زیارت کعبه است. این سفر در سال ۱۳۶۱ چند سالی بعد از پیروزی انقلاب و در بحبوحه دفاع مقدس صورت گرفته، به همین جهت توصیفات و گزارش های آن متناسب اوضاع آن

ص: ۱۹۰

زمانه است. سفری که به عنوان سفر حج شروع شد سر از اردن و سوریه و ترکیه در آورد و هشتاد روز طول کشید. نویسنده دلایل این وضعیت و حوادث این مدت را به اختصار توصیف می کند. نویسنده به عنوان سرنایز بیست و دو کاروان حج به این سفر عزیمت کرده است.

رزاق پور، زهرا (متولد ۱۳۳۰)

خاطرات حج عمره، گرگان، مختمقلی فراغی، چاپ ۱، ۳۲ ص.

شابک: ۸-۰۷۷-۵۰۸-۹۶۴

مجموعه یادداشت هایی سفر حج عمره ی نویسنده است. در این کتاب مسائل و وقایع مکه و حج از منظر یک خانم تحلیل و ارزیابی شده است.

رشیدی، اسماعیل و نظری، محمد (به کوشش)

زائر پیر: گذری برنیم قرن تغییر و تحول مکه و مدینه از زبان حاج مصطفی رشیدی، شیراز، شیرازی شیرازی، چاپ ۱، ۱۲۷ ص، رقی.

شابک: ۵-۰۶-۲۷۱-۹۶۴-۹۷۸

عنوان دیگر: گذری برنیم قرن تغییر و تحول مکه و مدینه از زبان حاج مصطفی رشیدی.

بررسی و تحلیل مسائل حج از زبان قدیمی ترین امیرالحاج در شیراز است. در طول پنجاه سال اخیر شهر مکه و مدینه بسیار تغییر یافته و مسائل حج تحولات زیاد داشته است. آقایان رشیدی و نظری کوشیده اند با شناسایی و معرفی باسابقه ترین خادم الحاج در شهر شیراز، گوشه ای از خاطرات حج را بیان کنند. قدیمی ترین خادم الحاج، حاج احمد رشیدی است که طی یک مصاحبه که در سفر عمره با ایشان انجام شده، خاطرات سفرهای زیارتی او در این نوشتار عرضه شده است.

رضا خانی، محمد (۱) (متولد ۱۳۰۲)

خاطرات زیارت خانه خدا و عتبات عالیات در خدمت راهنما، تهران، به کوشش

ص: ۱۹۱

۱- خانی، محمدرضا

سید محمود موسوی سعیدی و حبیب الله پاک گوهر، چاپ ۱، ۱۳۶۶،

ص ۵۲۰، وزیری.

مجموعه خاطرات نویسنده است که مسائل، مناسک و وقایع حج و مکه را از نگاه عرفانی و صوفیانه آورده است. وی در سال ۱۳۴۶ همراه سلطان حسین گنابادی به زیارت خانه خدا مشرف شده و خاطرات خود را از دیده ها و شنیده های این سفر نگاشته است. مهم ترین ویژگی این اثر اینست که آراء و نظریات مرحوم گنابادی به عنوان یکی از اقطاب تصوف در سلسله گنابادی از زبان آقای رضاخانی در این کتاب آمده است.

رضایی، افسانه (متولد ۱۳۵۵)

در حریم دوست، گرگان، رشاد، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۲۹۳ ص.

شابک: ۹۶۴-۷۷۳۹-۳۵-۴

خاطرات سفر حج نویسنده است. نویسنده از ابتدای سفر، دیده های خود در راه مکه و سپس رفتارهای زائران، زیارتگاه ها، آداب و رسوم و هر آنچه برایش اهمیت داشته گزارش کرده است.

رضایی، ایراندخت (متولد ۱۳۲۸)

آفتاب عشق: خاطرات سفر حجاز، تهران، نشر اوحدی، چاپ ۱، ۹۶ ص.

شابک: ۹۶۴-۶۳۷۶-۷۳-۸

مجموعه خاطراتی است که در طول سفر به مکه و مدینه به منظور اجرای مناسک و اعمال حج یادداشت کرده است.

رضایی، محسن (متولد ۱۳۴۰)

یادداشت های زائر، تهران، محسن رضایی، چاپ ۱، ۱۵۸ ص، رقی

شابک:

X-۵۸۹۱-۰۶-۹۹۶

مجموعه یادداشت ها و خاطرات نگارنده در جریان سفر حج و بازدید از اماکن مقدس و زیارتی مکه و مدینه است. در بخشی از کتاب آمده است:

ص: ۱۹۲

" این یادداشت ها، که حاصل مشاهدات شخصی نگارنده در سفر حج سال ۱۳۸۰/۱۴۲۲ است. متضمن برخی نکات راجع به مسائل فرهنگی و رفتاری بعضی از زائران ایرانی حاضر در مناسک حج در آن سال است این یادداشت ها، به هیچ وجه، در صدد تبیین اصول و علل مناسک عظیم حج نیست؛ غرض عمده، طرح و بررسی و احیانا نقد نمونه هایی از رفتار جمعی بعضی زائران ایرانی از یک سو و نقد دیدگاه و نحوه رفتار متولیان و مسئولان برگزاری این مناسک، در ایران و عربستان سعودی، از سوی دیگر است."

رضائی، یوسف (۱۳۶۴-۱۲۷۴)

حج، مقدمه غلامرضا سعیدی، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۹۳ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴-۵۴۰-۰۰۸-۲

چاپ دیگر

حج یوسف، مقدمه غلامرضا سعیدی، قم، دارالتبلیغ اسلامی، بی تا، ۱۹۹ ص.

سفرنامه ی نویسنده و درباره اماکن و ارکان حج است. این کتاب شامل دو بخش است. در بخش نخست بخشی از فلسفه ی حج و ارکان آن بیان شده است. بخش دوم به سفر نویسنده به حج در سال ۱۳۹۵ قمری اختصاص داده شده است.

رضوی، هاشم (متولد ۱۳۳۸)

طواف در باران: مجموعه ی خاطرات سفرهای متعدد حج بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، مشهد، کاتبان، چاپ ۱،

۳۰۹ ص.

شابک: ۹۶۴-۹۱۸۲۸-۸-۸

عنوان دیگر: مجموعه ی خاطرات سفرهای متعدد حج بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران.

مجموعه خاطرات افراد مختلف است که از سال ۱۳۵۸ تا ۱۳۷۵ به حج مشرف شده اند. این افراد، هر کدام از منظر و دیدگاهی به حج و مسائل مکه و مدینه پرداخته اند. از اینرو مجموعه ای کامل از بررسی های متنوع پدید آمده است.

ص: ۱۹۳

چراغستان خاموش و مسجد بی محراب: خاطره ها و برداشت هایی از سفر حجاز، تهران، سوره مهر، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۲۲۸ ص، رفیعی.

شابک: ۷-۲۳۰-۵۰۶-۹۶۴-۹۷۸

مجموعه ای از خاطره های نویسنده در جریان سفر حجاز و برداشت های او از روح اعمال و باطن اماکن و وضعیت فکری- عقیدتی حاکم بر این سرزمین است. مطالب در قالب دو فصل تدوین گردیده است. فصل اول با عنوان «چراغستان خاموش» به خاطره های سفر مدینه اختصاص دارد. «مسجد بی محراب» عنوان فصل دوم است که کنایه از مسجد الحرام است که در عین فقدان محراب، محرابگاه همه مساجد جهان است و نمازگزاران سراسر جهان رو به آن نماز می خوانند و خدا را عبادت می کنند. نویسنده در این فصل خاطرات سفر مکه اش را نگاشته است. مباحث تاریخی و احکام را مستند ساخته تا به اصالت آنها خدشه وارد نشود. مسجد النبی، خانه ی زهرا (س) و علی (ع)، بقیع، بازار مدینه، کعبه، مسجد الحرام، غار حرا و غار ثور از جمله اماکنی است که نویسنده از آنها بازدید کرده است.

رمضانی فرخانی، حسین (۱)

صبح اندیشه، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۲۴۰ ص، رفیعی.

شابک: ۵-۷۴-۷۶۳۵-۹۶۴

چاپ دیگر

مشهد، نشر الف، چاپ ۱، ۲۶۴ ص، رفیعی.

خاطرات نویسنده در سفر حج عمره و حج واجب است. این کتاب که در دو فصل تدوین شده است خاطره نویسی مؤلف از سفر عمره و حج است که با قلمی روان و احساسی نوشته شده و خواننده را همراه خود به سفر می برد. در این کتاب نویسنده خاطرات جالب و خواندنی از دیگر زائرین نیز آورده است که خواندنی می باشد. در فصل اول خاطره سفر عمره در

ص: ۱۹۴

سال ۱۳۷۵ است که سخن دل است، چراکه همان لحظه که به اندیشه رسیده بر قلم جاری شده است. اما فصل دوم خاطرات سفر حج سال ۱۳۸۲ است و بیشتر ثبت وقایعی است که اتفاق افتاده است.

روشنگر، مجید (متولد ۱۳۱۴)

عبور از متن برهوت، تهران، مروارید، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۵۵ ص.

شابک: ۳-۷۶-۸۸۳۸-۹۶۴-۹۷۸

خاطرات حج نویسنده است. او با قلم ادبی و هنری، خاطرات خود را در قالبی جذاب و زیبا تدوین کرده است. گرایش نویسنده، نقد رفتارهای سعودی ها و حجاج است و در صدد آسیب شناسی حج بوده است.

زواریان، زهرا

شبستان دل: سفرنامه حج تمتع، سال ۱۳۷۲

، تهران، سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، انتشارات مدرسه، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۱۵۲ ص، رقعی.

شابک: ۵-۸۳۵-۴۳۶-۹۶۴

مجموعه یادداشت هایی از سفر حج نگارنده در سال ۱۳۷۲ است. وی این یادداشت ها را ذیل سه بخش نگاشته که عبارت اند از: حضور در مدینه؛ میقات در مکه (انجام مناسک)؛ پس از اعمال. در هر بخش آنچه دیده و احساس کرده را با قلمی روان توصیف کرده است.

سازمان دانش آموزی استان گیلان

طواف عشق: مجموعه خاطرات دانش آموزان از سفر مکه معظمه و مدینه منوره تابستان ۱۳۸۵، گیلان، سازمان دانش آموزی، بی تا، ۴۸ ص، وزیری.

مجموعه ای از خاطرات دانش آموزان گیلانی است، که در سال ۱۳۸۵ در قالب عمره دانش آموزی به سفر عمره مشرف شده اند. البته کل متن هر دانش آموز نیامده بلکه مطالب تکراری حذف و متون تهذیب و ویرایش شده اند. این مجموعه گویای گرایش ها و افکار دانش آموزانی است که در اوائل سال های جوانی حج مشرف شده اند و احساسات خود را در این نوشته ها بیان کرده اند.

ص: ۱۹۵

ساسانی خواه، فائزه (متولد ۱۳۵۷)

تا صور اسرافیل، تهران، سفینه، چاپ ۱، ۲۰۶ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۰۰۱-۱۱-۲

خاطرات حج نویسنده است. هر یک از مراحل حج و هر کدام از مناسک را به تفصیل و با آداب تمام گزارش کرده و نظریات افراد پیرامون خود را منعکس نموده است.

سامعی، قربانعلی

باغ سبز عشق: خاطره حج، تهران، مرکز نشر هنر اسلامی، چاپ ۱، ۸۴ ص، رقعی.

مجموعه خاطرات نگارنده از مسائل و وقایع حج و نیز زیارتگاه ها و اماکن متبرک یا تاریخی مکه و مدینه است که با قلم هنری و ادبی نگارش یافته است.

سبحانی، جلال

سفرنامه آخرین حج پیامبر (ص)، به سفارش مؤسسه یاران امین، گروه تاریخ و سیره، قم، مؤسسه یاران امین، چاپ ۱، ۹۴ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۰۶-۸۰۶۷-۲

گزارش حجه الوداع یا آخرین حج پیامبر (ص) است که به معرفی امام علی (ع) به عنوان ولی و امام پس از خود پرداخت و بدین طریق دین را تکمیل نمود. مجموعه حوادث این دوره با دقت و با اتکاء بر اسناد و مدارک تاریخی و روایی بیان شده است.

سبحانی، حسینعلی

در حریم حرم دوست، همدان، مکنون، چاپ ۱، ۱۱۷+۱۶ ص، جیبی.

گزارشی از سفر حج نویسنده، به همراه معرفی اماکن مذهبی، و شرح مناسک حج است. نویسنده با تکیه بر آیات قرآن، احادیث و منابع علمی و مستحکم به تدوین این اثر اقدام کرده است.

ص: ۱۹۶

عمره را آن گونه که دیدم به انضمام ادعیه و مناسک عمره و حج، تهران، احسان،

چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۱۲۰ ص، رقعی.

شابک: ۴-۶۸۱-۳۵۶-۹۶۴-۹۷۸

گزارش خاطرات سفر حج نویسنده است. وی اطلاعاتی را درباره مراسم و مناسک حج از دیدگاه اهل سنت عرضه کرده و پس از آن به مقایسه آن با انجام مراسم و مناسک حج در مذهب شیعه پرداخته است. برخی از ادعیه های معمول در مناسک عمره و تمتع، نیز در صفحات پایانی کتاب آمده است.

سلطان محمد میرزا قاجار (۱) (۲-ق)

سفرنامه سیف الدوله معروف به سفرنامه مکه، نوشته سیف الدوله سلطان محمد، تصحیح و تحشیه علی اکبر خداپرست، تهران، نشر نی، چاپ ۱، ۴۶۹ ص، وزیری.

گزارش سفر نویسنده به مکه و ذکر مناسک حج است. البته وی پس از پایان مراسم حج، به عراق رفت و در آنجا به زیارت عتبات مشغول گردید سپس به ایران بازگشت و همچنان به سفر خود ادامه داد و به خراسان عزیمت کرده است. نویسنده در طی بیان خاطرات سفر خود، از ذکر خاطرات سفرهای سابق نیز غافل نمی ماند و هر جا که فرصتی پیش آمد به مسافرت های قبلی خود مثلاً سفر به افغانستان نیز اشاره می کند.

سلیمانی بزچلوئی، نادر (متولد ۱۳۳۹)

میقات حج، تهران، مؤلف، ۱۳۸۰، ۱۸۴ ص، رقعی.

شابک: ۵-۶۲۷-۳۳۰-۹۶۴

سفرنامه حج مؤلف و گزارشی از وقایع و مسائل رؤیت شده یا شنیده شده است.

ص: ۱۹۷

۱- محمد میرزا قاجار؛ سلطان سیف الدین محمد میرزا قاجار؛ سیف الدوله سلطان محمد بن فتحعلی؛ قاجار، محمد میرزا بن

فتحعلی

سلیم خان تکابی (۱) (درگذشت ۱۳۲۶ ق)

حج نامه: سفرنامه حج از سال - هجری قمری، به کوشش رسول جعفریان، قم، مورخ، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۱۴۴ ص.

شابک: ۰۰ - ۱ - ۹۱۰۳۰ - ۹۶۴ - ۹۷۸

گزارش سفر حج مرحوم سلیم خان تکابی، از خان های کرد منطقه تیکان تپه یا تکاب امروزی است. این سفرنامه یکی از تازه ترین سفرنامه های حج عصر قاجاری است، که به دست آمده است و گویای وضعیت مکه و مدینه در یک قرن پیش است. و به دلیل اطلاعات قدیمی و تاریخی که در آن آمده، جزء اسناد با ارزش تاریخی می باشد. در این کتاب جدای از اطلاعات سفرنامه ای که صورتی از سیاحت نامه دارد، می توان فهرستی از احکام و مناسک حج و همین طور ادعیه و آداب زیارت را به روش اهل سنت ملاحظه کرد.

سلیمی فر، مصطفی (متولد ۱۳۳۶)

با دانشجویان در خانه دوست، مشهد، نشر موحد، چاپ ۱، ۴۷ ص، رقعی.

شابک: ۳ - ۴ - ۹۱۳۰۵ - ۹۶۴

گزارش خاطرات نویسنده از سفر به مکه و مدینه به همراه دانشجویان دانشگاه های شهر مقدس مشهد است. وی که استاد دانشگاه فردوسی مشهد است، خاطرات خود را از وقایع سفر حج و حضور در مکه و مدینه بیان کرده است.

سید، کمال (متولد ۱۳۳۶)

اسمع یا اخی او فی الطریق الی المیثاق، قم، انصاریان، چاپ ۱، ق. /، ۱۶۰ ص، رقعی.

شابک: ۱ - ۴۴۳ - ۴۳۸ - ۹۶۴

ص: ۱۹۸

۱- تکابی، سلیم خان

گزارش سفر حج نویسنده و مسائل و رخدادهایی است که در جریان سفر به مکه و مدینه شاهد آنها بوده است.

شایان، مهدی (متولد ۱۳۵۶)

سفیدپوش سیاه روی: ذکر خاطرات حج عمره مفرده دانشجویی، ویرایش یاسر اسماعیلی دورباطی، اصفهان، مهدی شایان، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۱۲۱ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۰۶-۴۰۱۳-۱

چاپ دیگر

اصفهان، شمیم معرفت، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۶۴ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۰۲۰۰-۰-۳

مجموعه خاطرات روزانه ی مؤلف از سفره عمره دانشجویی در شهریور ۱۳۷۹ است. وی به همراه دانشجویان در کاروان دانشجویی منطقه ی چهار کشور عازم سفره عمره شده است.

شرفی، محمود (۱۲۹۱-۱۳۷۰)

مشتاقی و مهجوری: بخشی از مکاتبات عرفانی حاج سیدمحمود شرفی به ضمیمه خاطرات حج، به کوشش منصور شرفی، تهران، نشر احسان، چاپ ۱، ۸۰ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۳۵۶-۴۷۱-۱

عنوان دیگر: مکاتبات عرفانی حاج سیدمحمود شرفی به ضمیمه خاطرات حج

مجموعه مکاتبات عرفانی حاج سیدمحمود شرفی، یکی از علمای اهل سنت، به ضمیمه ی خاطرات حج وی است. اولین بخش این مجموعه حاصل نگاه عبرت آمیز به جهان هستی و شرح تفکر ساعاتی است که در یکی از شب های مبارک رمضان، به وسیله ی مرحوم سیدمحمود شرفی نوشته شده و «غم نامه» نامیده شده است. بخش دوم نافه ی «شوق و شرر» است که ایشان پس از زیارت حرمین شریفین کعبه ی معظمه و روضه ی مطهر محمدی در سال ۱۳۴۵ نوشته اند. بخش سوم، بحث حج و محاسن زیارت حرمین شریفین از کتاب سیری در حقایق انسان است که

ص: ۱۹۹

طی آن به اهمیت مناسک حج از دیدگاه قرآن و سنت اشاره گردیده است. بخش دیگر نامه ای است پندآمیز در قالب نظم و نثر که به وسیله این عارف خطاب به یکی از دوستانش نگاشته شده است.

شریل لی، مهین دخت (متولد ۱۳۳۶)

خانه دوست، تهران، مهین شریل لی، چاپ ۱، ۱۴۶ ص، رقی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۰۴۱۰-۲۶-۴

گزارشی از سفر نویسنده به مکه مکرمه و مدینه منوره در قالب سفرنامه است. او احساسات، یافته ها و مشاهدات خود از اماکن متبرکه و دیگر وقایع و رفتارها را به دقت گزارش کرده است.

شفاعی بجستان، آرش

سنگ در سرزمین آینه ها، تهیه کننده مرکز آفرینش های ادبی حوزه هنری، تهران، شرکت انتشارات سوره مهر، چاپ ۱، ۸۸ ص.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۰۶-۷۹۱-۳

عنوان دیگر: سنگ در سرزمین آینه ها: یادداشت های سفر حج.

گزارش مسائل و وقایعی است که نویسنده در سفر حج با آنها مواجه بوده است. البته نویسنده در صدد عرضه ی فلسفه احکام حج و بیان حکمت مناسک با قلم ادیبانه و ادبی بوده است.

شهربانو بیگم (۱) (درگذشت ۱۱۲۰ ق)

سفرنامه منظوم حج (همراه با نقشه ها و تصاویر)، سراینده بانوی اصفهانی، به کوشش رسول جعفریان، تهران، سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح، چاپ ۱، نه+ ۱۱۱ ص، خشتی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۴۰۸-۹۱-۱

ص: ۲۰۰

۱- همدم کفشگر سیچانی، حاجیه؛ کفشگر، همدم

سفر سبز: خاطرات حج یک زن، سراینده یک بانوی اصفهانی، مؤلف و برگردان به نثر حاجیه همدم کفشگر، اصفهان، پویان مهر، چاپ ۱، ۲۰۰ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۷۱۱-۱۱-۶

سفرنامه ی حج منظوم سیده شهربانو بیگم، دختر محتسب الممالک، مربوط به اواخر دوران صفویه با قالب شعر و نظم ادبی است. خاندان سیده بانو اصفهانی از سادات حسنی اردوباد- در نزدیکی رود ارس- بوده اند و در اصفهان زندگی می کردند، وطنی چندنسل منصب محتسب الممالکی حکومت صفویان را برعهده داشته اند، همسر وی میرزا خلیل، رقم نویس بوده است. وی بر اساس آنچه که در آغاز سفرنامه ی منظوم خود آورده است، پس از

فوت همسرش از سوی برخی بستگان و دیگر افراد مورد اذیت و آزار قرار می گیرد تا جایی که آسودگی و راحتی، از زندگی او سلب می شود. به همین دلیل به فکر چاره افتاده و به این نتیجه می رسد که باید به سفر حج رود. مدت زمان سفر بانوی اصفهانی به خانه ی خدا هفت ماه بوده است. اشعار وی با سادگی و روانی سروده شده است و از نظر قواعد شعری نیز مشکلی ندارد. اهمیت این منظومه ی حج بدان دلیل است که سراینده ی آن زنی است فرهیخته و این مسأله در تاریخ ادبیات فارسی، کم نظیر است.

این کتاب تحت عناوین سفرنامه منظوم حج: هزار و دویست بیت و سفر سبز: خاطرات حج یک زن، سراینده یک بانوی اصفهانی توسط ناشران مختلف در سال های متفاوت منتشر شده است.

شیخانی، علی باقر (متولد ۱۳۴۱)

آنگاه که اهل بیت علیهم السلام را شناختم، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۸۰ ص، پالتویی.

شابک: ۹۷۸-۹۸-۹۶۴-۵۴۰-۱۸۲-۳

خاطرات سفر حج مؤلف است که به صورت داستان بیان شده است. نویسنده دیده ها و شنیده های خود را تنظیم کرده و به صورت یک داستان بلند عرضه کرده است.

ص: ۲۰۱

صابری، حبیب الله (متولد ۱۳۲۸)

ره آورد حجاز: سفرنامه حج، تهران، پیام عدالت، چاپ ۱، ۴۴۸ ص.

گزارش سفر نویسنده به مکه و مدینه به منظور مناسک حج است. مراحل حج از آغاز تا پایان و هر یک از اعمال و مناسک به تفصیل و همراه با شرح و بیانات متعدد عرضه شده است.

صادقی، محمود (متولد ۱۳۳۹)

سفرنامه حج، تهران، راز قلم، چاپ ۱، ۵۳ ص، رقی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۰۲۱۸-۲-۶

مجموعه خاطرات و اطلاعاتی است که نویسنده در جریان سفر حج یادداشت می کرده است و هم اکنون در قالب سفرنامه عرضه کرده است.

صادقی، میترا (متولد ۱۳۵۲)

روایت مشرقی: گزیده ای از خاطرات مدیران، معاونین و روحانیون کاروان های عمره دانشجویی، زیر نظر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، قم، معارف، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۵۲ ص، رقی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۱-۰۷۲-۹

عنوان دیگر: گزیده ای از خاطرات مدیران، معاونین و روحانیون کاروان های عمره دانشجویی.

چاپ دیگر

تهران، فراندیش، چاپ ۱، ۱۸۲ ص.

شابک: ۹۶۴-۳۸۸۳۹۸-۰

مجموعه خاطرات تربیتی و معنوی مدیران، معاونان و روحانیان کاروان های عمره دانشجویی است که در آن تأثیر و نقش معنوی حج در تحول روحی دانشجویان منعکس شده است. از روحیه دانشجویان، نمازها و عبادت های آنها و از نگرش های متفاوتی که درباره مسائل مذهبی داشته اند گزارش های کوتاهی صورت گرفته است. سفر حج و عمره به دلیل عظمت آن در دیدگاه مسلمانان معمولاً موجب تحول روحی و تغییرات درونی افراد می شود.

ص: ۲۰۲

حج و نیایش الهی: حج برنامه و روشی موثر در هدایت، تربیت، مدیریت و نیایش با خداوند؛ به انضمام نظام آموزش و پرورش عربستان

، ویرایش لیلیا ساکی، تهران، کارین، چاپ ۱، ۱۵۲ ص، رقی.

شابک:

X

۹۶۴-۷۴۹۱-۱۴-

عنوان دیگر: حج برنامه و روشی موثر در هدایت، تربیت، مدیریت و نیایش با خداوند.

مجموعه خاطرات و تجربیات نگارنده در سفر به مکه و مدینه است. عناوین فصول کتاب بدین قرار است: کلیاتی درباره ی ماهیت، اهداف و روش های هدایت؛ تربیت، و مدیریت آدمی و جایگاه حج در آن؛ آمادگی، مقدمات سفر و آداب حج؛ سفرنامه ی حج؛ کلیاتی درباره ی حج و آداب آن، حج و نیایش خداوندی؛ برنامه های حج زائران ایرانی؛ کلیاتی درباره ی نظام اجتماعی، فرهنگی، و جغرافیایی عربستان؛ و درباره ی نظام آموزش و پرورش عربستان.

صافی گلپایگانی، لطف الله (۱) (متولد ۱۲۹۷)

سفرنامه حج، قم، دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۶۴، ۳۰۳ ص، رقی.

فروست: جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دفتر انتشارات اسلامی- ۲۸۴

چاپ دیگر

قم، مؤسسه انتشارات حضرت معصومه (س)، چاپ ۱، ۴۳۲ ص، رقی.

سفرنامه حج مؤلف در سال ۱۳۶۱ شمسی (۱۴۰۲ قمری) است. نویسنده علاوه بر بیان خاطرات سفر حج، فلسفه و اسرار احکام و مناسک حج را نیز مورد بررسی قرار داده است. وی که اکنون از مراجع تقلید است عمدتاً

و غالباً از منظر فقه و احکام فقهی به تبیین و گزارش مسائل حج می پردازد.

ص: ۲۰۳

صالح زاده، مدینه (متولد ۱۳۴۷)

سفرنامه حج، تهران، انعام، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۲۹۵ ص.

شابک: ۸-۱۰-۵۸۹۱-۹۶۴

گزارش سفر حج نویسنده است. نگارنده مشاهدات و مطالعات خود را به صورت روزانه می نوشته و پس از پایان مراسم حج، این یادداشت ها را تنظیم و کتاب حاضر را ساخته است.

صالحی قهفرخی، حسین (متولد ۱۳۴۱)

بام پرواز: سفرنامه حج عمره، فرخ شهر، آصف، چاپ ۱، ۵۵ ص.

شابک: ۵-۷۷-۷۰۴۳-۹۶۴

مجموعه خاطرات نویسنده درباره ی وقایع و مسائل حج عمره است. وی حج را زمینه ای برای تقرب انسان به خداوند و وصال حق دانسته است.

صبری پاشا، ایوب (۱) (درگذشت ۱۸۹۰)

مرآه الحرمین: سفرنامه مکه، ترجمه عبدالرسول منشی، به کوشش جمشید کیانفر (۲)، تهران، دفتر نشر میراث مکتوب، چاپ ۱، ۵۱۸ ص، وزیری.

شابک: ۶-۳۰-۶۷۸۱-۹۶۴

گزارش دیدنی ها و شنیدنی ها در سفر حج که بیانگر مسائل و احکام حج و تاریخ تحولات مکه و مدینه است. نویسنده کتاب، ایوب صبری پاشا از فضلا و صاحب منصبان دولت عثمانی است. وی زمانی امیرالامراء و در پایان عمر رئیس اداره حسابداری دریایی (محاسبات دایره بحریه) عثمانی بود. کتاب مرآه الحرمین در پنج جلد درباره تاریخ مکه و مدینه، به زبان ترکی عثمانی تالیف شده است. اما تنها دو جلد آن که مشتمل بر تاریخ مکه است در سال ۱۳۰۸ هـ ق به اهتمام میرزا عبدالرسول منشی، از مترجمان دارالترجمه ناصری، به فارسی برگردانده شده است. کتاب حاضر

ص: ۲۰۴

۱- ایوب صبری پاشا؛ پاشا، ایوب صبری؛ صبری، ایوب

۲- متولد ۱۳۳۰

تصحیح دو جلد ترجمه فارسی کتاب است. کتاب از سه وجهه (بخش) تشکیل شده است. وجهه اول حاوی این مطالب است: موقعیت جغرافیایی مکه، وضعیت بناهای معظم آنجا، شکل خانه های اهالی مکه، آب و هوا، گیاهان خواص دارویی یا مضرات آن ها، بیماری های رایج در حجاز، چگونگی ساخت کعبه، فضایل کعبه، چگونگی و ویژگی های زندگی مردم در مکه. مطالب این بخش با روایات مختلف همراه است. در وجهه دوم با استناد به روایات و منابع متعدد از تاریخچه تأسیس و ساخت اولیه کعبه و تغییرات بازسازی های آن در طول تاریخ سخن رفته است. وجهه سوم درباره گسترش و توسعه حرم مطهر کعبه در مرحله نخست است.

صحرائیان، محمدحسن

سفرنامه عشق، شیراز، نوید شیراز، چاپ ۱، ۱۱۰ ص، رقعی.

شابک: ۷-۰۸-۵۹۵۷-۹۶۴

سفرنامه حج مؤلف در سال ۱۳۷۲ شمسی (۱۴۱۳ قمری) است. نگارنده مشاهدات و تأملات خود را در قالب سفرنامه حاضر مکتوب کرده است. گرایش او اینست که حج یک نوع عشق ورزی حجاج با خداوند است و حج عرصه ای برای تمرین عشق است.

صدر، بنت الهدی (۱) (۳۹-۷۹ م)

ذکریات علی تلال مکه، قم، دارالکتاب الاسلامی، چاپ ۱، ق، ۷۴ ص، رقعی.

گزارش خاطرات نگارنده در سفر حج است. نویسنده در خلوت خود و بر فراز تپه های مکه احساس درونی خود را از این سفر زیارتی باز می گوید و یافته های معنوی خود را عرضه می کند. مهم تر اینکه تجاربی که در جریان این تأملات معنوی به دست آورده، دوست دارد برای دیگران باز گو کند.

ص: ۲۰۵

۱- بنت الهدی صدر؛ صدر، آمنه؛ صدر نجفی، بنت- الهدی

صمدیانی، غلامرضا (متولد ۱۳۴۰)

در دیار دوست: سفرنامه ی حج، مشهد، آهنگ قلم، چاپ ۱، ۸۰ ص، رقی.

شابک: ۹۶۴-۷۶۴۱-۶۲-۱

مجموعه خاطرات و گزارش های نویسنده از سفر حج و دیدار از اماکن زیارتی شهرهای مکه و مدینه و انجام مناسک حج است.

صموتی، مینا (متولد ۱۳۲۶)

ستون توبه، ورامین، واج، چاپ ۱، ۴۹ ص.

شابک: ۹۶۴-۵۸۵۱-۳۰-۰

خاطرات حج نویسنده است. نگارنده با این گرایش که حج راهی برای بازگشت به سوی خدا است، روشی برای دور شدن از شیطان و پلیدی ها و آمدن به سوی خداوند است، این سفرنامه را نوشته است.

ضرابی، محمد حسن

دیدار با امام زمان (عج) در مکه و مدینه

، مشهد، هاتف، چاپ ۱، ۱۳۷۵، ۲۲۴ ص، رقی.

گزارش از حالات معنوی و شرح حال کسانی است که در ایام حج به ملاقات با امام زمان موفق شده اند. نویسنده، با هدف امیدوار نمودن زائران خانه خدا به امکان دیدار با امام زمان و با بهره گیری از کتاب های روایی معتبر، به شرح حال اشخاصی می پردازد که در سفر مکه به دیدار امام زمان نائل شدند؛ از قبیل: سیدرشتی، امیر اسحاق استرآبادی، شیخ علی محمد کرکی، میرزا محمد استرآبادی، آیت الله لنگرودی، علی بن مهزیار، حاج محمد علی فشندی تهرانی، حاج عباس کاریزنویی، محمد باقر ملبوبی، عیسی بن مهدی جوهری و یوسف بن احمد جعفری.

ضمیری، محمدعلی

بطواف کعبه رفتم، شیراز، لوکس (نوید)، چاپ ۱، ۹۸ ص.

خاطرات حج نویسنده است. مشاهدات و احساسات خود را در قالب این سفرنامه بیان کرده است.

ص: ۲۰۶

طالب شهرستانی، امیرمحمد اسماعیل (۱) (متولد ۱۳۰۴)

شبهای حجاز، تهران، جهان رایانه، چاپ ۱، ۱۶۸ ص.

شابک: ۹۶۴-۶۷۱۵-۰۴-۴

خاطرات حج نگارنده است. این سفرنامه از متون قدیمی درباره ی وضعیت حجاز و مکه و مدینه است و اطلاعات سودمندی از وضعیت پیشین اماکنی که الآن اثری از آنها نیست یا تغییر جدی پیدا کرده اند، می دهد.

طاهریان، سعید

او و دیگر هیچ، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۲۰ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴-۵۴۰-۰۸-۲

مجموعه خاطرات و احساسات و تأملات نویسنده در جریان سفر او به حج است. سبک این کتاب متفاوت است و به صورت سفرنامه نویسی با سبک داستانی، گزارشی از سفر به مدینه و مکه دارد و نسبتاً با قلمی روان و جذاب نگارش یافته است. شاید بتوان گفت نویسنده از روش خسی در میقات جلال آل احمد سرمشق گرفته است.

طباطبایی تبریزی، محمدرضا بن عبدالجلیل (قرن ۱۳)

هدایه الحجاج: سفرنامه مکه (۱۲۹۶-۱۲۹۷ ق/ ۱۲۵۸-۱۲۵۹ ش)، تصحیح رسول جعفریان، قم، دلیل ما؛ مورخ، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۲۹۶ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۰۵۱۸-۴-۰

این سفرنامه، از جمله سفرنامه های نوشته شده در دوره قاجار است.

این سفرنامه ترکیبی از گزارش های روزانه و مباحث موضوعی است.

از بررسی روش مؤلف چنین بر می آید که در تدوین کتاب، از منابع مختلف استفاده کرده و کوشیده است کتاب خود را از حالت سفرنامه ای صرف در آورد. توجه به این نکته ضروری است که نویسنده بنای نگارش سفرنامه داشته، نه مناسک. بنابراین نباید تصور

ص: ۲۰۷

کرد هدایه الحجاج به معنای هدایت حجاج به مناسک است. به نظر مصحح، نویسنده دو هدف را در این سفرنامه دنبال کرده است: نخست ارائه اطلاعات به مسافر و زائر بیت الله الحرام، که بدانند از کدام

مسیر برود، از چه وسیله نقلیه استفاده کند، و به عنوان یک مسافر چگونه رفتار کند تا کمتر با مشکل روبرو شود. اما هدف دیگر وی آن است که مسافر بدانند در چه روزگاری زندگی می کند و ابعاد مدنیت تا کجا پیش رفته است.

چاپ دیگر

سفرنامه مکه، تصحیح هارون وهومن، تهران، گوهرمنظوم، چاپ ۱.

شابک: ۹۶۴-۵۵۹۵-۹۳-۲

این اثر از جمله سفرنامه های ایرانی است که حدود دو قرن از آن می گذرد. از اینرو بیانگر اطلاعات سودمند تاریخی است و گویای وقایعی است که وضعیت مکه و مدینه در قرن سیزدهم قمری را نشان می دهند.

عالی پور، فضل الله (متولد ۱۳۴۱)

پروازی به دیار عشق، قم، نعمات، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۹۶ ص، رقی.

شابک: ۹۶۴-۸۳۷۱-۱۴-۸

سفرنامه کوتاهی است درباره مکه و مدینه و وصف اماکن مذهبی، احکام و مسائل حج و عمره که در لابه لای آن توصیف برخی داستان ها و مفاهیم قرآنی و نقل روایاتی در اهمیت فریضه حج نیز آمده است.

عالی حسینی، ماشاءالله

همخانه! عاشقان: خاطرات اولین عمره مفرده دانش آموزی استان بوشهر سال ۱۳۸۲، بوشهر، ماشاءالله عالی حسینی، چاپ ۱، ۵۱ ص.

شابک: ۹۶۴-۰۶-۷۰۵۹-۶

عنوان دیگر: عاشقان: خاطرات اولین عمره مفرده دانش آموزی استان بوشهر

سال ۱۳۸۲

ص: ۲۰۸

عابدی، عین الله (۱) (متولد ۱۳۴۸)

زمزمه های عارفانه: زمزمه ها و مناجات های دانشجویان در سرزمین وحی، تابستان ۱۳۸۲، تدوین نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، معاونت فرهنگی، قم، دفتر نشر معارف، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۱۷۰ ص، رقعی.

شابک: ۹-۱۶-۸۵۲۳-۹۶۴

عنوان دیگر: زمزمه ها و مناجات های دانشجویان در سرزمین وحی، تابستان ۱۳۸۲.

مجموعه ای از نوشته های کوتاه و متوسطی است که توسط دانشجویان نوشته شد. و بیانگر احساسات و خاطرات آنها در جریان سفر حج است. البته همه متن نوشته های آنها نیامده بلکه گزیده ای از سفرنامه های دانشجویان در سفر به مکه و مدینه است.

عباسپور تمیجانی، محمد حسین (۲) (متولد ۱۳۱۶)

سفر به سرزمین عشق: یادداشت های سفر حج، تهران، آینده سازان؛ شهراب، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۱۹۲ ص، وزیری.

شابک:

X

-۰۴۴-۳۱۴-۹۶۴

مجموعه یادداشت هایی است که نگارنده در سفر حج نوشته است. او

مشاهدات، احساسات و تفکرات تنهایی خود را به قلم کشیده است. نیز حج مطلوب را ترسیم کرده و حج فعلی را نقادی نموده است.

عباسی، محمدمهدی (۱۳۲۵-۱۳۸۰)

سرای عشق: خاطرات سفر به حج، تهران، موعود اسلام، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۶۴ ص، رقعی.

شابک: ۴-۴۳-۲۷۹۶-۹۶۴-۹۷۸

ص: ۲۰۹

۱- عابدی، عین الله

۲- تمیجانی، محمد حسین؛ عباسپور، م. ح.

مجموعه خاطرات نویسنده درباره سفر حج است. او مشاهدات و افکار و احساسات خود را بیان نموده است.

عباسی، نجفعلی (۱) (متولد ۱۳۱۲)

میقات عشق: سفرنامه منظوم حج، سراینده نجفعلی عباسی دشت بیاض م تخلص به عدن، مشهد، نشر جلیل، چاپ ۱، ۱۶۷ ص، رقعی.

شابک: ۰-۹۱-۸۱۰۲-۹۶۴

عنوان دیگر: سفرنامه منظوم حج.

مجموعه اشعاری در قالب غزل، قصیده، مثنوی، دوبیتی و رباعی، با موضوعاتی درباره ی مسائل حج است. البته در این مجموعه اشعار دیگری درباره ی مسائل دیگر مذهبی هست. از جمله عناوین این سروده ها می توان به موارد زیر اشاره کرد: یاد یاران قدیم؛ غرور و سرکشی؛ ساز غم؛ ای وطن؛ قدرت عشق؛ دختر جنوب.

عبدالله زاده، محرم (متولد ۱۳۴۵) و عمراهی، یونس (متولد ۱۳۵۰)

قرار بی قراران، ارومیه، سازمان دانش آموزی استان آذربایجان غربی، چاپ ۱، ۸.

شابک: ۸-۳۴۶۲-۰۴-۹۶۴-۹۷۸

مجموعه سفرنامه های حج عمره دانش آموزان است که احساسات و مشاهدات خود را در سفر حج نوشته اند.

عبداللهی فرد، کوروش (متولد ۱۳۴۵)

بر لب دریا: حسب حال حج، تهران، مهرنامگ، چاپ ۱، ۷۲ ص، رقعی.

شابک: ۷-۱-۹۰۳۸۸-۶۰۰-۹۷۸

عنوان دیگر: حسب حال حج.

گزارشی از خاطرات نویسنده در سفر حج است. او دیده ها و شنیده های

ص: ۲۱۰

خود را مکتوب می کرده و مجموعه این یادداشت ها را بازنویسی کرده و کتاب کنونی را ساخته است.

عرب، عصمت (متولد ۱۳۵۸)

گل ریزان معشوق و اشک ریزان عاشق، تهران، فرزندگان تهران، چاپ ۱، ۵۳ ص، رقعی.

شابک: ۰-۳-۹۱۱۲۹-۹۶۴-۹۷۸

سفرنامه ی معنوی دانش آموزی جوان به مکه مکرمه و مدینه منوره است. سفر وی به همراه عده ی دیگری از دانش آموزان از سوی سازمان دانش آموزی برنامه ریزی شده است. خاطرات جالب وی در این سفر و بیان احساسات ناب و خالص اش، در این کتاب جمع آوری شده است. او معتقد است: با این سفر در دریا رها شد تا با شنا در آب های پهناور، طعم معرفت و حقایق مذهبی را با دل و جان خویش لمس نماید.

عربشاهی، غلامحسین (متولد ۱۳۱۳)

با کاروان عمره: سفرنامه حج، تهران، مؤسسه فرهنگی و هنری عقیق آران، چاپ ۱، ۲۷۹ ص، رقعی.

شابک: ۸-۰۶۱-۹۲۰۷۱-۹۶۴

گزارش و توصیف بناها و مکان های مقدس، اعمال و مناسک حج عمره است. همچنین وضعیت دینی، اجتماعی و فرهنگی عربستان را نقد نموده و به آسیب شناسی اعتقادات و رفتارهای حجاج پرداخته است.

عطائی، مرتضی (متولد ۱۳۳۵)

داستانهای حج، مشهد، نشر الف، ۹۶ ص.

گزارشی از خاطرات نویسنده در سفر حج است. نویسنده، مشاهدات خود از سرزمین وحی را با قلمی روان به رشته تحریر درآورده است.

عطایی، نادر (متولد ۱۳۱۹)

وصالی دوباره، تهران، میرسعیدی فراهانی، چاپ ۱، ۶۳ ص.

ص: ۲۱۱

خاطرات حج نویسنده است. به نظر ایشان سفر حج زمینه ای برای وصال به حق و خداوند است و موجب تقرب می گردد. ایشان مناسک و اعمال حج و نیز تمامی مشاهدات خود را به منظور درس آموزی و تجربه اندوزی دیگران گزارش کرده است.

عظیمی، محمد

خاطرات حج، تهران، دهخدا، چاپ ۱، ۱۳۶۳، ۱۲۰ ص، رقعی.

گزارش سفر حج نویسنده است. ایشان دیده ها و شنیده های خود را تحلیل و بررسی کرده است.

علوی شوشتری، عبدالمجید (متولد ۱۳۳۳)

سفرنامه حج، اهواز، معتبر، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۲۶۱ ص، رقعی.

سفرنامه ی نویسنده در باب مناسک و رخدادهای حج است. این سفرنامه وضعیت کنونی حاکم بر سرزمین حجاز را بازگو کرده است. از دیگر مباحث این نوشتار شرح تغییرات و تحولاتی است که در این چند سال اخیر، در عربستان امروزی به وجود آمده و نیز تحولات سریع در جهان اسلام و تحولاتی که انقلاب اسلامی در ایران به آن سرعت بخشید.

علویه همایونی (۱)، زینب السادات (متولد ۱۲۹۶)

سفرنامه علویه همایونی، اصفهان، گلبهار، چاپ ۱، ۹۸ ص، رقعی.

مجموعه خاطرات خانم علویه همایونی در جریان سفر حج است. این خانم یکی از شاگردان حاجیه خانم بانو نصرت بیگم امین بوده است و در این کتاب خاطرات سفر حج خود را به رشته تحریر درآورده است.

ص: ۲۱۲

علیدوستی، همایون (متولد ۱۳۴۵)

پرواز در بهشت: سفرنامه مدینه منوره و مکه مکرمه، فرخ شهر، آصف، چاپ ۱، ۷۶ ص.

شابک: ۹-۸۹-۷۰۴۳-۹۶۴

گزارش سفر نویسنده به مکه و مدینه و توصیف دیده ها و شنیده های خودش است. وی حضور در مکه و مدینه جهت سفر حج را نوعی تقرب به خداوند و حضور در بهشت دانسته است.

علی میرزائی، مرجان (متولد ۱۳۵۰)

دیار یار: سفرنامه ی حج بهار، تهران، نیایش، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۲۰۰ ص، رقعی.

شابک: ۶-۸-۹۲۸۹۵-۹۶۴

گزارش خاطرات نگارنده از سفر حج در سال ۱۳۸۲ است. طی آن به توصیف مکه و مدینه و بیان تاریخچه ی مکان های مختلف آنها پرداخته و به گوشه هایی از زندگانی پیامبر (ص) و برخی از آداب و مناسک حج اشاراتی کرده است.

عمرانی، غلام رضا (متولد ۱۳۲۶)

تاقاف با عشق، تهران، لوح زرین، چاپ ۱، ۳۳۶ ص، رقعی.

شابک: ۲-۵۸-۸۲۰۵-۹۶۴

گزارش سفر نگارنده به حج است. وی با زبانی ادبی و به استناد اشعار حافظ و دیگر منابع تاریخی مهم این گزارش را نوشته است.

عنابستانی، علی اصغر (متولد ۱۳۵۰)

پابرهنه در بقیع: یادداشت های سفر حج، مشهد، آهنگ قلم، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۶۰ ص.

شابک: ۴-۳۳-۵۴۵۲-۶۰۰-۹۷۸

مجموعه یادداشت های سفر حج نویسنده است. وی همه مراحل و مناسک حج را و نیز زیارتگاه ها مثل مساجد را توضیح و گزارش کرده است؛ ولی به بقیع بیشتر پرداخته و زوایای بقیع از جمله تاریخ تحولات بقیع و شخصیت شناسی افراد را بیان کرده است.

ص: ۲۱۳

سفرنامه حج: اشعار مذهبی، شیراز، نوید شیراز، چاپ ۱، ۱۷۶ ص.

شابک: ۸-۱۸۸-۳۵۸-۹۶۴

توصیفاتی از اماکن مقدس مکه و مدینه و نیز اعمال و مناسک حج است که در قالب شعر بیان شده است.

فراهانی، محمدحسین بن مهدی (۱) (۱۲۶۴-۱۳۳۱ ق)

سفرنامه میرزا محمدحسین حسینی فراهانی: -ه. ق، به کوشش مسعود گلزاری (۲)، تهران، فردوسی، چاپ ۱، هشت+۴۰۷ ص، وزیری.

گزارش سفر حج نویسنده است و به اجرای مناسک حج و نیز وضع جغرافیایی کشورهای که مؤلف از آنها هنگام سفر حج عبور کرده، می پردازد. نیز به توصیف بناها و آثار تاریخی و اوضاع اجتماعی آن کشورها می پردازد. این سفرنامه در اوایل سده چهاردهم قمری (۱۳۰۲-۱۳۰۳) توسط حاج میرزا محمدحسین حسینی فراهانی برای ناصرالدین شاه قاجار نوشته شده است.

فربهی، مرتضی (متولد ۱۳۴۴)

همراه خویشتن، چهل منزل تا خویشتن: دل نوشته ها و خاطرات سفر به مکه مکرمه و

مدینه منوره، با نامه ای از جلال رفیع (۳)، تهران، همراهان جوان، چاپ ۱، ۱۳۸۸، رقعی.

شابک: ۹-۲-۹۰۹۹۴-۶۰۰-۹۷۸

عنوان دیگر: دل نوشته ها و خاطرات سفر به مکه مکرمه و مدینه منوره.

مجموعه خاطرات نویسنده از سفر حج است که با زبان شعر بیان شده است.

ص: ۲۱۴

۱- گلبن فراهانی، محمدحسین بن مهدی؛ ملک الکتاب فراهانی، محمدحسین بن مهدی

۲- متولد ۱۳۱۳

۳- متولد ۱۳۳۳

فرجی، محمدتقی (متولد ۱۳۴۳)

از میقات تا عرفات: سفرنامه حج، تهران، نیکناب، چاپ ۱، ۲۰۳ ص، رقعی.

شابک: ۹-۸۶-۷۳۰۲-۹۶۴

خاطرات حج نویسنده است که بخش میقات و محرم شدن تا عرفات آن برجسته تر و طولانی تر بیان شده است.

نمی از یم: سفرنامه حج، قم، مؤلف، چاپ ۱، ۱۳۷۲، ۴۱ ص.

سفرنامه حج مؤلف است. مؤلف مراحل مختلف حج و مناسک و اعمال این عبادات را به اجمال بیان و گزارش کرده است.

فرخپور یعقوبی، قاسمعلی (۱)

کتاب سفرنامه، بی جا، قاسمعلی فرخپور همدانی، ۱۳۶۴، ۲ جلد.

بررسی و تحلیل رخدادهای و مشاهدات نویسنده در سفر حج است. ویژگی

مهم این اثر اینست که به تفصیل هر مسأله و حادثه را توضیح می دهد و آراء و نظریات مختلف را بازگو می نماید.

فرخیان، سعیده السادات (متولد ۱۳۵۱)

سفرنامه های دیار عقیق، به کوشش ربابه فرخیان و زهرا سلمان (۲)، گلستان، عشق دانش، چاپ ۱، ۲ جلد.

شابک: ۶-۶۸-۷۸۳۶-۹۶۴

گزارش خاطرات نویسنده در سفر حج است. مؤلف اغلب به جنبه های اجتماعی حج پرداخته؛ مثل آداب اجتماعی یا شعارهای سیاسی و فعالیت های سیاسی.

فرهاد میرزا قاجار (۳) (۱۲۳۳-۱۳۰۵ ق)

سفرنامه فرهاد میرزا، تصحیح و تحشیه غلامرضا طباطبایی، تهران، مؤسسه مطبوعاتی

ص: ۲۱۵

۱- فرخپور، قاسمعلی؛ یعقوبی، قاسمعلی؛ یعقوبی همدانی، قاسمعلی

۲- متولد ۱۳۵۰

۳- فرهاد میرزا معتمدالدوله؛ قاجار، فرهاد میرزا بن عباس میرزا

علمی، چاپ ۱، ۱۳۶۶، ۴۲۲ ص، وزیری.

سفرنامه حج فرهاد میرزا معتمدالدوله پسر عباس میرزا است. این سفر از روز چهارشنبه هفتم شعبان سال ۱۲۹۲ قمری شروع و روز پنجشنبه دوم ربیع الثانی سال بعد (به مدت ۲۳۳ روز) به پایان رسیده است. کتاب دارای سه ضمیمه نیز هست. ضمیمه اول در باب مستحبات اعمال حج، ضمیمه دوم درباره وجه تسمیه ارکان اربعه بیت الله الحرام، و ضمیمه سوم درباره شهدای فحّ است.

قاسمی، امرالله (متولد ۱۳۲۷)

از دنا تا حرا، اصفهان، سام آرام، چاپ ۱، ۱۳۸۷،

۱۲۲ ص، رفعی.

شابک: ۸-۱-۹۰۳۸۷-۹۶۴-۹۷۸

خاطرات حج و گزارش فعالیت های حجاج در مراحل مختلف است. نویسنده کارهایی که در کاروان ها جریان دارد از آغاز در ایران تا مکه و برگشت را مرحله به مرحله توضیح می دهد.

قاضی عسکر، سیدعلی (متولد ۱۳۲۵) (به کوشش)

حدیث قافله ها، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۲۳۲ ص، وزیری.

شابک: ۳-۲۷-۷۶۳۵-۹۶۴

مجموعه ای از چند سفرنامه و یک مقاله درباره ی حج و سفرنامه حجاج است. این مجموعه شامل سه سفرنامه حج و یک مقاله مرتبط با آن است. سفرنامه نخست که نویسنده آن مشخص نیست، تألیف یکی از درباریان ناصرالدین شاه است که از تعبیرات وی در لابلای کتاب دانسته می شود نزد پادشاه دارای ارج و مقام ویژه ای بوده است. این سفر در سال ۱۲۸۸ قمری واقع شده است. سفرنامه دوم سفرنامه میرزا عبدالغفار نجم الملک (منجم باشی حاج لطفعلی خان اعلائی)، از درباریان و عناصر مورد توجه ناصرالدین شاه، است که در سال ۱۲۹۶ قمری به مکه سفر می کند. سفرنامه سوم، سفرنامه حج یکی از تجار شهرستان ابهر به نام حاج لطفعلی خان اعلائی است که در سال ۱۳۳۵ قمری به مکه سفر

ص: ۲۱۶

می کند. آخرین نوشتار مقاله ای است با عنوان «مشکلات حاجیان از زبان سفرنامه نویسان» که برخی از عمده ترین مشکلات زائران بیت الله الحرام، در دهه های گذشته را ترسیم می کند.

همراه با خلیل: گزارش سفر حج مرحوم آیت الله کاشانی در سال ۱۳۳۱، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۰۱ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴-۷۶۳۵-۸۴-۲

عنوان دیگر: گزارش سفر حج مرحوم آیت الله کاشانی در سال ۱۳۳۱.

گزارشی از سفر حج مرحوم آیت الله کاشانی در سال ۱۳۳۱ شمسی است. مؤلف بر اساس اظهارات محمدعلی سیگاری، یکی از همراهان سفر ایشان و نیز اسناد تاریخی این اثر را تهیه کرده است. آیت الله کاشانی به عنوان یک شخصیت سیاسی و یک مقام مذهبی با شخصیت هایی ملاقات داشته و اقداماتی انجام داده که محتوای گفتگوها در این سفرنامه درج شده است. از این سفرنامه سند مهم و تاریخی است.

قدمی، محمدحسین

دو شهر عشق: سفرنامه حج، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، چاپ ۱، ۱۳۵ ص، رقعی.

فروست: گروه قصه- واحد ادبیات.

گزارش خاطرات و سفر حج نویسنده است. این سفرنامه به دلیل ساختار ادبی آن ارزش ادبی و هنری دارد.

قرآنی، فاطمه (متولد ۱۳۳۳)

سفینه نور، مشهد، ولیعصر توس، چاپ ۱، ۴ جلد، جیبی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۰۶۲-۳۰-۴

گزارش وقایع سفر مؤلف و مشاهدات او در سرزمین وحی است. به ویژه نویسنده احساساتش را در هنگام اجرای حج تمتع با قلمی روان توصیف کرده است. این سفر در سال ۱۳۸۶ انجام شده است.

ص: ۲۱۷

قربانی، حسام الدین (متولد ۱۳۵۹)

مهمان خانه خدا، تهران، آرون، چاپ ۱، ۱۳۸۴،

۱۵۲ ص.

شابک: ۸-۰۷-۸۹۰۰-۹۶۴

خاطرات سفر حج نویسنده است و گویای وقایع این دوره در مکه و مدینه است.

قربانی، بهزاد (متولد ۱۳۳۴)

از دانشگاه تا کعبه، اصفهان، بصائر، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۸۸ ص.

شابک: ۱-۳۲-۵۶۷۳-۹۶۴

عنوان روی جلد: از دانشگاه تا کعبه، سفرنامه عمره مفرد.

مجموعه ای از خاطرات و گزارش های نویسنده به هنگام سفر عمره است.

قزوه، علیرضا (متولد ۱۳۴۲)

سفرنامه حج: پرستو در قاف، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، چاپ ۱، ۱۴۰ ص.

عنوان روی جلد: پرستو در قاف: سفرنامه حج.

چاپ دیگر

تهران، شرکت انتشارات سوره مهر، چاپ ۱، ۱۴۰ ص، رقی.

شابک: ۰-۸۰۴-۵۰۶-۹۶۴-۹۷۸

گزارش احساسات و یافته ها و رخدادهاى مرتبط با نویسنده در سفرش به مکه و مدینه جهت اجرای مناسک حج است. اما این سفرنامه کاملاً با دیگر سفرنامه ها متفاوت است و محتوای ادبی و منظوم دارد و بیانگر احساسات یک شاعر برجسته است. سرفصل های این سفرنامه عبارت اند از: پای کوه احد؛ پشت در بسته حرم؛ اعراب و جاهلیت مدرن؛ شیطان

مرا سنگسار کرد؛ هروله میان مرگ و زندگی؛ در سرزمین حسرت و آگاهی؛ آب زمزم می خورم اما سرابم همچنان.

ص: ۲۱۸

در راه خانه خدا، ترجمه، تحریر و مقدمه از سیدجعفر شهیدی (۱)، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۴۴ ص، پالتویی.

شابک: ۸-۵۰-۷۶۳۵-۹۶۴

چاپ قبلی: تهران، دانش نو، رحلی.

سفرنامه ی مسلمانی تونسسی به نام عزالدین قلوز است. البته همراه با مقدمه ای طولانی از مترجم است. در مقدمه مترجم، خواننده با علت و جوب حج بر مسلمان مستطیع و این که استطاعت چیست؟، آشنا می شود. وی هر جا که مناسب دانسته از اشعار فارسی و احادیث اهل بیت (ع) بهره برده و کتاب را در حقیقت مطابق ذوق و سلیقه زائران فارسی زبان آراسته است. عناوین فصول کتاب عبارت اند از: از احرام تا بازگشت، جده، مکه، عرفات، منا، مدینه.

قندهاری فریدونی، میمنت

نشان کعبه ره آورد حج، ویرایش و بازنوشت جهانگیر زمانی، تهران، آرون، چاپ ۱، ۲۰۶ ص، وزیری.

شابک: ۱-۰۵-۸۹۰۰-۹۶۴

گزارش توصیفی از سفر نویسنده به مکه و مدینه است. ضمن آن که وی اطلاعات جغرافیایی و تاریخی دیگری از آیین ها و اماکن نیز به دست

داده است.

قهرمانزاده، ابراهیم (متولد ۱۳۳۹)

سفرنامه حج، تهران، آبیاری، چاپ ۱، ۲۹۷ ص.

شابک: ۰-۳۴-۷۰۴۶-۹۶۴

ص: ۲۱۹

گزارش سفر حج نویسنده و توصیف احساسات و اجرای مناسک و رخدادهای این سفر است.

کارگر، رحیم (متولد ۱۳۴۹) (به کوشش)

فرصت پرواز: دل نوشته ها و شوق نامه های عمره گزاران دانشجو، گردآوری رحیم کارگر، تدوین ستاد عمره دانشجویی، قم، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، دفتر نشر معارف، چاپ ۱، ۷۲ ص، پالتویی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۱-۲۵۹-۴

عنوان دیگر: دل نوشته ها و شوق نامه های عمره گزاران دانشجو

مجموعه خاطرات دانشجویان عمره گزار از این سفر معنوی است.

شوق دیدار: دل نوشته ها و شوق نامه های عمره گزاران دانشجو، تدوین ستاد عمره دانشجویی، قم، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، دفتر نشر معارف، چاپ ۱، ۹۶ ص، پالتویی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۱-۲۶۰-۰

عنوان دیگر: دل نوشته ها و شوق نامه های عمره گزاران دانشجو

مجموعه خاطرات دانشجویان عمره گزار از این سفر معنوی است.

کارگر محمد یاری، رحیم (۱) (متولد ۱۳۳۶)

داستان ها و حکایت های حج، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۲۲۴ ص، رقیعی.

شابک: ۹۶۴-۶۲۹۳-۲۷-۱

مجموعه ای از داستان ها و حکایت هایی که در رابطه با حج و اعمال و مناسک آن است. نویسنده با بهره گیری از کتاب های تاریخی، خاطرات، سفرنامه ها و ... این مجموعه را گرد آورده است. کتاب در ده بخش و موضوع سامان یافته و در هر بخش داستان های متعددی آمده است. حج

ص: ۲۲۰

۱- کارگر، رحیم؛ محمدیاری، رحیم

خاندان وحی، حج عارفان، حج و داستانهایی از عالمان، دیدار با صاحب الأمر، با راهیان حرم، جوانان حج گزار، حج حریم رحمت و بخشش، با حج گزاران در محضر پیشوایان معصوم، بانوان و حج، در عرفات عاشقان، عناوین موضوعات و بخش های کتاب است.

کاشفی خوانساری، سیدعلی (۱) (متولد ۱۳۵۰)

پرسه: چهل یادداشت فرهنگی در مکه و مدینه، تهران، حوا، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۹۲ ص، رقی.

شابک: ۵-۰-۹۱۷۱۰-۹۶۴-۹۷۸

عنوان دیگر: چهل یادداشت فرهنگی در مکه و مدینه.

چاپ دیگر

تهران، تبارک، چاپ ۱، ۱۴۶ ص.

شابک: ۱-۲۶-۸۲۲۶-۹۶۴

مجموعه چهل یادداشت از نگاه یک روزنامه نگار و نویسنده است. این نوشته ها در جریان سفر حج و عمره و در شهرهای مکه و مدینه نگاشته شده است. این یادداشت ها در کنار هم از سویی یک سفرنامه متفاوت و خواندنی را ارائه می کند و از سوی دیگر اطلاعات منحصر به فردی در حوزه مسائل فرهنگی و تاریخی و کتابشناسی همچون تاریخ سفرنامه های حج، حج نگاشته های غیرمسلمانان، مطبوعات، رادیو و تلویزیون، شاعران حج، کتابخانه ها و کتابفروشی ها به دست می دهد.

کامرانیان، عباسعلی (متولد ۱۳۳۸)

در کوچه های مکه و مدینه: سفرنامه حج، قم، نور قرآن و اهل بیت (ع)، چاپ ۱، ۲۱۳ ص.

شابک: ۳-۹-۹۰۵۵۵-۶۰۰-۹۷۸

گزارش سفر حج نویسنده است. او مشاهدات خود را از آداب و رسوم پ

ص: ۲۲۱

مردم در عربستان آورده و به نقادی پاره ای از رفتارهای اجتماعی می پردازد.

کربلایی کرناکی هندی، محمد عبدالحسین (۱)

تذکره الطریق فی مصائب حجاج بیت الله العتیق، به کوشش رسول جعفریان (۲) و اسرا دوغان، قم، اسرا دوغان، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۲۶۴ ص، وزیری.

شابک: ۰۲-۰۰-۹۰۵۱۸-۹۶۴-۹۷۸

سفرنامه محمد حافظ، یکی از شاهزادگان هند به بیت الله الحرام است. امتیاز این سفرنامه در این نکات است: ۱. کهن ترین سفرنامه دوره قاجاریه است؛ ۲. نویسنده آن یک شاهزاده فرهیخته هندی است که فرهنگ بسیار ویژه شیعی دارد و علاقه مندی اش به حفظ تاریخ ها و سال ها بسیار گسترده و جدی است؛ ۳. تنها سفرنامه ای است که مسافر آن به حج نرسیده و مجبور شده است قریب یک سال را در مدینه و مکه سپری کند، تا دوباره موسم حج فرا رسد. حافظ محمد- نویسنده این اثر- سفرنامه اش را به طور روزانه نگاشته است. جزئیاتی که وی در این سفرنامه به دست داده و ثبت حرکات روزانه مؤلف، حاکی از این واقعیت است. در این کتاب برخی اطلاعات تاریخی وجود دارد که از جهاتی می تواند قابل توجه باشد. بخش عمده این اطلاعات مربوط به اولین دولت وهابیان در آستانه سقوط و حدود دو سه سال پیش از حمله نیروهای ابراهیم پاشا به آنها است.

کریمی، مهدی (متولد ۱۳۲۷)

ره آورد، تهران، سنا، چاپ ۱، ۱۳۷۷، ۱۴۶ ص، رقعی.

شابک:

X

- ۰۹ - ۶۱۲۶ - ۹۶۴

خاطرات سفر حج نویسنده است. مؤلف مراحل مختلف حج و مناسک و اعمال آن را به اختصار بیان کرده است.

ص: ۲۲۲

۱- کرناکی هندی، محمد عبدالحسین

۲- متولد ۱۳۴۳

کوفگر، مهرانگیز (۱) (متولد ۱۳۱۲)

سفرنامه حج، تهران، الباب، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۲۹۷ ص، وزیری.

شابک: ۳-۰۰-۶۹۸۱-۹۶۴

چاپ دیگر

تهران، طنین، چاپ ۱، ۲۹۷ ص.

مجموعه یادداشت های نویسنده از سفر حج است. نویسنده آنچه دیده یا شنیده، ذیل این عناوین به رشته تحریر درآورده است: حرکت از جده به مسجد جحفه و محرم شدن و رفتن به مکه؛ بیرون آمدن از مکه معظمه و رفتن به مدینه منوره؛ دیدار از مساجد مدینه منوره؛ حرکت از جده به ایران و اصفهان و برخی عناوین دیگر ..

کهربایی، فاطمه (متولد ۱۳۶۵)

ناودان طلا: خاطرات و نکته هایی از عمره ی دانشجویی، تهران، سروش ملل، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۴۸ ص، رقی.

شابک: ۷-۰۸-۲۷۹۸-۹۶۴-۹۷۸

عنوان دیگر: خاطرات و نکته هایی از عمره ی دانشجویی.

گزارش خاطرات سفر عمره ی مؤلف است. ایشان به عنوان دانشجو به سفر مکه و مدینه و حج رفته و مشاهدات و احساسات خود را در این سفرنامه نوشته است.

گتمیری، سیدمنصور (متولد ۱۳۴۳)

صفا در صفا: یادداشت های سفر حج با هیات پزشکی، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۶۷ ص، پالتویی.

شابک: ۹-۰۲۷-۵۴۰-۹۶۴

عنوان دیگر: یادداشت های سفر حج با هیات پزشکی.

خاطرات سفر حج مؤلف به عنوان پزشک و همراه هیات پزشکی در سال

ص: ۲۲۳

۱۳۷۵ است. نویسنده علاوه بر این که پزشک بوده در کار روزنامه نگاری نیز دستی داشته و این وظیفه را هم انجام داده است و به همین سبک ه

خاطره نویسی کرده است. این خاطرات در طول روزهای چهاردهم اسفند سال ۱۳۷۵ تا بیست و ششم فروردین سال ۱۳۷۶ در روزنامه جمهوری اسلامی و با عنوان «سعی با صفا» به چاپ رسید و پس از آن، با اندکی حذف و اضافه، به مجموعه ای مناسب چاپ تبدیل شد.

گلزاری، ابوالفضل (متولد ۱۳۴۷)

حدیث میقات عشق، تهران، مشهد، چاپ ۱، ۲۶ ص.

شابک: ۹۶۴-۷۹۱۳-۰۰-۱

خاطرات حج نویسنده است. وی مشاهدات و یافته های خود را به اختصار توصیف کرده است.

گوینده، مریم (متولد ۱۳۴۲)

خاطرات سفری ناشناخته، مشهد، آهنگ قلم، چاپ ۱، ۱۰۴ ص، رقی.

شابک: ۹۶۴-۷۶۴۱-۲۵-۷

خاطرات سفر نویسنده به مکه و مدینه است. این سفر در بهمن و اسفند ۱۳۸۷ واقع شده و او همه مشاهدات و یافته های خود را توصیف کرده است.

لطفی چهارده، حسین

سفر به قبله، تهران، انتشارات بلور، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۸۴ ص، رقی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۸۷۷-۳۴-۸

عنوان دیگر: حدیث جلوه حضور: سفر به قبله.

مجموعه خاطرات سفر حج نویسنده در سال ۱۳۷۰ شمسی است. سفر حج در این سال، نخستین سفر ایرانیان به مراسم حج پس از واقعه کشتار زائران بیت الله الحرام در سال ۱۳۶۶ بود. از اینرو این خاطرات تحت تأثیر این واقعیت نیز قرار داشت.

ص: ۲۲۴

المیرشاهزیدی، حسن (۱) (متولد ۱۳۴۶)

آوای حق خانه کعبه: مجموعه شعر، ویرایش حامد رفعت جو، تهران، سپهر نو، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۴۰ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۰۱۳۶-۱-۶

سفرنامه حج در قالب شعر است. همه مشاهدات و وقایع این سفر را به صورت اشعاری بیان کرده و بعداً با تنظیم آنها به ساخت این کتاب اقدام نموده است.

مجتهدی، مهین و وزینی، مصطفی

لیک دوست: خاطرات عمره مفرده از دو نگاه، همدان، کرشمه، چاپ ۱، ۸۱ ص.

شابک:

X

- ۲۳-۸۱۲۴-۹۶۴

عنوان دیگر: خاطرات عمره مفرده از دو نگاه.

خاطرات حج عمره نویسندگان و بیان دیدگاه ها و مشاهدات آنها است.

مجدی کردستانی، عبدالمجید (۲) (۱۳۰۶-۱۲۳۰)

سفرنامه عبدالمجید ملک الکلام مجدی شاعر و ادیب نامدار کرد، به کوشش محمدطاهر سیدزاده هاشمی، تهران، توکلی، چاپ ۱، ط+ ۲۲۸ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۵۸۲۱-۲۵-۸

مجموعه خاطرات نگارنده در سفر به حج است. این مسافرت در سال ۱۳۰۵-۱۳۰۶ قمری صورت گرفته و مدت ده ماه و هجده روز طول کشیده است. مؤلف در این سفر، دیدنی ها را یادداشت کرده، از مسافت بین منزل ها و آمار تقریبی ساکنان شهر و شهرک های مسیر خبر می دهد، به

ص: ۲۲۵

۱- شاهزیدی، حسن

۲- مجدالدین ملک الکلام؛ مجدی، عبدالمجید بن کریم کردستانی؛ مجدی، ملک الکلام عبدالمجید بن کریم؛ مجدی

سقزی، عبدالمجید بن کریم

کارخانه ها و موزه های ترکیه سر زده، از اماکن متبرکه و بناهای تاریخی دیدن کرده و هر جا از وجود دانشمندی با خبر شده به دیدارش رفته است. ملک الکلام از خانواده ای اهل فضل و ادب بود و مدت ها ریاست دارالانشای حکام کردستان را بر عهده داشت. وی در سال ۱۳۵۳ یا ۱۳۴۴ قمری درگذشت و دیوان شعری از خود بر جای گذاشت. در صفحات پایانی عکس هایی از فرزندان ملک الکلام آمده است.

محدثی، جواد (متولد ۱۳۳۲)

در حریم حرم، سفرنامه حج سال ۱۳۷۴ شمسی، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۵، ۱۸۰ ص، رقعی.

خاطرات و تأملات نویسنده در سفر حج است. وی با هدف جستجوی اهداف و حکمت های مراسم و اسرار حج و مبانی تاریخی اماکن تاریخی

به تألیف این اثر پرداخته است و در قالب سفرنامه بیشتر به رخدادهای اجتماعی و بایدهای این سفر عبادی، اجتماعی، سیاسی و تربیتی پرداخته است و گزارشی از حج سال ۱۳۷۴ نیز به شمار می رود.

محقق، محمد (متولد ۱۳۵۴)

حکایات قبرستان بقیع: کرامات ولی خدا، خاطراتی از فاضلی گرانمایه و عارفی بلندپایه عبدالکریم علامه حاج شیخ عبدالرحیم صاحب الفصول حائری (۱)، به کوشش محمد محقق و شهرام قراگوزلو (۲)، تهران، رسپینا، چاپ ۱، ۶۴ ص، جیبی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۵۵۹-۴۸-۴

عنوان دیگر: کرامات ولی خدا، خاطراتی از فاضلی گرانمایه و عارفی بلندپایه عبدالکریم علامه حاج شیخ عبدالرحیم صاحب الفصول حائری.

چگونگی سفر و ملاقات مرحوم صاحب الفصول حائری با ابن سعود-

ص: ۲۲۶

۱- حائری، عبدالرحیم؛ حائری اصفهانی، عبدالرحیم؛ صاحب الفصول، عبدالرحیم ۱۲۵۵-۱۳۲۷

۲- متولد ۱۳۵۳

پادشاه عربستان- برای گرفتن سند برای اصلاح و مشخص کردن قبور ائمه بقیع (ع) است. در پایان نیز متن و ترجمه فارسی آن به همراه متن نامه نماینده ابن سعود درج گردیده است.

محقق نیشابوری، جواد (متولد ۱۳۳۹)

در ملکوت زمین: گزارش دو سفر حج، مشهد، آهنک قلم، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۱۳۶ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۹۳۲۳۴-۲-۲

مجموعه گزارش های نویسنده از دو مرتبه سفر حج است. وی هم به مسائل شخصی مثلاً اخلاقیات حجاج و هم مسائل اجتماعی مثل رفتار حاکمیت می پردازد.

نگارنده این سفرنامه را با این موضوعات نگاشته است: خاطراتی از زمان پرواز از شهر مشهد مقدس تا ورود به جده، ورود به مدینه، ورود به مسجد النبی، دیدار از کوه احد، زیارت قبرستان بقیع، ورود به مکه، و زیارت حجر الاسود.

این کتاب قبلاً تحت عنوان در ملکوت زمین: سفرنامه حج توسط نشر روزگار در سال ۱۳۷۸ منتشر شده است.

محمدزاده، علیرضا

نایب- سفرنامه حج، زیر نظر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها، ستاد عمره دانشجویی، قم، معارف، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۷۱ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۱-۰۷۲-۹

سفرنامه کوتاهی در قالب خاطرات و تأملات و اندیشه های معنوی است که مقارن سفر به خانه خدا برای نویسنده اتفاق افتاده و وی آن را خطاب به همسرش بیان نموده است. او در جملات کوتاه و مختصر خود، به روایت زیبایی ها و معنویت حج می پردازد. وی در این ضمن، خاطراتی از همسفران، افکار متعارض آنان و انجام مراسم مذهبی توسط آدم هایی از فرهنگ های متفاوت و نیز دغدغه های شخصی خود را بازگو کرده است.

ص: ۲۲۷

محمدی ری شهری، محمد (۱) (متولد ۱۳۲۵)

برکات سرزمین وحی، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۴۴ ص.

ترجمه عربی

برکات ارض الوحی، ترجمه به عربی: جواد علی کسار (۲)، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۷۸ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴-۷۶۳۵-۱۸-۴

ترجمه انگلیسی

[برکات سرزمین وحی. انگلیسی]، به کوشش مرکز تحقیقات دارالحدیث، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۱۰۲ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۷۶۳۵-۳۶-۲

,Blessings of the land of revelation

by Muhammad Muhammadi Rayshahri; translated by Muhammad K. Ali; prepared by
Dar al

Hadith Research Centre; edited by Mustafa Oji, Muhammad Mahmudi, Tehran,
.Mashar, ۲۰۰۲, ۱۰۲ p

مجموعه خاطرات ویژه ی مؤلف در سفرهای حج است. مؤلف به دلیل مسؤولیت خویش در امور حج و زیارت و ارتباط با زائران خانه خدا به گزارش های فراوانی از کرامات سرزمین وحی دست یافته و بخشی از آن را در این مجموعه گرد آورده است. در این مجموعه خاطراتی آورده شده که برای شخص گزارشگر اتفاق افتاده، یا او شاهد داستان بوده و یا شخص مورد وثوق و اطمینانی آن را برای مؤلف نقل کرده است. این کتاب تنها بازگوکننده خاطرات مربوط به برکات سرزمین وحی نیست،

بلکه افزون بر آن، زائران خانه خدا را با برکات این سرزمین آشنا می سازد و راه و روش دستیابی به برکات این سرزمین را نشان می دهد.

محمدی همدانی، اصغر (متولد ۱۳۳۹)

گم گشته ای در دیار عشق: خاطراتی از مدینه منوره و مکه مکرمه، تهران، گلزار

١- آيت الله ري شهري؛ ري شهري، محمد؛ محمدى شاه عبدالعظيمى، محمد

٢- توفيق، خالد

کتاب، چاپ ۱، ۴۳۱ ص.

شابک: ۹۶۴-۸۸۶۰-۱۲-۲

خاطراتی از مدینه منوره و مکه مکرمه و سفر حج نویسنده است. وی مشاهدات، احساسات خود و حوادث کاروان یا رخدادهای مکه و مدینه را به تفصیل توصیف کرده است.

محمودی، سیدعلی

زائری در وادی ایمن: سفرنامه، تهران، بوستان توحید، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۱۶۳ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۶۸۹۷-۰۱-۰

سفرنامه حج مؤلف در سال ۱۳۷۳ است. وی که سفیر ایران در کشور فنلاند بوده است، خاطرات سفر حج خود را از شهر هلسینگی و تلاش برای دریافت ویزا جهت عظمت به عربستان و سپس سفر به شهر مکه و مدینه به صورت روزانه بیان کرده است.

مخدومی، رحیم (متولد ۱۳۴۵)

سکوت بقیع: سفرنامه حج، مشهد، ملک اعظم، چاپ ۱، ۱۹۶ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۰۱۹۲-۲-۹

مجموعه خاطرات معلمی از سفر حج است. وی به سرزمین وحی مسافرت می کند و از مکان ها و جاهایی که می بیند گزارشی تفصیلی

می دهد.

یار کجاست؟: سفرنامه حج، تهران، مؤسسه فرهنگی قدر ولایت، چاپ ۱، ۱۹۶ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۷۲۹۲-۸۸-۰

چاپ دیگر

تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، چاپ ۱، ۱۸۱ ص، رقعی.

گزارش خاطرات مؤلف است. وی که معلم آموزش و پرورش است، دیده ها و شنیده ها و احساسات خود در سرزمین وحی را به تفصیل بیان

می کند و از مکان ها و جاهایی که می بیند گزارشی تفصیلی می دهد. خاطرات وی به صورت روزانه ثبت شده است.

مرزوقی، حبیب الله

نامحرمی در حرم: سفرنامه بیت الله الحرام، بی جا، بی نا، چاپ ۱، ۱۳۷۷، ۷۲ ص، رقی.

سفرنامه حج مؤلف است. او حج را راهی برای تقرب و وصول دانسته و این سفر را کارگاه انسان سازی معرفی می کند. از اینرو به دقت همه احساسات و مشاهدات خود را توصیف کرده است.

مسجدیان، مهدی (۱۳۳۵-۱۳۷۶)

صبح وصال، تهران، نشر بن، چاپ ۱، ۱۲۶ ص، رقی.

شابک:

X

- ۹ - ۹۴۸۲۸ - ۹۶۴

خاطرات مرحوم سرتیپ مهدی مسجدیان از سفر حج است. نگارنده کوشیده آن را در فضایی معنوی و با نثر توصیفی بازگو نماید.

مظفرپور نوری، حسین (متولد ۱۳۲۷)

سفر جاودانه: سفرنامه حج، تهران، حسین

مظفرپور نوری، چاپ ۱، ۷۸۹ ص، وزیر.

شابک: ۲ - ۴۲ - ۰۴۳۹ - ۹۶۴۹۷۸

مجموعه گزارش سفر حج نویسنده است. مراحل مختلف حج از آغاز آن در ایران تا اتمام و بازگشت، یکی یکی توصیف شده، نیز مناسک و اعمال حج بررسی و تحلیل شده است.

مظفری مجد، حسین (متولد ۱۳۳۲)

میعاد با کعبه: خاطرات سفر حج حسین مظفری مجد، تهران، حسین مظفری مجد، چاپ ۱، ۲۴۳ ص.

شابک: ۶ - ۶۲ - ۰۴۰۹ - ۹۶۴ - ۹۷۸

عنوان دیگر: خاطرات سفر حج حسین مظفری مجد.

خاطرات سفر حج مؤلف است. وی مشاهدات و احساسات خود را توصیف کرده و مناسک و دیگر آدابی که اجرا کرده بیان نموده است.

معصوم علیشاه، محمد معصوم بن زین العابدین (۱) (۱۲۷۰-۱۳۴۴ ق)

تحفه الحرمین: سفرنامه نایب الصدر شیرازی در زیارت مکه و سیاست ایران و هند، تهران، بابک، چاپ ۱، ۳۱۵ ص، وزیری.

عنوان های دیگر: تحفه الحرمین و سعاده الدارین؛ سفرنامه نایب الصدر شیرازی؛

سفرنامه مکه نایب الصدر شیرازی؛ سفرنامه مکه محمد معصوم علی نایب الصدر شیرازی.

افست از روی نسخه چاپ بمبئی توسط مطبعه میرزا محمد شیرازی ملک الکتاب در

چاپ دیگر

سفرنامه مکه، به کوشش هارون وهومن، هرا، پانید، چاپ ۱، ۳۴۴ ص، رقی.

ترجمه ی سفرنامه ی محمد معصوم علیشاه یا همان نایب الصدر شیرازی (۱۲۷۰-۱۳۴۴) به مکه و عربستان و ترکیه است. نخست مقدمه ی طولانی و آکنده از مطالب متنوع یا درد دل ها و دغدغه های فکری نویسنده، نوشته شده است. بخش هایی از مقدمه مثل خواب نما شدن، علت سفر، سفرهای قبلی و مناسک حج قابل توجه است. نثر کتاب فارسی مکلف عصر قاجاری و مملو از کلمات عربی و مشحون از سخنان بزرگان دین و آیات کتاب آسمانی مسلمانان و نقل قول هایی از کتاب های فرهنگ نامه ای است. نگرش این روحانی صوفی عصر قاجار، نقد دیدگاه های مخالف و رفتار مخالفان است؛ وی خود را یک مسلمان شیعه امامیه می داند و در این مقوله، غیر مسلمانان و حتی غیر شیعیان و بدتر از آن شیعیان غیر امامیه را با بدترین الفاظ و القاب یاد می کند و از سوی دیگر

ص: ۲۳۱

۱- نایب الصدر شیرازی؛ محمد معصوم شیرازی؛ معصوم علی شیرازی

به عنوان یک درویش نعمت الهی، به تمسخر و هجو و تکذیب دیگر فرقه های تصوف می پردازد.

معلمی گنابادی، رجبعلی

سفرنامه عشق یا حج منظوم، گناباد، مؤلف، چاپ ۱، ۱۳۷۷، ۱۱۳ ص، رقعی.

سفرنامه حج نویسنده در قالب شعر است. گرایش مؤلف نگاه عشقی و عاشقانه به مسائل و مناسک حج است.

مقیسه، محمدحسن

مهمان کعبه: سفرنامه حج، بازنویس رحیم مخدومی، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، چاپ ۱، ۶۴ ص.

فروست: گروه قصه: واحد ادبیات

عنوان دیگر: سفرنامه حج: مهمان کعبه

سفرنامه حج نویسنده در سال ۱۳۷۲ شمسی است. مؤلف یافته ها و مشاهدات خود را با قلم هنری و ادبی توصیف کرده است.

ملکیان نایینی، احترام

بهشت منع، زمین تمتع: سفرنامه حج، تهران، توکا، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۰۰ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۶۴۵-۶۲-۲

خاطرات نگارنده از سفر به مکه و اجرای مناسک و فرایض حج است. وی در سفرنامه خود، چگونگی حرکت به سوی مکه، انجام اعمال واجب حج، دیدار از اماکن مختلفی چون مسجد الحرام، غار حرا، عرفات، سرزمین منا و ... را به تفصیل شرح می دهد.

منصور تبریزی، یعقوب (۱) (درگذشت ۱۳۲۷ ق)

سفرنامه حج منصور ۱۲۸۶-۱۲۸۵ ق، به کوشش رسول جعفریان، تهران، علم، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۳۰۶ ص، وزیری.

ص: ۲۳۲

سفرنامه یعقوب میرزای تبریزی با نام مستعار «منصور» در سال ۱۲۸۵-

۱۲۸۶ قمری است. این سفر هفت ماه به طول انجامید. رعایت سبک داستان گویی هزار و یک شب در این سفرنامه جالب توجه است. او کتاب را شبیه داستان های کهن مانند قصه های امیرارسلان رومی و هزار و یک شب نوشته است. تبویب و ساختار آن هم بر اساس همین نکته است و خاطرات هر شب یک فصل است. پس از فرا رسیدن شب، داستان آن روز تمام شده و با عبارتی خاص دنباله مطلب را به فردا موکول می کند. آن عبارت این است: «چون شب بر سر دست برآمد، منصور لب از گفتار فرو بست». مهم ترین نکته سفرنامه وی این است که سفر وی، وقتی در استانبول بوده، با ماه رمضان مصادف شده و همین امر تا اندازه ای او را از انجام و اندیشه درباره کارهای خلاف مقید کرده است، اما حتی این شرایط نیز زبان و قلم او را از اظهار برخی از موارد باز نمی دارد. وی در خلال ذکر این موارد، اطلاعات جالبی درباره تاریخ اجتماعی نواحی مورد بحث به دست می دهد که در مآخذ دیگر کم تر می توان از آن سراغ گرفت. نکته دیگر قلم طنزآمیز اوست، هم چنین ثبت شگفتی هایی که در طول سفر مشاهده کرده است.

منصوری، فضل الله

عبودیت در پرتو حج، قم، گلستان ادب، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۷۹ ص.

شابک: ۳-۳۸-۷۵۱۵-۹۶۴

عنوان روی جلد: عبودیت در پرتو حج: سفرنامه.

خاطرات حج نویسنده است. ایشان حج را مقدمه خداپرستی و عبودیت دانسته و از طریق حج انسان با خدا انس گرفته و از مذمومات اخلاقی فاصله می گیرد.

منصوری، لفته (متولد ۱۳۴۴)

از میقات تا میعاد: سفرنامه حج،

تهران، ندای مهرآفرین، چاپ ۱، ۲۵۲ ص، وزیری.

ص: ۲۳۳

شابک: ۰-۳۸-۷۶۰۰-۹۶۴

سفرنامه حج تمتع نویسنده در آذر و دی ماه ۱۳۸۵ شمسی است. وی به صورت روزانه خاطرات خود را ثبت کرده و مشاهدات، حوادث روز و احساسات خود را بیان می کند.

مواجیان، حسین (متولد ۱۳۴۲)

نمی از یم، تهران، زیتون سبز، چاپ ۱، ۱۵۶ ص.

شابک: ۱-۱۹-۵۰۰۰-۶۰۰-۹۷۸

خاطرات حج نویسنده در سفر حج است. وی مراحل اعمال و مناسک حج را گزارش کرده است.

موسوی زاده، سیدامین و پرنیان، نگار (متولد ۱۳۶۵)

ناودان طلا: خاطرات و نکاتی از عمره ی دانشجویی، ویرایش مجتبی زحمتکش، سروش ملل، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۷۲ ص، پالتویی.

شابک: ۷-۰۸-۲۷۹۸-۹۶۴-۹۷۸

گزارش خاطرات دو تن از دانشجویان از سفر حج است. این سفرنامه اینگونه آغاز می شود: دوست داشتم زیر ناودان طلا دو رکعت نماز بخوانم، اما جای آن را نمی دانستم و به علت شنیده هایم درباره شلوغی آن جا، از خواندن آن نماز منصرف شده بودم. شب سوم و قبل از اذان صبح، جایی در داخل حجر اسماعیل یافته و نمازم را شروع کردم. من چند نماز را پشت سر هم خواندم. عده زیادی در اطراف من برای خواندن نماز ایستاده بودند. تا این که اذان صبح را شنیدم. از سر شکر، سر به آسمان بلند کردم که ... چشمم به ناودان طلا افتاد، درست زیر ناودان ایستاده بودم. «ناودان طلا» عنوان خاطره یکی از دانشجویان است که به همراه

چندین خاطره دیگر در مجموعه حاضر به چاپ رسیده است. عناوین برخی خاطرات عبارت اند از: المخبرات؛ در غم مادر؛ ناموس؛ ساحل سبز؛ بنده ی شکم؛ وقت دیدار؛ کتابخانه نبوی؛ و احرام دگر بند.

ص: ۲۳۴

در حریم یار، قم، مطبوعات دینی، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۶۶+۵، رقعی.

شابک: ۹-۶۵-۸۸۱۸-۹۶۴-۹۷۸

خاطرات سفر حج نویسنده است. وی ضمن تشریح اماکن و مشاهد مشرفه و اعمال حج، عقاید و مسائل فکری را بر اساس مذهب شیعه تحلیل می کند. کتاب در چهار بخش با این عناوین تدوین شده است: تاریخ کعبه؛ فضیلت حج در آئینه روایات؛ چرا تعداد طواف ۷ مرتبه است؛ خاطرات و مصاحبه ها.

مهاجری، مسیح (متولد ۱۳۲۷)

از صفا تا فدک: گزارش سفر به عربستان به همراه آیت الله هاشمی رفسنجانی خرداد، تهران، روزنامه جمهوری اسلامی، چاپ ۱، ۲۰۰ ص.

عنوان دیگر: گزارش سفر به عربستان به همراه آیت الله هاشمی رفسنجانی خرداد.

گزارش سفر حج نویسنده و نیز حوادث مربوط به هیئتی که به ریاست آیت الله هاشمی رفسنجانی از عربستان دیدار کردند. نویسنده به عنوان یکی از اعضای این هیئت شاهد بسیاری از تعاملات و ملاقات ها بوده است.

با هاشمی رفسنجانی تا خانه خدا: به بهانه همراهی با آیت الله هاشمی رفسنجانی در سفر عمره شهریور- شعبان

، تهران، روزنامه جمهوری اسلامی، چاپ ۱، ۲۲۶ ص.

شابک: ۷-۰۵-۷۷۲۰-۹۶۴-۹۷۸

عنوان دیگر: به بهانه همراهی با آیت الله هاشمی رفسنجانی در سفر عمره شهریور- شعبان.

گزارش سفر عمره نویسنده است که به عنوان یکی از اعضای تیم همراه آیت الله هاشمی رفسنجانی از عربستان دیدار و با مقامات این کشور دیدار داشتند.

ص: ۲۳۵

مهرابی، ابراهیم

سفر در تحیر: یادداشت های سفر به حج، قم، مؤسسه فرهنگی همسایه، چاپ ۱، ۱۳۷ ص، رقی.

شابک: ۷-۴۳-۶۱۹۹-۹۶۴

عنوان دیگر: سفر در تحیر: گزارشی کوتاه از رویت یک رویا.

گزارش خاطرات سفر حج نویسنده است. ذیل شش بخش یادداشت هایی درباره حج سال ۱۳۷۶ گرد آمده است. در این بخش ها مؤلف سعی کرده است لحظه به لحظه خاطرات، گفت و گوها، برخوردها و نکات برجسته را ثبت نماید.

مهیار، عباس (متولد ۱۳۱۵)

سفرنامه ی حج: درازنای شبی در مزدلفه، تهران، مهتابان، چاپ ۱، ص، رقی.

شابک: ۳-۰۳-۸۲۶۹-۹۶۴

عنوان دیگر: درازنای شبی در مزدلفه: سفرنامه حج

. سفرنامه حج نویسنده است. وی به گونه ای داستانی سفر خویش به مکه را به تصویر کشیده، آداب و رسوم و مناسک حج را بیان کرده است.

میردامادی، حسن

جنایت وهابیت، تهران، حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، چاپ ۱، ۱۳۶۹، ۶۹۱ ص، وزیری.

مجموعه ای از خاطرات شاهدان عینی واقعه کشتار حجاج و زائران بیت الله الحرام در سال ۱۳۶۶ است. از نگاه این کتاب، تفکرات وهابی و انحرافات موجود در عقاید طرفداران وهابیت، علت اصلی این حادثه است.

ناصر، شمسی (متولد ۱۳۰۷)

طلوع شمس، تهران، بهجت، چاپ ۱، ۱۲۰ ص؛ رقی.

شابک: ۶-۳۰-۲۷۶۳-۹۶۴-۹۷۸

ص: ۲۳۶

خاطرات حج که در قالب شعر فارسی توصیف شده است. احساسات، یافته ها و خاطرات خود را با چند قطعه شعر بیان کرده است.

ناصری، محمد (متولد ۱۳۴۵)

جای پای ابراهیم: سفرنامه حج، زیر نظر دفتر قصه کودک و نوجوان، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، چاپ ۱، ۱۴۷ ص، رقعی.

شابک:

X

۹۶۴-۴۷۱-۰۳۸-

خاطرات سفر حج نویسنده در سال ۱۳۷۰ شمسی است. این خاطرات در قالب داستان و با قلمی ادبی و داستانی نوشته شده است.

ناظمیان، مهدی (متولد ۱۳۳۸)

به سوی کعبه، یزد، مهدی ناظمیان، چاپ ۱،

۴۹ ص؛ رقعی.

خاطرات حج سفر نویسنده است. وی مشاهدات و شنیده های خود را از حوادث و مناسک حج بیان کرده است.

نبوی، سید ابراهیم (متولد ۱۳۳۷)

سفر به خانه آزاد شده: طواف کنند گرد آن خانه که از دعوی جباران آزاد است، تهران، جامعه ایرانیان، چاپ ۲، ۱۳۷۸، ۲۶۰ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۵۹۲۵-۱۷-۷-

عنوان دیگر: طواف کنند گرد آن خانه که از دعوی جباران آزاد است.

سفرنامه حج نویسنده در سال ۱۳۸۷ شمسی است. مؤلف با قلم هنری و طنزپردازانه و ادبی هم به توصیف و هم به نقد رفتارهای حجاج و مسئولین حج پرداخته است.

نجف زاده، تقی (متولد ۱۳۴۱)

سفر به شهر آرزوها: سفرنامه دریایی به شهرهای مکه و مدینه، تهران، علم سعادت، چاپ ۱، ۱۱۱ ص، رقعی.

شابک: ۰-۰-۹۳۶۱۲-۹۶۴

ص: ۲۳۷

عنوان دیگر: سفرنامه دریایی به شهرهای مکه و مدینه.

گزارش سفر حج در اواخر سال ۱۳۷۷ است. وی که به همراه گروهی از طریق خلیج فارس، با کشتی به زیارت مکه و مدینه رفته، در این کتاب شرح مسافرت و زیارت خود را به رشته تحریر در آورده است.

نجم الدوله، عبدالغفار بن علی محمد (۱) (۵-ق)

سه اثر از نجم الدوله: رساله تطبیقیه، رساله تشخیص نفوس دار الخلافه و سفرنامه حج، تنظیم، تحشیه و تعلیقات احمد کتابی (۲)، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، چاپ ۱، ۲۲۹ ص، وزیری.

شابک: ۱-۲۵۸-۴۲۶-۹۶۴

مجموعه سه رساله ی نوشته ی نجم الدوله است. که یک رساله سفرنامه حج او است. این کتاب به مناسبت یکصدمین سالگرد درگذشت عبدالغفارخان نجم الدوله (ق) منتشر شده است. عبدالغفارخان نجم الدوله منجم مخصوص ناصرالدین شاه بود. رساله های این مجموعه عبارت اند از: «رساله ی تطبیقیه (در تطبیق سال های قمری و میلادی)»؛ «رساله ی تشخیص نفوس دارالخلاقه» که در شرح نحوه ی برگزاری سرشماری تهران در ۱۳۸۴ ه- ق، در معرفی و بیان اهمیت علم آمار و جمعیت و بیان نظریه ی مالتومی، نیز بیان مساله جمعیت نگاشته شده و سرانجام «سفرنامه ی حج».

این سفرنامه حج شامل گزارش ها و اسناد مهم تاریخی است که حدود یکصد سال از آن می گذرد.

نصیری، امرالله

دیار خاطره ها: سفرنامه حج، قم، دفتر انتشارات اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۳۷۲ ص، ۳۹۲ ص، وزیری.

ص: ۲۳۸

۱- اصفهانی، عبدالغفار بن علی محمد؛ عبدالغفار نجم الدوله؛ نجم الملک؛ عبدالغفار بن علی محمد

۲- متولد ۱۳۱۹

شابک: ۸- ۴۹۰- ۴۷۰- ۹۶۴

گزارش سفر حج نگارنده است. وی علاوه بر ذکر مناسک حج، به اوضاع فعلی حجاز، جایگاه حج در قرآن، نهج البلاغه و روایات و نحوه شهادت برخی امامان شیعه و مطالبی دیگر اشاره کرده است. پاره ای از مطالب کتاب نیز درباره مساجد موجود در مکه و مدینه، زیارت نامه ها و ویژگی های دعای عرفه است.

نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها

نسیم حرم، تالیف گروه مؤلفان، تهیه و تنظیم نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها؛ ستاد عمره دانشجویی، تهران، فقه، ۱۳۸۲، ۱۲۸ ص.

شابک: ۲- ۰۴- ۸۲۲۰- ۹۶۴

مجموعه ی خاطرات سفر عمره تنی چند از دانشجویان است. دانشجویان مشاهدات و دیافت های خود را توصیف کرده اند.

واعظی، یدالله (متولد ۱۳۳۶)

حج تجلی گاه عشق و ایثار، زنجان، عود، چاپ ۱، ۹۴ ص، رقی.

شابک: ۹- ۷- ۹۶۴۹۳- ۹۶۴

خاطرات نویسنده از مراسم حج است. وی از منظر اخلاقی و عرفانی به حج و مناسک حج پرداخته و حج را زمینه ی خداشناسی و تقرب می داند.

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری. ستاد عمره دانشجویی

سفر عشق: خاطرات دانشجویان از عمره مفرده، تهران، نشر مشعر؛ ستاد عمره دانشجویی، چاپ ۱، ۱۱۵ ص، پالتویی.

شابک: ۸- ۹۴- ۶۲۹۳- ۹۶۴

مجموعه خاطراتی از سفر حج عمره دانشجویان است. عناوین برخی خاطرات بدین قرار است: «لحظه های بارانی» نوشته معصومه حکمت؛ «قبله در مسجد الحرام» نوشته سمیه رضایی؛ «شیعه ای از مدینه» نوشته یاسر جمالی؛ «توفیق الهی» نوشته محمد تولایی؛ «تولد دوباره» نوشته سعیده دهقان؛ «محضر دوست» نوشته سمیه رضایی و «آخرین نگاه»

ص: ۲۳۹

نوشته ابوالفضل شمس الدینی.

این خاطرات گویای احساسات جوانان شیعه در سفر معنوی حج و تأثیرپذیری آنان از این فرصت است.

وزیر وظایف، داوود بن علینقی (۱) (متولد ۱۲۷۷)

سفرنامه میرزا داوود وزیر وظایف، به کوشش سیدعلی قاضی عسکر، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۲۵۶ ص، وزیری.

شابک: ۸-۷۷-۶۲۹۳-۹۶۴

سفرنامه میرزا داود حسینی، معروف به وزیر وظایف آستان قدس رضوی است. وی که در حکومت آصف الدوله در خراسان موقعیت و جایگاه ویژه ای داشته، در ماه شوال سال ۱۳۲۲ قمری و در سن چهل و پنج سالگی سفر حج را آغاز کرده از طریق مشهد، عشق آباد، باکو، تفلیس، بندرگاه بلغر، اسلامبول، پرت سعید و کانال سوئز به جده رفته و پس از اتمام مناسک حج و زیارت مدینه منوره به عتبات عالیات مشرف شده، سپس از طریق خانقین به ایران بازگشته است. در این سفرنامه تلاش شده است تا چگونگی حج گزاران مسلمانان، کمبود و یا نبود امکانات و ویژگی های هر یک از اماکن دینی و مذهبی و به ویژه حرمین شریفین تشریح و ترسیم شود. این سفرنامه دارای دو بخش است. بخش اول که

بیشترین صفحات را به خود اختصاص داده، گزارش سفر از آغاز تا پایان است و بخش دوم، ارائه مختصری از مناسک حج است.

وزیری، سعید (متولد ۱۳۱۸)

از کعبه عالم تا کعبه ی آدم: سفرنامه، تهران، واج، چاپ ۱، ۲۹۰ ص، رقعی.

شابک: ۶-۰۸-۵۸۵۱-۹۶۴

عنوان روی جلد: از کعبه عالم تا کعبه آدم: سفر به حج.

چاپ دیگر

تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، برگ، ۱۳۸۰.

ص: ۲۴۰

۱- میرزا داوود وزیر وظایف؛ وزیر وظایف، میرزا داوود

خاطرات نویسنده از سفر حج در مرداد ماه سال ۱۳۷۸ است. به نظر او زیارت مکه مکرمه راهی برای تقرب و وصال خداوند است. وی در این کتاب خاطرات و مشاهدات خود را در قالب سفرنامه به رشته تحریر آورده است. پایان کتاب، توضیحی است درباره برخی واژه ها، اسامی اشخاص و مکان هایی که در متن آمده است.

هادیان، علی (متولد ۱۳۴۲)

دیار زمزم و زمزمه، تهران، آریا زمین، چاپ ۱، ۹۲ ص، وزیری.

شابک: ۱-۳۵-۸۷۹۶-۹۶۴

خاطرات نویسنده از سفر حج است. وی به منظور انتقال درس ها و عبرت هایی که در این سفر آموخته، این سفرنامه را تدوین کرده است.

هاشمی، عبدالحمید

شوق دیدار، زاهدان، حرمین، چاپ ۱، ۹۶ ص، جیبی.

شابک: ۸-۳۰-۸۲۴۴-۹۶۴

خاطرات و اتفاقات به هنگام سفر مؤلف به حج است. دیدار خداوند و تقرب الهی را مهم ترین دستاورد سفر حج دانسته و تمامی مناسک و اعمال را مقدمه ای برای این هدف ارزیابی می کند

هاشمی، سیدعباس (متولد ۱۳۴۰)

از صفا تا مروه: گزارش سفر به مدینه منوره و مکه معظمه، سفرنامه عمره مفرده، یزد، آبگینه کویر، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۸۰ رقی.

شابک: ۳-۵-۹۴۳۶۵-۹۶۴

گزارش خاطرات نگارنده از سفر زیارتی به مدینه و مکه است که به تاریخ ۲۹ تیر ماه ۱۳۸۱ تا ۱۱ مرداد ماه ۱۳۸۱ به طول انجامید. وی مشاهدات و عبرت های خود در این سفر را توصیف کرده است.

هاشمی طباطبائی، سیدمصطفی و هاشمی، سیدمسیح و شاهین، داریوش

سفر به وادی وحی، تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی سازمان چاپ و انتشارات، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۳۴۷ ص، رقی.

ص: ۲۴۱

مجموعه گزارش هایی از سفر حج سه تن از مسئولان ایرانی است. نویسندگان با اشاره به موقعیت تاریخی و جغرافیایی مکه به بررسی مناسک حج، معرفی آثار و اماکن مذهبی مکه و مدینه، فلسفه حج و مناسک آن و برداشت های معنوی خود از سفر به دو شهر، مقدس مکه و مدینه پرداخته اند. موقعیت کنونی این دو شهر، خصوصاً از نظر تجارت و بازرگانی، برخورد سعودی ها با حجاج، انبوه کالاهای غربی در بازار و برگزاری نمازهای جماعت، از دیگر مسائلی است که از چشم نویسندگان دور نمانده است.

هرندی زاده، مرجان (متولد ۱۳۳۴)

سفر به اولین خانه: مجموعه خاطرات سفر حج، به کوشش مرجان هرندی زاده، نفیسه نفیسی (۱)، نسرین نفیسی (۲)، اصفهان، نشر نهفت، چاپ ۱، ۱۳۸۸، رقعی.

شابک: ۹-۳-۹۰۵۶۳-۶۰۰-۹۷۸

عنوان دیگر: مجموعه خاطرات سفر حج.

مجموعه خاطرات سفر حج خانم هرندی زاده است. این سفرنامه گویای نگاه و تحلیل های معنوی و عبادی یک خانم ایرانی است.

همایونی، صادق (متولد ۱۳۱۳)

مشکین مهر، شیراز، نوید شیراز، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۹۷ ص، رقعی.

شابک: ۰-۴۸۶-۳۵۸-۹۶۴

مجموعه ای از خاطرات نگارنده از لحظه تلاش برای ثبت نام برای سفر حج تا تمامی دقایق پس از آن و آغاز سفر است. اتفاق های دوران مسافرت، چگونگی انجام اعمال حج و سرانجام بازگشت به میهن اسلامی را یکی یکی توصیف کرده است.

ص: ۲۴۲

۱- متولد ۱۳۲۱

۲- متولد ۱۳۲۶

ی ثربی، یحیی (متولد ۱۳۲۱)

از این خانه به آن خانه: سفرنامه حج، تهران، نشر قو، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۰۸ ص، رقعی.

شابک: ۸-۰۳۸-۱۵۶-۹۶۴-۹۷۸

چاپ دیگر

تهران، مرکز مطالعات و انتشارات آفتاب توسعه، ۹۶ ص.

شابک: ۸-۳-۹۳۳۸۴-۹۶۴

گزارش سفر حج نویسنده است. و تمامی مشاهدات و یافته های خود را با قلم عرفانی و در قالب ادبی بیان می کند. از اینرو این سفرنامه از موضع و گرایش خاص به تبیین و تشریح مناسک و آداب حج پرداخته است. این کتاب در اصل مجموعه یادداشت های نگارنده از سفر حج است که بر اساس تاریخ سفر از ورود به مکه تا پایان مناسک حج تدوین شده است. نگارنده در این یادداشت ها ضمن نقل خاطرات خود، به اختصار درباره اماکن متبرکه و اعمالی که در هر مکان انجام می شود، توضیح داده است.

یزدان پرست لاریجانی، محمدحمید (متولد ۱۳۴۴)

سایه هیچ: یادداشت ها و خاطرات سفر حج، تهران، اطلاعات، ۱۳۸۳، ۲۹۸ ص، رقعی.

شابک: ۱-۵۴۰-۴۲۳-۹۶۴

عنوان دیگر: یادداشت ها و خاطرات سفر حج.

مجموعه یادداشت ها و خاطرات سفر حج مؤلف در بهمن ماه ۱۳۸۲ است. نویسنده در این کتاب ضمن شرح سفر خود، به مسأله حج از زوایای مختلف، عرفانی، سیاسی، اجتماعی پرداخته است.

ی زدی خواه، محسن (متولد ۱۳۳۶)

سفر به قبله عشاق: سفرنامه حج تمتع سال ۱۳۷۷، تهران، مؤسسه انتشارات ستایش، چاپ ۱، ۵۴ ص، رقعی.

شابک:

X

- ۳۰-۶۹۱۳-۹۶۴

عنوان ديگر: سفرنامه حج تمتع سال ۱۳۷۷.

ص: ۲۴۳

مجموعه خاطرات نویسنده از سفر به خانه خدا در سال ۱۳۷۷ است. وی در این کتاب ضمن شرح مناسک حج، تاریخچه مختصری از حج و ساخته شدن خانه کعبه فراهم آورده است.

ی زدی نژاد، کریم (متولد ۱۳۳۹)

یافته هایی از حج، مشهد، شاملو، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۷۲ ص، پالتویی.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۲۲۹-۸۵-۱

گزارش خاطرات سفر حج تمتع و شرح اعمال حج است. وی سعی دارد، با نگاهی تازه و بیانی ساده، بین اعمال حج و حاجی ارتباط برقرار کند تا حاجی بتواند رابطه بهتری با اعمال داشته و بهره بهتری از این سفر معنوی ببرد.

یغمائی، حبیب (۱) (۱۳۶۳-۱۲۸۰)

دیدار جانان، تهران، سروا، چاپ ۱، ۷۹ ص، رقی.

شابک: ۹۶۴-۶۲۶۲-۴۲-۲

عنوان دیگر: سفر به دیارجانان: شهر پیامبر.

خاطرات سفر حج مؤلف است و بخشی از کتاب حاضر کتاب شهر پیامبر اثر مؤلف می باشد.

یکتایی، محمدرضا (متولد ۱۳۳۳)

تولد دوباره: سفرنامه حج، تهران، فارابی، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۶۴ ص، رقی.

شابک: ۹۶۴-۵۶۰۸-۹۵-۳

گزارش سفر حج نویسنده است که مراحل این سفر و نیز اعمال حج را به اختصار توضیح می دهد.

یگانه، فریدون (متولد ۱۳۲۲)

از مدینه تا کربلا: عاشقانه هایی در حج و زیارت از ۱۳۷۷ / ۶ / ۵ تا ۱۳۸۱ / ۱۱ / ۱۴

ص: ۲۴۴

تهران، کلاسیک؛ زند، چاپ ۱، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۲۰۶-۱۰-۴

عنوان دیگر: عاشقانه هایی در حج و زیارت از ۱۳۷۷/۶/۵ تا ۱۳۸۱/۱۱/۱۴.

گزارش زیارت عتبات عراق و سفر به مکه و مدینه به منظور اعمال و مناسک حج است. نویسنده که مسئولیتی در امور حج داشته خاطرات شش ساله خود را ثبت کرده است.

ی لفانی، علی اکبر (متولد ۱۳۰۹)

ره آورد سفر حج: سفرنامه، تهران، کتاب شمس، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۱۴۰ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۹۰۶۳۶-۹-۷

سفرنامه حج مؤلف در اسفند ۱۳۷۹ است. وی در قالب سفرنامه، ضمن معرفی و تشریح اعمال حج، به بازگویی خاطرات خود از این سفر پرداخته است.

ی مانی، اکبر

آواز پر ملائک، ویرایش عبدالله نبوی، اصفهان، سام آرام، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۴۴ ص، جیبی.

شابک: ۹۸۷-۶۰۰-۹۰۳۸۷-۴-۹

نگارش اندیشه ها و احساسات نویسنده در طول دوران سفر حج است. در

پایان کتاب نیز تصاویری از مکان های مختلف مکه مکرمه و مدینه منوره به تصویر کشیده شده است.

ی وسف زاده، داوود (متولد ۱۳۲۲)

خانه عشق، بم، هفتواد، چاپ ۱، ۸۵ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۱۱۲-۰۱-۶

گزارش خاطرات نویسنده در سفر حج است. وی مراحل این سفر و مراحل اعمال و مناسک را توضیح داده است.

ص: ۲۴۵

آخوندی، محمد (۱) (متولد ۱۳۲۳)

سفرنامه کربلا، تهران، جوان امروز، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۵۲ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴-۷۲۰۸-۰۵-۴

سفرنامه نویسنده به عتبات عالیات است. او احساسات و مشاهدات خود از زیارتگاه ها و عتبات را در قالب اشعاری در وصف اماکن مقدس عراق وصف کرده است.

آزادی، حسین (به کوشش)

در محضر دوست: به ضمیمه سیری به کوی عاشقان در عتبات عالیات، قم، صبح پیروزی، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۵۴۴ ص، جیبی.

شابک:

X

۹۶۴-۷۸۱۰-۱۳-

گزارش مشاهدات و احساسات نگارنده از سفرش به عتبات است. وی مشخصات هر مرحله را به تفصیل آورده است.

آقاییگی، علیرضا (متولد ۱۳۵۸)

سفرنامه زائران کوی دوست: سفر به عتبات عالیات، مشهد، شاملو، چاپ ۱، ۱۵۲ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۷۴۸۸-۳۴-۳

سفرنامه مؤلف به سرزمین های نجف، کربلا، کاظمین و سامرا است. جغرافیای طبیعی عراق، مساجد تاریخی عراق، حرم های شریف ائمه اطهار

در عراق و برخی موضوعات دیگر مطالب این کتاب را تشکیل می دهند.

آقاتهرانی، مرتضی (متولد ۱۳۲۶)

این است بهشت: سفرنامه کربلا، قم، باقیات، چاپ ۱، ۱۱۲ ص، رقعی.

ص: ۲۴۶

شابک: ۱- ۶۷- ۶۱۶۸- ۹۶۴

سفرنامه مؤلف به شهرهای زیارتی عراق است. نویسنده که از واعظان مشهور است، با رویکردی عرفانی و معنوی حاصل زیارت خود را گزارش کرده است. گزارش اماکن مقدس، صحن و مقبره ها و مراقد کربلا خصوصاً اوصاف مرقد امام حسین همراه روضه ها و مقتل ها و ذکر مصائب جانگداز و نیز توجه به نکات اخلاقی و آموزه های معنوی از جمله موضوعاتی است که در این کتاب آمده است.

ابطحی، سعیده (متولد)

کربلا سرزمین لاله ها، اصفهان، بینش آزادگان، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۸۸ ص، رقعی.

شابک: ۸- ۷۲- ۷۷۲۲- ۹۶۴- ۹۷۸

خاطرات مؤلف از سفر به عراق و زیارت اماکن مقدس عتبات عالیات و بیان اطلاعاتی تاریخی جغرافیایی از این سرزمین است.

ادیب الملک، عبد العلی (۱۲۴۳- ۱۳۰۲ ق)

سفرنامه ادیب الملک به عتبات، دلیل الزائرین ۱۲۷۳ هـ. ق، تصحیح مسعود گلزاری، تهران، دادجو، چاپ ۱، ۱۳۶۴، ۳۹۸ ص، وزیری.

از جمله سفرنامه های نوشته شده در دوره قاجار، سفرنامه عبدالعلی ادیب الملک یکی از درباریان قاجاری، در سال ۱۲۷۳ قمری به عتبات است. وی گزارش جامعی از اماکن و سابقه آنها و تعمیرات صورت گرفته

طی دوره های مختلف بر آنها، داده است.

اقلیمی، زهرا

سفر به دیار عشق: عتبات عالیات، کاظمین، سامراء، نجف، کوفه و کربلا همراه با ادعیه، قم، کریمه اهل بیت علیهم السلام، چاپ ۱، ۱۹۹ ص، رحلی.

شابک: ۱- ۰۷- ۸۷۷۷- ۹۶۴

این سفرنامه، شامل مشاهدات نگارنده در سفر به اماکن متبرکه کشور عراق در شهرهای کاظمین، سامرا، نجف، کوفه و کربلا است. وی به

ص: ۲۴۷

موقعیت جغرافیایی و معرفی آثار تاریخی و وجه تسمیه‌ی اماکن می‌پردازد. اما بخش دوم نیز شامل ادعیه و زیاراتی است نظیر "زیارت جامعه‌ی کبیره"، "دعای توسل" و "زیارت امین‌الله".

بزرگواری، سیدعلی محمد (متولد ۱۳۳۶)

خاطره‌ها و نکته‌ها از سفر سوم عتبات مقدسه، یاسوج، چویل، چاپ ۱، ۴۸ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۹۳۰-۶۴-۲

خاطرات نگارنده در سفر به عتبات عالیات در اسفند ماه ۱۳۸۴ است. در سال ۱۳۸۴ اوضاع کشور عراق به علت حضور سربازان آمریکایی و انگلیسی تا حدی مغشوش بود، به همین دلیل زیارت عتبات به شهرهای کربلا و نجف محدود شده و سامرا و کاظمین از برنامه‌های زیارتی حذف شده بود. ولی پس از مدت‌ها بسته بودن مرزهای ایران و عراق، زائران ایرانی اجازه‌ی زیارت یافتند. نگارنده در کتاب ضمن تشریح خاطرات خویش به معرفی مکان‌هایی چون حرم حضرت علی (ع)، وادی السلام، مسجد حنانه، قبر کمیل، مسجد سهله، مسجد کوفه، و خانه‌ی حضرت علی (ع) در کوفه می‌پردازد.

بقایی، اسدالله (۱) (متولد ۱۳۲۷)

کربلایی که من دیده‌ام: سفرنامه عتبات عالیات، اصفهان، فرزانه، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۲۶۴ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۹۱۱۴۴-۱-۶

سفرنامه مؤلف به کشور عراق و زیارت عتبات عالیات در سال ۱۳۷۸ است. نویسنده با استفاده از منابع تاریخی و کتاب‌های مقتل و تذکره، به شیوه توصیفی و با استفاده از اشعار شاعران به بررسی موقعیت شهرهای زیارتی عراق از جمله نجف، کربلا، کاظمین و سامرا و امامان مدفون در

ص: ۲۴۸

۱- بقائی اصفهانی، اسدالله؛ بقائی نائینی، اسدالله

این شهرها پرداخته است. تاریخ زندگانی امام علی (ع) و امام حسین (ع) و نهضت عاشورا و مصائب امام حسین و یارانش، بخش عمده این سفرنامه را تشکیل می دهند. معرفی مراکز زیارتی عراق و شخصیت های بزرگ شیعه که در این کشور مدفون اند، از دیگر بخشهای کتاب است.

پوریان پور، سمیر

صراط النجاه: سفرنامه ی پیاده تا کربلا، قم، طوبای محبت، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۴۰۸ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۸۹۴-۷۱-۴

عنوان روی جلد: صراط النجاه: پیاده تا کربلا.

بررسی فضیلت زیارت امام حسین (ع) در کربلا- و زیارت عتبات عالیات در عراق و معرفی اماکن متبرکه و مسیر آنها و توضیحاتی درباره حرم های ائمه و امامزادگان در این کشور است. نویسنده در این سفرنامه، توضیحاتی درباره سفر کربلا عرضه کرده و ضمن بیان فضائل زیارت اماکن متبرکه در عراق به ویژه زیارت امام حسین، مکان های زیارتی در این کشور معرفی شده و خاطرات متعددی از سفر به کربلا و توصیف

حرم های امامان و امامزادگان صورت گرفته است. نگارنده همچنین مسیرهای زیارتی اماکن مختلف مذهبی در عراق را معرفی می نماید و آداب تشریف به این مکان ها را با ذکر سخنان و احوال علما بیان می کند.

تبیان الملک، رضا (۱)

سفرنامه عتبات، نوشته میرزا رضاخان تبیان الملک، تهران، گوهر منظوم، چاپ ۱، ۳۶۰ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۵۵۹۵-۸۸-۶

گزارش سفر نویسنده به عتبات عراق است. این سفرنامه به دلیل نگاه ویژه ی آن به برخی مسائل از جمله اسناد تاریخی با اهمیت است.

ص: ۲۴۹

۱- میرزا رضاخان تبیان الملک

تکمیلی، حسین (متولد ۱۳۶۲)

انواری از سعادت: خاطرات سفر پیاده از مشهد الرضا تا کربلای معلی، مشهد، رستگار، چاپ ۱، ۸۵ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۷۲۱۳-۱۷-۴

خاطرات نویسنده از سفر کربلا است. او مسیر مشهد تا کربلا را با پای پیاده طی کرده و در مسیر مشاهدات فراوان داشته و همه را ثبت کرده است.

جامعی، بیوک (متولد ۱۳۲۶)

عاشقانه ها، تهران، شیخ صفی الدین، چاپ ۱، ۹۱ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۶۸۲۲-۸۰-۰

گزارش سفر به عتبات عالیات در چهار شهر عراق است و مشاهدات و احساسات خود را در این سفر توصیف کرده است.

حاجب الدوله، علی بن حسین (۱) (درگذشت ۱۲۸۵ ق)

سفرنامه حاج علی خان اعتماد السلطنه، به کوشش سیدعلی قاضی عسکر، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۱۸۴ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۶۲۹۳-۷۸-۶

سفرنامه حاج علی خان اعتماد السلطنه از مردان سلسله قاجار است. وی که متهم به قتل امیر کبیر است. گرچه وی به دلیل ارتکاب چنین جنایت بزرگی در تاریخ کشور ما، فردی خوش نام نیست، لیکن از آن جا که سفرنامه تنظیمی وی، حاوی اطلاعات تاریخی، جغرافیایی، علمی و دینی فراوان است، می تواند برای دانش پژوهان و به ویژه مورخان مفید باشد. این سفر که در سال ۱۲۶۳ قمری برابر با ۱۸۳۶ میلادی انجام گردیده است، شامل سفرنامه عتبات عالیات و مکه و مدینه است.

ص: ۲۵۰

۱- اعتماد السلطنه، علی خان؛ مقدم مراغه ای، علی بن حسین؛ اعتماد السلطنه، علی بن حسین

دارابی، علی (متولد ۱۳۴۰)

سفرنامه کربلا: حدیث واقعه، ویرایش بهرام خزین، تهران، هماهنگ، چاپ ۱، ۱۸۳ ص.

شابک: ۹۶۴-۵۵۸۸-۳۹-۱

گزارش سفر نویسنده به کربلا- است. کربلا- به عنوان سمبل مظلومیت و شهادت نواده ی رسول اکرم (ص) جذابیت جهانی دارد. نویسنده به جلوه های این جذابیت ها پرداخته است.

رحیمی، محمدعلی (متولد ۱۳۵۲)

زیباتر از بهشت: سفرنامه کربلای معلی و عتبات عالیات، ساوه، محمدعلی رحیمی، چاپ ۱، ۷۴ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۰۶-۰۹۰۴-۸

عنوان روی جلد: زیباتر از بهشت: خاطراتی از حسین و کربلا.

گزارش سفر نویسنده در اواخر خرداد ۱۳۸۰ به زیارت عتبات عالیات در عراق است. خاطرات سفر خود را در اماکن متبرک کاظمین، کربلا، نجف و سایر شهرها و مکان های مقدس بازگو می کند. ضمن این خاطرات به حوادث تاریخ تشیع در این شهرها اشاره شده است. صفحات پایانی به عکس هایی رنگی از زیارت گاه های عتبات عالیات اختصاص یافته است.

رسکتی، عطاءالله (متولد ۱۳۳۶)

کربلا کعبه دلها، ساری، آوای مسیح، چاپ ۱، ۴۰۰ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۷۶۹-۱۸-۶

گزارش خاطرات سفر مؤلف به عراق و زیارت اماکن مقدس عتبات عالیات است. وی اطلاعات تاریخی- جغرافیایی از این سرزمین و ویژگی های اماکن مقدس را آورده است.

رضوی، هاشم (متولد ۱۳۳۸)

راهیان کربلا: سفرنامه ی اولین کاروان خانواده معظم شاهد استان خراسان به عتبات

ص: ۲۵۱

عالیات، مشهد، سعیدی منش، چاپ ۱، ۲۲۲ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۹۱۹۷۸-۲-۶

عنوان روی جلد: سفرنامه ی اولین کاروان خانواده معظم شاهد استان خراسان به عتبات عالیات.

گزارش خاطرات چند تن از خانواده های شهدا است. محتوای توصیفات این سفرنامه دو بخش عبادی و سیاسی دارد. یعنی مسائل معنوی با رخدادهای سیاسی را بیان می کند.

زرگری قلمزنیان، سیدعلی

سوغات کربلا «عشق»، اصفهان، گلپهار، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۷۲ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۶۹۱-۶۶-۸

خاطرات نگارنده از سفر به عتبات عالیات در بهمن ماه ۱۳۸۲ است. وی بنا به نذری که کرده پدر و مادر خویش را نیز همراه برده است. نویسنده در طول سفر به اماکن مقدس و مذهبی شیعیان از جمله مرقد امام دهم و یازدهم (ع)، مرقد نرجس خاتون (س)، و حکیمه خاتون (س)، سرداب امام زمان (عج)، مسجد برائثا، نجف، مسجد سهله و کربلا می رود. وی در این گزارش سفر خود و ویژگی های برخی مردم از جمله گدایان سامرا، سربازان امریکایی مستقر در عراق، مردم خرافاتی و مردم معتقد به خدا و پیغمبر (ص) را بیان می کند.

زمانی، احمد

سیری در سرزمین خاطره ها: سفرنامه کربلا، قم، مؤلف، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۲۱۵ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۴۲۴-۹۴۵-۳

چاپ دیگر

تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۲۴۵ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۷۶۳۵-۱۴-۱

خاطرات مؤلف از سفر به شهرهای نجف، کربلا، کاظمین و سامرا در سال ۱۳۷۸

ص: ۲۵۲

شمسی است. این خاطرات با معرفی آرامگاه‌ها، مساجد و اماکن متبرکه همراه است.

سادات اخوی، سیدمحمد

راز شهر تشنه‌ها: سفرنامه کربلا، تهران، سوره مهر، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۰۰ ص، رقعی.

شابک: ۱-۲۱۰-۵۰۶-۹۶۴-۹۷۸

گزارش سفر کوتاهی به عراق و بیان خاطرات زیارت قبر امام حسین (ع) و سفر به شهرهای مقدس عراق است. در این سفرنامه، نویسنده احساسات و عواطف خود را نسبت به زیارت این اماکن مقدس و دیدن عتبات عالیات و شور و عشق زائران بیان کرده؛ اطلاعات مختصری پیرامون اوضاع این شهرها و وضعیت روحی آدم‌ها، وضعیت هتل‌ها و مساجد ارائه نموده است. او اشاره‌های کوتاهی به حوادث تاریخی کربلا دارد و در عباراتی حماسی و پراحساس به بیان عشق و شور خود نسبت به مقام و منزلت و جایگاه امام حسین پرداخته است.

سجادی لعلی، سیدمحمدتقی

سفرنامه کربلا دیار عاشقان، قم، بقیه العتره، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۱۴۸ ص، وزیری.

شابک: ۰-۴-۹۵۰۶۶-۹۶۴

چاپ دیگر

قم، گل‌های بهشت، چاپ ۱، ۲۶۶ ص، وزیری.

شابک: ۴-۱۹-۸۵۰۸-۹۶۴

خاطرات و ماجراهای سفر نویسنده به عتبات مقدس در عراق است. نویسنده به همین بهانه ابتدا به بیان مناقب و فضائل امام علی (ع) پرداخته و سپس آداب زیارت و فضیلت آن را توضیح داده است. زیارت پیامبران و شخصیت‌های برجسته که در نجف و کوفه مدفون گشته‌اند و اعمال مقامهایی که در این مکان‌های مقدس است از جمله مسجد کوفه و سهله از دیگر مطالب کتاب است. تاریخچه کربلا، فضیلت زیارت امام حسین (ع) و حضرت عباس (ع) و آداب زیارت آن دو، فصل دیگری از کتاب است. فتنه‌های وهابیون در تخریب مشاهد مشرفه و جنایات آنان در این مکان‌های مقدس، زیارت کاظمین و قبور افراد برجسته‌ای که در

ص: ۲۵۳

این دو حرم مدفون اند و همچنین زیارت امامان مدفون در سامرا و آداب تشریف به حرم آنان موضوعات دیگر کتاب هستند.

شهسوارانی، حسین (متولد)

سیر آفاق: سفرنامه عراق و زیارت عتبات عالیات، ساری، پژوهشهای فرهنگی، چاپ ۱، ۸۶ ص.

شابک: ۳-۳۷-۶۹۱۲-۹۶۴-۹۷۸

گزارش سفر نویسنده به شهرهای زیارتی عراق و ثبت مشاهدات خود است.

ضمانتی یار، مریم (متولد ۱۳۴۵)

سفر به سرزمین عشق، تهران، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ ۱، ۴۸ ص، وزیری.

شابک: ۹-۸۶۴-۴۳۲-۹۶۴

سفرنامه و گزارش سیاحتی نویسنده به شهرهای کربلا، نجف، کاظمین و سامراء است.

طاطایی، اسعد (متولد ۱۳۲۵)

دو فرجام، سقز، سقز، چاپ ۱، ۱۹۰ ص، رقعی.

شابک: ۷-۵۸-۶۷۲۰-۹۶۴

سفرنامه مؤلف به عتبات عالیات است. با سفر به چهار شهر زیارتی عراق، مشاهدات خود را بیان کرده است

طالب شهرستانی، امیرمحمد اسماعیل (۱) (متولد)

به قصد زیارت، تهران، جهان رایانه، چاپ ۱، ۷۶ ص.

سفرنامه نویسنده به قصد عتبات عراق است و مشاهدات خود را توصیف کرده است.

ص: ۲۵۴

هشت بهشت روی زمین: مجموعه ای از گوهرهای معرفت برای زائران نجف، کربلا، کاظمین و سامرا، قم، بهشت بینش، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۲۶۴ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۹۳۸۳۴-۲-۵

خاطرات نگارنده از سفر به شهرهای زیارتی عراق است. او به معرفی مشاهد مشرفه و اماکن مقدسه در این کشور می پردازد. نویسنده با استفاده از منابع تاریخی و روایی به معرفی اماکن زیارتی و شرح حال شخصیت های مدفون در این مشاهد پرداخته تا برای زائران عتبات عالیات جدای از زیارت، درایت و معرفت همراه داشته باشد. مؤلف در این کتاب جدای از معرفی حرم ائمه مدفون در عراق، به دیگر اماکن مقدس چون حرم حضرت ابوالفضل، مرقد مسلم بن عقیل، میثم تمار امامزاده سیدمحمد، تل زینیه، مسجد سهله، مسجد کوفه، وادی السلام، مسجد بُرّاثا، مقابر علما، مقامات انبیا و ... اشاره کرده است و در ضمن هر یک، به اهمیت زیارت این اماکن و معرفی آنها پرداخته است.

عضدالملک، علی رضا بن موسی (۱) (۱۲۳۸-۱۳۲۸ ق)

سفرنامه عضدالملک به عتبات، به کوشش حسن مرسلوند، تهران، مؤسسه پژوهش و مطالعات فرهنگی، چاپ ۱، ۲۵۶ ص، رقعی.

یکی از سفرنامه های مانده از دوره قاجار است. نویسنده یعنی عضدالملک در سال ۱۲۸۴ قمری به سفر عتبات عراق رفته است. از اینرو این سفرنامه مشتمل بر نکات تاریخی قابل توجه است.

فخرالملک اردلان، ابوالحسن (۲) (۱۲۴۱-۱۳۰۵)

از حریم تا حرم: سفرنامه ابوالحسن خان فخرالملک (اردلان) به عتبات، به کوشش محمدرضا عباسی، تهران، سازمان اسناد ملی ایران، ۱۳۷۲، ۱۲۹ ص، وزیری.

ص: ۲۵۵

۱- علیرضا خان ایلخانی؛ قوانلو ایلخانی، علی رضا بن موسی

۲- ابوالحسن خان اردلان؛ فخرالملک، ابوالحسن خان اردلان

سفرنامه ابوالحسن خان فخرالملک از جمله صاحب منصبان دوره قاجار است که مدتی وزیرالتجار بوده است. وی در سال ۱۳۰۴ قمری به عتبات عالیات سفر می کند و گزارشی از سفر خود به رشته تحریر درآورده است.

قادری، علی (متولد ۱۳۳۸)

سفر به قبله عشق: از تبریز تا کربلا، قم، مشهور، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۱۹۲ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۶۸۶۳-۸۹-۲

خاطرات نویسنده از سفر به عراق و زیارت عتبات عالیات است. وی مشاهدات و احساسات خود را از زیارتگاه ها و مراقد شریف شهرهای عراق بازگو کرده است.

قربانی، مهدی (متولد ۱۳۳۳)

پرواز ملائک بر فراز کربلا: مشتمل بر سفرنامه عتبات عالیات، مشهد، قاف مشهد الرضا (ع)، چاپ ۱،،، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۸۵۵-۳۱-۹

کاظمی، اقدس (۱) (متولد ۱۳۱۸)

سفر به وادی عشق: سفرنامه کربلا، قم، خرم، چاپ ۱،، ۱۱۲ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۶۱۸۲-۸۸-۷

گزارشی از سفر نویسنده به کربلا و دیگر شهرهای زیارتی و تاریخی عراق است.

کرمی، عباس (متولد ۱۳۶۰)

زمستان در بغداد: دست نوشته هایی از سفر خبرنگاران امور حج و زیارت سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران به کشور عراق، همزمان با سالروز

ص: ۲۵۶

اربعین حسینی، تهران، دانش آموز، چاپ ۱، ۳۴+۴۳ ص، رقععی.

شابک: ۵-۴۸-۶۳۱۶-۹۶۴-۹۷۸

مجموعه یادداشت های نگارنده از سفر به کشور عراق به همراه گروه اعزامی امور حج و زیارت سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران در اسفند ۱۳۸۴ هجری شمسی است. این کتاب به دو زبان فارسی و انگلیسی است. این سفر همزمان با سالروز اربعین حسینی صورت گرفته و شامل مشاهدات نگارنده از آشوب های ایجاد شده در بغداد، چگونگی آماده ساختن مقدمات مراسم اربعین حسینی در کربلا و نحوه ی برگزاری این مراسم در کربلا است.

کیانی انبوهی، عباس

در محضر دریای عشق: سفرنامه کربلای معلای، تهران، عباس کیانی انبوهی، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۱۵۴ ص، رقععی.

شابک: ۸-۷۶۴۳-۰۶-۹۶۴

این مجموعه اشعاری عمدتاً با مضامین دینی و مذهبی در قالب غزل و مثنوی درباره مرقد شریف حسینی و روضه ی علوی در نجف اشرف و دیگر ائمه شیعه در کاظمین و سامراء است؛ ضمن آن که در بخشی از کتاب شرح سفر شاعر به کربلا، به نظم کشیده شده است.

کیخایی، حسین

همسفر عشق: سفرنامه ی کربلا، ویرایش محمدرضا جاوید، شیراز، فرامتن، چاپ ۱، ۴، ۹۵ ص، رقععی.

شابک: ۰-۷-۹۴۷۰۶-۹۶۴

سفرنامه نویسنده از خاطرات سفر به عتبات عراق به ویژه کربلا است. و دربردارنده ی نوشته ها، خاطرات و شرح آثار فرهنگی سفر به کربلا و ذکر تحولات نگارنده است. کاظمین، سامراء، قبرستان وادی السلام، قبور

مشاهیر در نجف، گودال قتلگاه، و حرم حضرت ابوالفضل از جمله مکان هایی است که در کتاب توصیف شده است.

ص: ۲۵۷

گلداری، نسرین

سفر عشق بوی دیگری دارد: گزارشی عاشقانه از یک سفر، تهران، آسیم، چاپ ۱، ۱۲۰ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴-۴۱۸-۰۲۰-۸

چاپ دیگر

تهران، ذهن آویز، چاپ ۲.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۳۹۰-۵۴-۵

سفرنامه نویسنده به کربلا و بیان خاطرت و حالات روحی و درونی او است. وی مشاهدات خود را به تصویر کشیده است.

مجابی، عباس (متولد ۱۳۴۳)

خسی در کربلا، تهران، ماهرننگ، چاپ ۷۶، ۷۸ ص، رقعی.

شابک:

X

- ۹۰ - ۷۲۳۲ - ۹۶۴

گزارش سفر نویسنده به عتبات عالیات عراق به ویژه زیارت قبور اهل بیت است و در کنار آن به برخی روایات مذهبی و تاریخی اشاره می نماید.

مدنی، اشرف

از کربلای ایران تا کربلای عراق، تهران، پرچین، چاپ ۱، ۲۸ ص.

شابک: ۹۶۴-۹۲۱۷۳-۶-۳

سفرنامه کربلای مؤلف است. وی دیده ها و شنیده های خود را در طول سفر و به هنگام اقامت در چهار شهر زیارتی عراق توصیف

کرده است.

مشکاه السلطان، علی اکبر (۱۲۵۰-۱۳۱۱)

مشکوه المسافرين: سفرنامه تبريز- عتبات، تصحيح ميرهاشم محدث، تهران، گوهر منظوم، چاپ ۱، ۱۸۸ ص.

شايك: ۳- ۰۱- ۱۹۹۴- ۹۶۴

ص: ۲۵۸

تهران، پانینذ، چاپ ۱، ۱۹۲ ص.

شابک: ۳-۵۳-۷۱۰۵-۹۶۴

گزارش سفر مشکوه السلطان به عتبات عراق است. ملاقات ها، گفت و گوها و دیگر مشاهدات وی در این مجموعه ثبت و توصیف شده است.

معینی، مریم (متولد ۱۳۴۰)

با من به عتبات عالیات بیاید: سفرنامه، اصفهان، علم آفرین، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۷۶ ص.

شابک: ۳-۳-۹۵۵۳۵-۹۶۴

سفرنامه کربلا و دیگر شهرهای زیارتی عراق است. نویسنده خاطرات و مشاهدات خود را توصیف کرده است.

مغیثی پورسبزواری، علی اکبر (متولد ۱۳۳۷)

سفرنامه عشق، تهران، مرکز فرهنگی و انتشاراتی ایتا، چاپ ۱، ۱۱۶ ص.

شابک: ۶-۷۷-۶۸۹۰-۹۶۴

گزارشی از زیارتگاه های اسلامی در عراق به ویژه از کربلا و نجف است.

ملک قاسمی، ربابه (متولد ۱۳۰۴)

با راهیان دیار عشق، تهران، نیکتاب، چاپ ۱، ۶۹ ص، رقعی.

شابک: ۱-۵۴-۳۰۲-۹۶۴

خاطرات سفر نویسنده به عتبات عالیات کشور عراق است. وی در روز هفتم مهرماه ۱۳۸۰ همراه با تنی چند از کاروانیان به کشور عراق سفر می کند. خاطرات نویسنده ابتدا مربوط به شهر بغداد و سپس دیگر اماکن زیارتی، به ویژه مرقد امامان معصوم است که طی آن، فضای حاکم و محیط پیرامون اماکن توصیف می شود و از اتفاقات روزمره نیز سخن به میان می آید.

دوباره شیعه شدم: سفرنامه فرات، با مقدمه و رباعیاتی از محمدجواد غفورزاده شفق، مشهد، رستگار، چاپ ۱، ۹۲ ص، رقعی.

بررسی تاریخیچه و تأثیرات اجتماعی عتبات عراق و زیارت آنها است. نویسنده تلاش کرده با بررسی اعتقادات شیعه، نقش زیارت عتبات در ترویج عقاید شیعه را بررسی کند.

موسوی دشتستانی، باقر

سفرنامه وصال: سی سال آرزوی کربلا، قم، طاووس بهشت، چاپ ۱، ۱۶۰ ص.

عنوان دیگر: سی سال آرزوی کربلا

بررسی زیارتگاه های عراق به ویژه کربلا است. نویسنده خاطرات و مشاهدات خود را توصیف کرده است.

ناصرالدین قاجار، شاه ایران (۱) (۱۲۴۷-۱۳۱۳ ق)

سفرنامه عتبات سال قمری، به کوشش ایرج افشار (۲)، تهران، فردوسی، عطار، چاپ ۱، ۲۸۹ ص.

فروست: مجموعه گذشته ایران در نوشته پیشینیان؟.

شهریار جاده ها: سفرنامه ناصرالدین شاه به عتبات، تصحیح محمدرضا عباسی و پرویز بدیعی، تهران، سازمان اسناد ملی ایران، چاپ ۱، ی+۳۰۳ ص، وزیری.

عنوان دیگر: سفرنامه ناصرالدین شاه به عتبات.

گزارش سفرنامه ناصرالدین شاه قاجار به عتبات عالیات در سال ۱۲۸۷ قمری انجام است. این اثر از اسناد تاریخی مهم برای مطالعه تاریخ ایران و منطقه است. وضعیت راه ها از تهران تا کربلا و نجف، وضعیت

ص: ۲۶۰

۱- ناصرالدین شاه؛ قاجار، ناصرالدین شاه

۲- متولد ۱۳۰۴

اجتماعی مردم در شهرها و روستاها در ایران و عراق و دیگر مسائل فرهنگی و اجتماعی توصیف شده است.

نشاط، فاطمه (متولد ۱۳۴۰)

سفری به سوی عشق، تهران، نورسان، چاپ ۱، ۴۴ ص.

شابک: ۲-۰۶-۲۶۶۷-۹۶۴-۹۷۸

گزارشی از زیارتگاههای اسلامی در عراق و سفرنامه نویسنده به شهرهای مذهبی عراق و زیارت عتبات است.

نظری، محمد

سفر عشق: همراه با زائران کوی دوست در سرزمین عراق، شیراز، مؤسسه فرهنگی هنری و انتشاراتی میرزای شیرازی (امیدواران)، چاپ ۱، ۱۴۰ ص.

شابک: ۱-۴۴-۶۶۲۳-۹۶۴

مجموعه خاطرات نویسنده از سفر به عتبات عراق به ویژه کربلا و نجف است. وی با قلمی ادبی به بیان احساسات و مشاهدات خود پرداخته است.

واثقی، حسین (متولد ۱۳۳۶)

در کوی جانان: سفر به حرم ائمه علیهم السلام در عراق، قم، بوستان کتاب قم، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۱۵۲+۱۶ ص، رقعی.

شابک: ۵-۲۸۸-۳۷۱-۹۶۴

معرفی آثار اسلامی و تاریخی و اماکن مقدس در شهرهای مذهبی عراق به ضمیمه تصاویر آن است، که در قالب سفرنامه ارائه شده است. نویسنده با قلمی شیوا و با لحنی احساسی، حالات و مشاهدات خود را در این سفرها بیان داشته و به توصیف هریک از مکان های مقدسی که به زیارت آنها مشرف شده، پرداخته است. اماکن مقدس نجف و کوفه نظیر حرم امام علی، قبر میثم تمار، خانه امام علی، مسجد کوفه، مسجد سهله و بازار نجف و به دنبال آن حرم امام حسین در کربلا و مزارها و مشاهد شریفی

ص: ۲۶۱

چون حرم حضرت ابوالفضل، قبور طفلان مسلم و عون از جمله مشاهد مشرفه ای است که سفرنامه نویس به توفیق زیارتشان نایل شده و آنها را وصف کرده است. اماکن مقدس در کاظمین و سامرا به ویژه قبور امامان

معصوم (ع) در این دو مکان و نیز زیارت قبر سیدمحمد و مسجد برائثا مورد گزارش نویسنده واقع شده است.

وهومن، هارون (متولد ۱۳۴۵)

کربلا رفته ها، تهران، گوهر منظوم، چاپ ۱، ۶۷۰ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۵۵۹۵-۶۰-۶

عنوان دیگر: کربلا رفته ها: کربلا از دید سیاحان و جهانگردان.

خاطرات زائران کربلا و دیگر شهرهای عراق و عتبات است. افرادی که سفر عتبات رفته و اوضاع تاریخی، جغرافیایی، سیاسی این شهرها را به تصویر کشیده اند. راویان خاطرات دارای ملیت های گوناگون هستند.

هادیان، علی (متولد ۱۳۴۲)

کاروان اشک، تهران، آریا زمین، چاپ ۲، ۵۲ ص، رقی.

شابک: ۹۶۴-۸۷۹۶-۰۲-۵

گزارش سفر نویسنده به کربلا- و دیگر شهرهای عراق است. وی شنیده ها و مشاهدات خود را در قالب داستان بیان نموده است.

یعقوبی گلوردی، محبوبه

تا قاف عشق، قم، میراث ماندگار، چاپ ۱، ۱۱۲ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۵۹-۲۹-۷

گزارش اوصاف کربلا و نجف و بیان کرامات و اوصاف امام علی (ع) و امام حسین (ع) است که در قالب یک سفرنامه به این دو شهر ارائه شده است. در کتاب حاضر به بهانه سفر به نجف و کربلا از منظری عرفانی به

دو این شهر نگریسته شده و به همین مناسبت درباره فضایل حضرت علی و امام حسین و شهدای کربلا مطالبی آمده است. نگارنده نجف و کربلا را

قطعاتی از بهشت دانسته و به توصیف رشادت های امام حسین، ابوالفضل، علی اکبر و سایر شهدای کربلا می پردازد. وی همچنین نگاهی کوتاه به زندگی پر از غم و مظلومیت حضرت علی (ع) نموده و به توصیف عدالت، مظلومیت آن امام می پردازد. توصیف مسجد سهله و مسجد کوفه، وادی السلام، بارگاه ملکوتی امام علی در نجف، بارگاه امام حسین و حضرت ابوالفضل در کربلا، تل زینیه، مقام کف العباس از دیگر مندرجات این کتاب است.

ی کتابی، محمدرضا (متولد ۱۳۳۳)

ستاره های دنباله دار، تهران، استاندارد، چاپ ۱، ۱۱۲ ص، رقی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۲۵۵-۲۷-۲

گزارش سفر نگارنده به کربلا در فروردین ماه ۱۳۸۵ است. عناوین مطالب کتاب عبارت اند از: از مرز مهران تا شهر شهید محراب؛ سیزده به در در حضور زاده ی سیزده رجب؛ اهل زمزمه و مسجد سهله؛ کلافه برای علوفه؛ لیبک یا حسین (ع)؛ مهره هایی از جنس عشق؛ دعا کن آدم شوم؛ شمشیر بر فرق خودمان یا بر فرق دشمنانمان؟؛ اول رفع نگرانی و بعداً پذیرایی؛ و حسرت زیارت کاظمین و سامرا.

ص: ۲۶۳

بیگدلی، زکریا

گزارشی از سفر به سوریه، قم، منشور وحی، چاپ ۱، ۵، ۱۲۰ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۹۴۸۹۳-۰-۴

عنوان دیگر: گزارشی از سفر به سوریه توسط زوار ایرانی حضرت زینب کبری (سلام الله علیها).

چاپ دیگر

قم، حسنین، چاپ ۱، ۱۴۴ ص، جیبی.

مجموعه اطلاعاتی درباره سفر به سوریه و زیارت اماکن مقدس در این کشور است. نویسنده این اطلاعات را، در شش فصل با عناوین ذیل سامان داده است: معرفی اجمالی سوریه؛ مراقد اهل بیت (ع) در دمشق؛ زیارتگاه های حومه دمشق؛ مزارهای شهر حلب؛ از تهران تا دمشق؛ دانستنی های لازم زائرین.

تیموری، قنبرعلی

جای همه شما خالی: سفرنامه اساتید و طلاب مدرسه علمیه سلیمانیه، مشهد، عروج اندیشه، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۱۰۴ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۷۲۴۴-۵۳-۳

مجموعه ای از خاطرات و نوشته هایی به قلم طلاب و استادان آنها در سفر به زیارتگاه های شامات است. جنبه های مختلف این زیارتگاه ها و اماکن متبرکه را توصیف کرده اند.

جرجانی، موسی (متولد ۱۳۲۸)

سفرنامه سوریه، گرگان، مختومقلی فراغی، چاپ ۱،

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۰۸-۳۲-۳۴

ص: ۲۶۴

حسینی، پروین (متولد ۱۳۳۰)

سفرنامه سوریه، ویرایش محمد ربیع، تهران، آبتین قلم، چاپ ۱، ۷۲ ص، رقعی.

شابک: ۷-۰۴-۲۷۲۱-۹۶۴-۹۷۸

گزارش مشاهدات و احساسات نویسنده در سفر به سوریه است. زیارتگاه‌ها و مرقد زینب (س) و مراقد دیگر خانواده امام حسین (ع) را توصیف کرده است. دمشق سال‌ها به عنوان پایتخت جهان اسلام بوده و اماکن بسیاری و جذاب در آنجا ساخته شد که امروزه به عنوان اماکن تاریخی و باستانی بازدید می‌شود. نویسنده، هدف از نگارش کتاب را کمبود کتاب‌های راهنمای سفر به سوریه دانسته است و از اینرو تصمیم گرفته پس از بازگشت خود از سوریه، تجربه‌ها و دیده‌ها و شنیده‌های خود را به شکل سفرنامه‌ای ساده برای زائرین این سرزمین به رشته تحریر درآورد.

خراسانی محمدرضائی، محمدرضا (۱) (متولد ۱۳۳۵)

ره آورد سوریه، رفسنجان، محمدرضا خراسانی محمدرضائی، چاپ ۱، ۶۶ ص.

بررسی جوانب زیارتگاه‌های اسلامی در سفر به سوریه و گزارش زیارتگاه‌های دمشق است.

داستانی بنیسی، اسدالله (۲) (متولد ۱۳۲۵)

سفری بر پایگاه حضرت زینب کبری (س)، قم، نشر بنیس، چاپ ۱، ۸۸ ص.

توصیف زیارتگاه‌های اسلامی در سوریه و گزارشی از سفر نویسنده به دمشق است. عمدتاً جوانب روضه و مرقد حضرت زینب (س) را توصیف کرده است.

ص: ۲۶۵

۱- محمدرضایی، محمدرضا

۲- بنیسی، اسدالله؛ بی‌نی سی؛ داستانی، اسدالله

صنعتی، محمدحسن (متولد ۱۳۴۳)

سفر سوریه و یادداشتهایی در خاک ایران، ترکیه و سوریه، مشهد، آهنگ قلم، چاپ ۱، ۱۵۹ ص، رقعی.

شابک: ۰-۳-۹۳۳۲۳۴-۹۶۴

گزارش زیارتگاه های اسلامی در سوریه و ترکیه است. نویسنده مشاهدات خود را از ابتدای حرکت در ایران تا دمشق و برگشت به ایران مکتوب کرده است.

عرب، محمدحسن (متولد ۱۳۱۹)

عشق دمشق: به ضمیمه تحقیقی درباره اسرار شگفت انگیز اصحاب کهف، تهیه سازمان کارآفرینان جوان، قم، بوستان کتاب قم (انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)، چاپ ۱، ۱۳۶ ص، رقعی.

گزارش سفر نویسنده در اردیبهشت ۱۳۸۰ به منظور زیارت اماکن مذهبی سوریه است. در کتاب حاضر مشاهدات خود را از این کشور- همراه با توضیحاتی درباره صاحبان قبور، و مطالبی درباره اصحاب کهف- به قلم آورده همچنین مختصری درباره فرهنگ مردم سوریه سخن می گوید. این

نوشتار با عکس هایی از اماکن مقدس سوریه همراه است و با چند نمایه به پایان می رسد.

علوی، عادل (۱) (متولد ۱۹۵۵)

ثقافت اسلامی، قم، مؤسسه اسلامیة العامه للتبلیغ و الارشاد، چاپ ۸، ق، رقعی.

شابک: ۳-۴۷-۵۹۱۵-۹۶۴

فروست: رسالات اسلامیة؛ الجزء الثامن.

سفرنامه مؤلف به کشور سوریه است. وی اطلاعاتی درباره وضعیت

ص: ۲۶۶

۱- علوی لاجوردی، عادل

جغرافیایی، تاریخی این کشور و نیز توضیحاتی درباره اماکن مذهبی آن بیان می کند.

میرشریفی، سیدعلی (متولد ۱۳۳۷)

سفری به کوی جانان: سفرنامه ترکیه، سوریه، اردن، قم، بنیاد پژوهشهای علمی فرهنگی نورالاصفیاء، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۲۴۷ ص، رقعی.

شابک: ۳-۳۲-۵۹۲۷-۹۶۴

مجموعه یادداشت ها و شرح خاطرات مؤلف از سفر به ترکیه، سوریه و اردن است. وی در این سفرنامه، اتفاقات، رویدادها و مراسمی را که زوار حضرت زینب (س) برگزار می نمایند، شرح داده است. بخشی از کتاب به معرفی برخی اماکن مقدس اختصاص دارد.

وزیری، سعید (متولد ۱۳۱۸)

سفری به هوای خورشید: سفرنامه سوریه، ورامین، واج، چاپ ۱، ۲۸۰ ص، رقعی.

شابک: ۶-۰۷-۵۸۸۱-۹۶۴

عنوان روی جلد: در هوای خورشید: سفر به سوریه.

گزارش و شرح مشاهدات و خاطرات نگارنده از اماکن زیارتی سوریه است. علاوه بر آن اطلاعاتی درباره مقابر و اماکن مقدس سوریه و تاریخچه ای از حوادث تاریخی مربوط به آنها ذکر گردیده است.

ی کتابی، محمدرضا (متولد ۱۳۳۳)

سپهر صبر: سفرنامه سوریه، تهران، فارابی، چاپ ۱، ۳۲ ص، رقعی.

شابک: ۱-۹۶-۵۶۰۸-۹۶۴

سفرنامه ای درباره زیارتگاه های کشور سوریه و معرفی شخصیت های صاحب مقابر است. جاهایی که معرفی کرده، عبارت اند از: باب الصغیر، حرم حضرت زینب (س)، غار اصحاب کهف، زیارتگاه حجر، حرم حضرت رقیه (س)، و مسجد اموی.

ص: ۲۶۷

جشنواره فرهنگی هنری امام رضا (ع) (به کوشش)

راهیان کوی عشق: دل نوشته های زائران حرم رضوی، تهران، شهرداری تهران، معاونت امور اجتماعی و فرهنگی، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۳۳۶ ص، وزیری.

شابک: ۷-۶۱-۸۵۵۱-۹۶۴-۹۷۸

عنوان روی جلد: راهیان کوی عشق: دل نوشته های زائران حرم رضوی به مناسبت چهارمین جشنواره سراسری سفرنامه نویسی رضوی.

عنوان دیگر: دل نوشته های زائران حرم رضوی.

مجموعه ای از نجواها و خاطرات زیارتی دختران و پسران و جوانان و عاشقان حرم حضرت رضا (ع) است. نویسندگان در قالب عباراتی توصیفی به شرح زیارت خویش و نجوا و مناجات در حرم رضوی پرداخته و نحوه دستیابی به حاجت ها و توضیح کرامات رضوی را با قلمی روان و عاشقانه روایت کرده اند. این نوشته ها به مناسبت چهارمین جشنواره سراسری سفرنامه نویسی رضوی تدوین شده است.

ص: ۲۶۸

بخش سوم: حج از نگاه عرفان، اخلاق و کلام

اشاره

ص: ۲۶۹

توضیح: حج از موضوعات چند وجهی است و دانشمندان علوم مختلف از منظر تخصصی خود به تحلیل و بررسی بُعد و جنبه مربوط به خود پرداخته اند. از اینرو کتاب هایی که درباره ی حج نوشته و عرضه کرده اند، تنوع و گوناگونی دارد. این بخش به معرفی کتاب هایی می پردازد که از نگاه تأثیرات خصوصی یا از منظر تأثیر عمومی، حج را بررسی کرده اند. عرفان و اخلاق به جنبه هایی از حج می پردازد که تأثیر خصوصی در زندگی مسلمانان دارد ولی کلام و علوم اجتماعی به آثاری می پردازد که جنبه عمومی مسلمانان را تحلیل می کند. از قدیم مبحثی به نام اسرار حج در میان مسلمانان وجود داشت. منظور اسرار هر یک از مناسک و اعمال، بررسی غایی آنها، یا رمزگشایی از آنها است. در واقع اسرار حج دو گونه مفاد دارد: یکی غایت و هدف و مقصود هر یک از مناسک؛ مثلاً هدف رمی جمرات، هدف از صفا و مروه؛ دوم رمز و رازی که در این اعمال و مناسک هست، تجزیه و تحلیل شده و در واقع علل تشریح آنها بیان می شود.

اینگونه تحلیل ها در حوزه تخصصی دانش کلام، عرفان و اخلاق است و به همین منظور همه اینها یکجا در این بخش بررسی می شوند و منابع آنها معرفی می گردد.

اما فصل دوم این بخش به آداب حج می پردازد و کتاب هایی که در این زمینه هست را معرفی می نماید. منظور از آداب، وظایف اخلاقی مسلمانان

است ولی وظایفی که در فقه بیان نشده و جنبه تکلیف ندارد بلکه ماهیت باید و نباید اخلاقی دارد. برای نمونه تواضع و خشوع داشتن به هنگام اعمال حج یک وظیفه اخلاقی صرف است و هیچگاه فقها به ضرورت و وجوب یا حرمت، استحباب یا کرامت و بالاخره اباحه ی آن نپرداخته اند.

اما راجع به معرفی منابع این بخش چند نکته است:

۱. مدخل هایی که نیاز به چکیده نداشتند؛ مثلاً عنوان آنها بسیار گویا است، توصیف و چکیده برای آنها نوشته نشد.

۲. کتاب هایی که محتوای آن روشن است، فقط جنبه خاص مورد نظر آن توصیف شده است. به عبارت دیگر مطالب مورد نظر برجسته سازی شده است.

ص: ۲۷۲

فصل اول: فلسفه و اسرار حج

آصفی، محمد مهدی (متولد ۱۳۱۷)

فی ضیافه الرحمن: تأملات و رؤی فی مناسک الحج والعمره، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۲۴۴ ص.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۰-۲۱۷-۲

عنوان دیگر: تأملات و رؤی فی مناسک الحج والعمره.

بررسی برخی از ابعاد فلسفه و اسرار مناسک حج و عمره است.

آقاتهرانی، مرتضی (متولد ۱۳۲۶)

سفر عشق: حج در آینه ولایت، قم، شفق، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۱۶۸ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۴۸۵-۰۲۴-۶

عنوان دیگر: حج در آینه ولایت.

بررسی جنبه های اخلاقی، عرفانی و تاریخی حج است. نخست فلسفه و اسرار حج بررسی شده و آنگاه برخی اماکن و مشاهد مشرفه مکه و مدینه معرفی شده اند.

آقامیری، زهرا

معراج حج: روایتی عارفانه از منازل و مناسک حاجیان، تهران، راه ابریشم، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۶۸ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۰۱۰۴-۴-۸

ص: ۲۷۳

عنوان دیگر: روایتی عارفانه از منازل و مناسک حاجیان.

بررسی فلسفه اعمال و مناسک و نیز تاریخ تحولات حج است. مؤلف کوشیده است تا علاوه بر توجه به فلسفه و تاریخچه حج، محتوا و روح هر عمل را درک نموده و به عنوان فراهم آورنده شرایطی الهام بخش و ملموس به مخاطب عرضه کند. معنای لغوی و اصطلاحی حج، میقات، نیت، تخلیه و تحلیه، لبیک، طواف، مقام ابراهیم، سعی بین صفا و مروه، تقصیر، حج اکبر و تشریح موضوعاتی هستند که بررسی شده اند.

آل عصفور، حسن (متولد ۱۹۷۲ م)

فلسفه مناسک الحج و دلیل الحاج فی الفرائض و السنن، قم، دار التفسیر، ق/، ۳۸۴ ص.

شابک: ۰-۳۴-۶۳۹۸-۹۶۴

بررسی تأثیرات، منفعت ها، فلسفه مناسک حج و نیز راهنمای زائران خانه خدا برای شناخت هرچه بهتر مشاهد مشرفه مکه و مدینه است. نیز مجموعه ای از ادعیه، زیارات و آداب و مناسک در آن آمده است.

آل عنوز، عبدالرسول

نافع الحاج، قم، داوری، چاپ ۱/، ق، ۲۷۲ ص، جیبی.

شابک: ۱۶۱۳-۸۸۷۲-۹۶۴

بررسی فلسفه حج، منافع حج و نیز معرفی برخی اماکن مقدس در مکه و مدینه آمده است.

ابراهیمی، محمدحسین (متولد ۱۳۲۹)

با کاروان حج: تذکراتی لازم برای زائران و روحانیان حج، قم، حوزه علمیه قم، دفتر تبلیغات اسلامی، مرکز انتشارات، چاپ ۱، ۱۰۳ ص، رقعی.

شابک: ۲-۰۹۵-۴۲۴-۹۶۴

فروست: دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، مرکز انتشارات- ۱۹۰

مجموعه توصیه ها و تعیین وظایف حجاج و روحانیون کاروان ها است.

ص: ۲۷۴

این نوشتار در سه فصل تنظیم شده است. فصل اول درباره بیست و شش عنوان فقهی و عبادی است، که به مکه و مدینه مربوط می شود؛ فصل دوم، مطالبی درباره فلسفه حج و معرفی مواقع کریمه و مشاهد شریفه آن است؛ و در فصل آخر موضوع اعلان برائت از مشرکان و تاریخ و فلسفه آن، و نیز مطالبی درباره زیارت و فرهنگ قرائت قرآن آمده است.

ابوعلی، غلامرضا

سفر به سرزمین وحی، ویرایش عبدالسید راهداری، اهواز، آیات، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۱۲۵ ص، رقعی.

شابک:

X

۹۶۴ - ۸۵۹۳ - ۶۸ -

معرفی جنبه های معنوی و عرفانی فریضه حج و اعمال آن است. نویسنده در آغاز عواطف و احساسات دینی خود را نسبت به حج بیان نموده و بر این نکته تأکید می کند که در آغاز راه از لحظه ای که محرم می شویم بایستی خود خواهی را که حجاب میان انسان و خداوند است از خود دور سازیم. آنگاه درباره نماد دینی سنگ زدن به شیطان، مسجد النبی و ورود پیامبر (ص) به آن محل، ورود به خانه خدا و حرکت به سرزمین عرفات و

جلوه های معنوی و عرفانی آن و نیز حرکت به سوی مشعر الحرام که در حقیقت نماد روحانی از روز محشر است سخن می گوید. وی در ادامه به تشریح شیطان و اوصاف او، مبارزه با هوای نفس، طواف، قربانی کردن و سر تراشیدن و دیگر اعمال و آداب حج با توجه به جنبه های تاریخی و وجوه دینی و عبادی آن پرداخته است.

احمدوند، محسن (متولد ۱۳۵۳)

سفر به بیت عتیق: اسرار و معارف حج، مناسک و اعمال حج، معرفی آثار مکه و مدینه، تهران، میثم تمار، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۴۷۲ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴ - ۲۷۸۶ - ۰۰ - ۱

عنوان دیگر: اسرار و معارف حج، مناسک و اعمال حج، معرفی آثار مکه و مدینه.

ص: ۲۷۵

بررسی منفعت‌ها، تأثیرات، فلسفه مناسک حج و نیز راهنمای زائران خانه خدا برای مشاهد مشرفه مکه و مدینه و حاوی مجموعه‌ای از ادعیه، زیارات و آداب و مناسک است. بخش اول به ذکر آیات و روایاتی در فضیلت و اهمیت کعبه و آداب سفر حج و بخش دوم به احکام و اعمال حج اختصاص یافته و مجموعه‌ای از واجبات و محرمات و مکروهات و مستحبات این واجب شرعی بر مبنای فقه عملی شیعه در آن ارائه گردیده است. در بخش سوم موقعیت شهر مدینه و بخش‌های مسجد النبی و اماکن زیارتی، مقبره‌ها و مساجد این شهر مقدس معرفی شده است.

اشرفی تبریزی، محمود

اسرار حج از امام سجاد (ع)، تهران، میرحسین سدیفی، چاپ ۲، ۱۳۶۴، ۳۳ ص. جیبی.

بررسی دیدگاه‌های امام چهارم شیعیان، امام سجاد (ع) درباره تأثیر، منافع

و رازو رمزهای اعمال و مناسک حج است.

افتخاری گلپایگانی، علی (متولد ۱۳۰۴)

الحج و العمره و معرفه الحرمین الشریفین، مراجعه محسن الاسدی، تهران، نشر مشعر، ۱۴۱۷ ق/ ۱۳۷۵، ۲۸۰ ص، وزیری.

شابک: ۰۰-۰۵-۶۲۹۳-۹۶۴

بررسی جنبه‌های اجتماعی مثل تأثیرات حج در جامعه و بعد اخلاقی حج و عمره از دیدگاه‌های مختلف است. نویسنده احکام، فضائل، تاریخ، اماکن و آثار و تأثیرات فردی و اجتماعی آن دو را تبیین کرده است.

اکبرنژاد، محمدتقی و سعیدی، امیرسعید

اسرار مناسک حج، ویرایش رضا دیلمی، قم، مسجد مقدس جمکران، چاپ ۱، ۱۵۹ ص، رقعی.

شابک: ۰۶-۱۲۱-۹۷۳-۹۶۴-۹۷۸

بررسی فواید و حکمت‌های احکام و مسائل حج با تکیه بر روایات و ادعیه است. هم در آموزه‌های دینی و هم در ادبیات و عرفان اسلامی تفاسیر معنوی زیبایی از مناسک حج ارائه شده است. در این کتاب ضمن

ص: ۲۷۶

اشاره به فلسفه حج، اسرار مکه، اسرار مسجد الحرام، اسرار صفا و مروه، اسرار طواف، اسرار منی و اسرار مشعر و عرفات به آداب باطنی انجام هر یک از مناسک و فضیلت احرام و قربانی و اعمال حج پرداخته شده است. منظور از اسرار حج بیان حکمت ها و فلسفه شرعی مسائل حج است که در کتب قدیمتر تحت عنوان علل الحج و معانی الحج مطرح می شده است.

الف، الف.

خط سیر ما یا صراط مستقیم، بی جا،

۱۴۰۰ ق، ۲۶۴ ص، وزیری.

بررسی اسرار حج، فضائل مکه، تأثیرات اخلاقی حج، تأثیر در سازندگی انسان و تقرب الهی است.

الله وردیخانی، علی

کعبه: مصباح الطاهرین، تهران، دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات و چاپ، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۶۴ ص، رقیعی.

شابک: ۹۶۴ - ۰۳ - ۹۲۶۳ - ۴

بررسی آثار معنوی حج و فضیلت آن و نیز قداست و اهمیت اماکن مقدس مکه به ویژه کعبه است.

الهی قمشه ای، مهدی

اسرار حج عاشقان، به اهتمام حسین الهی قمشه ای، بی جا، بی نا، چاپ ۱، ۱۳۶۴، ۶۴ ص، بیاضی.

بررسی جنبه های معنوی و عرفانی فریضه حج و راز و رمزهای اعمال و مناسک حج است ..

امامی خوانساری، محمد (۱) (متولد ۱۳۱۲)

فلسفه و اسرار حج، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۹۶ ص، پالتویی.

ص: ۲۷۷

شابک: ۶-۰۰۶-۵۴۰-۹۶۴

بررسی نکات عرفانی و معارفی حج و تأثیرات اجتماعی و اخلاقی آن در بیست و چهار فصل است. از جمله عناوین فصول آن عبارت اند از: اثر

معنوی حج؛ حج راز زندگی؛ حج، تقویت ایمان؛ تلبیه و مقصود حقیقی از آن؛ آداب واقعی حج؛ حج وسیله تشکیل انجمن همگانی؛ حقیقت معنوی مناسک؛ انتظار از دولت های اسلامی.

امین، محمد (متولد ۱۳۳۶)

حکمت مناسک عمره مفرده، قم، طیب، چاپ ۱، ۱۷۶ ص.

شابک: ۳-۸-۹۴۷۵۵-۹۶۴

عنوان دیگر: حکمت مناسک عمره مفرده ویژه دانشجویان.

امین پور، فریده (متولد ۱۳۲۷)

کعبه تجلی گاه توحید، روح حج، با همکاری مکتب القرآن مسجد ایریلو، تبریز، فروغ آزادی، چاپ ۱، شش + ۱۳۰ ص، رقعی.

شابک: ۸-۴۵-۶۹۷۱-۹۶۴

بررسی معارف حج با استناد به آیات و احادیث است. پاره ای از مباحث نویسنده بدین قرار است: فریضه ی حج و پاره ای از واجبات و محرمات آن؛ تطهیر خانه ی کعبه و حقیقت آن؛ یاد پروردگار و آثار آن؛ زائرین بیت الله الحرام و مسأله حق الناس و حلیت طلبی؛ کیفیت و حقیقت حج تمتع؛ مدینه و برکات آن؛ ذکر و دعای قلبی از بالا-ترین عبادات؛ نهی از افراط در مستحبات؛ اهمیت انفاق در حج؛ و حقیقت و اسرار اعمال حج.

انصاریان، حسین (۱) (متولد ۱۳۲۳)

حج در آینه عرفان، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱،

، ۲۲۴ ص، رقعی.

شابک: ۸-۰۴۶-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

ص: ۲۷۸

بررسی رموز و تأثیرات حج و ارکان آن از جنبه عرفانی و اخلاقی و کلامی است. نویسنده مطالب خود را ذیل پنج بخش با این عناوین تنظیم کرده است: حقیقت حج؛ توشه حج؛ توبه خالص شرط سفر حج؛ میقات؛ طواف کعبه.

در بارگاه نور، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۴۴ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۷۶۳۵-۲۸-۱

چاپ قبلی

ویرایش علی ورسه ای، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۵، ۱۰۲ ص، رقی.

بررسی جنبه های معرفتی و تأثیرات حج است. این نوشتار در پاسخ به برخی پرسش های بعثه مقام معظم رهبری درباره ابعاد مختلف حج تهیه شده است. برخی از عناوین مورد بحث در این کتاب عبارت اند از: پیشینه تاریخی مراسم حج؛ حکمت تشریح مناسک حج؛ چرا در تمام عمر یک بار؟؛ وجوه اشتراک حج با عبادت های دیگر؛ بعد سیاسی و اجتماعی حج؛ براءت از مشرکین.

بابازاده، علی اکبر (متولد ۱۳۳۴)

با هم به حج و عمره، قم، دانش و ادب، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۳۱۶ ص، رقی.

شابک: ۹۶۴-۹۳۸۲۰-۹-۷

مجموعه بررسی هایی درباره جنبه های معرفتی، زیارتی، فقهی و اخلاقی حج و عمره و مناسک آن است. نویسنده با ترسیم چهره معنوی مکه و مدینه و معرفی اماکن زیارتی، زائران را از جهت اخلاقی، خودسازی در پنج فصل راهنمایی کرده است. در فصل اول مقدماتی درباره آمادگی برای سفر، اطلاعات لازم از عربستان و فرهنگ آن کشور، و در فصل دوم فرازهای زیارتی مدینه معرفی شده است. در فصل سوم عمره مفرده و عمره تمتع و اسرار و فلسفه اعمال آمده است. در فصل چهارم حج تمتع از جنبه اخلاقی، فقهی و تاریخی بحث شده و در پایان، مطالب گوناگونی از زیارتها، دعاها، اشعار، احکام حج و نظریات مراجع تقلید نقل شده است.

تحلیلی بر مناسک حج، اصفهان، بنی هاشم، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۳۹۱ ص، وزیری.

ص: ۲۷۹

بررسی جنبه های معرفتی و معارفی حج و معرفی اماکن مقدس مدینه و بیان احکام و آداب مناسک حج است. انگیزه مؤلف، فراهم ساختن مجموعه ای حاوی مناسک، نکات اخلاقی، مسائل عبادی و تاریخچه حوادث صدر اسلام برای زائران خانه خدا بوده است. کتاب به روش توصیفی و در سه موضوع آداب و اعمال حج، تاریخ اسلام و جغرافیای مکه و مدینه نگارش یافته است. مؤلف از منابع معتبر شیعی و سنی استفاده کرده است. از فصلهای مهم آن است: اهمیت و آداب حج، مناسک عمره و حج تمتع، معرفی مدینه.

باشا، مرتضی علی

اسرار الحج فی کلمات العلماء، قم، دارالهدی، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۱۲۴ ص، رقعی.

بررسی جنبه معارفی و تأثیرات اخلاقی و عرفانی حج است. نویسنده در این کتاب که به زبان عربی نگاشته شده نظر برخی از اشخاص و علمای دینی را درباره ی اعمال حج و رمز و راز آن اعمال یادآور شده و موضوع ربانی و لذت روحانی را در به جای آوردن آن اعمال خاطر نشان کرده است.

الاسفار عن آیات الحج و الاسرار،

قم، باقیات، چاپ ۱، ۱۴۲۶ ق، ۲۲۷ ص، رقعی، عربی.

بررسی جنبه های معارفی و تأثیرات فردی و اجتماعی حج و اهمیت و منزلت آن از دیدگاه قرآن است. نگارنده پس از توضیحاتی اجمالی و کلی درباره حج و توجه ویژه قرآن به این حکم بزرگ الهی در مبحث اول آیاتی از سوره بقره که در آنها به مکان مقدس کعبه و مقام ابراهیم اشارت رفته است، بحث کرده و آنگاه آیات سوره آل عمران و سوره های مائده، انعام، انفال، توبه، ابراهیم و اسرا را همراه با شرح و توضیح و تفسیر و شأن نزول آنها از نگاه خوانندگان گذرانده و دقایق و ظرایف این اعمال

ص: ۲۸۰

متعالی را به حج گزاران گوشزد می نماید. وی در ادامه آیات سوره های حج تا قریش را که به گونه ای تصریحی و تلویحی با اعمال حج مرتبط است مورد بررسی قرار داده و در ادامه آن در باب اسرار حج و علت های هر یک از آداب و اعمال با استناد به آیات و احادیث سخن گفته است.

باغشنی، غلامرضا (متولد ۱۳۴۵)

پرواز تا بی نهایت: تأملی نو در باطن حج، ویرایش رسول پاسدار، مشهد، غلامرضا باغشنی، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۱۳۴ ص، رقعی.

شابک: ۵-۳۴۸۹-۰۴-۹۶۴-۹۷۸

عنوان دیگر: تأملی نو در باطن حج.

بررسی تأثیرات فردی و اجتماعی و معارفی حج است. نگارنده مجموعه یادداشت هایی را به سبک سفرنامه در مورد حج و فلسفه آن و عمدتاً برای مخاطبان نوجوان و جوان تدوین کرده که برگرفته از آیات کریمه قرآن و روایات متعدد هستند. مباحث کتاب با نگاهی متفاوت به مسیر رشد انسان و عبور او از برزخ و جهنم آغاز شده و در ادامه اصول و فروع دین اسلام شرح داده می شود. دیگر موضوعات کتاب هم بدین قرارند: چگونگی ورود انسان به جهنم، همراهان مؤمن در قبر، صفات اهل جهنم و بهشت، شرایط طواف و نحوه طواف و نماز زنان، وظایف حاجی، نحوه ورود به سرزمین عرفات، کاربردهای حج بیت الله الحرام.

بدر، عبدالرزاق (۱)

راهنمای حج و عمره و بیان چند درس عقیدتی برگرفته از حج، ترجمه محمد صالح سعیدی (۲)، سندج، انتشارات کردستان، چاپ ۱، ۱۵۸ ص.

شابک: ۰-۴۵-۷۶۳۸-۹۶۴

عنوان اصلی: دروس عقیدیه مستفاده من الحج.

ص: ۲۸۱

۱- عبدالرزاق بن عبدالمحسن البدر

۲- متولد ۱۳۱۷

برفی، محمد (۱) (متولد ۱۳۴۷)

فلسفه و احکام حج و عمره، تهران، محراب فکر، چاپ ۱، ۲۰۴ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۵۲۰-۱۳-۸

بررسی فلسفه و اسرار احکام حج و عمره در ابعاد سیاسی، فرهنگی، اخلاقی و اقتصادی است. همچنین احکام و مناسک عمره و حج در سایه فقه مقارن و تطبیقی مذاهب اسلامی بیان شده است. تاریخچه و راهنمای اماکن مقدس مکه و مدینه نیز از دیگر موضوعاتی است که در کتاب آمده است.

برکت رضایی، روزبه (متولد ۱۳۵۲)

آشنایی با احکام، اسرار و معارف عمره: ویژه دانش آموزان، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۴۳ ص، پالتویی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۰-۱۴۵-۸

معرفی جنبه های معارفی و عقیدتی و نیز تأثیرات و آثار فردی و اجتماعی مناسک است. این کتاب جهت آشنایی دانش آموزان عازم سفر عمره، با مکه و مدینه و نیز احکام و معارف حج عمره تنظیم شده است. کتاب در هفت بخش با این عناوین تدوین شده است: آداب سفر عمره؛ آشنایی با عربستان؛ آثار اسلامی مکه و مدینه؛ مکه معظمه؛ احکام و مناسک؛ معارف عمره؛ نکته ها و تجربه ها؛ ادعیه و زیارات.

بروجردی، زهره (متولد ۱۳۳۹)

جرعه ای از بی کرانه های حج: مجموعه سخنرانی های استاد ارجمند سرکار خانم بروجردی، تهیه و تنظیم انسیه کرابی (۲)، مشهد، سازمان انتشارات شرق ایران، چاپ ۱، ۱۷۶ ص.

ص: ۲۸۲

۱- برفی فیض آبادی، محمد

۲- متولد ۱۳۴۴

شابک: ۰-۸-۹۲۱۵۹-۹۶۴

عنوان دیگر: مجموعه سخنرانی های استاد ارجمند سرکار خانم بروجردی.

بزرگواری، سیدعلی محمد (متولد ۱۳۳۶)

علی (ع) در آئینه حج، یاسوج، چوپان، ۱۳۸۶،

۳۹۷ ص، رقی.

شابک: ۰-۹-۶۵-۷۹۳۰-۹۶۴-۹۷۸

بهشتی، محمد (متولد ۱۳۳۰)

مسجد مکان معراج مومنین: تأویل معماری مسجد با تأملی در مناسک حج، اصفهان، سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان، چاپ ۱، ۵۹ ص.

شابک: ۰-۵-۳۰-۲۵۸۸-۹۶۴-۹۷۸

عنوان دیگر: تأویل معماری مسجد با تأملی در مناسک حج.

فروست: پنجره؟.

بررسی اشارات و رموز اعمال و مناسک و نیز جنبه های عقیدتی حج است. در این نوشتار با تشبیه نماز به حج و مسجد به کعبه، با بیان مراحل انجام مناسک حج و فلسفه انجام مناسک، اسرار نهفته در معماری مساجد اسلامی تبیین شده است.

بیگلری، حسن

احکام حج و اسرار آن، تهران، کتابخانه سنائی، چاپ ۱، ۴۰۳ ص، وزیری.

بررسی تفصیلی احکام حج و اسرار آن و نیز تاریخ سرزمین حجاز و جغرافیای آن به همراه مختصری از زندگی پیامبر (ص) است. به نظر نویسنده همه احکام تابع مصالح و مفاسد است. همچنین به هدف و مقصود و جعل احکام پرداخته و علل جعل احکام را واقعی می داند.

پورامینی، محمدامین (متولد ۱۳۴۱) (به کوشش)

اسرار و معارف حج با الهام از درسهای حکیم متاله آیت الله سیدابوالحسن رفیعی

قزوینی (۱)، قم، بشیر اندیشه، چاپ ۱، ۷۶ ص، رقی.

شابک: ۹۶۴-۹۵۳۲۱-۰-۲

بررسی حج از منظر معارف دینی و اخلاق است. این نوشتار مشتمل بر مطالبی است در باب آداب و رسوم و اعمال سفر به مکه و زیارت کعبه که ذیل این عناوین آمده است: دعوت الهی؛ چرایی حج؛ سفری دوباره؛ رمی جمرات؛ قربانی؛ حلق و تقصیر؛ سعی ای دیگر؛ طواف نساء؛ و بیتوته در منی.

پورسید آقایی، سیدمسعود (۲)

(متولد ۱۳۳۸)

حج ابراهیمی، حج مهدوی، تهران، مهر محبوب، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۴۸ ص، رقی.

شابک: ۹۶۴-۹۵۰۱۰-۳-۷

بررسی ابعاد عقیدتی و عرفانی احکام و اعمال حج و مطالبی درباره ی نسبت این عمل عبادی با امام عصر (ع) است. نویسنده در اصل به نوشتن برخی از احکام حج تصمیم داشته و خواسته است کتاب خود را به نحوی به امام زمان (ع) مرتبط کند. از این رو، نخست به وصف حج مهدوی می پردازد و ضمن آن، روح حج را از نظر معنوی و سیاسی و فرهنگی بیان می دارد.

تابنده، نورعلی (۳) (متولد ۱۳۰۶)

سفر حج و عید قربان، تهران، حقیقت، چاپ ۱، ۳۹ ص.

شابک: ۹۶۴-۷۰۴۰-۱۶-۴

این نوشتار، متن دو سخنرانی نویسنده است که در آن بعد عرفانی حج مورد بررسی قرار گرفته است.

ترابی شهرضایی، اکبر

قطره ای از زمزم معرفت، قم، مؤسسه انتشارات دارالعلم، جلد اول، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۱،

ص: ۲۸۴

۱-۱۲۶۸-۱۳۵۳

۲- آقایی، مسعود؛ سید آقایی، مسعود

۳- نورعلی تابنده؛ مجذوب علیشاه

۱۶۷ ص، رقعى.

شابك: ۱- ۹۰- ۵۹۷۶- ۹۶۴

بررسى اسرار و تأثيرات حج از نگاه آيات قرآن و روايات معصومين (ع) و گفتار بزرگان است.

تسخيرى، محمدعلى

اضواء على طريق الوحده الاسلاميه، تهران، رابطه الثقافه و العلاقات الاسلاميه، ۱۴۱۸ ق، ۱۴۸ ص.

شابك: ۴- ۱۱۴- ۴۷۲- ۹۶۴

بررسى وحدت اسلامى و تقريب مذاهب به عنوان يکى از فلسفه ها و جنبه هاى معارفى و اخلاقى حج است.

روافد الشعور عند المسلم الحاج، تهران، مؤسسه الحج، چاپ ۱، ۱۴۰۵ ق، ۳۶ ص، رقعى.

بررسى تأثيرات مختلف عبادت حج در انسان است.

تسخيرى، محمدعلى و قانصوه، محمود

الحج و آثاره على الحياه الاجتماعيه، تهران، منظمه الاعلام الاسلامى، معاونيه العلاقات الدوليه، چاپ ۱، ۱۴۱۰ ق، ۱۳۶۸، ۱۰۲ ص، رقعى.

فروست: منظمه الاعلام الاسلامى-

بررسى فلسفه و اسرار حج و نيز آثار اجتماعى- سياسى حج است.

تهرانى، محمد

مناسك عشق، تهران، سينه سرخ، چاپ ۱، ۵۵ ص.

شابك: ۴- ۲۶- ۷۸۸۷- ۹۶۴

جمعى از نويسندگان

أسرار الحج فى حوار بين الإمام زين العابدين (ع) والشَّبلِى، قم، نشر مشعر، بى تا، ۱۵ ص، جيبى.

ص: ۲۸۵

بررسی اسرار حج بر اساس بیانات حضرت سید الساجدین (ع) است.

جوادی، حسین (متولد ۱۳۳۵)

نکته درباره ی حج، مشهد، همیاران جوان، چاپ ۱، ۱۶۳ ص، رقی.

شابک: ۴-۳۸-۲۵۷۶-۹۶۴

عنوان روی جلد: ۳۶۵ نکته درباره اسرار و حکمت‌های حج.

بررسی فلسفه و اسرار حج و موضوعات مرتبط به آن بر اساس سخنان معصومین (ع) و اندیشمندان بزرگ است.

جوادی آملی، عبدالله (۱)

(متولد ۱۳۱۲)

اسرار الحج، چاپ ۱، ۱۳۶۱/۱۴۰۳ ق، ۶۲ ص، رقی.

بررسی فلسفه و اسرار اعمال و مناسک حج است.

جرعه ای از بیکران زمزم: پژوهشی پیرامون اسرار حج، ترجمه و تحقیق از علی حجتی کرمانی (۲)، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۱۷۷ ص، رقی.

شابک: ۱-۹۲-۶۲۹۳-۹۶۴

عنوان دیگر: پژوهشی پیرامون اسرار حج.

عنوان اصلی: وجیزه حول اسرار الحج.

این کتاب در سال ۱۳۷۱ توسط بعثه مقام معظم رهبری، معاونت آموزش و تحقیقات نیز به چاپ رسیده است.

بررسی اسرار و رموز حج بر اساس عرفان و اخلاق است. این نوشتار جهت مقدمه کتاب الحج که تقریرات درس فقه مرحوم سید محمد محقق داماد است، به رشته تحریر درآمده است. مؤلف در مقدمه نوشتار خود هدف خود از نگاشتن این نوشته را این میدانند که مناسک حج را با بیان

ص: ۲۸۶

معارف آن و «مباحث فقه اصغر» با «کرایم فقه اکبر» که دین به آن کمال می یابد و نعمت با آن تمام می شود، تکمیل کند. وی در بخش دیگری نوشته: تمام عبادات- و از جمله حج- را باطن و سرّی است، ظاهر حج را مردم می شناسند و می دانند، امّا به باطن آن، تنها عارفان نایل می شوند. انسان، ظاهر عبادات را با قالب خود می یابد و باطن آن را با قلب خویش. برای بحث از هر کدام، دانشی ویژه است. ظاهر را فقه درست می کند و باطن را عرفان. کتاب حاضر، گوشه ای از اسرار حج را نمایانده و مقداری از لذایذ معنوی حج را تقدیم خوانندگان کرده است.

جرعه ای از صهبای حج، ویرایش حسن واعظی محمدی، قم، نشر مشعر، چاپ ۴، ۱۳۸۷، ۲۸۸ ص، وزیری.

شابک: ۳-۵۲-۷۶۳۵-۹۶۴-۹۷۸

تلخیصی از کتاب صهبای حج نویسنده است که حاصل آثار گفتاری و نوشتاری نویسنده درباره حج و زیارت است. حقایق و اسرار و حکمت های فراوان حج در این کتاب تبیین شده است. پرسش های برخی خوانندگان و مراجعان به کتاب صهبای حج ضرورت تبیین بیشتر برخی مطالب را به همراه داشت. از اینرو در کتاب حاضر پاسخ های کتبی نویسنده به آن پرسش ها، همچنین نکات جدیدی که در بازنگری نهایی برخی مباحث تفسیری ارائه کرده، آمده است. کتاب در چهار بخش تدوین یافته است. بخش نخست از بخش های چهارگانه این کتاب، با عنوان «ابعاد حج» عهده دار تبیین جایگاه، اهمیت و نظام حج در اسلام است. مباحث کلی این بخش، بر دیگر مباحث کتاب پرتو افکن است. از این رو، در بخش های دیگر، گاه مصادیقی از این مباحث ارائه می شود. بخش های دوم و سوم با عناوین «اماکن حج» و «مناسک حج»، برخی از معارف و اسرار و ویژگی های اماکن و مناسک حج و نیز شرایط، اوصاف و مراتب حج گزاران و زائران را بیان می کند. بخش چهارم نیز با عنوان «زیارت» به بیان معارفی درباره زیارت اختصاص داده شده است.

صهبای حج، ویرایش احمد واعظی، قم، مرکز نشر اسراء، چاپ ۲، ۱۳۷۸، ۶۱۷ ص، وزیری.

ص: ۲۸۷

مجموعه کاملی از احکام و ابعاد و حکمت های حج و زیارت بارگاه حضرت محمد (ص) است که از آغاز سفر تا انجام آن را در بر می گیرد. کتاب دارای چهار بخش است. بخش نخست که به ابعاد حج می پردازد، شامل مباحثی است با این عناوین: جاودانگی دین اسلام؛ جایگاه حج در

اسلام؛ حج در قرآن و سنت؛ تجسم اصول عقاید؛ ولایت، روح حج؛ چهره سیاسی حج. بخش دوم به اماکن زیارتی شامل میقات، حرم الهی، کعبه، حجرالاسود، مقام ابراهیم، زمزم، صفا و مروه و عرفات می پردازد. مناسک حج، عنوان بخش سوم است که در آن مناسک حج از جنبه عرفانی بررسی شده است. بخش چهارم و پایانی کتاب تحت عنوان زیارت، خود دارای شش فصل است: ۱- اتمام حج و عمره به زیارت؛ ۲- زیارت، حضور در بارگاه انسان کامل؛ ۳- زیارت، جلوه ای از محبت؛ ۴- آداب حضور؛ ۵- ضیافت پیامبر اسلام؛ ۶- بیوت رفیع حق.

صهباى صفا، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۱، ۲۴۳ ص، رفعی.

بررسی اسرار حج و سیره ی حاجیان عارف است. این اثر از دو مقاله نویسنده با عنوان «نظام حج در اسلام» و «امنیت و قداست حرم» و نیز چند گفتار مؤلف فراهم گشته است. ضرورت آگاهی از اسرار حج در گفتار اول تبیین شده است. تفسیر سؤالاتی در معارف و اسرار حج از حضرت امام زین العابدین (ع) محتوی سخن دوم را تشکیل می دهد و سخن سوم و چهارم توجهی است باریک بینانه و ژرف نگرانه به اسرار و معارف نهفته در عرفات، منی و مشعر. در ادامه اسرار حج از دیدگاه امیر مؤمنان علی (ع) بیان شده است. «ولایت سر بزرگ حج» در بخش دیگر آمده است. پس از آن «اسرار حج در روایات» می آید. در گفتاری دیگر با عنوان «عظمت حج در اسلام» جایگاه والای حج نشان داده شده و پیوند آن با جهاد و رهبری و چگونگی حج گزارى ارائه شده است. «نظام حج در اسلام»، عنوان مقاله بلندی است در این مجموعه که در ضمن آن، از «حج در میان اقوام و ملل»، «موقعیت والای کعبه» و «بنیان گذاران آن» سخن رفته است. مقاله دیگر در این مجموعه با عنوان «قداست و امنیت

حرم» به تبیین و توضیح اهمیت حرم، قداست کعبه، و جایگاه والای آن در فرهنگ اسلامی می پردازد.

عرفان حج، به کوشش حسین رضوانی

، ویرایش علی ورسه ای، تهران، نشر مشعر، چاپ ۲، ۱۳۷۸، ۱۰۸ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۶۲۹۳-۰۴-۲

بررسی حقیقت و اسرار اعمال و مناسک ظاهری حج، و رموز عرفانی حج است. این کتاب با نگاهی محققانه به این بُعد حج، راهیان این سفر را در رسیدن به این هدف یاری می رساند. نویسنده با بیان اسرار عرفانی مربوط به کعبه مطالب را آغاز کرده و پس از تبیین رموز عرفانی دیگر ارکان حج در نهایت شرایط قبولی حج را بیان کرده و روح و جان کعبه را ولایت دانسته و این را مهم ترین شرط قبولی حج دانسته است.

عرفان عمره، تنظیم و ویرایش حسن واعظی محمدی، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۹۹ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۷۶۳۵-۷۳-۷

بررسی معارف و حقایق اعمال حج است. این کتاب برگرفته از کتاب جرعه ای از صهبای حج نویسنده است که به لحاظ اصلاحات و اضافات صورت گرفته در آن برای سفر عمره تنظیم شده، به گونه ای که از آغاز تا انجام سفر عمره را در برمی گیرد و در آن جایگاه، فضیلت عمره، معارف، اسرار، شرایط، اوصاف و مراتب عمره گزاران بیان شده است.

حجتی، سیدمحمدباقر (متولد ۱۳۱۶)

در حریم کعبه، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۲۲۴ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۶۲۹۳-۴۶-۸

بررسی معارف و حقایق اعمال حج است. این کتاب در دو بخش تدوین یافته است. در بخش نخست، اهداف و حکمت های مراسم حج بررسی شده است. عناوین برخی از موضوعات که در این بخش مورد بررسی

ص: ۲۸۹

قرار گرفته اند عبارت اند از: کعبه یا نخستین خانه امن برای مردم گیتی؛ نیت؛ حرم و قداست قطعاتی از زمان و مکان؛ طواف یا طلعه مراسم عمره تمتع؛ ابراهیم و اسماعیل و بنای کعبه؛ سعی میان صفا و مروه؛ وقوف در عرفات؛ تضحیه و قربانی. در بخش دوم، سفرنامه حج نویسنده در سال ۱۳۷۳/۱۴۱۴ ق آمده است.

حجتی کرمانی، علی (- ۱۳۷۹)

حج را چگونه انجام داده ای، از امام زین العابدین علیه السلام، تهران، شرکت سهامی انتشار، چاپ ۱، ۱۳۶۱، ۴۸ ص، جیبی. این نوشتار، متن و ترجمه گفتگوی امام سجاد (ع) با شخصی معروف به شبلی درباره حج است. این حدیث در جلد دوم مستدرک الوسائل آمده است.

حداد عادل، غلامعلی (۱)

(متولد ۱۳۲۴)

حج نماز بزرگ، تهران، سنا، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۱۱۲ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴-۶۱۲۶-۴۲-۱

بررسی باطن و حقایق اعمال و مناسک حج است. نویسنده در این کتاب پایه پای مناسک پیش رفته و به موازات اعمال حج یادداشت هایی نوشته است. او غرض از تألیف کتاب را این دانسته که معلوم شود حج در ورای ظاهر خود باطنی دارد و آن همه اعمال و فرائض که در حج آمده برای تربیت روح و تعالی جان آدمی است. نویسنده، با آنکه خود می دانسته که بیان اسرار حج، چنانکه باید و شاید، از عهده او بیرون است، کوشیده است تا به اختصار و در حد توان خویش راز و رمز حج را بشناسد و بگشاید. در این کتاب، حج به نمازی بزرگ تشبیه شده که هر مسلمانی که توانایی تشریف به خانه خدا را داشته باشد، می باید در همه عمر، لااقل یک بار آن را به جای آورد و آن نماز بزرگ را الگوی نمازهای واجب روزانه خود قرار دهد.

ص: ۲۹۰

حسینی، حسین (متولد ۱۳۲۵)

کعبه در کعبه: مقاله ای درباره ی حضور امام زمان (ع) در مراسم حج، تهران، نگار، چاپ ۱، ص ۱۹، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۵۵۲۰-۰۴-۵

بررسی موسم حج و معارف مناسک حج بر اساس آیات و احادیث است. در هر دوره ای امام برگزیده باید در جامعه نقش اساسی داشته باشد و نتیجه می گیرد که وجود امام زمان (عج) در مراسم حج هر ساله، امری بدیهی است. وی بیان می کند که دیدار و بهره از وجود این بزرگوار ضرورتاً به شناخت و معرفت ایشان همراه نیست بلکه در مراسم حج و غیر آن نیز افراد از عنایات و مهر ایشان بهره مند می شوند. وی در کتاب درباره ی اعمال حج، آمادگی برای سفر و حضور امام سخن می گوید و در پایان نیز داستانی را از "ابو نعیم محمد بن احمد انصاری" درباره ی دیدار با امام زمان (عج) در موسم حج روایت می کند.

حسینی، مجتبی (متولد ۱۳۳۱)

رابطه خاص با خدا، تهران، همشهری، چاپ ۱، ص ۲۴.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۲۴-۹۴-۳

بررسی حج به عنوان راهی برای شناخت خداوند و معرفت یافتن به پروردگار است. البته حج همیشه جزء طریق های ویژه برای خداآوری و خداشناسی بوده است. از اینرو نویسنده فلسفه و غایت حج را سازندگی روح و روان آدمی دانسته و این جنبه حج را به تفصیل بررسی کرده است.

حسینی نژاد، سیدحسین (متولد ۱۳۳۷) (به کوشش)

خانه ی دوست به روایت حج گزاران، تهران، لوح زرین، چاپ ۱، ص ۳۴۴، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۲۰۵-۳۳-۷

مجموعه مقالات گزیده از برخی نویسندگان درباره حج و موضوعات مرتبط با آن است. گردآورنده تلاش کرده که درباره هریک از ارکان و

ص: ۲۹۱

اماکن مطلبی را انتخاب و در مجموعه بیاورد. وی مطالب را در ده بخش تقسیم کرده است. بخش اول که عمده مطالب را به خود اختصاص داده درباره فلسفه و روح حج است. عناوین بخش های دیگر عبارت اند از: مدینه، بقیع، مکه، کعبه، سعی، عرفات، مشعر، منی، ره آورد. در این مجموعه، توصیفات حدود ۵۰ نفر از حج گزاران آمده است.

حکیم، سیدمحمدتقی (متولد ۱۳۰۵)

فلسفه و اسرار حج به ضمیمه مختصری از مناسک حج، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ ۱، ۹۶ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۴۷۶-۰۵۸-۱

حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، معاونت امور روحانیون

رازها و رمزها: مروری گذرا بر اسرار و معارف حج در روایات، قم، دارالحدیث، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۷۵ ص، جیبی.

عنوان دیگر: مروری گذرا بر اسرار و معارف حج در روایات

الحیدر، محمد عبدالهادی (۱)

معارف الحج، قم، دار الهدی، ۱۳۸۳، ۱۱۶ ص.

شابک: ۹۶۴-۸۲۲۲-۵۳-۳

من فوائد الحج، قم، دارالهدی، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۱۰۲ ص، رقعی، عربی.

شابک: ۹۶۴-۸۲۲۲-۹۶-۷

حیدری، ابراهیم (متولد ۱۳۴۴)

فریضه حج، نسخه الهی، تهران، حرف اول، چاپ ۱، ۶۴ ص، وزیری.

بررسی فلسفه و اسرار حج و معارفی از برخی ابعاد حج از جمله جنبه های سیاسی و عرفانی آن است.

ص: ۲۹۲

حیدری، سعدی

اسرار و فلسفه حج، بی جا، سعدی حیدری، چاپ ۱، ۱۶۰ ص، وزیری.

بررسی فلسفه و اسرار حج در ابعاد گوناگون عبادی، سیاسی، اخلاقی و عرفانی است.

خالصی، رحیم

حج اسلامی: یا، سیر و سلوک انسانی، شیراز، رحیم خالصی، چاپ ۱، ۳۳۱ ص.

خداجویان، علی

شرایط صحت نماز و حج در رابطه با کسب و کار ما

، تهران، بنیاد بعثت، مرکز چاپ و نشر، چاپ ۱، ۱۱۷+۸ ص.

شابک: ۰-۷۴۲-۳۰۹-۹۶۴

بررسی مسائل حلال و حرام حج و شرایط مشروعیت و صحت آن و نیز اسرار حج است.

خسروکردی، جمال (متولد ۱۳۴۹) (به کوشش)

مناسک و معارف حج و عمره در فقه شافعی، سنندج، جمال خسروکردی، چاپ ۱، ۴ جلد در یک مجلد، پالتویی.

شابک: ۸-۸-۴۸۵-۰۴-۹۶۴-۹۷۸

جلد ۱: آموزش مناسک حج و عمره در فقه شافعی؛ جلد ۲: اذکار و دعاهای حج و عمره و دعاهای مدینه منوره؛ جلد ۳: اسرار و معارف حج و عمره؛ جلد ۴: بیداری دلها در حج ابراهیمی.

مجموعه ای از احکام و مناسک، و نیز اسرار و معارف حج بر اساس فقه شافعی است.

دانشگاه آزاد اسلامی. معاونت فرهنگی

به سوی نور، تهران، ثامن، چاپ ۱، ح+ ۲۱۲ ص.

شابک: ۹-۹-۹۰۸۹۷-۹۶۴

ص: ۲۹۳

ره آوردی از حج برای راهیان حج: تذکراتی برای رهیافت به معرفت و معنای حج، قم، شمس الضحی، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۸۸ ص، رقعی.

شابک: ۰-۱۳-۸۷۶۷-۹۶۴

عنوان دیگر: تذکراتی برای رهیافت به معرفت و معنای حج.

بررسی آثار معنوی و عرفانی حج است. کعبه، مراحل و مواقف حج، مشاهد شریفه حج، روز عرفه، آب زمزم، مشعر الحرام و دیگر جنبه های عرفانی حج در این کتاب مورد بحث قرار گرفته و با استفاده از آیات و روایات سعی شده است تا اسرار و آداب معنوی هر یک از این موارد ارائه گردد.

درویش، عبدالله

از میقات تا عرفات: سفرنامه ای عرفانی؛ سیری کوتاه در آداب معنوی حج، ویرایش حسین علیزاده، به کوشش پژوهشکده فرهنگ و معارف نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، تهران، دفتر نشر معارف اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۱۴۷ ص، رقعی.

شابک: ۷-۵۱-۷۰۳۰-۹۶۴

عنوان دیگر: سفرنامه ای عرفانی؛ سیری کوتاه در آداب معنوی حج.

فروست: مجموعه سیر و سلوک پاکان- ۸

بررسی مختصر در اسرار حج که به صورت سفرنامه نگاشته شده است. نویسنده نخست اسرار عبادات به ویژه ضرورت آشنایی با اسرار حج را بیان کرده و آن گاه به شرح هر یک از مواقیت پنجگانه حج پرداخته و آن را اعلام حضور و در ورودی حاجیان به حریم امن الاهی دانسته است. وی با قلم داستانی و تمثیل گونه به بیان اسرار احرام، طواف، نشانه های الاهی مسجد الحرام، سعی میان صفا و مروه، عرفات، مشعر، رمی جمرات، نماز و قربانی پرداخته است.

ص: ۲۹۴

دشتی، محمد (۱) (۱۳۳۰ - ۱۳۸۰)

تجارت معنوی: سیری در ارزش ها و پاداش های فراوان اعمال حج، قم، مؤسسه فرهنگی تحقیقاتی امیرالمومنین علیه السلام، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۷۹ ص.

شابک: ۳-۷۱-۶۴۲۲-۹۶۴

عنوان دیگر: سیری در ارزش ها و پاداش های فراوان اعمال حج.

ذاکری، سیدمجتبی (۲) (متولد ۱۳۱۳)

حج خانه خدا و مسأله وهابیت، قم، واریان، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۷۲ ص، وزیری.

شابک: ۸-۱۰-۲۹۷۲-۹۶۴-۹۷۸

بررسی سه موضوع در نقد دیدگاه های وهابیت در زمینه ی حج است. موضوع بحث اول راجع به وحدت اسلامی است. موضوع بحث دوم درباره اهمیت حج است. در این بخش نخست کیفیت اعمال حج بررسی شده و در ادامه حج از دیدگاه فقه شیعه بررسی شده است. موضوع بحث سوم کتاب در رابطه با مسأله وهابیت است. تاریخ پیدایش، عقاید و جنایات وهابیت مباحث مطرح شده در این بخش هستند.

وحدت اسلامی به ضمیمه کتاب الحج، مشهد، آستان قدس رضوی، مؤسسه چاپ و انتشارات، چاپ ۱، ۱۸۴ ص، وزیری.

بررسی جنبه های وحدت و زمینه های اتحاد مسلمانان در حج است. این نوشتار شامل سه بخش جداگانه است. در بخش اول تحت عنوان «مقدمه»، وضعیت رهبری در حکومت اسلامی بررسی شده است. «وحدت اسلامی»، عنوان بخش دوم کتاب است که در آن با بیان برخی شاخص ها مسلمانان واقعی را معرفی کرده و برخی دیدگاهها در باب وحدت اسلامی را نقد کرده است. اما در بخش سوم کتاب با عنوان «کتاب الحج»، کیفیت اعمال حج بیان شده و پس از آن دیدگاهها و عقاید جریان وهابیت مورد بررسی قرار گرفته است.

ص: ۲۹۵

۱- دشتی طبرانی، محمد

۲- ذاکری شاندیزی، مجتبی

رستگار جویباری، ولی الله (۱) (متولد ۱۳۳۵)

آثار معنوی و تربیتی حج، تهران، ولی الله رستگار جویباری، چاپ ۱، ۹۶ ص، رقعی.

شابک: ۹۰ - ۹۰ - ۵۸۰۰ - ۹۶۴

رضائی، یوسف (۱۲۷۴ - ۱۳۶۴)

حج، مقدمه غلامرضا سعیدی، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۹۳ ص، پالتویی.

شابک: ۰۰۸ - ۰۰۸ - ۵۴۰ - ۹۶۴

چاپ دیگر

حج یوسف، مقدمه غلامرضا سعیدی، قم، دارالتبلیغ اسلامی، بی تا، ۱۹۹ ص.

سفرنامه ی نویسنده و درباره اماکن و ارکان حج است. این کتاب شامل دو بخش است. در بخش نخست بخشی از فلسفه ی حج و ارکان آن بیان شده است. بخش دوم به سفر نویسنده به حج در سال ۱۳۹۵ قمری اختصاص داده شده است.

رفیعی قزوینی، سیدابوالحسن (۲)

(۱۲۶۸ - ۱۳۵۳)

اسرار و معارف حج، به کوشش محمدامین پورامینی (۳)، ویرایش رضا مصطفی لو (۴)، قم، بشیر اندیشه، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۷۶ ص، رقعی.

شابک: ۰ - ۰ - ۹۵۳۲۱ - ۹۶۴

بررسی ابعاد ظاهری و باطنی حج و معارف آن است. نویسنده نخست با اشاره به دعوت الهی، چرایی و فلسفه حج را از زبان امام صادق (ع) توضیح داده و سپس به شرح و بیان اسرار و معارف آن تحت این عناوین پرداخته است: میقات، غسل احرام، نیت، احرام تلبیه، شهر امن و امان،

ص: ۲۹۶

۱- رستگار، ولی الله؛ جویباری، ولی الله

۲- حسینی قزوینی، سیدابوالحسن؛ قزوینی، سیدابوالحسن

۳- متولد ۱۳۴۴

طواف خانه خدا، تقصیر، صحرای عرفات، امواج توحید و معرفت، رمی جمرات و حقیقت آن، قربانی و راز آن، حلق و تقصیر.

عرفان حج، به کوشش محمدرضا بندرچی، قم، بحرالعلوم، چاپ ۲، ۱۳۷۸، ۶۶ ص، رقی.

شابک: ۹۶۴-۹۱۰۷۹-۹-۱

چاپ دیگر

قزوین، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی قزوین، ۴۱ ص، رقی.

بررسی مناسک و مراحل حج از نگاه عرفان و توصیف اسرار آنها است. مؤلف در این رساله مختصر پس از ذکر مقدمه ای درباره حج و اعمال آن، عناوینی از قبیل نیت، میقات، احرام، وقوف و قربان را همراه با احادیث و نکات عرفانی آورده و شرح داده است.

زارعی سبزواری، عباسعلی

پرتوی از اسرار حج، قم، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دفتر انتشارات اسلامی، چاپ ۱، ۱۵۱ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۴۷۰-۱۷۷-۱

فروست: جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دفتر انتشارات اسلامی-

توضیح اسرار مکه مکرمه و مدینه منوره و نیز مسجد الحرام است. همچنین بررسی اسرار مناسک حج است.

سازمان بهزیستی کشور، مشاورت امور فرهنگی

اسرار مناسک، تهران، سازمان بهزیستی، چاپ ۱، ۴۹ ص، پالتویی.

بررسی برخی از اسرار و رموز مناسک حج است.

سازمان تبلیغات اسلامی

الحج و دوره الهام فی حیاة الانسان، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، چاپ ۱، ۱۴۰۳ ق / ۱۳۶۱، ۳۲ ص، رقی.

ص: ۲۹۷

مناسک فکری حج، تهران، سروش (صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران)، چاپ ۱، ۱۳۵۹، ۵۲ ص، رقعی.

بررسی فلسفه و اسرار حج است. متن آن برگرفته از آثار دکتر علی شریعتی درباره حج است.

سحاب، ابوالقاسم (۱) (۱۲۶۶-۱۳۳۵)

فلسفه و اسرار حج: تاریخ و جغرافیای مختصر مکه معظمه و مناسک حج، تهران، سحاب کتاب، چاپ ۲، ۱۳۵۸، ۲۰۸ ص، رحلی.

عنوان روی جلد: فلسفه و اسرار حج همراه با مناسک حج علامه حلی.

عنوان دیگر: تاریخ و جغرافیای مختصر مکه معظمه و مناسک حج.

بررسی اسرار و حقایق مناسک حج است. این نوشتار شامل سه بخش است: بخش. تاریخ و جغرافیای مختصر مکه، تالیف ابوالقاسم سحاب؛ بخش. فلسفه حج، تالیف حافظ غاریبیک، ترجمه ابوالقاسم سحاب؛ بخش. اسرار حج / به قلم میرزا خلیل کمره ای، ترجمه ابوالقاسم سحاب؛ بخش. بندر جده؛ بخش. مناسک حج، تالیف علامه حلی، ترجمه ابوالقاسم سحاب؛ بخش. مدینه منوره. به همراه مطالب بیان شده در هر بخش تصاویر و نقشه های مرتبط با آن موضوع نیز آمده است.

سعیدیان، محسن (متولد ۱۳۲۳)

حج دیداری با حبیب، تهران، منیر، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۱۴۲ ص، وزیری.

شابک: ۳-۶۱-۷۶۶۵-۹۶۴

بررسی مناسک حج از منظر اخلاق و معارف است. نویسنده پس از یک مقدمه درباره اخلاق و اهمیت آن، مسافری را تصویر می کند که از خواب غفلت بیدار شده و قصد سفر الی الله دارد. نویسنده در ادامه از فلسفه و اسرار اعمال حج سخن گفته است.

ص: ۲۹۸

سمندری، مهدی (متولد ۱۳۰۷)

سه رساله نور: ام ابیها، رجعت، حج، اصفهان، کانون پژوهش، چاپ ۱، ۱۸۰ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۲۸۷-۱۷-۲

سیدین، محسن (متولد ۱۳۴۵) و افتخاری توکلی، مهشید (متولد ۱۳۴۶)

حج: امت وسط: مروری بر فلسفه حج در قرآن، تهران، آوامتن، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۹۱ ص، رقی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۶۷۳-۱۶-۲

عنوان دیگر: مروری بر فلسفه حج در قرآن.

بررسی ابعاد مختلف حج با استفاده از آیات قرآن و دیدگاه‌های مفسران است. نویسنده در مقدمه می‌نویسد: از آنجا که مناسک و اعمال حج هر کدام مربوط به یکی از بنیادهای «امت وسط» یعنی جامعه نمونه برگرفته شده از الگوی حج است و هر کدام نیز به صورتی نمادین است می‌توان گفت که کلیت حج و مناسک آن و آنچه مستطیعان می‌توانند از مطالعه در این عبادت بزرگ درک کنند همچون آیاتی متشابه اند که فهم آن به قول آیه هفت سوره آل عمران نیازمند رسوخ است.

شاکری، حسین (متولد ۱۳۰۴)

الحج و مایدرو فی فلکه، قم، نشر الهادی، چاپ ۱، ق/، ۱۲۵ ص.

فروست: الثقافة الاسلامیه- ۴

شالچی، مجید (متولد ۱۳۳۷)

فرازهایی از حج، تهران، آرون، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۳۵۹ ص.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۳۱-۰۵۸-۶

شریعتی، علی (۱)

(۱۳۱۲-۱۳۵۶)

حج، تهران، مجید، چاپ ۱، ۲۰۸ ص.

ص: ۲۹۹

۱- دکتر علی شریعتی؛ شریعتی مزینانی، علی؛ ابواحسان؛ اسلام دوست، علی؛ مزینانی، علی؛ سرمداری، علی

شابک: ۰۰-۰۹۲-۴۵۳-۹۶۴-۹۷۸

بررسی فلسفه و تبیین اسرار مناسک حج است.

[حج. انگلیسی]، ترجمه به انگلیسی علی بهزادنی و نجلا دنی، تهران، چاپخش، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۱۶۳ ص.

اطلاعات مأخذشناسی کتاب به زبان اصلی:

:Hajj, by Ali Shariati, translated by Ali A. Behzadnia, Najla Denny, Tehran

.Chapakhsh, ۲۰۰۱, ۱۶۳ p

[حج. انگلیسی]، ترجمه به انگلیسی لاله بختیار، تهران، بعثت، چاپ ۱، ۱۳۶۷/۱۹۸۸ م، ۳۳۸ G xxxi ص.

اطلاعات مأخذشناسی کتاب به زبان اصلی:

Hajj: reflections on its rituals, by

Ali Shariati; translated by Laleh Bakhtiar, Tehran, Beathat Foundation, ۱۹۸۸, xxxi G ۳۳۸

.p

مجموعه آثار ۶: تحلیلی از مناسک حج، تهران، الهام، چاپ ۱۱، ۱۳۷۸، ۲۹۵ ص، رقیعی.

شابک: ۰۶-۲۳-۶۰۷۱-۹۶۴

عنوان دیگر: تحلیلی از مناسک حج.

بررسی و تحلیل مناسک از چند منظر از جمله از نگاه اخلاقی و عرفانی و تبیین اسرار و رموز و غایات اعمال و مناسک حج است. این کتاب جلد سوم از مجموعه مطالب درباره حج از تألیفات نویسنده و معروف به مناسک حج است که تفسیر و تحلیلی است در مورد آداب و احکام حج،

نه به عنوان احکام فقهی، بلکه به عنوان رساله فکری. مؤلف ابتدا به مفهوم حج پرداخته، سپس اعمال مهم حج از قبیل قربانی کردن، طواف، سعی، تقصیر، عرفات را نه به عنوان یک روحانی یا مرجع تقلید، بلکه به عنوان یک حج کننده تحلیل می کند. بخش پایانی کتاب به توصیف آخرین حج امام حسین (ع) اختصاص دارد.

میعاد با ابراهیم، تهران، آگاه، چاپ ۳، ۱۳۷۳، و+ ۷۰۴ ص، رقیعی؛ چاپ ۹، ۱۳۸۷، ۶۰۰ ص، وزیری.

ص: ۳۰۰

فروست: مجموعه آثار دکتر علی شریعتی - ۲۹

بررسی جنبه های اخلاقی، اجتماعی و عرفانی حج است. در این کتاب از مجموعه آثار دکتر شریعتی، سخنرانی هایی از وی که موضوع مشترک آنها بیشتر حج و مسائل و مطالب مربوط به حج است گردآوری شده است. کتاب در سه بخش و به ضمیمه پیوست هایی تنظیم شده است. در بخش اول که میعاد با ابراهیم (ع) عنوان دارد بیشتر از هجرت و فلسفه حج سخن گفته شده، و در بخش دوم و سوم نیز از اهمیت مهاجرت در اسلام و بررسی پنج نوع مهاجرت در قرآن؛ ضرورت شناخت حضرت فاطمه و توحید به طور گسترده سخن گفته شده است. در بخش پیوست ها نیز به تاریخ و ارزش آن در اسلام؛ استانداردهای ثابت در تعلیم و تربیت؛ علم حدیث؛ عرفان و تصوف؛ ضرورت تیپ شناسی در نوشتن بیوگرافی پرداخته شده است.

شریفی، مجتبی (متولد ۱۳۴۵)

نمادها و رموزاره های حج: نشانه های الهی در سرزمین وحی، تهران، رویش نو، چاپ ۱، ۸۳۷ ص، وزیري.

شابک: ۱-۷-۹۲۲۸۴-۹۶۴-۹۷۸

بررسی رموزها و اسرار حضور در مکه و مدینه و سفر معنوی حج است. از آن جمله می توان به حضور در عرفات به عنوان نماد شناخت علت گناه و توبه از آن و حضور در مشعر به عنوان نشانه دستیابی به بینش و شعور کاربردی و به منا به عنوان نماد دسترسی به آرزوهای دیرینه به منظور ایجاد آرامش و امنیت برای اطرافیان و سلب راحتی از خود به منظور ایجاد راحتی برای دیگران پرداخته شده است. هرچند کتاب، درباره اسرار و رموز حج نوشته شده و نه مسائل فقهی آن، اما برای تبیین هرچه بهتر اعمال و مناسک حج قبل از بیان رموزاره ها، مطالبی را با عنوان «از دیدگاه فقه شیعه» آورده و سپس به بیان اسرار آن، بر مبنای آیات قرآن و کلام معصومین (ع) پرداخته است.

ص: ۳۰۱

شعراوی، محمد متولی (۱) (متولد ۱۹۱۱ م)

حج؛ راهنمای راهیان خانه خدا، ترجمه مجید احمدی (۲)، شیراز، ایلاف، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۱۵۲ ص، رقعی.

شابک: ۷-۷-۹۴۷۱۶-۹۶۴

عنوان دیگر: راهنمای راهیان خانه ی خدا.

عنوان اصلی: الحج المبرور شروطه و آدابہ.

بررسی اسرار و معارف حج و اعمال آن است. نویسنده به اعمال حج و زیارات مربوط به آن در مدینه و مکه پرداخته و اثرات و برکات آن را با بهره گیری از آیات و در برخی موارد از روایات بیان می کند. کتاب حاضر در حقیقت دست نوشته های نویسنده در این باره است که در شش بخش سامان یافته است. لیبیک به خداوند، برکت های بیت الله الحرام، تجلیات عرفه، رجم شیطان، اجتهادات علی (ع) در مسائل حج، و زیارت پیامبر خدا و حکم آن از موضوعات مطرح شده در کتاب است.

شعله، حمید (متولد ۱۳۳۸)

سفر عشق، با همکاری هدی السادات مکی، قم، قلم نو، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۲۹۴ ص، رقعی.

شابک: ۵-۰۹-۲۷۶۲-۹۶۴-۹۷۸

بررسی ابعاد معنوی و اسرار عبادی حج به همراه گزیده ای از مناسک، مسائل و احکام این عبادت اجتماعی است. ابتدا تاریخ و جغرافیای سرزمین حجاز و اوضاع عربستان و مکه و کعبه بیان شده و در بخش دوم وظایف، مسئولیت ها و آداب مدیریت و مدیران سفر حج بیان گردیده و در بخش سوم مقدمات و مناسک حج ذکر شده است. در ادامه زیارتگاههای مکه و مدینه و گزیده ای از حوادث تاریخی صدر اسلام ارائه شده است.

ص: ۳۰۲

۱- محمد متولی الشعراوی؛ متولی الشعراوی، محمد

۲- متولد ۱۳۵۸

شفیعی سروستانی، اسماعیل (۱) (متولد ۱۳۳۷)

شوق کعبه، تنظیم و ویرایشِ پریش دانش نیا، تهران، کیهان، چاپ ۱، ۱۳۲ ص.

بررسی فلسفه حج و تحلیل اسرار مناسک حج و جنبه های اجتماعی و اخلاقی آن است.

شکوئی، عبد الجبار بن زین العابدین (۲)

حدیث کعبه و کربلا: تطبیق حالات مکه با احوال سیدالشهداء علیه السلام، تصحیح سیدجواد طباطبایی،

مشهد، آستان قدس رضوی، شرکت به نشر، ۱۳۸۶، ۱۷۶ ص، رقی.

شابک: ۹-۰۸۵۱-۰۲-۹۶۴-۹۷۸

عنوان دیگر: تطبیق حالات مکه با احوال سیدالشهداء علیه السلام.

بررسی حج و اعمال و مناسک حجاج با سیره امام حسین (ع) است. برای نمونه قربانی که اولین بار با ذبح اسماعیل توسط حضرت ابراهیم (ع) به یک سنت تبدیل شد، در عاشورا، امام حسین با فدا و قربانی کردن همه اصحاب و یاران و حتی عزیزانی از خانواده اش، سنت ابراهیمی را احیا کرد. اثر حاضر شامل دو فصل پایانی کتاب مصباح الحرمین همین نویسنده است، که به طور مستقل منتشر شده است. و محتوای آن تطبیق و مقایسه ای است که مؤلف میان مکه و اعمال حج با امام حسین (ع) و وقایع عاشورا انجام داده است.

صاحبی، محمدجواد (متولد ۱۳۳۴)

سفر به هفت وادی عشق، به کوشش مؤسسه فرهنگی هنری احیاگران اندیشه دینی، قم، احیاگران اندیشه دینی، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۵۲ ص، رقی.

ص: ۳۰۳

۱- سروستانی، علی؛ شفیعی، اسماعیل

۲- پیشنمازاده شکوئی، عبد الجبار بن زین العابدین

بررسی سیر و سفری معنوی و روحانی حج و تبیین اسرار و حقایق مناسک است. در این سفر جلوه ها و معنویت های حج برای نویسنده تجسم واضح تری می یابد و او به اختصار گزیده ای از این اسرار باطنی و منازل عرفانی حج و نقش مناسک و اعمال آن را در وحدت اسلامی و آزمایش و صداقت و پاکسازی انسانها بیان می کند. نویسنده به صورت مختصر گزارش این سفر و آداب و آیین هایی که زائر باید رعایت کند تا اسرار حج بر او تجلی کند و نیز آثار و ابعاد تربیتی و اجتماعی حج و حکمت های آن را با استنادهای مختصر به سیره معصومین ثبت می کند.

صادقی اردستانی، احمد (۱) (متولد ۱۳۲۳)

حج از میقات تا میعاد، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۳۰۴ ص، رقعی.

شابک ۲-۹۸-۹۶۳۵-۹۶۴

بررسی اسرار احکام و مسائل حج از نیت و احرام در میقات تا پایان اعمال با استفاده از حدود هفتاد آیه قرآن درباره حج و نیز روایات معصومین (ع) است. عناوین فصول پانزده گانه عبارت اند از: نیت خالص؛ به کجا می رویم؟؛ با کاروان نور؛ احرام در میقات؛ در طواف یار؛ این چنین باید بود؛ اماکن مقدّس مسجد الحرام؛ سعی صفا و مروه؛ عرفات؛ مشعرالحرام؛ منی؛ بازگشت به مکه؛ آموزه های حج؛ منافع و آثار حج؛ فلسفه حج.

صادقی تهرانی، محمد (۲)

(متولد ۱۳۰۷)

اسرار، مناسک، ادله حج، تهران، امید فردا، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۴۶۴ ص، وزیری.

شابک: ۵-۲-۳۴۶-۹-۹۶۴

عنوان دیگر: فقه سیاسی اسلام: مناسک حج.

ص: ۳۰۴

۱- اردستانی، احمد

۲- آیت الله صادقی تهرانی؛ صادقی طهرانی، محمد

تهران، راه دانش، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۴۶۴ ص، وزیری.

عنوان روی جلد: درس هایی از فقه سیاسی اسلام، اسرار مناسک ادله حج.

بررسی اسرار مناسک حج، براساس قرآن و روایات برای پاسخگویی به نیازهای حج گزاران در عصر حاضر است. نویسنده، ابتدا به نواقص نوشته های علمای گذشته اشاره و بیان می دارد که بیشتر مسائل مورد نیاز مردم در این نوشته ها نیامده و پاسخگویی آنان نیست. بنابراین، این رساله را تألیف و آن را ملاک و حجیت عموم کسانی می داند که مسائل مورد نیاز آنها در مناسک دیگر مراجع نیامده است. وی با استناد به آیات و روایات، به بررسی مسائل پرداخته و کمتر به قواعد فقهی استناد کرده است. نویسنده، نوعاً در مستندات فتاوی فقها بی ذکر و نام، اشکال کرده و این گونه فتاوا را برگرفته از قواعدی می داند که از تراوشات ذهن فقهاست. بر همین اساس بر این باور است که باید تمام مسائل را از آیات و روایات صحیح استخراج کرد. ساختار کتاب و فتاوا به گونه ای است که براساس نیازهای حج گزاران است و از هر گونه تعقید و ریزه کاریهای فقهی دور است. برخی از سر فصلهای کتاب عبارت اند از: معنای حج؛ خانه خدا و مردم؛ مسائلی درباره عمره؛ استطاعت فردی و اجتماعی و اقسام آن؛ احرام؛ میقات؛ عرفات و مشعر الحرام.

صارم، ناهید (به کوشش)

بسوی عطش: برداشتی از کتاب دکتر علی شریعتی، تهران، نیک پندار، چاپ ۱، ۶۳ ص، رقی.

شابک: ۰-۵-۹۵۲۷۵-۹۶۴-۹۷۸

شرحی بر کتاب حج تألیف علی شریعتی است و ضمناً به بررسی آثار اجتماعی و اخلاقی و معنوی مناسک می پردازد.

صافی، احمد (متولد ۱۳۱۶)

حج و نیایش الهی: حج برنامه و روشی موثر در هدایت، تربیت، مدیریت و نیایش با خداوند؛ به انضمام نظام آموزش و پرورش عربستان، ویرایش لیلیا ساکی، تهران، کارین، چاپ ۱، ۱۵۲ ص، رقی.

ص: ۳۰۵

عنوان دیگر: حج برنامه و روشی موثر در هدایت، تربیت، مدیریت و نیایش با خداوند.

بررسی خاطرات و تجربیات نگارنده در سفر به مکه و مدینه در جهت تأثیرات اخلاقی و اجتماعی مناسک است. عناوین کتاب بدین قرار است: کلیاتی درباره ی ماهیت، اهداف و روش های هدایت، تربیت، و مدیریت آدمی و جایگاه حج در آن؛ آمادگی، مقدمات سفر و آداب حج؛ سفرنامه ی حج؛ کلیاتی درباره ی حج و آداب آن؛ حج و نیایش خداوندی؛ برنامه های حج زائران ایرانی؛ کلیاتی درباره ی نظام اجتماعی، فرهنگی، و جغرافیایی عربستان؛ درباره ی نظام آموزش و پرورش عربستان.

صانعی، صفدر (۱۳۰۹-۱۳۷۹)

ارمغان کعبه، تهران، سازمان اوقاف و امور خیریه، انتشارات اسوه، چاپ ۱، ۲۷۸ ص، وزیری.

بررسی فلسفه و اسرار حج و آثار فردی و اجتماعی آن است.

صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران

مناسک فکری حج، تهیه و تدوین از سروش، انتشارات صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، تهران، وزارت ارشاد ملی جمهوری اسلامی ایران، سازمان حج و زیارت، ۵۲ ص.

عنوان روی جلد: مناسک فکری: حج حرکتی از خود به سوی خدا، همگام با خلق.

متن این کتاب برگرفته از کتابهای دکتر علی شریعتی است.

صدر، سیدمحمد

الحج بین السائل و المجیب، ایران نگین، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۹۶ ص، رقی.

شابک: ۸-۳۹-۷۵۸۰-۹۶۴

ص: ۳۰۶

آیین بندگی در آینه اندیشه و احساس، ترجمه مهدی طیب (۲)، تهران، خرمشهر، چاپ ۲، ۱۳۷۹، ۲۰۸ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۹۱۷۰۳-۱-۶

عنوان اصلی: نظام العبادات فی الإسلام.

بررسی برخی از عبادت‌ها در اسلام و فواید فردی و اجتماعی آن است. نویسنده با نگاهی کلی به مسئله عبادت، آن را نیاز ثابت انسان در هر عصر و زمان دانسته و تشریح عبادات و اثرات آن در زندگی انسان را به تفصیل مورد بحث قرار داده است. این کتاب در پنج بخش و با این عناوین تدوین شده است: نظری کلی بر عبادات؛ نظری خاص به تشریح نماز؛ نظری خاص به تشریح روزه؛ زکات و جایگاه و ثمرات فردی و اجتماعی آن؛ حج و نقش مهم آن در زندگی انسان.

صفایی حائری، علی (۳)

(۱۳۳۰-۱۳۷۸)

حقیقت حج، به ضمیمه ذبح، عامل حیات برتر، تهیه و تنظیم: مؤسسه فرهنگی تحقیقاتی لیلہ القدر، قم، لیلہ القدر، چاپ ۱،

۱۳۸۳، ۱۳۷ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۷۸۰۳-۱۷-۶

فروست: مجموعه سخنرانی‌ها- ۲

بررسی معارف و حقایق و اسرار مناسک حج است. گزیده‌های خلاصه و کوتاهی است که با تأمل در روایات و آیات و با تأمل انسان در خودش و در مواقف و معارف و مشاعر و تأمل در مورد حجه الاسلام و حقیقت حج و پیوند کلمه حج با اسلام، به دست آمده. این نوشته، مختصری از حج و حقیقت آن به ضمیمه بحث ذبح که از مجموعه ای از نوارها و

ص: ۳۰۷

۱- صدر نجفی، سیدمحمدباقر

۲- متولد ۱۳۳۱

۳- صاد، عین؛ صاد، علی؛ عین - صاد

نوشته های مؤلف، تهیه گردیده و شامل این عناوین می باشد: حجه الاسلام؛ اسلام تاریخی؛ اسلام سلوکی؛ اسلام اجتماعی؛ مراحل اسلام در حج؛ آیات حج؛ ذبح و شرایط آن؛ حیات انسانی و مراحل آن.

صمدی آملی، داود (متولد ۱۳۴۲)

پیرامون اسرار حج و تجلی اعظم در مدینه منوره و مکه مکرمه، قم، نورالسجاد، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۵۱ ص، رقعی.

شابک: ۶-۸۶-۷۱۶۳-۹۶۴-۹۷۸

بررسی جنبه های باطنی و معنوی حج و مسائل و احکام آن با استفاده از روایات اهل بیت (ع) است. نویسنده اسرار حج را با اتخاذ رویکردی عرفانی توضیح می دهد. این توضیحات عموماً بیان و تفسیری تأویلی از مسائل و پدیده های ظاهری حج است. نویسنده از اموری مثل سفر، مدینه، حج ابراهیمی، مقام خلیل، اقسام حج، دحو الارض، بنای کعبه، رابطه کعبه و قلب، ارض قرآنی و هیوی، دایره معدل النهار، برآمدگی زمین مکه، و اختلاف در امر خلافت معانی باطنی ارائه می دهد. همه این تأویلات حول این معنای وحدت بخش است که سرزمین مکه قلب جهان هستی و قلب انسان کامل اساس و بنیاد آفرینش انسان و همه بشریت است و از این طریق رابطه قلب و کعبه را به دست می آورد.

ضیاءآبادی، سیدمحمد (متولد ۱۳۰۹)

حج برنامه تکامل، تهران، تبیان، چاپ ۵، ۱۳۷۶، ۴۵۸ ص، وزیری.

شابک: ۰-۹-۹۱۵۷۱-۹۶۴

چاپ های دیگر

کتاب حاضر در سالهای مختلف توسط ناشران متفاوت منتشر شده است. از جمله:

تهران، دارالکتب اسلامی، چاپ ۱، ۵۱۶ ص، رقعی.

تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۲۹۲ ص.

تهران، بنیاد خیریه الزهرا علیها السلام، چاپ ۱، ۴۲۲ ص.

بررسی جنبه های اخلاقی- تربیتی همراه با نکته های عرفانی و با تکیه بر

ص: ۳۰۸

روح معنوی مناسک معنوی حج است. کتاب در هفت بخش با عناوین زیر تنظیم شده است: سرّ تشریح عبادت؛ آثار اجتماعی حج؛ اسرار روحی حج؛ طی مراحل؛ مواقف؛ تمام حج و نتایج آن؛ و در بخش آخر موضوع زیارت و زیارت پیامبر (ص) و ائمه بقیع (ع) را بررسی کرده است.

[حج برنامه تکامل. انگلیسی]، ترجمه به انگلیسی توسط علی اکبر عقیلی آشتیانی، قم، انصاریان، چاپ ۱، ۱۳۸۱/۲۰۰۲ م، ۱۹۲ ص.

اطلاعات مأخذشناسی کتاب به زبان اصلی:

,no title

by Mohammad Zia Abadi; translated by Ali Akbar Aghili Ashtiani; edited by Badr Shahin, Qum: Ansariyan Publications, ۲۰۰۲, ۱۹۲ p

مسلمان و کفر پنهان؟!، تهران، بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، دفتر امور فرهنگی، بهارن، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۱۸ ص.

شابک: ۹۶۴-۸۴۴۸-۷۱-X

فروست: سلسله مباحث معارفی سیدمحمد ضیاءآبادی؛ ۳۲. صفیر هدایت

طباطبائی نسب، محمدرضا (متولد ۱۳۴۹)

حج: میثاق بندگی، تهران، نورالائمه (ع)، چاپ ۱، ۳۵۴ ص.

شابک: ۹۶۴-۲۵۷۹-۰۳-۰

عاملی، ح.

حج چیست؟، تهران، انتشارات واحد فرهنگی بنیاد شهید، چاپ ۱، ۱۳۶۱، ۲۶۲ ص.

عباسی داکانی، پرویز (۱) (متولد ۱۳۳۵)

رازهای عارفانه ی حج، به کوشش نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها، قم، دفتر نشر معارف، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۳۲۸ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۱-۱۰۶-۱

ص: ۳۰۹

نگاهی عرفانی - اخلاقی به مناسک حج، قم، مرکز پژوهشهای اسلامی صدا و سیما، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۱۴ ص، رقعی.

شابک: ۸-۰۸۳-۵۱۴-۹۶۴-۹۷۸

بررسی مختصر آموزه ها و پیام های اخلاقی و معنوی اعمال و مناسک حج است که در شش فصل و با بهره گیری از کتب اخلاقی، روایات و منابع عرفانی و فقهی سامان یافته است. نگارنده در کتاب حاضر نخست مناسک حج را از ابعاد گوناگون اجتماعی، فرهنگی، سیاسی، و اقتصادی بررسی و سپس جنبه ی تربیتی حج و نحوه ی تزکیه ی انسان در حج را بیان می کند. در ادامه اعمال حج و چگونگی انجام آن ها را شرح می دهد و اماکن و مناسک حج را معرفی می کند. در پایان نیز به نقش رسانه های ملی در گسترش فرهنگ حج و زیارت اشاره می کند.

عبداللہیان، محمدرضا (متولد ۱۳۴۱)

فلسفه حج، بی جا، محمدرضا عبداللہیان، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۸۱ ص.

شابک:

X

- ۰۴۱۱۶ - ۰۶ - ۹۶۴

عسکری، سید مرتضی (۱) (۱۲۹۳-۱۳۸۶)

الاحتفال بذکری الانبیاء و عبادالله الصالحین، قم، دانشکده اصول الدین، چاپ ۱، ۱۶ ص، جیبی.

فروست: علی مائده الکتاب و السنه - ۲

ترجمه اردو

انبیاء اور صالحین کی یاد، ترجمه به اردو کمیل اصغر زیدی، تهران، نیک ملکی، چاپ ۱، ۲۰ ص.

شابک: ۵-۰۲-۵۱۹۲-۹۶۴-۹۷۸

ص: ۳۱۰

فروست: کتاب و سنت کی آئینه میس؛.

بزرگداشت یاد و خاطره پیامبران و بندگان شایسته الهی و بررسی سیره و شیوه ی آنها از جمله توجه به مناسک حج و تبیین حقایق و معارف حج و بیان اسرار مناسک است. به نظر مؤلف سیره ی پیامبران و صالحان در مسیر سیر الی الله و اعمال مناسک حج، تأسی به سیره و اعمال ابراهیم خلیل (ع) و هاجر و نیز تبرک جستن به قدمگاه ابراهیم (مقام ابراهیم) و نمازگزاردن در آن است. کتاب حاضر، با تکیه بر آیات و روایات، به تبیین و اثبات این مسأله می پردازد.

عطائی اصفهانی، علی

مشعل زائر: اعمال و اسرار حج زیارات و ادعیه به ضمیمه گفتگوهای نویسنده با اهل تسنن در مکه و مدینه، زیر نظر بعثه حضرت آیت الله العظمی فاضل لنکرانی، قم، امیرالعلم، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۴۶۴ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۹۳۰۸۹-۹-۷

چاپ دیگر

اسرار حج به ضمیمه مناظرات، قم، مهر، چاپ ۲، ۲۲۷ ص، رقععی.

در این نوشتار فلسفه و اسرار اعمال و مناسک حج به همراه احکام و برخی ادعیه آمده است. در بخش اول کتاب، اهمیت حج و آداب سفر بررسی شده است. بخش دوم به اعمال حج و عمره اختصاص یافته و در بخش سوم زیارات مربوط به اماکن مقدس مکه و مدینه آمده است.

علی دوست، محمود

نامه ای به زائرین خانه خدا، همراه با توشه معرفت، بی جا، مؤسسه دینی و علمی مهدیه، هیئت جان نثاران امام حسین (ع)، چاپ ۱، ۱۳۶۳، ۷۲ ص، رقععی.

مجموعه دستورات عمل های حج از بهاری همدانی، قاضی طباطبائی، علامه طباطبائی، شامل آداب اخلاقی و چگونگی اجرای حج مطابق ضوابط عرفانی است.

ص: ۳۱۱

عمید زنجانی، عباسعلی (۱) (متولد ۱۳۱۶)

فلسفه حج و اسرار مناسک آن، تهران، وزارت ارشاد اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۶۳، ۶۸ ص، رقعی.

ترجمه عربی کتاب

الحج: فلسفته و ا فراغ محتواه، تهران، مؤسسه البعثه، قسم الاعلام الخارجی، چاپ ۱، ۱۳۶۴، ۶۶ ص، رقعی.

بررسی فلسفه و اسرار و جنبه های معنوی و سیر روحانی حج است. نویسنده در صدد کشف تأثیرات حج در قلب و روح انسان ها می باشد.

غریفی بحرانی، سید محمود (۲)

حقیقه الحج: حدیث الامام زین العابدین (ع) للشبلی، قم، مؤسسه السیده المعصومه، چاپ ۱، ۱۳۸۵/۱۴۲۷ ق، ۳۲ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۸۹۷۵-۴۲-۶

فروست: سلسله کوثر الروح ۱.

بررسی حدیث امام زین العابدین (ع) خطاب به شخصی معروف به شبلی درباره فلسفه اعمال و مناسک حج است.

غفاری، ابراهیم (متولد ۱۳۰۱)

راهنمای حرمین شریفین، مشهد، ولایت، جلد اول، چاپ ۱، وزیر.

شابک: ۹۶۴-۶۱۷۲-۰۲-۴

چاپ دیگر

تهران، اسوه، چاپ ۱، ۱۳۷۰، وزیر.

بررسی جنبه های حج از جمله اسرار، معارف و حکمت های حج و نیز شهرهای مکه و مدینه است. کتاب در پنج جلد تدوین یافته و هر جلد در چهارده بخش تنظیم شده است. در جلد اول اهمیت حج، اسرار و

ص: ۳۱۲

۱- عمید، عباسعلی

۲- محمود الغریفی؛ الغریفی، محمود

حکمت ها، عظمت کعبه و شرافت آن، مشاعر و اماکن، امتیازات مکه و آغاز آبادانی آن، نقش اجداد پیامبر گرامی اسلام، آیین های جاهلیت و گوشه ای از زندگی پیامبر اسلام بحث شده است.

غلامی مایانی، ابوالقاسم (متولد ۱۳۴۷)

حج: مظهر وحدت، تهران، اندیشه معاصر، چاپ ۱، ۸، ۱۵۶ ص، وزیری.

شابک: ۳-۴-۹۰۳۱۴-۹۰۰-۹۷۸

بررسی ابعاد مختلف حج است. فصل اول به آشنایی با عربستان، مکه و آثار تاریخی آن اختصاص یافته است. در فصل دوم آداب سفر و زیارت بیان شده است. در فصل سوم برخی احداث معصومین (ع) درباره ابعاد مختلف فریضه حج آمده و در فصل چهارم ابعاد سیاسی حج مورد بررسی قرار گرفته است. در ادامه حج از منظر قرآن بررسی شده و در فصل پایانی با عنوان «حج وادی وحدت»، بعد معنوی و عرفانی حج در مسیر کمال انسان بررسی شده است.

فاضلی، قادر (متولد ۱۳۴۱)

اسرار و عرفان حج، تهران، فضیلت علم، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۱۷۸ ص، رقیعی.

شابک: ۸-۰۰-۷۳۹۳-۹۶۴

اسرار معنوی و عرفانی حج است. مؤلف معتقد است، توجه به باطن اعمال حج، مهم و در خور توجه است. وی با بهره گیری از آیات، روایات، تفاسیر و منابع عرفانی، ابتدا به بیان اسرار معنوی نیت، فضیلت و آداب ماه حج پرداخته، سپس مطالبی ذیل عناوین زیر آورده است: عظمت حج در کلام امام علی (ع)؛ ابراهیم، مؤسس کعبه و منادی توحید؛ بت شکنی و نفی طبقاتی؛ فضیلت و اسرار کعبه؛ معنای بیت؛ فلسفه احرام؛ طواف؛ اندیشه اجتماعی در عرفات، و حکمت حلال بودن حیوانات دریایی.

فالی، سیدحسین (متولد ۱۳۳۰)

بیان القرآن و العتره فی أسرار الحج و العمره، قم، دارالثقلین، چاپ ۲، ۱۳۷۹، ۲۶۳ ص، رقیعی.

ص: ۳۱۳

شابک: ۰-۳۰-۶۸۲۳-۹۶۴

ترجمه فارسی

حج در کلام قرآن و عترت، ترجمه عبدالله محمدی مازندرانی (۱)، قم، دارالثقلین، چاپ ۱، ۳۰۴ ص، رقعی.

شابک: ۴-۵۶-۶۸۲۳-۹۶۴

بررسی مسائل حج و عمره از جهات مختلف و بر اساس سیره ی معصومین (ع) و آیات قرآن است. مؤلف کمتر به جنبه فقهی بحث نظر داشته و بیشتر به فلسفه اعمال و مناسک توجه کرده است. وی در این راستا از آیات قرآن و روایات معصومین (ع) استفاده کرده است. به هنگام توضیح هر یک از مناسک حج، دعا‌های کوتاه مربوط به آن آورده شده است. در پایان اشاره ای نیز به اعمال مربوط به مدینه منوره صورت گرفته است.

فرهنگیان نیا، فرشته (متولد ۱۳۶۰) و خضرای، محمود علی اف (متولد ۱۳۵۹)

حج و فلسفه آن، تهران، فرشته فرهنگیان نیا و محمود علی اف خضرای، چاپ ۱، ۵۰ ص، رقعی.

شابک: ۳-۳۷۷۷-۰۴-۹۶۴۷-۹۷۸

مجموعه مطالبی درباره فلسفه، اهداف و آداب حج است. نویسنده با

استاد به احادیث معصومین (ع) مطالبی درباره فلسفه، اهداف، قداست و امنیت اماکن مقدسه مکه و مدینه و نقش سازنده آنها در زندگی مسلمانان مطرح کرده است.

فعالی، محمدتقی (متولد ۱۳۴۱)

اسرار عرفانی حج، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۵۳۶ ص، وزیری.

شابک: ۹-۶۵-۵۴۰۰-۹۶۴-۹۷۸

بررسی اسرار و رموز عرفانی اعمال و مناسک حج است. کتاب دارای سه

ص: ۳۱۴

۱- متولد ۱۳۲۶

بخش است. بخش اول اختصاص به حرم و اسرار عرفانی آن دارد که در سه فصل به ترتیب به شهر مکه مکرمه، اسرار عرفانی مسجد الحرام و اسرار عرفانی کعبه پرداخته است. دوّمین بخش، شامل اسرار نورانی، معنوی و عرفانی مناسک و مواقف حج می شود و در نهایت سوّمین بخش مباحثی را پیرامون فضائل شهر پیامبر (ص)، مسجد الحرام و بقیع پیش رو قرار می دهد.

اسرار عرفانی عمره، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۲۲۴ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۰-۱۵۰-۲

بررسی اسرار و فلسفه و مناسک حج عمره است. در واقع تلخیصی از کتاب اسرار عرفانی حج از همین نویسنده است. مؤلف طی سه بخش، اسرار عرفانی عمره را بررسی کرده است. بخش اول اختصاص به حرم دارد و خود دارای سه فصل است که به ترتیب اسرار عرفانی شهر مکه، مسجد الحرام و کعبه بررسی شده است. در بخش دوم، اسرار نورانی، معنوی و عرفانی مناسک عمره مورد بررسی قرار گرفته و در بخش سوم، مباحثی پیرامون فضایل شهر مدینه، مسجد النبی، و بقیع بیان شده است.

فقیه امامی، سیدحسن (متولد ۱۳۱۳)

فلسفه ی حج، اصفهان، مدرسه علمیه ذوالفقار اصفهان،

چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۴۰ ص، جیبی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۰۴-۲۶۹۸-۲

بررسی اسرار و مناسک حج است. در واقع سخنرانی حضرت آیت الله سیدحسن فقیه امامی پیرامون فلسفه ی حج است.

فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی (۱) (۱۰۰۶-۱۰۹۱ ق)

اسرار العبادات: الطهاره- الزکاه- الحج- الصوم- الصلاه، قم، ذوی القریبی، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۳۴۴ ص، وزیری.

ص: ۳۱۵

۱- ملامحسن فیض؛ فیض، ملامحسن؛ کاشانی، محمد بن شاه مرتضی؛ فیض کاشانی، ملامحسن؛ محسن کاشانی، محمد بن

شاه مرتضی

بررسی فلسفه و اسرار برخی عبادات مثل طهارت، نماز، زکات، حج و روزه است.

قاضی عسکر، سیدعلی (متولد ۱۳۲۵)

حج در اندیشه اسلامی، تهران، نشر مشعر، چاپ ۲، ۱۳۸۱، ۳۷۶ ص، رقعی.

بررسی اسرار حج به عنوان یکی از شکوهمندترین عبادت های اسلامی و شناسایی اماکن و ویژگی های سرزمین وحی است. نویسنده از آیات، روایات و اشعار فارسی و عربی در تبیین اسرار حج استفاده کرده است. برخی عناوین مطرح شده در چهارده بخش کتاب عبارت اند از: جایگاه حج در اندیشه اسلامی، آداب سفر حج، معارف حج، پیشینه طواف، طواف در روایات، مقام ابراهیم (ع)، زمزم، صفا و مروه، عرفات، مزدلفه، شعب ابی طالب، جنه المعلاه و چگونگی نماز اهل سنت. این کتاب بیشتر به صورت

مقالاتی در فصلنامه میقات حج منتشر شده بود.

قزوئی، ابوالقاسم (متولد ۱۳۴۲)

تجلی سیر و سلوک عرفانی در حج، سمنان، بوستان اندیشه، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۹۱ ص، رقعی.

بررسی اسرار و فلسفه مناسک حج است. نگارنده با هدف آشنا ساختن مخاطبان با رمز و راز و حقایق حج سعی کرده است اعمال حج را با هفت منزل در سیر و سلوک عرفانی که برابر با هفت مقال و ده حال است مقارن نماید. بر این اساس، وی از اولین مقام که توبه است با احرام آغاز کرده است و به آخرین مقام (مقام رضا)، ضمن برخورداری از برخی حالات، حج را به پایان می رساند. کتاب دارای هفت فصل و هفت منزل در عناوین زیر است: احرام، تجلی توبه؛ طواف، منزلگاه قرب؛ سعی بین صفا و مروه، تجلی خوف و رجاء؛ عرفات تجلی گاه یقین؛ مشعر الحرام، محل مشاهده؛ رمی جمرات، تجلی توکل؛ قربانی و تقصیر، تجلی رضا و فنا.

کرمانی، طوبی (متولد ۱۳۲۶)

فلسفه راز و نیاز، تهران، بین المللی الهدی، چاپ ۱، ص ۱۳۷.

شابک: ۸-۰۹۳-۷۳۹-۹۶۴

بررسی فلسفه و اسرار راز و نیاز در ادعیه، نماز و فریضه حج است.

کریمی، محسن

سفر به دیار دوست: حج و عمره، قم، نشر روح، چاپ ۲، ۱۳۸۶، ۱۶۸ ص، رقعی.

شابک: ۳-۱۴-۶۷۹۰-۹۶۴

بررسی جنبه های اخلاقی، عرفانی و اجتماعی حج است. در این نوشتار برخی پرسش های زائران بیت الله الحرام درباره اعمال و مناسک حج از جنبه فلسفه و اسرار آن پاسخ داده شده است. مطالب نویسنده ذیل این سرفصل ها سامان یافته است: حج برترین عبادت؛ پیامدها و آثار شوم «ترک حج»؛ منافع حج؛ وظیفه زمامدار مسلمان درباره حج؛ مکه، حرم، کعبه؛ برخی از نامهای خانه خدا؛ آیات بینات در خانه خدا؛ اعمال و مناسک حج،

کریم، فارس حسون (۱) (متولد ۱۳۳۱)

علل و معانی الحج، قم، باقیات، چاپ ۱، ۱۴۲۷ ق، ۱۸۴ ص، وزیری، عربی.

شابک: ۱-۵۳-۶۱۶۸-۹۶۴

بررسی علل احکام حج و تبیین معانی فلسفه و مقاصد احکام مناسک است. علل نگاری در این اثر شامل تبیین معانی الفاظ و حکمت ها و فواید احکام است که در قرون سوم تا پنجم به صورت یک مکتب گسترده تبدیل شده بود. در متون روایی شیعه مخصوصاً آثار شیخ صدوق مجموعه ای وافر از این روایات درباره موضوعات گوناگون وجود دارد. کتاب حاضر در سه بخش درباره مسائل و الفاظ

ص: ۳۱۷

و احکام حج تدوین یافته است. ابتدا در بیست و سه باب علت و فلسفه نام گذاری مفاهیم حج مانند مکه، بیت الحرام، کعبه، صفا و مروه، یوم ترویبه، حج، مزدلفه، تلبیه و عرفات ذکر شده، سپس سلسله روایاتی درباره علت و فلسفه و فواید احکام گوناگون حج (واجبات، محرمات و مکروهات) در ۷۱ باب آمده است. در بخش سوم معانی، مسائل و مفاهیم حج مانند رفت و فسوق، حج اکبر، مکاء و تصدیه و شاهد و مشهود تحلیل شده است. در این بخش عمدتاً تفسیری باطنی و نامشهود از واژه ها و مفاهیم شده و با فلسفه تسمیه و علل در بخش اول و دوم متفاوت است.

م. الف، عبدالله

شریعت، طریقت و حقیقت حج، دانشیاران ایران، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۲۸ ص، وزیری.

شابک:

X

۹ - ۹۶۹۳۱ - ۹۶۴

بررسی جنبه ها و ابعاد مختلف حج از دیدگاه قرآن است. خداوند در آیات مختلفی از قرآن به موضوع حج پرداخته است. در آیات، به روشنی وجوب حج برای کسانی که استطاعت آن را داشته باشند، بیان و انواع حج - عمره و تمتع - تشریح شده است. علاوه بر آن در آیاتی، به شرط قبول حج اشاره شده است؛ بدین معنا که هر فرد زائر خانه خدا باید اعمال و آداب حج را درک کرده و به طور صحیح انجام دهد و در غیر این صورت حج وی مقبول نخواهد بود. نگارنده در کتاب حاضر در دو بخش به تشریح حج در دو حیطه عملی و علمی می پردازد. بخش عملی شامل شریعت، احکام، طریقت و آداب حج و بخش علمی مشتمل بر حقیقت حج و اسرار آن است. وی علاوه بر آن رویت قلبی یکی از حاجیان را به تصویر می کشد.

مبینی سوچلمایی، حسن

نگاهی به حج، ساری، توسعه علوم، چاپ ۱، ۸۸ ص، رقععی.

ص: ۳۱۸

بررسی و تحلیل مناسک حج در قالب یک سفرنامه است. این کتاب حاوی نکاتی است که نگارنده در سفر حج خویش آن را برجسته یافته است و بدین رو هم سفرنامه است و هم تحلیل حج.

مجدآبادی، علی اصغر (۱) (متولد ۱۳۳۵)

حج آگاهان: چرایی ها و چگونگی ها، ویرایش علی اعوانی (۲)، تهران، سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران، نشر آجا، چاپ ۱، ۶۴۰ ص، وزیری.

شابک: ۴-۷۳-۶۶۳۰-۹۶۴-۹۷۸

بررسی برخی از ابعاد حج از جمله اسرار و رموز اعمال و مناسک حج است. از جمله عناوین مورد بحث نویسنده موارد زیر است: استطاعت، سفر (آئین سفر حج، وظایف قبل از سفر، توبه، وظایف در حین سفر)، نکاتی درباره عربستان، معانی حج، اهمیت حج در ایران، حج واقعی، هدف حج از دیدگاه شیعه، برکات حج، اقسام حج، اسرار و فلسفه حج، ابعاد اقتصادی حج، ابعاد فرهنگی حج.

حج فرزنانگان، تعبد آگاهانه، تهران، صبانام، دو جلد در یک مجلد، چاپ ۱، ۷۰۰ ص.

شابک: ۱-۸۳۸۴-۰۶-۹۶۴

این کتاب قبلاً به صورت دو جلد مجزا توسط علی اصغر مجدآبادی منتشر شده است.

مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام

عظمت حج، ترجمه سیداحتشام عباس زیدی، تهران، مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام، چاپ ۱، ۱۴۱۷ ق، ۲۷ ص، وزیری. اردو.

ص: ۳۱۹

۱- مجدآرا، علی اصغر

۲- متولد ۱۳۳۷

شابک: ۸-۸۰-۶۱۷۷-۹۶۴

بررسی جنبه های باطنی و فلسفه و آداب حج است. برخی از مطالب کتاب بدین قرار است: اهمیت حج، حج توجه به خدا، لبیک گفتن و قربانی، حج اکبر و اصغر، اثرات و فواید حج، آداب مقدمات احرام، نگاه به کعبه، فلسفه کعبه، حجر اسماعیل، حجرالاسود، قرآن در حج، زیارت پیامبر، حج و رهبری.

محدثی، جواد (متولد ۱۳۳۲)

روح حج، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۱۲۶ ص، رقعی.

شابک:

X

-۴۶-۷۶۳۵-۹۶۴

بررسی روح حج و شمه ای از آداب باطنی آن است تا زائران بیت الله الحرام با واقعیت های مناسک آشنا شوند. خط سیری که وی در نظر گرفته از مدینه و زیارت حرم نبوی و زیارت امامان مدفون در بقیع آغاز می شود و به مکه و اعمال حج و حضور در عرفات و مشعر و منی ختم می گردد.

همیشه حاجی بمانیم، قم، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، دفتر نشر معارف، چاپ ۱، ۲۶ ص.

شابک: ۷-۲۲۹-۵۳۱-۹۶۴-۹۷۸

بررسی فلسفه حج و معرفی تأثیرات واقعی حج است.

محدثی خراسانی، مصطفی

شوق کعبه: تأملی فلسفی و زیباشناسانه در سیر و سلوک حج، تهران، شرکت انتشارات سوره مهر، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۷۰ ص، رقعی.

شابک: ۷-۳۴۲-۵۰۶-۹۶۴-۹۷۸

عنوان دیگر: تأملی فلسفی و زیباشناسانه در سیر و سلوک حج.

مجموعه یادداشت های نویسنده از سفر به خانه خدا درباره مسائل زیباشناختی و فلسفی و هنری مناسک است. دیدگاه های مختلف را آورده

و به بررسی آنها پرداخته است. مناسک حج در این کتاب به منزله پلکانی به تصویر کشیده شده است که انسان با طی کردن این مسیر متحول و به خداوند نزدیک تر می شود.

محمدزاده مزینان، مهدی (متولد ۱۳۵۵)

حج در آینه ی تاریخ، تهران، الهه ناز، چاپ ۱، ۱۱+۶۴ ص.

شابک: ۹-۲۱-۸۳۵۴-۹۶۴

بررسی تحولات تاریخی حج و تحلیل جنبه های عرفانی مناسک حج است.

محمدی، رمضان

پرسمان قرآنی حج، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۲۶۴ ص، وزیری.

شابک: ۴-۱۹۸-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

بررسی اهمیت و فلسفه ی اعمال و مناسک حج و نیز فلسفه زیارت، از منظر آیات قرآن است. نویسنده طی شش فصل، در قالب پرسش و پاسخ نگاه قرآن را به موضوعات درباره حج بررسی کرده است. عناوین فصول عبارت اند از: اهمیت حج از نگاه اسلام و دیگر ادیان (بررسی اهمیت حج و قدمت و حرمت خانه کعبه)؛ اعمال و مناسک حج؛ فلسفه حج؛ آداب سفر حج؛ اماکن حج؛ زیارت و اهمیت آن از منظر قرآن.

محیطی، علی

حج صالحان، قم، قائم آل محمد، چاپ ۱، ۱۳۸۶،

۳۲۳ ص، وزیری.

مجموعه دانستنی های حج شامل احکام، اسرار، تاریخ، اماکن، و پرسش هایی درباره حج است، که در قالبی نو عرضه شده است.

محیی لاری (۱) (درگذشت ۹۳۳ ق)

توصیف آثار تاریخی مکه و مدینه و فلسفه مناسک حج در فتوح الحرمین، به

ص: ۳۲۱

کوشش رسول جعفریان، قم، انصاریان، چاپ ۱، ۹۴ ص، وزیری.

مجموعه اشعاری درباره مکه، مدینه و فلسفه حج است. این مجموعه در قالب کتابی به نام مثنوی «فتوح الحرمین» اثر محیی لاری از شاعران قرن نهم و دهم قمری آمده است. این اثر مشتمل بر بیان آثار تاریخی مکه و مدینه است که در قالب شعر آگاهی هایی درباره مسجد الحرام، مسجد النبی، بقیع، قبرستان ابوطالب، مسجد قبا، مساجد سبعه و برخی اماکن مقدس و تاریخی دیگر مکه و مدینه می دهد. همچنین این مثنوی، تحلیلی از فلسفه حج و ارکان آن است. ناظم این مثنوی، کتاب را به تصاویری از مساجد و مزارها و اماکن مقدس مکه و مدینه نیز مزین کرده است.

فتوح الحرمین، تصحیح و مقدمه علی محدث، تهران، اطلاعات، چاپ ۱، ۱۲۲ ص.

شابک: ۰-۰۶۲-۴۲۳-۹۶۴

بررسی جنبه های مختلف تاریخی، عرفانی و اجتماعی حج است. این نوشتار، نوعی راهنمای علمی و عملی حج است. مطالب کتاب، هم ناظر به مناسک و شرح شعائر حج و هم سیری در حکمت آن است.

مختاری، سیامک

برآستان جانان: سیری در حکمت و مناسک حج، ویرایش بهاءالدین خرمشاهی، تهران، نشر و پژوهش فرزاد روز، چاپ ۱، نوزده+ ۵۵۲ ص، وزیری.

شابک:

X

- ۲۶۷ - ۳۲۱ - ۹۶۴

عنوان دیگر: سیری در حکمت و مناسک حج.

دولت وصال: سیری در حکمت حج و آداب زیارت، ارومیه، حسام الدین چلبی، چاپ ۱، ۳۹۵ ص.

شابک: ۴-۳-۴۰۳۴-۹۶۴

عنوان دیگر: سیری در حکمت حج.

بررسی فلسفه و اسرار اعمال و مناسک حج است. همچنین اطلاعاتی درباره وضعیت اجتماعی، سیاسی و جغرافیایی کشور عربستان بیان شده است.

ص: ۳۲۲

الحج ضیافه الله، تهران، دارالمحبان الحسین (ع)، چاپ ۱، ۱۴۱۹ ق / ۱۳۷۷، ۹۶ ص.

شابک: ۸-۲۳-۵۶۴۸-۹۶۴

فی رحاب بیت الله، تهران، دارالمحبان الحسین (ع)، چاپ ۱، ۱۴۲۴ ق، ۱۲۰ ص، رقعی، عربی.

شابک: ۹۶۴-۷۳۷۳-۶۶-X

بررسی جنبه های عرفانی و عبادی حج است. نویسنده با ذکر آیات و روایات، کوشیده ابعاد معنوی مناسک حج را توضیح دهد. او حجاج را به رعایت تقوا، خودسازی و تأمل در احکام حج فرا می خواند. به نظر وی، مناسک حج در حقیقت مراحل خودسازی را تعلیم می دهد و در صورت رعایت آداب و اخلاق حج، زائر به کسب معنویات حج نایل می شود. او مسئولیت های اجتماعی، سیاسی و معنوی مسلمانان حج گزار را یادآور شده و در ابتدای هر مطلب با ذکر آیات قرآن به موعظه و تعلیم اخلاقیات اسلامی پرداخته است.

مدرسی، سیدهادی

۳۵ حکمه من حکم الحج، تهران، محبان الحسین (ع)، چاپ ۱، ۱۴۲۸ ق، ۷۲ ص، پالتویی، عربی.

شابک: ۱-۰۳۲-۴۲۷-۹۶۴-۹۷۸

بررسی آثار فردی و اجتماعی و اسرار حج و جنبه های معنوی و تربیتی این عبادات اسلامی براساس آیات و روایات است. در بیان این حکمت ها و آموزه های حج معانی و خصوصیات مناسک و اعمال حج و نقش آن در تربیت و خودسازی و تکامل معنوی بیان شده است. در حج علاوه بر آثار معنوی و فردی، نمادها و نشانه های اجتماعی هم ظهور و بروز دارد و باعث وحدت و اتحاد جامعه اسلامی و امت واحده اسلامی می گردد.

ص: ۳۲۳

ره توشه حج، تهران، ابرون و یوسف، چاپ ۱، ۱۳۷۷، ۱۴۴ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴-۹۱۶۵-۱-۶

بررسی اهمیت حج و منافع و فوائد مادی و معنوی آن است. نویسنده به منظور آموزش مناسک حج، آشنایی با بعضی از اسرار و رموز مناسک حج، آشنایی با اماکن مقدس مکه و آشنایی با برخی مستحبات و دعاهاى مأثوره به بررسی های موضوعات مرتبط با حج در این کتاب پرداخته است.

مصطفی، ثامر (۱)

[الحج فی الکتاب والسنة]، تهران، سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۷۵/۱۹۹۶ م، ۹۲ ص، رقی.

این کتاب به زبان فرانسه است و اطلاعات مأخذشناسی آن به صورت زیر است:

p ۹۲ ,nareheT ,afatsoM remaT yb , (eganirelep el)malsi ne jjah eL
sed te erutluc al ed noitasinagrO ,seuqimalsi snoitacinummoc
۱۹۹۶, ۹۲ p

شابک: ۹۶۴-۶۱۷۷-۰۱-۸

بررسی فلسفه حج و اثرات و ثمرات آن است. نویسنده حج را به عنوان یک عبادت از دیدگاه قرآن و سنت بررسی کرده است.

مطهری، مرتضی (۲) (۱۳۵۸-۱۲۹۹)

حج، تهران، صدرا، چاپ ۵، ۱۳۸۷، ۱۴۴ ص، رقی.

شابک: ۹۶۴-۷۲۹۹-۲۴-۹

ویراست قبلی کتاب تحت عنوان حج (گزیده ای از یادداشت ها) منتشر شده است.

ص: ۳۲۴

بررسی جنبه های مختلف حج، از نگاه عرفان و اخلاق است. گزیده ای از یادداشت های مؤلف درباره حج و مسائل مرتبط با آن می باشد. در این کتاب نقش حج در وحدت و تفاهم مسلمانان، فایده و لزوم درس اخلاق برای مسافران حج، کعبه و نقش اجتماعی آن، احرام و فلسفه ی آن، اسرار حج و مطالبی دیگر مورد بحث قرار گرفته است.

حج، ترجمه فیروز حیدر فیضی،

به سفارش مؤسسه المنجی، قم، مسجد مقدس جمکران، چاپ ۱، م/ ۱۹۵ ص.

مظاهری، حسین (۱) (متولد ۱۳۱۲)

اسرار حج، اصفهان، مؤسسه فرهنگی مطالعاتی الزهرا (س)، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۶۴ ص، جیبی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۶۱۰۸-۹-۴

فروست: مجموعه آثار حضرت آیت الله العظمی مظاهری- ۷

بررسی آثار باطنی و حقایق و اسرار حج با رویکردی عرفانی و با استناد به آیات و روایات است. نویسنده اسرار حج را تحت عنوان منازل حج به شرح زیر بیان کرده است: در منزل اول (سیر من الخلق الی الحق)، حج شامل توبه، یقظه، تخلیه، تحلیه و تجلیه که مربوط به خودسازی و پاکسازی درونی حجاج است طرح گردیده. در منزل دوم (سیر من الحق الی الخلق) شامل احرام، طواف، سعی بین صفا و مروه و دیگر اعمال حج که دستورات و فرامین الهی هستند ارائه گردیده و در منزل سوم وظیفه تبلیغ دین و مسئولیت بزرگ حاجیان به اختصار بیان شده است.

رساله حج، سلوک خداجویان، اصفهان، مؤسسه فرهنگی مطالعاتی الزهرا (س)، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۶۴ ص،

فروست: مجموعه آثار حضرت آیت الله العظمی مظاهری- اخلاق؛

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۸۵-۲۱-۰-۰

ص: ۳۲۵

۱- آیت الله مظاهری

مظاهری، علی اکبر (۱۲۹۳-۱۳۷۰)

از ژرفای حج: پیام امام سجاد (ع) به «شبلی» در باب فلسفه حج

، قم، دارالحدیث، چاپ ۱، ۱۳۷۵، ۵۳ ص، رقعی.

شابک: ۸-۰۴-۵۹۸۵-۹۶۴

عنوان دیگر: پژوهشی پیرامون حج و عمره بر اساس آیات و روایات.

عنوان اصلی: من اسرار الحج: وصیه الامام السجاد علیه السلام الی "الشبلی" فی خصوص فلسفه الحج

در این نوشتار، حدیث امام سجاد (ع) خطاب به شخصی معروف به شبلی درباره فلسفه حج به صورت کامل همراه با ترجمه فارسی آمده است.

مظاهری حبیبی، غلامحسین (متولد ۱۳۰۰)

خلاصه فرهنگ اعتقادی حج، مشهد، استاد، چاپ ۱، ۴۵ ص، حبیبی.

شابک: ۷-۳۹-۵۷-۶۶-۹۶۴

منظوری، زرین (متولد ۱۳۱۹)

حج، تهران، نصر ثابت، چاپ ۱، ۳۴۴ ص، رقعی.

شابک: ۲-۶-۹۵۱۷۱-۹۶۴

بررسی ابعاد مختلف عبادت حج از منظر اخلاق و عرفان و تحلیل تأثیرات فردی و اجتماعی مناسک است. از جمله مفهوم حج، استطاعت در حج، بعد معنوی و روحی حج، تشرف در حج، دعای حج، عوامل کدورت و نورانیت قلب و روح، تاریخ پیدایش کعبه، نام های کعبه، کیفیت اعمال و اقسام حج، نماز طواف، فلسفه ی وجوب حج، اعمال و مناسک

حج، امتیازات مدینه، نام های مدینه در قرآن، آداب زیارت در تمام مشاهد مشرفه، و وقایع مهم سال های هجری قمری.

مؤسسه البلاغ، گروه نویسندگان

الحج: عبادت و تربیه، تهران، مؤسسه البلاغ، چاپ ۱، ۱۴۰۴ ق/ ۱۶۲، ۷۰ ص.

ص: ۳۲۶

فروست: مفاهیم اسلامی

حج، ترجمه رضا ناظمیان (۱)، به کوشش سازمان تبلیغات اسلامی، معاونت فرهنگی، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، مرکز چاپ و نشر، چاپ ۱، ۱۰۶ ص، جیبی.

فروست: مفاهیم اسلامی -

الحج: فضائله، آداب، احکامه، قم، مؤسسه البلاغ، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۲۰۰ ص، جیبی.

موسوی غروی، سیدمحمدجواد (۲) (متولد ۱۲۸۲)

فلسفه حج، بخش چهارم خورشید معرفت در گناه و طاعت پیرامون حج و عمره مأخوذ از قرآن مجید، تهران، اقبال، چاپ ۱، ۱۳۶۱، ۳۸۸ ص.

بررسی فلسفه و اسرار حج با استفاده از آیات قرآن است.

مؤمنی ها، محمد مهدی (متولد ۱۳۵۶)

ژرفای حج: آنچه درباره حج باید بدانیم، تهران، پیام آزادی، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۳۲۱ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۰۲-۸۰۸-۴

گزارشی از شهر مکه و مدینه و اماکن مذهبی آنها و بررسی ابعاد عرفانی حج است. در نوشتار حاضر ابتدا به صورت اجمالی سرزمین عربستان سعودی (حجاز) و موقعیت جغرافیایی و مذهبی آن معرفی گردیده و مشاعر و اماکن مقدس آن سرزمین به ویژه مکه و مدینه و تاریخچه و جغرافیای این دو شهر توصیف گردیده است. در ادامه اسرار و معارفی از حج به عنوان یکی از عبادات مهم الهی مطرح شده و منازل عرفانی حج و مناسک آن تشریح گردیده است. ادعیه و آداب و مستحبات سفر حج و لزوم توجه به کیفیت عبادت حج از مباحث پایانی این کتاب است.

ص: ۳۲۷

۱- متولد ۱۳۴۱

۲- غروی، سیدمحمدجواد

حج یا پرچم پیروز حق، قم، مؤسسه در راه حق، چاپ ۱، ۳، ۲۱۳، ص، رقعی.

فروست: مؤسسه در راه حق - ۳

عنوان دیگر: پرچم پیروز حق.

بررسی جنبه های مختلف حج و مناسک از منظر عرفان، اخلاق، جامعه شناسی و تاریخ است. در این نوشتار طی سه بخش برخی ابعاد حج بررسی شده است. عناوین بخش های سه گانه عبارت اند از: آشنایی اجمالی با حج و عمره و اماکن مربوط؛ فضیلت و فلسفه حج از دیدگاه روایات؛ مناسک اجمالی حج.

میرقاسمی، منیره (متولد ۱۳۴۷)

فلسفه حج و اثرات تربیتی آن از دیدگاه معصومین (ع)، تهران، فرهنگ دانشجو، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۲۰۰، ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۴۷۹-۰۷-۲

بررسی تأثیرات فردی و اجتماعی مناسک حج از نگاه های مختلف است. نگارنده نخست دین اسلام و سپس عبادات را در اسلام معرفی می کند. در ادامه تاریخچه ی حج را بیان کرده و آن گاه به جغرافیای تاریخی و سیاسی عربستان می پردازد. پس از آن آداب قبل از حج، هنگام مراسم و بعد از آن را به تفصیل بررسی می کند. و انواع آثار جسمانی، ذهنی، عاطفی، روانی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی حج را برمی شمارد. افزون بر این موضوع تحکیم وحدت میان مسلمانان، بیداری مسلمانان و برائت از مشرکان را مطرح کرده و به جنبه های عالی رشد از طریق حج و آثار معنوی آن اشاره می کند.

نجفی روحانی، نجف (۲) (متولد ۱۳۴۴)

آشنایی با اسرار عمره: ویژه دانشجویان، تهران، نشر مشعر؛ وزارت علوم، تحقیقات و

ص: ۳۲۸

۱- صدر طباطبایی، م.

۲- روحانی، نجف؛ نجفی، نجف

فناوری، ستاد عمره دانشجویی، چاپ ۱، ۹۶ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴-۶۲۹۳-۹۶-۴

این کتاب بررسی تأثیرات اخلاقی و اجتماعی مناسک است. به سفارش ستاد عمره ی دانشجویی نگاشته شده و تلاشی برای آشنایی دانشجویانی اعزامی به سفر عمره با لطائف، اسرار، رموز عرفانی و معنوی عمره مفرده است.

پرتوی از جلوه های عرفانی حج، تهران، بشیر علم و ادب، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۱۷۶ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۶۸۱۸-۱۳-۷

عمره مفرد (مناسک، اسرار، اماکن) ویژه دانشجویان، به کوشش ستاد عمره دانشجویی، قم، دفتر نشر و پخش معارف، چاپ ۱، ۲۹۶ ص.

نقیبی، سیدابوالقاسم (متولد ۱۳۴۲)

فلسفه احکام حج از منظر قرآن کریم به ضمیمه چهل حدیث حج، تهران، دفتر نشر اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۲۳۸ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۷۶-۱۹۸-۰

چاپ دیگر

تهران، پاتیرام، چاپ ۱، ۷، ۲۳۸ ص، رقعی.

بررسی فلسفه احکام حج و اهداف این احکام و تأثیرات فردی و اجتماعی آن بر اساس قرآن و حدیث است. در بخش نخست این نوشتار فلسفه احکام حج از نظر قرآن بیان شده است و در بخش دوم، چهل حدیث از احادیث حج، انتخاب و همراه با ترجمه عرضه شده است.

نقی زاده، محمد (متولد ۱۳۳۱)

تأملی در معنای مناسک حج، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۲۳۲ ص، رقعی

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۰-۰۴۷-۵

بررسی جنبه هایی از حج از جمله فلسفه، آداب و اخلاقیاتی که حجاج

ص: ۳۲۹

باید مراعات کنند، است. این نوشتار خلاصه ای است از آنچه طی سفر حج به ذهن مؤلف رسیده و یا با آن برخورد کرده است. مطالب کتاب به پنج بخش اصلی تقسیم شده اند که عناوین این بخش ها عبارت اند از:

کلیاتی درباره مکان و زمان و سابقه هر موضوع؛ معرفی اجمالی مکان هایی که حاجی در آنها حاضر می شود؛ شناخت اجمالی مناسک حج؛ مختصری در مورد مدینه؛ ذکر ویژگی های پیامبر خدا (ص) و زیبایی آن حضرت.

نیلی پور، مهدی (متولد ۱۳۴۱)

مدیریت معنوی حج و عمره، اصفهان، مرغ سلیمان، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۲۱۶ ص، پالتویی.

شابک: ۹-۲۰-۵۴۲۸-۶۰۰-۹۷۸

عنوان دیگر: شهر سپید خدا: مدیریت معنوی حج و عمره.

بررسی حقایق و معارف مناسک و اعمال حج و آداب و اخلاقیات حج است. نگارنده در این کتاب با بهره گیری از آیات و روایات و آثار علمی فقها تلاش کرده است تا با طرح سلسله اصولی با عنوان «اصول مدیریت معنوی حج و عمره» به بازشناسی معارف ناب حج پردازد. اصل دعا و ذکر، توجه به فتوحات مکیه، مهدی باوری و مهدی یآوری، و وقوف و سکون در حج برخی از اصول ذکر شده هستند.

ص: ۳۳۰

توضیح: منظور از آداب، وظایفی یا خلق و خو و رفتارهایی است که از زائران و حجاج انتظار هست. جامعه از فردی که به سفر مکه رفته، توقع هایی دارند که از افراد دیگر ندارند. از اینرو حجاج و زائران علاوه بر عمل به دستورات دینی و احکام فقهی، موظف اند به آداب مندرج در علم اخلاق یا توصیه هایی که اخلاقیون گفته اند یا رسم و سنت هایی که در جوامع باب شده نیز پردازند، زیرا نادیده انگاشتن و بی توجهی یا کم توجهی به آنها، ناخشنودی و عدم رضایت اجتماعی را به دنبال دارد. از اینرو به دلیل اهمیت آداب، فصل ویژه ای برای آن گشوده شد. البته کتاب های تألیفی مستقل یا کتاب هایی که یک یا چند بخش آن در این زمینه است، فراوان می باشد و می طلبید تا یک فصل به آن اختصاص یابد.

این فصل به معرفی کتاب هایی که در عنوان آن آداب حج هست یا بخش مهمی از آن آداب است می پردازد. البته جهت صرفه جویی، همه ی آثار چکیده نشده و نیز همه ی آثار چکیده شده، چکیده جامع ندارند. فقط تعدادی از آنها که به دلیل جامعیت و تنوع مطالب یا قدمت و امثال اینها، چکیده جامع نوشته شد ولی بقیه آثار به دلیل روشن بودن عنوان یا چکیده ندارند یا چکیده ای کوتاه در حد شناسه و معرفی اثر دارند.

آل عصفور، حسن (متولد ۱۹۷۲ م)

المنار لاعمال مکه والمدینه، قم، دارالتفسیر، چاپ ۱، ۳۱۰ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۷۸۶۶-۶۷-۴

بررسی جنبه های مختلف اماکن مقدس در شهرهای مکه و مدینه، نیز آداب ورود و حضور در این اماکن و اعمال زیارت این اماکن است.

آل عصفور، محسن

مختصر تبصره الناسکین بسنن الحجاج و المعتمرین، قم، انوار الهدی، ق/، ۳۸۴ ص.

افست از روی چاپ بحرین: مکتبه اجیاد.

رساله عملیه و مجموعه مناسک و آداب حج بر اساس فقه جعفری است.

ابراهیمی، ابراهیم

حریم عشق، قم، تأمین، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۳۳۶ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۸۰۴۷-۲۱-۹

مجموعه آداب و وظایف زائران به هنگام زیارت خانه خدا و اماکن متبرکه است. نویسنده در چهار بخش آنها را شرح می دهد. در بخش اول اخلاق و آداب سفر از جمله آداب مسافرت، استطاعت اخلاقی، فرصت یابی و فرصت شناسی، و در بخش دوم آموزش احکام و مناسک به صورت کلی تشریح می گردد. نویسنده در بخش سوم با توصیف خصوصیات و ویژگی های جغرافیایی اماکن متبرکه، به ارج و منزلت آنها اشاره می کند. وی در پایان درباره مکه و اماکن متبرکه این شهر، فضیلت کعبه و مسجد الحرام، آداب و اعمال و دیگر مطالب تکمیلی و مرتبط با نقاط و نواحی مقدس مکه سخن می گوید.

ابراهیمی، محمدحسین (متولد ۱۳۲۹)

با کاروان حج: تذکراتی لازم برای زائران و روحانیان حج، قم، حوزه علمیه قم، دفتر تبلیغات اسلامی، مرکز انتشارات، چاپ ۱، ۱۰۳ ص، رقعی.

ص: ۳۳۲

فروست: دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، مرکز انتشارات- ۱۹۰

مجموعه توصیه‌ها و تعیین وظایف حجاج و روحانیون کاروان‌ها است. این نوشتار در سه فصل تنظیم شده است. فصل اول درباره بیست و شش عنوان فقهی و عبادی است، که به مکه و مدینه مربوط می‌شود؛ فصل دوم، مطالبی درباره فلسفه حج و معرفی مواضع کریمه و مشاهد شریفه آن است؛ و در فصل آخر موضوع اعلان براءت از مشرکان و تاریخ و فلسفه آن، و نیز مطالبی درباره زیارت و فرهنگ قرائت قرآن آمده است.

بدون مؤلف

فانوس در حج، قم، تامین، چاپ ۱، ۱۷۲ ص.

۷-۹-۹۳۳۷۹-۹۶۴

مجموعه آداب و وظایف زائران به هنگام زیارت اماکن مقدس دو شهر مکه و مدینه است.

ابطحی، سیدحسن (۱)

(متولد ۱۳۱۱ ق)

راه خدا: در مسائل اخلاقی و اجتماعی و اماکن مقدسه مکه و مدینه، مشهد، کانون بحث و انتقاد دینی، چاپ ۱، ۱۹۱ ص.

چاپ دیگر

تهران، بطحاء، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۱۹۱ ص.

شابک: ۵-۰۲-۶۳۳۱-۹۶۴

ابن باز، عبدالعزیز بن عبدالله (۲)

راهنمای حاجیان، ترجمه توفیق منبری (۳)، سندج، پرتو بیان، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۸۷ ص.

ص: ۳۳۳

۱- ابطحی خراسانی، سیدحسن

۲- ابن باز، عبدالعزیز بن عبدالله

۳- متولد ۱۳۳۵

شابک: ۵-۷۷۸-۸۳۲۷-۹۶۴

عنوان اصلی: دليل الحاج والمعتمر و زائر مسجد الرسول صلى الله عليه و سلم.

راهنمای حج عمره و دیدار از مسجد النبی، ترجمه مسعود رضائی (۱)، سندج، کتابفروشی مردوخ، چاپ ۱، ۷۷ ص.

شابک:

X

۳۳۳۳-۰۶-۹۶۴

عنوان اصلی:

euqsom s'tehporp eht gnitisiV dna harmu .jjaH ot ediug A

ابوالقاسمی، نعمت (متولد ۱۳۱۵)

کعبه و حج، رشت، عالی، چاپ ۱، ۶۱ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۹۰۶۲۶-۷-X

مجموعه آدابی که زائران عمل می کنند و وظایف اخلاقی که اجرا می کنند. در این نوشتار به اختصار از تاریخچه خانه کعبه و اعمال و آداب مراسم حج سخن رفته، ضمن آن که شرحی مختصر ذیل هر یک از اعمال مربوط به حج درج شده است.

ابوزید، مهدی ایلیا

الآداب المعنویه للحج و آثار التربویه، قم، بهمن آرا، چاپ ۱، ۱۴۲۶ ق، ۲۶۰ ص، وزیری.

شابک: ۲-۱۳-۸۸۵۹-۹۶۴

احمدی، مهدی

آداب الحرمین: راهنمای حجاج در مکه و مدینه، قم، نصاب، چاپ ۳، ۲۶۴ ص، جیبی.

شايك: ۸-۰-۹۱۸۵۲-۹۶۴

ص: ۳۳۴

۱- متولد ۱۳۵۴

اشرفی، سلاطین (متولد ۱۳۲۴)

سوته دلان: در هوای یار، ره توشه راهیان بیت الله الحرام، رشت، دهسرا، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۱۲۲ ص، رقعی.

شابک: ۸-۷۲-۷۱۶۹-۹۶۴

عنوان دیگر: در هوای یار، ره توشه راهیان بیت الله الحرام.

مجموعه آداب تشریف به حرمین شریفین یعنی خانه خدا و مسجد نبوی است. نویسنده به زبانی ساده، آداب و مناسک و اعمال عبادی سفر حج از آغاز تا پایان را بیان کرده است. نگارنده نخست با بهره گیری از آیات قرآن، احادیث و روایات و حکایت هایی، مطالبی درباره دوری از گناه و دعا و نیایش توضیح داده سپس احکام مربوط به نیت در حج تمتع و عمره را معرفی کرده است. در ادامه با استناد به احادیث و روایات به آداب زیارت اماکن مقدس اشاره شده و در پایان اماکن زیارتی در مکه مکره و مدینه منوره معرفی می شود.

افتخاری گلپایگانی، علی (متولد ۱۳۰۴)

قبل از حج بخوانید: آداب حج، اعمال حج، اسرار حج، بی جا، علی افتخاری گلپایگانی، چاپ ۱، ۱۴۲۵ ق/ ۱۳۸۳، ۲۵۳ ص، جیبی.

چاپ های دیگر

قم، دار القرآن الکریم، چاپ ۱، ۲۰۲ ص.

قم، دفتر حضرت آیت الله العظمی سیستانی، چاپ ۱، ق/، ۲۵۳ ص، جیبی.

اکبری، علی اصغر (متولد ۱۳۲۸)

حج با امیر الحاج، تهران، علی اصغر اکبری، چاپ ۱، ۲۲۰ ص.

شابک: ۰-۱۹۰۰-۰۶-۹۶۴

مجموعه آداب فریضه حج، نیز وظایف مدیران کاروان ها و عمدتاً اخلاقیات آنها است.

ص: ۳۳۵

به سوی قیامت صغری، یا، مقدمات حج ابراهیمی، تهران، نگین سبز، چاپ ۱، ۷۰ ص، جیبی.

شابک:

X

۰ - ۹۲۹۳۴ - ۹۶۴

عنوان دیگر: مقدمات حج ابراهیمی

مجموعه آداب و رسوم مسافرت در فرهنگ اسلام و وظایف اخلاقی و دینی مسافران، نیز آداب زیارت اماکن مقدس در شهرهای مکه و مدینه است. نویسنده به روش پرسش و پاسخ مطالب را بیان کرده است.

امامی، محمود (متولد ۱۳۰۵)

آداب حج، تهران، دانشیاران ایران، چاپ ۱، ۱۲۵ ص.

شابک: ۹۶۴ - ۹۶۹۳۱ - ۹ - X

انصاری، اسماعیل (متولد ۱۳۳۰)

خط سیر ما یا صراط مستقیم، قم، بی نا، چاپ ۱، ۱۴۰۰ ق، ۲۵۸ ص.

مجموعه آداب و رسوم اخلاقی و عرفی زیارت اماکن مقدس و نیز وظایف زائران در موسم حج است.

انصاریان، حسین (۱) (متولد ۱۳۲۳)

ادب و آداب زائر، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۹۵ ص، پالتویی.

شابک: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۵۴۰ - ۰۹۶ - ۳

بررسی چگونگی اجرای اخلاق و ادب به هنگام حج و به هنگام زیارت مسجد نبوی شریف است. این رساله مختصر با تکیه بر آیات قرآن و روایات تنظیم شده و در سفر حج و عمره برای زائران کاربرد دارد. نویسنده ذیل چهل عنوان آداب اماکن مقدس مکه و مدینه که بر عهده زائران است را بیان نموده است.

بابازاده، علی اکبر (متولد ۱۳۳۴)

با هم به حج و عمره، قم، دانش و ادب، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۳۱۶ ص، رقعی.

شابک: ۷-۹-۹۳۸۲۰-۹۶۴

مجموعه دانستنی های دینی، زیارتی، فقهی و اخلاقی در باب حج و عمره و

مناسک آن است. نویسنده با ترسیم چهره معنوی مکه و مدینه و معرفی اماکن زیارتی، زائران را از جهت اخلاقی، خودسازی در پنج فصل راهنمایی کرده است. در فصل اول مقدماتی درباره آمادگی برای سفر، اطلاعات لازم از عربستان و فرهنگ آن کشور، و در فصل دوم فرازهای زیارتی مدینه معرفی شده است. در فصل سوم عمره مفرد و عمره تمتع و اسرار و فلسفه اعمال آمده است. در فصل چهارم حج تمتع از جنبه اخلاقی، فقهی و تاریخی بحث شده و در پایان، مطالب گوناگونی از زیارت ها، دعاها، اشعار، احکام حج و نظریات مراجع تقلید نقل شده است.

باقریان، مرتضی (متولد

۱۲۹۷)

ره توشه زائران حج، قم، فاضل، چاپ ۱، ۲۰۷ ص، جیبی.

مجموعه آداب سفر حج به همراه برخی ادعیه و نیز وظایف اخلاقی زائران و مدیران و روحانیون است.

باقریان همایونشهری، مرتضی (۱) (متولد ۱۳۱۷)

راهنمای عمره، قم، مشرقین، چاپ ۱، ۱۶۷ ص.

شابک ۱-۸۴-۵۷۸۱-۹۶۴

مجموعه آداب سفر حج به همراه برخی ادعیه و نیز بیان وظایف اخلاقی حجاج و راهنمایان حجاج است.

بحرانی، عبدالرضا عبدالعزیز

العمده و المختار من الروایات، کتاب الحج، قم، روح الامین، چاپ ۳، ۱۴۲۶ ق،

ص: ۳۳۷

بررسی آداب و اعمال حج و وظایف و تکالیف حاجیان از دیدگاه منابع فقهی و روایی است. نگارنده در آغاز طواف واجب را که از ارکان مهم و محوری حکم حج می باشد از نظر خوانندگان گذراننده و به تمام مسائل مرتبط با این عمل در هنگام طواف از طهارت گرفته تا هرگونه اعمال سهو که از اعضا و جوارح بدن صادر شود به تفصیل با ذکر جزئیات سخن به میان آورده، و در ادامه نماز طواف و دیگر واجبات حج تمتع و سعی صفا و مروه و مقدمات پیش از آن و آداب بعد از آن از جمله تقصیر را یک به یک شرح داده است. احرام حج و اوقات و موضع آن، وقوف در عرفات و آداب و وظایف شرعی عمل وقوف مبحث پایانی این کتاب است.

برهانی فر، محمدحسن و دیگران

جلوه ذات، کرج، دانشگاه آزاد اسلامی (کرج)، چاپ ۱، ۱۰۵ ص.

مجموعه آداب و رسوم اماکن مقدس مکه و مدینه به همراه خلاصه ای از مناسک حج بر مبنای فقه جعفری است.

بزاز، محمدصالح (۱)

کلام الزائر و الحاج و من فی خدمتهم: با ما به مکه مکرمه بیائید، ترجمه محمود خیری (۲)، رشت، دانشگاه گیلان، چاپ ۱، ۸۸ ص.

عنوان دیگر: با ما به مکه مکرمه بیائید.

فروست: انتشارات دانشگاه گیلان-۱۶۲

توضیحاتی درباره اماکن مقدس دو شهر مکه و مدینه و نیز آداب زیارت این اماکن به همراه برخی ادعیه و زیارات است.

بصیری، علیرضا

گلوآزه های حج و عمره، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۵۹ ص.

شابک: ۳-۱۲۴-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

آداب زیارتی در ایام حج و عمره مفرده و وظایف اخلاقی حجاج است. مواردی مثل خشوع قلبی حاجی به هنگام زیارت خانه خدا، اهتمام به اعمال عبادی به جای بازار و خرید است.

بطحائی گلپایگانی، علی

آداب الحرمین، تهران، خزر، چاپ ۱، ۱۳۷۰، ۳۵۲ ص، جیبی.

شابک: ۷-۱-۹۰۹۲۶-۹۶۴

عنوان روی جلد: آداب الحرمین بانضمام: اعمال حج تمتع و عمره مفرده.

بنیاد شهید انقلاب اسلامی

حج، تهران، بنیاد شهید انقلاب اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۶۲، ۲۶۲ ص، رقعی.

بررسی هایی درباره آداب و اعمال حج و وظایف حجاج به هنگام ورود به اماکن مقدس در شهرهای مکه و مدینه است. به ضمیمه کتاب، تصاویری از اماکن و مشاهد مشرفه مکه و مدینه آمده است.

بهشتی، محمد کاظم

حج برای همه، تهران، اقبال، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۱۱۸ ص، پالتویی.

شابک: ۷-۱۰۴-۴۰۶-۹۶۴

توضیحاتی درباره فضایل حج، آداب، برخی احکام و مناسک آن است. خوانندگان در انتهای کتاب اطلاعات مختصری درباره برخی مکان های تاریخی و مقدس مکه و مدینه همچون: مسجد النبی، قبرستان بقیع، و مساجد مدینه ذکر گردیده است.

ص: ۳۳۹

بیات مقدم، شهره و موسوی، سیدمحمدابراهیم و توحیدنیا، جعفر

راهیان معرفت، اصفهان، گلها، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۱۶ ص، رقعی.

شابک: ۳-۱۵۸۶-۰۴-۹۶۴-۹۷۸

پناه علی نیا، عیوض و سخایی، سیده مژگان

شمیم دیدار، فقاقت، چاپ ۵، ۱۳۸۷، ۴۸ ص، پالتویی.

شابک: ۶-۳۸-۷۹۱۱-۹۶۴

فروست: سلسله کتب آموزشی ویژه عمره دانشجویی (۳)

اطلاعات مختصری از برخی مسائل مرتبط با حج عمره برای دانشجویان اعزامی به مراسم عمره داده شده است. اطلاعات لازمی که رعایت آنها موجب ارتقا و تأثیر افزون تر حج می شود. این اطلاعات از تجارب شخص حجاج و مدیران و از متون دینی اخذ شده است.

ترابی شهرضایی، اکبر

قطره ای از زلال معرفت یا دعا و زیارت در عمره مفرده، قم، جبل المتین، چاپ ۱، ۱۴۲۲ ق، ۲۰۸ ص، رقعی.

شابک: ۱-۰-۹۳۴۶۲-۹۶۴

تریز، عبدالرشید (متولد ۱۳۴۷)

همراه با کاروان عمره، تهران، احسان، چاپ ۱، ۱۲۲ ص، جیبی.

شابک: ۸-۵۴۰-۳۵۶-۹۶۴

عنوان روی جلد: همراه با کاروان عمره از دیدگاه اهل سنت.

چاپ دیگر

زاهدان، عبدالرشید تریز، چاپ ۱، ۸۹ ص، جیبی.

شابک: ۸-۱۴۹۹-۰۶-۹۶۴

بیان آداب، احکام و مسائل مختلف حج عمره بر اساس فقه اهل سنت و اخلاق اسلامی و تجارب شخصی است. کتاب به سه

بخش تقسیم شده

ص: ۳۴۰

است که به ترتیب احکام و مسائل عمره، آداب زیارت مسجد نبوی شریف و مسائل متفرقه را شامل می شود. در پایان کتاب نیز جدول خلاصه ی اعمال عمره آورده شده است.

تشکر، احمد (متولد ۱۳۳۶) و مرادی، صفر (متولد ۱۳۵۹)

حج مقبول در آیین اسلام، قم، ناجی جزایری، چاپ ۱، ۱۲۰ ص، رقعی.

شابک: ۰-۶۲-۷۵۷۲-۹۶۴-۹۷۸

تحقیقی در مورد ابعاد مختلف حج از لحاظ سیاسی، اجتماعی، عبادی و اخلاقی است. در نوشتار حاضر ابتدا به مفهوم لغوی و اصطلاحی حج و آثار مثبت فردی و اجتماعی آن اشاره شده و سپس فلسفه اعمال حج مانند طواف، قربانی، براءت از مشرکین، وقوف در عرفات و سایر عبادات مربوط به حج بیان گردیده است. آنگاه نویسنده به بررسی ثواب حج و تاثیر آن در قبولی توبه اشاره نموده و راه های جایگزینی کسب ثواب حج به وسیله اعمالی مانند: رسیدگی به مستمندان، صله رحم، انفاق و کارهای خیر دیگر را بیان کرده است. وی همچنین به شرایط قبولی حج مانند تفکر در اعمال حج، حج نمودن با مال حلال، عدم ریا، استغفار و ندامت از گناه و عهد نمودن بر ترک آن و امامت و ولایت اهل بیت (ع) پرداخته و ابعاد مختلف فردی و اجتماعی حج را بررسی نموده است.

توماج، الله قلی (متولد ۱۳۴۳)

آداب و ادعیه حج، گرگان، ریحانی گرگان، چاپ ۱، ۹۶ ص، جیبی.

شابک: ۸-۰۳-۵۴۰۰-۹۶۴-۹۷۸

مجموعه ای از آداب و احکام اماکن مقدس مکه و مدینه به همراه خلاصه ای از مناسک حج و برخی از ادعیه است.

تهرانی، محمد

ایضاح المسالک: حج، تهران، سینه سرخ، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۸۳ ص، وزیری.

شابک: ۸-۲۴-۷۸۸۷-۹۶۴

ص: ۳۴۱

جعفراف، فاطمه

راهیان عشق، قم، بخشایش، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۲۷۲ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۸۶۹۶-۹۷-۷

بررسی آداب زیارت اماکن متبرکه در مدینه و اعمال مربوط به مسجد شجره و دعاهاى آن است. کتاب حاضر در دو بخش تدوین شده است. در بخش اول کتاب آداب و اعمال مربوط به اماکن زیارتی شهر مقدس مدینه اعم از زیارت نامه های ائمه بقیع و سایر شخصیت های مهم اسلامی مدفون در مدینه و آداب این زیارت ها آمده است. در بخش دوم کتاب واجبات احرام و کیفیت اعمال و مناسک حج به ویژه اعمال مسجد شجره و دعاهاى مربوط به هر یک از اعمال حج مثل دعاهاى طواف و سعی بین صفا و مروه ذکر شده است. آداب طواف و ورود به مسجد الحرام و زیارت نامه های اماکن متبرکه مکه نیز در لابلاى مباحث آمده است.

جعفری، عبدالسلام کاظم (متولد ۱۳۳۷)

دلیل الحاج و المعتمر، قم، سبط النبى (ص)، چاپ ۱، ق/، ۳۳۵ ص.

شابک: ۹۶۴-۹۴۵۵۳-۰-۲

جلالی، محمدرفیع

راهنمای سفر حج از ابتدا تا انتها، تهران، محمدرفیع جلالی، چاپ ۱، ۱۵۹ ص، رفعی.

شابک: ۹۶۴-۰۶-۹۰۴۳-۰

بررسی مراحل مختلف سفر حج و لزوم رعایت آداب اخلاقی و عرفی مثل حضور قلب به هنگام استسلام حجرالاسود است.

حاجی شفیعی، جواد

کیمیای حج، اصفهان، اقیانوس معرفت، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۷۲ ص، پالتویی.

ص: ۳۴۲

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۰۰۲۶-۴-۱

بررسی تجارب و اندیشه های حج گزاران و تحلیل خاطرات برخی خاطره نویسان حج مثل تجارب و خاطرات درباره ی رعایت آداب و مراعات اخلاقی در حج است. نویسنده ذیل هر مورد، روایاتی از معصومین (ع) نیز آورده است.

حجتی شفتی، سیدموسی

حج حجتی، قم، سیمای آفتاب، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۲۲۴ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۹۴۶۴۷-۹-۴

بررسی مختصر و ساده ی برخی از آداب و شرایط حج و لزوم رعایت اخلاق توسط حجاج است. حجم بیشتر کتاب را به ترجمه دعاها از جمله دعای کمیل و عرفه و زیارات و از جمله دعاها و زیارات در مراسم و اماکن حج اختصاص داده است.

حر عاملی، محمد بن حسن (۱) (-۱۱۰۴ ق)

آداب سفر حج و غیر آن: برگزیده از وسائل الشیعه، به کوشش علی حبیبی (۲)، تهران، پیام یاس، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۴۴ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۰۰۸۳-۰-۸

حسینی، سیدمحمد رضا

آداب حج و زیارت حرمین شریفین، اصفهان، بصائر، چاپ ۱، ۱۳۷۷، ۳۱۶ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۹۰۵۱۶-۹-۶

حسینی ادیانی، سید ابوالحسن (۳) (متولد ۱۳۳۴)

حج مقبول، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، تهران، نشر

ص: ۳۴۳

۱- حر عاملی؛ عاملی المشغری؛ محمد عاملی

۲- متولد ۱۳۳۷

۳- ادیانی، سید ابوالحسن

مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۲۱۵ ص، رفعی.

شابک: ۰-۲۲-۶۲۹۳-۹۶۴

بررسی و شناخت اسرار و شگفتی های حج و دعوت مردم به اهتمام به این فریضه بزرگ الهی با توجه به اسرار و آثار آن به ویژه اجرای اعمال و مناسک همراه با آداب و اخلاق است. نویسنده کوشیده تا گوشه ای از اسرار و فلسفه و رسالت این سفر معنوی به ویژه اسرار آداب را تبیین کند. وی مطالب خود را در بخش های چهارگانه با عناوین: برخی از آثار و اسرار حج، مقدمات و آداب سفر، مواقف و مناسک حج و عمره، به سوی حرم رسول الله (ص) ارائه کرده است. همچنین بخشی در پایان کتاب با عنوان تذکرات و پیشنهادهای ضروری آمده است.

حسینی بلداجی، گلپهار

خانه پاک برای پاکان، ویرایش مهدی طهماسبی دژکی، فرخ شهر، جهان بین، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۷۰ ص، وزیری.

شابک: ۹-۳۷-۲۶۳۷-۹۶۴-۹۷۸

بررسی تاریخ و موقعیت شهر مکه و نیز بیان آداب و اعمال حج است. نگارنده معتقد است روح و جان زیارت کعبه، پذیرش ولایت است. زیرا کعبه و حرمت اش، زمزم و شرافت اش، صفا و مروه و صفایش، قربانگاه و تقوای قربانی اش، رمی جمرات و طرد شیطانش، عرفات و نیایش خالصانه اش، و سرزمین حرم با تمام برکاتش در پرتو ولایت و امامت رسول خدا و اهل بیت (ع) است. اگر کعبه به همه این شرافت ها مزین است روح عمل و مناسک اش، ولایت و امامت و شناخت امام و خضوع در برابر امام است. در پایان کتاب، شعری از «سید حشمت الله علوی بلداجی» با عنوان «در حریم حرم یار» به رشته تحریر در آمده است.

حسینی بهارانچی، سیدمحمد (متولد ۱۳۲۳)

الحج و الزیارة و آداب الحرمین الشریفین، اصفهان، انتشارات بصائر، چاپ ۱، ۱۳۷۷، ۴ جلد در یک مجلد.

ص: ۳۴۴

بررسی فلسفه حج، حج در طول تاریخ اسلام و در نهایت آداب زیارتی اماکن مقدس مکه و مدینه همراه برخی ادعیه و زیارات است.

آداب حج و زیارات حرمین شریفین، اصفهان، نقش نگین، چاپ ۱، ۸، ۴۱۶ ص.

شابک: ۷-۳۶-۲۶۱۶-۹۶۴-۹۷۸

حسینی سیستانی، سیدعلی (۱) (متولد ۱۳۰۹)

اعمال و آداب مکه و المدینه برعایه مکتب سماحه آیه الله العظمی المرجع الدینی الاعلی السیدعلی الحسینی السیستانی، قم، بهمن آرا، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۹۰ ص، جیبی.

شابک: ۵-۳۴-۸۸۵۹-۹۶۴

بیان آداب و اعمال و نیز احکام اماکن مقدس مکه و مدینه بر اساس نظرات آیت الله سیدعلی سیستانی است.

حسینی شاهمرادی، سیدقدرت الله (۲) (متولد ۱۳۲۵)

دیار نور، قم، دفتر نشر الهادی، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۳۸۸ ص، وزیری.

شابک: ۲-۰۳۸-۴۰۰-۹۶۴

چاپ دیگر

تهران، دبیزش، چاپ ۱، ۵۶۰ ص.

شابک: ۴-۴۸-۷۷۱۲-۹۶۴-۹۷۸

بررسی آداب حج به شیوه ی گزارشی و با محتوای تاریخی- کلامی است. نیز در بخش پایانی، فصلی در فضیلت کربلا و زیارت امام حسین (ع) آمده است. اهم عناوین کتاب عبارت اند از: جایگاه و فضیلت حج در اسلام؛ تاریخ کعبه؛ تاریخ حج؛ آداب سفر؛ اقسام حج؛ آداب مناسک و مواقف مختلف حج؛ آداب وداع؛ حج و عمره پیامبر اسلام (ص)؛ فضیلت مکه و نام های مختلف آن؛ فضایل کربلا و زیارت امام حسین (ع).

ص: ۳۴۵

۱- آیت الله سیستانی؛ سیستانی، سیدعلی

۲- شاهمرادی، سیدقدرت الله

حج: دیدار با خدا، همگام با مردم، ساری، نیکوقلم، چاپ ۱، ۲۲ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴-۹۰۲۹۸-۹-۳

حقیقت خواه، محمد

ای کاش با تو بودم ای برادر به همراه: ادعیه و معرفی اماکن متبرکه مکه و مدینه، نیشابور، شهر فیروزه، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۱۲۶ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۸۴۲۹-۱۴-۶

بررسی منزلت حج، کیفیت زیارت اماکن متبرکه مکه و مدینه و کیفیت آداب و وظایف اخلاقی حجاج است. این کتاب در قالب سه فصل تنظیم شده و برخی از عناوین آن عبارت اند از: برخی ادعیه واجب و مستحب درباره اماکن متبرکه مکه مکرمه و مدینه منوره، فضایل اماکن متبرکه مکه و مدینه از دیدگاه معصومین (ع)، واجبات حج تمتع، مستحبات و اعمال مکه مکرمه- آداب ورود به مسجد الحرام- مستحبات ورود به کعبه.

حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، معاونت آموزش و تحقیقات

ادعیه و آداب حرمین، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱۰، ۱۳۷۸، ۴۵۲ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۶۲۹۳-۲۱-۲

بررسی و بیان آدابی است که حجاج باید مراعات کنند. نیز سعی شده اکثر دعاهاى لازم در حرمین شریفین، به صورت دسته بندی شده و مرتب تدوین شود و در هر مورد، اماکن متبرکه به طور اختصار معرفی گردد.

در طواف دل، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۱۶۰ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۶۲۹۳-۵۶-۵

مجموعه زیارات مرتبط با مکه و مدینه و ادعیه مورد نیاز زائران و معرفی آنها است. این کتاب با قلمی شیوا و دلنشین، مطالبی متنوع و آموزنده درباره سازندگی ها و آداب زیارت و نکات لازم در زیارت خانه خدا و حرم حضرت رسول (ص) و نمونه هایی از زیارت علما و اسوه های دین بیان کرده است.

ص: ۳۴۶

راهنمای زائران حج تمتع، تهران، سنا، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۶۳ ص، پالتویی.

شابک: ۴-۴۶-۶۱۲۶-۹۶۴

چاپ دیگر

قم، مشرقین، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۶۳ ص، پالتویی.

شابک: ۳-۵۳-۵۷۸۱-۹۶۴

راهنمای زائران عمره مفرده، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۶۴ ص، پالتویی.

شابک: ۵-۰۹-۷۶۳۵-۹۶۴

همراه زائران حج تمتع، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۲ ج.

بررسی وظایف فقهی و اخلاقی زائران و حجاج در هر مرحله از سفر حج و آدابی که باید رعایت کنند، است. این کتاب در سه بخش تذکرات عبادی و اخلاقی، اجرایی و بهداشتی مطرح کرده است. با رعایت این تذکرات می توان از این سفر معنوی با مدت کوتاه، بیشترین و بهترین بهره را برد. نویسندگان در بخش نخست درباره وظایف عبادی و اخلاقی در حرمین شریفین، میقات، صفا و مروه و غیره مطالب ضروری آورده اند. بخش دوم به رفت و آمد در مکان ها، حلق و قربانی، رمی جمرات و آداب آنها می پردازد. در بخش پایانی نیز توصیه های بهداشتی برای جلوگیری از بیمار شدن و یا انتقال بیماری ها آورده است.

مجلد دوم شامل، یادداشت ها و تذکراتی برای بهره برداری بهتر از ابعاد معنوی حج است. علاوه بر توضیحاتی درباره عربستان (موقعیت عربستان، نواحی سه گانه، آب و هوا) در شانزده بخش با عناوینی چون مقدمات سفر، در شهرهای مدینه و مکه، وقوف به مشعرالحرام و عرفات و منا، مناسک، برخی احکام حرمین و توصیه هایی برای پس از سفر تدوین شده است.

الحیدر، محمد عبدالهادی (۱)

الحج المبرور، قم، دارالهدی، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۷۶ ص،

رقعی.

ص: ۳۴۷

شابک: ۹-۳۳-۸۲۲۲-۹۶۴

بررسی وظایف فقهی و اخلاقی حجاج و آدابی که اهتمام به آنها موجب تقرب بیشتر می شود. این کتاب به زبان عربی است و مطالب آن عبارت اند از: حج مقبول و شرایط صحت و قبول آن؛ دعای قبول و نشانه های آن؛ حج صحیح و ناب و اخلاص در آن؛ اخلاق حسنه و ظواهر ناشایست در حج؛ و دوری از گناهان.

خادمی، محمدحسن (متولد ۱۳۴۸)

راهنمای حج و عمره: مکه مکرمه، تهران، اطلاعات، جلد دوم، چاپ اول، ۱۳۸۳، ۱۷۶ ص، رقعی.

شابک: ۸-۵۴۲-۴۲۳-۹۶۴

خالدی، محمدعلی

مختصر کتاب قاموس حج و عمره: چگونه حج و عمره را بجا می آوریم، تهران، نشر احسان، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۷۲ ص، جیبی.

شابک: ۴-۱۵۳-۳۵۶-۹۶۴

خراط، سلیمان

راهنمای حج، رشت، بی نا، چاپ ۱، ۶۰ ص.

خلخالی، محمدباقر

وظایف حاجیان و زائران، تحقیق و نگارش محمدرضا غیاثی کرمانی (۱)، قم، زائر، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۶۰ ص.

خوانساری، ابوالفضل (۲)

مناسک و آداب حج، مطابق فتاوی ابوالفضل نجفی خوانساری، تهران، نشر غیاث، ۲۰۵ ص، رقعی.

ص: ۳۴۸

۱- متولد ۱۳۳۸

۲- آیت الله نجفی خوانساری؛ نجفی خوانساری، ابوالفضل

خوش خبر، محمود (متولد ۱۳۴۴)

راهنمای عمره: ره توشه ی راهیان بیت الله الحرام، زیر نظر مجتمع دینی فرهنگی و آموزشی امام شافعی کنگان، شیراز، ایلاف، چاپ ۱، ۹۶ ص.

شابک: ۶-۷۵-۸۸۰۹-۹۶۴-۹۷۸

دانشره، محمد

همراه با زائرین سرزمین وحی: مکه و مدینه، مشهد، عروج اندیشه، چاپ ۱، ۸۸ ص، جیبی.

بررسی آداب و احکام مناسک حج و نیز کارها، رفتارها و اخلاقیاتی است که هر چند واجب نیست ولی موجب قرب بیشتر است. نویسنده احکام و آداب هر یک از مقدمات و مراحل حج را زیر این عناوین بررسی کرده است: شرایط حج تمام و کمال؛ محرمات؛ حرم و محدوده آن و مسعی. سپس اطلاعاتی درباره اماکن مذهبی دو شهر مکه مکرمه و مدینه منوره (تاریخ و محل احداث، واقعه های تاریخی، اعمال و مستحبات) در اختیار زائرین قرار می گیرد.

دانشیار شوشتری، محمد

مستحبات الحرمین در آداب حج، قم،

صبح پیروزی، چاپ ۱، ۱۱۸+۳۵۷ ص.

شابک: ۶-۷-۹۲۳۵۱-۹۶۴

عنوان روی جلد: مستحبات الحرمین در آداب حج به ضمیمه خلاصه المناسک مطابق با فتاوی مراجع عظام آیت الله سید محمد علم الهدی.

دباغ، هاشم (۱) (متولد ۱۳۱۳)

الحج و العمره و الزیاره، قم، مرکز وثاق الامام الخالصی، چاپ ۲، ۱۳۸۵، ۱۲۸ ص، رقی.

شابک: ۰-۹۵۱۳-۰۶-۹۶۴

ص: ۳۴۹

۱- هاشم دباغ؛ دباغ کاظمی، هاشم

رجبی نیا، داود (متولد ۱۳۴۷) و مظفری، محمدحسن (متولد ۱۳۴۶)

فرهنگ مصرف در سفر حج، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۵۹ ص.

شابک: ۳-۲۰۷-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

آداب و فرهنگ حج و نفی مصرف گرایی از نگاه اسلامی در موسم حج است. نیز بررسی آیات و روایاتی در مذمت اسراف در حج و دیگر زیارت ها است.

رحمانی سبزواری، حسین (متولد ۱۳۴۲)

احکام سرزمین آرزوها، قم، دارالتفسیر، چاپ ۱، ۲۲۴ ص.

شابک: ۵-۲۰۹-۵۳۵-۹۶۴-۹۷۸

رحیمی اصفهانی، غلامحسین (متولد ۱۳۱۴)

آنچه زائران خانه خدا باید بدانند، تفرش، عسگریه، چاپ ۱، ۱۵۲ ص، رقعی.

شابک: ۴-۲۳-۶۲۵۱-۹۶۴

مجموعه اطلاعات ضروری برای زائران بیت الله الحرام و آداب اخلاقی لزوم الرعایه است. از جمله این اطلاعات، شناخت عربستان، خلاصه ای از اعمال حج و عمره، نوع رفتار در عربستان، آشنایی با اماکن مقدس مکه و مدینه و راهنمای پزشکی است.

رضائی، محمدحسین

تذکرات و توصیه های ضروری به زائران بیت الله الحرام، تهران، سازمان حج و اوقاف و امور خیریه، امور حج و زیارت، بی تا، ۴۸ ص.

بررسی مناسک و آداب حج است. در این کتابچه آموزشی برخی نکات مورد نیاز زائران بیت الله الحرام در شناخت آداب این سرزمین بیان شده است.

روابط عمومی و تبلیغات شرکت سهامی بیمه البرز

اعمال و آداب حج، تهران، پیام مؤلف، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۲۸ ص.

شابک: ۷-۰۷-۷۹۱۹-۹۶۴

اخلاق و آداب در حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۵۹ ص، رقعی.

شابک: ۳۰-۳۵-۶۲۹-۹۶۴

بررسی مناسک و آداب اخلاقی و رسوم اجتماعی حج است. نگارنده نخست به جایگاه تزکیه و اخلاق، ضعف های اخلاقی و عملی و مسئولیت اخلاقی انسان ها اشاره می کند. سپس به مقدمات سفر پرداخته و در این ارتباط موضوعاتی چون توجه به عظمت حج، تجرید قلب و خلوص نیت را مطرح می سازد. هم چنین مطالبی در خصوص مناسک و آداب حج، اصلاح مال و مسائل حقوقی، انتخاب هم سفر، لوازم سفر، آداب و اخلاق در سفر، نحوه ی شروع سفر، مراقبت اخلاقی در جمع، مصاحبت درست، و آداب سخن و سکوت بیان می کند. در پایان نیز به اخلاق و آداب در حرمین و رفتار با زائران دیگر اشاره کرده و در خصوص استفاده از فرصت های معنوی حج، تودیع و ره آورد چنین سفر مهمی سخن می راند.

همراه با زائران خانه خدا، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۸۰ ص، پالتویی.

شابک: ۵-۷۳-۶۲۹۳-۹۶۴

بررسی اخلاق، آداب معاشرت، معیشت در حج، تحلیل اجمالی اسرار معنوی حج و اشاراتی درباره مناسک و اماکن زیارتی مکه و مدینه است. نویسنده نیز برخی تذکرات ضروری برای زائران خانه خدا را ذیل این سرفصل ها آورده است: مقدمات سفر حج؛ آداب و اخلاق در حج؛ خلاصه ای از مناسک حج و عمره؛ آثار تاریخی و مذهبی مکه؛ مساجد و مشاهد بین مکه و مدینه؛ اسرار معنوی حج؛ اعمال مدینه منوره؛ مساجد و اماکن مقدسه مدینه منوره.

بخش «خلاصه ای از مناسک حج و عمره» با اقتباس از کتاب مناسک مصور حج و بخش «اعمال مدینه منوره» با اقتباس از کتاب ادعیه و آداب حرمین تدوین یافته است. همچنین اماکن مکه و مدینه از کتاب عرشیان تألیف سیدجعفر شهیدی همراه با برخی تغییرات آمده است.

ص: ۳۵۱

زکریا، محمد (۸۹۸-۱۹۸۱)

مجموعه فضایل حج، ترجمه عبدالرحمن محبی (۱)، تربت جام، احمد جام، چاپ ۱، ۲۹+۲۵۸ ص.

شابک: ۴-۲۵-۶۷۶۵-۹۶۴

چاپ دیگر

ارومیه، حسینی اصل، چاپ ۱، ۳۷+۳۰۱ ص.

بررسی احکام فقهی و آداب اخلاقی حج است. این کتاب از زبان اردو به فارسی ترجمه شده است. احکام و مناسک حج و

نیز فضائل مکه و آداب زیارت برخی از مشاهد مشرفه بر اساس دیدگاه اهل سنت بیان شده است.

مجموعه فضائل صدقات و حج، ترجمه عبدالرحمن محبی، تهران، شمیم، چاپ ۱، ۱۳۷۶، ۸۷۸ ص.

شابک:

X

- ۰۰-۶۵۸۸-۹۶۴

بررسی برخی احکام و آداب حج بر مبنای فقه اهل سنت است.

زمانی، عزت (۲)

ضیافت رحمت، قم، حرم، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۱۴۳ ص، رقعی.

شابک: ۱-۷۲-۷۵۸۵-۹۶۴

بررسی احکام و فضیلت مناسک حج و آداب اخلاقی حج است.

زین العابدین، رسول

راهنمای زائران بیت الله الحرام: عمره مفرده- حج تمتع، اصفهان، بصائر، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۸۸ ص، رقعی.

شابک: ۹-۴۲-۵۶۷۳-۹۶۴

ص: ۳۵۲

۱- متولد ۱۳۲۰

۲- روشن روان، عزت

راهنمای زائران و حجاج ایرانی در زمینه احکام و وظایف آنها و آدابی که باید رعایت کنند، است. این کتاب در کاروان های مختلف که عازم حج بوده اند توزیع می شده است.

سازمان حج و اوقاف و امور خیریه، امور حج و زیارت

تذکرات و توصیه های ضروری به زائران بیت الله الحرام، تهران، سازمان حج و زیارت، چاپ ۱، ۱۳۶۴، ۴۸ ص، جیبی.

حج، سفر الی الله، تهیه و تنظیم دفتر تبلیغات سازمان حج و زیارت، تهران، سازمان حج و اوقاف و امور خیریه، چاپ ۱، ۷۹ ص، وزیری.

سازمان حج و زیارت

به سوی سرزمین نور: راهنمای زائرین عمره مفرده، بی جا، مؤسسه فرهنگی زیارتی عمره سعادت، ۱۳۸۵.

پرواز به سوی سرزمین نور: راهنمای زائرین خانه خدا (عمره ۸۶)، تهران، سازمان حج و زیارت، چاپ ۱، ۱۳۸۶.

بررسی برخی آداب و فضائل زیارت اماکن مقدس مکه و مدینه است.

سامعی، احمد (متولد ۱۳۳۹)

حج: وظایف اخلاقی عبادی و سیاسی زائر بیت الله الحرام، تهران، پرهام نشر، چاپ ۱، ۱۲۲ ص.

شابک: ۳-۱۲-۶۳۷۴-۹۶۴

راهنمای زائران مکه و مدینه، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، شرکت چاپ و نشر بین الملل، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۳۵۴ ص، وزیری.

شابک: ۳-۲۱۰-۳۰۴-۹۶۴-۹۷۸

چاپ دیگر

تهران، امیر کبیر، شرکت چاپ و نشر بین الملل، چاپ ۱، ۳۵۱ ص.

شابک: ۳-۲۱۰-۳۰۴-۹۶۴

ص: ۳۵۳

بررسی بسیاری از موضوعات مربوط به حج اعم از آداب، احکام، مناسک، تاریخ، زیارات، ادعیه، داستان و شعر همراه با تصاویر است. نویسنده کتاب را به دو بخش مکه و مدینه تقسیم کرده و در هریک از موضوعات مرتبط را آورده است.

ستاد عمره ۱۳۸۲

به سوی سرزمین نور، تدوین واحد اطلاع رسانی ستاد عمره ۱۳۸۲، بی جا، کانون جهانگردی و اتومبیلرانی جمهوری اسلامی ایران، ستاد عمره، ۱۳۸۲، ۷۳ ص.

ستری، رائد

الهادی المبین لاحکام و آداب الحرمین

، قم، مؤسسه سیده المعصومه (س)، چاپ ۱، ۱۳۸۵/۱۴۲۷ ق، ۶۰۸ ص، جیبی.

شابک:

X

- ۰۲۹ - ۹۸۴ - ۹۶۴

سخایی، سیده مژگان (متولد ۱۳۴۱) و پناه علی نیا، عیوض

شمیم دیدار، قم، فقاقت، چاپ ۵، ۱۳۸۷، ۴۸ ص، پالتویی.

شابک: ۶ - ۳۸ - ۷۹۱۱ - ۹۶۴

فروست: سلسله کتب آموزشی ویژه عمره دانشجویی؛

سعد، طعمه (متولد ۱۳۰۴)

الحج تاریخاً و آداباً و فریضه، قم، نورالنور، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۲۸۸ ص، وزیری.

شابک: ۷ - ۵ - ۹۴۰۱۸۰ - ۹۶۴

بررسی آداب، احکام و فضیلت حج با استناد به آیات و روایات است. نویسنده به عنوان مقدمه بحث، مطالبی درباره سفر و اوقات مبارک و نحس سفر بیان داشته و در خصوص سفر به حج توصیه هایی کرده است. سپس به تاریخ ساخت و بازسازی و اهمیت کعبه پرداخته و نقش ابراهیم و اسماعیل و هاجر را در تعمیر کعبه یادآور شده است. ثواب و فضیلت

حج، حج ملائکه و پیامبران، عمره، حج اکبر، مناسک حج، استطاعت، مواقیت، آداب احرام، اعمال حج، تروک احرام، زیارت در حج از مباحث اصلی کتاب است.

سعیدی، حسین (متولد ۱۳۴۷)

آدرس خدا: نگاهی به سفر معنوی حج عمره، تهران، متن گستران آریا، چاپ ۱، ۸۵ ص، جیبی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۶۶۳-۳۴-۴

عنوان دیگر: نگاهی به سفر معنوی حج عمره.

شریعت، محسن (متولد ۱۳۴۴)

میعاد نور راهنمای عمره مفرد در روز: عرفان، آداب- مناسک و احکام- اماکن و آثار، تهران؛ قم، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، پژوهشگاه فرهنگ و معارف، ۲۶۱ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۸۵۲۳-۷۳-۸

بررسی آداب، اعمال، و مناسک حج عمره مفرد و نیز معرفی اماکن مقدسه، به صورت گام به گام از ابتدای سفر است.

شمس الدین، سیدمهدی (متولد ۱۳۳۷)

سیری در وادی عشق: آشنایی با مکه مکرمه و مدینه منوره، قم، شفق، چاپ ۱، ۱۶۰ ص، رقعی.

این کتاب در پنج بخش با این عناوین تنظیم شده است: ۱- مدینه منوره ۲- مکه مکرمه ۳- اعمال حج و عمره ۴- ادعیه و زیارات ۵- عکس ها و تصاویر.

شیخیان، ابوالقاسم (متولد ۱۳۴۳)

آداب زیارت مکه مکرمه و مدینه منوره، بی جا، بی نا، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۱۳۶ ص، رقعی.

ص: ۳۵۵

شابک: ۶- ۷۶۳۰-۰۶-۹۶۴

مجموعه اطلاعاتی درباره آداب زیارت شهرهای مکه و مدینه شامل:

آداب سفر، آداب عمومی زیارت، زیارت اماکن خاص مکه و مدینه و برخی ادعیه و زیارتنامه ها است.

صادقی، ناهید (متولد ۱۳۴۶)

بیت الحرم عشق: نکات خواندنی برای زائران حج عمره، تهران، مهرناهد، چاپ ۱، ۸۰ ص، رقعی.

شابک: ۴- ۰-۹۳۲۹۴-۹۶۴

عنوان دیگر: نکات خواندنی برای زائران حج عمره.

معرفی نکات ضروری در زمینه احکام فقهی و آداب اخلاقی است. در این نوشتار ابتدا مقدمات سفر به حج، سپس مراحل مختلف سفر بازگو شده و در ادامه محل اقامت زائران، چگونگی خرید، نیز کیفیت زیارت توضیح داده شده است.

صادقی اردستانی، احمد (متولد ۱۳۲۳)

آئین نامه حج، قم، بی نا، چاپ ۱، ۱۳۹۹ ق/ ۱۳۵۸، ۴۸ ص، جیبی.

بررسی آداب و مناسک حج است. نویسنده به همراه این تحلیل ها برخی از اسرار و رموز اعمال حج را آورده است.

طربی، مریم (متولد ۱۳۴۶)

حج میعادگاه عاشقان، تهران، بلاغ دانش، چاپ ۱، ۲۲۱ ص، وزیری.

شابک: ۵- ۴۹-۷۳۶۰-۹۶۴

بررسی پاره ای اطلاعات تاریخی، اخلاقی، و فقهی در باب حج است. این اثر شامل این موضوعات است: وظایف حجاج پیش از سفر؛ آداب سفر و زیارت؛ اماکن مدینه و مکه و تاریخ و وقایع آن؛ ضرورت براءت از

مشرکین؛ آداب و اعمال اماکن مکه و مدینه؛ شناخت احکام و وظایف شرعی حج و عمره؛ مستحبات و آداب اعمال حج؛ و برخی مسائل اخلاقی و رفتاری در ایام سفر.

ص: ۳۵۶

عباسی، جمال

دانستنیهای حج، تهران، عابد، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۷۱ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۳۶۴-۳۴۷-۶

بررسی برخی آداب و نکات ضروری حج است که به منظور راهنمایی زائران بیت الله الحرام تدوین شده است.

عبداللهیان، اسدالله

زیارت کعبه: آمال مسلمین، گیلان، دهرسرا، چاپ ۲، ۱۳۸۷، ۱۳۴ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۷۱۶۹-۸۹-۲

مجموعه آداب و احکام مناسک حج است.

عبداللهی نیا، بهمن

تاریخچه آثار اسلامی مکه و مدینه به همراه ادعیه و آداب حرمین و راهنمای حج، قم، مؤسسه فرهنگی انتشاراتی نورالعطیه، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۲۸۰ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۹۲۳۵۳-۲-۹

عثمانی، محمد شفیع (۱) (۱۸۹۷-۱۹۷۶)

تاریخ قربانی و حقیقت و اهمیت آن، گردآوری محمدامین حسین بر (۲)، تربت جام، احمد جام، چاپ ۳، ۱۳۸۷، ۶۰ ص، رقعی.

چاپ دیگر

سراوان، حوزه علمیه اشاعت التوحید، چاپ ۱، ۴۷ ص.

شابک: ۹۶۴-۶۷۶۵-۱۵-۷

بررسی تحولات قربانی حاجیان در مکه در طول تاریخ و نیز احکام و آداب ویژه آن است. از زمان خلقت حضرت آدم (ع) تا کنون، اقوام مختلف ذبح قربانی را به عنوان یک سنت حفظ کرده و با روش های

ص: ۳۵۷

۱- دیوبندی، محمد شفیع

۲- متولد ۱۳۳۳

گونگون آن را انجام داده اند. با ظهور اسلام، «قربانی کردن» در مجموعه عبادات مهم اسلام قرار گرفت که با استناد به آیه ۳۴ سوره ی حج خداوند متعال روش خاصی را برای آن تعیین نموده است. این کتاب هم به دیدگاه اهل سنت پیرامون تاریخچه ی قربانی و هم، نظریات دانشمندان شیعه درباره اهمیت این عمل می پردازد. نیز به ماجرای قربانی کردن حضرت اسماعیل (ع)، احکام و آداب ویژه ی قربانی می پردازد و به سؤالات مختلفی در این زمینه پاسخ می دهد.

عطایی خراسانی، علی اصغر (۱) (متولد ۱۳۱۸)

صراط حج: آداب الحرمین مکه مکرمه - مدینه منوره، حج تمتع و عمره، مشهد، شهداء الفضیله، چاپ ۱، ۵۰۳ + ۲۲ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴ - ۹۲۳۰ - ۷۴ - ۲

عقیل زاده، محمد (متولد ۱۳۵۰)

راهنمای حاجیان و زائران، تهران، احسان، چاپ ۱، ۱۱۱ ص.

شابک: ۹۶۴ - ۳۵۶ - ۲۹۵ - ۶

علوی، سیدعادل (۲) (متولد ۱۹۵۵ م)

راهنمای قدم به قدم حجاج: همه با هم بسوی خدا، قم، نشر روح، مؤسسه اسلامی تبلیغ و ارشاد، چاپ ۳، ۱۴۱۶ ق / ۱۳۷۵، ۲۷۱ ص، رقعی.

فروست: دلیل الحاج -

معرفی احکام فقهی و آداب اخلاقی مرحله به مرحله مناسک حج است. این کتاب در سه فصل تنظیم شده است. در فصل اول، کلیاتی درباره حج و احکام و مناسک آن بیان شده؛ در فصل دوم، سیمای شهر مکه به کمک برخی تصاویر و نقشه ها نشان داده شده؛ و در فصل سوم اعمال و آداب اماکن زیارتی مکه و مدینه بیان شده است.

ص: ۳۵۸

۱- عطایی خراسانی، علی

۲- علوی لاجوردی، عادی

رساله الاخلاص فی الحج، قم، المؤسسة الاسلاميه العامه للتبليغ و الارشاد، ق/، ۲۴ ص.

شابک:

X

- ۱۸ - ۵۹۱۵ - ۹۶۴

فروست: موسوعه رسالات اسلاميه

معرفی آداب و احکام مناسک حج است.

علیان نژادی، ابوالقاسم

همراه زائر، قم، مدرسه الامام علی بن ابی طالب (ع)، چاپ ۴،

۱۳۸۷، ۱۲۸ ص، جیبی.

شابک: ۹ - ۸۳ - ۸۱۳۹ - ۹۶۴ - ۹۷۸

مجموعه اطلاعات درباره احکام و آداب حج و برخی ادعیه است. از جمله این موارد چهل حدیث درباره زیارت خانه خدا و وظایف زوار، چهل مسئله مهم و محل ابتلا و بخشی از زیارات و دعاهاى مورد نیاز است.

علی دوست، محمود

نامه ای به زائرین خانه خدا، همراه با توشه معرفت، بی جا، مؤسسه دینی و علمی مهدیه، هیئت جان نثاران امام حسین (ع)، چاپ ۱، ۱۳۶۳، ۷۲ ص، رقعی.

مجموعه دستورالعمل های حج از بهاری همدانی، قاضی طباطبائی، علامه طباطبائی، شامل آداب اخلاقی و چگونگی اجرای حج مطابق ضوابط عرفانی است.

عیسی زاده آملی، ولی الله

زمزم عشق: ره توشه راهیان عمره مفرده، قم، مشهور، میراث ماندگار، ۱۳۸۴، ۲۴۰ ص.

بررسی آداب و رسوم زیارت اماکن مقدس در شهرهای مکه و مدینه است. نیز برخی احکام و ادعیه مورد نیاز در موسم عمره بیان شده است.

غریفی، عبدالله

جلوه های حج عرفانی، گردآوری محمدهادی الغریفی، ترجمه انتشارات جوان امروز،

ص: ۳۵۹

تهران، جوان امروز، چاپ ۱، ۱۲۹ ص.

شابک: ۸-۱۷-۷۲۵۸-۹۶۴

عنوان اصلی: ارشادات روحیه للحجاج و الزائرین.

غرفی بحرانی، سید محمود (۱)

آداب السفر للحرمین الشریفین، قم، مؤسسه السیده المعصومه، چاپ ۱، ۱۳۸۵/۱۴۲۷ ق، ۲۴ ص، پالتویی.

شابک:

X

۳۷-۸۹۷۵-۹۶۴

فروست: الدلیل السابع

مجموعه احکام فقهی و آداب سفر به عتبات عالیات و به ویژه اماکن مقدس مکه و مدینه است.

غفاری، ابراهیم (متولد ۱۳۰۱)

راهنمای حرمین شریفین، مشهد، ولایت، جلد پنجم، چاپ ۱، ۵ جلد، وزیری.

شابک: ۰۵-۶۱۷۲-۹۶۴

چاپ دیگر

تهران، اسوه، چاپ ۱، ۱۳۷۰، وزیری.

مجموعه ی اطلاعات درباره احکام حج و ارکان آن و نیز احکام و آداب زیارت اماکن متبرک در شهرهای مکه و مدینه است. کتاب در پنج جلد تدوین یافته و هر جلد در چهارده بخش تنظیم شده است. آخرین جلد این مجموعه اختصاص به مدینه النبی دارد. فضیلت زیارت پیامبر (ص) و ائمه اطهار (ع)، شرافت مدینه منوره، جغرافیای مدینه، مسجد النبی و حرم شریف، وظایف زائرین و آداب زیارت، بقیع، اماکن مقدس مدینه و ادعیه و زیارات عناوین مباحث این جلد از کتاب می باشند.

غفاری، سلمان (متولد ۱۳۱۳)

سخنی چند با حجاج محترم، بی جا، بنیاد همدمی، ۱۳۶۲، ۴۰ ص، جیبی.

ص: ۳۶۰

۱- محمود الغریفی؛ الغریفی، محمود

مجموعه توصیه‌هایی به زائران بیت الله الحرام و نیز زائران مدینه جهت

اجرای بهتر فریضه حج یا عمره است. نیز به آدابی می‌پردازد که اهتمام به آنها موجب قرب و تقرب است.

غلامی مایانی، ابوالقاسم (متولد ۱۳۲۷)

مدینه: وادی زیارت، تهران، اندیشه معاصر، چاپ ۱، ۸، ۱۵۶ ص.

شابک: ۰-۵-۹۰۳۱۴-۶۰۰-۹۷۸

مجموعه گلچینی از مطالب درباره شهر مدینه و زیارت مزارات آن است. عناوین برخی موضوعات کتاب عبارت اند از: تاریخ مدینه؛ ادب سفر و آداب زیارت؛ مسجد النبی؛ زیارت قلمرو دل و وادی محبت؛ بقیع. نویسنده با هدف راهنمایی زائران حج و مدینه این کتاب را تألیف کرده است.

فال اسیری، فخرالدین (متولد ۱۳۰۸)

راهی بسوی خانه خدا، قم: فخرالدین فال اسیری، ۱۳۷۲، ۱۷۴ ص.

این کتاب قبلاً تحت عنوان بسوی خانه خدا منتشر شده است.

فرخ اصفهانی، ابومحسن

دانسته‌ها و بایسته‌ها در سرزمین وحی، بی‌جا، ابومحسن فرخ اصفهانی، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۱۶۶ ص، رقعی.

معرفی احکام حج و زیارت و نیز آداب اخلاقی و رسوم اجتماعی است. کتاب حاضر برای آشنایی زائران مکه و مدینه با این عناوین نگاشته شده است: نماز در حرمین شریفین، رسالت، امامت و ولایت، اجمالی از ابعاد حج و عمره، مساجد و اماکن متبرکه و مدینه، و چند توصیه به زائران بیت الله الحرام.

فرقانی، محمد

سرزمین یادها و نشانه‌ها، ویرایش علی ورسه‌ای، تهران، نشر مشعر، چاپ پانزدهم، ۱۳۸۶، ۱۹۱ ص، پالتویی.

ص: ۳۶۱

شابک: ۱- ۸۶- ۶۲۹۳- ۹۶۴- ۹۷۸

مجموعه احکام، مسائل و اطلاعات مختصری درباره مناسک حج و عمره است. ابتدا اهمیت و فضیلت و آداب سفر حج و سپس سرگذشت سرزمین مکه و داستان زندگی ابراهیم و اسماعیل و اجداد پیامبر (ص) و تاریخ کعبه ذکر شده است. سپس قسمت های گوناگون کعبه و مسجد الحرام و احکام هر یک و مسائل مربوط به احرام و طواف بیان گردیده است. آنگاه تاریخ مدینه و اماکن مذهبی و مساجد این شهر و اهمیت آن در تاریخ اسلام به همراه مناسبت های مذهبی ایام حج ارائه شده است.

قاضی عسکر، سیدعلی (متولد ۱۳۲۵)

آداب سفر حج، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۴؛ چاپ ۷، ۱۳۷۸، ۶۴ ص، جیبی.

شابک: ۸- ۱۵- ۶۲۹۳- ۹۶۴

چاپ دیگر

ویرایش علی ورسه ای، چاپ ۱۴، ۱۳۸۷، ۲۴۰ ص، پالتویی.

شابک: ۴- ۲۶- ۷۶۳۵- ۹۶۴- ۹۷۸

معرفی آداب اخلاقی است که حجاج لزوماً باید به آنها اهتمام داشته باشند و نیز رسوم اجتماعی است که حجاج باید رعایت کنند. این کتاب با استفاده از آیات و روایات، زائران بیت الله الحرام را برای داشتن حجی مقبول یاری می رساند. اخلاق و آداب که در این کتاب گردآوری شده است، برگرفته از آموزه های پیشوایان دینی ما در زمینه ی اخلاق و آداب سفر، به خصوص سفر معنوی حج است. نویسنده از تعیین هدف و انگیزه در سفر حج تا در نهایت بازگشت زائران و خوشآمد گویی و استقبال از زائران مطالبی ارائه کرده است.

قتالی، سیدعبدالباعث (متولد ۱۳۴۰)

آداب عمره و زیارت مدینه، تهران، احسان، چاپ ۱، ۶۴ ص، جیبی.

شابک:

۹۶۴- ۳۵۶- ۳۲۶- X

ص: ۳۶۲

قرائتی، محسن (متولد ۱۳۲۴)

حج، تهران، مرکز فرهنگی درس هایی از قرآن، چاپ ۲، ۱۳۸۰، ۲۴۵ ص، رقعی.

شابک: ۶-۰۰-۵۶۵۲-۹۶۴

چاپ اول کتاب توسط نشر مشعر در سال ۱۳۷۱ انجام شده است. همچنین در سال ۱۳۶۰ توسط جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دفتر انتشارات اسلامی در ۳۶۶ صفحه به چاپ رسیده است.

بررسی اهمیت و ارزش حج و نکات اخلاقی اعمال حج و آداب مناسک حج است. کتاب به منظور ایجاد آمادگی معنوی و روحی برای حجاج و معرفت بیشتر آنان نسبت به اعمال و مناسک حج تدوین شده است. مؤلف با بهره گیری از آیات، روایات و کتاب های فقهی، ابتدا ارزش حج را از نظر روایات بررسی، سپس ضمن بیان احکام حج، نکات اخلاقی مربوط به اعمال حج را بیان می کند. برخی از عناوین مورد بحث عبارت اند از: مقدمات سفر حج، اعمال حج از میقات تا تقصیر، عرفات، مشعر، فلسفه قربانی، نماز طواف، قبرستان ابوطالب و بقیع، مکان و منزلت شهر مدینه، و استقبال از حجاج و ولیمه.

[حج. آلمانی]، ترجمه به آلمانی توسط آ. لانگه، ویرایش سوسن صفاوردی،

تهران، الهدی، چاپ ۱، ۱۳۷۸ / ۱۹۹۹ م، ۴۴۹ ص.

شابک: ۱-۵۵-۴۷۲۱-۹۶۴

اطلاعات مأخذشناسی کتاب به زبان اصلی:

Hag

grosste internationale Zusammenkunft der Muslim, von Muhsehne Gara'ati;
ubersetzt von A. Lange; lektoriert von S. Safaverdi, Tehran: Alhoda International
Publishers, ۱۹۹۹, ۴۴۹ p

عمره، تهران، مرکز فرهنگی درس هایی از قرآن، چاپ ۵، ۱۳۸۷، ۱۵۴ ص، پالتویی.

شابک: ۱-۳۳-۵۶۵۲-۹۶۴-۹۷۸

معرفی آداب اخلاقی که زائران و حجاج با رعایت آنها به قرب و تقرب خود می افزایند. نویسنده پیش از این کتابی در مورد حج نوشته بود که چاپ شد و بعدها قسمت هایی که مخصوص اعمال حج بود از کتاب

حذف کرده و قسمت های مربوط به عمره را با افزودن نکاتی جدید در این کتاب آورده تا زائران خانه خدا که برای عمره مشرف می شوند با گوشه ای از آداب و اسرار و برکات این سفر معنوی آشنا شوند.

قلی پور، فرج الله (متولد ۱۳۴۴)

راهنمای زائران خانه خدا: معرفی اماکن، بیان مناسک ادعیه و زیارات مکه و مدینه، اصفهان، مهر قائم، چاپ ۶، ۴۱۶ ص.

مجموعه ی اطلاعات درباره احکام حج و ارکان آن و نیز احکام و آداب زیارت اماکن متبرک در شهرهای مکه و مدینه است.

کارآموزیان، محمود (متولد ۱۳۳۵) و ورعی، جواد (متولد ۱۳۲۸)

ره توشه زائر ویژه حجاج بیت الله الحرام: نکات علمی، تاریخی، اخلاقی و بهداشتی

تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۷۲ ص، پالتویی.

شابک: ۰-۸۴-۶۲۹۳-۹۶۴

مجموعه احکام فقهی، آداب اخلاقی و اطلاعات تاریخی و اجتماعی مورد نیاز حجاج و زائران است. سفر حج، ایجاب می کند که راهیان این سفر معنوی از جهات مختلف خود را آماده کنند و زاد و توشه ای مناسب با آن بگیرند. در این کتاب به پاره ای از موارد که حجاج را در این سفر یاری می رساند، اشاره شده است. از جمله ی این موارد نکات عمومی سفر، نکات بهداشتی سفر، نکات ضروری در حرم نبوی، توصیه هایی درباره ی خرید از بازار، تشریف به مکه، آغاز حج تمتع و در نهایت اعمال پس از انجام فریضه ی حج است.

کارگر، رحیم (متولد ۱۳۴۹)

مسیر عشق: اخلاق الهی از حرم نبوی تا حرم رضوی، تهیه و تنظیم ستاد عمره دانشجویی، باشگاه دانشجویی زمزم، قم، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها، دفتر نشر معارف، چاپ ۱، ۳۶ ص، پالتویی.

شابک: ۴-۲۴۶-۵۳۱-۹۶۴-۹۷۸

عنوان دیگر: اخلاق الهی از حرم نبوی تا حرم رضوی.

ص: ۳۶۴

بررسی آداب اخلاقی و رسوم اجتماعی تشریف به اماکن زیارتی به ویژه حرم رضوی و اماکن مقدس مکه و مدینه است.

کارگر محمد یاری، رحیم (۱) (متولد ۱۳۳۶)

حج عارفان، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور

حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۲، ۱۳۸۰، ۱۹۹ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۶۲۹۳-۴۸-۴

مجموعه آداب عرفانی حج با استفاده از دستورالعمل‌ها و ارشادات عارفان و پیشوایان دین است. نویسنده این اطلاعات را در قالبی عرفانی و دلپسند و آمیخته با آیات و روایات و اشعار عرضه کرده است. این کتاب در شش بخش با عناوین: در ره عشق؛ عزم کوی دوست؛ در میقات عشق؛ در مسجد الحرام؛ در مشاعر مقدس؛ و زیارت عارفان تدوین یافته و مؤلف نوشتارهای برخی از عارفان الهی را بدون هیچ دخل و تصرف ادبی در این مجموعه آورده است.

کریمی، فاطمه (متولد ۱۳۴۳)

پلی به سوی ملکوت: راهنمای معنوی زائران، به کوشش معاونت آموزش و پژوهش بعثه مقام معظم رهبری، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۲۱۰ ص، پالتویی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۰-۰۸۴-۰

معرفی اهم آداب و برنامه‌های روزانه حج در هر مرحله از این سفر است. مقدمات معنوی سفر حج، تصحیح قرائت نماز، اعمال و آداب در مدینه و مکه مکرم و دعاهای وارده در اماکن و زمان‌های خاص، از جمله مواردی هستند که نویسنده به آنها اهتمام ورزیده است.

کلانتر هرمزی، نوشین (متولد ۱۳۵۲)

از خاک به افلاک: راهنمای گام به گام و کاربردی مربیان و دانش‌آموزان و

ص: ۳۶۵

دانشجویان اعزامی به عمره مفرده

، با همکاری مریم کلانتریان (۱)، اهواز، رسانه مکتوب، چاپ ۱، ۱۰۴ ص.

شابک: ۹-۰۱-۵۷۰۲-۹۶۴-۹۷۸

کوثری، مجید (متولد ۱۳۴۳)

پیک روزشمار حج، تهران، اندیشه کامیاب، چاپ ۱، ۶۴ ص.

شابک: ۳-۵۵-۸۸۸۱-۹۶۴

مجموعه اطلاعاتی درباره آداب و اعمال موسم حج در ماه ذیحجه الحرام است.

گروه تحقیق و بررسی مسائل حج

توصیه هایی در رابطه با سفر حج، تهران، شرکت سهامی انتشار، چاپ ۱، ۱۳۵۹، ۳۴ ص، جیبی.

فروست: نشریه گروه تحقیق و بررسی مسائل حج: ۲

گوکلانی، صلاح الدین (متولد ۱۳۴۱)

تحفه الحجاج آداب اعمال حج و دعالاری عربی و ترکمنی دلنده، تهیه و تنظیم صلاح الدین آخوندگوگلان، اسماعیل آخوندقدیری، گرگان، مختومقلی فراغی، چاپ ۱، ۹۶ ص، رقعی.

شابک: ۱-۱۹۷-۵۰۸-۹۶۴-۹۷۸

مجموعه ای از آداب و اعمال و نیز احکام و قوانین فریضه حج است که برای زائران اهل سنت به رشته تحریر درآمده است.

لقمانی، احمد

نکته ها و گفته های حج و عمره: صدها نکته ضروری و کاربردی برای زائران، روحانیان و مدیران، قم، بهشت بینش، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۲۴۰ ص، رقعی.

ص: ۳۶۶

شابک: ۹-۲۹-۷۸۷۷-۹۶۴-۹۷۸

عنوان دیگر: صدها نکته ضروری و کاربردی برای زائران، روحانیان و مدیران.

مجموعه اطلاعاتی درباره اماکن مقدس مکه و مدینه و نیز آداب اخلاقی و اعمال مخصوص و احکام فقهی است. همچنین توضیحاتی درباره اعمال عمره مفرده و فلسفه برخی ارکان حج بیان شده است.

مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام

عظمت حج، ترجمه سیداحتشام عباس زیدی، تهران، مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام، چاپ ۱، ۱۴۱۷ ق، ۲۷ ص، وزیری. اردو.

شابک: ۸-۸۰-۶۱۷۷-۹۶۴

معرفی باطن و حقایق مناسک، فلسفه و مقاصد اعمال حج و بالاخره آداب حج است. برخی از مطالب کتاب بدین قرار است: اهمیت حج، حج توجه به خدا، لبیک گفتن و قربانی، حج اکبر و اصغر، اثرات و فواید حج، آداب مقدمات احرام، نگاه به کعبه، فلسفه کعبه، حجر اسماعیل، حجر الاسود، قرآن در حج، زیارت پیامبر، حج و رهبری.

محدث خراسانی، احمد

میعاد گاه عشاق، اهواز، انجمن ولی عصر، چاپ ۱، ۱۳۵۸، ۳۴۷ ص.

محدثی، جواد (متولد ۱۳۳۲)

روح حج، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۱۲۶ ص، رقعی.

شابک:

X

- ۴۶ - ۷۶۳۵ - ۹۶۴

بررسی روح حج و شمه ای از آداب باطنی آن است تا زائران بیت الله الحرام با واقعیت های مناسک آشنا شوند. خط سیری که وی در نظر گرفته از مدینه و زیارت حرم نبوی و زیارت امامان مدفون در بقیع آغاز می شود و به مکه و اعمال حج و حضور در عرفات و مشعر و منی ختم می گردد.

ص: ۳۶۷

همیشه حاجی بمانیم، قم، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، دفتر نشر معارف، چاپ ۱، ۲۶ ص.

شابک: ۷-۲۲۹-۵۳۱-۹۶۴-۹۷۸

بررسی فلسفه حج و معرفی تأثیرات واقعی حج است.

محمدخانی، علی رضا (متولد ۱۳۴۱)

با راهیان قبله، تهران، محبت، چاپ ۲، ۱۳۷۷، ۳۸۲ ص، رقعی.

شابک: ۷-۶۱-۵۹۸۵-۹۶۴

عنوان روی جلد: با راهیان قبله: آشنایی با اماکن تاریخی، احکام، آداب حج، آداب سفر، ادعیه، زیارت نامه ها

چاپ های دیگر

تهران، نگین سبز، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۳۸۳ ص، رقعی.

تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۷۱، ۳۵۳ ص، رقعی.

مجموعه ای از نکات تاریخی و اخلاقی؛ آداب اخلاقی لازم الرعایه در مناسک و احکام مورد نیاز حجاج خانه خدا است. انگیزه تألیف آن، نیاز زائران به آشنایی با مسائل مربوط به حج بوده است. روش تحقیق، تاریخی و موردی است. کتاب در سه بخش تنظیم شده است: ۱- حج و وظایف حجاج در کلام الهی و پیشوایان مذهبی؛ ۲- آشنایی با تاریخ مدینه و مکه؛ ۳- احکام حج و عمره به ضمیمه کتاب «احکام به روش نوین» از محمد حسین فلاح زاده آمده است.

محمدزاده، راضیه (متولد ۱۳۴۰)

عظمت مکه، غربت مدینه: چگونه بروم؟، تهران، منیر، چاپ ۱، ۱۱۰ ص، رقعی.

شابک: ۵-۹۱-۷۹۶۴-۹۶۴

بررسی مختصر تجربیات نویسنده در زمینه ی حج و زیارت خانه خدا و اخلاقیاتی که باید رعایت کنند، است. نویسنده از تجربیات افرادی که قبلاً به سفر حج رفته اند نیز استفاده کرده و نکات مورد نیاز درباره اماکن مقدس مکه و مدینه را به دقت گزارش کرده است.

ص: ۳۶۸

محمدی، حجت الله (متولد ۱۳۴۲)

گام به گام به سوی سرزمین نور، تهران، اساتید قلم تهران، چاپ ۱، ۱۵۹ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۶۶۵۴-۵۵-X

مطالبی در زمینه ی مناسک حج و آداب سفر به حج است. ضمن آن شرح مختصری نیز از موقعیت عربستان، پایتخت و شهرهای مهم آن، تقویم و ساعت و نیز ارکان حکومت در عربستان بیان شده است.

محمدی همدانی، اصغر (متولد ۱۳۳۹)

ره توشه زائرین عمره مفرده، تهران، گلزار کتاب، چاپ ۱، ۱۶۴ ص.

شابک: ۹۶۴-۸۸۶۰-۰۰-۹

ره توشه ساکنان حرم یار: کتاب دوم ویژه عمره مفرده

، تهران، شرکت گلزار کتاب، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۴۰ ص، رحلی.

شابک: ۹۶۴-۸۸۶۰-۵۰-۵

مجموعه اطلاعات و راهنمایی هایی برای زائران اماکن مکه و مدینه منوره است. این اثر که ویژه عمره مفرده است به معرفی زیارتگاههای عربستان می پردازد. ابتدا توصیه هایی به روحانیون کاروان و مدیران شده سپس اسرار و رموز حج و جنبه های معنوی آن از زبان صاحب کتاب المراقبات بیان شده است. در ادامه اوضاع جغرافیایی شهر مکه و برخی از اصطلاحات حج به همراه احکام عمره مفرده ذکر شده است. برخی از عناوین این راهنمای زیارتی عبارت اند از: احکام احرام، معراج، سعی، عرفات، پیمان عقبه، شعب ابوطالب، رمی جمرات، مساجد مکه مکرمه، حضرت هاجر و اسماعیل، کوه حرا و کعبه.

محمود، خالد

تقدیس الحرمین، ترجمه محمدعلی اسماعیل زهی، زاهدان، صدیقی، چاپ ۱، ۸۷ ص.

ص: ۳۶۹

شابک: ۲-۷۶-۵۷۲۸-۹۶۴

مجموعه آداب و وظایف اخلاقی است که زائران باید در مکه و مدینه رعایت کنند.

مختاری، سیامک

دولت وصال: سیری در حکمت حج و آداب زیارت، ارومیه، حسام الدین چلبی، چاپ ۱، ۳۹۵ ص.

شابک: ۴-۳-۴۰۳۴-۹۶۴

عنوان دیگر: سیری در حکمت حج.

بررسی فلسفه و اسرار اعمال و مناسک حج است. همچنین اطلاعاتی درباره وضعیت اجتماعی، سیاسی و جغرافیایی کشور عربستان بیان شده است.

مدنی (علوی)، اشرف (۱)

زائر، تهران، پیام مؤلف، چاپ ۱، ۱۶۰ ص، وزیری.

شابک: ۹-۳۱-۷۹۱۹-۹۶۴-۹۷۸

مجموعه آداب اخلاقی و رسوم اجتماعی که زائران و حجاج به هنگام زیارت اماکن مقدس در شهرهای مکه و مدینه باید رعایت نمایند، است.

مدیران کاروان های حج استان قم (به کوشش)

سفر حج: توصیه ها- تذکرات، قم، مشرقین، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۱۲۶ ص.

شابک: ۴-۲۶-۵۷۸۱-۹۶۴

مرکز تحقیقات و انتشارات حج (به کوشش)

ادعیه و آداب مکه مکرمه (با ترجمه فارسی)، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۶،

ص: ۳۷۰

مجموعه آداب و وظایف اخلاقی همراه با ادعیه است. این کتاب در چهار بخش ذیل تدوین شده است: اعمال و آداب حج؛ زیارت مزارهای متبرک؛ اماکن متبرکه مکه؛ اماکن مقدسه بین راه مکه و مدینه.

راهنمای حج، تهیه کننده مرکز تحقیقات و انتشارات حج،

تهران، انتشارات سروش، چاپ ۱، ق، ۱۹۲ ص.

در این نوشتار آداب و رسوم زیارت اماکن مقدس مکه و مدینه بیان شده است.

راهنمای حجاج، تهران، مرکز تحقیقات و انتشارات حج، چاپ ۱، ق/ ۱۳۶۶، ۲۰۳ ص، رقعی.

این کتاب در سال با عنوان راهنمای حج توسط سروش (انتشارات صدا و سیما) منتشر شده است.

کتاب حاضر، علاوه بر رهنمودهای حضرت امام خمینی و مقام معظم رهبری، شامل تذکرات بعثه مقام معظم رهبری و سازمان حج و زیارت در مورد نحوه رفتار حجاج در ایام حج و بعضی از مسائل مورد نیاز آنان است.

راهیان کعبه: سفیران انقلاب، تهیه کننده مرکز تحقیقات و انتشارات حج، تهران، مرکز تحقیقات و انتشارات حج، چاپ ۱، م. / ق.، ۱۱۲ ص.

این کتاب به سه زبان فارسی، عربی و انگلیسی تألیف شده است.

عنوان عربی: السائرون نحو الكعبه رسل الثورة الاسلاميه

عنوان انگلیسی:

Pilgrims of Kaba ambassadors of revolution

مجموعه آداب اخلاقی و رسوم عرفی و اجتماعی زیارت اماکن مقدس شهرهای مکه و مدینه است.

مسجدی اصفهانی، رضا

آداب تشریف به حرمین شریفین، اصفهان، الحج، چاپ ۲۲، ۱۳۸۶، ۲۱۸ ص، رقعی.

معرفی آداب و ادعیه زیارتگاه های مدینه و مکه است.

حج: آنچه باید بدانیم، تهران، آوای نور، چاپ ۱، ۱۳۷۵، ۱۴۴ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۶۰۶۳-۰۱-۲

بررسی حج و اماکن مقدس مکه از قبیل مسجد الحرام، کعبه، حجرالاسود، و زمزم است. و نیز آدابی است که حجاج باید مراعات کنند و وظایف اخلاقی آنها است.

مطهری، علی اکبر (متولد ۱۳۱۹)

فضائل و اعمال حج، تهران، مکتب قرآن، چاپ ۱، ۱۶۰ ص.

شابک: ۹۶۴-۶۶۹۴-۰۴-۷

مغیثی پورسبزواری، علی اکبر (متولد ۱۳۳۷)

سفرنامه نور: همراه با مناسک حج و راهنمای اماکن متبرکه مکه معظمه و مدینه منوره، قم، دارالنور، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۹۶ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۹۳۵۶۷-۹-۷

ملتجی، مهدی (متولد ۱۲۹۸) (به کوشش)

اعمال عمره مفرد شامل: کلیه مسائل واجب و مستحب و تمامی دعاها و زیارات مقامات متبرکه مکه معظمه و مدینه طیبه، تهران، اشرفی، چاپ ۱، ۲۵۶ ص.

شابک: ۹۶۴-۵۵۹۷-۵۰-۱

ملکوتی فر، ولی الله (متولد ۱۳۴۱)

سفر سبز: وظایف عبادی و اخلاقی زائران بیت الله الحرام، سبزوار، آژند، چاپ ۱، ۸۰ ص.

فروست: انتشارات آژند؛ مجموعه کتاب های مذهبی

شابک: ۹۶۴-۷۳۶۷-۱۱-۲

عنوان دیگر: وظایف عبادی و اخلاقی زائران بیت الله الحرام.

معرفی آداب اخلاقی و رسوم اجتماعی که زائران به هنگام زیارت اماکن مقدس در مکه و مدینه باید مراعات و اجرا کنند، است.

ملکی، علی

در وادی نور، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۲۰۰ ص، پالتویی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۰-۱۶۲-۵

معرفی گوشه ای از اعمالی که زائران بیت الله الحرام در مدینه و مکه بدان نیاز دارند، در قالب گفتگویی صمیمی بین یک زائر و روحانی کاروان گنجانده و عرضه شده است. این اولین بار است که این شیوه برای تألیف به کار برده شده است. کتاب دارای دو فصل مجزا است. فصل اول درباره اعمال مدینه است و در آن عناوینی همچون: زیارت و آداب آن، نماز غیر معصومین در بقیع، زیارت دوره و ... آمده است. فصل دوم درباره اعمال مکه است و از جمله عناوین آن عبارت اند از: طواف مستحب یا عمره مجدد، نماز برای وسعت رزق، معجزه ای از امام حسین، داستان شکافتن ماه و فلسفه طواف نساء.

منوری، علی (متولد ۱۳۲۴)

همراه با حج، تهران، دانش آفرین، چاپ ۱، ۱۲۴ ص.

شابک: ۹۶۴-۹۲۱۸۸-۲-۳

معرفی آداب و رسوم زیارت اماکن مقدس در شهرهای مکه و مدینه است.

موحد ابطحی، ف. (متولد ۱۳۵۰)

آیین سفر به سرزمین وحی، قم، عطر عترت، چاپ ۱، ۲۹۶ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۷۹۴-۲۱-۸

بررسی آداب اخلاقی و رسوم عرفی به هنگام زیارت اماکن مقدس در شهرهای مکه و مدینه است.

ص: ۳۷۳

الحج: فضائله، آداب، احکامه، قم، مؤسسه البلاغ، چاپ ۱، ۱۴۱۶ ق/ ۱۳۷۴، ۲۰۰ ص، جیبی.

مولانا، سیدعلی

مرآة الحج، تبریز، تابش، چاپ ۱، ۱۳۷۲/ ۱۴۱۴ ق، ۲۰۷ ص، جیبی.

مجموعه ی آداب سفر و قبله شناسی و اخبار وارده در فضیلت حج و عقاب ترک آن و بیان واجبات حج و عمره تمتع و برخی مطالب دیگر درباره حج است.

مؤمنی ها، محمد مهدی (متولد ۱۳۵۶)

ژرفای حج: آنچه درباره حج باید بدانیم، تهران، پیام آزادی،

چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۳۲۱ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۰۲-۸۰۸-۴

گزارشی از شهر مکه و مدینه و اماکن مذهبی آنها و بررسی ابعاد عرفانی حج است. در نوشتار حاضر ابتدا به صورت اجمالی سرزمین عربستان سعودی (حجاز) و موقعیت جغرافیایی و مذهبی آن معرفی گردیده و مشاعر و اماکن مقدس آن سرزمین به ویژه مکه و مدینه و تاریخچه و جغرافیای این دو شهر توصیف گردیده است. در ادامه اسرار و معارفی از حج به عنوان یکی از عبادات مهم الهی مطرح شده و منازل عرفانی حج و مناسک آن تشریح گردیده است. ادعیه و آداب و مستحبات سفر حج و لزوم توجه به کیفیت عبادت حج از مباحث پایانی این کتاب است.

مؤید، علی حیدر

حجاج در حرمین، بی جا، علی حیدر مؤید، ق/، ۳۱۲ ص، جیبی.

مجموعه احکام و اعمال مربوط به حرم های مکه و مدینه و وظایف اجتماعی است که باید مراعات شود.

ص: ۳۷۴

۷۷ توصیه لازم و ضروری به زائران خانه خدا: چندین بار قبل از حج بخوانید، بی جا، گروه فرهنگی مسجد حضرت امام رضا (ع)، چاپ ۱، ۱۳۷۴، ۴۰ ص، رقی.

عنوان دیگر: چندین بار قبل از حج بخوانید.

مجموعه هفتاد و هفت توصیه درباره سفر حج به زائران بیت الله الحرام است. این توصیه ها اخلاقی و عرفانی است. توصیه های نویسنده در چهار فصل و یک خاتمه تنظیم شده است. در فصل اول مطالبی که قبل از تشریف و حرکت باید انجام گردد، در فصل دوم مطالبی که هنگام تشریف باید در نظر داشت، در فصل سوم تذکرات اخلاقی که زائران باید در نظر بگیرند و در فصل چهارم برخی توصیه های بهداشتی آمده است. همچنین خاتمه ای با عنوان «آیا حج ماقبول شده است یا نه؟» در پایان کتاب آمده است.

میرقاسمی، منیره (متولد ۱۳۴۷)

فلسفه حج و اثرات تربیتی آن از دیدگاه معصومین (ع)، تهران، فرهنگ دانشجو، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۲۰۰ ص، رقی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۴۷۹-۰۷-۲

بررسی تأثیرات فردی و اجتماعی مناسک حج از نگاه های مختلف است. نگارنده نخست دین اسلام و سپس عبادات را در اسلام معرفی می کند. در ادامه تاریخچه ی حج را بیان کرده و آن گاه به جغرافیای تاریخی و سیاسی عربستان می پردازد. پس از آن آداب قبل از حج، هنگام مراسم و بعد از آن را به تفصیل بررسی می کند. و انواع آثار جسمانی، ذهنی، عاطفی، روانی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی حج را برمی شمارد. افزون بر این موضوع تحکیم وحدت میان مسلمانان، بیداری مسلمانان و براءت از مشرکان را مطرح کرده و به جنبه های عالی رشد از طریق حج و آثار معنوی آن اشاره می کند.

ص: ۳۷۵

میلائی، محمدعلی

راهنمای زائرین بیت الله الحرام، مشهد، محمدعلی میلائی، چاپ ۱، ۱۳۷۳، ۷۴ ص.

نائینی، محمدحسن

دلیل الحاج فی اعمال الحج، تهران، دار

البصائر، ق/، ۷۷ ص.

شابک: ۸-۸-۹۱۷۷۳-۹۶۴

نجمی، محمدصادق (۱) (متولد ۱۳۱۵)

نکاتی در رابطه با حج و زیارت، قم، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دفتر انتشارات اسلامی، چاپ ۱، ۸۰ ص، رقعی.

فروست: جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دفتر انتشارات اسلامی -

معرفی دستورالعمل ها، احکام و آداب متنوع و گوناگون برای حجاج و زائران در رابطه با نماز جماعت در مکه و مدینه است. مسئله زیارت از دیدگاه مسلمانان و وهابیان و حضور در شهرهای مکه و مدینه موضوع دیگری است که در این کتاب بررسی شده است.

نظری، محمد (متولد ۱۳۴۱)

بایدها و نبایدها در سفر حج تمتع، قم، نشر مشعر، چاپ ۲، ۱۳۸۵، پالتویی.

شابک: ۰-۸۴-۶۲۹۳-۹۶۴

معرفی آداب و احکام مربوط به حج تمتع است که برای آموزش زائران و راهنمایی آنها تهیه شده است. مطالب به صورت روان و خلاصه بیان شده و آنچه مورد نیاز بوده در سیزده بخش فراهم آمده است. هدف شناخت دستورات و اوامر و نواهی شرع در انجام حج است. مقدمات سفر، در شهرهای مدینه و مکه، بهداشت، در محل سکونت، بازار، احکام، مناسک، عرفات، منا، بایدها و نبایدها بعد از سفر عناوین این بخشها هستند. در پایان با اشاره به حدیثی از امام سجاد برخی اسرار و حقایق باطنی حج

ص: ۳۷۶

بیان شده است.

نیلی پور، مهدی (متولد ۱۳۴۱)

مدیریت معنوی حج و عمره، اصفهان، مرغ سلیمان، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۲۱۶ ص، پالتویی.

شابک: ۹-۲۰-۵۴۲۸-۶۰۰-۹۷۸

عنوان دیگر: شهر سپید خدا: مدیریت معنوی حج و عمره.

بررسی حقایق و معارف مناسک و اعمال حج و آداب و اخلاقیات حج است. نگارنده در این کتاب با بهره گیری از آیات و روایات و آثار علمی فقها تلاش کرده است تا با طرح سلسله اصولی با عنوان «اصول مدیریت معنوی حج و عمره» به بازشناسی معارف ناب حج بپردازد. اصل دعا و ذکر، توجه به فتوحات مکیه، مهدی باوری و مهدی یآوری، و وقوف و سکون در حج برخی از اصول ذکر شده هستند.

نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه صنعت نفت، واحد دانشجویی

در حریم حرم: ویژه نامه دانشجویی عمره مفرده، بی جا، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری، بی تا، ۱۳۶ ص، رقی.

معرفی برخی اطلاعات ضروری درباره سفر عمره و اماکن مقدس در شهرهای مکه و مدینه است.

وحیدی امین، محمدحسن (متولد ۱۳۴۴)

اسرار الحرمین راهنمای زائران مکه و مدینه همراه با ادعیه، زیارات و نقشه

، قم، مؤسسه انتشارات مدین، چاپ ۱، ۴۳۱ ص، جیبی.

شابک: ۱-۵۸-۷۲۷۱-۹۶۴

معرفی برخی اطلاعات درباره مراسم حج و نیز اماکن مقدس مکه و مدینه است. نویسنده کتاب را در شش فصل با عناوین ذیل سامان داده است: آثار تاریخی مکه مکرمه؛ مناسک و اسرار حج و عمره؛ آداب و مراقبات ماه ذی الحجه الحرام؛ آثار تاریخی مدینه منوره و زیارات؛ روزشمار تاریخ اسلام؛ زیارات و ادعیه.

ص: ۳۷۷

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری. ستاد عمره و زیارت. واحد فرهنگی

غیر از خدا هیچکس نبود، گردآوری و تدوین واحد فرهنگی ستاد عمره و زیارت وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، تهران، نشر عصر، چاپ ۱، ح + ۲۷۲ ص، وزیری.

شابک:

X

- ۳۳ - ۶۷۳۲ - ۹۶۴

این کتاب به منظور آشنایی دانشجویان اعزامی به سفر عمره با اماکن مقدس مکه و مدینه و نیز آداب و مناسک عمره تهیه شده است.

وزیری، کریم

حج عمره: راز و نیاز در خانه خدا، تهران، اطلاعات، چاپ ۱، ۱۳۷۷، ۴۳ ص، وزیری.

شابک: ۵-۴۰۶-۴۲۳-۹۶۴

هاشمی نوربخش، حسن (متولد ۱۳۴۹)

راهنمای حج و عتبات: ده کتاب در یک کتاب، قم، حسنین (ع)، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۴۴۸ ص، وزیری.

شابک: ۴-۵۹-۸۲۶۲-۹۶۴

مجموعه ای از ده عنوان کتاب است که به منظور راهنمایی زائران تألیف

شده اند. این مجموعه به آداب و اعمال زیارت می پردازد؛ اما عمده مطالب آن به شرح و نقل احکام و مناسک حج و عمره اختصاص دارد. نویسندگان می کوشد با معرفی مساجد و اماکن مذهبی و مقابر مکه و مدینه و عراق و سوریه، آداب زیارت این مشاهد مشرفه را تشریح کند. در بخشی از کتاب، خلاصه ای از عقاید شیعه و آداب زیارت پیامبر (ص) نیز آمده است. کتاب مشتمل است بر خلاصه و گزیده ی ده کتاب با این عناوین: مناسک حج / مرکز تحقیقات حج؛ صهبای حج / عبدالله جوادی آملی؛ آثار اسلامی مکه و مدینه / رسول جعفریان؛ فراهایی از تاریخ پیامبر اسلام (ص) / جعفر سبحانی؛ تاریخ و اماکن سیاحتی و زیارتی سوریه / اصغر قائدان؛ مع الشیعه الامامیه فی عقائدهم (ترجمه) / جعفر سبحانی؛ سنن النبی (آداب زندگی پیامبر (ص) / سید محمد حسین طباطبایی، راهنمای عتبات عالیات

ص: ۳۷۸

عراق/ حسن هاشمی نوربخش؛ شناخت عربستان/ علی محمدی آشنایی؛ سخن و سخنوری/ محمدتقی فلسفی.

هدایتی فخر داود، ابوالفضل (متولد ۱۳۳۴)

صمیمانه با زائر خانه خدا، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۴۳، پالتویی.

شابک: ۳-۲۱۰-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

بیان فلسفه و آداب حج به زبان ساده است. نویسنده کتاب خود را گامی کوچک در جهت آشنایی زائران بیت الله الحرام، با وظیفه های فردی و اجتماعی خود دانسته است.

هژبری، محمد (متولد ۱۳۳۰)

خورشید شب پوش: مکه مکرمه و مدینه منوره، تهران، محمد هژبری، چاپ ۱، ۱۶۴، پالتویی.

شابک: ۰-۷۷۴۵-۰۶-۹۶۴

راهنمای سفر حج است. مؤلف به مطالبی در خصوص مساجد، مکان ها، و زیارتگاه های مکه و مدینه و نیز مطالبی در زمینه ی اعمال و آداب حج می پردازد.

یوسف پور، رحمان

۴۶۰ نکته نورانی درباره حج، ویرایش علی اکبر امامی، قم، میراث ماندگار، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۲۶۴، رقی.

شابک: ۴-۰۴-۲۹۵۹-۹۶۴-۹۷۸

بررسی زوایای گوناگون علمی، فلسفی، اخلاقی، فقهی، تاریخی و عرفانی حج و پاسخ به سؤالاتی در این زمینه ها است. نویسنده به ۴۶۰ سؤال متنوع درباره حج و مناسک حج و تاریخچه ی اعمال حج، پاسخ داده است. بیشتر این سؤالات به اهمیت مسافرت به ویژه سفر معنوی حج، فلسفه احرام و میقات، اهمیت شهر مکه و کعبه، تاریخچه ی ساخت خانه خدا و حجر اسماعیل می پردازد. نیز این موضوعات را بررسی می کند:

ص: ۳۷۹

پرده کعبه، حجرالاسود، طواف، مقام ابراهیم، مسجد الحرام، تقيه در حج، سعی بین صفی و مروه، عرفات، مشعرالحرام، منی، رمی جمرات و قربانی. در پایان مختصری از کشور عربستان (حجاز) و آثار تاریخی مکه و همچنین آداب سفر می دهد.

ص: ۳۸۰

توضیح: آیات قرآن و احادیث رسول الله (ص) و ائمه (ع) مهم ترین منبع برای بررسی جنبه های مختلف حج و زیارت است. فقها بر اساس همین آیات و روایات، از قرن نخست اسلامی، احکام حج را استخراج و حجاج را هدایت کردند. نیز مورخان، تاریخ حج و تحولات درباره مناسک حج را با توجه به همین منابع بررسی کردند. از اینرو تاکنون ده ها کتاب و رساله و مقاله در این زمینه عرضه شده است.

در این بخش فقط آثار منتشره در سال های ۱۳۵۸ تا ۱۳۸۸ عرضه می شود، و تلاش کرده ایم در سه فصل طبقه بندی شوند، آثاری که بر اساس قرآن و روایات تدوین شده، آثاری که فقط بر اساس قرآن و آثاری که فقط بر اساس روایات تألیف شده است. همه ی آثار چکیده نشده اند زیرا برخی آثار عنوان و اطلاعات روشنی دارند و بداهت آنها مانع از چکیده نگاری آنها است و برخی فقط، اطلاعات برجسته و جنبه های برجسته آنها چکیده شده است. البته برخی هم به طور جامع چکیده شده اند.

فصل اول: بررسی های عمومی

اعتماد، محمدحسین (متولد ۱۳۳۹)

حج و عمره از منظر قرآن و روایات، قم، یاس زهرا (س)، چاپ ۱، ۲۷۶ ص، رقی.

شابک: ۰-۶۴-۲۸۴۳-۹۶۴-۹۷۸

بررسی مناسک حج و آشنایی با مکه و مدینه و ادعیه بر اساس قرآن و حدیث و نیز، آداب و احکام مربوط به حج و عمره است. همچنین ضمن بیان فضیلت حج و عمره به بررسی مفهوم حرم و حدود آن و علت آن و علت تحریم آن پرداخته و اصطلاحات مربوط به آن را توضیح داده است. آنگاه به بررسی اعمال حج و عمره مانند احرام، تلبیه، میقات، طواف، نماز طواف، سعی، تقصیر، احرام، وقوف در عرفات و مشعرالحرام، ورود به منا، رمی جمره، قربانی، طواف نساء و نماز طواف نساء پرداخته شده و انواع محرمات بر زنان و مردان در حال انجام اعمال حج و کفاره آنها بیان می گردد. نگارنده در ادامه به توصیف مسجد الحرام، کعبه، حجرالاسود، چاه زمزم، ابواب و ارکان کعبه پرداخته و مستحبات حج را ذکر می کند. توصیف اماکن مقدسه و مهم تاریخی و مذهبی در مکه و مدینه و زیارتگاه های آنها نیز از مباحث پایانی کتاب است.

امین، مهدی (به کوشش)

حج از دیدگان قرآن و حدیث، با نظارت محمد بیستونی، قم، بیان جوان، چاپ ۱، ۱۹۳ ص.

ص: ۳۸۵

این کتاب بر اساس کتاب المیزان فی تفسیر القرآن تألیف محمدحسین طباطبایی نوشته شده است.

بزاز، محمد صالح (۱)

آثار و برکات حج و عمره در پرتو قرآن و سنت معصومین ویژه حجاج بیت الله الحرام، قم، مجتبی، چاپ ۱، ۵۰ ص، جیبی.

بررسی آثار، فواید و برکات حج و عمره با استناد به آیات قرآن و سنت معصومین (ع) است. موضوعات کتاب از دو کتاب الحج فی السنه و الحج فی القرآن از انتشارات مرکز تحقیقات و انتشارات حج اقتباس شده است.

بنی هاشمی، سید محمد (متولد ۱۳۳۹)

سفری به خاکساری: پژوهشی پیرامون حج و عمره بر اساس آیات و روایات، به قلم سعید مقدس (۲)، تهران، منیر، چاپ ۱، ۲ جلد، رقعی.

عنوان دیگر: پژوهشی پیرامون حج و عمره بر اساس آیات و روایات.

بیان اسرار و فضایل حج و عمره با رویکردی عرفانی است. به باور نویسنده در این اثر، زائران خانه خدا با دانستن این فضایل، سفری پربارتر خواهند داشت و با دستاوردهای معنوی بیشتری از مکه باز خواهند گشت.

این کتاب در دو بخش با عناوین «شناخت مدینه منوره» و «معرفت به حج و عمره» سامان یافته است. در بخش اول، فضائل و آداب زیارت اماکن مقدس مدینه و نیز معرفی مساجد و آثار برگزیده ای از این شهر آمده است. در بخش دوم، نخست معرفت به فضائل حج و عمره بیان شده و در ادامه شهر مکه و مشاهد مشرفه آن معرفی شده است. در این کتاب تأکید ویژه ای بر امام حسین (ع) و زیارت ایشان شده چرا که در متون

ص: ۳۸۶

۱- محمد صالح بزاز؛ صالح بزاز، محمد

۲- متولد ۱۳۵۶

اسلام بارها زیارت حج و کربلا مقایسه شده اند. به همین علت تشریح دلیل این مقایسه ها یکی دیگر از بخش های این کتاب را تشکیل می دهد.

پورامینی، محمدامین (متولد ۱۳۴۱)

حجر اسماعیل در نگاه قرآن، روایات، فقه و تاریخ، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۱۴۸ ص، رقعی.

شابک: ۹-۱۰۶-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

سبحانی تبریزی، جعفر (۱)

(متولد ۱۳۰۸)

متعہ الحج علی ضوء الكتاب والسنة، قم، مؤسسه الامام الصادق (ع)، چاپ ۲، ۱۴۳۰ ق/ ۱۳۸۷، ۴۸ ص، جیبی.

فروست: سلسله المسائل الفقهیه؛ ۱۰

شابک: ۷-۳۶۰-۳۵۷-۹۶۴-۹۷۸

بررسی حج تمتع بر اساس آیات قرآن و روایات معصومین (ع) است. نویسنده، با معرفی اعمال و مناسک حج تمتع در همه مراحل، احکام قرآنی و نیز آراء معصومین (ع) را آورده است.

فالی، سیدحسین (متولد ۱۳۳۰)

بیان القرآن و العتره فی أسرار الحج و العمره، قم، دار الثقلین، چاپ ۲، ۱۳۷۹، ۲۶۳ ص، رقعی.

شابک: ۰-۳۰-۶۸۲۳-۹۶۴

ترجمه فارسی

حج در کلام قرآن و عترت، ترجمه عبدالله محمدی مازندرانی (۲)، قم، دار الثقلین، چاپ ۱، ۳۰۴ ص، رقعی.

ص: ۳۸۷

۱- آیت الله سبحانی؛ سبحانی، جعفر

۲- متولد ۱۳۲۶

بررسی مسائل حج و عمره از جهات مختلف و بر اساس سیره ی معصومین (ع) و آیات قرآن است. مؤلف کمتر به جنبه فقهی بحث نظر داشته و بیشتر به فلسفه اعمال و مناسک توجه کرده است. وی در این راستا از آیات قرآن و روایات معصومین (ع) استفاده کرده است. به هنگام توضیح هر یک از مناسک حج، دعاها ی کوتاه مربوط به آن آورده شده است. در پایان اشاره ای نیز به اعمال مربوط به مدینه منوره صورت گرفته است.

کعبی اهوازی، ابومحمد

محلّه الحاج، قم، نهضت، چاپ ۱، ۱۴۱۳ ق، ۱۴۳ ص، جیبی، عربی.

بررسی جنبه های فریضه حج در قرآن و روایات است. همچنین کیفیت حج به همراه برخی مستحبات آمده است. اطلاعات کوتاهی نیز درباره حج در قبل از اسلام نیز آمده است.

گروه تحقیق و بررسی مسائل حج

آیات قرآن مجید درباره حج و ابراهیم (ع) به ترتیب نزول، تهران، شرکت سهامی انتشار، چاپ ۱، ۱۳۵۹، ۷۲ ص، رقعی.

فروست: نشریه گروه تحقیق و بررسی مسائل حج؛ ۴

بررسی مسائل و جنبه های حج بر اساس آیات قرآنی به ترتیب تاریخ نزول آیات است، نیز به پیوست این اثر یکصد حدیث برگزیده از حضرت رسول (ص) و ائمه بقیع (ع) آمده است.

محمدی ری شهری، محمد (۱)

(متولد ۱۳۲۵)

الحج و العمره فی الكتاب و السنه، پژوهش دارالحدیث، قم، دارالحدیث، چاپ ۱،

ص: ۳۸۸

این کتاب یک جزء از موسوعه میزان الحکمه می باشد.

معرفی ۹۲۴ روایت و برخی از آیات قرآنی درباره ابعاد و جنبه های مختلف حج است. اینها در سه بخش تنظیم شده است. بخش اول (مکه مکرمه) دارای این سرفصل هاست: حرم، مسجد الحرام، خانه خدا، آیات و نشانه های کعبه. عناوین بخش دوم (حج و عمره) چنین است: حج، تأخیر و ترک حج، واجبات حج، آداب حج، نوادر، حج اصغر. سرفصل های بخش سوم (مدینه منوره) بدین قرار است: فضیلت مدینه، زیارت پیامبر، زیارت فاطمه دختر پیامبر (ص)، زیارت امامان، زیارت قبور شهدا. نویسنده، آیات قرآنی مربوط به حج و خانه خدا و مکه و مدینه و نیز

احادیث موجود در منابع شیعه و اهل سنت در این زمینه را گردآوری کرده است.

حج و عمره در قرآن و حدیث، با همکاری عبدالهادی مسعودی (۱) و دیگران، ترجمه جواد محدثی، تحقیق مرکز تحقیقات دار الحدیث، قم، دارالحدیث، چاپ ۱، ۱۴۲۰ ق، ۶۳۱ ص، وزیری.

چاپ دیگر

تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۴۰۸ ص.

عنوان اصلی: الحج و العمره فی الكتاب و السنه.

چاپ اردو

حج و عمره: قرآن اور حدیث کی روشنی میں، ترجمہ نورمحمد ثالثی، قم، مجمع ذخائر اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۶۶۴ ص.

بررسی جنبه های مختلف حج با بهره گیری از آیات قرآن کریم و احادیثی منقول توسط محدثان شیعه و سنی است. بخشی از مهم ترین مسائل حج را با شیوه ای نو در اختیار خوانندگان قرار داده است. کتاب از پانزده فصل و سه بخش مکه مکرمه، حج و عمره، و مدینه منوره، تشکیل شده است. بخش اول (مکه مکرمه) دارای این سرفصل هاست: حرم، مسجد الحرام، خانه خدا، آیات و نشانه های کعبه. عناوین بخش دوم (حج و عمره) چنین است: حج، تأخیر و ترک حج، واجبات حج، آداب حج، نوادر، حج اصغر. سرفصل های بخش سوم (مدینه منوره) بدین قرار است: فضیلت مدینه،

زیارت پیامبر، زیارت فاطمه دختر پیامبر (ص)، زیارت امامان، زیارت قبور شهدا.

سیمای حج و عمره در قرآن و حدیث، ترجمه جواد محدثی (۱)، تلخیص عبدالهادی مسعودی (۲)، قم، دارالحدیث، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۱۳۱ ص، پالتویی.

شابک: ۹-۱۲-۷۴۸۹-۹۶۴

بررسی جنبه های مختلف حج بر اساس سیره معصومین (ع) و آیات قرآن است. این کتاب گزیده ای از ترجمه فارسی کتاب الحج و العمره فی الکتاب والسنه همین نویسنده است. در این گزیده ویژگی های مکه و آداب ورود و خروج به مکه به زائران بیت الله الحرام نشان داده شده و در همه جا از میقات و احرام گرفته تا طواف به گرد کعبه و سعی میان صفا و مروه، می تواند همراه حج گزار باشد و حکمت ها و دعاهای مناسب هر کار و هر مکانی را به او بشناساند. ترتیب ابواب کتاب به ترتیب اعمال واجب و مستحب حج و عمره است. در بخش پایانی نیز، آداب و زیارت های پیامبر اکرم (ص)، حضرت فاطمه (س)، امامان بقیع (ع) و شهدای احد را در مدینه آورده است. چند نقشه کوچک، برای توجیه مکان ها و اعمال حج، حج گزاران را یاری می رساند.

ص: ۳۹۰

۱- متولد ۱۳۳۲

۲- متولد ۱۳۴۳

مدرسی، سیدمحمد تقی (۱)

(متولد ۱۹۴۵)

ملاقات محبوب، ترجمه سید یاسر قزوینی حائری (۲)، تهران، محبان الحسین (ع)، چاپ ۱،

۱۳۸۰، ۱۰۳ ص، رقعی.

شابک: ۶-۰۶-۷۳۷۳-۹۶۴

عنوان اصلی: الحج، ضیافه الله.

بررسی فضیلت حج بر اساس قرآن و روایات معصومین (ع) است. دیدگاه های معصومین (ع) نقل شده و با تکیه بر تفسیرهای مفسران این دیدگاه ها شرح شده است.

مرکز تحقیقات و انتشارات حج (به کوشش)

الحج فی الکتاب والسنه، تهران، مرکز الحج للدراسات و النشر، چاپ ۱، ق/، ۴۹۶ ص، وزیری.

بررسی جنبه ها و ابعاد حج بر اساس قرآن و احادیث معصومین (ع) است. در این کتاب طی یازده فصل مراتب مختلف حج در روایات و قرآن مورد بررسی و تحقیق قرار گرفته است.

مصطفی، ثامر (۳)

[الحج فی الکتاب والسنه]، تهران، سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۷۵/۱۹۹۶ م، ۹۲ ص، رقعی.

این کتاب به زبان فرانسه است و اطلاعات مأخذشناسی آن به صورت زیر است:

Le hajj en islam(le pelerinage), by Tamer Mostafa, Teheran, Organisation de la culture et des communications islamiques

, ۱۹۹۶, p ۹۲.

شابک: ۸-۰۱-۶۱۷۷-۹۶۴

ص: ۳۹۱

٢- متولد ١٣٦٠

٣- نامر، مصطفى

بررسی فلسفه حج و اثرات فردی و اجتماعی آن و ثمرات آن در زندگی افراد بر اساس قرآن و روایات است.

موسوی، طاهر (به کوشش)

المتعنتان بین النص و الاجتهاد، من کتاب الغدیر للشیخ الامینی، قم، مرکز الغدیر للدراسات الاسلامیه، ق/ ۱۳۷۷، ۱۷۸ ص. عربی.

ترجمه فارسی

دو سنت فراموش شده، ترجمه عزیز فیضی، قم، مؤسسه دایره المعارف فقه اسلامی بر مذهب اهل بیت (ع)، چاپ ۱، ۱۶۸ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۷۳۰-۰۴-۹

گزیده ای از کتاب الغدیر علامه امینی است و به بررسی حج تمتع و ازدواج موقت در نگاه اهل سنت و شیعه می پردازد و با تکیه بر آیات و روایات دیدگاه های اهل سنت را نقد می کند. از کتب و مستندات قرآنی و روایی و فقهی مختلف بهره گرفته است. این سنت ها به وسیله اجتهادات شخصی خلیفه دوم فراموش شدند. نویسنده با تحلیل نسبت نص و اجتهاد به اشکالات این اجتهادها پرداخته و مسائل و احکام و مبانی این دو سنت و آثار اجتماعی و روانی و فرهنگی آنها را طرح می کند سپس از مکاتب مختلف فقهی و از متون روایی ادله زیادی در مشروعیت هر دو ذکر می نماید.

نقیبی، سیدابوالقاسم (متولد ۱۳۴۲)

فلسفه احکام حج از منظر قرآن کریم به ضمیمه چهل حدیث حج، تهران، دفتر نشر اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۲۳۸ ص، رقععی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۷۶-۱۹۸-۰

چاپ دیگر

تهران، پاتیرام، چاپ ۱، ۷، ۲۳۸ ص، رقععی.

بررسی فلسفه احکام حج و اهداف این احکام و تأثیرات فردی و اجتماعی آن بر اساس قرآن و حدیث است. در بخش نخست این نوشتار فلسفه احکام حج از نظر قرآن بیان شده است و در بخش دوم، چهل

حدیث از احادیث حج، انتخاب و همراه با ترجمه عرضه شده است.

ص: ۳۹۲

باشا، مرتضی علی (۱)

الاسفار عن آیات الحج و الاسرار، قم، باقیات، چاپ ۱، ۱۴۲۶ ق، ۲۲۷ ص، رقی، عربی.

شابک: ۸-۰۷-۶۱۶۸-۹۶۴

بررسی حج و اهمیت و منزلت آن از دیدگاه قرآن است. نگارنده پس از توضیحاتی اجمالی و کلی درباره حج و توجه ویژه قرآن به این فریضه بزرگ الهی به آیاتی از سوره بقره که در آنها به مکان مقدس کعبه و مقام ابراهیم اشارت رفته می پردازد. و آنگاه آیات سوره آل عمران و سوره های مائده، انعام، انفال، توبه، ابراهیم و اسراء را همراه با شرح و توضیح و تفسیر می آورد؛ و دقایق و ظرایف این اعمال متعالی را به حج گزاران گوشزد می نماید. وی در ادامه آیات سوره های حج تا قریش را که به گونه ایی تصریحی و تلویحی با اعمال حج مرتبط است مورد بررسی قرار داده و در ادامه آن در باب اسرار حج و علت های هر یک از آداب و اعمال با استناد به آیات و احادیث سخن گفته است.

بهرام پور، ابوالفضل (متولد ۱۳۲۰)

پیمان پارسایی، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۷،

۲۱۵ ص، پالتویی، رقی.

ص: ۳۹۳

منتخبات و برگزیده ای از تفسیر قرآنی نسیم حیات از همین مؤلف است. مؤلف تلاش نموده با استفاده از آیات قرآنی مرتبط با حج، نکات زیبا و قابل استفاده ای و بعضاً تازه ای را در اختیار خوانندگان قرار دهد. از آنجایی که قدم به قدم اعمال حج، پیمان خاصی با خداوند است. کتاب، «پیمان پارسایی» نام گرفته است.

بهشتی، سیدمحمد (۱)

(۱۳۰۷-۱۳۶۰)

حج در قرآن: تفسیر آیات ۱۹۶-۲۰۳ سوره بقره، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ ۵، ۱۳۷۸، ۱۴۲ ص، رقعی.

شابک: ۲-۷۹۹-۴۳۰-۹۶۴

بررسی تفسیری درباره آیات حج در سوره بقره است. نویسنده این مباحث را طی سال های ۱۳۵۱-۱۳۵۲ نوشته است. وی با استفاده از روایات، درصدد تبیین ابهامات پیرامون ابعاد مختلف حج است. ابتدا آیات ۱۹۶-۲۰۳ سوره بقره همراه با ترجمه فارسی آن آورده شده و آن گاه پیشینه حج بررسی شده است. برخی موضوعات مطرح شده در کتاب عبارت اند از: ابراهیم (ع) و بنای کعبه، حج و بهره برداری های اقتصادی، ابعاد اجتماعی حج، قربانی، ابعاد سیاسی حج، تأکید ائمه (ع) بر رفتن به حج، حج و خودسازی، واجبات احرام، جمرات و سمبل شیطان.

بی آزار شیرازی، عبدالکریم (۲)

(متولد ۱۳۲۳) و حجازی، فخرالدین (۳)

(متولد ۱۳۰۵)

قرآن و احکام، حج کانون همبستگی، تهران، بعثت، بی تا، ۵۳ ص، رقعی.

ص: ۳۹۴

۱- شهید بهشتی؛ آیت الله بهشتی؛ حسینی بهشتی، محمد؛ بهشتی، محمدحسین

۲- بی آزار، عبدالکریم؛ شیرازی، ع. ب؛ ب. شیرازی، ع.

۳- حجازی سبزواری، فخرالدین

بررسی و تحلیل آیات قرآنی مربوط به حج است. نویسندگان، تلاش کرده اند ابعاد سیاسی-اجتماعی را از متن آیات قرآنی استخراج و به خوانندگان عرضه کنند.

تقدسی نیا، خسرو (متولد ۱۳۴۶)

جلوه های حج در قرآن، تفسیر و پیام آیات حج، قم، ائمه (ع)، چاپ ۱، ۱۳۷۶، ۳۶۷ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۹۱۰۸۸-۶-۶

فروست: مؤسسه فرهنگی و انتشاراتی ائمه (ع)-۷

بررسی و تفسیر ۱۷۹ آیه از آیات قرآن در زمینه ابعاد حج است. نویسنده با هدف آشنا کردن مردم با اسرار و احکام حج و با استناد به منابع حدیثی و تفسیری شیعه امامیه کوشیده است تمام نکات پراهمیت مربوط به حج را از آنها استخراج و تفسیر نماید. این نوشته به ترتیب سوره های قرآن و به شیوه موضوعی تنظیم گشته و نویسنده پس از ذکر هر آیه و ترجمه آن، با عنوان تفسیرها و پیام ها، انواع نکات لغوی، فقهی، تاریخی و اخلاقی آن را بازگو می نماید. نویسنده معتقد است حج یکی از عبادات پر رمز و راز اسلام است که هزاران جلوه دارد و هر کدام از آنها می تواند عاملی برای به سامان رسیدن زندگی فردی و اجتماعی انسان به حساب آید.

حسینی کشکوئیه، سیدمحمد (۱)

نگرشی اجتماعی به کعبه و حج از دیدگاه قرآن، تهران، امیرکبیر، چاپ ۱، ۱۳۷۲، ۳۲۳ ص، رقی.

شابک: ۹۶۴-۰۰-۰۹۰۴-۰

بررسی آیات قرآنی درباره حج و گردآوری شده در سه فصل است. فصل اول پیرامون کعبه و ویژگی های آن و مباحثی از قبیل طهارت و پاکی بیت، پناهگاه و مرجع بودن آن، امنیت حرم، تعمیر و تولیت خانه است. در فصل

ص: ۳۹۵

۱- کشکوئیه، سید محمد

دوم بحث از مسائل کلی مربوط به حج، نظیر: معنای حج، وجوب و اعلان حج، منافع و آثار آن و برائت است. و در نهایت فصل سوم به تحلیل اجتماعی مناسک حج اختصاص یافته است.

، معاونت آموزش و تحقیقات

الحج فی القرآن، تحقیق معاونیه شئون التعلیم و البحوث الاسلامیه فی الحج، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۴۱۴ ق/ ۱۳۷۲، ۶۱۶ ص، وزیری.

بررسی و تفسیر موضوعی بر اساس نقل ها و روایات در زمینه ابعاد حج است. نویسنده تمام آیات مرتبط با ابعاد مختلف تاریخی، فقهی، معرفتی و عرفانی حج را یکجا گرد آورده و بر اساس احادیث و آثار تفسیر کرده است. نقل ها یکسر مستند است به منابع کهن فریقین که چگونگی آن ها در پایان کتاب آمده است. کتاب در بیست و شش فصل سامان داده شده است، این فصول بر اساس سوره هایی است که در آنها آیات حج آمده و نه چیش موضوعی آیات است.

دهقان، اکبر (متولد ۱۳۴۴)

با قرآن در مکه و مدینه، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، معاونت امور روحانیون، تهران، بعثه مقام معظم رهبری، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۴۸۰ ص، وزیری.

فروست: درسنامه.

بررسی آیات قرآنی مربوط به مکه و مدینه و حج است. در فصل اول، آیات مربوط به حج و مکه و در فصل دوم، آیات مربوط به مدینه منوره و مسائل تاریخی مانند برخی جنگ ها و برخی آیاتی که مربوط به پیامبر اکرم است، آمده است. در آغاز متن آیه شریفه و ترجمه بیان شده و بعد از آن واژه های مشکل آن معنا گردیده و سپس تفسیر آیه شریفه بیان شده و در پایان نکته های مختلف ادبی، اخلاقی، تربیتی، اجتماعی و عرفانی با بهره گیری از منابع مختلف شیعه و اهل سنت، بیان شده است.

ص: ۳۹۶

سیصد و سیزده نکته از قرآن کریم پیرامون حج، قم، مؤسسه انتشارات حرم، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۳۰۴ ص، رقی.

شابک: ۷-۷۷-۷۵۸۵-۹۶۴

بررسی سیصد و سیزده نکته درباره حج است که از آیات قرآن و روایات معصومین (ع) استخراج شده و در قالب پنج فصل بیان شده است. عناوین فصول عبارت اند از: برخی از لطایف و اسرار حج؛ آیات حج و برخی از نکته های آن؛ حج در آینه احادیث؛ شرح کوتاهی از اماکن مکه و مدینه؛ تذکرات اخلاقی و عبادی و اجرایی در سفر حج.

سیدین، سیدمحسن (متولد ۱۳۴۵) و افتخاری توکلی، مهشید (متولد ۱۳۴۶)

حج: امت وسط: مروری بر فلسفه حج در قرآن، تهران، آوامتن، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۹۱ ص، رقی.

شابک: ۲-۱۶-۲۶۷۳-۹۶۴-۹۷۸

عنوان دیگر: مروری بر فلسفه حج در قرآن.

بررسی ابعاد مختلف حج با استفاده از آیات قرآن و دیدگاه های مفسران است. نویسنده در مقدمه می نویسد: از آنجا که مناسک و اعمال حج هر کدام مربوط به یکی از بنیادهای «امت وسط» یعنی جامعه نمونه برگرفته شده از الگوی حج است و هر کدام نیز به صورتی نمادین است می توان گفت که کلیت حج و مناسک آن و آنچه مستطیعان می توانند از مطالعه در این عبادت بزرگ درک کنند همچون آیتی متشابه اند که فهم آن به قول آیه هفت سوره آل عمران نیازمند رسوخ است.

شکریان، ناصر

ابعاد حج در قرآن، تهران، نشرمشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۸.

بررسی ابعاد معنوی و عرفانی و نیز بُعد فرهنگی و اقتصادی حج با توجه به آیات قرآن است. نویسنده در بخش «بعد معنوی و عرفانی حج» با اشاره به اینکه مقصود اصلی از تشریح حج و سایر

ص: ۳۹۷

عبادات، تقویت بعد روحانی انسان است نوشته است: «تکالیف و فرائض الهی از نظر خاصیت اثرگذاری در روح و جان انسان مختلف اند؛ بعضی اثر تطهیر و تخلیه را دارند که ظلمت را از فضای روح و جان بشر دور می کند و بعضی دیگر موجب تزیین جان و وسیله جلب نورانیت می گردد و دسته دیگر جامع هر دو اثر (تخلیه و تحلیه) هستند و حج از این دسته سوم است».

طراویان، مینا

حدیث یکتایی و یکرنگی: نگاهی قرآنی به حج، اصفهان، خاتم الانبیاء، چاپ ۱، ۳۱۱ ص،

شابک: ۰-۲۹-۸۳۷۸-۹۶۴-۹۷۸

علوی، سید عادل (۱) (متولد ۱۹۵۵ م)

رساله مختصر دلیل الحاج، قم، المؤسسة الاسلامیه العامه للتبلیغ و الارشاد، چاپ ۱، ق/، ۳۶ ص.

شابک: ۳-۸۱-۵۹۱۵-۹۶۴

فروست: موسوعه رسالات اسلامیه

بررسی جنبه های مختلف حج بر اساس آیات قرآن و آراء مفسران است.

رساله من لطائف الحج و الزیاره، قم، المؤسسة الاسلامیه العامه للتبلیغ و الارشاد، چاپ ۱، ق/، ۲۸ ص.

شابک:

X

۱۸-۵۹۱۵-۹۶۴

فروست: موسوعه رسالات اسلامیه

بررسی ابعاد و جنبه های مختلف حج و مکه و مدینه و زیارات اماکن متبرکه این شهرها بر اساس قرآن و تفاسیر قرآن است.

ص: ۳۹۸

علوی مقدم، سیدمحمد (متولد ۱۳۱۱)

حج در قرآن، ویرایش علی ورسه ای، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، ۱۳۸۱، ۱۸۳ ص، رقی.

شابک: ۳-۱۰-۷۶۳۵-۹۶۴-۹۷۸

بررسی آیات مربوط به حج است. نویسنده ابتدا آیات هر موضوع را گردآوری کرده، آنگاه نظریه ی برخی از قدمای مفسران را در ذیل آن آورده است.

قاضی عسکر، سیدعلی (متولد ۱۳۲۵)

حج و حرمین شریفین در تفسیر نمونه، قم، نشر مشعر، چاپ ۲، ۱۳۸۴، ۷۲۸ ص، وزیری.

شابک: ۹-۴۱-۷۶۳۵-۹۶۴

مجموعه آیات قرآنی مربوط به حج و حرمین شریفین مکه و مدینه است. نویسنده با تفحص و مطالعه در تفسیر نمونه، هر موضوع را تفسیر کرده است. این آیات به طور عمده درباره اعمال حج، طواف، سعی، وقوف، بنای کعبه به دست ابراهیم خلیل، قربانی فرزند و ... است. در تفسیر نمونه، این لطایف به طور پراکنده و در مجلدات مختلف آمده است. نویسنده با گردآوری این مطالب، آنها را به صورتی منظم در این مجلد ارائه کرده است. عناوین بخش های کتاب عبارت اند از: ۱- زندگانی حضرات ابراهیم بنیانگذار حج ابراهیمی؛ ۲- حج و مسائل مربوط به آن؛ ۳- مکه و رویدادها و موضوعات مرتبط با آن؛ ۳- مدینه، رویدادها، جنگ ها و حوادثی که در آن رخ داده است.

قرائتی، محسن (متولد ۱۳۲۴)

با قرآن در سرزمین وحی، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۲۱۶ ص، جیبی.

شابک: ۰-۶۸-۷۶۳۵-۹۶۴

ص: ۳۹۹

بررسی جنبه های فردی و اجتماعی حج و سرزمین وحی بر اساس قرآن و تفاسیر است. مؤلف که صاحب تفسیر نور است، از این اثر خود برخی از آیات را برای زائران و روحانیون دست اندرکار در امور حج گزینش کرده و این اثر را سامان داده است. از جمله عناوین مورد بحث در کتاب این موارد است: قبل از سفر، اهمیت و ضرورت حج، اخلاص، حکمت های حج، مدینه، اهل بیت (ع)، مسجد النبی و مساجد دیگر، میقات و احرام، مکه، مسجد الحرام و کعبه، مقام ابراهیم، سعی و صفا و مروه، عرفات و مشعر، منی و قربانی و حلق، بازگشت به مکه، پایان حج.

قربانی لاهیجی، زین العابدین (۱)

(متولد ۱۳۱۴)

تفسیر جامع آیات الاحکام: خمس، حج، تهران، سایه، چاپ ۱، ۱۳۷۷، ۳۴۸ ص، وزیری.

شابک: ۹-۲۱-۵۹۱۸-۹۶۴

بررسی آیات قرآنی مربوط به خمس و حج است. نویسنده در این اثر به تفسیر آیات مربوط به خمس و حج پرداخته است. وی در مجموعه توانسته بیست و هفت آیه شریفه: پنج آیه در باب خمس و بیست و دو آیه در باب حج تفسیر کند.

م. الف، عبدالله

شریعت، طریقت و حقیقت حج، دانشیاران ایران، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۲۸ ص، وزیری.

شابک:

X

۹-۹۶۹۳۱-۹۶۴

بررسی جنبه ها و ابعاد مختلف حج از دیدگاه قرآن است. خداوند در آیات مختلفی از قرآن به موضوع حج پرداخته است. در آیات، به روشنی و خوب حج برای کسانی که استطاعت آن را داشته باشند، بیان و انواع حج- عمره و تمتع- تشریح شده است. علاوه بر آن در آیاتی، به شرط

ص: ۴۰۰

قبول حج اشاره شده است؛ بدین معنا که هر فرد زائر خانه خدا باید اعمال و آداب حج را درک کرده و به طور صحیح انجام دهد و در غیر این صورت حج وی مقبول نخواهد بود. نگارنده در کتاب حاضر در دو بخش به تشریح حج در دو حیطة عملی و علمی می پردازد. بخش عملی شامل شریعت، احکام، طریقت و آداب حج و بخش علمی مشتمل بر حقیقت حج و اسرار آن است. وی علاوه بر آن رویت قلبی یکی از حاجیان را به تصویر می کشد.

محمدپور ملاطی، محسن (متولد ۱۳۴۶)

حج در آینه وحی، بوشهر، دریانورد، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۲۴۵ ص، رقعی.

شابک:

X

۹۶۴-۹۳۵۱۵-۴-

بررسی آیات قرآنی حج و بررسی و تحقیق جنبه ها و ابعاد مختلف فردی و اجتماعی حج است.

محمدی، رمضان

پرسمان قرآنی حج، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۲۶۴ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۰-۱۹۸-۴-

بررسی اهمیت و فلسفه ی اعمال و مناسک حج و نیز فلسفه زیارت، از منظر آیات قرآنی است. نویسنده طی شش فصل، در قالب پرسش و پاسخ نگاه قرآن را به موضوعات درباره حج بررسی کرده است. عناوین فصول عبارت اند از: اهمیت حج از نگاه اسلام و دیگر ادیان (بررسی اهمیت حج و قدمت و حرمت خانه کعبه)؛ اعمال و مناسک حج؛ فلسفه حج؛ آداب سفر حج؛ اماکن حج؛ زیارت و اهمیت آن از منظر قرآن.

مرکز تحقیقات و آموزش حج (به کوشش)

الحج فی القرآن، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۴۱۴ ق، ۶۱۶ ص، وزیری.

شابک: ندارد

بررسی آیاتی از قرآن است که به موضوع حج و مسائل مختلف آن

ص: ۴۰۱

پرداخته است، با استفاده از ۱۴۲۴ حدیث در شرح این آیات گردآوری شده و به روش روایی مورد تفسیر قرار گرفته است. عناوین برخی سوره ها و برخی موضوعات مطرح شده در آنها عبارت اند از: بقره (علت طواف، حدود مقام، سعی بین صفا و مروه، حج، عمره و عرفات)؛ آل عمران (آداب دخول حرم)؛ مائده (محرمات حج و کفاره آنها)؛ انعام؛ اعراف؛ انفال؛ توبه؛ هود؛ نحل؛ حج (ملاقات امام در حج و معنای مناسک)؛ قصص؛ احزاب؛ سبأ؛ فاطر؛ فتح؛ ذاریات؛ منافقون و نصر.

موسوی غروی، سیدمحمدجواد (۱) (متولد ۱۲۸۲)

فلسفه حج، بخش چهارم خورشید معرفت در گناه و طاعت پیرامون حج و عمره مأخوذ از قرآن مجید، تهران، اقبال، چاپ ۱، ۱۳۶۱، ۳۸۸ ص.

بررسی فلسفه و اسرار حج با استفاده از آیات قرآن است.

ص: ۴۰۲

انصاریان، حسین (متولد ۱۳۲۳)

چهل حدیث حج، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۴، ۱۴۰ ص، رقعی.

بررسی جنبه های مختلف حج بر اساس چهل حدیث از معصومین (ع) است. پیشوایان معصومین (ع) و اولیای دین، راهنمایی ها و سفارش هایی را در موضوع مناسک، احکام اعمال، آثار این سفر معنوی، مطرح کرده اند. منتخبی از این رهنمودها در راستای عمل به سنت حسنه «چهل حدیث»، در این کتاب آمده است. البته همراه با توضیحاتی ساده و روان بطوری که عموم حاجیان بتوانند از آن استفاده کنند سرفصل های این کتاب عبارت اند از: وجوب حج، معنا و مفهوم حج، خلوص در حج، آثار حج، زیارت کعبه معظمه، ختم قرآن در مکه، نیابت در حج، اخلاق زائر، آداب معنوی حج، طواف بیت، حج و امامت و رهبری، زیارت رسول خدا و نماز در مسجد النبی (ص).

جمعی از نویسندگان

أسرار الحج فی حوار بین الإمام زین العابدین (ع) والشَّبلی، قم، نشر مشعر، بی تا، ۱۵ ص، جیبی.

بررسی اسرار حج در گفته ها و احادیث حضرت سیدالسادین (ع)، امام چهارم شیعیان، است. امام سجاد (ع) در حدیثی خطاب به شخصی معروف به شبلی، به بیان فلسفه اعمال و مناسک حج پرداخته است. این حدیث

در جلد دوم مستدرک الوسائل آمده است.

ص: ۴۰۳

دانش نامه امام علی (ع)، به اهتمام پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی؛ زیر نظر علی اکبر صادقی رشاد، تهران، مؤسسه فرهنگی دانش و اندیشه معاصر، جلد هفتم، چاپ ۱.

شابک: ۵-۸۶-۷۳۲۹-۹۶۴

جلد هفتم از این مجموعه دوازده جلدی درباره ی جنبه ها و ابعاد حج از منظر امام علی (ع) است.

حجتی کرمانی، علی (۱۳۱۶-۱۳۷۹) (به کوشش)

حج را چگونه انجام داده ای، از امام زین العابدین علیه السلام، ترجمه علی حجتی کرمانی، تهران، شرکت سهامی انتشار، چاپ ۱، ۱۳۶۱، ۴۸ ص، جیبی.

متن و ترجمه ی گفتگوی امام سجاد (ع) با شخصی معروف به شبلی درباره حج است. این حدیث در جلد دوم مستدرک الوسائل آمده است.

حر عاملی، محمد بن حسن (۱) (-۱۱۰۴ ق)

آداب سفر حج و غیر آن: برگزیده از وسائل الشیعه، به کوشش علی حبیبی (۲)، تهران، پیام یاس، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۴۴ ص، وزیری.

شابک: ۸-۰-۹۰۰۸۳-۶۰۰-۹۷۸

حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، معاونت امور آموزش و پژوهش سازمان حج

الحج فی السنه، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۴۱۷ ق / ۱۳۷۵، ۴۱۲ ص، وزیری.

مجموعه ای شامل ۱۰۰۸ حدیث درباره حج از منابع حدیثی شیعی و سنی همراه با اسناد آنها است. کتاب در بیست و پنج فصل سامان یافته و تلاشی است نو برای تنظیم موضوعی احادیث مربوط به حج. عناوین این فصل ها چنین است:

ص: ۴۰۴

۱- حر عاملی؛ عاملی المشغری؛ محمد العاملی

۲- متولد ۱۳۳۷

آداب سفر؛ خروج از منزل و اهمیت سفر حج؛ فضیلت و پاداش حج؛ مخارج در راه سفر حج؛ اثر حج در قیامت؛ عظمت و الایبی حج؛ ابعاد گسترده این آئین الهی؛ چرایی لزوم حج گزارگی؛ حج استحبابی و چگونگی آن؛ پاداش حج گزارگی به نیابت از دیگران؛ فضیلت عمره انجام دادن و چگونگی آن، غسل های استحبابی و فضیلت و پاداش آن؛ احرام و چگونگی آن؛ رازها و رمزهای آن، چرایی «تلبیه» و فضیلت آن و استحباب فراز آوردن صدا به هنگام تلبیه؛ مکه؛ حرم؛ حدود حرم؛ فضیلت اقامت در مکه؛ روزه در مکه، نام های مکه؛ فضیلت روزهای دهه اول ذیحجه؛ حج، طواف و فضیلت طواف؛ دعا در نزد رکن ها؛ سعی صفا و مروه؛ چرایی وقوف به عرفات، سرزمین منا؛ عظمت و اهمیت قربانی کردن و آداب و سنت های پس از حج.

حج الأنبياء و الأئمة (ع)، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۴۱۶ ق، ۵۴۴ ص، وزیری.

معرفی ویژگی های حج انبیاء و ائمه (ع) بر اساس احادیث است. این اثر شامل ۹۷۳ حدیث درباره کیفیت به جا آوردن مناسک حج توسط هفده تن از پیامبران و ائمه اطهار (ع) است.

حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، معاونت امور روحانیون

رازها و رمزها: مروری گذرا بر اسرار و معارف حج در روایات، قم، دارالحدیث، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۷۵ ص، جیبی.

عنوان دیگر: مروری گذرا بر اسرار و معارف حج در روایات.

بیان برخی از اسرار و رموز اعمال و مناسک حج بر اساس روایات معصومین (ع) است.

سلطانی واعظ، احمد

حج آئین حیات بخش اسلام و کعبه مدار توحید و عبادت، قم، علامه، چاپ ۱، ۱۸۴ ص، پالتویی.

شابک: ۹-۳۸-۷۳۰۵-۹۶۴

بررسی جنبه ها و ابعاد حج از نگاه احادیث معصومین (ع) است.

ص: ۴۰۵

عطائی، مرتضی (متولد ۱۳۳۵)

اربعین حج، همراه با احکامی از حج، مشهد، نشر الف، چاپ ۱، ۱۳۷۳، ۳۰ ص.

عنوان روی جلد: اربعین حج به همراه احکام حج.

مجموعه ای شامل چهل حدیث درباره جنبه های مختلف حدیث از معصومین (ع) است. در پایان کتاب نیز گزیده ای از احکام حج آمده است.

غریفی بحرانی، سید محمود (۱)

حقیقه الحج: حدیث الامام زین العابدین (ع) للشبلی، قم، مؤسسه السیده المعصومه، چاپ ۱، ۱۳۸۵/۱۴۲۷ ق، ۳۲ ص، جیبی.

شابک: ۶-۴۲-۸۹۷۵-۹۶۴

فروست: سلسله کوثر الروح ۱.

حدیثی از امام زین العابدین (ع) خطاب به شخصی معروف به شبلی درباره فلسفه اعمال و مناسک حج است. آقای بحرانی که از پژوهشگران اصالت بحرینی است، این روایت را از منابع معتبر اخذ کرده و به تصحیح و توضیح نکات مهم آن پرداخته است.

غفاری چنداتق، علی (متولد ۱۳۳۸)

حج از دیدگاه روایات در قالب چهل حدیث، اردبیل، نیک آموز، چاپ ۱، ۱۱۸ ص، وزیری.

شابک: ۱-۶۴-۷۸۷۵-۹۶۴

بررسی جوانب و ابعاد حج از نگاه احادیث است. این نوشتار شامل دو بخش است که هر بخش آن، دربرگیرنده چهل حدیث از چهارده معصوم (ع) بوده و مجموعاً شامل هشتاد حدیث درباره حج است. احادیث بخش اول، ضمن ترجمه با توضیح مختصری همراه شده و در احادیث بخش دوم تنها به ترجمه اکتفا شده است.

ص: ۴۰۶

قاضی عسکر، سیدعلی (متولد ۱۳۲۵) (به کوشش)

منتخب احادیث حج، به اهتمام حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت،

تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۹۶ ص، پالتویی.

شابک: ۳-۱۳-۷۶۳۵-۹۶۴

بررسی آموزه هایی از معصومان علیهم السلام به عنوان راهنمایی زائران خانه خدا است. احادیث برگزیده به صورت موضوعی طبقه بندی شده اند. از جمله موضوعاتی که احادیث آن بیان شده می توان به وجوب حج، فلسفه حج، ارزش حج، حق حج، نقش نیت در حج، حج و جهاد، حج آگاهانه، برکات حج، اقسام حج، و نیز فلسفه ارکان حج اشاره کرد.

منتخب احادیث عمره، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۸۴ ص، پالتویی.

شابک: ۳-۱۳-۷۶۳۵-۹۶۴

گزیده ای از روایات درباره عمره است. روایات برگزیده، ذیل عناوینی که گزینشگر احادیث برای آنها برگزیده، آمده است.

کریم، فارس حسون (۱) (متولد ۱۳۳۱)

علل و معانی الحج، قم، باقیات، چاپ ۱، ۱۴۲۷ ق، ۱۸۴ ص، وزیری، عربی.

شابک: ۱-۵۳-۶۱۶۸-۹۶۴

بررسی علل احکام حج و تبیین معانی فلسفه و مقاصد احکام مناسک است. علل نگاری در این اثر شامل تبیین معانی الفاظ و حکمت ها و فواید احکام است که در قرون سوم تا پنجم به صورت یک مکتب گسترده تبدیل شده بود. در متون روایی شیعه مخصوصاً آثار شیخ صدوق مجموعه ای وافر از این روایات درباره موضوعات گوناگون وجود دارد. کتاب حاضر در سه بخش درباره مسائل و الفاظ و احکام حج تدوین یافته است. ابتدا در بیست و سه باب علت و فلسفه نام گذاری مفاهیم حج

ص: ۴۰۷

مانند مکه، بیت الحرام، کعبه، صفا و مروه، یوم ترویج، حج، مزدلفه، تلبیه و عرفات ذکر شده، سپس سلسله روایاتی درباره علت و فلسفه و فواید احکام گوناگون حج (واجبات، محرمات و مکروهات) در ۷۱ باب آمده است. در بخش سوم معانی، مسائل و مفاهیم حج مانند رفت و فسوق، حج اکبر، تصدیه و شاهد و مشهود تحلیل شده است. در این بخش عمدتاً تفسیری باطنی و نامشهود از واژه ها و مفاهیم شده و با فلسفه تسمیه و علل در بخش اول و دوم متفاوت است.

کلینی، محمد بن یعقوب (۱)

(درگذشت ۳۲۹ ق)

زیارت خانه خدا همراه با امام صادق (ع): از کتاب فروع کافی باب حج، به کوشش قاسم فائز، قزوین، نشر پرک، چاپ ۱، ۹۳ ص.

شابک: ۹۶۴-۵۷۰۳-۰۲-۶

گزیده ای از احادیث کتاب الکافی درباره حج است. این احادیث که منتسب به امام صادق (ع) است، در این مجموعه گردآوری شده است.

گزیده کافی: زکات - حج، ترجمه محمدباقر بهبودی (۲)، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، چاپ ۳، ۱۳۸۶، ۴۸۲ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۴۵-۷۳۷-۱

گزیده و ترجمه ای روان از مجموعه روایات فقهی کتاب الکافی درباره حج است. این کتاب که از مجامع روایی سده چهارم است به دلیل جامعیت، اعتبار و قدمت از کتب اربعه حدیثی شیعه بشمار می رود. در این

خلاصه از میان احادیث متنوع کتاب، معتبرترین آنها از لحاظ سندی و محتوایی شناسایی، تنظیم و ترجمه شده است. این در واقع بازخوانی فرهنگ فقهی شیعه و متناسب کردن آن با شرایط و اوضاع عصر حاضر است. جلد چهارم به روایات مربوط به احکام و مسائل حج و مناسک تکبیر، احرام، قربانی و آداب زیارتگاه های مکه و مدینه و احکام جهاد،

ص: ۴۰۸

۱- ثقه الاسلام کلینی

۲- متولد ۱۳۰۸

احکام کسب و کار و تجارت و استفاده از اموال اختصاص یافته است.

لطفی، اسماعیل (متولد ۱۳۱۹)

شرح رساله حقوق از سرچشمه نور ولایت و حکمت مولانا علی بن الحسین بن علی بن ابیطالب علیه الصلوه والسلام، تهران، جلد دوم، ثامن الحجج، چاپ ۱، -.

شابک: ۶-۰۸۶-۲۸۲۳-۹۶۴-۹۷۸

بررسی جنبه های حج از دیدگاه امام سجاد (ع) است. مجموعه ای پنج جلدی است که جلد دوم آن به حج اختصاص داده شده است. عنوان این جلد "حق صلوه، حق حج، حق صوم" است.

محدثی، جواد (متولد ۱۳۳۲)

چهل حدیث حج، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، شرکت چاپ و نشر بین الملل، چاپ ۱، ۹۴ ص، پالتویی.

شابک: ۸-۱۴۶-۳۰۴-۹۶۴

بررسی جنبه های حج و ابعاد مناسک حج از دیدگاه احادیث معصومین (ع) است. در این کتاب از دل دریای روایات نغز و زیبای معصومان چهل روایت، گزیده شده و برای هر حدیث، توضیحی آمده است که خواننده را با اسرار و معارف نهفته حج آشنا سازد.

محسنی کبیر، مرتضی (متولد ۱۳۴۴)

حج، تهران، فردادبه، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۱۷ ص، رقعی.

شابک:

X

- ۵۴ - ۶۸۳۴ - ۹۶۴

فروست: با نهج البلاغه آشنا شویم

بررسی کلام حضرت علی (ع) در نهج البلاغه درباره فلسفه و اسرار حج است. نهج البلاغه از نظر اهمیت پس از قرآن، مقام ویژه ای دارد. مؤلف بخش هایی از نهج البلاغه که درباره ابعاد مختلف حج است، را گردآوری و به صورت موضوعی تنظیم و سپس تحلیل و ترجمه کرده است.

مطهر، محمد (متولد ۱۳۳۸) (به کوشش)

گل قصد: حاوی چهل حدیث پیرامون سفر حج و زیارت مدینه، تهران، سرزمین باران، چاپ ۱، ۷۲ ص، جیبی.

شابک: ۰-۳-۹۴۷۵۲-۹۶۴

مظاهری، علی اکبر (۱۲۹۳-۱۳۷۰)

از ژرفای حج: پیام امام سجاد (ع) به «شبلی» در باب فلسفه حج، ترجمه علی اکبر مظاهری، قم، دارالحدیث، چاپ ۱، ۱۳۷۵، ۵۳ ص، رقعی.

شابک: ۸-۰۴-۵۹۸۵-۹۶۴

عنوان دیگر: پژوهشی پیرامون حج و عمره بر اساس آیات و روایات.

عنوان اصلی: من اسرار الحج: وصیه الامام السجاد علیه السلام الی "الشبلی" فی خصوص فلسفه الحج

در این نوشتار، حدیث امام سجاد (ع) خطاب به شخصی معروف به

شبلی درباره فلسفه حج به صورت کامل همراه با ترجمه فارسی آمده است.

منصوری لاریجانی، اسماعیل (۱) (متولد ۱۳۳۷)

در ملکوت حج، به کوش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، مرکز تحقیقات حج، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۱۹۶ ص، رقعی.

شابک: ۱-۲۱۴-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

مهدی پور، محمود (به کوشش)

چهل حدیث حج، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، مرکز چاپ و نشر، چاپ ۱، ۵۴ ص.

فروست: چهل حدیث-۲۴

ص: ۴۱۰

قم، نشر معروف، چاپ ۱، ۶۴ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۶۷۳۹-۷۵-X

میردیلمی، سیدضیاء (۱)

کعبه از عرش تا فرش، قم، رنگ آسمان، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۲۸۲ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۹۵۰۷۴-۷-۷

بررسی ابعاد مناسک حج بر اساس روایات است. در نوشتار حاضر پس

از شرح مطالبی در باب خانه کعبه و فلسفه ساخت آن چهل حدیث درباره حج و زیارت خانه خدا از اهل بیت (ع) درج شده است. همچنین در بخش آخر تصاویر و اطلاعاتی کوتاه پیرامون حرمین شریفین آمده است.

ص: ۴۱۱

توضیح: یکی از جنبه های حج و زیارت، ادبیات و هنر است. اماکن متبرک در مکه و مدینه و دیگر شهرهای زیارتی مثل مرقد رضوی در مشهد مقدس، از بهترین و جذاب ترین هنرمندی ها برخوردارند. کاشی کاری، آینه کاری، آجرکاری، ملیله دوزی و ده ها هنر مستظرفه و هنر جدید در این اماکن به کار رفته است. از سوی دیگر جلوه های حج با استفاده از هنرهای سمعی و بصری مثل تهیه فیلم از رفتار حجاج یا عکس گرفتن از اجرای مناسک مثل قربانی گوسفند و امثال اینها گزارش شده است. بسیاری از مسائل و تلاش های هنری، توسط نویسندگان و پژوهشگران بررسی یا گزارش شده و کتاب درباره آنها تألیف شده است. این کتاب ها در این بخش معرفی شده است.

حج و زیارت در سطح کودکان و نوجوانان هم چندی است مورد توجه قرار گرفته و کتاب هایی در این باره تألیف و عرضه شده است. این آثار هم در یک فصل در همین بخش معرفی خواهند شد. مکالمه و گفتگوهای حجاج با اقشار مختلف از مردم عربستان و مسلمانان دیگر کشورها هم به عنوان یک ضرورت توجه مؤلفان را جلب کرده و کتاب هایی که در این باره عرضه شده در فصل آخرین این بخش معرفی شده اند.

اما جنبه دیگر حج و زیارت، داستان، رمان و نمایشنامه نگاری درباره ی جلوه های حج و زیارت است. کتاب هایی در این باره معرفی شده اند.

بهرحال تلاش شده، مشخصات ظاهری منابع و محتوای کتاب‌ها از طریق چکیده معرفی شوند. البته مثل دیگر بخش‌ها همه‌ی آثار چکیده نشده یا کامل چکیده نشده است. زیرا در صورتی که عنوان و مشخصات کتاب گویا باشد و حدس زده ایم که چکیده اطلاعات جدید نمی‌دهد و بحث است، چکیده نگاری نشده است. اما در مواردی که فقط باید برجستگی‌های کتاب شناسانده و معرفی می‌شد، فقط در یک تا سه سطر، صرفاً نکات مهم و برجسته معرفی شده‌اند.

ص: ۴۱۶

فصل اول: شعر و نثر منظوم

آخوندی، محمد (۱). (متولد ۱۳۲۳)

از حج تا عید غدیر، تهران، جوان امروز، چاپ ۱، ۱۹۱ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۷۲۵۸۰-۱۰-۰

مجموعه سروده هایی درباره حج و غدیر است. موضوعات حج و دیگر مفاهیم مذهبی در قالب شعر کلاسیک و با رویکرد دینی و عرفانی به نظم کشیده شده است.

از حج تا کربلا، تهران، جوان امروز، چاپ ۱، ۹۵ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴-۷۲۵۸-۰۶-۲

مجموعه سروده هایی درباره ابعاد حج است. این موضوعات متفرقه به روش هنری و ادبی به نظم درآمده است.

از خانه تا صاحبخانه: خانه دوست، تهران، جوان امروز، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۱۲۷ ص، جیبی.

فروست: از خانه تا صاحبخانه، ۱

مجموعه اشعار نویسنده درباره مناسک حج و اماکن مقدس مکه و مدینه است، که با رویکردی عرفانی سروده شده است.

از خانه تا صاحبخانه: زبان عشق سخن می گوید، تهران، جوان امروز، چاپ ۱،

ص: ۴۱۷

۱۴۲۱ ق، ۲۱۰ ص، جیبی.

فروست: از خانه تا صاحبخانه، ۱۵

مجموعه اشعار نویسندگان درباره مسائل و ابعاد حج است. این اشعار در قالبی عرفانی سروده شده است.

حج ابراهیمی، الحج ابراهیمی، تهران، جوان امروز، چاپ ۱، ۱۲ ص.

این کتاب به زبان های فارسی، عربی و انگلیسی است. عنوان انگلیسی آن به صورت زیر است:

Hajj of Abraham

شابک: ۹-۰۸-۷۲۵۸-۹۶۴

این مثنوی بیست بیت، توصیفی درباره ابعاد و مسائل حج ابراهیمی است. این موضوعات به سه زبان فارسی، عربی و انگلیسی به نظم کشیده شده است.

آرام دل، انتشارات

چاووشی خوانی: اشعار زائرین عتبات عالیات، تهران، انتشارات آرام دل، چاپ ۱، ۱۹۰ ص، رقعی.

شابک: ۸-۲۲-۸۹۳۰-۹۶۴

عنوان روی جلد: چاووشی خوانی: اشعار حج، مشاهد مشرفه (مدینه، نجف، کربلا...).

آوینی، سیدمرتضی (۱) (۱۳۲۶-۱۳۷۲)

سفر به سرزمین نور، تهران، روایت فتح، چاپ ۱، ۳۱ ص.

شابک: ۸-۶۷-۷۵۲۹-۹۶۴

سفرنامه ی شعرگونه ی حج شهید سیدمرتضی آوینی است. هر بخش این کتاب نامی دارد که از آن میان می توان به «در میقات»، «به سوی کعبه»،

ص: ۴۱۸

«حالا- هنگام سعی در رسیدن است»، «وقوف در عرفات»، «وقوف در مشعرالحرام»، «مبارزه» و «وصول» اشاره کرد. کتاب با عکس هایی از مکه و مناسک حج، آذین شده است.

اثنی عشری، جمشید (متولد ۱۳۴۱)

باران عشق، تهران، موعود عصر، چاپ ۱، ۷۲ ص.

شابک: ۹-۴۴-۶۹۶۸-۹۶۴

مجموعه اشعار نویسنده درباره ابعاد مختلف حج و اماکن مقدس مکه و مدینه است.

اسدی، علی محمد (متولد ۱۳۴۲) (به کوشش)

مکه مکرمه: راهنمای اماکن، آداب و اعمال، گزیده اشعار، حکایات حج، تهران، ندای مهرآفرین، چاپ ۱، ۱۳۶ ص.

شابک: ۹-۲۵-۷۶۰۰-۹۶۴

بررسی ابعاد و مسائل حج و مکه و دیگر اماکن زیارتی در قالب شعر و حکایت است. نویسنده این اشعار و حکایات را از کتب مختلف گردآوری کرده است. همچنین گزیده ای از آداب و اعمال حج و نیز اطلاعاتی درباره اماکن مقدس مکه و مدینه در این مجموعه آمده است.

اشعری، عبدالحسین

شور عاشوایان: ترجمه منظوم زیارت عاشورا، سروده عبدالحسین اشعری قمی، قم: مرکز فرهنگی انصار المهدی، ۱۳۷۸ ش، ۳۰ ص، جیبی.

امامی فر دزفولی، ضیاءالدین (۱) (متولد ۱۳۳۰)

رساله مصور حج و منظومه آن مناسک حج، قم، خرم، چاپ ۱، ۱۹۲ ص.

شابک: ۸-۷۹-۶۱۸۲-۹۶۴

معرفی مسائل و احکام حجاج با استفاده از تصویر و نمودار و عکس است.

ص: ۴۱۹

نیز به منظور القای بهتر احکام، از زبان شعر و قالب های شعری استفاده کرده و احکام و مسائل حج را به صورت منظوم عرضه نموده است.

انسانی، علی (متولد ۱۳۲۶) (به کوشش)

چراغ صاعقه: مرثیه از مدینه تا مدینه، به گزینش علی انسانی، با مقدمه موسوی گرمارودی، تهران، جمهوری، ۱۳۸۷، ۴۸۰ ص، وزیری.

شابک: ۹-۲۹-۶۹۷۳-۹۶۴

ایزدی دهکردی، مهدی (۱) (متولد ۱۳۱۱)

زیارت نامه منظوم جامعه کبیره، اصفهان، گلهای محمدی (ص)، چاپ ۱، ۶۲ ص.

بیان مفاهیم و ترجمه زیارت ناحیه جامعه کبیره در قالب شعر است.

شابک:

X

- ۴۰-۹۰۲۱۵-۹۶۴

بنیاد شهید انقلاب اسلامی. واحد روابط عمومی و بین المللی (به کوشش)

حج خونین: گزیده اشعار سروده شده به مناسبت فاجعه خونین مکه مکرمه و در رثای شهدای گرانقدر حج ۱۳۶۶، تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، اداره کل انتشارات و تبلیغات، ۲۱۳ ص.

مجموعه اشعاری درباره واقعه ی کشتار زائران ایرانی در سال ۱۳۶۶ در شهر مکه است.

تاری، محمود (۲) (متولد ۱۳۳۹)

صفای مدینه، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۴۸ ص، جیبی.

شابک: ۸-۶۴-۷۶۳۵-۹۶۴

مجموعه اشعاری در ارتباط با مدینه است. ابعاد معماری، زیبایی ها، و حرم نبوی در این اشعار معرفی شده است.

ص: ۴۲۰

۱- ایزدی حکیم، مهدی؛ متخلص به حکیم

۲- متخلص به یاسر

در آن سوی آسمان، به کوشش قاسم قلی پور، تهران، ساریان، چاپ ۱، ۲۵۶ ص.

شابک: ۲-۷۹-۶۵۷۱-۹۶۴-۹۷۸

بالای عنوان: مجموعه شعر پیرامون مدینه منوره و مکه مکرمه.

ترابی پور، محمودرضا (متولد ۱۳۴۲)

مثنوی حج در منظر شهادت، به اهتمام ستاد یادواره سرداران و هشتصد شهید شهرستان ماهشهر، تهران، گفتمان خلاق، چاپ ۱، ۱۰۲ ص.

شابک: ۹-۵۵-۶۸۲۵-۹۶۴

عنوان دیگر: حج در منظر شهادت.

بیان ابعاد و مسائل شهادت در قالب شعر و قطعه های شعری است. در این اشعار فضای شهادت به موسم حج تشبیه شده است.

جعفریان، رسول (متولد ۱۳۴۳) (به کوشش)

سفرنامه منظوم حج: هزار و دویست بیت، سراینده شهربانو بیگم (۱)، قم، نشر مشعر، ۱۳۷۴، ۱۶۰ ص، رقعی.

چاپ های دیگر

سفرنامه منظوم حج (همراه با نقشه ها و تصاویر)، سراینده بانوی اصفهانی، به کوشش رسول جعفریان، تهران، سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح، چاپ ۱، نه+ ۱۱۱ ص، خشتی.

شابک: ۱-۹۱-۸۴۰۸-۹۶۴-۹۷۸

سفر سبز: خاطرات حج یک زن، سراینده یک بانوی اصفهانی، مؤلف و برگردان به نثر حاجیه همدم کفشگر، اصفهان، پویان مهر، چاپ ۱،

، ۲۰۰ ص، وزیری.

شابک: ۶-۱۱-۲۷۱۱-۹۶۴-۹۷۸

سفرنامه ی حج منظوم سیده شهربانو بیگم (درگذشت ۱۱۲۰ ق) مربوط به

ص: ۴۲۱

۱- همدم کفشگر سیچانی، حاجیه؛ کفشگر، همدم

اواخر دوران صفویه است. خاندان سیده بانو اصفهانی از سادات حسنی اردوباد- در نزدیکی رود ارس- بوده اند و در اصفهان زندگی می کردند، و طی چند نسل منصب محتسب الممالکی حکومت صفویان را برعهده داشته اند. سراینده، مثنوی خویش را در راه سفر حج به نظم کشیده است. او نکته ها و آگاهی های جالبی از شهرها و بلاد، مردم آن سامان و خلق و خوی شان بیان کرده و تصویری از چگونگی حج گزاری مسلمانان، به ویژه شیعیان در قرن دوازدهم قمری ارائه می دهد.

سراینده این منظوم، تحت تأثیر حکیم نظامی این اشعار را سروده است. محقق این اثر نتوانسته اطلاعات دقیقی درباره هویت این بانو به دست آورد. اهمیت این منظومه ی حج بدان دلیل است که سراینده ی آن زنی است فرهیخته و این مساله در تاریخ ادبیات فارسی، کم نظیر است.

حاج علیمحمدی، محمدحسن (۱)

کعبه در زنجیر، تهران، صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران (سروش)، چاپ ۳، ۱۳۶۲، ۱۴۸ ص، رقعی.

توصیفاتی درباره کعبه و ابعاد آن به زبان شعر و نثر منظوم است.

حکیمیان، ابوالفتح

خانه: در توصیف کعبه و شرح مناسک حج مرکب از غزل مرتبط با حواشی و توضیحات، تهران،

ساعد، چاپ ۱، ۲۱ ص.

شابک: ۳-۰۲-۸۶۷۵-۹۶۴

بیان ترجمه و مفاهیم زیارت ناحیه مقدسه در قالب شعر و نثر منظوم است. زیارت ناحیه مقدسه، زیارتی است که در آن، امام زمان (عج)، به شرح واقعه کربلا پرداخته و مقتل جدش امام حسین (ع) را بیان کرده است.

ص: ۴۲۲

۱- زورق، محمدحسن؛ زورق، م. ح.؛ علیمحمدی، محمدحسن

ده بزرگی، احد (متولد ۱۳۲۸)

خون گریه زیارت ناحیه مقدسه، سراینده احد ده بزرگی، محمدرضا سنگری، تهران، پیام آزادی، چاپ ۱، ۱۲۸ ص.

شابک: ۱- ۴۶۰-۳۰۲-۹۶۴

بیان ترجمه و مفاهیم زیارت ناحیه مقدسه در قالب شعر و نثر منظوم است. زیارت ناحیه مقدسه، زیارتی است که در آن، امام زمان (عج) به شرح واقعه کربلا پرداخته و مقتل جدش امام حسین (ع) را بیان کرده است.

رزمجو، حسین (متولد ۱۳۱۱)

حج: آئینه ای از رستاخیز: شامل مجموعه مقالات و اشعاری درباره حج و ...، نوشته و سروده حسین رزمجو، مشهد، سخن توس، چاپ ۱، ۲۱۴ ص، رقعی.

شابک: ۸-۵-۹۵۷۲۰-۹۶۴

بررسی مسائل و ابعاد حج در قالب شعر و نثر است. به ویژه آیات قرآنی و احادیث مرتبط را به شعر درآورده است.

رضانژاد، مجتبی (متولد ۱۳۴۸)

زیارت عاشورا با ترجمه منظوم، سروده مجتبی رضانژاد (صبای اهل بیت)، به کوشش مؤسسه فرهنگی هنری آوای عرشی، تهران، نذیر، چاپ ۱، ۲۴ ص.

بیان مفاهیم زیارت عاشورا در قالب شعر است.

رهنورد، زهرا (متولد ۱۳۲۶)

نشید الطریق الدامی: حول فاجعه مکه، تهران، مؤسسه بین المللی کتاب، ق/، ۳۹ ص، رقعی.

مجموعه اشعار عربی درباره فاجعه خونین مکه در سال ۱۳۶۶ شمسی / ۱۴۰۷ قمری می باشد.

عنوان دیگر: حول فاجعه ه مکه ه.

ص: ۴۲۳

[نشید الطريق الدامی: حول فاجعه مکه. انگلیسی]، تهران، مؤسسه بین المللی کتاب، ۱۳۶۷/۱۹۸۸، ۳۹ ص، رقعی.

این کتاب به زبان انگلیسی است و اطلاعات مأخذشناسی آن به صورت زیر است:

The song of the bloody road (Massacre in Mecca) ۱۹۸۷, by

Zahra Rahnavard, Tehran, Ketab international institute, ۱۹۸۸, ۳۹ p

گردآوری و مجموعه سازی از اشعار عربی درباره فاجعه خونین مکه در سال ۱۳۶۶ شمسی (۱۴۰۷ قمری) است. خانم رهنورد پس از گردآوری اشعار به تنظیم آنها پرداخته است. این اشعار از منابع مختلف در سراسر جهان گردآوری شده است.

ژولیده نیشابوری، حسن (۱) (متولد ۱۳۲۵)

زیارت جامعه کبیره با زبان شعر، ورامین، انتشارات علمی فرهنگی صاحب الزمان (عج)، چاپ ۱، ق/، ۳۹ ص.

شابک: ۹۶۴-۵۷۲۱-۰۹-۸

زیارت ناحیه مقدسه با زبان شعر، ورامین، انتشارات علمی فرهنگی صاحب الزمان (عج)، چاپ ۱، ق/، ۵۵ ص.

شابک: ۹۶۴-۷۵۲۷-۱۰-۱

ترجمه زیارت ناحیه مقدسه به زبان شعر است. این زیارت که منتسب به امام زمان (عج) است، در شرح واقعه کربلا و در رثای امام حسین (ع) است.

سادات مظلوم، کریم (متولد ۱۳۴۲)

ره توشه وصال عشق، تهران، آموزش و سنجش، چاپ ۱، ۹۶ ص.

قطعه های ادبی به سبک شعر و نظم ادبی درباره مسائل و تأثیرات حج است. به ویژه عشق به خداوند و تقرب الهی را با زبان شعر بیان کرده است.

ص: ۴۲۴

۱- حسن فرحبخشیان؛ فرحبخشیان، حسن؛ نیشابوری، ژولیده؛ فرح بخش نیشابوری، حسن

ساکت، محمدحسین (متولد ۱۳۲۶)

شعر سفر: به یاد بازگشت کمال از سفر حج، مشهد، چاپخانه طوس، چاپ ۱، ۱۳۵۸، ۸۰ ص.

عنوان دیگر: به یاد بازگشت کمال از سفر حج.

سمانیان، سعید و منفرد، الهه (به کوشش)

گلچین شعر حج، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۳۳۷ ص،
وزیری.

شابک: ۰۰-۰۶-۷۶۳۵-۹۶۴

مجموعه منتخب اشعاری از شاعران قدیم و جدید درباره کعبه و مراسم حج است. هر قطعه، همراه با مختصری از شرح حال شاعر آمده است. ناصر خسرو، الهی قمشه ای، مولوی، جامی، حلاج، سعدی، سنایی غزنوی، فرخی سیستانی، خوشدل تهرانی، فیاض لاهیجی، پروین اعتصامی، امام خمینی، از جمله شاعرانی هستند که گلچینی از اشعار آنها در این کتاب آمده است.

سنبل کار، مهدی (۱)

منتخبات عرشی، شامل اصول و فروع دین اسلام و مناسک حج، تهران، مهدی سنبل کار، ۱۳۶۱، ۱۳۹ ص.

مجموعه اشعاری در باب برخی از مناسک حج است.

شاهرخی، محمود (۲) (متولد ۱۳۰۶)

جمعه خونین مکه به روایت شاعران امروز، به کوشش محمود شاهرخی (جذبه) و عباس مشفق کاشانی، تهران، سروش، چاپ
۱، ۴۲۵ ص.

ص: ۴۲۵

۱- متخلص به عرشی

۲- متخلص به جذبه

مجموعه اشعاری درباره حادثه کشتار زائران ایرانی در سال ۱۳۶۶ در

مکه مکرمه است.

شجاعی، محمد (متولد ۱۳۴۳) (به کوشش)

حج در آینه شعر فارسی، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، قم، نشر مشعر، بی تا، چاپ ۱، ۳۸۴ ص، وزیری.

شابک: ۷-۱۰-۶۲۹۳-۹۶۴

مجموعه اشعار پارسی از قرن سوم تا قرن دهم درباره ابعاد حج است.

به صورت موضوعی تنظیم شده و عناوین برخی موضوعات اینچنین است: حج و نخستین شاعران، کعبه و وابسته های آن، حج و رویدادهای تاریخی، حج و سیاست، حج در آینه عرفان، اعمال و مناسک حج. گردآورنده، از زوایای گوناگون و تازه، به منظره زیبا و تماشایی حج نگریسته و از مناظر دلشگرا و دل انگیز آن بهره مند گشته است. در متن و پاورقی ها به عنوان مثال، به بُعد تاریخی حج نظر افکنده و هم به جغرافیای آن نگاه انداخته و نیز یک دوره آداب و اسرار حج را بررسی و تحقیق کرده و به نکات نگفته و نهفته بسیاری رسیده است.

شبیم احساس، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۴۴۸ ص، وزیری.

شابک: ۸-۹۵-۷۶۳۵-۹۶۴

مجموعه ای از اشعار شعرای گذشته و معاصر است که از نظر سبک و قالب وزین و روان بوده است. این اشعار درباره مدینه منوره و گوهرهای ششگانه آن است و به ترتیب قرنهایی که شاعران در آن زندگی می کرده اند دسته بندی شده است.

صانعی، شهرام (متولد ۱۳۳۹)

تماشاگه آفاق، اصفهان، نوشته، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۳۱ ص،

پالتویی.

شابک: ۱-۷۸-۹۹۹۰-۹۶۴-۹۷۸

دل نوشته های نویسنده درباره ابعاد مختلف حج است. نویسنده در مقدمه

ص: ۴۲۶

آورده: بر آن شدم تا برای خویش و همه کسانی که از این پس عزم دیدار کوی دوست می نمایند، عالی ترین فرازهای این سفر بی نظیر و معنوی را ترسیم نمایم تا بلکه مجموعه ای از این مفاهیم، رازهای شکوهمند لحظه های ناب حضور را برای اهل دل بگشاید.

صفری، مهدی و عزیزی، خیرالله

حج و کعبه در ادب فارسی، تهران، میزان، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۲۱۶ ص، وزیری.

شابک: ۹-۱۱۵-۵۱۱-۹۶۴-۹۷۸

مجموعه اشعاری درباره ی حج و کعبه است. نویسنده به بررسی بازتاب مفاهیم و مضامین حج و کعبه در شعر و نثر فارسی پرداخته است. عناوین مطالب کتاب عبارت اند از: بررسی مفاهیم حج و کعبه در حوزه عرفان اسلامی؛ دیدگاه عرفان درباره ارتباط دعا و حج واقعی؛ رمزگرایی و نمادسازی درباره حج و کعبه در عرفان؛ حج و کعبه در منظره ی شاعرانه؛ و حج و کعبه از دیدگاه سیاسی و اجتماعی در متون ادب فارسی.

صفی زاده، فاروق (۱) (متولد ۱۳۴۶)

زیارت عاشورا: منظوم و ترجمه به زبانهای انگلیسی-عربی-فارسی-کردی-ترکی، ترجمه اصغر عرب،

تهران، مدحت، چاپ ۱، ۸۲ ص، رقی.

شابک: ۹-۰۸-۵۳۱۲-۶۰۰-۹۷۸

صلاحی نژاد، علی (متولد ۱۳۵۱)

رودی تا بهشت، سعی و صفا: توصیه هایی درباره سفر حج، تهران، آرون، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۱۲۰ ص، وزیری.

شابک: ۸-۸-۹۰۱۵۳-۹۶۴

ص: ۴۲۷

۱- آوستا، مهرکیش؛ بوره که یی، فاروق

مجموعه اشعاری در معرفی مکه و مدینه است. وی آداب اخلاقی و عرفانی سفر حج را بیان می کند و توصیه هایی تربیتی در همین زمینه ارائه می دهد. این کتاب به شیوه ادبی و با استفاده از منابع اسلامی نگارش یافته است. نویسنده سایر اماکن مقدس سرزمین حجاز را معرفی می کند و احکام حج را با بیانی فقهی و عرفانی شرح می دهد.

طاهریان، مهدی (متولد ۱۳۵۶)

زیارت عاشورا منظومه، تهران، انتشارات ایران، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۹۶ ص.

بیان مفاهیم و ترجمه زیارت عاشورا در قالب شعر و نثر منظوم است.

عباسی، نجفعلی (۱) (متولد ۱۳۱۲)

میقات عشق: سفرنامه منظوم حج، سراینده نجفعلی عباسی دشت بیاض متخلص به (عدن)، مشهد، نشر جلیل، چاپ ۱، ۱۶۷ ص، رقعی.

شابک: ۰-۹۱-۸۱۰۲-۹۶۴

عنوان دیگر: سفرنامه منظوم حج.

مجموعه اشعاری مذهبی در قالب غزل-قصیده-مثنوی-دوبیتی و رباعی، با موضوعات مختلف است. بخشی از این اشعار درباره وقایع سفر نویسنده به حج و توصیف حالات و حوادث این سفر و نیز توصیف اماکن مقدس این سرزمین است. از جمله عناوین این سروده ها می توان به موارد زیر اشاره کرد: یاد یاران قدیم-غرور و سرکشی-ساز غم-ای وطن-قدرت عشق-دختر جنوب.

عطار، قیس (۲)

ارب المقابر قرآناً و نثراً و شعراً، قم، لسان الصدیق، چاپ ۱، ۱۴۲۷ ق، ۴۶۱ ص، وزیری.

ص: ۴۲۸

۱- دشت بیاض

۲- قیس عطار

شابک: ۹-۷۴-۸۱۶۶-۹۶۴

مجموعه متون ادبی، نثر، شعر و قطعات ادبی در فرهنگ و میراث گذشته اسلامی درباره زیارت و قبور و عظمت مقابر است. نویسنده نخست ادبیات مقابر را به صورت تاریخی از نخستین روزگار تا عصر عباسیان مطالعه و با نقل قطعاتی از آنها مشخصات فکری و ادبی این گونه متون را ذکر کرده است. قبر پیامبر (ص)، قبر حضرت زهرا (س)، امام علی (ع)، امام حسین (ع) و حضرت زینب (ع) از جمله قبور متبرکه ای هستند که همواره مورد اعتنای عالمان و شاعران اسلامی بوده اند. در بخش نهایی گزیده ای از احکام قبور از دیدگاه شیعه و اهل سنت نقل شده است.

علوی بلداجی، حشمت الله

مهر محبوب و اشک های سبز، قم، استاد مطهری، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۲۰۸ ص، رقعی.

شابک: ۷-۸-۹۲۶۲۶-۹۶۴

مجموعه اشعار و متون منظوم درباره حج و زیارت اماکن مقدس مکه و مدینه است.

غضنفری، محمدجعفر (متولد ۱۳۵۴)

زیارت عاشورا (منظوم): با اشاراتی منظوم به برخی مضامین عالیله این متن مقدس، قم، فرهنگ منہاج، چاپ ۱، ۳۲ ص.

شابک: ۹-۰-۹۱۳۰۲-۹۶۴

فاطمی استهبانی، محمد

سفرنامه حج: اشعار مذهبی، شیراز، نوید شیراز، چاپ ۱، ۱۷۶ ص.

شابک: ۸-۱۸۸-۳۵۸-۹۶۴

مجموعه اشعار درباره حج و زیارت از اماکن مقدس در مکه و مدینه و نیز اعمال و مناسک حج است که بر اساس ضوابط شعری بیان شده است.

ص: ۴۲۹

فراهانی، کمال الدین همایون (۱)

نوای اشتیاق: اشعار اماکن متبرکه و عتبات عالیات عراق، قم، بخشایش، چاپ ۱، ۱۲۷ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۸۶۹۶-۶۱-۶

عنوان دیگر: اشعار اماکن متبرکه و عتبات عالیات عراق.

مجموعه اشعار در توصیف اماکن متبرکه و عتبات عالیات عراق، نیز در مدح و رثای شهدای کربلا است. بر این اساس منظومه
ی حاضر در قالب

این عنوان ها فراهم آمده است: ۱- کاظمین، آستانه ی امامین موسی کاظم (ع) و امام محمدتقی (ع). ۲- بغداد و مدائن، ۳-
سامرا، مرقد امامین هادی (ع) و حسن عسکری (ع)، ۴- نجف اشرف، ۵- کوفه، ۶- کربلا معلا. در پایان کتاب بعضی اجازات
شاعر از مراجع تقلید به چاپ رسیده است.

فربهی، مرتضی (متولد ۱۳۴۴)

همراه خویشتن، چهل منزل تا خویشتن: دلنوشته ها و خاطرات سفر به مکه مکرمه و مدینه منوره، با نامه ای از جلال رفیع (۲)،
تهران، همراهان جوان، چاپ ۱، ۱۳۸۸، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۰۹۹۴-۲-۹

عنوان دیگر: دل نوشته ها و خاطرات سفر به مکه مکرمه و مدینه منوره.

مجموعه خاطرات نویسنده از سفر حج است که با زبان شعر بیان شده است.

کاشفی خوانساری، علی (متولد ۱۳۵۰)

حج نامه ها: مجموعه زبان مادری، سرپرست طرح علی کاشفی خوانساری، قم، کتاب طه، چاپ ۱، ۱۸۰ ص. خشتی.

ص: ۴۳۰

۱- همایون فراهانی، کمال الدین

۲- متولد ۱۳۳۳

شابک: ۹-۵۹-۷۰۱۹-۹۶۴

فروست: هنر و ادبیات؛

مجموعه متون منظوم و اشعار درباره حج و زیارت است. شمارگان سیزدهم از مجموعه کتاب های زبان مادری، شامل گزیده های کوتاهی است از ۳۰ حج نامه (۱۲ حج نامه از ایران قدیم، ۲ نمونه از دوره ی قاجار، ۷ نمونه از دوره ی پهلوی و ۹ نمونه از دوره ی معاصر) که در قالب نظم و نثر نگاشته شده اند. در آغاز کتاب نیز از آداب حج و پیشینه ی آن، هم چنین ماجرای حج نامه های فارسی سخن رفته است.

کاظمی، اقدس (۱) (متولد ۱۳۱۸)

حج خونین، فاجعه قرن: شهدای ۱۳۶۶ هجری شمسی در مکه مکرمه، قم، مثلث عشق، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۴۴ ص، وزیری.

شابک: ۸-۰-۹۰۴۷۲-۶۰۰-۹۶۴

عنوان دیگر: شهدای ۱۳۶۶ هجری شمسی در مکه مکرمه.

مجموعه ای از اشعار است که به معرفی و اسامی شهدای مراسم حج در سال ۱۳۶۶ می پردازد.

کریمی نیا، زینت (متولد ۱۳۴۷)

هوای امشب چشمم: مجموعه اشعار حسینی همراه با معنی منظوم زیارت عاشورا، کرمان، ودیعت، چاپ ۱، ۱۱۰ ص.

شابک: ۱-۰۷-۷۸۰۵-۹۶۴

لطفی، علیرضا (متولد ۱۳۴۲)

خلوتسرای جانان: برداشت هایی از مناسک حج ابراهیمی، شاعر و نویسنده علیرضا لطفی (حامد اصفهانی)، اصفهان، اقیانوس معرفت، چاپ ۱، ۱۲۸ ص.

ص: ۴۳۱

۱- متخلص به مژگان؛ کاظمی قمی، اقدس

شابک: ۶-۰۷-۵۳۰۱-۶۰۰-۹۷۸

مجموعه اشعاری از مؤلف در وصف ابعاد حج و اماکن مقدس مکه و مدینه است.

مالمیرشاهزیدی، حسن (متولد ۱۳۴۶)

آوای حق خانه کعبه: مجموعه شعر، ویرایش حامد رفعتجو، تهران، سپهر نو، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۴۰ ص، رقی.

شابک: ۶-۱-۹۰۱۳۶-۶۰۰-۹۷۸

سفرنامه حج مؤلف است که در قالب شعر بیان شده است. این سفرنامه به گزارش دیده ها و شنیده ها، احساسات و مطالعات آقای مالمیر می پردازد.

مجد، علیرضا (متولد ۱۳۳۲)

در طواف بیت العتیق، مشهد، گلنشر، چاپ ۱، ۱۳۶ ص، رقی.

شابک: ۷-۴۰-۸۲۸۴-۹۶۴

مجموعه اشعار و متون منظوم درباره حج و زیارت است. این اشعار به منظور راهنمایی زائران بیت الله الحرام تهیه شده است. شهر مکه و موقعیت آن، بنای کعبه، آثار مذهبی و تاریخی مکه مکرمه، منطقه عرفات و منی از جمله این راهنمایی ها می باشد. همچنین در بخشی با عنوان «حج در نثر فارسی» برخی متون ادبی درباره حج و ارکان آن آورده شده است.

مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی (۱) (۱۰۳۷-۱۱۱۱ ق)

در حریم دل: الهی نامه، مصیب نامه، انشاء حدیث شوق به عتبات عالیات، تصحیح جعفر نبوی، قم، مرصاد، چاپ ۱، ۱۳۷۶، ۸۶ ص، رقی.

ص: ۴۳۲

مجموعه حاضر شامل تصحیح سه رساله فارسی از علامه محمدباقر مجلسی است. رساله های یاد شده عبارت اند از: «الهی نامه»، «مصیبت نامه» و «انشادیت شوق به عتبات عالیات». در مقدمه کتاب، آثار فارسی علامه مجلسی، با استناد به شواهدی از آن آثار ذکر گردیده همچنین شرح برخی از لغات و اصطلاحات مشکل فارسی و عربی در پانوشته ها آمده است. محتوای این سه رساله مناجات می باشد.

محبی لاری (۱) (درگذشت ۹۳۳ ق)

توصیف آثار تاریخی مکه و مدینه و فلسفه مناسک حج در فتوح الحرمین، به کوشش رسول جعفریان، قم، انصاریان، چاپ ۹۴، ص، وزیری.

مجموعه اشعاری درباره مکه، مدینه و فلسفه حج است. این مجموعه در قالب کتابی به نام مثنوی «فتوح الحرمین» اثر محبی لاری از شاعران قرن نهم و دهم قمری آمده است. این اثر مشتمل بر بیان آثار تاریخی مکه و مدینه است که در قالب شعر آگاهی هایی درباره مسجد الحرام، مسجد النبی، بقیع، قبرستان ابوطالب، مسجد قبا، مساجد سبعة و برخی اماکن

مقدس و تاریخی دیگر مکه و مدینه می دهد. همچنین این مثنوی، تحلیلی از فلسفه حج و ارکان آن است. ناظم این مثنوی، کتاب را به تصاویری از مساجد و مزارها و اماکن مقدس مکه و مدینه نیز مزین کرده است.

مرتضوی، مرتضی (متولد ۱۳۶۴)

ای قوم به حج رفته، کاشان، مرسل، چاپ ۱، ص ۷۶.

شابک: ۵-۱۱۲-۹۷۲-۹۶۴-۹۷۸

مرکز تحقیقات و انتشارات حج

زمزم یاد: مجموعه اشعار مسابقه بزرگ شعر حج، تهیه و تنظیم مرکز تحقیقات حج،

ص: ۴۳۳

تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۲۰۴ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۷۶۳۵-۸۳-۴

مجموعه اشعار واصله به دبیرخانه «مسابقه بزرگ و سراسری شعر حج» است که در سال ۱۳۸۲ از سوی معاونت آموزش و پژوهش بعثه مقام معظم رهبری در تهران برگزار شد. این اشعار در موضوعات مرتبط با مدینه منوره و مکه معظمه و سفر حج است

معلمی گنابادی، رجبعلی

سفرنامه عشق یا حج منظوم، گناباد، مؤلف، چاپ ۱، ۱۳۷۷، ۱۱۳ ص، رقی.

سفرنامه حج نویسنده در قالب شعر است. گرایش مؤلف نگاه عشقی و عاشقانه به مسائل و مناسک حج است.

مهدوی زاده، سیدمهدی

نغمه های شیدایی: شرحی منظوم بر زیارت عاشورا، زیارت جامعه کبیره، دعای عهد، قم، روح، چاپ ۱، ۷۹ ص، رقی.

شابک: ۹۶۴-۶۷۹۰-۷۷-۱

عنوان دیگر: شرحی منظوم بر زیارت عاشورا.

شرح منظومی بر زیارت عاشورا، زیارت جامعه کبیره، دعای عهد و مناجات امام علی (ع) است. به اعتقاد مؤلف ترجمه نعل به نعل انجام نشده، بلکه گاهی احساسات شاعرانه، نشأت گرفته از عشق و علاقه به اهل بیت عصمت و طهارت (ع) بر آن غلبه یافته است.

نجفی قمشه ای، قدرت الله (متولد ۱۳۱۹)

با سالکان وادی نور، تصحیح سیدمهدی میرمسیب، قم، سلمان آزاده، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۴۰۸ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۹۳۴۶۵-۹-۷

مجموعه سروده های نگارنده در قالب مثنوی، در تبیین مناسک حج و آداب زیارت است. سراینده به توصیف حرم امن الهی و مدینه منوره،

ص: ۴۳۴

مسجد النبی و دیگر اماکن زیارتی و نیز شرح ابیات پرداخته است.

ندوی، ابوالحسن علی (۱) (متولد ۱۹۱۳ م)

به سوی مدینه، ترجمه محمد قاسم قاسمی و ابوشعیب عبدالقا

درسراوانی، زاهدان، ندوی، چاپ ۲، ۱۳۸۴، ۱۶۳ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۹۶۲۶۲-۱-۲

عنوان اصلی: الطريق الی المدینه.

مجموعه اشعاری درباره اماکن زیارتی در شهرهای مکه و مدینه است.

نصرآبادی، علی (متولد ۱۳۳۲)

منظومه زیارت عاشورا و دعای توسل، تهران، مفید، چاپ ۱، ۷۳ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۵۹۵۰-۲۸-۷

عنوان روی جلد: زیارت عاشورا و دعای توسل با ترجمه منظوم.

یزدانی، خلیل الله (متولد ۱۳۳۴)

حج در ادب فارسی، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۴۰۷ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۶۲۹۳-۷۲-۷

بررسی جنبه های حج از دیدگاه ادیبان و شعرای پارسی و انعکاس جلوه ها و برجستگی های حج در ادبیات فارسی است. نویسنده مطالب کتاب را در پنج فصل تنظیم کرده است که عناوین آنها عبارت اند از: حج و قرآن؛ حج و تاریخ؛ حج و سفرنامه ها؛ حج در آینه شعر فارسی؛ و حج در پهنه نثر فارسی. وی نخست به بررسی آیات الهی مربوط به حج پرداخته سپس سابقه تاریخی حج و حوادث مهمی را که در طول تاریخ بر کعبه گذشته، تحت عنوان «حج و تاریخ» در پی آورده است. در ادامه بعضی از متون معروف ادب فارسی؛ اعم از سفرنامه ها، متون نظم و نثر عرفانی و غیر آن معرفی شده و دریافتهای نویسندگان و گویندگان آنها به

ص: ۴۳۵

اختصار بازگو شده است. نویسنده سعی کرده که در حد امکان از هر قرنی آثار چند تن از مشهورترین شعرا و نویسندگان مورد مطالعه قرار گیرد و نظر آنان در آثارشان بیان شود. یغمائی، حبیب (۱) (۱۲۶۳-۱۲۸۰)

شهر پیامبر، تهران، سروا، چاپ ۲، ۱۳۸۷، ۴۰ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۶۲۶۲-۲۰-۱

مجموعه اشعاری در قالب مثنوی کوتاه در توصیف مدینه و اماکن مقدس آن است. در بخش دوم کتاب، فرهنگ توصیفی اعلام درج گردیده است. ابیات آغازین این مثنوی چنین است: چون ز شهر مدینه یاد آرم / اشک حسرت ز دیدگان بارم / یاد آن روزها کنم بسیار / که بدانجا فکنده بودم بار / گرد بر گرد شهر کوهی چند / متوسط، نه کوتاه و نه بلند /

ص: ۴۳۶

۱- متخلص به حبیب

فصل دوم: داستان و نمایشنامه

امیری، امیرمظفر

ای قوم به حج رفته ...؟، کرمانشاه، امیرمظفر امیری، چاپ ۱، ۷۸ ص.

شابک: ۸-۵۵-۵۷۰۰-۹۶۴

مجموعه داستانهای کوتاه فارسی درباره جنبه ها و ابعاد حج و زیارت است.

خسروی، محسن

نمایشنامه آن قوم به حج رفته، کاشان، جهاد دانشگاهی کاشان؛ تهران، جهاد دانشگاهی (دفتر مرکزی)، چاپ ۱، ۴۰ ص.

درویش، عبدالله

از میقات تا عرفات: سفرنامه ای عرفانی؛ سیری کوتاه در آداب معنوی حج، ویرایش حسین علیزاده، به کوشش پژوهشگرده فرهنگ و معارف نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، تهران، دفتر نشر معارف اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۱۴۷ ص،

رقعی.

شابک: ۷-۵۱-۷۰۳۰-۹۶۴

عنوان دیگر: سفرنامه ای عرفانی؛ سیری کوتاه در آداب معنوی حج.

فروست: مجموعه سیر و سلوک پاکان- ۸

بررسی مختصر در اسرار حج که به صورت سفرنامه نگاشته شده است.

ص: ۴۳۷

نویسنده نخست اسرار عبادات به ویژه ضرورت آشنایی با اسرار حج را بیان کرده و آن گاه به شرح هر یک از مواقیت پنجگانه حج پرداخته و آن را اعلام حضور و در ورودی حاجیان به حریم امن الاهی دانسته است. وی با قلم داستانی و تمثیل گونه به بیان اسرار احرام، طواف، نشانه های الاهی مسجد الحرام، سعی میان صفا و مروه، عرفات، مشعر، رمی جمرات، نماز و قربانی پرداخته است.

شریف، جواد (متولد ۱۳۱۳)

مراسم حج پاک اندیش و همسرش، تهران، باغچه بان، چاپ ۱، ۷۰ ص.

شابک: ۱-۱۱-۷۳۹۹-۹۶۴

مجموعه داستان هایی درباره ی حج و زیارت و جنبه ها و ابعاد آن است. در زبان داستان، گزارشی از مسائل و ابعاد حج بیان شده است.

عابدینی، احمد (متولد ۱۳۳۸)

معبد ایمان: مناسک حج در قالب داستان، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۴۰۷ ص، رقعی.

شابک: ۲-۳۵-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

مجموعه حاضر برای آموزش مناسک، مسائل و احکام حج و آشنایی با

اماکن زیارتی مکه و مدینه و جنبه های اخلاقی حج تدوین شده است و آموزه های فقهی را در کنار تعالیم اجتماعی، تاریخی و اخلاقی و معارف اسلامی مطرح می سازد. داستان در قالب گفتگو و پرسش و پاسخ میان اعضای یک خانواده با یک روحانی آگاه به مسائل حج طراحی و ارائه شده است. این پرسش و پاسخ ها که مشتمل بر شرح آیات قرآن و احادیث مربوط به حج است، به سفرنامه ای تاریخی و اعتقادی شباهت یافته است.

عطائی، مرتضی (متولد ۱۳۳۵)

داستانهای حج، مشهد، نشر الف، ۹۶ ص.

ص: ۴۳۸

مجموعه داستان‌ها و حکایت‌هایی درباره حج و ابعاد مختلف آن است. این داستان‌ها درباره شخصیت‌های مختلف از سراسر جهان است.

علی پور، منوچهر (متولد ۱۳۴۳)

حج خونین: عروج ملکوتی، شیراز، انتشارات تخت جمشید، چاپ ۱، ۵۲ ص.

شابک: ۶-۳۸-۶۷۹۴-۹۶۴

مجموعه سازی از داستان‌های کوتاه فارسی است که درباره حج سال ۱۳۶۶ نوشته‌اند. این داستان‌ها هرچند از تخیل نویسندگان بهره گرفته و خیال در آنها وجود دارد ولی گویای بسیاری از واقعیت‌ها و انعکاس دهنده نظریات مردم درباره این حادثه مهم تاریخی است.

قزلی، مهدی

یک جرعه تا زیارت، مشهد، نشر قدس رضوی، چاپ ۱، ۵۶ ص.

شابک: ۷-۴۱۲-۴۲۷۸-۹۶۴-۹۷۸

مجموعه داستانهای کوتاه فارسی درباره زیارت است.

قهرمانی نژاد شائق، بهاء‌الدین (۱) (متولد ۱۳۴۳)

حج البیت در مکتب اهل البیت (علیهم السلام): شامل داستانهایی از حج معصومین (علیهم السلام)، قم، نصایح، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۲۱۲ ص.

شابک: ۱-۲۱-۶۳۷۷-۹۶۴

بررسی سیره ائمه (ع) در عرصه ی حج در قالب داستان است. سیره ی معصومین (ع) شامل گفتار، رفتار و تقریر آنان در همه مسائل حجیت داشته و الگویی برای شیعیان است. این کتاب جنبه ها و ابعاد سیره ی حجی امامان را گزارش کرده است. منبع اصلی این گزارش‌ها، کتب روایی و احادیث معصومین (ع) و در مرحله بعد کتب تاریخی است.

حج خوبان: حکایت آنان که به دیدار دوست بار یافتند، تهران، سیوح، چاپ ۱،

ص: ۴۳۹

۱۳۸۲، ۱۲۵ ص.

شابک: ۹-۰-۹۴۰۰۱-۹۶۴

بررسی داستان‌هایی درباره فریضه حج توسط چهارده معصوم (ع) است. ائمه (ع) چگونگی اجرای مناسک و اعمال حج را بیان کرده‌اند و نیز با عمل خود، چگونگی اجرای آن را تبیین کرده‌اند. این کتاب سیره‌ی حج ائمه (ع) را در قالب داستان معرفی کرده است. و تلاش کرده حج مقبول را از این طریق به مؤمنان آموزش دهد.

کارگر محمدیاری، رحیم (۱) (متولد ۱۳۳۶)

داستان‌ها و حکایت‌های حج، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۲۲۴ ص، رقی.

شابک: ۱-۲۷-۶۲۹۳-۹۶۴

مجموعه‌ای از داستان‌ها و حکایت‌هایی که در رابطه با حج و اعمال و مناسک آن است. نویسنده با بهره‌گیری از کتاب‌های تاریخی، خاطرات، سفرنامه‌ها و ... این مجموعه را گرد آورده است. کتاب در ده بخش و موضوع سامان یافته و در هر بخش داستان‌های متعددی آمده است. حج خاندان وحی، حج عارفان، حج و داستان‌هایی از عالمان، دیدار با صاحب‌الامر، با راهیان حرم، جوانان حج‌گزار، حج حریم رحمت و بخشش، با حج‌گزاران در محضر پیشوایان معصوم، بانوان و حج، در عرفات عاشقان، عناوین موضوعات و بخش‌های کتاب است.

کیانیان، داوود

حج، نمایش ناب الهی، ویرایش مهدی عقابی، تهران، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ ۱، ۱۰۸ ص.

شابک: ۳-۸۰۴-۴۳۲-۹۶۴

ص: ۴۴۰

۱- کارگر، رحیم؛ محمدیاری، رحیم

مجموعه متونی است که به روش نمایشنامه به بیان رخداد‌های حج و احساسات می پردازد.

لنگی اصل

معجزه کعبه: پله های کمال، از شک تا دلدادگی

، تبریز، احرار، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۰۴ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۵۸۸۸-۹۶-۴

معرفی رخدادها و مسائل حج به زبان داستان است. این داستان که با شیوه ی اول شخص، بازگو شده درباره ی نوجوانی است که درباره ی وجود خداوند، دچار شک و تردید و در این خصوص از پدرش سؤال می کند. پدر وی که استاد دانشگاه و مترجم و مفسر قرآن است، در پاسخ به سؤال او، داستان هایی از انبیا و معجزات آن ها را بازگو می کند. و هنگامی که جلسات خداشناسی به پایان می رسد، با پسرش راهی سفر حج می شود. این سفر تحولاتی را در نوجوان ایجاد می کند.

مطهری، مرتضی (۱) (درگذشت ۱۳۵۸)

القافله التي تدير الحج، به کوشش حسینی جبلی گرگانی سیدابوالقاسم، قم، منشورات الاجتهاد، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۶ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۳۳۱-۰۴-۲

فروست: سلسله قصص الابرار- ۲

بررسی مسائل حج به زبان ادبی داستان است. این نوشتار، یکی از داستان های کتاب داستان راستان شهید مطهری است. قصه حاضر مربوط به سفری است که حضرت امام سجاد (ع) همراه قافله ای برای انجام حج عازم مکه بودند. چون ایشان کارهای شخصی را خودشان انجام می دادند، فردی به اشتباه او را خادم کاروان حساب کرده و کارهایی به وی سپردند که حضرت نیز آنها را انجام داد. وقتی کاروانیان متوجه

ص: ۴۴۱

قضیه شدند آن شخص را مورد عتاب قرار داده و نكوهش کردند که حضرت علیه السلام مانع این رفتارشان شد و نیکی به یکدیگر را سفارش خود نسبت به همگان اعلام کرد.

موسوی فر، حسن (متولد ۱۳۳۳)

بازائر جوان، رشت، کتبیہ گیل، چاپ ۱، ۱۳۹ ص.

شابک: ۴-۴۵-۸۳۷۲-۹۶۴

معرفی رخدادهای و حوادث حج به زبان داستان است. این داستان مربوط به جوان زائری است که قصد رفتن به حج و مشاهده مسجد النبی و زیارت خانه خدا دارد.

ص: ۴۴۲

فصل سوم: ادبیات کودک و نوجوان

آقامیری، کریم (متولد ۱۳۴۴)

خانه دوست: ویژه ی عمره ی مفرده، تهیه و تدوین کریم آقامیری و محمدرضا میرزایی اصفهانی (۱)، تصویرگران فرشته ارکیا و دیگران، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۲۲ ص، وزیری.

شابک: ۳-۱۴۰-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

کتابی آموزشی برای کودکان جهت آشنایی این قشر با اعمال عمره مفرده است. در این کتاب اعمال عمره در قالب تصاویر آموزش داده شده است.

اورنگ، سهیلا (متولد ۱۳۵۵)

لیلی میره زیارت، سروده سهیلا اورنگ، تصویرگر مرتضی مرجبی، تهران، اورنگ آفرین، چاپ ۱، ۱۲ ص.

شابک: ۹-۵-۹۰۵۲۰-۶۰۰-۹۷۸

مجموعه اشعاری در سطح کودکان درباره زیارت به ویژه زیارت امام رضا (ع) در مشهد مقدس است. این اشعار برای گروه سنی «ب» سروده شده است.

حسن بیگی، ابراهیم (متولد ۱۳۳۶) (به کوشش)

کعبه در قلب کوچکم: اولین سفرنامه ی حج ویژه کودکان و نوجوانان، تهران، اسپید، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۵۴ ص.

ص: ۴۴۳

۱- متولد ۱۳۵۰

عنوان دیگر: اولین سفرنامه ی حج ویژه کودکان و نوجوانان.

حسینی شیرازی، سیدمحمد (- ۱۳۸۰)

دانستنی های حج، ترجمه حسین شاهرودی، قم، کانون نشر اندیشه های اسلامی، چاپ ۱، ۱۴۱۰ ق/ ۱۳۶۸، ۳۲ ص.

فروست: سلسله فروع دین برای نوجوانان-

مجموعه اطلاعاتی درباره مراحل و مناسک حج در سطح نوجوان است. در واقع نویسنده این اثر را برای این قشر تهیه و تدوین کرده تا با معرفت قبلی به این سفر بروند.

خان، ثانی اثنین (۱)

حج: حج چیست؟ چرا تا این اندازه اهمیت دارد؟، و چه چیزهایی به ما می آموزد؟، ترجمه امیر صالحی طالقانی

(۲)، ویرایش علی شجاعی صائین، تهران، قدیانی، کتاب های بنفشه، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۳۹ ص، رحلی.

فروست: پژوهشگران نوجوان بیشتر بدانند- ۳

عنوان اصلی:

Tell me a bout Hajj

چاپ دیگری از این کتاب تحت عنوان "حج" توسط قدیانی، کتاب های بنفشه در سال منتشر شده است.

گزارشی از مراحل و مناسک حج در سطح نوجوان است. در سومین کتاب مصور و رنگی از مجموعه "پژوهشگران جوان بدانند"، مطالبی در باب مناسک حج به چاپ رسیده است. این مطالب با شرح مختصری از زندگی و اعتقادات حضرت ابراهیم (ع)- سازنده کعبه- آغاز می شود؛ آن گاه فلسفه و سرآغاز سنت قربانی دادن نیز نخستین دعوت به حج و آداب این فریضه همراه با پیامدهای آن بازگو می شود.

ص: ۴۴۴

مرغ عشق، تهران، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ ۲، ۱۳۷۸، ۶۴ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۴۳۲-۳۱۹-X

بیان برخی از رخدادها و ویژگی های حج در قالب داستان برای نوجوانان است. در این کتاب می خوانیم: "مریم و ننه مشغول تدارک برای سفر حج ننه بودند و خداحافظی از همسایه های محلی و شب قبل از سفر ننه، همه خانواده دور هم جمع شدند و بچه ها هر کدام از ننه می خواستند که سوغاتی مورد علاقه شان را برای آنها بیاورد اخبار تظاهرات مکه و دخالت پلیس و گاز اشک آور و ... پخش شده بود، ولی مریم خیلی از آنها سر در نمی آورد و فقط منتظر آمدن ننه بود. اما ننه بر خلاف دیگر

مسافران مکه نمی آمد و فقط خبرهای زد و خورد و شهید و زخمی شدن حاجی های مکه بود که می رسید و دل او را پر از غصه و نگرانی می کرد، تا اینکه"

روح افزا، سعید

دل در کنار دلدار، ویرایش علی خاکبازان، تهران، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۸۴ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۳۹۱-۳۰۴-۵-۹۷۸

فروست: کتاب اندیشه؛ پیوند با الگوها.

بیان داستانی حج ابراهیم و واقعه کربلا و ارتباط این دو با هم با زبانی ساده و روان برای نوجوانان است. این مجموعه، حکایت عشق حضرت ابراهیم (ع) به خدا و چشم پوشی او از علاقه به فرزندش را در قالب داستان روایت می کند و در دومین حکایت از حج به عنوان نمایشگاهی از زندگی خانوادگی حضرت ابراهیم سخن می گوید. حکایت مکرر و باز هم شنیدنی حماسه امام حسین (ع) در کربلا حکایت سوم کتاب است. و در چهارمین حکایت از ارزش زیارت می گوید و آن را با حج مقایسه می کند. زائر واقعی را کسی معرفی می کند که دلش را به سوی دلدار برده، همان گونه که ابراهیم (ع) و امام حسین (ع) چنین کردند.

ص: ۴۴۵

شیرازی، رضا (متولد ۱۳۳۱)

زیارت: داستان زندگی جابر بن عبدالله انصاری، تصویرگر قاضی زاده، تهران، پیام آزادی، کتابهای پرنده، چاپ ۱، ۱۶ ص.

شابک: ۹۶۴-۳۰۲-۲۳۳-۱

مجموعه داستانهای مذهبی است که ابعاد زیارت و مناسک حج را با استفاده از ادبیات داستانی برای کودکان و نوجوانان توضیح می دهد. در این کتاب داستان زندگی جابر بن عبدالله انصاری و زیارت او از مزار امام

حسین (ع) آمده است.

صدیقی، آذر

سارا به زیارت می رود، نقاشی گلریز اسلامیان، تهران، سروش (انتشارات صدا و سیما)، چاپ ۱، ۱۲ ص.

شابک: ۹۶۴-۴۳۵-۱۶۵-۷

مجموعه داستانهای مذهبی-اجتماعی است که به توصیف حج و زیارت برای کودکان و نوجوانان می پردازد.

صدیقی، حبیب الله (متولد ۱۳۳۰)

روزه و حج پایه ی چهارم ابتدایی، تالیف گروه احکام کمیته ی مکتب خانه های جنوب ایران، با مسئولیت حبیب الله صدیقی، تهران، مردم سالاری، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۲۰ ص.

شابک: ۹۶۴-۶۰۰-۵۳۳۹-۱۲-۳

فروست: سلسله آموزش احکام؛ سطح دو، شماره

معرفی حج و روزه و احکام مناسک و رخدادهای مرتبط با حاجیان البته در سطح کودک و نوجوان است.

عبدالفتاح، احمد

حج، ترجمه شکوفه هاشمی (۱)، تهران، احسان، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۱۶ ص.

ص: ۴۴۶

شابک: ۳-۴۱۹-۳۵۶-۹۶۴

فروست: مجموعه کودک مسلمان. ارکان اسلام

. غلامپور، محمد

کلاس دوم حج، تهران، جوانه ها، وابسته به مؤسسه علمی فرهنگی (نص)، چاپ ۱، ۱۳۶۹، ۲۴ ص.

فروست: کاش و کاشکی؛ ۱

فلاح زاده، محمدحسین (متولد ۱۳۳۹)

زیارت خانه خدا، تصویرگر کمال محمدی مجد (ملقن)، به کوشش مرکز تحقیقات حج، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۲۴ ص، خشتی.

شابک: ۲-۵۳-۷۶۳۵-۹۶۴

معرفی مناسک و مسائل زیارت برای نوجوانان و کودکان است. این کتاب به قلمی ساده و روان و همراه با تصاویر رنگی برای آشنایی کودکان با عمره مفرده تدوین شده است.

کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

خاطرات زیارت: مجموعه آثار کودکان و نوجوانان، زیر نظر مرکز آفرینشهای ادبی، تهران، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ ۱، ۱۳۴ ص.

شابک: ۶-۲۴۳-۴۳۲-۹۶۴

مجموعه خاطرات تعدادی از نوجوانانی که به زیارت حرم امام رضا (ع) رفته اند است. در این مجموعه ابعاد مختلف زیارت به ویژه زیارت مرقد علی بن موسی الرضا (ع)، امام هشتم شیعیان، از زبان نوجوانان بیان شده است.

کومی، عمرعلی

حج، ترجمه سمیه ضیایی (۱)، تهران، احسان، چاپ ۱، ۱۶ ص.

ص: ۴۴۷

معرفی مراحل و مناسک حج با استفاده از تصاویر متنوع برای گروه سنی ج است.

گروگان، حمید (متولد ۱۳۳۰)

سیمای مکه، تصویرگر حمیدرضا خواجه محمدی، تهران، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ ۱، ۱۳۷۵، ۲۴ ص،
خشتی.

معرفی مراحل و مناسک حج و تاریخ و جغرافیای مکه برای کودکان و نوجوانان است. این کتاب که در رده سنی نوجوانان
نوشته شده توضیحاتی درباره شهر مکه و تاریخ آن در قالب تصاویر بیان می کند.

معصومی، علی (متولد ۱۳۳۴)

قصه های کعبه، ویرایش محمد رضا علی دوست، تهران، پیام محراب، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۱۱۲ ص، رقعی.

عنوان روی جلد: قصه های اماکن مقدس - ۱ کعبه

فروست: سرگذشت اماکن مقدس - ۱

مجموعه داستان هایی درباره مکه، کعبه و طواف است. نخستین شماره مجموعه از "قصه های اماکن مقدس" شامل قصه ها و
حوادث مربوط به

کعبه در طول تاریخ است که در قالبی روایی طی چهار فصل برای نوجوانان بازگو شده است. فصول چهارگانه کتاب از
ترتیبی زمانی برخوردارند به طوری که در فصل اول داستان هایی مربوط به آغاز و نحوه ساخت کعبه ذکر شده، فصل دوم
شامل قصه هایی از کعبه در آستانه ظهور پیامبر است، فصل سوم به قصه هایی از کعبه در زمان حیات پیامبر اختصاص یافته و
در فصل چهارم داستان هایی از حوادث کعبه پس از ظهور اسلام تا قرون بعد مندرج است.

معینی زاده، محمد جواد (متولد)

زیارت، مشهد، بنیاد پژوهش های اسلامی، چاپ ۱، ۲۲ ص.

شابک: ۸- ۳۲۹- ۹۷۱- ۹۶۴- ۹۷۸

داستانی درباره زیارت امام رضا (ع) است.

مهاجر، نجف علی

زیر ناودان طلا: سفرنامه زیارت یک کودک،

تهران، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ ۱، ۸۷، ۹۰ ص، خشتی.

شابک: ۶- ۳۶۹- ۴۳۲- ۹۶۴

عنوان دیگر: سفرنامه زیارت یک کودک.

گزارش از سفر کودکی به عتبات عالیات است. از صدها سال پیش، سفرهای زیارتی به مکان هایی چون خانه ی خدا در مکه، تربت پاک پیامبر در مدینه، حرم سرور شهیدان، امام حسین (ع) در کربلا- و حرم امام رضا (ع) در مشهد، در بین مسلمانان رواج داشته است. بسیاری، بزرگ ترین نذرهای خود را برای عملی شدن آرزوها و برآورده شدن حاجت هایشان، یکی از همین سفرهای زیارتی قرار می دادند. به عنوان مثال اگر خانواده ای آرزومند داشتن فرزند بود، نذر می کرد در صورت فرزنددار شدن، موهای او را کوتاه نکند، مگر در حرم امام حسین (ع)، و

هم وزن موی کوتاه شد فرزند، به حرم، طلا هدیه کند تا خرج امور مسلمانان شود. و این نذری بود که برای نویسنده ی این سفرنامه شده بود. و خواننده ی امروزی با مطالعه داستان سفر وی به کربلا، به کربلای آن روزها سفر می کند و با آداب سفر در گذشته آشنا شده و سختی های این مسافرت های دور را به خوبی درک می کند.

مهاجرانی، سیدمحمد (متولد ۱۳۴۸)

حاجی کوچولو: احکام حج برای کودکان، تصویرگر کمال محمدی مجد (ملقن)، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۴۸ ص.

شابک: ۲- ۰۲۵- ۵۴۰- ۹۶۴

عنوان دیگر: احکام حج برای کودکان.

مجموعه احکامی در سطح کودکان برای حج گزار و سفر حج و زیارت آنان است. نویسنده به منظور آشنایی کودکان با مراسم حج به کمک شعر و تصویر این مراسم معنوی را تبیین کرده است.

ص: ۴۴۹

زیارت، تصویرگری مهدی سلطانی، مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۱۶ ص، خشتی.

شابک: ۰-۲۶۸-۹۷۱-۹۶۴-۹۷۸

گزارش زیارت مرقد رضوی توسط دو نوجوان است. «زیارت» حکایتی از یک خواهر و برادر است که قصد دارند همراه پدر و مادرشان به زیارت و پابوسی حضرت رضا (ع) بروند. مضمون داستان آداب تشریف به حرم مطهر رضوی را به دست می دهد، که از زبان پدر برای فرزندانش بازگو می شود. داستان برای گروه سنی «ب» تدوین شده و دارای تصاویری رنگی است.

نوروزی فر، محمود و گروگان، حمید

سیمای مکه، تصویرگر حمیدرضا خواجه محمدی، تهران، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ ۱، ۲۴ ص.

شابک: ۹-۳۷۶-۴۳۲-۹۶۴

مجموعه اطلاعاتی درباره شهر مکه و اماکن مقدس آن در قالب تصاویر و نقاشی هایی برای کودکان و نوجوانان است.

نوفل، عبدالرزاق (۱)

سه فریضه: نماز، روزه، حج، ترجمه محمود ابراهیمی (۲)، سقز، محمدی، چاپ ۱، ۱۴۳ ص.

شابک: ۸-۰۴-۹۷۲۰-۹۶۴

معرفی احکام نوجوانان و کودکان بر اساس فقه اهل سنت است. این کتاب ترجمه سه رساله از نویسنده تحت عنوان "فریضه الصلاه، فریضه الصوم و فریضه الحج" میباشد.

ص: ۴۵۰

۱- عبدالرزاق نوفل

۲- متولد ۱۳۱۹

ی عقوبی، مریم (متولد ۱۳۶۲) (به کوشش)

حج، تهیه و تنظیم مریم یعقوبی، طراح رایانه ای لیلا موسوی، تهران، احسان، چاپ ۱، ۱۶ ص، خشتی.

شابک: ۹۶۴-۳۵۶-۴۱۳-۴

فروست: مجموعه بخوان و رنگ کن. ارکان اسلام

زبان: فارسی - انگلیسی - عربی

معرفی احکام حج و مناسک و زیارت نوجوان بر اساس فقه اسلامی است. این کتاب که برای کودکان تهیه شده، اطلاعاتی از مراسم حج در قالب تصویر و نقاشی به کودکان می دهد.

ص: ۴۵۱

فصل چهارم: گزارش آثار هنری

ابوطالبی، عمار

موزه و پرده بافی مکه مکرمه، به کوشش معاونت آموزش و تحقیقات بعثه مقام معظم رهبری، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۴۴ ص، خشتی کوچک.

چاپ دیگر

قم، دارالحدیث، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۴۸ ص، رقعی.

معرفی موزه مکه مکرمه، مسئول حفظ اشیای قدیمی کعبه و مسجد الحرام، است. در بخش دیگری به پرده کعبه پرداخته و با معرفی کارگاه پرده بافی، آیات نوشته شده روی آن را هم مشخص نموده است. این کتاب در سال ۸۵ با قطع پالتویی، به چاپ رسیده بود که در چاپ جدید، مطالب دیگری به آن اضافه شده است.

بایرامی، جمشید (متولد ۱۳۴۰)

حج: عکس های جمشید بایرامی، تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات، چاپ ۱، ۱۳۸۴، خشتی.

شابک: ۹۶۴-۴۲۲-۷۰۳-۴

کتاب حاضر در سال های مختلف توسط ناشرین متفاوت منتشر شده

است. اطلاعات آن به صورت زیر است:

چاپ دیگر

تهران، ارغوان، چاپ ۱، ۲۸۶ ص.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۸۰۰-۴۲-۷

ص: ۴۵۳

تهران، محراب قلم، چاپ ۱، ۳۲۰ ص.

شابک: ۳-۳۶-۳۲۳۷-۹۶۴-۹۷۸

بقایی، اسدالله (۱)

(متولد ۱۳۲۷) (به کوشش)

حدیث عشق: مجموعه عکس، عکس ها خانه عکاسان ایران، مطالب و انتخاب شعرها اسدالله بقایی، تهران، شرکت انتشارت
سوره مهر، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۵۸ ص.

شابک: ۰-۵۶۴-۵۰۶-۹۶۴-۹۷۸

مجموعه ای از تصاویر زیبا و هنرمندانه است. این مجموعه در راستای معرفی زائران و شناخت سرزمین عربستان با تلاش خانه
عکاسان ایران فراهم آمده است. کتاب دربردارنده تصویرگری های عاشقانه سفر حج و مناظر دلربای حرمین شریفین و جلوه
های بقاع متبرکه بقیع و جذبه های خوش مناسک است. در کنار تصاویر، اشعاری درباره اماکن مقدس آمده است.

حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت

آلبوم مصور حج ۱۳۸۵ / ۱۴۲۷ ق، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۹۰ ص، رحلی.

این مجموعه تصاویری از فعالیت های بعثه مقام معظم رهبری در حج سال ۱۳۸۵ است. این عکس ها گویای ابعاد فعالیت های
بعثه و نیز بیانگر ابعاد

مختلف حج، چگونگی اجرای مناسک و رفتارهای زائران و دیگر جوانب حج و زیارت است.

رحیمی، ابوالفضل و دیگران

محرم راز، متن ابوالفضل رحیمی، تهیه و تنظیم انتشارات طلوع اندیشه، طراحی زهرا جلالی اشکوری، معصومه جندقی زاده،
خطاط هادی پناهی، قم، طلوع اندیشه، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۴۴ ص.

ص: ۴۵۴

عنوان روی جلد: محرم راز: آلبوم عکس های مکه و مدینه.

فرهنگستان هنر جمهوری اسلامی ایران

حج در آینه تصویر، به کوشش مؤسسه فرهنگی - هنری صبا (وابسته به فرهنگستان هنر)، تهران، فرهنگستان هنر جمهوری اسلامی ایران، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۹۰ ص.

شابک: ۵-۷۰-۲۹۸۶-۹۶۴-۹۷۸

گزارشی از نمایشگاه عکس حج (: تهران) است. تصاویر عرضه شده گویای جنبه های مختلف حج و حاجیان است.

مقیم، حمیدرضا

خانه های نور: بارگاه چهارده معصوم، عکاس حمیدرضا مقیمی و مهدی فیروزان، تهران، نشر کلید، چاپ ۱، ۱۱۱ ص.

شابک: ۲-۳-۹۰۶۴۵-۹۶۴

میردامادی، حسن (به کوشش)

الصور: تفضیح اعلام آل سعود، تهران، مرکز تحقیقات و انتشارات حج، چاپ ۱، ق/، ۵۲ ص.

عنوان دیگر: تفضیح اعلام آل سعود.

[عکس ها: افشاگر تبلیغات آل سعود. انگلیسی]، تهران، مرکز تحقیقات و انتشارات حج، چاپ ۱، ۱۳۶۷.

این کتاب به زبان انگلیسی است. اطلاعات مأخذشناسی آن:

snoitacilbuP dna hcraeseR jjaH rof retneC ,narheT ,idamadriM nassaH yb ,stnuts , ۱۹۸۸.
adnagaporp siduas eht gnisopxe ,shpargotohP

مجموعه ای از عکس های مربوط به حوادث حج خونین سال ۱۳۶۶ است. گردآورنده، به گونه ای این عکس ها را انتخاب و چیده است که ماهیت رژیم آل سعود را افشا می کند و زمینه ساز هدایت و راهنمایی مردم است.

ص: ۴۵۵

ناطقى، احمد (متولد ۱۳۳۷)

مشق عشق: مجموعه عكسهاى مصور حج، عكاس احمد ناطقى، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۲۴۰ ص، خشتى بزرگ.

شابك: ۳-۸۹-۷۶۳۵-۹۶۴

مجموعه عكس هاىى از اماكن مقدس مكه و مدينه است. اين تصاوير گويائى رفتار حجاج، روش اجراى مناسك، روابط و مناسبات دو دولت ايران و عربستان و ديگر جوانب حج و زيارت است.

ص: ۴۵۶

اسلامی، محسن

هزار واژه پر کاربرد زبان انگلیسی در کنگره عظیم حج، قم، فقاقت، چاپ ۳، ۱۳۸۷، ۴۸ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴-۷۹۱۱-۴۱-۶

واژه نامه ای از لغات متداول در حج و ترجمه فارسی آنها است. این کتاب برای دانشجویان اعزامی به سفر حج تهیه شده است. گردآورنده به توضیح هزار واژه پر کاربرد زبان انگلیسی در صحنه حج اقدام نموده است. مؤلف این کتاب با پرداختن به واژگان و کلمات مهم و پر کاربرد فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و عمومی سعی نموده است یک بانک مختصر کلمات و واژگان را در اختیار دانشجویان قرار دهد که در اثنای گفتگوی خویش از آن استفاده کنند این کلمات به صورت الفبایی تنظیم شده است و خوانند می تواند به آسانی کلمه مورد نظر خویش را جستجو کند.

اشکبوس، عادل (متولد ۱۳۴۰) و دیگران

الحوارات (۲): ویژه کارگزاران حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۱۵ ص، رحلی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴-۱۶۷-۰

شورای تألیف: عادل اشکبوس، حسین ایران دوست، علی چراغی، محمدعلی حسینی کمال آبادی، علی خیره دست.

ص: ۴۵۷

عنوان دیگر: آموزش ساده و کاربردی مکالمه عربی (ویژه مأموران پذیرایی، مدیران و معاونان).

راهنمای مکالمه با مردم عربستان و اتباع دیگر کشورها در سفر حج است. این کتاب بر اساس نیازهای کارگزاران حج و زیارت و توسط اساتید مکالمه سازمان حج و زیارت تألیف شده است.

بانپور، احمد

عربی آسان در سفر: راهنمای آسان برای سفر به مکه مکرّمه، مدینه منوره عتبات عالیات، سوریه و کشورهای عربی، مشهد، راز توکل، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۸۴ ص، رقعی.

شابک: ۹-۶۸-۵۹۲۳-۹۶۴

سالاریان، خادمعلی و رجائی، سیدجواد

حوارات حول شؤون الحج خاصّ لمسؤولی قوافل الحج والعمره ومساعدیهم، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۵، ۹۰ ص، پالتویی.

کتاب آموزشی زبان عربی برای کارگزاران مراسم حج است. آشنایی با

زبان و گفتگوی عربی، موفقیت مدیران کاروان ها و دیگر عوامل اجرایی و خدماتی را به میزان بسیاری افزایش می دهد. در این باره کلاس های آموزش زبان عربی، برای مدیران و معاونان حج، در سال ۷۳ در دفتر حج خراسان برگزار گردید و کتاب حاضر دروس تدریس شده این کلاس ها است.

المحاورات الیومیه فی موسم الحج، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۶، ۹۶ ص، رقعی.

شابک: ۰-۱۹-۶۲۹۳-۹۶۴

چاپ دیگر

گفتگوهای روزمره در موسم حج، ترجمه محمود خیری (۱)، رشت، دانشگاه

ص: ۴۵۸

گیلان، چاپ ۱، ۷۸ ص.

شابک: ۱-۳۱-۷۳۹۲-۹۶۴

عنوان اصلی: المحاورات الیومیة فی موسم الحج فی اللغتين الفصحی و الدراجة.

مجموعه اصطلاحات و لغات ضروری جهت مکالمه و گفت و گوی حجاج با مردم عربستان در ایام حج است. مضامین این گفتگوها، معمولی و اعتقادی و سیاسی است که به دو صورت عربی فصیح و لهجه عامیانه تدوین شده است.

صافی، حسین

عربی محلی در سفر: راهنمای زائران به عتبات عالیات، قم، هستی نما، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۹۲ ص، رقعی.

شابک: ۶-۳۷-۸۲۱۴-۹۶۴-۹۷۸

راهنمای آموزشی زائران فارسی زبان است که جهت انجام زیارت به شهرهای مقدس عراق و دیگر زیارتگاه ها سفر می کنند. در این راهنما مجموعه ای از لغات، اصطلاحات و واژه های حوزه ارتباطات عمومی و عبارات کوتاه به همراه معادل های عربی آمده است و می تواند وسیله مناسبی برای ایجاد ارتباط میان افرادی که به این دو زبان تکلم می کنند، باشد. در بخش دوم فهرست الفبایی واژه های فارسی و معادل های عربی آن آمده است.

معروف، یحیی (متولد ۱۳۴۴)

مکالمه عربی: ویژه سفرهای زیارتی، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۲۸۰ ص، رقعی.

شابک: ۶-۰۳۸-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

مجموعه اصطلاحات و لغات عربی جهت مکالمه به زبان عربی در سفرهای زیارتی است. امروزه اهمیت سفر به اماکن زیارتی، مثل مکه، مدینه و عتبات عالیات بر کسی پوشیده نیست. از آن جایی که مردم این کشورها عرب زبان هستند آموختن مکالمات روزمره عربی برای زائرین

ص: ۴۵۹

ضروری به نظر می‌رسد. این کتاب زائرین بیت الله الحرام و حتی کسانی را که به کشورهای عربی سفر می‌کنند، کمک می‌کند تا بتوانند نیازهای ضروری خود را با استفاده از آن برطرف سازند. کتاب مشتمل بر گفت و گوهای ضروری شامل گفت و گو در اماکن زیارتی، مناسک حج، گمرک، فرودگاه، هتل، مطب پزشکان، بیمارستان‌ها، فروشگاه‌ها، پست و تلفن، سالن غذاخوری، پلیس، بانک، موزه، پوشاک و ده‌ها موضوع ضروری دیگر است تا حجاج بیت الله الحرام و زائران عتبات عالیات و نیز مسافران کشورهای عربی بتوانند نیازهای ضروری خود را با استفاده از آن برطرف کنند. همچنین تصاویری در کتاب آمده که دستاورد سفر مؤلف به کشورهای عربی است.

یادگاری، عبدالمهدی (متولد ۱۳۰۸) (به کوشش)

با ما به مکه بیایید، تهران، اسلامی، چاپ ۱/، ۱۰۸ ص، وزیری.

مجموعه‌ی برخی اصطلاحات مورد نیاز زائران ایرانی سفر حج جهت مکالمه در عربستان است. نیز همراه با ترجمه فارسی آنها است.

راهنمای سفر به سوریه: مکالمه به لهجه مردم سوریه، تهران، دفتر نشر فرهنگ قرآن، چاپ ۱، ق/، ۱۶۰ ص.

بالای عنوان: با فرهنگ مردم سوریه آشنا شویم.

یزدان پناه، مهرعلی

محاوره الیومیة الجدیة حاوی نیازمندیهای روزمره مکالمه عربی مدیران کاروانها و جهانگردان و زائران، آمل، اشک قلم، چاپ ۱، ۱۶۲ ص.

شابک: ۰-۰-۹۴۳۸۳-۹۶۴

مجموعه متون گفتگوی حجاج با هتل دار، دکان دارها و غیره است. ترجمه فارسی گفتگوهای عربی هم آمده است. و در صدد رفع نیازهای آنها است.

ص: ۴۶۰

آزاد قزوینی، علی (۱)

آراء فقهیه فی المواضيع التالیه:- مسائله رویه الهلال بالا-جهزه المتطوره،- مساله وحده الافق و اختلافها،- مساله الطواف من الطابق العلوی،- مساله ...، قم، آل فاضل، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۲۵۶ ص، وزیری.

شابک: ۲-۶-۹۴۵۷۰-۹۶۴

جلد دوم از این مجموعه به تحلیل فقهی درباره چند موضوع مثل رؤیت هلال با چشم مسلح و ابزار تکنیکی جدید و از جمله به طواف از مکان مرتفع و بالاتر از کعبه می پردازد.

فقه الجمرات، قم، آل فاضل، چاپ ۱، ۱۴۲۴ ق، ۱۹۰ ص، وزیری.

شابک: ۳-۰-۹۴۵۷۰-۹۶۴

بررسی فقهی رمی جمرات به عنوان یکی از مناسک حج است. نویسنده، در صدد است با تحلیل نظریات فقها و عبارات روایات محل جمره، معانی جمره و حدود رمی جمرات را شناسایی کند. او تعاریف لغوی خ جمره خ را در کنار دیدگاه های شهید اول تحلیل کرده و با استناد به متون تاریخی،

تاریخ ساختن ستون جمرات را مشخص و احکام فقهی آن را به صورت استدلالی ارائه داده است. کتاب حاضر در حقیقت حاصل نظریات فقهی نویسنده است و تحقیقات او درباره این موضوع، مورد اختلاف میان فقیهان شیعه و اهل سنت است.

ص: ۴۶۳

احمدی زنجانی، زین العابدین (۱) (متولد ۱۳۰۸)

بیان تحریر الوسیله للامام الخمینی: کتاب الحج، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، چاپ ۱، ۷۴۸ ص.

شابک: ۹۷۳-۹۶۴-۳۳۵-۷-۹۷۸

شرح کتاب تحریر الوسیله از امام خمینی است. خود کتاب تحریر الوسیله، شرح کتاب وسیله النجاه از ابوالحسن اصفهانی است. فقط کتاب حج در اینجا معرفی شده و شامل شرح و بررسی احکام حج است.

احمدی فقیه یزدی، محمد حسن (۲)

رساله وجیزه فی حدود المطاف فی الواجب من الطواف، قم، آیات بینات، چاپ ۲، ۱۳۸۳، ۷۲ ص، وزیری، عربی.

شابک: ۹۶۴-۹۵۴۲۷-۵-۲

بررسی استدلالی احکام طواف حج است. این رساله کوتاه، تقریر درس های آیت الله احمدی فقیه در زمینه مناسک حج درباره کیفیت، آداب و واجبات طواف و به ویژه حدود و مقدار مکان طواف در حج عمره و تمتع است. در هر بحث ابتدا آیات و کیفیت استنباط از آن آمده و سپس برداشت و اقوال دیگر فقیهان تحلیل و نقد شده است. نویسنده علاوه بر بحث قرآنی و فقهی، سند روایات را هم بررسی و نقد می کند.

امینی، عبدالحسین (۳) (۱۳۴۹-۱۲۸۱)

المتعان بین النص و الاجتهاد من کتاب «الغدیر»، گزیده ی سیدطاهر موسوی، قم، الغدیر، چاپ ۱، ۱۴۱۹ ق، ۱۷۸ ص، رقعی، عربی.

عنوان اصلی: الغدیر فی الکتاب و السنه و الأدب.

ص: ۴۶۴

۱- آیت الله احمدی؛ احمدی، زین العابدین

۲- فقیه یزدی، محمد حسن

۳- علامه امینی؛ امینی، عبدالحسین احمد

بررسی ادله و مستندات و نیز آراء و تحلیل های فقهی در زمینه دو متعه یعنی ازدواج متعه و حج تمتع است. نویسندگان اجتهادات شخصی خلیفه دوم عمر بن خطاب و تحریم دو متعه ی فوق را نقد کرده و آن را موضع گیری در برابر دستورات صریح پیامبر اسلام (ص) نسبت به حج عمره و متعه (ازدواج موقت با زنان) و مسائلی مانند طلاق می داند. او این نوع اجتهادات را نوعی اعتراض به اوامر و نواهی خدا و رسول او (ص) می داند و آن را موجب از میان رفتن اصل دین می شمارد. برخی از عناوین کتاب چنین است: عوامل تحریم متعه توسط عمر، مخالفت صحابه و تابعان با عمل عمر، و احادیث صریح دال بر جواز متعه و حج عمره.

انصاری، مرتضی بن محمد امین (۱) (۱۲۱۴-۱۲۸۱ ق)

کتاب الحج، به کوشش لجنه تحقیق تراث الشیخ الاعظم، با همکاری مؤسسه آل البیت (ع) لإحياء التراث، قم، مجمع الفکر الإسلامی، ۱۴۲۵ ق، ۱۳۶ ص، وزیری، عربی.

شابک: ۹۶۴-۵۶۶۲-۶۲-۱

بررسی استدلالی مناسک حج بر اساس فقه شیعه امامیه است. این کتاب

در اصل تعلیقات شیخ مرتضی انصاری بر مباحث کتاب حج ارشاد الاذهان علامه حلی است. در ارشاد الاذهان، این باب شامل چهار مبحث انواع حج، شرایط حج، افعال حج و لواحق حج است اما شیخ فقط بر دو مبحث اول تعلیقه نگاشته و به بررسی جوانب مختلف هر مسئله و ذکر تحقیقات و استدلال های فقهی خود پرداخته است. این کتاب یک تحریر فارسی هم دارد که به قلم خود شیخ است و در قسمت دوم این اثر، بر اساس نسخ خطی متعددی چاپ شده است. تحریر فارسی کتاب الحج، بر اساس گفته شیخ انصاری به گونه ای نوشته شده که موافق احتیاط باشد. به همین سبب، فقهای بزرگی چون میرزا محمدحسن شیرازی و آخوند خراسانی و محمد کاظم یزدی بر آن حاشیه نوشته اند. حواشی این بزرگان در پاورقی صفحات منعکس شده است.

ص: ۴۶۵

بروجردی، سیدحسین (۱) (۱۲۵۳-۱۳۴۰)

شرح رساله آیت الله سیدمحمدحسین بروجردی، شرح و حاشیه ی سیدمحمدجواد موسوی غروی (۲)، ویرایش سیدعلی اصغر موسوی غروی، تهران، نگارش، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۶۴۱ ص، وزیری.

شابک: ۸-۴-۹۱۳۵۴-۹۶۴

شرح و تبیین و تعلیقه بر رساله فارسی آیت الله بروجردی است. نویسنده هر یک از مسائل متن را آورده و در زیر آن ضمن بیان فتاوی خود، در مواردی هم به شرح موضوع پرداخته است. از جمله مسائل و مباحث حج را به تفصیل آورده زیرا آیت الله غروی در مسائل حج تبصره ویژه دارد. از آنجایی که شرح نگاری بر رساله فارسی در بین علما چندان معمول نبوده، این شرح در نوع خود ابتکاری است که اخیراً صورت پذیرفته و در واقع

همان تعلیقات شارح بر متن اصلی رساله است. در مواردی که نظریات و فتاوی شارح با ماتن از یک مبنای فقهی و اصولی سرچشمه می گیرد، هیچ گونه شرحی بر متن رساله نوشته نشده و در واقع همان متن، فتاوی شارح نیز محسوب می شود. این رساله در قالب ۲۸۴۰ مسئله فراهم آمده است.

تبریزی، جواد (۳) (متولد ۱۳۰۵)

التهدیب فی مناسک العمره و الحج، قم، دارالتفسیر، چاپ ۱، ۱۴۲۳ ق، ۳ جلد، وزیری، عربی.

شابک: ۵-۹۹-۶۳۹۸-۹۶۴

پژوهشی است درباره مناسک حج و عمره. نویسنده به شیوه فقه استدلالی امامیه و با استناد به آیات قرآن و روایات اهل بیت (ع) به بررسی

ص: ۴۶۶

۱- آیت الله بروجردی؛ آقا حسین بروجردی؛ طباطبایی بروجردی، سیدحسین؛ بروجردی، سیدمحمدحسین

۲- ۱۳۰۱-۱۳۶۶

۳- آیت الله میرزا جواد؛ آیت الله تبریزی

مناسک حج و عمره بر اساس دیدگاههای سیدمحمد کاظم یزدی در عروه الوثقی پرداخته است و ضمن تشریح دیدگاههای سید، دیدگاههای خود و مسائلی را که سیدبه آنها پرداخته، تبیین کرده است. محور مسائل مورد نظر عبارت اند از: وجوب حج، شرایط وجوب حج، استطاعت، نذر و عهد و سوگند در حج، نیابت در حج، وصیت در حج، حج مستحبی، اقسام عمره، اقسام حج، حج تمتع، مواقیت حج و شرایط و محرمات احرام.

تنقیح مبانی العروه: کتاب الحج، قم، دارالصدیقه الشهیده (س)، چاپ ۱، وزیری.

شابک: ۲-۲۲-۸۴۳۸-۹۶۴-۹۷۸

شرح کتاب العروه الوثقی از سیدمحمد کاظم طباطبایی یزدی است. این جلد به شرح استدلالی احکام حج بر اساس فقه شیعه می پردازد

حسینی، سیدجعفر (متولد ۱۳۲۳) (مقرر)

منهاج الناسک الی ادله المناسک تقریراً لباحث آیه الله الشیخ علی المروجی القزوینی، تقریر توسط سیدجعفر حسینی، قم، پرهیزگار، چاپ ۱، ق/۴، جلد، وزیری.

شابک: ۶-۰۱-۷۶۸۸-۹۶۴

جلد سوم در سال ۱۳۸۸ توسط دارالتفسیر منتشر شده است.

چاپ دیگر

قم، بهمن آرا، چاپ ۱، ق/.

تقریرات درس آیت الله علی مروجی قزوینی در باب احکام و مناسک حج است. بررسی قسمتی از احکام و مناسک حج است. نویسنده به شیوه فقه استدلالی امامیه و با استناد به روایات اهل بیت، مباحث حج از جمله وجوب حج و شرایط وجوب آن را مورد نقد و بررسی قرار داده است. مؤلف، شرایط وجوب حج را بلوغ عقل و استطاعت می داند و قلمرو استطاعت را امری عرفی دانسته و بر آن است که هرگاه کسی عرفاً توانایی بدنی و زاد و توشه و امنیت داشته باشد حج بر او واجب است. احتمالاً متن درس استاد، کتاب مناسک الحج از آیت الله خوئی است.

ص: ۴۶۷

خوئی، سید ابوالقاسم (۱) (۱۲۷۸-۱۳۷۱)

المعتمد فی شرح المناسک: کتاب الحج، محاضرات ابوالقاسم الموسوی الخوئی، به کوشش محمدرضا موسوی خلخالی، قم، لطفی، ۱۴۱۰ ق

/ ۱۳۶۹

، وزیری.

فروست: منشورات مدرسه دارالعلم؛ ۱۷

چاپ دیگر

قم، مؤسسه احیاء آثار الامام الخوئی، شرکه التوحید للنشر، جلد ۲۷، چاپ ۳، ۱۳۷۷، ۵۵۸ ص، وزیری.

شابک:

X

- ۱۵ - ۶۰۸۴ - ۹۶۴

تقریر درس های آیت الله خوئی توسط محمدرضا خلخالی است. محور درس های استاد، مناسک حج کتاب العروه الوثقی است و در واقع این کتاب شرح مناسک می باشد.

دستغیب حسینی شیرازی، سیدعلیمحمد (۲) (متولد ۱۳۱۳) (شارح)

الهادی الی مناسک الحج: الجزء الثالث من کتاب الحج، قم، فلاح، چاپ ۱، ۱۳۸۴ / ۱۴۲۶ ق، ۴۳۶ ص، وزیری، عربی.

شابک: ۲ - ۵۵ - ۷۲۰۸ - ۹۶۴

عنوان عطف: الهادی الی طریقہ الوسطی فی شرح العروه الوثقی.

مجموعه فقه استدلالی در احکام حج است. نویسنده این جلد را از تروک احرام آغاز کرده و در آن، با ارائه فتوای خویش، به شرح فقهی و استدلالی آن پرداخته و با بررسی روایات و آیات از کتاب های معتبر روایی شیعه، مسئله را بررسی کرده و دلایل این فتوا را ارائه کرده است. تروک احرام، طواف و شرایط آن، نماز طواف، عنوان فصلها و موضوعات کتاب است. در واقع این کتاب شرح العروه الوثقی شرح کتاب الحج است.

ص: ۴۶۸

۱- آیت الله خوئی؛ آیت الله سید ابوالقاسم خوئی؛ امام خوئی

۲- آیت الله دستغیب؛ دستغیب شیرازی؛ سید علی محمد

روحانی، سیدمحمد (۱) (- ۱۳۷۶)

المرتقى الى الفقه الارقى، كتاب الحج، تقريرا لباحث محمد الحسينى الروحانى، به كوشش محمد صادق الجعفرى، باهتمام مؤسسه الجليل للتحقيقات الثقافيه، تهران، دار الجلى، مؤسسه الجلى، ۱۴۱۹ ق، ۲ جلد، وزيرى.

بررسی استدلالی احکام حج بر اساس فقه جعفری و آراء فقهای شیعه است.

سبحانی تبریزی، جعفر (۲) (متولد ۱۳۰۸)

الحج فى الشریعه الإسلامیه الغراء، قم، مؤسسه الإمام صادق (ع)، جلد اول، چاپ ۱، ۱۴۲۴ ق / ۱۳۸۵، ۷۳۶ ص، وزیرى، عربی.

شابک: ۷-۱۳۲-۳۵۷-۹۶۴

بررسی فقهی مسائل و احکام عبادی حج است که بر اساس آموزه های فقه شیعی و مستند به ادله اجتهادی عرضه شده است. نویسنده در این اثر با مبنا قرار دادن کتاب فقهی العروه الوثقی سیدمحمد کاظم یزدی، مجموعه مطالب و فروع مباحث خود را در سه فصل کلی زیر ارائه کرده است. فصل اول درباره وجوب شرعی و رکن بودن حج؛ فصل دوم در شرایط وجوب حجه الاسلام؛ فصل سوم در حج واجب به واسطه نذر و عهد و قسم.

جلد دوم: قم، مؤسسه الإمام صادق (ع)، چاپ ۱، ۱۳۸۴ / ۱۴۲۶ ق، ۸۴۶ ص، وزیرى.

شابک: ۵-۱۹۵-۳۵۷-۹۶۴

بررسی برخی احکام حج بر اساس فقه امامیه و به روش استدلالی است. این جلد فصل چهارم تا بیست و سوم را شامل می شود و عناوین برخی از فصول آن عبارت اند از: حج زیبایی، وصیت حج، الحج المندوب، اقسام

ص: ۴۶۹

۱- آیت الله روحانی؛ حسینی روحانی، سیدمحمد

۲- آیت الله سبحانی

عمره، اقسام حج، چگونگی حج تمتع، مواقیت، احکام المواقیت، مقدمات الاحرام، کیفیت احرام.

جلد سوم: قم، مؤسسه الإمام صادق (ع)، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۶۲۴ ص، وزیری.

شابک: ۴-۲۴۰-۳۵۷-۹۶۴

بررسی برخی از مسائل و احکام حج بر اساس فقه شیعه و به روش استدلالی است. این جلد فصل بیست و چهارم از کتاب را شامل می شود و عنوان فصل عبارت است از: القول فی تروک الاحرام والمحرّمات.

جلد چهارم: قم، مؤسسه الإمام صادق (ع)، چاپ ۱، ۱۳۸۵ / ۱۴۲۷ ق، ۴۸۳ ص، وزیری.

شابک: ۴-۲۴۰-۳۵۷-۹۶۴

شرح مسائل و احکام باب حج از کتاب العروه الوثقی تألیف سیدمحمدکاظم یزدی است. در شرح موضوعات و بیان هر مسئله فقهی، جوانب مختلف مطلب به همراه نقل آراء فقیهان و تحلیل و نقد آنها آمده و مستندات گوناگون از ادله اربعه ذکر شده است. این جلد به مباحث طواف، سعی، تقصیر، وقوف در عرفات و مشعر الحرام اختصاص دارد.

جلد پنجم: قم، مؤسسه الإمام صادق (ع)، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۶۱۲ ص، وزیری.

شابک: ۴-۲۴۰-۳۵۷-۹۶۴

بررسی احکام فقهی پیرامون مناسک و مسائل حج به روش استدلالی است. جلد پنجم از فصل ۲۰ تا ۲۹ را پوشش داده و در آن جزئیات و فروع مربوط به احکام و مسائل منی، قربانی، رمی جمرات، عمره مفرده، شرایط و اجزاء اعمال منی تشریح شده است. توضیح مسائل و مناسک منی علاوه بر مسائل فقهی، مبانی روایی، آیات و ادله هر مسئله با تفصیل کنکاش و نحوه استنباط احکام تبیین شده است.

سهلانی، حیدر

فقه العتبات المقدسه، قم، دلیل ما، چاپ ۱، ۴۸۳ ص، وزیری.

شابک: ۱-۳۸۴-۳۹۷-۹۶۴-۹۷۸

مجموعه بررسی هایی در زمینه زیارت عتبات مقدس و زیارتگاه ها است.

ص: ۴۷۰

اصل این کتاب، رساله کارشناسی ارشد نویسنده در رشته فقه دانشگاه کوفه (جامعه الکوفه) بوده است. نویسنده در این کتاب مباحث فقهی مربوط به حدود مکانی، اداره و تولیت، امور مالی، تصرفات شخصی اماکن مقدس عتبات عالیات را بررسی کرده است.

شیرازی، عبدالله (۱) (۱۲۷۱-۳۶۳)

محاضرات فی الفقه الاسلامی: کتاب الحج، بقلم محمدتقی الطبسی، مشهد، بی نا، ۱۳۹۹ ق، ۲۳۹ ص، وزیری.

تقریر درس های آیت الله شیرازی به قلم محمدتقی الطبسی است. بررسی احکام حج و وظایف حجاج بر اساس فقه امامیه است.

صابری همدانی، احمد (۲)

کتاب الحج، قم، مطبعه الخیام، چاپ ۱، ۱۳۵۸، وزیری.

بررسی مسائل و احکام حج بر اساس فقه شیعه امامیه و به ویژه استدلالی است.

طباطبائی، محمدرضا (متولد ۱۳۲۷)

تحریر شرح اللمعه: کتاب الحج و العمره

، تحقیق محمد رضا طباطبائی و کمال الدین الخدابی، قم، دارالعلم، ۱۴۲۷ ق، ۳۰۰ ص، وزیری.

شابک: ۸-۱۸-۹۹۷۲-۹۶۴

بازنگاری و تجدید متن شرح اللمعه است. کتاب اللمعه از شهید اول و شرح اللمعه از شهید ثانی است. این کتاب به روش استدلالی و بر اساس فقه امامیه به احکام و وظایف مکلفین پرداخته و در این مجلد فقط وظایف حجاج را بررسی کرده است.

ص: ۴۷۱

۱- آیت الله شیرازی؛ موسوی شیرازی، عبدالله

۲- آیت الله صابری همدانی؛ صابر همدانی، احمد

طباطبائی قمی، حسن (۱) (متولد ۱۲۹۲)

کتاب الحج، بی جا، باقری، ق/، ۳ جلد، وزیری.

بررسی مسائل و احکام حج بر اساس فقه شیعه امامیه و به ویژه استدلالی است.

طباطبائی قمی، سید تقی (۲) (متولد ۱۳۰۱)

مصباح الناسک فی شرح المناسک، تصحیح غالب سیلاوی، قم، محلاتی، چاپ ۱، ۱۴۲۵ ق، ۵۱۸ ص، وزیری، عربی.

شابک: ۴-۱۹-۷۴۵۵-۹۶۴

چاپ دیگر

به کوشش عباس حاجیانی، قم، مطبعه الخیام، ۱۴۰۲ ق، وزیری.

شرح و توضیح مسائل مورد ابتلا در حج به روش استدلالی است. شارح، بیان مسائل حج را بر اساس کتاب المناسک آیت الله خوئی قرار داده

است. در توضیح و تشریح هر مسئله، مستندات قرآنی و روایی آن، همراه اقوال فقیهان شیعه گزارش شده و مجموعه ای از مناسک حج شامل اقسام حج، مواقیت، واجبات، تروک احرام و مستحبات حج در آن مورد بحث قرار گرفته است. آیت الله خوئی کتاب خود را به شکل رساله های عملیه نگاشته است، اما شرح آن حالتی کاملاً استدلالی دارد. بعلاوه، شارح آراء او را در بسیاری از موارد مورد نقد قرار می دهد

عطائی اصفهانی، علی (متولد ۱۳۱۷)

تحقیق دقیق حول الجمرات، ترجمه به عربی علی الدریع (۳)، قم، امیرالعلم، چاپ ۱، ۱۵۵ ص، پالتویی.

شابک: ۰۳-۰۷-۷۹۵۵-۹۶۴

ص: ۴۷۲

۱- آیت الله طباطبایی قمی، حسن

۲- آیت الله طباطبایی، حسن

۳- متولد ۱۹۷۲ م

عنوان روی جلد: التحقيق العميق فى الجمرات و الرمی اليها.

عنوان اصلی: تحقیق دقیق درباره جمرات و رمی بر آنها.

تحقیقی دقیق درباره جمرات و رمی بر آنها، قم، امیرالعلم، چاپ ۲، ۱۳۸۲، ۱۷۱ ص، پالتویی.

شابک: ۰-۷-۹۳۰۸۹-۹۶۴

بررسی احکام رمی جمرات (سنگ زدن به شیطان) از جمله ضرورت یا عدم ضرورت اصابت سنگ ها به ستون ها در هنگام رمی جمرات است.

قربانی در کشتارگاه های فعلی منی، قم، مطبوعاتی امیر، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۱۸۴ ص، رقعی.

چاپ دیگر

قم، امیرالعلم، چاپ ۱، ۲۱۰ ص.

شابک: ۰-۰۳-۷۹۵۵-۹۶۴

نویسنده با استفاده از آیات سوره حج و بقره، روایات و فتاوی امام خمینی درباره هدی به حل شبهه اسراف پیرامون قربانی در کشتارگاه های فعلی منی می پردازد. وی به شیوه استدلالی و تحقیقی در صدد پاسخگویی به مطالب کتاب الفقه علی المذاهب الخمسه است. در بخش پایانی، آیات و روایاتی آورده شده که مضمونشان گویای آن است که خود عمل قربانی در منی مطلوب خداوند و نشانه قبولی اعمال است.

غریفی بحرانی، سید محمود (۱)

الدمی والعرائس المجسمه، قم، مؤسسه السیده المعصومه، چاپ ۱، ۱۴۲۷ ق، ۱۶ ص، پالتویی.

شابک: ۰-۳-۶۶-۸۹۷۵-۹۶۴

فروست: کوثر الشریعه ۲

بررسی احکام خرید سوغاتی برای کودکان مثل عروسک و برخی اشیاء

ص: ۴۷۳

شبهه مجسمه، در سفرهای زیارتی و به ویژه سفر حج است. بر اساس فقه شیعه به ادله و مبانی و نیز تحلیل احکام خرید اسباب بازی به ویژه عروسک می پردازد.

فاضل لنکرانی، محمدجواد

الطواف بالكعبه المشرفة من المطایق الاول، قم، مرکز فقه الاثمه الاطهار (ع)، بی تا، ۳۵ ص، جیبی.

بررسی مسائل و احکام طواف کعبه بر اساس آراء فقهای امامیه و به روش استدلالی است.

فاضل موحدی لنکرانی، محمد (۱) (متولد ۱۳۱۰)

سیری کامل در خارج فقه معاصر: کتاب الحج: با استفاده از دروس خارج فقه حضرت آیت الله العظمی فاضل لنکرانی، به کوشش محمد دادستان، قم، انتشارات فیضیه، جلد ۲، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۶۲۴ ص، وزیری.

تقریر دروس خارج فقه آیت الله محمد فاضل لنکرانی در باب حج است. بررسی احکام حج به روش فقه استدلالی به ویژه مسائل و احکام استطاعت در حج، اختلاف ورثه میت در نیابت حج او، قضای حج، اجیر گرفتن در حج، احکام نذر و شروط مستطیع شدن از لحاظ مالی و جانی بیان شده است. نگارنده با استفاده از روایات فقهی و همچنین با بهره گیری از مباحث و قواعد اصول فقه به تجزیه و تحلیل مباحث فقهی در باب حج می پردازد.

فیاض، محمد اسحاق (۲) (متولد ۱۹۳۴ م)

تعالیق مبسوطه علی مناسک الحج، لسیدنا و استاذنا ... ابوالقاسم الخوئی، قم، محلاتی، ۱۴۱۸ ق / ۱۳۷۶.

ص: ۴۷۴

۱- آیت الله فاضل؛ آیت الله فاضل لنکرانی؛ آیت الله فاضل قفقازی؛ لنکرانی، محمدافاضل

۲- آیت الله فیاض؛ اسحاق فیاض، محمد

شرح کتاب مناسک حج آیت الله سید ابوالقاسم خوئی توسط آیت الله فیاض (از شاگردان آیت الله خوئی) است. ایشان بر اساس فقه امامیه به شرح و توضیح احکام حج می پردازد. فیاض از مراجع کنونی شیعه و ساکن نجف اشرف است.

قیسی عاملی، احمد اسعد

کتاب الحج: تقریر اباحت سماحه الاستاذ الشيخ محسن الوحيد الخراسانی، قم، مدرسه الامام باقرالعلوم، ۱۳۸۶، وزیرى.

۹۷۸ - ۹۶۴ - ۲۶۹ - ۴۱۰ - ۵

تقریر درس های آیت الله محسن وحید (فرزند آیت الله العظمی وحید خراسانی) است. این کتاب به شرح و توضیح احکام حج بر اساس فقه امامیه می پردازد.

گلپایگانی، سیدمحمدرضا (۱) (-)

کتاب الحج، تقریر اباحت سیدمحمدرضا موسوی گلپایگانی، به کوشش احمد صابری همدانی، قم، دار القرآن الکریم، ۱۴۰۰ ق/ ۱۳۵۸، ۲ جلد، وزیرى.

تقریر درس های آیت الله گلپایگانی در زمینه شرح احکام حج است.

اللویم، عبدالهادی شیخ محمد

بحوث فی فقه الحج: تقریرا لبحث العلامة الحججه السيد منیر الخباز، قم، دار التفسیر، چاپ ۱، ۵۶۸ ص، وزیرى.

شابک: ۷- ۱۹۳ - ۵۳۵ - ۹۶۴ - ۹۷۸

تقریر دروس آیت الله خباز و نیز شرح و تعلیقه بر این درس ها است. محور این درس ها کتاب حج العروه الوثقی سیدمحمد کاظم یزدی است. متن کتاب شرح احکام و مناسک حج به روش فقه استدلالی است. ابتدای

کتاب ادله وجوب حج و نهی از ترک آن در صورت داشتن شرایط وجوب بررسی شده و در ادامه شرایط وجوب حج از قبیل استطاعت مالی و

ص: ۴۷۵

جانی، بلوغ، حریت، نیابت گرفتن در انجام حج، وصیت کردن بر حج و سایر شروط و وجوب حج مورد تجزیه و تحلیل فقهی قرار گرفته و ادله روایی، قرآنی و عقلی آنها تبیین می گردد. شارح در پاورقی به شرح متن مربوط به مؤلف پرداخته است

محقق داماد، سیدمحمد (۱) (درگذشت ۱۳۴۷)

کتاب الحج، بازنویسی عبدالله جوادی آملی، به کوشش حسین آزادی، قم، اسراء، جلد دوم، چاپ ۱، ۱۴۲۵ ق، ۸۱۶ ص، وزیری، عربی.

شابک: ۰-۸۹-۵۹۸۴-۹۶۴

تقریرات درس های حج آیت الله محمد محقق داماد است. مرحوم آیت الله محقق داماد، کتاب شرایع الاسلام محقق حلی را مبنای بحث و تدریس قرار داده و به تشریح مناسک حج شامل احرام، غسل احرام، تروک احرام و مقدمات آن پرداخته است. در هر موضوع، ابتدا عبارات متن شرایع الاسلام نقل شده و سپس نتیجه گیری ها و آراء آیت الله محقق ذکر گردیده است. آنگاه تحلیل مباحث و مستندات آن از میان آیات، روایات و اجماع آمده است. فهارس پایانی، ارزش کتاب و سهولت دستیابی به مباحث را دو چندان کرده است.

مدنی کاشانی، رضا (۲) (۱۳۷۱-۱۲۸۲)

براهین الحج للفقهاء والحجج، کاشان، مرسل، چاپ ۳، ۱۴۱۱ ق، ۴ جلد، وزیری.

شابک: ۵-۳۰-۸۲۸۸-۹۶۴

بررسی مسائل واحکام حج بر اساس فقه امامیه و به روش استدلالی است.

مروارید، علی اصغر (به کوشش)

الحج، اشرف علی جمع اصولها الخطیه و ترتیبها حسب التسلسل الزمینی و علی تحقیقها

ص: ۴۷۶

۱- آیت الله محقق داماد؛ محقق یزدی، سیدمحمد

۲- آیت الله مدنی، رضا

و اخراجها و عمل توأمیسه‌ها علی اصغر مروارید، تهران، مرکز بحوث الحج و العمره، ق/، ۹۴۴ ص.

فروست: سلسله الینابیع الفقہیہ

بخشی از مجموعه الینابیع الفقہیہ است. این بخش شامل رساله‌های کوتاه و متوسط درباره حج است که از قرون گذشته در فرهنگ شیعه تگارش یافته است. آقای مروارید این رسائل و کتب را گردآوری و تحقیق کرده است.

مظفری قزوینی، محمد (متولد ۱۳۰۴)

قربانی در منی در حج تمتع، بی جا، محمد مظفری قزوینی، ۱۴۱۸ ق/ ۱۳۷۶، ۱۲۰ ص، جیبی.

بررسی مشکلات قربانی در منی است. این نوشتار به دنبال یافتن راه حلی فقهی برای حل مشکل انجام قربانی در منی است. نویسنده بر همین اساس جواز انجام قربانی در ایران را بررسی کرده است.

مکارم شیرازی، ناصر (۱)

(متولد ۱۳۰۵)

پرشکوه ترین مراسم عبادت و قربانی: مطابق با فتاوی فقیه اهل بیت (ع) آیت الله ناصر مکارم شیرازی، به کوشش عبدالکریم

بی آزار شیرازی (۲)، قم، مدرسه امام علی بن ابیطالب (ع)، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۱۴۸ ص، وزیری.

شابک: ۶۰ - ۶۶۳۲ - ۹۶۴

بررسی احکام و آداب حج به ویژه مراسم قربانی است که با هدف آشنایی بیشتر مردم با اسرار و فلسفه حج و پیدا کردن راه حلی برای مشکل قربانی نگارش یافته است. نویسنده با استناد به کتاب‌های تفسیری و مناسک، به ویژه تفسیر نمونه و کتاب حکم الاضحیه فی عصرنا تألیف آیت الله مکارم شیرازی به شرح موضوع پرداخته است. سرفصلهای کتاب

ص: ۴۷۷

۱- آیت الله مکارم؛ آیت الله مکارم شیرازی؛ مکارم، ناصر

۲- متولد ۱۳۲۳

عبارت اند از: تاریخچه مکه و مراسم حج؛ مسئله استطاعت و گستره آن؛ مناسک عمره؛ مناسک حج؛ مراسم قربانی و راه حل فقها و فتوای جدید آیت الله مکارم شیرازی در این زمینه.

تحقیقی جدید درباره رمی جمرات، به کوشش گروه معارف و تحقیقات اسلامی حوزه علمیه قم، قم، مدرسه الامام علی بن ابی طالب (ع)، چاپ ۱، ۶۰ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴-۶۶۳۲-۹۰-۴

عنوان دیگر: بحث تازه ای درباره جمرات در گذشته و حال.

بررسی مسائل و مشکلات رمی جمره از نظر فقهای شیعه است. آیت الله مکارم شیرازی این جزوه را به منظور رفع یکی از مشکلات مهم حاجیان فراهم آورده است. این مشکلات رمی جمرات و زدن سنگ ها به ستون های مخصوص در ازدحام بیش از حد حاجیان است. وی پس از بیان مفهوم جمره با استناد به فتاوی علمای شیعه و سنی، احادیث و روایات برخی منابع تاریخی چنین استدلال می کند که این ستون ها نه در عصر پیامبر (ص) وجود داشته و نه در اعصار ائمه (ع) بلکه نشانه هایی

است که بعداً برای محل جمرات گذاشته شده است. علاوه بر این اصابت سنگ ها به ستون مخصوص، واجب نیست بلکه همین اندازه که سنگ ها به سوی جمره پرتاب شود و در دایره محل اجتماع سنگ ها بیفتد، کافی است.

حکم الاضحیه فی عصرنا، بازنویسی احمد قدسی، قم، مدرسه الإمام علی بن ابیطالب (ع)، چاپ ۳، ۱۴۱۸ ق، ۴۸ ص، رقعی، عربی.

شابک: ۹۶۴-۶۶۳۲-۲۹-۷

گویا تقریرات درس آیت الله مکارم شیرازی در زمینه قربانی در مکه است. مشکلات قربانی در منی بررسی شده است.

رمی جمرات در گذشته و حال، گردآوری گروه معارف و تحقیقات اسلامی، قم، مؤسسه امام علی (ع)، چاپ ۲، ۱۳۸۲، ۱۱۲ ص، رقعی.

ص: ۴۷۸

شابک: ۴- ۹۰- ۶۶۳۲- ۹۶۴

چاپ قبلی این کتاب تحت عنوان بحث تازه ای درباره جمرات در گذشته و حال در سال منتشر شده است.

چاپ دیگر

جمرات بین الماضي و الحاضر، قم، مدرسه امام علی بن ابیطالب (ع)، چاپ ۱، ۱۴۲۵ ق، ۸۰ ص، رقی، عربی.

شابک: ۵- ۹۵- ۶۶۳۲- ۹۶۴

عنوان دیگر: الجمرات فی الماضي و الحاضر.

بررسی مختصر و مستند درباره موضوع رمی جمرات در مراسم حج است که با تکیه بر آراء فقهی شیعه و سنی عرضه شده است. نویسنده به شیوه فقه اجتهادی، مباحث خود را در سرفصل های ذیل سامان داده است: ماهیت و ویژگی جمره؛ تفسیر جمره در کتب لغت؛ دیدگاه های فقها و

دانشمندان اسلام درباره جمره؛ جمرات در روایات اسلامی؛ بررسی مناقشات و پرسش هایی پیرامون جمرات و حکم فقهی آن.

موسوی سبزواری، علی

الدروس الفقهیه: الحج، قم، دارالتفسیر، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۲۰ ص، جیبی.

شابک: ۴- ۱۱۰- ۵۳۵- ۹۶۴- ۹۷۸

مجموعه ای فقهی است که در آن احکام و فروع ابواب فقه شیعه بیان شده است. در این جلد از مجموعه، به بررسی احکام و مناسک حج پرداخته شده است. شروط و اقسام حج، اعمال حج تمتع، احکام احرام، اعمالی که در حال احرام باید ترک شوند، احکام طواف، نماز طواف، احکام سعی، حلق و تقصیر، اعمال حج تمتع، وقوف در عرفات، وقوف در مشعر، اعمال منی، احکام رمی جمرات، اعمال واجب در مکه، بیتوته کردن در منی و عرفات و احکام حیض در اعمال حج، از مهم ترین مباحث مطرح شده در این کتاب است. تمرینات و پرسش هایی برای فهم بیشتر مطالب فوق در پایان هر بخش ارائه شده است.

ص: ۴۷۹

قربانی در منی، تهران، سیدمحمدجواد موسوی غروی، چاپ ۱، ۲، ۱۸۲ ص، وزیری.

در این نوشتار موضوع قربانی در منی از جنبه های مختلف با استفاده از آیات و روایات مورد بررسی قرار گرفته است. برخی عناوین مورد بحث نویسنده عبارت اند از: رابطه عقل با احکام؛ اسراف از نظر قرآن؛ انفاق و اسلام؛ سیره پیامبر و ائمه در قربانی؛ زمان و مکان قربانی؛ صدقه دادن

بهای قربانی؛ حکم جلد و قلائی؛ تقسیم گوشت قربانی؛ ذخیره گوشت قربانی؛ روزه به جای قربانی؛ اطلاق اضاحی بر هدی.

نجمی، محمد صادق (۲) (متولد ۱۳۱۵)

تجلی وحدت؛ تبیین حکم امام بر حضور شیعیان در نمازهای حرمین شریفین، تهران، نشر مشعر، چاپ ۳، ۱۳۸۱، ۸۰ ص، پالتویی.

عنوان دیگر: تبیین حکم امام بر حضور شیعیان در نمازهای حرمین شریفین.

شابک: ۹۶۴-۶۲۹۳-۸۳-۲

چاپ دیگر

خوی، معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوی، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۶۵ ص، رقعی.

بررسی حکم امام خمینی مبنی بر حضور شیعیان در نمازهای حرمین شریفین در کنار اهل سنت و سایر مسلمانان در ایام حج تشریح و تبیین شده است. کتاب با اشاره به افکار امام خمینی آغاز می شود و سپس حکم هشت ماده ای امام به سرپرستان حجاج درج می گردد. آنگاه دلایل مختلف دینی و سیاسی این حکم توضیح و تبیین می شود.

ص: ۴۸۰

۱- قبلاً یک اثر دیگر از ایشان در همین بخش معرفی شد، البته به عنوان شارح و ذیل بروجردی، سیدحسین.

۲- نجمی، صادق

وجدانی فخر، قدرت الله (۱) (۱۳۱۱-۱۳۷۵)

الجواهر الفخریه فی شرح الروضه البهیة: الحج، قم، سماء قلم، چاپ ۲، ۱۳۸۴، ۶۴۰ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۸۵۳۶-۱۵-۵

توضیح بخش حج کتاب شرح اللمعه است. کتاب اللمعه دمشقیه از شهید

اول (۷۳۴-۷۸۶ ق) و کتاب الروضه البهیة فی شرح اللمعه دمشقیه از شهید ثانی (۹۶۲-۹۱۱ ق) است. این کتاب از متون اصلی فقه جعفری است.

ی ثربی کاشانی، محمد (متولد ۱۳۳۳)

المدارج الفقهیه الحج، قم، علامه بهبهانی، چاپ ۱، ۱۳۸۸ / ۱۴۳۰ ق، ۳ جلد.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۱۳۵-۱۸-۹

بررسی احکام و مسائل حج بر اساس فقه امامیه است.

ص: ۴۸۱

۱- آیت الله وجدانی فخر؛ فخر، قدرت الله؛ وجدانی سرابی، قدرت الله

توضیح: حج از موضوعات فقهی است که احکام آن بسیار است. آمارهای مسائل، فتاوا و احکام فقهی گویای اینست که حج حجیم ترین باب یا کتاب فقهی در فقه اهل سنت و هم فقه شیعه است. وظایف حجاج در هر مرحله از حج بسیار است. به همین دلیل حجم کتاب حج در فقه هم افزون تر از دیگر کتب فقهی می باشد.

این فصل به معرفی آثاری می پردازد که در زمره ی فقه فتوایی اند. یعنی فتوای صرف و در پاسخ استفتاء و پرسش صریح هستند. از اینرو بدون استدلال فقهی بیان شده اند.

از قدیم مجموعه احکام حج، با نام ویژه مناسک حج یا مناسک شناخته می شد. معمولاً کتاب های مناسک ساختار واحد دارند؛ شروع، تبویب و پایان آنها یکسان است.

به همین دلیل در اینجا، همه ی کتاب ها، چکیده نشد بلکه فقط کتاب هایی چکیده شده اند که ویژگی و امتیاز خاصی داشته اند. زیرا نمی خواهیم بی جهت این کتابشناسی حجیم شود و در صدد هستیم اطلاعات سودمند و راهگشا در اختیار کاربران قرار گیرد. از سوی دیگر کتاب هایی که چکیده نشده، محتوایی مشابه کتاب های چکیده شده دارند.

چند نکته مهم راجع به مدخل ها و اطلاعات این فصل هست:

۱- کتاب های مناسک و احکام حج به دلیل استقبال مردم و نیاز اجتماعی چاپ های متعدد و متنوع دارد. تلاش کرده ایم مهم ترین چاپ ها را به تفکیک معرفی کنیم.

۲- اگر دو یا چند کتاب عنوان آنها یکی بود ولی تفاوت هایی در سند آنها وجود داشته باشد، به صورت دو مدخل عرضه می شود.

۳- اگر دو یا چند کتاب عیناً یکسان و مشابه باشند ولی فقط سال چاپ آنها متعدد باشد، دومین کتاب با تیترا «چاپ دیگر» عرضه می شود.

۴- کتاب هایی که عیناً یکسان باشند و فقط یکی ترجمه دیگری باشد با تیترا ترجمه (مثلاً ترجمه فارسی) معرفی می شوند.

۵- در دو دهه اخیر، نوعی رساله و مناسک چاپ می شود که خود دفتر مراجع در آنها نقش و تأثیری ندارند؛ بلکه پژوهشگر با روش مجموعه سازی، فتاوی چندمرجع را تلفیق و تنظیم کرده و به صورت کتاب منتشر می کند. در اینجا این گونه آثار زیر نام پژوهشگر آمده، اما با عنوان به کوشش نوع تلاش او معرفی شده است.

۶- معمولاً با چاپ جدید هر کتاب احکام و رساله عملیه، احکامی بر آن افزوده یا کاسته می شود یا ویرایش جدید می گردد. از اینرو رساله های عملیه مثل کتاب های معمولی نیست که تجدید چاپ آنها فقط تغییر چند مشخصه صوری است بلکه در اینها محتوا تغییر می کند. از اینرو هر تجدید چاپ را یک اثر مستقل دانسته و همین وضعیت در ترجمه رساله های عملیه هست که متن ترجمه نسبت به متن اصلی کم و زیاد می شود

خلاصه مناسک حج و عمره مفرده و مناجات های مناسب طواف و سعی، تهران، دارالکتب الاسلامیه، چاپ ۱، ۱۳۷۷، ۴۰ ص، جیبی.

شابک: ۷-۰۸۸-۴۴۰-۹۶۴

مجموعه احکامی است که وظایف حجاج را بیان کرده و نیز ادعیه و مناجات را آورده است.

عمره مفرده: اماکن، مشاهد و احکام مطابق فتاوی پانزده تن از مراجع تقلید، قم، یاقوت، چاپ ۱، ۱۷۵ ص، رقعی.

شابک: ۲-۰۹-۷۶۸۲-۹۶۴

مجموعه احکام حج بر اساس فتاوی پانزده تن از مراجع تقلید است. کتاب در سه بخش تدوین شده است. در بخش نخست درباره فضیلت عمره مفرده، فضیلت شهر مدینه، فضیلت زیارت پیامبر (ص)، فاطمه زهرا (س) و قبرستان بقیع سخن می رود، ضمن آن آداب مربوط به زیارت توضیح داده می شود. در این بخش، همچنین اطلاعاتی در باب وضعیت جغرافیایی و ساختمانی مساجد، زیارت گاه ها و اماکن مقدس مدینه درج شده است. در بخش دوم، مخاطبان با اماکن مقدس و مساجد مکه مکرمه، نیز اعمال عمره مفرده آشنا می شوند. در بخش سوم، احکام عمره مفرده با استناد به فتاوی پانزده تن از مراجع تقلید ذیل این عناوین بازگو می شود: میقات و مسائل احرام، طواف، نماز طواف، سعی، تقصیر، طواف نساء، فاصله بین دو عمره مفرده و نماز در مکه و مدینه.

آخوندی، مصطفی و انصاری، عبدالرحمن

مناسک نوین: راهنمای فتاوی مراجع معظم تقلید در حج

، قم، نشر مشعر، چاپ ۲، ۱۳۷۸، ۲۴۰ ص، رقعی.

شابک: ۸-۲۹-۶۲۹۳-۹۶۴

مجموعه ای از اهم مسائل عمره و حج به صورت کاربردی است. متن کتاب مطابق با فتاوی امام خمینی و همراه با حواشی چهارده نفر از

مراجع عظام است. مراجعی که فتاوی آنها آمده عبارت اند از آیات عظام: اراکی، گلپایگانی، خوئی، خامنه ای، فاضل لنکرانی، بهجت، سیستانی، مکارم شیرازی، تبریزی، وحید خراسانی، شبیری زنجانی، صافی گلپایگانی، نوری همدانی و صانعی.

آذرشب، محمدعلی

الحج: مناسک و واجباته وفقاً لآراء الامام روح الله الموسوی الخمينی، تهران، وزاره الارشاد الاسلامی، چاپ ۱، ۱۳۶۲، ۳۱ ص.

زبان این اثر، عربی - فرانسه است.

عنوان کتاب به فرانسه:

LE PELERINAGE A LA MECQUE

عنوان روی جلد: مناسک حج.

آصفی، محمد

رهنمای حج، تبریز، حافظ، چاپ ۱، ۱۳۶۶/۱۴۰۷ ق، ۲۴۷ ص، جیبی.

مجموعه ای از برخی احکام و مناسک حج به همراه معرفی برخی از اماکن و مشاهد مشرفه مکه و مدینه آمده است.

آیتی بروجردی، ابومحمد

مسالك الحج، بی جا، ن و القلم، چاپ ۱، ۱۳۶۳، ۱۴۴ ص، جیبی.

مجموعه ای از احکام و مناسک حج در بیست و چهار بخش با عناوین مسالك بیست و چهارگانه است.

ابوقی، حسین

مناسک حج، قم، بی نا، چاپ ۱، ۱۳۷۱، ۱۸۲ ص.

احراری، عبدالواحد (متولد ۱۳۰۷)

هدیه الحجاج، به اهتمام حمیدرضا محبی پور، تهران، محراب فکر، چاپ ۱، ۱۲۸ ص، رقی.

ص: ۴۸۶

شابک: ۹-۵۹-۹۵۸۳-۹۶۴

مجموعه ای از برخی احکام و مناسک حج به همراه احادیثی از معصومین (ع) درباره ابعاد مختلف مراسم حج آمده است.

احقافی اسکوثی، عبدالرسول (۱) (متولد ۱۳۰۷)

احکام الشریعه، تهران، روشن ضمیر، جلد سوم، چاپ ۱.

شابک: ۹-۰-۹۳۷۱۱-۹۶۴

عنوان دیگر: رساله احکام الشریف.

جلد سوم این کتاب باعنوان خیر المنهج در اعمال عمره و حج منتشر شده است.

خیر المنهج در اعمال عمره و حج حاوی فتاوی مرجع دینی حضرت ... میرزا عبدالرسول احقافی حائری، تهران، روشن ضمیر، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۳۴۸ ص، رقی.

شابک: ۸-۶-۹۳۷۱۱-۹۶۴

بررسی فضایل سفر حج، نیز اعمال مربوط به این سفر است. در پایان کتاب نیز برخی زیارت نامه های مشهور به زبان عربی آمده است.

احمدوند، محسن (متولد ۱۳۵۳) (به کوشش)

سفر به بیت عتیق: اسرار و معارف حج، مناسک و اعمال حج، معرفی آثار مکه و مدینه، تهران، میثم تمار، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۴۷۲ ص، وزیری.

شابک: ۱-۰۰-۲۷۸۶-۹۶۴

عنوان دیگر: اسرار و معارف حج، مناسک و اعمال حج، معرفی آثار مکه و مدینه.

بررسی منفعت ها، تأثیرات، فلسفه مناسک حج و نیز راهنمای زائران خانه خدا برای مشاهد مشرفه مکه و مدینه و حاوی مجموعه ای از ادعیه، زیارات و آداب و مناسک است. بخش اول به ذکر آیات و روایاتی در

ص: ۴۸۷

فضیلت و اهمیت کعبه و آداب سفر حج و بخش دوم به احکام و اعمال حج اختصاص یافته و مجموعه ای از واجبات و محرمات و مکروهات و مستحبات این واجب شرعی بر مبنای فقه عملی شیعه در آن ارائه گردیده است. در بخش سوم موقعیت شهر مدینه و بخش های مسجد النبی و اماکن زیارتی، مقبره ها و مساجد این شهر مقدس معرفی شده است.

احمدی، محمد باقر

گزیده ای از احکام عمره مفرده، قم، محمدباقر احمدی، ۱۳۷۶، ۶۲ ص.

اراکی، محمدعلی (۱)

مناسک حج، مطابق با فتاوی محمدعلی اراکی، قم، دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، چاپ ۱، ص، جیبی.

اسدی، علی محمد (متولد ۱۳۴۲) (به کوشش)

احکام حج براساس فتاوی امام با حواشی آیات عظام، تهران، ندای مهرآفرین، چاپ ۱، ۱۴۴ ص.

شابک: ۹۶۴-۷۶۰۰-۲۷-۵

احکام حج: به رأی ۱۵ مرجع براساس فتاوی حضرت امام با حواشی مقام معظم رهبری و آیات عظام، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۹۶ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۷۶۰۰-۲۷-۵

احکام عمره براساس فتاوی امام با حواشی آیات عظام، تهران، ندای مهرآفرین، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۱۱۲ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۷۶۰۰-۲۶-۷

عنوان دیگر: احکام عمره: به رأی ۱۵ مرجع براساس فتاوی حضرت امام با حواشی مقام معظم رهبری و آیات عظام به ضمیمه اسرار حج و رهنمودها،

ص: ۴۸۸

حج تمتع: گزیده مناسک، راهنمای اماکن. ادعیه و زیارت: مناسک حج براساس فتوای حضرت امام خمینی قدس سره با حواشی مراجع عظام، تهران، مؤسسه فرهنگی هنری ندای مهر آفرین، چاپ ۱، ۱۶۸ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۷۶۰۰-۱۰-۰۰

روشی نوین در بیان مناسک حج، قم: دفتر انتشارات اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۶۴، ۲۰۸ ص.

فروست: دفتر انتشارات اسلامی؛ ۲۸۶

ره توشه حج به ضمیمه مناسک حج مطابق با فتوای امام خمینی: فرهنگنامه اصطلاحات و، تهران، جهان آرا، چاپ ۱، ۱۰۲ ص، پالتویی.

مجموعه ای از فتاوی، استفتائات و توصیه های امام خمینی به حجاج بیت الله الحرام است.

عمره مفرده: گزیده مناسک، راهنمای اماکن، ادعیه و زیارات، تهران، ندای مهر آفرین، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۱۶۸ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۷۶۰۰-۱۱-۰۹

اسماعیل پور قمشه ای، محمدعلی (۱)

مناسک حج، مطابق با فتاوی محمدعلی اسماعیل پور قمشه ای، بی جا، بی نا،

ق/، ۲۶۳ ص.

اسماعیل زاده، رسول (۲) (متولد ۱۳۴۳) (به کوشش)

حج رساله سی، ترجمه به ترکی: رسول اسماعیل زاده، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۱، ۵۶ ص، رقی.

مجموعه ای از احکام حج که در آن فتاوی مراجع شیعه به ترکی

ص: ۴۸۹

۱- پورقمشه ای، محمدعلی

۲- اسماعیل زاده دوزال، رسول

اسلامبولی ترجمه شده و برای ترک زبانان قابل استفاده است.

اعتماد، محمدحسین (متولد ۱۳۳۹)

مکه سرزمین امن الهی، تهران، پیام یوسف، چاپ ۱، ۲۶۷ ص.

شابک:

X

۳- ۹۶۶۲۴-۹۶۴

مجموعه ای از احکام و مناسک حج است. همچنین اطلاعاتی درباره اماکن مقدس مکه آمده است.

افتخاری گلپایگانی، علی (متولد ۱۳۰۴) (به کوشش)

آراء المراجع فی الحج علی ضوء فتاوی الامام الخمينی قدس سره فی تحریر الوسيله، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، دو جلد، وزیری.

شابک: ۴- ۰۲۴- ۵۴۰- ۹۶۴

چاپ دیگر

آراء المراجع فی الحج، قم، دار القرآن الکریم، چاپ ۱، ۴۶۰ ص، وزیری.

مجموعه فتاوی مراجع شیعه و مقایسه آنها با فتاوی امام خمینی است. این اثر به منظور دسترسی یکجا به فروع و مسائل گوناگون مناسک عمره و حج و فتاوی مراجع عظام تقلید تدوین شده است. از ویژگی های این اثر، عنوان بندی مفصل و مشروح ریز مسائل حج و مناسک عمره است. زبان اکثر مسائل عربی است و هدف نویسنده از این کار وفاداری به اصل و متن فتاوا و استفتائات بوده است. متن اصلی مسائل بر اساس فتاوی امام خمینی در تحریر الوسيله است و در ادامه آن حواشی حضرات آیات عظام خوئی، گلپایگانی، سیستانی، خامنه ای، بهجت، شبیری زنجانی، تبریزی، صافی گلپایگانی، فاضل لنکرانی، مکارم شیرازی، وحید خراسانی و نوری همدانی آمده است.

ملحقات آراء المراجع فی الحج، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۳۱۲ ص.

شابک: ۳- ۰۴۱- ۵۴۰- ۹۶۴- ۹۷۸

جلد دوم از کتاب آراء المراجع فی الحج از همین نویسنده است. از آنجا

که پس از انتشار جلد اول، برخی مسائل و فتاوی مراجع عظام در زمینه مناسک حج دستخوش تغییر گردیده و نیز برخی مسائل در جلد اول موجود نبود، و از طرفی مسائل جدیدی برای زائران بیت الله الحرام به وجود آمده بود، این جلد از کتاب که این کمبودها را در بر می گرفت با نام ملحقات آراء المراجع فی الحج چاپ شد. در این کتاب فتاوی آیات عظام خمینی، خوئی، گلپایگانی، سیستانی، خامنه ای، بهجت، شبیری زنجانی، تبریزی، صافی گلپایگانی، فاضل لنکرانی، مکارم شیرازی، وحید خراسانی و نوری همدانی آمده است.

الهامی تبریزی، علی (۱) (متولد ۱۳۰۳)

مناسک حج مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی آقای حاج شیخ علی الهامی تبریزی، قم، دفتر آیت الله العظمی علی الهامی، چاپ ۱، ۳۸۸ ص.

امامی فر، محمدحسین (۲) (متولد ۱۳۱۷)

مناسک حج، یا، سفری به خانه خدا به اضافه مستحبات حج و زیارات و ادعیه، قم، دارالکتاب، چاپ ۱، ۲۰۶ ص.

عنوان دیگر: سفری به خانه خدا با اضافه مستحبات حج و زیارات و ادعیه.

امامی فر دزفولی، ضیاءالدین (۳)

رساله مصور حج و منظومه آن: مناسک حج، قم، خرم، چاپ ۱، ۱۹۲ ص.

شابک: ۸-۷۹-۶۱۸۲-۹۶۴

معرفی مسائل و احکام حجاج با استفاده از تصویر و نمودار و عکس است. نیز به منظور القای بهتر احکام، از زبان شعر و قالب های شعری استفاده کرده و احکام و مسائل حج را به صورت منظوم عرضه نموده است.

ص: ۴۹۱

۱- آیت الله الهامی تبریزی

۲- آقامیری، محمدحسین؛ موسوی امامی فر، محمدحسین

۳- آیت الله امامی فر دزفولی؛ امامی فر، ضیاءالدین؛ آقامیری

امیری فر، علی (متولد ۱۳۴۰)

پنج رساله ی امام علی علیه السلام به ضمیمه رساله ی حج عمره ی مفرده

، تهران، دفتر نشر علی امیری فر، چاپ ۱، ۲۸۴ ص.

شابک:

X

۳۷ - ۵۷۰۰ - ۹۶۴

عنوان دیگر: پنج رساله درباره ی امام علی (ع): «انسان کامل قرون و اعصار»، «از تولد تا شهادت در حکومت»، وبه ضمیمه ی «رساله ی حج عمره ی مفرده».

انتشاری نجف آبادی، علی

آراء مرجع عظام در مناسک حج، قم، علی انتشاری نجف آبادی، چاپ ۱، ق/ ۱۳۷۰، ۹۶ ص، جیبی.

مجموعه فتاوی آیات عظام: خمینی، خوئی، اراکی و گلپایگانی درباره برخی احکام حج است.

انصاری، محمدحسین (متولد ۱۳۴۲)

مختصر واجبات الحج و ما ینبغی فعله، قم، آیه حیات، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۸۴ ص، رقعی، عربی و انگلیسی.

شابک: ۳-۱۱-۲۶۲۵-۹۶۴-۹۷۸

مجموعه ی خلاصه ای از احکام و مناسک حج با بهره گیری از کتب دیگر به زبان های عربی و انگلیسی است.

انصاری، مرتضی بن محمد امین (۱) (۱۲۱۴-۱۲۸۱ ق)

رساله مناسک حج: برگزیده احکام و اعمال حج و عمره، قم، مؤسسه مطبوعاتی اسماعیلیان، چاپ ۱، ۱۳۷۳، ۳۸۴ ص،

رقعی.

مجموعه احکام مناسک حج است. شیخ مرتضی انصاری از نخستین

ص: ۴۹۲

پدیدآورندگان مناسک حج به شمار می رود. به همراه این رساله، حواشی برخی فقها بر این رساله نیز آمده است.

ایزدی، عباس (۱) (۱۳۰۱-۱۳۷۱)

قربانی در حج، کاشان، محتشم، چاپ ۱، ۶۰ ص.

شابک: ۵-۳۹-۶۸۱۷-۹۶۴-۹۷۸

بابازاده، علی اکبر (متولد ۱۳۳۴)

تحلیلی بر مناسک حج، اصفهان، بنی هاشم، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۳۹۱ ص، وزیری.

شابک: ۹-۲-۹۲۹۵۴-۹۶۴

بررسی جنبه های معرفتی و معارفی حج و معرفی اماکن مقدس مدینه و بیان احکام و آداب مناسک حج است. انگیزه مؤلف، فراهم ساختن مجموعه ای حاوی مناسک، نکات اخلاقی، مسائل عبادی و تاریخیچه حوادث صدر اسلام برای زائران خانه خدا بوده است. کتاب به روش توصیفی و در سه موضوع آداب و اعمال حج، تاریخ اسلام و جغرافیای مکه و مدینه نگارش یافته است. مؤلف از منابع معتبر شیعی و سنی استفاده کرده است. از فصلهای مهم آن است: اهمیت و آداب حج، مناسک عمره و حج تمتع، معرفی مدینه.

بازیار، صفرمحمد (۲)

زبده المناسک، گرگان، مختومقلی فراغی، چاپ ۱،

۷۶ ص. زبان ترکمنی.

شابک: ۰-۴۲-۵۶۳۲-۹۶۴

باغمیشه، زین العابدین

ملازم الحجاج، به خط عبدالرحیم افشار زنجانی، تهران، زین العابدین باغمیشه،

ص: ۴۹۳

۱- آیت الله ایزدی

۲- نورمحمد بازیار سقاوی؛ آخوند بازیار سقاوی، نورمحمد؛ بازیار، نورمحمد

عنوان روی جلد: ملازم الحجاج، یا، خلاصه اعمال و احکام حج.

بحرانی، یوسف بن احمد (۱) (۱۱۰۷-۱۱۸۶ ق)

مناسک الحج، قم، دارالتفسیر، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۱۹۲ ص، جیبی، عربی.

شابک: ۶-۲۸-۶۳۹۸-۹۶۴

مجموعه احکام حج است. مرحوم بحرانی این احکام را بر اساس گرایش اخباری گری نه اصولی استنباط و عرضه کرده است.

بخشی، علی اصغر (متولد ۱۳۴۶)

حج و نماز از دیدگاه فقه، قم، استاد مطهری، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۱۲۸ ص، رقعی.

شابک: ۸-۵۸-۷۷۳۳-۹۶۴-۹۷۸

عنوان روی جلد: حج و نماز از دیدگاه فقه: ویژه حجاج

مجموعه احکام حج و نماز و اسرار آن دو از منظری فقهی است. در این نوشتار با استفاده از رساله عملیه امام خمینی و برخی دیگر از کتب فقهی به صورتی آموزشی احکام مربوط به حج و نماز ویژه حجاج بیت الله الحرام بیان شده است. نگارنده نخست اسرار عرفانی حج را بیان کرده و سپس احکام و مناسک حج از قبیل احرام، طواف، سعی، حلق و تقصیر، وقوف، رمی و ذبح را از منظر امام خمینی و سایر مراجع (در پاورقی) بررسی می نماید. آنگاه به اسرار عرفانی نماز و سپس احکام فقهی آن مانند واجبات نماز، مبطلات نماز، شکایات نماز، ارکان نماز و قرائت اذکار نماز را بیان می نماید.

برکت رضایی، روزبه (متولد ۱۳۵۲)

آشنایی با احکام، اسرار و معارف عمره: ویژه دانش آموزان، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۴۳ ص.

ص: ۴۹۴

معرفی جنبه های معارفی و عقیدتی و نیز تأثیرات و آثار فردی و اجتماعی مناسک است. این کتاب جهت آشنایی دانش آموزان عازم سفر عمره، با مکه و مدینه و نیز احکام و معارف حج عمره تنظیم شده است. کتاب در هفت بخش با این عناوین تدوین شده است: آداب سفر عمره؛ آشنایی با عربستان؛ آثار اسلامی مکه و مدینه؛ مکه معظمه؛ احکام و مناسک؛ معارف عمره؛ نکته ها و تجربه ها؛ ادعیه و زیارات.

بروجردی، سیدحسین (۱) (۱۲۵۳-۱۳۴۰)

مناسک حج، مطابق با فتوای حسین الطباطبائی البروجردی، به کوشش محمود کتابچی، تهران، بی نا، ص.

بنیاد انقلاب اسلامی ایران

راهنمای خانه خدا، مناسک مصور حج همراه با نقشه های جغرافیائی، تهران، بنیاد انقلاب اسلامی ایران، چاپ ۱، ۱۳۶۲، ۱۸ ص، رحلی.

مجموعه ای از احکام و اعمال حج و عمره به همراه تصاویر و نقشه های جغرافیایی مربوطه است.

بنی عباسی، عبدالقادر (متولد ۱۳۱۵)

چهار رساله راهنمای زائرین مدینه منوره به انضمام رساله راهنمای مناسک حج و عمره اسلامی طبق کتاب و سنت، رساله تبیان در تحقیق روزه ماه مبارک رمضان، رساله شناخت دین و اسلام و نماز، بی جا، عبدالقادر بنی عباسی، ۵۲ ص.

بهجت، محمدتقی (۲) (۱۲۹۴-۱۳۸۸)

مناسک حج و عمره مطابق با فتاوی حضرت آیت الله بهجت، قم، دفتر حضرت آیت

ص: ۴۹۵

۱- آیت الله بروجردی؛ آقا حسین بروجردی؛ طباطبایی بروجردی، سیدحسین

۲- آیت الله بهجت؛ بهجت فومنی، محمدتقی

الله العظمی محمدتقی بهجت، ۱۳۸۰، ۳۲۰ ص.

شابک: ۹۶۴-۹۰۳۵۹-۴

بی آزار شیرازی، عبدالکریم (۱) (متولد ۱۳۲۳)

پرشکوه ترین مراسم عبادت و قربانی: مطابق با فتاوی فقیه اهل بیت آیت العظمی ناصر مکارم شیرازی

، قم، مدرسه الامام علی بن ابی طالب (ع)، چاپ ۱، ۱۴۸ ص.

شابک: ۹۶۴-۶۶۳۲-۶۰-۲

بررسی احکام و آداب حج به ویژه مراسم قربانی است که با هدف آشنایی بیشتر مردم با اسرار و فلسفه حج و پیدا کردن راه حلی برای مشکل قربانی نگارش یافته است. نویسنده با استناد به کتاب های تفسیری و مناسک، به ویژه تفسیر نمونه و کتاب حکم الاضحیه فی عصرنا تألیف آیت الله مکارم شیرازی به شرح موضوع پرداخته است. سرفصلهای کتاب عبارت اند از: تاریخچه مکه و مراسم حج؛ مسئله استطاعت و گستره آن؛ مناسک عمره؛ مناسک حج؛ مراسم قربانی و راه حل فقها و فتوای جدید آیت الله مکارم شیرازی در این زمینه.

مناسک حج: مطابق با فتاوی و احکام ولی فقیه حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ ۱۵، ۱۳۸۷، ۲۶۰ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۴۳۰-۵۵۶-۶

بیگدلی نجفی دزفولی، محمد کاظم

رساله مصباح صراط العباد: مناسک حج، قم، دار الکتب، چاپ ۱، ۲۴۸ ص.

شابک: ۹۶۴-۵۵۹۴-۸۴-۷

مناسک حج: مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی محمد کاظم بیگدلی نجفی، به کوشش محمد مهدی بیگدلی نجفی دزفولی، قم، دفتر حضرت آیت الله العظمی

ص: ۴۹۶

۱- بی آزار، عبدالکریم؛ شیرازی، ع. ب؛ ب. شیرازی، ع.

محمد کاظم بیگدلی نجفی، چاپ ۱، ۸۶ ص، جیبی.

پانی پتی، ثناء الله (۱) (درگذشت ۱۸۱۰ م)

ما لابد منه: احکام و مسائل فقه حنفی به زبان ساده همراه با ضمیمه ی حج و عمره ی آسان، تسهیل ویرایش و ضمیمه ی حج از ابوالحسن عبدالمجید مرادزهی خاشی (۲)، زاهدان، فاروق اعظم، چاپ ۷، ۱۷۵ ص.

شابک: ۰-۲۲-۷۳۸۱-۹۶۴

تبریزی، جواد (۳) (متولد ۱۳۰۵)

احکام بانوان در حج مطابق با فتاوی میرزا جواد تبریزی، به کوشش حسین آوردی، قم، دفتر نشر برگزیده، چاپ ۱، ۸۰ ص، رقی.

استفتائات حج، قم، دار الصدیقه الشهیده، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۲۵۶ ص، رقی.

شابک: ۰-۷-۳۰-۸۴۳۸-۹۶۴

مجموعه ۶۹۰ سؤال و استفتاء درباره احکام و مناسک حج است.

پاسخ این مسائل به شیوه فقه فتوایی و بر اساس آرای فقهی

میرزا جواد تبریزی تنظیم و تدوین شده است. محور این رساله، احکام مورد ابتلاء و مسائل مورد نیاز مکلفین است که به زبان ساده ای پاسخ داده شده است.

صراط النجاه فی أجوبه استفتاءات الحج و العمره، قم، دارالصدیقه الشهیده، جلد چهارم، چاپ ۱، ۱۴۲۲ ق، ۳۱۰ ص، وزیری، عربی.

شابک: ۰-۸-۱۸-۸۴۳۸-۹۶۴

مناسک حج، فتاوی جواد تبریزی، قم، دفتر نشر برگزیده، ق/، ۳۰۵ ص.

ص: ۴۹۷

۱- پانی پتی مجدد نقشبندی، ثناء الله

۲- متولد ۱۳۳۹

۳- آیت الله تبریزی؛ آیت الله میرزا جواد آقا تبریزی

چاپ دیگر

قم، مؤسسه اسماعیلیان،، ۲۴۰ ص.

مناسک حج بضمیمه استفتائات جدید، تهران، باقرالعلوم، چاپ ۱،، ۳۰۴ ص.

شابک: ۸-۳۴-۵۹۸۰-۹۶۴

مناسک الحج المطابق لفتاوی جواد التبریزی، قم، دفتر نشر برگزیده، چاپ ۱، ق/.

چاپ دیگر

قم، دارالصدقه الشهیده، چاپ ۱، ق/، ۳۸۴ ص.

شابک: ۳-۱۵-۸۴۳۸-۹۶۴

تهرانی، مجتبی (۱)

رساله توضیح المسائل مناسک حج مطابق با فتاوی مرجع عالیقدر شیعه حضرت آیت الله العظمی حاج شیخ مجتبی تهرانی

، تهران، پیام آزادی، چاپ ۱،، ۲۲۸ ص.

شابک: ۱-۸۴۱-۳۰۲-۹۶۴-۹۷۸

عنوان دیگر: رساله ی مناسک حج مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی آقای حاج شیخ مجتبی تهرانی.

جامعه ام القری، کلیه الدعوه و اصول الدین

فضایل و احکام مکه مکرمه، به کوشش دانشکده دعوت و اصول الدین دانشگاه ام القری در مکه مکرمه، ترجمه امین

سلیمانی، زاهدان، حرمین، چاپ ۱،، ۸۳ ص.

شابک: ۸-۵۸-۸۲۴۴-۹۶۴

عنوان اصلی: البلد الحرام: فضائل و احکام.

ص: ۴۹۸

فضایل و احکام مکه مکرمه، به کوشش دانشکده دعوت و اصول الدین دانشگاه ام القری در مکه مکرمه، ترجمه محمد بانه ای، ارومیه، حسینی اصل، چاپ ۱، ۲۰۳ ص.

شابک: ۵-۵۹-۷۷۸۲-۹۶۴

جناتی، محمد ابراهیم (۱) (متولد ۱۳۱۲)

مناسک الحج، قم، انصاریان، چاپ ۱، ۱۴۲۵ ق، ۲۱۶ ص، رقعی، عربی.

شابک: ۸-۶۲۱-۴۳۸-۹۶۴

مناسک حج مطابق با فتاوی فقیه بزرگوار حضرت آیت الله العظمی محمد ابراهیم جناتی، قم، انصاریان، چاپ ۱، ۲۶۴ ص.

شابک: ۵-۳۹۱-۴۳۸-۹۶۴

جوادی آملی، عبدالله (۲) (متولد ۱۳۱۲)

کتاب الحج، تحقیق حسین آزادی، ویرایش مجید حیدری فر، قم، مرکز نشر اسراء، جلد ۱ ول، چاپ ۲، ۱۳۸۷، ۷۵۰ ص، وزیری.

شابک: ۹-۷۳-۵۹۸۴-۹۶۴-۹۷۸

گزیده مناسک حج، قم، اسراء، چاپ ۱، ۶۴ ص.

شابک: ۳-۴۳-۸۷۳۹-۹۶۴-۹۷۸

جواهری، محمدعلی

عمل باین رساله شریفه (مناسک حج) صحیح و مجاز است، تهران، کتاب و عترت، چاپ ۱، ۶۴ ص.

شابک: ۸-۹-۹۲۷-۹۶۴

ص: ۴۹۹

المسائل الأتفاقيه بين اربعة من علماء الأماميه: قسم الحج، قم، مؤلف، چاپ ۱، ۱۳۷۲،
ص ۳۹۲، جیبی.

در این کتاب آراء و نظرات چهار تن از مراجع معاصر درباره مباحث حج گردآوری شده است.

میقات قرن المنازل، السیل الکبیر، قم، حق یاوران، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۹۲ ص، وزیری.

شابک: ۸-۲۹-۲۷۰۹-۹۶۴-۹۷۸

بررسی قرن المنازل، به عنوان یکی از مواقیت سفر روحانی و معنوی حج است. این میقات مربوط به حجاجی است که از شرق مکه به سوی سرزمین وحی عزیمت می کنند به همین جهت در اکثر عبارات رساله ها و متون به عنوان میقات اهل طائف و کسانی که از آن طرف می آیند توصیف شده است. نویسنده به تفکیک سعی کرده قرن المنازل را از دیدگاه روایات، آراء فقها و علمای شیعه و اهل سنت و رساله ها و منابع فقهی، مورخان و جغرافی دانان بررسی نماید و هر یک از این مطالب را در فصل جداگانه طرح نماید. در فصل پایانی مجموعه هایی از ارجاعات و مستندات متون لغوی و فقهی در این خصوص نقل شده است.

حسینی اشکوری نجفی، محمدمهدی (۲)

مناسک الحج، قم، صدر، چاپ ۱، ق/، ۱۹۰ ص، جیبی.

مناسک حج، بی جا، بی نا، چاپ ۱، ۱۴۱۳ ق، ۱۹۰ ص، جیبی.

حسینی حائری، سید کاظم (۳) (متولد ۱۳۱۷)

مسائل فی الحج و العمره، به کوشش دفتر آیه الله العظمی السید الحائری، قم،

ص: ۵۰۰

۱- منصور الحبشی

۲- آیت الله حسینی اشکوری نجفی؛ اشکوری نجفی، محمدمهدی

۳- آیت الله حسینی حائری؛ حائری، کاظم

دارالبشیر، چاپ ۱، ۱۴۲۹ ق/ ۱۳۸۸، ۲۰۸ ص، جیبی.

شابک: ۷-۴۱-۸۳۷۳-۹۶۴-۹۷۸

گزیده ای از احکام و مناسک حج است. شرایط و وجوب حج، محرمات احرام، احکام سعی و تقصیر و وقوف در عرفات و مشعر از جمله این احکام اند.

مناسک الحج، فتاوی کاظم الحسینی الحائری، به کوشش مکتب سماحه آیه الله العظمی السیدالحائری، قم، دارالبشیر، چاپ ۱، ق/، ۲۲۴ ص، جیبی.

شابک: ۳-۲۱-۸۳۷۳-۹۶۴

حسینی زنجانی، سیدعزالدین (۱) (متولد ۱۳۰۰)

مناسک الحج، زنجان، مهدیس، چاپ ۱، ق/، ۹۵ ص. عربی.

مناسک حج همراه با استفتائات (با اصلاحات و اضافات) مطابق با فتاوی مرجع عالیقدر جهان شیعه حضرت آیت الله العظمی علامه حاج سید عزالدین حسینی زنجانی، زنجان، مهدیس، چاپ ۱، هفت + ۱۶۸ ص.

شابک: ۷-۲۵-۷۶۲۹-۹۶۴

عنوان روی جلد: مناسک حج و عمره مفرد با اصلاحات و استفتائات جدید.

حسینی زنجانی، سیدموسی

مناسک الحج، اعداد مؤسسه الولاء للدراسات، قم، مشرقین، ۱۴۲۱ ق/ ۱۳۷۹، ۴۶۴ ص، جیبی.

شابک:

X

- ۰۶ - ۵۷۸۱ - ۹۶۴

حسینی سیستانی، سیدعلی (۲) (متولد ۱۳۰۹)

احکام عمره مفرد مطابق فتاوی سیدعلی حسینی سیستانی، مشهد، دفتر حضرت آیت الله

ص: ۵۰۱

۱- آیت الله عزالدین زنجانی؛ حسینی موسوی، سیدعزالدین

۲- آیت الله سیستانی؛ آیت الله حسینی سیستانی

العظمیٰ سیستانی، چاپ ۱، ۹۶ ص.

شابک: ۶-۵۰۶-۳۱۹-۹۶۴

اعمال و آداب مکہ و المدینہ برعایہ مکتب سماحی آیہ اللہ العظمیٰ المرجع الدینی الاعلیٰ السید علیٰ الحسینی السیستانی، قم، بہمن آرا، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۹۰ ص، جیبی.

شابک: ۵-۳۴-۸۸۵۹-۹۶۴

المسیر فی الحج و العمرہ وفق فتاویٰ سماحہ آیہ اللہ العظمیٰ السید علیٰ الحسینی السیستانی، بہ کوشش عبدالہادی محمدتقی الحکیم، قم، باقیات، ق/، ۳۶۵ ص، جیبی.

شابک: ۷-۹۴-۶۱۶۸-۹۶۴-۹۷۸

ملحق مناسک الحج: فتاویٰ علیٰ الحسینی السیستانی، قم، مکتب آیہ اللہ العظمیٰ السید السیستانی، ق/ ۱۳۸۴.

کتاب حاضر در سال توسط ہمین ناشر بہ صورت جلدی بہ چاپ رسیدہ است.

مناسک الحج فتاویٰ علیٰ الحسینی سیستانی، قم، مہر، چاپ ۱، ۱۳۷۲/۱۴۱۴ ق، ۳۹۸ ص.

مناسک الحج و ملحقاتہ، بہ کوشش حسن عبودی، قم، مکتبہ فدک، چاپ ۱، ۱۴۲۸ ق، ۶۲۴ ص، وزیری، عربی.

شابک: ۷-۵۲-۶۱۶۸-۹۶۴-۹۷۸

چاپ دیگر

قم، دفتر آیت اللہ سیستانی، چاپ ۱، ۱۳۸۸/۱۴۳۰ ق، ۳۵۲ ص، وزیری.

بیان مجموعہ احکام، آداب، شرایط و واجبات و محرمات حج و عمرہ بہ صورت پرسش و پاسخ و استفتاء است. عناوین مطرح در کتاب عبارت اند از: وجوب حج، شرایط وجوب حج، وصیت و نیابت و اقسام حج، کیفیت و مستحبات و مکروہات احرام، تروک احرام، حدود حرم، آداب مکہ و مسجد الحرام، آداب و واجبات طواف، احکام سعی، حج تمتع، تقصیر، وقوف، واجبات منی، طواف حج و رمی جمرات.

ص: ۵۰۲

مناسک حج، مطابق فتاوی علی حسینی سیستانی، مشهد، رستگار، چاپ ۱، ۴۷۳ ص، جیبی.

شابک: ۸-۳۲-۷۲۱۳-۹۶۴

چاپ ها و ترجمه های دیگر

مناسک حج، ترجمه مرتضی لک ه

ا، به کوشش سیدفاضل میلانی، قم، مؤسسه امام علی، ۱۹۹۷ م، ۲۶۶ ص، انگلیسی.

شابک: ۸-۰۴۹-۳۱۹-۹۶۴

مناسک حج، قم، مؤسسه امام علی، چاپ ۱، ۱۴۱۹ ق، ۳۲۰ ص، جیبی، زبان کیریل (روسی).

شابک: ۵-۱۵۷-۳۱۹-۹۶۴

حسینی شاهرودی، سیدمحمد (۱) (متولد ۱۳۱۰)

توضیح مناسک الحج و يلحقه اعمال المدینه المنوره، مطابقه لفتاوی محمد الحسینی الشاهرودی، قم، آل المرتضی، چاپ ۱، ق/ ۳۳۵ ص.

شابک: ۷-۰-۹۱۱۲۷-۹۶۴

رساله توضیح مناسک حج و عمره به همراه اعمال و مستحبات مکه مکرمه و مدینه منوره، قم، آل المرتضی، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۲۰۳ ص، رقعی.

شابک: ۴-۷-۹۱۱۲۷-۹۶۴

رساله شریفه توضیح المناسک، یا، دستور حج، مطابق فتاوی محمد حسینی شاهرودی، قم، بیت آقا، چاپ ۱، ۱۳۷۲، ۱۰۳ ص.

حسینی شیرازی، احمد

مناسک حج مطابق بافتوای احمد شیرازی، قم، قرآن، چاپ ۱، ۱۳۹۹ ق/ ۱۳۵۸، ۱۷۷ ص.

ص: ۵۰۳

حسینی شیرازی، سید محمد (۱) - (۱۳۸۰)

الحاج فی مکة و المدینه، مطابقه لفتاوی محمد الحسینی الشیرازی، قم، دارالقران الحکیم، چاپ ۱، ۱۳۹۹ ق / ۱۳۵۸، ۴۰۳ ص.

ترجمه فارسی

رساله مناسک حج مطابق با فتاوی محمد حسینی شیرازی، بی جا، بنیاد تعالیم اسلامی، چاپ ۱، ۱۴۱۴ ق، ۲۸۸ ص، رقعی.

چاپ دیگر

اصفهان، خوشنواز، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۲۳۵۶ ص، جیبی.

شابک: ۷-۰۹-۷۲۹۳-۹۶۴

حسینی شیرازی، سید صادق (۲) (متولد ۱۳۲۰)

احکام العتبات المقدسه، قم، یاس زهرا (س)، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۲۱۶ ص، جیبی.

شابک: ۷-۴۹-۲۸۴۳-۹۶۴-۹۷۸

در این نوشتار احکام فقهی زیارت اماکن مقدس در عتبات عالیات طبق فتاوی سید صادق شیرازی بیان شده است.

رساله مناسک حج مطابق با فتاوی صادق حسینی شیرازی، قم، تابان، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۲۵۶ ص، جیبی.

شابک: ۸-۹۶۰-۴۷۳-۹۶۴

چاپ های دیگر

به کوشش مؤسسه فرهنگی دار المهدی و القرآن الحکیم حسینیہ کربلائیهای اصفهان، قم، یاس زهرا، ۱۴۲۲ ق / ۱۳۸۲، ۲۵۶ ص.

شابک: ۷-۲۴-۸۱۸۵-۹۶۴

قم، دفتر آیت الله شیرازی.

مناسک الحج: مطابقه لفتاوی صادق الحسینی الشیرازی، قم، رشید، ۱۴۲۸ ق، ۱۹۲ ص، جیبی.

ص: ۵۰۴

۱- آیت الله سید محمد شیرازی

۲- آیت الله حسینی شیرازی، سید صادق

شابک: ۱- ۳۱- ۹۹۳۷- ۹۶۴- ۹۷۸

حسینی میلانی، سید مرتضی

أحكام النساء في الحج، قم، مؤسسه السیده المعصومه (س)، چاپ ۱، ۱۴۲۷ ق، ۶۲ ص، رقعی، عربی.

شابک: ۴- ۰۱۸- ۹۸۴- ۹۶۴

گزیده ای از مسائل و احکام مخصوص زنان در حج است. این گزیده شامل احکام استطاعت، نیابت، احرام و میقات، محرمات احرام، طواف و نماز و استفتائاتی راجع به اعمال زنان در حج است.

حکیم، سید محمد تقی (متولد ۱۳۰۵)

فلسفه و اسرار حج به ضمیمه مختصری از مناسک حج، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ ۱، ۹۶ ص، رقعی.

شابک: ۱- ۰۵۸- ۴۷۶- ۹۶۴

حکیم، محسن (۱) (-)

دلیل الناسک، مع تعالیق یوسف الصانعی، تحقیق مؤسسه فقه الثقلین الثقافیه، قم، فقه الثقلین، چاپ ۱، ۵۷۶ ص، وزیری.

حکیمیان، ابوالفتح

خانه: در توصیف کعبه و شرح مناسک حج مرکب از غزل مرتبط با حواشی و توضیحات، تهران، ساعد، چاپ ۱، ۲۱ ص.

شابک: ۳- ۰۲- ۸۶۷۵- ۹۶۴

حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، معاونت آموزش و تحقیقات

استفتائات ویژه حج، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، بی تا، ۳۴ ص، پالتویی.

ص: ۵۰۵

۱- آیت الله طباطبایی حکیم؛ طباطبایی حکیم؛ محسن؛ آیت الله حکیم

مجموعه ای از اهم مسائل عمره و حج است که از مراجع عظام استفتاء شده است. این مجموعه شامل فتاویٰ حضرات آیات امام خمینی، گلپایگانی، خویی و اراکی است.

استفتائات ویژه حج، از محضر مراجع عظام تقلید: همراه با استفتاء از محضر مقام معظم رهبری حضرت آیت الله العظمی خامنه ای،

قم، نشر مشعر، ۱۵۶ ص، رقعی.

مجموعه استفتائات از مراجع تقلید: گلپایگانی و اراکی و نیز فتاویٰ امام خمینی درباره حج است. همچنین تعداد ۱۲۲ مسأله درباره حج از حضرت آیت الله خامنه ای در آغاز کتاب چاپ شده است.

مناسک حج مطابق با فتاویٰ حضرت آیت الله العظمی امام خمینی با حواشی مراجع معظم تقلید، قم، نشر مشعر، چاپ ۴، ۱۳۷۸، ۵۴۳ ص، وزیری.

شابک:

X

۱۴ - ۶۲۹۳ - ۹۶۴

مجموعه ۱۳۹۴ فتوا پیرامون مناسک حج بر اساس فقه شیعه و مطابق با فتاویٰ امام خمینی و حواشی نه تن از مراجع تقلید فعلی به صورت پرسش و پاسخ آورده شده است. نیز حواشی این مراجع هم آمده است: محمد تقی بهجت، جواد تبریزی، سیدعلی خامنه ای، سیدعلی سیستانی، لطف الله صافی، یوسف صانعی، علی غروی تبریزی، ناصر مکارم شیرازی و حسین نوری.

مناسک حج مطابق مذهب شافعی، بی جا، بی نا، چاپ ۱، ۱۳۷۲، ۴۵ ص، رقعی.

حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، واحد اهل سنت

مناسک مصور عمره مفرده اهل سنت (حنفی - شافعی)، تهران، نشر مشعر، بی تا.

حیدری، عبدالواحد (متولد ۱۳۴۰)

مناسک حج، ویرایش مصطفی صادقی، مشهد، ضامن آهو، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۲۰ ص، جیبی.

شابک: ۰ - ۱۷ - ۷۸۲۴ - ۹۶۴ - ۹۷۸

ص: ۵۰۶

خالدی، محمدعقیل (۱)

احکام و مناسک حج، تهران، احسان، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۱۵۲ ص، جیبی.

عنوان دیگر: قاموس حج و عمره

در این کتاب احکام و مناسک حج و عمره بر اساس فقه اهل سنت بیان شده است.

خامنه ای، سیدعلی، رهبر جمهوری اسلامی ایران (۲)

اجوبه الاستفتائات فی الحج، بی جا، بی نا، بی تا، ۹۴ ص، جیبی.

احکام الحج و آداب، تهران، الهدی، چاپ ۱، ۲۵۲ ص.

شابک: ۹۶۴-۴۷۲-۳۲۴-۴

استفتائات حج اوران کی جوابات، ترجمه به اردو سیداحتشام عباس زیدی، تهران، سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، چاپ ۱، ۱۴۱۶ ق، ۱۱۲ ص، اردو.

شابک: ۹۶۴-۶۱۷۷-۸۴-۰

استفتائات ویژه حج از محضر مراجع عظام تقلید همراه با ۱۲۲ استفتاء از محضر مقام معظم رهبری

، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۵، ۱۵۶ ص، رقعی.

مختصر مناسک حج، تهران، سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، چاپ ۱، ۱۴۱۳ ق، ۱۶۸ ص، جیبی. اردو.

این کتاب توسط مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام نیز در سال ۱۴۱۷ قمری به چاپ رسیده است.

مناسک حج، ترجمه سفارت ایران در افغانستان، تهران، نورالعطیه، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۲۰۵ ص.

شابک: ۹۶۴-۹۲۳۵۳-۳-۷

مناسک حج مطابق با فتوای حضرت آیت الله العظمی خامنه ای، به کوشش دفتر مقام

ص: ۵۰۷

۲- مقام معظم رهبری؛ آیت الله خامنه ای

معظم رهبری، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۶ ص، جیبی.

شابک: ۰۰۲۶-۵۴۰-۹۶۴

ترجمه عربی

مناسک الحج (لسماحه ولی امر المسلمین آیه الله العظمی السیدعلی الحسینی الخامنی)، قم، نشر مشعر، ۱۴۲۶ ق، ۲۰۴ ص، جیبی.

ترجمه اردو

مناسک حج حضرت آیت الله العظمی خامنه ای کی، ترجمه به اردو قلبی حسین رضوی، تهیه و تنظیم دفتر مقام معظم رهبری، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۲۲۰ ص، وزیری. زبان اردو

شابک: ۰۲-۳۵-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

ترجمه انگلیسی

Manasik of Hajj in Brief, Tehran, Department, of Translation and Publication Islamic Culture and Relations Organization, ۱۹۹۷, ۱۶۱ p

شامل یک مقدمه و دو باب است، باب اول: در حجّه الإسلام و حج نیابی است که طی دو فصل آمده. باب دوم: در اعمال حج و عمره است که در دو بخش تنظیم گردیده: بخش اول در اعمال عمره و بخش دوم در اعمال حج.

مهمات مسائل الحج، تهران، بعثه الحج الجمهوریه الاسلامیه ایرانیه، بی تا، ۵۴ ص، جیبی.

خسرو کردی، جمال (متولد ۱۳۴۹) (به کوشش)

مناسک و معارف حج و عمره در فقه شافعی، سنندج، جمال خسرو کردی، چاپ ۱، ۴ جلد در یک مجلد، پالتویی.

شابک: ۰۸-۸-۴۸۵-۰۴-۹۶۴-۹۷۸

جلد ۱: آموزش مناسک حج و عمره در فقه شافعی؛ جلد ۲: اذکار و دعاهای حج و عمره و دعاهای مدینه منوره؛ جلد ۳: اسرار و معارف حج و عمره؛ جلد ۴: بیداری دلها در حج ابراهیمی.

ص: ۵۰۸

مجموعه ای از احکام و مناسک، و نیز اسرار و معارف حج بر اساس فقه شافعی است.

خلخالی، صادق (۱) (متولد ۱۳۰۵)

مناسک حج مطابق با فتاوی حضرت آیت الله صادق خلخالی، قم، دفتر آیت الله شیخ صادق خلخالی، چاپ ۱، ۱۳۷۴، ۳۱۲ ص.

عنوان روی جلد: احکام و مناسک حج مطابق با فتاوی فقیه مجاهد حضرت مستطاب آیت الله حاج شیخ صادق خلخالی دامت برکاته.

خمینی، سیدروح الله (۲) (۱۲۸۱-۱۳۶۸)

آداب و احکام حج، مطابق با فتاوی امام خمینی، به کوشش علی عراقچی همدانی، تهران، حقایق، چاپ ۱، ۱۳۶۱، ص.

احکام الحج من تحرير الوسيله مع تعليقات محمد الفاضل النكراني، قم، مركز فقه الائمه الاطهار، چاپ ۱، ق/ ۱۴۴ ص، رقی.

چاپ دیگر

قم، مهر، ق. /، ۱۵۹ ص.

احکام ویژه بانوان در حج: مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، با حواشی حضرات آیات، به کوشش محمدحسین فلاح زاده، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۱، ۸۶ ص، رقی.

شابک: ۷-۳۸-۶۲۹۳-۹۶۴

مجموعه ی گزیده از احکام و مناسک حج مربوط به بانوان جمع آوری و تنظیم شده است. کتاب مشتمل بر ۱۶۵ مسئله مطابق با فتاوی حضرت امام خمینی با حواشی آیات عظام: خوئی، گلپایگانی، اراکی و فاضل لنکرانی است. در پایان هر بخش چند پرسش و پاسخ آورده شده است.

ص: ۵۰۹

۱- آیت الله خلخالی

۲- امام خمینی؛ آیت الله خمینی

فتاوی امام (ره) از کتاب مناسک و در برخی موارد از تحریر الوسيله نقل شده اند.

حاشیه حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی بر مناسک حج حضرت امام خمینی، بی جا، بی نا، ۱۳۷۳، ۱۰۸ ص.

حج بانوان، مطابق با فتاوی امام خمینی با حواشی مراجع عظام تقلید، به کوشش حمزه اسفندیاری شیرازی، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۴، ۱۷۱ ص، رقی.

مجموعه احکام ویژه بانوان جمع آوری و تنظیم شده که می تواند راهنمای بانوان محترم و نیز روحانیون کاروان های حج باشد. این مجموعه دو ویژگی مهم دارد: اول اینکه طرح مسائل به صورت پرسش و پاسخ است. و دوم اینکه آوردن فتاوی برخی مراجع درباره حج بانوان است که تا زمان چاپ کتاب فتاوی آنها در جایی منتشر نشده است.

خلاصه مناسک حج مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، تهران، مرکز تحقیقات و انتشارات حج، چاپ ۴، ق/، ۱۳۲ ص.

رساله شریفه مناسک حج: برگزیده ای از اعمال حج و عمره، مطابق است با فتاوی امام خمینی به ضمیمه ادعیه و زیارات از مناسک، تألیف سیدمحمد کاظم طباطبایی یزدی (۱)، با حواشی محمدحسن احمدی فقیه (یزدی)، قم، مؤسسه اسماعیلیان، چاپ ۱، ق/ ۱۳۷۴، ۲۵۶ ص.

عنوان روی جلد: مناسک حج: برگزیده ای از اعمال حج و عمره. روشی نوین در بیان مناسک حج مطابق تحریر الوسيله و مناسک حج آیت الله العظمی امام خمینی (همراه با جدیدترین استفتائات و فرهنگنامه اصطلاحات)، نگارش و تنظیم علی محمد اسدی، قم، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دفتر انتشارات اسلامی، چاپ ۱، ۲۰۸ ص.

فروست: دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم-۲۸۶

ص: ۵۱۰

گزیده مناسک حج براساس فتاوی حضرت امام با حواشی مراجع عظام، تنظیم علی محمد اسدی، تهران، مؤسسه فرهنگی هنری ندای مهر آفرین، چاپ ۱، ۶۴ ص.

شابک: ۳-۰-۹۲۹۵۰-۹۶۴

مختصر اعمال حج التمتع، مع شرح الاماکن و المساجد المقدسه فی مکة المکرمه، طبق فتاوی الامام الخمينی، قم، مؤسسه المنار، چاپ ۱، ق/، ۴۶ ص.

[مختصر مناسک حج، مطابق فتاوی حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، تهران]، اداره تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، چاپ ۱، ۱۴۱۲ ق/، ۱۳۷۰، ۲۰۰ ص. زبان اردو

مناسک الحج مطابق لفتاوی الامام الخمينی بهامشها تعليقات الشيخ الاراکي

، قم، مکتب الاعلام الاسلامی، چاپ ۱، ۱۳۷۲، ۳۱۹ ص، رقعی.

مناسک حج، تهران، نهضت زنان مسلمان، چاپ ۱، ۱۳۶۱، ۲۸۸ ص، رقعی.

مناسک حج، تهران، بنیاد شهید، واحد فرهنگی، چاپ ۱، ۱۳۶۱، ۲۴۴ ص، رقعی.

مناسک حج: به ضمیمه آداب الحرمین، تهران، حافظ، چاپ ۱، ۴۶۰ ص.

مناسک حج، مطابق با فتاوی امام خمینی، با حواشی اراکی و نوری همدانی، قم، دفتر آیت الله العظمی نوری، چاپ ۱، ۴۶۰ ص، رقعی.

مناسک حج مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی امام خمینی با حواشی مراجع تقلید، تهیه و تنظیم گروه فقه مرکز تحقیقات حج، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۶۱۶ ص، وزیری.

شابک: ۳۴۶-۳۵-۷۶-۹۶۴

مناسک حج: مطابق با فتاوی امام خمینی به ضمیمه ترجمه بعضی از مسائل حج تحریر الوسیله و حدود مساله جدید، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی؛ قم، پاسدار اسلام، چاپ ۱۳۷، ۱، ۲۷۲ ص، رقعی.

ص: ۵۱۱

مجموعه احکام حج و ترجمه بعضی از مسائل حج از کتاب تحریر الوسيله است. قریب ۵۵۰ مسأله جدید از حضرت امام خمینی را درباره اعمال حج دربردارد ..

مناسک حج مطابق با فتاوی و احکام ولی فقیه حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، تهیه و تنظیم عبدالکریم بی آزار شیرازی (۱)، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ ۱۲، ۱۳۷۸، ۲۵۹ ص، وزیری.

شابک: ۶-۵۵۶-۴۳۰-۹۶۴

بررسی فلسفه، احکام فرعی و مستحبات حج است. کتاب مشتمل بر چهار بخش است. نویسنده با استفاده از تصاویر، جدول و نمودار به بیان اعمال حج می پردازد. وی در ابتدای برخی موضوعات، آیه مربوطه را با اعراب گذاری و ترجمه آن آورده است و در پایان هر بخش فتاوی حضرت امام خمینی را بر طبق کتاب تحریر الوسيله ذکر کرده است. موضوعات مطرح شده در کتاب حاضر عبارت اند از: فلسفه و احکام کلی حج، احکام فرعی حج، حج تمتع، خلاصه مناسک حج پنج مذهب، آداب سفر، ادعیه و مستحبات حج. نویسنده، متن دعای عرفه را با اعراب گذاری و ترجمه آن آورده است.

مناسک حج، مطابق با فتاوی امام خمینی با حواشی محمدعلی اراکی و دیگران، قم، مدرسه امام علی بن ابی طالب (ع)، ۴۸۰ ص.

مناسک حج مطابق با فتاوی حضرت امام خمینی با حواشی مقام معظم رهبری، به کوشش محمدحسین فلاح زاده، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۳۲۵ ص، رقعی.

شابک: ۲-۱۹-۷۶۳۵-۹۶۴

مناسک حج: مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، باحواشی

عبدالکریم موسوی اردبیلی، قم، مؤسسه مکتب امیر المومنین (ع)، چاپ ۱،

۱۳۷۵، ۲۱۹ ص.

ص: ۵۱۲

مناسک حج: مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، با حواشی یوسف صانعی، قم، دفتر نشر مصطفی، چاپ ۱، ص ۳۵۲.

مناسک حج: مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، ترجمه زیر نظر شورای سرپرستی طلاب غیرایرانی حوزه علمیه قم، قم، حوزه علمیه قم، دفتر تبلیغات اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۶۴، ۳۳۹ ص، زبان اردو.

عنوان دیگر: تحریر الوسیله اور مناسک حج سی متعلق بعض متفرقه مسائل کی ضمیمه کی ساتھ

مناسک حج ویژه بانوان مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی امام خمینی و حواشی مراجع معظم تقلید، به کوشش محمدحسین فلاح زاده، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۲۳۸ ص، پالتویی.

شابک: ۷-۶۹-۶۲۹۳-۹۶۴

این کتاب از جمله اولین آثار در زمینه مناسک حج بانوان است. کتاب مطابق با فتاوی امام خمینی همراه با حواشی آیات عظام: سیدعلی سیستانی، محمد تقی بهجت، جواد تبریزی، لطف الله صافی، ناصر مکارم شیرازی، سیدعلی خامنه ای و محمد فاضل لنکرانی می باشد. کتاب در چهار بخش ذیل این عناوین تدوین یافته است: احکام استطاعت و نیابت؛ اعمال عمره تمتع؛ اعمال حج تمتع؛ وظیفه کودکان در حج و اعمال عمره.

مناسک زائر (ویژه برادران) مطابق با فتاوی امام خمینی، بازنویسی محمدحسین فلاح زاده، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، مؤسسه چاپ و نشر عروج، ۱۳۸۶، ۱۸۰ ص، رقعی.

شابک: ۸-۹۴۷-۳۳۵-۹۶۴-۹۷۸

کتاب حاضر حاوی فتاوی امام خمینی درباره ی اعمال و احکام حج ویژه ی برادران است که توسط نگارنده گردآوری و بازنویسی شده است. در کتاب نخست موضوع استطاعت و نیابت بررسی و احکام هر یک به تفصیل بیان شده است. سپس احکام مربوط به اعمال عمره ی تمتع از جمله احرام، طواف، نماز طواف، سعی و تقصیر تشریح شده و در بخش

ص: ۵۱۳

بعدی اعمال حج تمتع از جمله احرام، وقوف در عرفات، رمی جمره، تقصیر، طواف حج، طواف نساء و سعی میان صفا و مروه مطرح شده اند. بخش پایانی نیز به احکام ویژه ی افراد محصور، مصدود، کودکان و احکام عمره ی مفرده، نماز حجاج و مستحبات ویژه ی این سفر اختصاص دارد.

مناسک عمره مفرده: مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، به کوشش مرکز تحقیقات و انتشارات حج، تهران، مرکز تحقیقات و انتشارات حج، ق، /، ۶۴ ص.

مناسک عمره مفرده مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی امام خمینی با حواشی مراجع معظم تقلید، تهیه و تنظیم محمدحسین فلاح زاده، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۲۵۰ ص، رقعی.

شابک: ۷-۴۱-۶۲۹۳-۹۶۴

این کتاب مطابق فتاوی امام خمینی و همراه با حواشی آیات عظام: خامنه ای، خوئی، بهجت و سیستانی است. این کتاب در قطع پالتویی به زبان اردو نیز ترجمه شده است.

مناسک عمره مفرده ویژه بانوان مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی امام خمینی با حواشی مراجع معظم تقلید، تدوین محمد حسین فلاح زاده، ویرایش علی ورسه ای، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۴۲ ص، پالتویی.

شابک: ۱-۷۵-۶۲۹۳-۹۶۴

این نوشته شامل سه بخش است: ۱- اعمال عمره مفرده، ۲- محرمات احرام، ۳- عمره کودکان و برخی مسائل مورد نیاز دیگر که برای بانوان نگاشته شده و در بردارنده مسائلی است که غالباً بانوان در عمره مفرده به آنها نیاز دارند. منتخب مناسک حج، تهیه و تنظیم مرکز تحقیقات حج، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۳۰۳ ص، رقعی.

شابک:

۹۶۴-۷۶۳۵-۰۱-X

ص: ۵۱۴

این مجموعه در پاسخ به نیاز مهم و اساسی روحانیون کاروان های حج، تدوین یافته و متن آن مطابق با فتاوی حضرت امام خمینی و با حواشی حضرات آیات عظام: بهجت، تبریزی، خامنه ای، سیستانی، شبیری زنجانی، صافی، صانعی، مکارم شیرازی، و نوری همدانی است.

الخز، مصطفی سعید (۱)

احکام حج و عمره بر پایه ی مذهب امام شافعی، نوشته مصطفی الخز، مصطفی البغا، علی الشریجی، ترجمه و تلخیص محمد احمدیان، تهران، احسان، چاپ ۱، ۴۰ ص، رقی.

شابک: ۴-۵۹۵-۳۵۶-۹۶۴-۹۷۸

عنوان اصلی: الفقه المنهجي على مذهب الامام الشافعي.

خوانساری، ابوالفضل (۲)

مناسک و آداب حج، مطابق فتاوی ابوالفضل نجفی خوانساری، تهران، نشر غیاث، چاپ ۱، ۲۰۵ ص، رقی.

خوئی، سید ابوالقاسم (۳) (۱۲۷۸-۱۳۷۱)

مناسک الحج فتاوی ... ابوالقاسم الموسوی الخوئی، قم، مدینه العلم، ق/، ۳۲۳ ص.

مناسک الحج فتاوی ابوالقاسم الخوئی، مع حواشی حسین النوری الهمدانی، قم، مکتب آیت الله العظمی النوری الهمدانی، چاپ ۱، ق/، ۲۹۱ ص.

مناسک حج، فتاوی ابوالقاسم موسوی خوئی، قم، مدینه

العلم، ق/، ۴۱۱ ص.

ص: ۵۱۵

۱- مصطفی سعید الخز؛ سعید الخز، مصطفی

۲- نجفی خوانساری، ابوالفضل

۳- آیت الله خوئی؛ امام خوئی؛ ابوالقاسم الخوئی

مناسک حج با اضافات و مسائل جدید مطابق با فتاوی ابوالقاسم موسوی خوئی، بی جا، مرتضی، ۱۳۶۳، ۳۴۴ ص، جیبی.

مناسک حج که مطابق است با فتاوی ابوالقاسم موسوی خوئی، با اضافات و مسائل جدید، مشهد، مرتضی، چاپ ۱، ۳۴۴ ص.

داداشی، اکبر (متولد ۱۳۴۹) (به کوشش)

مناسک حج عمره، زنجان، زنجان زرنگار، چاپ ۱، ۳۲ ص.

شابک: ۷-۳۲-۷۱۱۰-۹۶۴-۹۷۸

دارالاسلام، انتشارات

دلیل المعتمرین: احکام و آداب العمره المفرده، قم، دارالاسلام، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۱۲۸ ص، جیبی، عربی.

شابک: ۶-۵-۹۰۲۴۹-۹۶۴

دستغیب حسینی شیرازی، سیدعلیمحمد (۱) (متولد ۱۳۱۳)

مناسک حج و عمره مطابق با نظرات حضرت آیت الله حاج سیدعلی محمد دستغیب

، تنظیم دفتر علی محمد دستغیب، شیراز، دفتر حضرت آیت الله حاج سیدعلی محمد دستغیب، چاپ ۱، ۲۳۲ ص.

شابک: ۰-۲۵۱۹-۰۴-۹۶۴-۹۷۸

دفتر نمایندگی ولی فقیه در امور آزادگان

گزیده ای از احکام حیات بخش حج، به کوشش دفتر نمایندگی ولی فقیه در امور آزادگان، مجمع علمی تحقیقاتی احرار (حوزه علمیه قم)، قم، نشر گل، چاپ ۱، ۱۳۷۲، ۶۲ ص.

ص: ۵۱۶

۱- آیت الله دستغیب؛ دستغیب شیرازی؛ سیدعلیمحمد

دوزدوزانی، یدالله (۱)

مناسک حج مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی حاج میرزا یدالله دوزدوزانی، بی جا، تابان شهریور، چاپ ۱، ۲۷۶ ص.

شابک: ۷-۳۱-۶۸۹۳-۹۶۴

رستمی پور، علی (متولد ۱۳۴۶)

اعمال عمره مفرده، تهران، نورالثقلین، چاپ ۱، ۴۸ ص.

شابک: ۷-۶۵-۷۴۱۲-۹۶۴

روحانی، محمدصادق (۲) (متولد ۱۳۰۳)

مناسک الحج، فتاوی محمدصادق الحسینی الروحانی، تهران، حدیث دل، چاپ ۱،

۲۷۱ ص.

شابک: ۷-۷-۹۳۳۵۲-۹۶۴

مناسک حج، فتاوی محمدصادق روحانی، قم، سپهر، ۱۳۷۹، ۳۵۲ ص.

شابک: ۲-۲۹۰-۳۵۰-۹۶۴

چاپ دیگر

تهران، حدیث دل، چاپ ۱، ۳۵۲ ص.

سبحانی تبریزی، جعفر (۳) (متولد ۱۳۰۸)

مناسک الحج و احکام العمره، قم، مؤسسه امام صادق، چاپ ۱، ۱۴۲۸ ق، ۲۰۰ ص، رقعی، عربی.

شابک: ۹-۲۸۳-۳۵۷-۹۶۴-۹۷۸

ترجمه فارسی

مناسک حج و احکام عمره، قم، مؤسسه امام صادق، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۲۲۵ ص، رقعی.

ص: ۵۱۷

۱- آیت الله دوزدوزانی

۲- آیت الله محمدصادق روحانی؛ حسینی روحانی، محمدصادق

۳- آیت الله سبحانی؛ سبحانی، جعفر

شابک: ۱- ۲۷۶-۳۵۷-۹۶۴-۹۷۸

سبزواری، سید عبدالاعلی (۱) (۱۲۸۸-۱۳۷۲)

مناسک حج، که مطابق است با فتوای عبدالاعلی موسوی سبزواری، قم، دارالکتاب، ۲۳۱ ص، جیبی.

سربازی، عبدالرحمن (۲) (متولد ۱۳۲۴)

راهنمای حج و عمره مفرده (از دیدگاه اهل سنت) همراه با دیداری از اماکن متبرک و تاریخی سرزمین وحی، تهران، مولوی عبدالرحمن سربازی، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۳۶۰ ص، وزیری.

شابک: ۲- ۶۷۴۲-۰۶-۹۶۴-۹۷۸

مجموعه احکام حج بر اساس دیدگاه اهل سنت است. در بخش مسائل و احکام، برگرفته از رساله زبده المناسک مولانا احمد گنگوهی و در بخش اماکن و آثار تاریخی از کتاب اخبار مکه تألیف علامه ازرقی اقتباس شده است.

سلطان العلماء، محمد عقیل

احکام و مناسک حج، جمع و نقل محمد عقیل سلطان العلماء، بی جا، محمدعقیل سلطان العلماء، چاپ ۱، ۱۲۰ ص، جیبی.

سنبل کار، مهدی (۳)

منتخبات عرشی، شامل اصول و فروع دین اسلام و مناسک حج، تهران، مهدی سنبل کار، ۱۳۶۱، ۱۳۹ ص.

مجموعه اشعاری در باب برخی از مناسک حج است.

ص: ۵۱۸

۱- آیت الله سبزواری؛ موسوی سبزواری، سید عبدالاعلی

۲- ملازی سربازی، عبدالرحمن

۳- متخلص به عرشی؛ عرشی، مهدی

مناسک حج، بی جا، عصر رهایی، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۴۳۲ ص، جیبی.

شابک: ۴-۳۷-۲۷۶۰-۹۶۴-۹۷۸

شیرازی خاقانی، محمد (۱) (متولد ۱۳۱۶)

مناسک الحج، مطابق لفتوی محمد آل شیرازی خاقانی، قم، امام حسن مجتبی (ع)، چاپ ۱، ۳۳۶ ص.

شابک: ۲-۰۰-۷۷۱۳-۹۶۴

شیرازی زنجانی، موسی (۲)

احکام عمره و حج، مطابق با فتاوی موسی شیرازی زنجانی، بی جا، مؤسسه تحقیقاتی ولاء، چاپ ۱، ۲۲۸ ص، رقعی.

مناسک زائر، قم، فقه، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۲۴۷ ص، پالتویی.

شابک: ۳-۵-۹۱۵۵۹-۹۶۴

مجموعه ای مشتمل بر آخرین فتاوی نویسنده در باب مناسک حج است که از کتاب مناسک حج ایشان با عنوان احکام حج و عمره انتخاب شده است.

شریفی، اسدالله (به کوشش)

توضیح المناسک و هدایه المناسک شریفی

، بی جا، شرکت چاپ افست گلشن، ۱۳۶۱، ۲۷۶ ص، وزیری.

این مناسک مطابق است با فتاوی حضرات آیات امام خمینی، خوئی، سیداحمد خوانساری، گلپایگانی و مرعشی نجفی.

ص: ۵۱۹

۱- آل شیرازی خاقانی، محمد

۲- آیت الله شیرازی زنجانی

شهید ثانی، زین الدین بن علی (۱) (۹۱۱-۹۶۶ ق)

ثلاث رسائل فی الحج و العمره، تحقیق رضا مختاری (۲)، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ق/، ۸۷ ص، رقی.

مجموعه احکام حج و بررسی ابعاد فقهی و عرفانی حج و عمره است و در واقع مجموعه سه رساله از شهید ثانی می باشد. عناوین سه رساله عبارت اند از: اقل مایجب معرفته من احکام الحج و العمره؛ نيات الحج و العمره؛ رساله مناسک الحج و العمره.

شیخ بهایی، محمد بن حسین (۳) (۹۵۳-۱۰۳۰ ق)

الاثنا عشریات الخمس فی الطهاره والصلاه و الزکاه و الصوم و الحج، تحقیق عبدالله الدندن، مهدیه، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۴۰۴ ص، وزیری.

شابک: ۵-۵۴-۷۲۶۲-۹۶۴-۹۷۸

چاپ دیگر

الاثنا عشریات الخمس: الطهارتی، الصلاتی، الزکاتی، الصومی، الحجی،

اعجاز، تحقیق مسعود شکوهی، قم، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، معاونت فرهنگی، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۳۵۲ ص، وزیری.

شابک: ۱-۲-۹۳۵۷۵-۹۶۴

عنوان دیگر: الاثنا عشریات الخمس فی الطهاره والصلاه و الزکاه و الصوم و الحج.

مجموعه ای از احکام پنج عنوان از فروع دین شامل طهارت، نماز، زکات، روزه و حج را بر پایه فقه امامیه و به روش فتوایی تشریح می کند. مؤلف این اثر شیخ بهایی است و محقق این نسخه در صفحات نخست، به معرفی شرح حال و مقام و موقعیت علمی و فقهی شیخ پرداخته است مبحث پایانی به حکم حج و شرایط و وجوب آن، آداب و مناسک و تشریح جزء به جزء همه مراحل آن اختصاص یافته است.

ص: ۵۲۰

۱- عاملی، زین الدین بن علی

۲- متولد ۱۳۴۲

۳- بهاء الدین العاملی؛ بهائی، محمد بن حسین؛ عاملی، علی بن محمد حسین

به سوی حق: مناسک عمره و حج شیعه دوازده امامی، ترجمه، مقدمه و تعلیقات از محب الاسلام موسوی (۱)، تهران، منیر، ۱۳۸۲، ۱۷۵ ص.

شابک: ۹-۰۷-۷۹۶۵-۹۶۴

عنوان اصلی: الرساله الاثنا عشریه

شیخی، علیرضا

معارض: تئوری تطبیق مواقف حیات حضرت ابراهیم علیه السلام با مناسک حج، گرگان، مؤسسه فرهنگی انتشاراتی علوم طبیعی پدیده گرگان، چاپ ۱،

، ۲۶۰ ص.

شابک: ۲-۴-۹۱۶۹۳-۹۶۴

عنوان دیگر: تئوری تطبیق مواقف حیات حضرت ابراهیم علیه السلام با مناسک حج.

بررسی اعمال و احکام هر یک از کارهای حج است. مهم ترین ویژگی این کتاب اینست که زندگی حضرت ابراهیم و مواضع و رفتارهای او را با اعمال و مناسکی که حجاج انجام می دهند مقایسه کرده و در هر مورد پس از تحلیل تاریخی، نتیجه گیری نموده است.

شیرازی، سیدصادق (متولد ۱۳۱۴)

مناسک الحج، قم، مکتب آیت الله العظمی شیرازی، ق/، ۲۷۲ ص.

شابک: ۰-۵۰-۶۴۳۹-۹۶۴

صاحب جواهر، محمدحسن بن باقر (۱۲۰۰-۱۲۶۶ ق)

هدایه السالکین من الحجاج و المعتمرین من رساله نجاه العباد، قم، میثم تمار، چاپ ۱، ۱۴۲۶ ق/، ۱۳۸۵، ۳۴۳ ص، وزیری.

ص: ۵۲۱

۱- واعظ موسوی، علی اکبر

۲- نجفی، محمدحسن

مجموعه احکام حج و در واقع بخش حج از نجاه العباد فی يوم المعاد از محمدحسن نجفی معروف به صاحب جواهر است. این کتاب را می توان تدوین مناسبی از بخش حج و عمره رساله نجاه العباد از آثار برجسته فقهی عالم و فقیه بزرگ شیعه شیخ محمد حسن نجفی دانست که همراه

تعلیقات تعدادی از فقیهان معاصر مانند سیداسماعیل صدر، محمد کاظم یزدی و یوسف صانعی تحقیق و تنظیم شده است. در مقدمه به تفصیل شرح زندگی، شخصیت و آثار محققانه صاحب جواهر و مأخذ و منابع مربوط به او آمده است. صاحب جواهر در مقدمه از فضایل و اسرار معنوی و عبادی حج سخن گفته است. وی سپس احکام مستحب آن را به تفصیل به صورت فتوایی و اجتهادی بررسی کرده است. در ادامه، این عناوین تبیین شده است: اقسام حج و عمره، شرایط حج و عمره، افعال و اعمال حج تمتع، مقدمات احرام، واجبات احرام، مواقیت، تروک احرام، احکام مواقیت، طواف، مستحبات دخول حرم و مکه، سعی، وقوف، حلق و تقصیر و کفارات.

صادقی اردستانی، احمد (متولد ۱۳۲۳)

آئین نامه حج، قم، بی نا، چاپ ۱، ۱۳۹۹ ق/ ۱۳۵۸، ۴۸ ص، جیبی.

بخشی از آداب و مناسک حج به همراه برخی از اسرار و رموز اعمال حج بیان شده است.

صادقی تهرانی، محمد (۱)

(متولد ۱۳۰۷)

اسرار، مناسک، ادله حج، تهران، امید فردا، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۴۶۴ ص، وزیری.

شابک: ۵- ۲- ۳۴۶- ۹- ۹۶۴

عنوان دیگر: فقه سیاسی اسلام: مناسک ح

عنوان دیگر: مناسک حج.

ص: ۵۲۲

تهران، راه دانش، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۴۶۴ ص، وزیری.

عنوان روی جلد: درس هایی از فقه سیاسی اسلام، اسرار مناسک ادله حج.

بررسی اسرار مناسک حج، براساس قرآن و روایات برای پاسخگویی به نیازهای حج گزاران در عصر حاضر است. نویسنده، ابتدا به نواقص نوشته های علمای گذشته اشاره و بیان می دارد که بیشتر مسائل مورد نیاز مردم در این نوشته ها نیامده و پاسخگویی آنان نیست. بنابراین، این رساله را تألیف و آن را ملاک و حجیت عموم کسانی می داند که مسائل مورد نیاز آنها در مناسک دیگر مراجع نیامده است. وی با استناد به آیات و روایات، به بررسی مسائل پرداخته و کمتر به قواعد فقهی استناد کرده است. نویسنده، نوعاً در مستندات فتاوی فقها بی ذکر و نام، اشکال کرده و این گونه فتاوا را برگرفته از قواعدی می داند که از تراوشات ذهن فقهاست. بر همین اساس بر این باور است که باید تمام مسائل را از آیات و روایات صحیح استخراج کرد. برخی از سر فصلهای کتاب عبارت اند از: معنای حج؛ خانه خدا و مردم؛ مسائلی درباره عمره؛ استطاعت فردی و اجتماعی و اقسام آن؛ احرام؛ میقات؛ عرفات و مشعر الحرام و دیگر مسائل مناسک حج.

صافی گلپایگانی، علی (۱)

(۱۲۸۱-۱۳۸۸)

مناسک حج و احکام عمره مطابق با فتوای علی صافی گلپایگانی، قم، دفتر نشر معارف اسلامی، چاپ ۱، ق/، ۳۵۵ ص، جیبی.

چاپ دیگر

قم، ابتکار دانش، چاپ ۱، ۲۹۶ ص، جیبی.

شابک: ۴-۸۷-۵۱۶۳-۶۰۰-۹۷۸

ص: ۵۲۳

صافی گلپایگانی، لطف الله (۱) (متولد ۱۲۹۷)

مناسک الحج، مطابق فتاوی لطف الله الصافی گلپایگانی، قم، دار القرآن الکریم، چاپ ۱، ق/، ۲۸۷ ص.

استفتائات حج، هزار مسأله، قم، حضرت معصومه (س)، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۳۱۹ ص، رقی.

شابک: ۹-۸۰-۶۱۹۷-۹۶۴

مناسک حج، مطابق با فتاوی لطف الله صافی گلپایگانی، قم، دار القرآن الکریم، ق/، ۳۰۴ ص.

چاپ دیگر

قم، مؤسسه انتشارات حضرت معصومه (س)، چاپ ۱، ۳۰۴ ص

شابک: ۴-۴۳-۶۱۹۷-۹۶۴

مناسک عمره مفرده مطابق با فتاوی لطف الله صافی گلپایگانی، قم، دار القرآن الکریم، چاپ ۱، ق/، ۱۶۰ ص.

صالحی مازندرانی، اسماعیل (۲) (متولد ۱۳۱۲)

مناسک حج، قم، دفتر حضرت آیت الله العظمی صالحی مازندرانی، چاپ ۱، ۳۳۲ ص.

صانعی، یوسف (۳) (متولد ۱۳۱۶)

احکام حج (ویژه بانوان) مطابق با فتاوی یوسف صانعی، قم، میثم تمار، چاپ ۱، ۱۲۰ ص.

شابک: ۴-۰۴-۵۵۹۸-۹۶۴

ص: ۵۲۴

۱- آیت الله صافی گلپایگانی

۲- آیت الله صالحی مازندرانی؛ صالحی، اسماعیل

۳- آیت الله صانعی

احکام عمره مفرده، قم، میثم تمار، چاپ ۳، ۱۳۸۷، ۲۷۲ ص، جیبی.

شابک: ۵-۷۵-۵۵۹۸-۹۶۴

استفتائات حج و عمره، قم، میثم تمار، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۲۴۸ ص، رقعی.

شابک: ۲-۵۳-۵۵۹۸-۹۶۴

مائه و عشر مسائل فی الحج، قم، فقه الثقلین، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۴۸ ص، جیبی.

شابک: ۵-۷-۹۰۰۹۲-۶۰۰-۹۷۸

ترجمه فارسی

یکصد و ده مسئله از مسائل حج، قم، فقه الثقلین، چاپ ۱، ۱۴۳۰ ق / ۱۳۸۸، ۴۸ ص، جیبی.

شابک: ۹-۹-۹۰۰۹۲-۶۰۰-۹۷۸

مناسک حج، مطابق با فتاوی مرجع عالیقدر آیت الله العظمی یوسف صانعی، قم، میثم تمار، چاپ ۲، ۱۳۷۸، ۳۵۲ ص، رقعی.

شابک: ۶-۰۳-۵۵۹۸-۹۶۴

چاپ دیگر

قم، میثم تمار، ۱۳۸۵، ۸۰۴ ص.

منتخب اعمال و مناسک حج، قم، میثم تمار، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۵۸ ص، جیبی.

شابک: ۹-۸۶-۵۵۹۸-۹۶۴

منتخب مناسک حج، قم، میثم تمار، چاپ ۴، ۳۶۸ ص، جیبی.

شابک: ۱-۵۹-۵۵۹۸-۹۶۴

صدر، سید محمد باقر (۱) (۱۹۳۱-۱۹۷۹)

موجز احکام الحج محمد باقر الصدر و فی هامشه تعلیقات کاظم الحسینی الحائری (۲)،

تهران، الهدی، چاپ ۱، ۱۹۴ ص.

۱- شهید صدر؛ آیت الله صدر

۲- متولد ۱۳۱۷

قم، مؤسسه الفقه، للطباعه و النشر، چاپ ۱، ۱۶۲ ص.

شابک: ۸-۳۸-۶۹۲۹-۹۶۴

قم، دارالتفسیر، چاپ ۱، ق/، ۲۴۰ ص.

شابک:

X

- ۴۷-۷۸۶۶-۹۶۴

صدیق، مهین

حج و عروج: سیری در آداب و مناسک حج، قم، نگار اندیشه، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۲۷ ص، جیبی.

شابک: ۹۰۱۹۳-۶۰۰-۹۶۴

بررسی اجمالی در آداب، مسائل و احکام حج است. بخش اول به آداب تشریف و زیارت بیان پرداخته؛ در بخش دوم به مناسک و احکام حج عمره و در بخش سوم به واجبات و محرمات و آداب و احکام حج تمتع می پردازد.

صفایی نژاد، وجیهه

اعمال حج عمره و تمتع، قم، مشهور، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۱۲ ص، جیبی.

شابک: ۲-۱۵۵-۵۳۸-۹۶۴-۹۷۸

بررسی اجمالی، اعمال حج عمره و تمتع و احکام آنها است. در کتاب حاضر ابتدا فضیلت سفر حج و دو شهر مکه و مدینه بیان شده و سپس آداب ورود به مسجد الحرام و مسجد النبی و اعمال این دو شهر مهم درج شده است. آنگاه اعمال و احکام مربوط به حج عمره و تمتع اعم از واجبات، مستحبات، مکروهات و محرمات این دو حج بیان شده و برخی از زیارت های وارده متناسب با ایام حج نیز معرفی شده است. بیان احکام طواف، احرام، وقوف در مشعر، منی و عرفات، رمی جمرات، حلق (تراشیدن موی سر)، قربانی، سعی و دیگر احکام حج و عمره از مهم ترین مباحث ارائه شده در این کتاب است.

ص: ۵۲۶

طباطبایی حکیم، محمدسعید (۱) (متولد ۱۹۳۵ م)

مناسک حج و عمره، ترجمه مولانا اخلاق حسین صاحب، تصحیح نسیم رضا زیدی صاحب، قم، صبوری، چاپ ۱، ق/ ۳۱۶ ص، جیبی، زبان اردو.

شابک: ۲-۳۱-۷۴۳۵-۹۶۴

طوسی، محمد بن حسن (۲) (۳۸۵-۴۶۰ ق)

مصباح المتهجد ادعیه الحج و مناسکه، تهران، مرکز بحوث الحج و العمره، چاپ ۱، ق/ ۱۳۶۵، ۵۱ ص.

عابدینی، احمد (متولد ۱۳۳۸)

معبد ایمان: مناسک حج در قالب داستان، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۴۰۷ ص، رقعی.

شابک: ۲-۳۵-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

مجموعه حاضر برای آموزش مناسک، مسائل و احکام حج و آشنایی با اماکن زیارتی مکه و مدینه و جنبه های اخلاقی حج تدوین شده است و آموزه های فقهی را در کنار تعالیم اجتماعی، تاریخی و اخلاقی و معارف اسلامی مطرح می سازد. داستان در قالب گفتگو و پرسش و پاسخ میان اعضای یک خانواده با یک روحانی آگاه به مسائل حج طراحی و ارائه شده است. این پرسش و پاسخ ها که مشتمل بر شرح آیات قرآن و احادیث مربوط به حج است، به سفرنامه ای تاریخی و اعتقادی شباهت یافته است.

عبدالحسینی، معصومه

نگاهی عرفانی- اخلاقی به مناسک حج، قم، مرکز پژوهشهای اسلامی صدا و سیما، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۱۴ ص، رقعی.

ص: ۵۲۷

۱- حکیم، محمدسعید؛ محمد سعید الحکیم

۲- شیخ طوسی؛ شیخ الطائفه

بررسی مختصر آموزه‌ها و پیام‌های اخلاقی و معنوی اعمال و مناسک حج است که در شش فصل و با بهره‌گیری از کتب اخلاقی، روایات و منابع عرفانی و فقهی سامان یافته است. نگارنده در کتاب حاضر نخست مناسک حج را از ابعاد گوناگون اجتماعی، فرهنگی، سیاسی، و اقتصادی بررسی و سپس جنبه‌ی تربیتی حج و نحوه‌ی ترکیه‌ی انسان در حج را بیان می‌کند. در ادامه اعمال حج و چگونگی انجام آن‌ها را شرح می‌دهد و اماکن و مناسک حج را معرفی می‌کند. در پایان نیز به نقش رسانه‌های ملی در گسترش فرهنگ حج و زیارت اشاره می‌کند.

عثمانی، محمد شفیع (۱) (۱۸۹۷-۱۹۷۶)

مسائل و رهنمای حج، ترجمه مولانا حسن بیجار زهی، سراوان، حوزه علمیه "جامعه اسلامیة" مرکزی سب سواران، چاپ ۱، ۱۵۹ ص، رقعی.

مجموعه‌ی احکام حج بر اساس مذهب حنفی است.

مناسک حج مطابق مذهب حنفی، ترجمه مولوی محمدحسن بیجارزهی، بی‌جا، بی‌نا، ۱۰۲ ص، رقعی.

علامه فانی اصفهانی، علی (۲) (۲۹۳-۳۶۸)

[مناسک حج. فرانسه]، قم، بی‌جا، ۱۹۸۳ م/ ۱۳۶۲، ۱۲۴ ص.

این اثر به زبان عربی و فرانسه است. اطلاعات مأخذشناسی کتاب به زبان اصلی:

.les rites du pelerinage, Selon le verdict de Ali Allameh Fani Isfahani, Qom, ۱۹۸۳, ۱۲۴ p

بخش عربی کتاب به الفبای لاتین نیز آوانویسی شده است

ص: ۵۲۸

۱- دیوبندی، محمد شفیع؛ شفیع، محمد

۲- آیت الله علامه فانی اصفهانی؛ حسینی اصفهانی علامه فانی، علی؛ فانی اصفهانی، علی؛ علامه فانی اصفهانی، نورالدین علی

علوی گرگانی، سیدمحمدعلی (۱) (متولد ۱۳۱۷)

مناسک حج، فتاوی آیت الله علی علوی گرگانی، بی جا، دفتر آیت الله علوی، ۱۴۱۴ ق/ ۱۳۷۲، ۳۳۶ ص.

ترجمه اردو

مناسک حج (اردو): بمطابق فتاوی محمدعلی علوی گرگانی، ترجمه علی محمد نقوی، قم، دفتر آیت الله العظمی سیدمحمدعلی علوی گرگانی، ق. /، ۱۹۱ ص، زبان اردو.

منهج الناسکین، مطابق لفتاوی محمد علی العلوی الکرگانی، قم، مکتب آیت الله العلوی، ق. /، ۳۰۴ ص.

علیپور، امان الله (متولد ۱۳۳۵)

مناسک حج: گزیده ای از ادعیه، مناسک، زیارات، تهران، قلم فردا، چاپ ۱، ۴۱۴ ص.

شابک: ۹۶۴-۹۵۸۳۲-۱-۱

غروی، علی (۲) (۱۳۷۶-۱۲۸۰)

مناسک الحج من فتاوی میرزا علی الغروی، بی جا، علی غروی، چاپ ۱، ۱۳۷۳، ۳۳۴ ص.

ترجمه فارسی

مناسک حج، مطابق با فتاوی آیت الله العظمی غروی تبریزی، قم، دفتر حضرت آیت الله العظمی غروی تبریزی، ۳۳۴ ص.

غروی علیاری، جواد (متولد ۱۳۱۲)

احکام حج برای بانوان، به کوشش هادی هاشمیان، تهران، حوزه علمیه فاطمیه، چاپ ۱، ۱۳۶۷، ۳۴ ص، رفعی.

ص: ۵۲۹

۱- آیت الله علوی گرگانی؛ آیت الله علوی حسینی گرگانی؛ علوی حسینی گرگانی، محمدعلی

۲- آیت الله غروی؛ غروی تبریزی، علی؛ میرزا علی غروی؛ غروی علیاری تبریزی، علی

مناسک حج، تهران، حوزه علمیه فاطمیه، چاپ ۱، ۱۴۱۷ ق/ ۱۳۷۷، ۱۸۸ ص، رقعی

غریفی بحرانی، سید محمود (۱)

الدمی والعرائس المجسمه، قم، مؤسسه السیده المعصومه، چاپ ۱، ۱۴۲۷ ق، ۱۶ ص، پالتویی.

شابک: ۳-۶۶-۸۹۷۵-۹۶۴

فروست: کوثر الشریعه ۲

بررسی احکام خرید سوغاتی برای کودکان مثل عروسک و برخی اشیاء شبیه مجسمه، در سفرهای زیارتی و به ویژه سفر حج است. بر اساس فقه شیعه به ادله و مبانی و نیز تحلیل احکام خرید اسباب بازی به ویژه عروسک می پردازد.

عرفات، قم، مؤسسه السیده المعصومه، چاپ ۱، ۱۳۸۵/۱۴۲۷ ق، ۱۲ ص، پالتویی.

شابک: ۸-۳۸-۸۹۷۵-۹۶۴

فروست: الدلیل التاسع

مجموعه اطلاعاتی درباره سرزمین عرفات و نیز بررسی فقهی وقوف در عرفات است.

المزدلفه، قم، مؤسسه السیده المعصومه، چاپ ۱، ۱۳۸۵/۱۴۲۷ ق، ۲۴ ص، پالتویی.

شابک:

X

- ۴۰-۸۹۷۵-۹۶۴

فروست: الدلیل الحادی عشر

منی، قم، مؤسسه السیده المعصومه، چاپ ۱، ۱۳۸۵/۱۴۲۷ ق، ۲۴ ص، پالتویی.

شابک: ۸-۴۱-۸۹۷۵-۹۶۴

فروست: الدلیل الثانی عشر

بررسی سرزمین منی و اعمال و مناسک آن و نیز احکام فقهی اعمال آنجا

۱- محمود الغریفی؛ الغریفی، محمود؛ از طلاب و پژوهشگران بحرینی ساکن قم است.

به همراه برخی اختلاف فتاوا است.

میقات مسجد الشجره، قم، مؤسسه السیده المعصومه، چاپ ۱، ۱۳۸۵/۱۴۲۷ ق، ۲۴ ص، پالتویی.

شابک: ۵-۳۴-۸۹۷۵-۹۶۴

غفاری، ابراهیم (متولد ۱۳۰۱)

راهنمای حرمین شریفین، مشهد، ولایت، جلد سوم، چاپ ۱، وزیری.

شابک: ۰-۰۴-۶۱۷۲-۹۶۴

چاپ دیگر

تهران، اسوه، چاپ ۱، ۱۳۷۰، وزیری.

مجموعه ای از اطلاعات درباره حج و ارکان آن و نیز شهرهای مکه و مدینه می دهد. کتاب در پنج جلد تدوین یافته و هر جلد در ۱۴ بخش تنظیم شده است. جلد سوم به مباحث فقهی حج اختصاص داده شده و مسائل و احکام حج از قبیل احکام وجوب حج، میقات، نیت، محرمات احرام، احکام مصدود و محصور، آداب ورود به حرم و مکه و مسجد الحرام و طواف تا پایان اعمال عمره تمتع مورد بحث قرار گرفته است.

راهنمای حرمین شریفین، مشهد، ولایت، جلد چهارم، چاپ ۱، وزیری.

شابک: ۰۵-۰۱-۶۱۷۲-۹۶۴

چاپ دیگر

تهران، اسوه، چاپ ۱، ۱۳۷۰، وزیری.

مجموعه ای از اطلاعات درباره حج و ارکان آن و نیز شهرهای مکه و مدینه است. کتاب در پنج جلد تدوین یافته و هر جلد در ۱۴ بخش تنظیم شده است. در جلد چهارم مرحله دوم حج تمتع را توضیح می دهد که با بحث درباره «یوم الترویة» شروع و احکام حج تمتع، وقوف در عرفات، مشعر، منی، رمی، قربانی، تقصیر و حلق، طواف حج همراه با فلسفه، و مستحبات مورد توجه قرار گرفته است.

ص: ۵۳۱

فاضل موحدی لنکرانی، محمد (۱) (متولد ۱۳۱۰)

احکام عمره مفرده، مطابق با فتاوی محمد فاضل لنکرانی، قم، امیرالعلم، چاپ ۱، ۲۵۶ ص، جیبی.

استفتائات حج و عمره، قم، مطبوعاتی امیر، ۲۵۶ ص، جیبی.

چاپ دیگر

قم: بخش فرهنگی دفتر مؤلف، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۳۷۴ ص، جیبی.

استفتائات حول الحج، قم، مطبوعاتی امیر، بی تا، ۱۴۶ ص، جیبی.

مناسک الحج، قم، مرکز فقه الاثمه الاطهار علیهم السلام، چاپ ۱، ق/، ۳۹۹ ص، جیبی.

شابک: ۲-۱۰-۷۱۰۹-۹۶۴

مناسک حج مطابق فتاوی محمد فاضل لنکرانی، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۵۱۲ ص، جیبی.

شابک: ۳-۶۴۷-۴۳۰-۹۶۴

چاپ های دیگر

قم، دفتر آیت الله العظمی فاضل لنکرانی، چاپ ۱، ۴۲۴ ص، جیبی.

قم، قدس، چاپ ۱، ۱۳۷۳، ۲۰۰ ص.

قم، مطبوعاتی امیر، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۴۲۴ ص، جیبی.

قم، مهر، چاپ ۱، ۱۳۷۷، ۳۵۲ ص.

قم، امیرالعلم، چاپ ۱، ۴۲۴ ص، جیبی.

فاطمی، محمد

مناسک حج، مطابق با فتاوی محمد فاطمی، قم، دار النشر الاسلام، چاپ ۱، ۹۱ ص.

فرقانی، محمد

سرزمین یادها و نشانه ها، ویرایش علی ورسه ای، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱۵،

۱- آیت الله فاضل؛ آیت الله فاضل لنکرانی؛ آیت الله فاضل قفقازی؛ لنکرانی، محد فاضل

۱۳۸۶، ۱۹۱ ص، پالتویی.

شابک: ۱- ۸۶- ۶۲۹۳- ۹۶۴- ۹۷۸

مجموعه احکام، مسائل و اطلاعات مختصری درباره مناسک حج و عمره است. ابتدا اهمیت و فضیلت و آداب سفر حج و سپس سرگذشت سرزمین مکه و داستان زندگی ابراهیم و اسماعیل و اجداد پیامبر (ص) و تاریخ کعبه ذکر شده است. سپس قسمت های گوناگون کعبه و مسجد الحرام و احکام هر یک و مسائل مربوط به احرام و طواف بیان گردیده است. آنگاه تاریخ مدینه و اماکن مذهبی و مساجد این شهر و اهمیت آن در تاریخ اسلام به همراه مناسبت های مذهبی ایام حج ارائه شده است.

فرید گلپایگانی، حسن (۱) (۱۲۸۰-۱۳۶۶)

مناسک عمره مفرده، تهران، صبا، چاپ ۱، ۱۳۶۴، ۲۴۶ ص، جیبی.

فضل الله، سیدمحمدحسین (۲)

فقه الحج، به کوشش جهاد عبدالهادی فرحات، جلد ۱، قم، مکتب آیه الله العظمی السید محمدحسین فضل الله، چاپ ۱، ۱۳۸۷/ ۱۴۳۰ ق، ۳۵۸ ص، وزیری.

شابک: ۸- ۲۰۵۰- ۰۴- ۹۶۴- ۹۷۸

فقیهی، سیدمحمدعلی

شیوه ای نو در بیان احکام حج و عمره مطابق با فتاوی مراجع معظم تقلید، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۷۰ ص، رقعی.

شابک: ۴- ۱۵۶- ۵۴۰- ۹۶۴- ۹۷۸

مجموعه ی حاضر مشتمل بر فتاوی آیات عظام: امام خمینی، خوئی، گلپایگانی، اراکی، خامنه ای، سیستانی، فاضل لنکرانی، بهجت، جواد تبریزی، مکارم شیرازی، صافی گلپایگانی، شبیری زنجانی، وحید خراسانی و نوری همدانی است.

ص: ۵۳۳

۱- فرید، حسن؛ گلپایگانی، حسن

۲- آیت الله فضل الله؛ علامه فضل الله

فلاح زاده، محمدحسین (متولد ۱۳۳۹) و مهدی پور، محمود

آموزش مناسک حج، تهران، امیرکبیر، چاپ ۲، ۱۳۷۸، ۲۴۸ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۰۰-۰۶۲۰-۳

مجموعه ی احکام و مسائل حج و آموزش آن به روش نموداری است. احکام این کتاب مطابق فتاوی امام خمینی بوده که از کتب گوناگون فقهی ایشان از جمله تحریر الوسيله گردآوری و دسته بندی شده است. موضوعات اصلی مطرح شده در این کتاب عبارت اند از: حج واجب، اقسام حج، محرمات احرام، طواف، نماز طواف، سعی، تقصیر، اعمال حج تمتع، واجبات منی، اعمال بعد از منی، بیتوته در منی و اعمال بعد از آن، نیابت در حج، عمره مفرده، حج استحبابی، تقیه و طواف وداع.

فلاح زاده، محمدحسین (متولد ۱۳۳۹)

احکام دین: مطابق با فتاوی مراجع بزرگ تقلید، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۲، ۲۲۸ ص،

رقعی.

مجموعه ی احکام و مسائل مورد نیاز حجاج بیت الله الحرام است. مسائل مطرح شده در کتاب مطابق با فتاوی امام خمینی بوده و در موارد اختلاف فتوا، فتاوی مراجع عظام: اراکی، گلپایگانی و خوئی در حاشیه ذکر شده است.

احکام فقهی- اجرایی حج، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۱۸ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴-۵۴۰۰-۰۹-۰۰

مجموعه ای از دستورالعمل ها و وظایف و احکام اختصاصی کارگزاران مثل روحانیون و مدیران کاروان ها است. این کتاب اختصاص به کارگزاران حج دارد و در چهار بخش گردآوری شده است. بخش اول، احکام فقهی- اجرایی حج ویژه روحانیون کاروان هاست. بخش دوم، احکام فقهی- اجرایی حج ویژه عوامل اجرایی کاروان ها. بخش سوم، نکات فقهی عمره و حج و بخش چهارم، احکام کلی عمره و حج می باشد.

احکام فقهی سفر زیارتی عتبات، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۶۰ ص، پالتویی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۰-۰۵۷-۴

ص: ۵۳۴

مجموعه ی احکام و مسائل فقهی که ممکن است زائر عتبات عالیات در طول سفر با آن مواجه باشد، در این کتاب گرد آوری شده است، از جمله: نماز مسافر، نماز جماعت، احکام عزاداری، احکام مسجد و حرم.

حاجیون کی لی مصور رهنما، تدوین محمدحسین فلاح زاده، ترجمه احتشام عباس زیدی، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۶۸ ص، رقعی. اردو.

شابک:

۹۶۴-۷۶۳۵-۹۴-X

عنوان دیگر: راهنمای مصور حجاج. اردو

کتاب حاضر تحت عنوان مناسک مصور حج نیز منتشر شده است

راهنمای مصور حجاج، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۲۰ ص، رقعی.

ترجمه عربی

دلیل الحجاج المصور، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، ترجمه به عربی محمدحسن تبرائیان، تهران، نشر مشعر، ق/۱۳۷۴، ۱۰۸ ص، رقعی.

شابک: ۷-۰۰-۶۳۴۳-۹۶۴

عنوان اصلی: راهنمای مصور حجاج.

مجموعه ی مصوری از اعمال و مناسک حج که با هدف راهنمایی زائران حرمین شریفین تدوین شده است. این کتاب در چهار بخش، همراه با تصویر به شرح اعمال عمره، حج و محرمات احرام و آداب و مستحبات این سفر می پردازد. متن این نوشته مطابق با فتوای امام خمینی تنظیم گردیده و در موارد اختلاف فتوا، فتاوی مراجع عظام: اراکی، گلپایگانی و خوئی نیز در پانوشت آمده است.

مناسک زائر (ویژه برادران) مطابق با فتاوی حضرت امام خمینی، تهران، چاپ و نشر عروج، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۸۰ ص، رقعی.

شابک: ۸-۹۴۷-۳۳۵-۹۶۴-۹۷۸

مناسک مختصر حج، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت،

ص: ۵۳۵

تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۹۶ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۶۲۹۳-۶۲-X

از آنجا که حفظ و آموزش همه مطالب کتاب های مناسک پرحجم، برای همگان میسر نیست، در این مناسک، فشرده ای از مطالب مورد نیاز،

گردآوری شده است.

مناسک مختصر عمره مفرده، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۹۶ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۶۲۹۳-۷۹-۴

مناسک مصور حج، تهران، نشر مشعر، چاپ ۴، ۱۳۷۸، ۱۵۱ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴-۶۲۹۳-۲۵-۵

ترجمه اردو

عمره مفرده کی تصویری مناسک، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه امور حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۲۸ ص، جیبی. زبان اردو.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴-۰۳۳-۸

ترجمه انگلیسی

[مناسک حج. انگلیسی]، ترجمه به انگلیسی: احمد حنیف، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۵۵ ص، رقعی.

عنوان اصلی: The Rituals Of The Hajj

این کتاب تحت عنوان راهنمای مصور حجاج در سال توسط نشر مشعر منتشر شده است

این کتاب با ارائه تصویر صحیح اعمال حج و بیان احکام آن، آموزش های لازم را در این زمینه به زائران بیت الله الحرام می دهد. مبنای مؤلف در تدوین کتاب، فتاوی امام خمینی بوده است و در پی نوشت، اختلاف فتوای آیات عظام: گلپایگانی، خوئی، اراکی، خامنه ای، فاضل لنکرانی، مکارم شیرازی، شبیری زنجانی، سیستانی، تبریزی، بهجت، نوری، صافی، نیز آمده است.

ص: ۵۳۶

مناسک مصور عمره مفرده، به کوشش معاونت آموزش و تحقیقات بعثه مقام معظم رهبری، تهران، نشر مشعر، چاپ ۹، ۱۳۷۸، ۱۲۸ ص، پالتویی.

شابک: ۳-۱۲-۶۲۹۳-۹۶۴

ترجمه اردو

عمره مفرده کی تصویری مناسک، ترجمه سیدقلبی حسین رضوی، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۴۳۰ ق، ۱۲۰ ص، پالتویی.

مجموعه ی مسائل و احکام و موضوعات مورد نیاز راهیان سفر حج و عمره مفرده است. کتاب در سه بخش تدوین یافته است:
۱- اعمال عمره؛ آنچه را باید زائر در این سفر انجام دهد. ۲- محرمات احرام؛ که زائر به هنگام محرم بودن باید آنها را ترک کند. ۳- مختصری از آداب و مستحبات سفر. متن این مجموعه نیز بر پایه فتاوی حضرت امام خمینی تنظیم شده است. مسائل عرضه شده بیشتر مسائل اصلی و ضروری است و اختلاف فتوای چندانی وجود ندارد، اما اگر در مواردی اندک اختلافی وجود داشته، فتاوی حضرات آیات عظام خوئی، گلپایگانی و اراکی در پانوشت ها آورده شده است. تمام مسائل در این مجموعه با تصویر همراه است، تا برای زائران آسان باشد.

فیاض، محمد اسحاق (۱) (متولد ۱۹۳۴ م)

مناسک الحج، قم، انتشارات عزیزی، چاپ ۱، ۱۴۱۸ ق، ۳۰۴ ص، رقعی.

فیروز، عبدالرحیم (متولد ۱۳۲۵)

احکام و مناسک حج و عمره، تربت جام، احمد جام، چاپ ۱، ۳۱۹ ص، رقعی.

شابک: ۱-۷-۹۱۰۷۳-۹۶۴

مجموعه ی احکام و مناسک حج و عمره بر اساس فقه حنفی است.

ص: ۵۳۷

۱- آیت الله فیاض؛ اسحاق فیاض، محمد

راهنمای حجاج در مذهب امام شافعی با تعیین فاصله مکانها، سنندج، مسعود قادرمرزی، چاپ ۱، ۶۱ ص.

قاضی زاده، عبدالعزیز

فریضه حج، شیراز، ایلاف، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۶۰ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۸۰۹-۴۰-۴

گزیده ای از معارف و مناسک و اعمال حج است که بر اساس دیدگاه و مبانی فقهی مکتب شافعی تدوین شده است.

قرائتی، محسن (متولد ۱۳۲۴)

حج، تهران، مرکز فرهنگی درس هایی از قرآن، چاپ ۲، ۱۳۸۰، ۲۴۵ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۵۶۵۲-۰۰-۶

چاپ اول کتاب توسط نشر مشعر در سال ۱۳۷۱ انجام شده است. همچنین در سال ۱۳۶۰ توسط جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دفتر انتشارات اسلامی در ۳۶۶ صفحه به چاپ رسیده است.

بررسی اهمیت و ارزش حج و نکات اخلاقی اعمال حج و آداب مناسک حج است. کتاب به منظور ایجاد آمادگی معنوی و روحی برای حجاج و معرفت بیشتر آنان نسبت به اعمال و مناسک حج تدوین شده است. مؤلف با بهره گیری از آیات، روایات و کتاب های فقهی، ابتدا ارزش حج را از نظر روایات بررسی، سپس ضمن بیان احکام حج، نکات اخلاقی مربوط به اعمال حج را بیان می کند. برخی از عناوین مورد بحث عبارت اند از: مقدمات سفر حج، اعمال حج از میقات تا تقصیر، عرفات، مشعر، فلسفه قربانی، نماز طواف، قبرستان ابوطالب و بقیع، مکان و منزلت شهر مدینه، و استقبال از حجاج و ولیمه.

ص: ۵۳۸

[حج. آلمانی]، ترجمه به آلمانی توسط آ. لانگه، ویرایش سوسن صفاوردی، تهران، الهدی، چاپ ۱، ۱۳۷۸ / ۱۹۹۹ م، ۴۴۹ ص.

شابک: ۹۶۴ - ۴۷۲۱ - ۵۵ - ۱

اطلاعات مأخذشناسی کتاب به زبان آلمانی:

Hag

-

grosste internationale Zusammenkunft der Muslim, von Muhsehne Gara'ati; übersetzt von A. Lange; lektoriert von S. Safaverdi, Tehran: Alhoda International Publishers, ۱۹۹۹, ۴۴۹ p

عمره، تهران، مرکز فرهنگی درس هایی از قرآن، چاپ ۵، ۱۳۸۷، ۱۵۴ ص، پالتویی.

شابک: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۵۶۵۲ - ۳۳ - ۱

معرفی آداب اخلاقی که زائران و حجاج با رعایت آنها به قرب و تقرب خود می افزایند. نویسنده پیش از این کتابی در مورد حج نوشته بود که چاپ شد و بعدها قسمت هایی که مخصوص اعمال حج بود از کتاب حذف کرده و قسمت های مربوط به عمره را با افزودن نکاتی جدید در این کتاب آورده تا زائران خانه خدا که برای عمره مشرف می شوند با گوشه ای از آداب و اسرار و برکات این سفر معنوی آشنا شوند.

کریمی، محمد (۱)

احکام حج: به صورت سؤال و جواب به ضمیمه مناسک حج، تهران، نشر احسان، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۱۶۰ ص.

شابک: ۹۶۴ - ۳۵۶ - ۰۱۲ - ۰

کوکبی تبریزی، ابوالقاسم (۲)

مناسک حج مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی سید ابوالقاسم کوکبی تبریزی، قم، مجمع ذخائر اسلامی، چاپ ۱۳۸۰، ۲۷۶ ص.

ص: ۵۳۹

۱- ابوبکر محمد کریمی

۲- آیت الله کوکبی تبریزی؛ حسینی کوکبی، ابوالقاسم؛ کوکبی، ابوالقاسم

احکام و مناسک حج و عمره، قم، دفتر مؤلف، چاپ ۱، ۱۳۷۷، ۳۱۶ ص، پالتویی.

مناسک حج و عمره، قم، دفتر مؤلف، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۳۰۰ ص، پالتویی.

شابک: ۵-۵-۹۰۹۴۷-۹۶۴-۹۷۸

مجموعه‌ی آداب و اعمال و احکام حج و عمره است. نگارنده در ابتدا راجع به هدف‌های معنوی، فرهنگی و اجتماعی حج سخن گفته است. سپس به تبیین وجوب حج و شرایط آن پرداخته است. مؤلف مبحث پایانی را به تشریح اعمال و آداب اماکن مقدسه مدینه منوره و زیارت قبور ائمه اختصاص داده است.

گلپایگانی، سیدمحمدرضا (۲) (-)

احکام و آداب حج مطابق با فتاوی محمدرضا گلپایگانی، قم، دار القرآن الکریم، چاپ ۱، ۱۴۱۳ ق/ ۱۳۷۲، ۶۰۰ ص، رقعی.

حج رساله سی یازانی، ترجمه به ترکی رسول اسماعیل زاده (۳)، قم، دار القرآن الکریم، چاپ ۱، ۱۳۷۱، ۲۳۰ ص.

عنوان اصلی: کتاب الحج

حول مسائل الحج، مطابق لفتاوی محمدرضا گلپایگانی، قم، دار القرآن الکریم، چاپ ۱، ق/، ۸۰ ص.

سؤال و جواب پیرامون مسائل حج، مطابق با فتاوی محمدرضا گلپایگانی، قم، دار القرآن الکریم، ۹۹ ص.

مناسک الحج، مطابقه لفتاوی محمدرضا الموسوی الکلپایگانی، قم، دار القرآن الکریم، چاپ ۱، ق/، ۹۴ ص.

ص: ۵۴۰

۱- آیت الله گرامی؛ گرامی قمی، محمدعلی

۲- آیت الله گلپایگانی

۳- متولد ۱۳۴۳

مناسک حج: احکام عمره مطابق با فتاوی محمد رضا گلپایگانی، قم، دار القرآن الکریم، چاپ ۱، ق/، ۱۷۶ ص، جیبی.

عنوان روی جلد: مناسک حج و احکام عمره.

گنگوهی، رشید احمد (۱)

زیده المناسک، ترجمه عبدالرحمن سربازی، تربت جام، احمد جام، چاپ ۱، ۱۴۳ ص.

شابک: ۸-۵۴-۶۷۶۵-۹۶۴

گوکلانی، صلاح الدین (متولد ۱۳۴۱) و قنبری، اسماعیل

مناسک مصور عمره مفرد اهل سنت (حنفی-شافعی)، تهران، مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، چاپ ۱، ۴۸ ص، رقعی.

شابک: ۶-۸۵-۸۸۸۹-۹۶۴

مجموعه احکام و مناسک عمره به صورت مصور و بر مبنای فقه حنفی و شافعی است.

مبشر کاشانی، خلیل (متولد ۱۳۳۰)

مناسک و آداب حج، قم، بی نا، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۲۷۲ ص، رقعی.

شابک: ۳-۴-۹۳۳۵۹-۹۶۴

مجلسی، محمدتقی بن مقصود علی (۲) (۱۰۰۳-۱۰۷۰ ق)

مناسک حج مطابق فتاوی محمدتقی مجلسی اصفهانی

، اصفهان، مانی، چاپ ۱، ۲۸۷ ص، جیبی.

محبی، سیدجلال (متولد ۱۳۲۰)

مناسک حج با تنظیم روش ابتکاری، تهران، ممتاز، چاپ ۲، ۱۲۶ ص، وزیری.

ص: ۵۴۱

۱- گنگوهی، رشید احمد؛ احمد گنگوهی، رشید

۲- مجلسی اول

عنوان دیگر: مناسک ابتکاری.

این کتاب در سال تحت عنوان مناسک ابتکاری توسط همین ناشر منتشر شده است.

مجموعه مناسک حج با استخراج از روایات معصومین و فتاوی فقها است که در قالب جدول تنظیم شده است. مؤلف، فتاوی چهارده تن از مراجع معاصر را در این طرح ابتکاری آورده است.

وجیزه المناسک، تهران، روابط عمومی هواپیمایی جمهوری اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۷۶، ۲۷ ص، رقیعی.

این نوشتار خلاصه ای از احکام و مناسک حج را برای زائران بیت الله الحرام تهیه کرده است.

محقق کابلی، قربانعلی (۱) (متولد ۱۳۰۷)

مناسک حج، مطابق با فتاوی قربانعلی محقق کابلی، قم، دفتر آیت الله قربانعلی محقق کابلی، چاپ ۱، ۲۱۶ ص.

چاپ دیگر

قم، دارالنشر اسلام، بی تا، ۲۱۶ ص.

محمودی، محمدرضا (متولد ۱۳۴۵)

گزیده مناسک حج، تهران، محراب علم، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۶۰ ص، پالتویی.

شابک: ۴-۸۹۶-۳۲۳-۹۶۴-۹۷۸

مجموعه گزیده از مهم ترین مسائل حج تمتع است. نویسندگان احکامی را آورده که معمولاً مورد ابتلائی حجاج و روحانیون کاروان ها است. این مسائل از مناسک محشای حج همین نویسندگان و نیز فتاوا و حواشی تعدادی از مراجع که در ایام حج دارای بعثه می باشند اخذ گردیده است.

ص: ۵۴۲

مناسک حج: مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی امام خمینی (ره) و مراجع معظم تقلید، تهران، نشر مشعر، چاپ ۳، ۱۳۸۷، ۶۸۸ ص.

شابک: ۹-۳۴-۷۶۳۵-۹۶۴-۹۷۸

مناسک عمره مفرده مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی امام خمینی و مراجع معظم تقلید، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۲۸۸ ص، وزیری.

مناسک عمره مفرده مطابق با فتاوی مراجع معظم تقلید، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۸۰ ص، پالتویی.

شابک: ۵-۱۱۷-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

این کتاب مجموعه مناسک عمره مفرده است که سعی شده به گونه ای نگاشته شود که برای همگان قابل استفاده باشد. احکام شرعی عمره گزاران از قبیل: تقلید، نحوه اصلاح حمد و سوره، وضو، نماز مسافر و غسل در این مجموعه آمده است. در بخش مناسک نیز، محرمات و واجبات احرام به طور تفصیلی، حکم عمره بانوان معذور و احرام و عمره کودکان آمده است. در بخش پایانی نیز برخی از زیارات، ادعیه و نمازهای مربوط به مکه و مدینه آمده است.

محیطی، علی

حج صالحان، قم، قائم آل محمد، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۳۲۳ ص، وزیری.

مجموعه دانستنی های حج شامل احکام، اسرار، تاریخ، اماکن، و پرسش هایی درباره حج است، که در قالبی نو عرضه شده است

محبی لاری (۱) (در گذشت ۹۳۳ ق)

فتوح الحرمین، تصحیح و مقدمه علی محدث، تهران، اطلاعات، چاپ ۱، ۱۲۲ ص.

شابک: ۰-۰۶۲-۴۲۳-۹۶۴

ص: ۵۴۳

راهنمای علمی و عملی حج است. مطالب کتاب، هم ناظر به مناسک و شرح شعائر حج و هم سیری در حکمت آن است.

مدرسی، سیدمحمد تقی (۱) (متولد ۱۹۴۵)

احکام حج، ترجمه حمیدرضا آژیر (۲)، تهران، محبان الحسین (ع)، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۲۵۴ ص، رقعی.

شابک: ۲-۵۷-۵۶۴۸-۹۶۴

عنوان اصلی: مناسک الحج

عنوان دیگر: الفقه الاسلامی: احکام حج.

فروست: الفقه الإسلامی

مجموعه احکام و مناسک عمره و حج بر اساس فقه شیعه است.

الوجیز فی الفقه الإسلامی: مناسک الحج، تهران، دارالمحبان الحسین (ع)، چاپ ۱، ۱۳۷۸/۱۴۲۰ ق، ۳۱۷ ص، جیبی، عربی.

شابک: ۰-۶۱-۵۶۴۸-۹۶۴

الوجیز فی مناسک الحج، تهران، انتشارات مدرسی، چاپ ۱، ۱۴۱۵ ق، ۲۱۶ ص، رقعی.

مناسک حج، ترجمه حمیدرضا آژیر (۳)، تهران، نشر بقیع، چاپ ۱، ۱۳۷۵، ۲۵۷ ص.

مدرسی یزدی، سیدعباس (۴) (متولد ۱۳۲۲)

مناسک حج، مطابق فتاوی‌ای عباس مدرسی یزدی، قم، داوری، چاپ ۱، ۳۲۰ ص، جیبی.

شابک: ۷-۵۱-۵۷۱۱-۹۶۴

ص: ۵۴۴

۱- محمدتقی المدرسی

۲- متولد ۱۳۳۷

۳- متولد ۱۳۳۷

۴- آیت الله مدرسی یزدی، سیدعباس؛ مدرسی، سیدعباس

مدرسی یزدی، سید محمد علی (۱)

مناسک حج، بی جا، دفتر حضرت آیت الله العظمی حاج سید محمد علی مدرسی یزدی، ۱۳۷۶، ۵۰ ص.

مدنی، محمد اسحاق و دیگران

مناسک مصور حج اهل سنت (شافعی - حنفی)

تهران، مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، چاپ ۱، ۸۴ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴ - ۸۸۸۹ - ۸۶ - ۴

دیگران: ماموستا سید محمد شیخ الاسلامی، مولوی حامد، عبدالصمد دامنی، ماموستا محمد امین راستی.

مدنی تبریزی، یوسف

مسائل متفرقه در رابطه با اعمال حج و عمره، مطابق با فتاوی یوسف مدنی تبریزی، بی جا، یوسف مدنی تبریزی، چاپ ۱، ۱۴۲۳ ق/ ۱۳۸۱، ۳۱۲ ص، جیبی.

مناسک حج و احکام عمره، مطابق با فتاوی یوسف مدنی تبریزی، بی جا، مؤلف، ۱۴۱۸ ق/ ۱۳۷۵، ۳۱۴ ص.

چاپ دیگر

قم، مکتبه اسماعیلیان، ق/، ۲۵۳ ص، جیبی.

مناسک عمره مفرده: اقسام عمره، افعال عمره، احکام عمره، مطابق با فتاوی یوسف مدنی تبریزی، قم، دهاقانی (اسماعیلیان)، چاپ ۱، ق/، ۱۴۵ ص.

مدوب بحرانی، محمد فؤاد احمد

أحكام السعي في التوسعة الجديدة، قم، باقیات، چاپ ۱، ۱۴۲۸ ق، ۹۵ ص، رقعی، عربی.

شابک: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۶۱۶۸ - ۹۹ - ۲

ص: ۵۴۵

مجموعه احکام سعی بین صفا و مروه از ارکان و واجبات حج است. این عمل شرعی دارای احکام و مسائل فرعی، مستحبات و مکروهات و نکاتی است که مکلفین باید آنها را رعایت کنند. کتاب حاضر شامل

مجموعه ای از پرسش ها و استفتائات از مجتهدان و فقیهان معاصر شیعه پیرامون احکام سعی است. در این زمینه فتاوی آیات عظام بهجت، خامنه ای، مکارم شیرازی، سیستانی، فاضل لنکرانی، فیاض، سیدصادق روحانی، حائری، سیدصادق شیرازی، محمدسعید حکیم، حسینی شاهرودی، صافی و صانعی نقل شده است.

مرعشی، سیدشهاب الدین (۱) (-)

(۱۳۶۹)

مصباح الناسکین، به کوشش محمود مرعشی، قم، نشر هنر، چاپ ۱، ۱۳۶۷/۱۴۰۸ ق، ۴۳۸ ص، وزیری.

این مجموعه فتاوی نویسنده در احکام و مناسک حج است.

مرعشی، کاظم

مناسک حج، مشهد، ولایت، چاپ ۱، ۱۴۴ ص.

مرعشی، مهدی

مناسک حج، مطابق با فتاوی مهدی مرعشی، قم، العلمیه، چاپ ۱، ۱۴۱۴ ق / ۱۳۷۲، ۲۴۰ ص.

مسجدی اصفهانی، رضا (متولد ۱۳۳۸) (به کوشش)

مناسک آموزشی حج: مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی امام خمینی (قدس سره) و حواشی حضرت آیت الله خویی و دیگران، اصفهان، الحج، چاپ ۱، ۱۳۷۵،

۱۲۷ ص، رقی.

شابک: ۸-۳-۹۱۶۱۵-۹۶۴

ص: ۵۴۶

متن این مناسک فتاوی امام خمینی و با حواشی آیات عظام خوئی، گلپایگانی، اراکی، فاضل لنکرانی، تبریزی، مکارم شیرازی، سیستانی، صافی گلپایگانی، نوری همدانی و بهجت است.

مناسک آموزش عمره مفرده، اصفهان، الحج، چاپ ۱، ۱۴۰، ص، وزیری.

شابک: ۷-۹-۹۱۶۱۵-۹۶۴

مشکوه، سیدمحمدحسن

ره توشه حج، تهران، ابرون و یوسف، چاپ ۱، ۱۳۷۷، ۱۴۴، ص، پالتویی.

شابک: ۶-۱-۹۱۶۵-۹۶۴

بررسی اهمیت حج و منافع و فوائد مادی و معنوی آن است. نویسنده به منظور آموزش مناسک حج، آشنایی با بعضی از اسرار و رموز مناسک حج، آشنایی با اماکن مقدس مکه و آشنایی با برخی مستحبات و دعاها و آثاره به بررسی های موضوعات مرتبط با حج در این کتاب پرداخته است.

مظاهری، حسین (۱) (متولد ۱۳۱۲)

احکام عمره مفرده به انضمام: اسرار عمره مفرده، آداب و مستحبات زیارت مکه معظمه و مدینه منوره، اصفهان، مؤسسه فرهنگی مطالعاتی الزهرا (س)، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۲۸۸، ص، جیبی.

شابک: ۱-۰۸-۲۹۸۵-۹۶۴-۹۷۸

مجموعه احکام اعمال و مناسک مربوط به عمره مفرده مطابق با فتاوی آیت الله حسین مظاهری و بررسی های فقهی و عرفانی و اخلاقی آنها است. در این نوشتار ابتدا تعاریف و کلیات مربوط به عمره مفرده مطرح شده و سپس سیر اجمالی اعمال عمره مفرده مانند: احرام و واجبات، مستحبات، مکروهات و محرمات آن، طواف، نماز طواف، سعی بین صفا و مروه،

ص: ۵۴۷

۱- آیت الله مظاهری

تقصیر و احکام و شرایط آنها بیان شده و اسرار این اعمال نیز بررسی شده است. آنگاه آداب و مستحبات زیارت مکه معظمه و مدینه منوره و اماکن متبرکه که این دو شهر بیان شده و اهمیت زیارت این اماکن از زبان روایات بازگو می گردد. نگارنده معتقد است در اعمال عمره مفرده سه منزل عرفانی تحت عنوان سیر من الخلق الی الحق، سیر من الحق فی الحق و سیر من الحق الی الخلق نهفته است و کسانی که عمره مفرده بجا می آورند در واقع به یک سیر و سلوک معنوی دست می زنند.

استفتائات حج و عمره به انضمام: رساله حج، سلوک خداجویان، اصفهان، مؤسسه فرهنگی مطالعاتی الزهرا (س)، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۲۹۶ ص، جیبی.

شابک: ۹-۱۵-۲۹۸۵-۹۶۴-۹۷۸

مجموعه ۹۵۰ پرسش و پاسخ در زمینه احکام حج و عمره است. موضوعاتی همچون این عناوین مورد توجه قرار گرفته و احکام آنها آمده است: شرایط وجوب حج، نیابت در حج، احکام خمس و تقلید در حج و عمره، حج نذری، رضایت پدر، مادر و همسر در حج و عمره، حج استحبابی، حج و عمره کودکان و افراد نابالغ، حج و عمره افراد مسلوس و مبطون، زمان حج و عمره، اقسام حج، حج و عمره افراد کثیرالشک و وسواس. «حج، سلوک خداجویان»، ضمیمه این کتاب است که سخنان اخلاقی مؤلف در زمینه بعد اخلاقی حج است.

مناسک حج به انضمام: اسرار حج، آداب و مستحبات زیارت، مکه مکرمه و مدینه

منوره، اصفهان، مؤسسه فرهنگی مطالعاتی الزهرا (س)، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۳۳۶ ص، جیبی.

شابک: ۱-۱۱-۲۹۸۵-۹۶۴-۹۷۸

فروست: مجموعه آثار حضرت آیت الله العظمی مظاهری؛. فقه؛.

مجموعه احکام مناسک حج و تبیین منازل عرفانی این سفر معنوی است. در این کتاب ضمن بیان شرایط وجوب حج و استطاعت، به تفصیل درباره احکام حج سخن به میان آمده و اعمال عمره و حج تمتع مورد تبیین

ص: ۵۴۸

فقهی قرار می گیرد. نگارنده نخست به بررسی اجمالی اعمال عمره تمتع و اجزاء آن پرداخته و سپس احکام فاصله زمانی بین عمره تمتع و حج تمتع و پس از آن اعمال حج تمتع را بیان می نماید. در قسمت دیگری از کتاب نگارنده رویکردی اخلاقی و عرفانی به مناسک حج نموده و به تبیین سیر و سلوک عرفانی در حج پرداخته و آداب و مستحبات زیارت در مکه مکرمه و مدینه منوره را بررسی می نماید و برخی از تذکرات اخلاقی که در این زمینه لازم است را ارائه می کند.

مفتی الشیعه موسوی، سیدمحمد (۱) (متولد ۱۳۰۷)

مناسک الحج و العمره من فتاوی آیه الله العظمی السید محمد مفتی الشیعه الموسوی، قم، قلم، چاپ ۱، ۱۴۲۱ ق، ۳۵۸ ص،
رقعی، عربی.

شابک: ۱- ۲۸- ۶۷۶۷- ۹۶۴

مجموعه ی ۱۰۱۴ فتاوی فقهی مؤلف در احکام واجب و مستحب حج و عمره است. نویسنده مستحبات وداع کعبه و آداب زیارت پیغمبر (ص) و اعمال مستحب در مدینه را در آخر کتاب آورده است. کتاب با دعای عرفه امام حسین (ع) و امام سجاد (ع) به پایان رسیده است.

مناسک حج، فتاوی آیت الله محمد موسوی، تهران، فراهانی، چاپ ۱، ۳۸۶ ص.

شابک: ۹- ۰۳- ۶۵۹۰- ۹۶۴

مکارم، مسعود

مناسک عمره مفرد، قم، مدرسه الامام علی بن ابی طالب (ع)، چاپ ۴، ۱۳۸۷، ۳۲۰ ص، جیبی.

شابک: ۶- ۵۵- ۸۱۳۹- ۹۶۴- ۹۷۸

ص: ۵۴۹

۱- آیت الله مفتی الشیعه موسوی

حج بانوان مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی همراه با دویست سؤال اختصاصی بانوان، به کوشش حمزه اسفندیاری، قم، مدرسه الامام علی بن ایطالب (ع)، چاپ ۱، ۱۳۷۴، ۱۷۶ ص، جیبی.

مناسک جامع حج، به کوشش ابوالقاسم علیان نژادی (۲)، قم، مدرسه امام علی بن ابی طالب (ع)، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۴۶۴ ص؛ چاپ ۳، ۱۳۸۷، رقعی.

نظریات فقهی آیت الله ناصر مکارم شیرازی درباره مناسک و اعمال حج

است که از آثار پراکنده وی گردآوری شده اند. گردآورنده برای ارائه جامع و کاربردی درباره حج، به حج گزاران، اثر را با عنوان گذاری مناسب و به صورت پرسش و پاسخ سامان داده است. احکام انواع حج و اعمال آن، مبطلات، مستحبات و واجبات حج و نیز مسائل متفرقه حج، در کتاب گرد آمده اند.

مناسک الحج، قم، مدرسه الامام امیرالمؤمنین (ع)، چاپ ۱، بی تا، ۲۵۶ ص، جیبی.

مناسک حج، فتاوی مکارم شیرازی، قم، هدف، چاپ ۱، ۲۷۸ ص، جیبی.

چاپ دیگر

قم، مدرسه امام علی بن ابی طالب (ع)، چاپ ۱، ۱۳۷۴، ۲۷۸ ص، جیبی.

مناسک حج: با اصلاحات و اضافات، قم، مدرسه امام علی بن ابی طالب (ع)، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۲۸۸ ص، جیبی.

شابک: ۹-۲۸-۶۶۳۲-۹۶۴

ملازهی، عبدالله

زبده المناسک، تالیف رشید احمد گنگوهی، ترجمه عبدالرحمن ملازهی، سروده به نظم عبدالله ملازهی، زاهدان، فاروق اعظم، چاپ ۱، ۱۵۱ ص.

شابک:

۹۶۴-۷۳۸۱-۵۹-X

ص: ۵۵۰

۱- آیت الله مکارم؛ آیت الله مکارم شیرازی؛ مکارم، ناصر

۲- متولد ۱۳۴۳

ملکوتی، میرزا مسلم (۱)

مناسک حج، قم، شاکر، چاپ ۱، ۱۳۷۶، ۳۸۴ ص، رقعی.

منتظری، حسینعلی (۲) (۱۳۰۱-۱۳۸۸)

احکام عمره مفردہ مطابق با فتاویٰ حضرت آیت الله العظمی منتظری، قم، ارغوان دانش، چاپ ۲، ۱۳۸۶، ۲۰۸ ص، جیبی.

شابک: ۶-۰۶-۲۷۶۸-۹۶۴-۹۷۸

احکام و مناسک حج مطابق با فتاویٰ فقیه عالیقدر و مرجع عظیم الشان حضرت آیت الله العظمی منتظری و بعضی آداب مکہ معظمه و مدینه منوره و ...، تهران، سایه، چاپ ۱، ۳۹۶ ص، رقعی.

شابک: ۲-۴۷-۵۹۱۸-۹۶۴

چاپ دیگر

قم، دار الفکر، و+ ۲۵۵ ص.

عنوان روی جلد: احکام و مناسک و بعضی آداب مکہ معظمه و مدینه منوره و زیارات و ادعیه ماثوره مطابق با فتاویٰ فقیه عالیقدر حضرت آیت الله العظمی منتظری.

احکام و مناسک حج و بعضی آداب مکہ معظمه و مدینه منوره و زیارت و ادعیه ماثوره، تهران، نشر تفکر، چاپ ۱، ۴۵۵ ص.

مختصر احکام و مناسک حج و بعضی آداب مکہ معظمه و مدینه منوره و زیارت و ادعیه ماثوره، تهران؛ قم، نشر تفکر،

، ۳۰۱ ص.

مناسک الحج و العمره علی مذهب اهل البيت عليهم السلام و اعمال المدینه المنوره و زیاراتها، تهران، نشر تفکر، چاپ ۱، ق/، ۳۸۴ ص، رقعی.

ص: ۵۵۱

۱- آیت الله ملکوتی

۲- آیت الله منتظری

مناسک حج و عمره مطابق با فتاوی مراجع معظم تقلید، تهران، نشر تفکر، ق/، ۴۸۶ ص.

مجموعه احکام و مناسک حج و عمره بر اساس فتاوی برخی مراجع تقلید از جمله آیت الله منتظری است. این مجموعه به کوشش نشر تفکر اجرا شده است.

مؤسسه البلاغ

الحج: فضائل آداب احکامه، قم، مؤسسه البلاغ، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۲۰۰ ص، جیبی.

موسوی اردبیلی، سید عبدالکریم (۱) (متولد ۱۳۰۴)

اجوبه مسائل الحج، قم، نجابت، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۱۱۶ ص، جیبی.

مناسک حج و عمره مطابق با فتاوی عبدالکریم موسوی اردبیلی، قم، نجات، چاپ ۱، ق/، ۴۶۰ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۹۱۹۳۵-۹-۶

موسوی شاهرودی، سید مرتضی (به کوشش)

جامع الفتاوی: طرحی نو در زمینه مناسک حج مطابق با فتاوی ده تن از مراجع، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۲۳۶ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۷۶۳۵-۹۶-۶

مجموعه احکام و فتاوی مراجع تقلید درباره مناسک حج است. کتاب در سه بخش سامان یافته است. در بخش اول مباحثی چون، شرایط وجوب حج، استطاعت، نیابت، حج استحبایی، اقسام حج آمده و در بخش دوم مسائل میقات و واجبات و محرمات احرام، طواف و احکام آن، نماز طواف، سعی و تقصیر آمده و در بخش سوم، مسائل اعمال حج تمتع به تفصیل بیان شده است. عبارت متن مطابق است با فتاوی ده تن از مراجع، و چنانچه هر کدام از آنان فتوا به خلاف داده باشند، در پاورقی آمده است.

ص: ۵۵۲

فتاویٰ حضرات آیات عظام: خمینی، خویی، گلپایگانی، بهجت، سیستانی، خامنه‌ای، تبریزی، صافی گلپایگانی، فاضل لنکرانی، و مکارم شیرازی، در این مجموعه گرد آمده است.

جامع الفتاویٰ عمره مفرده مطابق با فتاویٰ ده تن از مراجع عظام تقلید، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۹۵ ص، پالتویی.

شابک: ۹-۰۳۶-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

ویراست قبلی کتاب حاضر تحت عنوان جامع الفتاویٰ: مناسک حج با روشی جدید مطابق با فتاویٰ ده تن از مراجع عظام تقلید در سال توسط همین ناشر منتشر شده است.

مجموعه فتاویٰ مشهور در موضوع حج بین ده مرجع تقلید است. مراجعی که فتاویٰ آنها آمده عبارت اند از حضرات آیات: امام خمینی، سیستانی، خوئی، گلپایگانی، بهجت، تبریزی، صافی گلپایگانی، فاضل لنکرانی، مکارم شیرازی، خامنه‌ای.

مناسک عمره مفرده مطابق با فتاویٰ مراجع معظم، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۹۱ ص، رقی.

شابک: ۰-۱۳۸-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

متن کتاب بر اساس مناسک امام خمینی است. همچنین فتاویٰ آیات عظام خوئی، گلپایگانی، فاضل لنکرانی، جواد تبریزی، بهجت، خامنه‌ای، سیستانی، صافی گلپایگانی، مکارم شیرازی، و نوری همدانی آمده است.

موسوی نسب، سیدجعفر (متولد ۱۳۴۷)

هزار پرسش و پاسخ حج، قم، حسنین (ع)، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۱۶۸ ص، رقی.

شابک: ۷-۰۴-۸۲۶۲-۹۶۴

پرسش و پاسخ هایی درباره احکام و مناسک حج است.

مهدی پور، محمود و فلاح زاده، محمدحسین (متولد ۱۳۳۹)

آموزش مناسک حج، تهران، امیرکبیر، چاپ ۲، ۱۳۷۸، ۲۴۸ ص، وزیر.

شابک: ۳-۰۶۲۰-۰۰-۹۶۴

ص: ۵۵۳

مجموعه‌ی احکام و مسائل حج و آموزش آن به روش نموداری است. احکام این کتاب مطابق فتاوی‌ای امام خمینی بوده که از کتب گوناگون فقهی ایشان از جمله تحریر الوسیله گردآوری و دسته‌بندی شده است. موضوعات اصلی مطرح شده در این کتاب عبارت‌اند از: حج واجب، اقسام حج، محرمات احرام، طواف، نماز طواف، سعی، تقصیر، اعمال حج تمتع، واجبات منی، اعمال بعد از منی، بیتوته در منی و اعمال بعد از آن، نیابت در حج، عمره مفرده، حج استحبابی، تقیه و طواف وداع.

مهریزی، م. (۱)

حج یا پرچم پیروز حق، قم، مؤسسه در راه حق، چاپ ۱، ۳، ۲۱۳ ص، رقعی.

عنوان دیگر: پرچم پیروز حق.

فروست: مؤسسه در راه حق - ۳

بررسی جنبه‌های مختلف حج و مناسک از منظر عرفان، اخلاق، جامعه‌شناسی و تاریخ است. در این نوشتار طی سه بخش برخی ابعاد حج بررسی شده است. عناوین بخش‌های سه‌گانه عبارت‌اند از: آشنایی اجمالی با حج و عمره و اماکن مربوط؛ فضیلت و فلسفه حج از دیدگاه روایات؛ مناسک اجمالی حج.

نجفی تبریزی، کاظم (۲)

مناسک حج مطابق با فتاوی‌ای فقیه اهل بیت عصمت و طهارت (ع) کاظم نجفی تبریزی، بی‌جا، فخر آذر، ۱۴۱۵ ق/ ۱۳۷۳، ۱۹۵ ص.

نظمی اردیموس، اسدالله (۳)

مناسک حج آسان با ساده‌ترین روش یادگیری، بی‌جا، نظمی اردیموس، چاپ ۱، ۱۳۶۱، ۱۲۷ ص.

ص: ۵۵۴

۱- صدر طباطبایی، م.

۲- آیت الله نجفی تبریزی

۳- اردیموس، اسدالله؛ نظمی، اسدالله

نعمانی، محمد منظور (۱) (- ۱۹۹۷ م)

راهنمای حج تمتع، ترجمه محمد روشندل در کاتی، تربت جام، شیخ الاسلام احمد جام، چاپ ۲، ۱۳۸۶، ۱۲۷ ص، جیبی.

شابک: ۸-۶۰-۷۷۰۱-۹۶۴

عنوان اصلی: آب حج کیی کرین.

عنوان روی جلد: راهنمای حج تمتع ویژه اهل سنت.

این نوشتار ترجمه رساله ای به زبان اردو در باب احکام و مناسک حج بر اساس فقه اهل سنت است.

نقدی، محمد (متولد ۱۳۲۷)

آشنایی با حرمین شریفین و اعمال و مناسک حج و عمره، قم، هجرت، چاپ ۱، ۲۷۲ ص.

شابک: ۸-۶۶-۵۸۷۵-۹۶۴

آنچه یک زائر باید بداند: احکام و مناسک حج و عمره، آشنایی با اماکن و آثار تاریخی، قم، هجرت، چاپ ۱، ۱۲۷ ص، پالتویی.

شابک: ۵-۴۵-۵۸۷۵-۹۶۴

عنوان دیگر: احکام و مناسک حج و عمره، آشنایی با اماکن و آثار تاریخی.

معرفی اماکن زیارتی و احکام و دیگر مسائل حج است. این کتاب دارای

این مباحث است: احکام و مناسک حج و عمره، آشنایی با اماکن و آثار تاریخی، تفاوت دیدگاههای شیعه و اهل سنت، توصیه های ضروری، آشنایی با لغات عربی و برخی ادعیه و زیارات.

نقشبندی مجددی، عبدالله (متولد ۱۳۴۲) (به کوشش)

احکام حج در مذهب حنفی و معارف الحرمین، مشهد، گل نشر، چاپ ۱، شش + ۱۶۲ ص، وزیری.

ص: ۵۵۵

شابک: ۰-۳۵-۸۲۸۴-۹۶۴

نکونام، محمدرضا (متولد ۱۳۲۷)

مناسک حج، قم، ظهور شفق، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۲۹۶ ص، وزیری.

شابک: ۳-۴۱-۲۸۰۷-۹۶۴-۹۷۸

مجموعه مسائل حج بر اساس فتاوی نویسنده است. مطالب کتاب ذیل شش بخش با این عناوین آمده است: استطاعت و مقدمات حج، ساختار اجمالی عمره و حج، عمره ی تمتع، تبدیل شدن حج تمتع به حج افراد، حج تمتع، مصادود و محصور.

نمازی شاهرودی، علی (۱۲۹۳-۱۳۶۳)

مناسک حج، قم، دارالحدیث، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۱۸۰ ص، رقی.

شابک: ۰-۰۳۲-۴۹۳-۹۶۴

بررسی مناسک حج از دیدگاه فقه شیعه است. نویسنده این رساله را در چهارده فصل تدوین و خوانندگان را با احکام مهم سفر حج آشنا می کند.

نورانی اردبیلی، مصطفی

راهنمای حج و مناسک آن، قم، مکتب اهل البیت (ع)، چاپ ۱، ۱۳۷۰، ۳۴۸ ص،

چاپ دیگر

تهران، گفتمان، چاپ ۱، ۲۵۰ ص.

شابک: ۵-۹۷-۶۹۸۴-۹۶۴

نوری، یحیی (۱)

رساله مناسک حج، تهران، نوید نور، چاپ ۳، ۱۳۸۷، ۱۶۲ ص، وزیری.

شابک: ۹-۰۴-۸۸۶۹-۹۶۴

عنوان روی جلد: رساله مناسک حج دعاهای مخصوصه و وارده از لحظه حرکت از منزل تا ...

ص: ۵۵۶

۱- علامه نوری؛ آیت الله علامه نوری

احکام عمره مفرده به انضمام استفتائات جدید، قم، مهدی موعود، چاپ ۱، ۲۳۹ ص.

مناسک الحج، مطابقه لفتاوی حسین النوری همدانی، قم، مکتب آیت الله العظمی حسین النوری همدانی، چاپ ۱، ۱۴۱۵ ق / ۱۳۷۴، ۳۰۱ ص، جیبی.

مناسک حج، مطابق با فتاوی حسین نوری همدانی، قم، مؤسسه انتشاراتی و تحقیقاتی مهدی

موعود "عج"، ۴۱۶ ص، جیبی.

واثقی، حسین

حجه الوداع كما رواها اهل البيت عليهم السلام و يليها: ميزات الحج الجاهلي، حجج النبي (ص)، عمرات النبي (ص) من مكيات المعصومين (ع) العريض، قم، مركز فقه الائمة الأطهار (ع)، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۵۹۹ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۷۷۰۹-۱۴-۵

پژوهشی فقهی در حجه الوداع، آخرین حج پیامبر و دیگر حجها و عمره های آن حضرت بر اساس روایات و احادیث متون معتبر شیعه است. نویسنده در صدد است سیره نبوی را در انجام حج شناسایی و به مسلمانان معرفی کند.

همگام با پیامبر در حجه الوداع، قم، نشر دانش حوزه، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۳۶۰ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۹۴۲۲۸-۸-۹

بررسی ابعاد مختلف آخرین حج پیامبر، معروف به حجه الوداع است. اثر حاضر را می توان ترجمه و تلخیص کتاب حجه الوداع كما رواها اهل البيت (ع) دانست که نویسنده با استفاده از منابع تاریخی و روایی و با ذکر تصاویر و نمودارهایی در ضمن چند بند به سفرنامه رسول خدا از مدینه به

ص: ۵۵۷

مکه پرداخته است. در ضمن، در صدد توضیح و شرح خطبه های پیامبر (ص) درباره مسائل حج است. بنابراین به همین بهانه به مسائل و احکام حج، از جمله احرام، میقات، تلبیه، طواف، وقوف در مشاعر اشاره کرده است. مسائل حاشیه ای این سفر، از جمله: محل سکونت پیامبر، تعداد حاجیان، مدت سفر آن حضرت نیز ذکر شده است. همچنین به مشاهد و مقامات کریمه و مقدمه دره مکه، از جمله مقام ابراهیم، زمزم، پوشش کعبه، عرفات، منا، وادی مشعر، حجر اسماعیل، اشاره شده است.

واثقی راد، محمدحسین

همگام با فرشتگان، قم، آفاق غدیر، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۲۵۵ ص، رقی.

شابک: ۹۶۴-۹۶۸۸۱-۹-۶

بررسی جنبه هایی از کعبه و مناسک حج و بیان احکام و فضایل معنوی سفر حج است. پژوهش حاضر با رویکردی اخلاقی، عبادی و فقهی به مسأله حج پرداخته و تفسیری از مناسک حج از قبیل احرام، طواف، میقات، سعی، رمی جمرات، تلبیه، وقوف در منی و عرفات و فضای معنوی حاکم بر مناسک حج عرضه می کند. نگارنده ضمن معرفی اجمالی کعبه و فضیلت و ثواب سفر حج و آموزش احکام و مناسک حج، به آثار فردی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی حج توجه نموده و مقام و منزلت حج و حاجی را از دیدگاهی روایی و قرآنی بررسی می نماید. از این رو وی به سیره پیامبران الهی و ائمه در اجرای عبادت حج اشاره کرده و احکام حج را تفسیری معنوی می نماید.

وحید خراسانی، حسین (۱) (متولد ۱۲۹۹)

مناسک الحج، فتاوی حسین الوحید الخراسانی، قم، مدرسه الامام باقرالعلوم، چاپ ۱، ق/، ۳۰۴ ص، جیبی.

چاپ دیگر

قم، نشر تاسوعا، ق/، ۳۸۴ ص، جیبی.

ص: ۵۵۸

۱- آیت الله وحید؛ آیت الله وحید خراسانی

مناسک حج، مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی حاج شیخ حسین وحید خراسانی، قم، مدرسه باقر العلوم (ع)، ۱۳۷۹/ ۱۴۲۱ ق، ۳۵۲ ص؛ چاپ ۵، ۱۳۸۷، ۳۵۲ ص، جیبی.

این کتاب توسط انتشارات تاسوعا تحت عنوان مناسک حج در سال منتشر شده است

شامل فتاوی نویسنده درباره اعمال و مراسم حج و دعاها و زیارت های مربوط به آن است. زیارتنامه پیامبر اکرم (ص)، فاطمه زهرا (ع)، ائمه بقیع، و زیارت امین الله و جامعه کبیره و دعای امام حسین (ع) در عرفه از جمله عناوین پایانی آن است.

وحیدی، سیدمحمد (۱) (متولد ۱۲۹۵-۱۳۷۹)

هدایه الناسک الی احکام المناسک: مطابق با فتاوی محمد وحیدی، قم، چاپ ۱، محمد وفائی،، ۲۱۶ ص، رقی.

مجموعه مناسک حج است. شامل یک مقدمه و دو باب و یک خاتمه تنظیم شده است. مقدمه در بیان معنی حج و اقسام آن و بیان شرایط استطاعت و احکام آن و بیان مسائل حج نیابی و بیان صورت حج افراء و عمره مفرده و حج تمتع است. باب اول در بیان تفصیل اعمال عمره تمتع و خود مشتمل بر پنج فصل است. باب دوم در بیان تفصیل اعمال حج تمتع و مشتمل بر هشت فصل است. و خاتمه در بیان احکام محصور و مصدود است.

وفائی، غلامحسین

مناسک حج، اثر منظوم غلامحسین وفائی، بی جا، بی نا، ۳۳ ص.

هجرائی، علی (به کوشش)

تاریخ، احکام و ارزشهای معنوی حج: به زبان روسی، قم، مهدی یار، چاپ ۱، ۱۳۸۵،

ص: ۵۵۹

۱- آیت الله وحیدی؛ حسینی، محمد بن رضی؛ شبستری، محمد؛ وحیدی، محمد بن رضی

دیدگاه‌ها و تحلیل‌های فقها و عارفان در این کتاب گردآوری و مجموعه‌سازی شده است. مناسک و احکام حج دستخوش تحولات شده و با گذشت زمان در هر دوره کامل‌تر گردیده است.

یوسف پور، رحمان

۴۶۰ نکته نورانی درباره حج، ویرایش علی اکبر امامی، قم، میراث ماندگار، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۲۶۴ ص، رقعی.

بررسی زوایای گوناگون علمی، فلسفی، اخلاقی، فقهی، تاریخی و عرفانی حج و پاسخ به سؤالاتی در این زمینه‌ها است. نویسنده به ۴۶۰ سؤال متنوع درباره حج و مناسک حج و تاریخچه‌ی اعمال حج، پاسخ داده است. بیشتر این سؤالات به اهمیت مسافرت به ویژه سفر معنوی حج، فلسفه احرام و میقات، اهمیت شهر مکه و کعبه، تاریخچه‌ی ساخت خانه خدا، حجر اسماعیل می‌پردازد. نیز این موضوعات را بررسی می‌کند: پرده کعبه، حجرالاسود، طواف، مقام ابراهیم، مسجد الحرام، تقیه در حج، سعی بین صفا و مروه، عرفات، مشعرالحرام، منی، رمی جمرات و قربانی. در پایان مختصری از کشور عربستان (حجاز) و آثار تاریخی مکه و همچنین آداب سفر می‌دهد.

فصل سوم: بررسی های مقارن و تطبیقی بین مذاهب

برفی، محمد (۱) (متولد ۱۳۴۷)

فلسفه و احکام حج و عمره، تهران، محراب فکر، چاپ ۱، ۲۰۴ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۵۲۰-۱۳-۸

بررسی فلسفه و اسرار احکام حج و عمره در ابعاد سیاسی، فرهنگی، اخلاقی و اقتصادی است. همچنین احکام و مناسک عمره و حج در سایه فقه مقارن و تطبیقی مذاهب اسلامی بیان شده است. تاریخچه و راهنمای اماکن مقدس مکه و مدینه نیز از دیگر موضوعاتی است که در کتاب آمده است.

پیشوایی، مهدی و گودرزی، حسین

بحث هایی از فقه تطبیقی، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۶، ۱۲۴ ص، رقی.

شابک: ۹۶۴-۶۲۹۳-۲۴-۷

بررسی اختلاف های میان فقهای مذاهب اسلامی در مسائل و مناسک فرعی و جزئی حج است که زمینه رنجش و سوء تفاهم پیروان مذاهب

مختلف را فراهم می آورد. تبیین وجوه اختلاف و دیدگاههای فقهی علمای شیعه و سنی، می تواند این سوء تفاهم ها را کم کند. برای دستیابی به این منظور، کتاب حاضر به رشته تحریر درآمده است. بررسی مقایسه ای فتاوا

ص: ۵۶۱

۱- برفی فیض آبادی، محمد

و نگرش های مختلف علمای شیعه و سنی در مسائلی چون: اذان و اقامه، نماز جماعت، گفتن آمین، قنوت، سلام نماز، طواف و رمی جمرات از مباحث این کتاب است.

تسخیری، محمدعلی

اضواء علی طریق الوحده الاسلامیه، تهران، رابطه الثقافه و العلاقات الاسلامیه، ۱۴۱۸ ق، ۱۴۸ ص.

شابک: ۹۶۴-۴۷۲-۱۱۴-۴

بررسی وحدت اسلامی و تقریب مذاهب به عنوان یکی از فلسفه ها و جنبه های معارفی و اخلاقی حج است.

تسخیری، محمدعلی و قانصوه، محمود

الحج: معطیات، احکامه، و الروایات المشترکه فیه، تهران، مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی مدیریت مطبوعات و انتشارات، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۳۱۸ ص، وزیری، عربی.

شابک: ۹۶۴-۷۹۹۴-۲۶-۵

فروست: سلسله الاحادیث المشترکه-۳

بررسی فلسفه و اسرار احکام و مناسک حج است. در ادامه به فضائل و تأثیرهای فردی و اجتماعی حج می پردازد. روش حج انبیا و نیز برخی احکام حج از دیگر مباحث کتاب است.

شیعه سنی مشترک روایات نماز جمعه و حج

، ترجمه مرتضی حسین صدرالافاضل، محمد عسکری، تهران، سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، اداره ترجمه و اشاعت، ۱۴۱۷ ق، اردو.

شابک: ۹۶۴-۴۷۲-۰۳۸-۵

بررسی مسائل و احکام نماز جمعه و حج بر اساس احادیث شیعه و احادیث اهل سنت و آراء فقها است.

ص: ۵۶۲

الحج علی مختلف المذهب: منتخب منقح من کتاب الفقه علی المذاهب الخمسه، قم، منظمه الاعلام الاسلامی، قسم العلاقات الدولیه، چاپ ۱، ۱۳۶۱، ۱۰۴ ص، رقعی.

عنوان دیگر: منتخب منقح من کتاب الفقه علی المذاهب الخمسه.

بررسی دیدگاه های تفتازانی در زمینه احکام و مسائل حج است. گویا این دیدگاه ها در قالب یک رساله از تفتازانی در کتاب الفقه علی المذاهب الخمسه است.

جناتی، محمد ابراهیم (۲) (متولد ۱۳۱۲)

حج از دیدگاه مذاهب اسلامی، ترجمه حسینعلی محمدی نژاد، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۱، ۲۲۴ ص، وزیری.

بررسی آراء بعضی از عالمان و فقهاء در زمینه حج است. عده ای برای آشنایی مسلمانان از آرای فقهی مذاهب یکدیگر، کتاب هایی با عنوان فقه مقارن نوشته اند؛ از جمله آنها، کتاب دروس فی الفقه المقارن از همین نویسنده است. این نوشتار ترجمه بخش حج کتاب مزبور است. در این کتاب نظریات فقهی علمای مشهور مذاهب مختلفی چون شیعی، حنفی، مالکی، حنبلی، شافعی درباره مناسک حج بیان شده است. مطالب کتاب در یک مقدمه و نه فصل عرضه شده است.

دروس فی الفقه المقارن، قم، مجمع الشهداء الصدر العلمی، چاپ ۱، ۱۴۱۱ ق، جلد ۱، ۵۸۲ ص، وزیری.

بررسی تاریخی فقه مقارن به عنوان یکی از شاخه های فقه و ضوابط و روش این علم است. نیز به بررسی اختلافات فقهاء در زمینه های طهارت، صلاه، صوم، زکات، خمس و حج می پردازد. فتاوی مذاهب معروف اهل سنت و شیعه را در این زمینه تلخیص کرده، استدلال هر کدام را آورده و

ص: ۵۶۳

۱- تفتازانی، سعدالدین؛ سعدالدین تفتازانی؛ ملاسعد تفتازانی

۲- آیت الله جناتی

اسباب اختلاف میان آنها را روشن نموده است. غیر از چهار مذهب معروف اهل سنت، از فقهای مشهور دیگر مذاهب، چون حسن بن یسار بصری، عبدالله بن شرمه، عثمان بن عمر، محمد بن عبدالرحمن بن ابی لیلی، ابن جریح، اوزاعی، سفیان شوری لیث بن سعد نیز نقل قول و دیدگاه های آنها را بررسی می کند.

خامنه ای، سیدمحمد (۱) (متولد ۱۳۱۴)

حج از نگاه حقوق بین الملل، تهران، انتشارات مؤسسه کیهان، چاپ ۱، ۳۳۹ ص، رقی.

بررسی اهمیت جهانی حج و مقایسه مسائل حج فقه اسلامی با حقوق بین الملل است. نویسنده، محققان و دانشمندان اسلامی را به مطالعه و بررسی ابعاد گوناگون این فریضه مهم وا می دارد. این کتاب با

استفاده از نواندیشی های مسلمانان و حقوقدانان اسلامی و همچنین با ارائه منابع اسلامی، کوشیده است که دریچه ای نو به این فریضه الهی بگشاید. مؤلف، انگیزه نخستین خود را در این کار، جلب نظر کارشناسان حقوق و روابط بین الملل به این نهاد کارساز و مفید، عنوان می کند و در مقدمه اهداف دیگر خود را در این بررسی چنین برمی شمارد:

۱- آشنایی بیگانگان با ایدئولوژی و حقوق و دیدگاههای اسلامی - اجتماعی حج؛ ۲- آشناسازی بیشتر مسلمانان با حج و منافع آن؛ ۳- استقلال و حاکمیت بین المللی حج و حقوق ملل اسلامی؛ ۴- نزدیک کردن ملت ها و دولت های مسلمان با یکدیگر و ایجاد یک اتحادیه جهانی مسلمانان. در این تحقیق، حج عمل سیاسی - اجتماعی، تکلیف الهی و بین المللی، جلوه ای از جهاد، مجموعه ای از شعائر دینی، اعلان رسمی براءت از شرک و مجمع رسمی برای تمامی ملل مسلمانان، معرفی شده است.

ص: ۵۶۴

الحج في الأحاديث المشتركة بين السنة و الشيعة، اشراف و مشاركه محمدعلي التسخيري، تهران، مجمع جهاني تقريبات مذاهب اسلامي، چاپ ۱، ۱۳۸۸/۱۴۲۹ ق، ۵۰۸ ص، وزيري.

شابك: ۳- ۰۵۱- ۱۶۷- ۹۶۴- ۹۷۸

فروست: سلسله الأحاديث المشتركة،

بررسی فلسفه و آداب فريضة حج بر اساس احاديث مشترك اهل سنت و شيعة است. در بخش اول فضيلت حج و آثار و عواقب ترك آن بررسی شده است. بخش دوم به معرفی اماکن مرتبط حج شامل حرم، مکه، مسجد الحرام و بيت الله الحرام اختصاص دارد و در بخش سوم بخشی از احکام و مناسک حج آمده است.

سبحانی تبریزی، جعفر (۱)

(متولد ۱۳۰۸)

متعه الحج علی ضوء الكتاب والسنة، قم، مؤسسه الامام الصادق (ع)، چاپ ۲، ۱۴۳۰ ق/۱۳۸۷، ۴۸ ص، جیبی.

فروست: سلسله المسائل الفقهية؛ ۱۰

شابك: ۷- ۳۶۰- ۳۵۷- ۹۶۴- ۹۷۸

بررسی حج تمتع بر اساس آیات قرآن و روایات معصومین (ع) است. نویسنده، با معرفی اعمال و مناسک حج تمتع در همه مراحل، احکام قرآنی و نیز آراء معصومین (ع) را آورده است.

محدث خراسانی، صفیه (منولد ۱۳۴۰)

حج در مذاهب اسلامي، تهران، سيمين دخت، چاپ ۱، ۲۵۵ ص، وزيري.

شابك:

X

۶۳- ۷۳۶۳- ۹۶۴

بررسی احکام و مناسک حج در مذاهب اسلامي است. فصل نخست، به

۱- آیت الله سبحانی؛ سبحانی، جعفر

آشنایی با مکه و اماکن مقدس آن اختصاص داده شده است. در فصل دوم، جایگاه های معنوی و تاریخی اجزاء مسجد الحرام به ویژه ارکان کعبه و حجرالاسود توضیح داده شده است. حج از دیدگاه قرآن و روایات عنوان فصل سوم است. در فصل بعدی، آثار اجتماعی و معنوی حج مورد بررسی قرار گرفته و در فصل پنجم، سفر حج از نگاه حقوق بین الملل و در فصل ششم، حج از دیدگاه مذاهب مختلف اسلامی بررسی شده است. فصل پایانی کتاب نیز در باب زیارات و اشاره مختصری به موقعیت تاریخی و جغرافیایی مدینه است.

مغنیه، محمدجواد (۱) (۱۹۰۴ - ۱۹۷۹)

الحج علی مختلف المذاهب، تهران، رابطه الثقافه و العلاقات الاسلامیه، مدیریه ترجمه و النشر، چاپ ۱، ۱۴۱۷ ق / ۱۳۷۶، ۱۵۸ ص.

شابک: ۶-۷۸-۶۱۷۷-۹۶۴

بررسی مسائل و احکام حج بر اساس دیدگاه های فقهای مختلف مذاهب اسلامی است.

ترجمه انگلیسی

[الفقه المذاهب الخمسه: الحج. انگلیسی]، ترجمه مدیریت ترجمه و نشر سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، تهران، سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۷۵ / ۱۹۹۶ م، ۱۳۵ ص.

این اثر گزیده ای از کتاب الفقه المذاهب الاسلامی در موضوع حج به زبان انگلیسی است. اطلاعات مأخذشناسی به زبان لاتین:

The Hajj according to five schools of Islamic law, by Muhammad Jawad Maghniyyah,
Tehran

Islamic culture and relations organization, ۱۹۹۶ :

p ۱۳۵, ۱۳۷۵ ./

ص: ۵۶۶

مقدادی، محمد علی (متولد ۱۳۳۶)

حج و عمره در آینه فقه مقارن، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۳۲۰ ص، رقعی.

شابک: ۸-۸۱-۷۶۳۵-۹۶۴

بررسی احکام و مسائل حج و عمره بر اساس آراء فقهای مذاهب مختلف شیعه و اهل تسنن است.

نجف، محمد مهدی (۱) (متولد ۱۳۲۵)

المختصر فی اعمال الحج والعمره وفقاً للمذاهب الاسلامیه، الامامیه، المالکیه، الحنفیه، الشافعیه، الحنبلیه، الزیدیه، الاباضیه، الظاهریه، تهران، المجمع العالمی للتقریب بین المذاهب الاسلامیه، چاپ ۱، ۱۴۲۶ ق/ ۱۳۸۴، ۳۳۶ ص، وزیری.

شابک: ۲-۱۱-۸۸۸۹-۹۶۴

بررسی احکام و مسائل حج بر اساس فقه تطبیقی است. اعمال حج عمره را در مذاهب اسلامی و شعبه های امامیه، مالکیه، حنفیه، شافعیه، حنبلیه، زیدیه، اباضیه و ظاهریه بررسی کرده است. کتاب دارای سه فصل است و ابتدا به معرفی حج در کتاب و سنت، استحباب آن، زمان ادای عمره مفرده، اقسام حج، اقسام حج عمره، تعریف لغوی و شرعی آنها می پردازد و سپس مسائل اعمال حج را به تفصیل از آغاز تا پایان تشریح می کند. نویسنده در بخش پایانی کتاب، اعمال مدینه منوره را تشریح می کند و ضمن آن به بیان کیفیت زیارت رسول اعظم (ص)، زیارت فاطمه زهرا (س) و دیگر معصومان (ع) می پردازد.

واعظزاده خراسانی، محمد (متولد ۱۳۰۴)

الحج فی السنه، ترجمه به عربی محمد علی آذرشب، تهران، مؤسسه البعثه، چاپ ۱، ۱۴۰۲ ق، ۷۵ ص، رقعی.

بررسی مشترکات بین مذاهب اسلامی در موضوع حج است. نویسنده دیدگاه های مشترک فقهای پیروان مذاهب را درباره احکام و مسائل حج آورده است.

ص: ۵۶۷

بخش هفتم علوم اجتماعی (اقتصاد، علوم سیاسی، روان شناسی، آمار)

اشاره

ص: ۵۶۹

فصل اول: بررسی های عمومی

باهنر، محمدجواد (۱) (۱۳۱۲ - ۱۳۶۰)

حج کنگره عظیم اسلامی، تهران، دفتر مرکزی حزب جمهوری اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۶۰، ۲۴ ص، جیبی.

بررسی ابعاد سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و معنوی مراسم حج است. نویسنده حج را از شعائر عبادی و اجتماعی و شامل ابعاد متنوع و بالاخره پروژه ای کامل در جهت سازندگی فرد و جامعه می داند.

خداکرمی زنجانی، ابوعلی (۲)

ابعاد گوناگون حج، قم، دار النشر، چاپ ۱، ۵۸۹ ص، وزیری.

بررسی حج از جنبه های مختلف قرآنی، روایی، معنوی، اخلاقی، اجتماعی، سیاسی، فقهی، فلسفی، تاریخی است.

رهبر، محمدتقی (متولد ۱۳۱۴)

ابعاد سیاسی و اجتماعی حج، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۲۶۴ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۹۲۹۳-۴۷-۶

بررسی دو بُعد مهم و حیاتی حج یعنی بعد اجتماعی و سیاسی آن است.

ص: ۵۷۱

۱- شهید باهنر

۲- خداکرمی، ابوعلی

نیز به ابعاد فرهنگی و اقتصادی حج اشاره ای شده است. کتاب در ده بخش با این عناوین سامان یافته است: بعد اجتماعی حج؛ امت و امامت در حج؛ حج و مسأله رهبری؛ استمرار ولایت در حج؛ مسأله براءت؛ جامعه توحیدی یا میقات پابرهنگان؛ حج سازنده جامعه و تاریخ موحدان؛ تأسیس ام القری اسلامی؛ امنیت حرمین؛ بعد اقتصادی حج؛ نگاهی به بعد فرهنگی حج.

سبحانی تبریزی، جعفر (۱)

(متولد ۱۳۰۸)

الحج: موسم عبادی و ملتقی سیاسی، تهران، وزارت الارشاد الاسلامی، ق/ ۱۳۶۳، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۸۴ ص، جیبی.

فروست: نحو قراءه جدید للتاریخ - ۵

[حج: کنگره عظیم عبادی، سیاسی، اجتماعی. انگلیسی]، بی جا، بی نا، ۱۳۶۳، ۳۱ ص.

کتاب به زبان انگلیسی است و اطلاعات مأخذشناسی آن به صورت زیر است:

Hajj: a magnificent religious, social and political congregation, by Jafar Sobhani, S. L, S.
N, ۱۹۸۴, ۳۱ p

صفری، احمد (متولد ۱۳۳۴)

چگونه به حج برویم؟ راهنمای حج ایرانیان، اصفهان، فرهنگ مردم، چاپ ۱، ۱۸۳ ص، رقی.

شابک: ۹۶۴ - ۸۷۵۸ - ۳۴ - ۴

عنوان دیگر: راهنمای حج ایرانیان

بررسی ابعاد گوناگون حج، سیر تاریخی و تحولات آن در طول قرون گذشته است. همچنین در بخش آغازین، حج از دیدگاه قرآن، پیامبر (ص)، امامان معصوم (ع) و نیز از دیدگاه امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری بررسی گردیده است.

ص: ۵۷۲

۱- آیت الله سبحانی؛ سبحانی، جعفر

اعرجی، زهیر (۱) (متولد ۱۹۵۲)

الابعاد الاجتماعیه لفريضة الحج، قم، زهیر اعرجی، چاپ ۱، ق/، ۱۷۹ ص، وزیری.

فروست: بحوث فی علم الاجتماع الاسلامی و نقد النظریه الاجتماعیه الغریبه-

بررسی ابعاد اجتماعی مراسم حج است. نویسنده مطالبش را ذیل دو بخش تنظیم کرده است: در بخش اول با عنوان «رفتار جمعی در مراسم حج»، انواع رفتارهای اجتماعی و نظریات مختلف در این باره بررسی شده است. در بخش دوم نتایج حاصل از رفتارهای جمعی (اجتماعی) در ابعاد مختلف و از جمله تأثیر آن در مراسم حج مورد بررسی قرار گرفته است.

باتمانقلیچ، فریور

نظام مشارکت و پیشنهادگیری فراگیر احیاگر: حج بزرگ ابراهیمی و محمدی راهکار دستیابی به

نعمات و برکات بینهایت (دریافت پنج میلیون پیشنهاد مفید در سال)، تهران، جمهوری، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۵۲ ص، وزیری.

ص: ۵۷۳

بررسی موضوع نظام مشارکت و پیشنهادگیری فراگیر احیاگر در حج و نیز جنبه های قرآنی و اجتماعی و فلسفه و عرفان حج است. به عقیده نویسنده اگر هر زائری که راهی خانه خدا می شود یک پیشنهاد مفید از شهر خود به همراه بیاورد در این صورت حداقل پنج میلیون پیشنهاد در سال در زمینه های گوناگون در خانه خدا جمع آوری و تقدیم همه مسلمانان و مردم جهان خواهد شد. بر این اساس یک حرکت عظیم اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی در جهان اسلام و دنیا آغاز می گردد.

سادی، علی

تحلیل مردم شناختی حج براساس مناسک گذر، تهران، شلاک، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۳۶ ص، وزیری.

بررسی حج از نگاه مردم شناختی و نیز بررسی احکام و اعمال حج از منظر جامعه شناختی است. نگارنده مناسک حج را از دیدگاهی مردمی، به صورتی گزارشی ارائه کرده است. وی آیین و مراسم حج را همراه با اسرار هریک از اعمال بیان می کند. هم چنین موقعیت جغرافیایی و پیشینه ی تاریخی عربستان و پیدایش دین اسلام را در آن جا بررسی و به انواع میقات ها و انواع حج اشاره می کند. در بخش پایانی نیز مراحل سه گانه ی مناسک گذر در حج- گسستن، عبور و پیوستن- را تشریح می نماید. چگونگی انجام مراسم حج و تحلیل مردم شناختی از مراسم حج از دیگر موضوعات کتاب است.

سبزوآزاده، علی

حج، بی جا، بی نا، بی تا، ۲۶۳ ص.

عنوان روی جلد: حج زیباترین روح همبستگی.

ص: ۵۷۴

نسیم تفاهم: راهبردها و روشها، به کوشش اداره کل فرهنگی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، تهران، فقاها، چاپ ۴، ۱۳۸۷، ۳۶ ص، پالتویی.

شابک: ۸-۳۷-۷۹۱۱-۹۶۴

فروست: سلسله کتب آموزشی ویژه عمره دانشجویی (۱)

بررسی اعمال و مناسک حج از نظر همگرایی اجتماعی و تقریب جوامع و اقشار مسلمان به یکدیگر است. این نوشتار در صدد ایجاد آمادگی برای زائران دانشجویی است که به سفر حج می روند و با اقوام و ملل گوناگون به گفت و گو می نشینند. مؤلف کتاب را در سه فصل مقدمات تفاهم، استراتژی تفاهم، روش ها و ابزارهای تفاهم تدوین کرده است. در بخش مقدمات تفاهم این عناوین مورد بحث قرار گرفته است: اهمیت گفت و گو و ارتباط میان مسلمانان، اجتماع حج، تجلی همگرایی اسلامی، پیشتازی تشیع در همه عرصه ها، آرایش جبهه فرهنگی. ضرورت شناخت مخاطبان و دیدگاههای آنان، اولویت طرح مباحث سیاسی و اجتماعی نسبت به مباحث عقیدتی، تأکید بر وحدت و تفاهم راهبردی به جای وحدت عقیدتی، اولویت تبلیغ عملی مباحثی هستند که در بخش مربوط به استراتژی تفاهم بحث شده اند.

جنبه سیاسی

ابوبصیر

حج و انقلاب، تهران، اوج، چاپ ۱، ص.

بررسی حج از منظر تأثیر آن در پیشبرد اهداف و خطمشی انقلاب اسلامی ایران است.

حسینی نسب، سیدرضا

شیعه پاسخ می دهد، ویرایش علی ورسه ای، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۲۴۸ ص، جیبی.

ص: ۵۷۵

بررسی حج از منظر تأثیرات سیاسی آن است. در موسم حج، بسیاری از زائران خانه خدا که از یک سو با انقلاب اسلامی آشنا گردیده و از سوی دیگر تبلیغات سوء دشمنان، ذهن آنها را مشوب کرده، به هنگام ملاقات با حجاج ایرانی، پرسش‌هایی را مطرح می‌کنند. به منظور پاسخگویی به این نیاز، قسمت اعظم این پرسش‌ها - که غالباً جنبه دینی و فرهنگی دارد - در این کتاب جمع آوری و پاسخ داده شده است.

حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت

اهمیت حفظ وحدت در کنگره اسلامی حج، بی جا، نشر مشعر، بی تا، ۲۳ ص، رقی.

بررسی حج از نظر تأثیرات سیاسی آن است. در این نوشتار، اهمیت حفظ وحدت در مراسم حج بر اساس آیات قرآن و بیانات برخی از اندیشمندان اسلامی از جمله امام خمینی، مقام معظم رهبری و شهید مطهری بیان شده است.

خامنه‌ای، سیدعلی، رهبر جمهوری اسلامی ایران (۱)

[پیام مقام معظم رهبری به حج در سال ۱۹۹۶ م]، تهران، مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام، چاپ ۱، ۱۹۹۶ م، ۲۰ ص، جیبی. ترکی استانبولی.

حدیث العزه: نداءات الامام السید علی الحسینی الخامنئی ولی امر المسلمین و قائد الثورة الاسلامیه الی حجاج بیت الله الحرام، ترجمه محمدعلی آذرشب، تهران، رابطه الثقافه و الطلاقات الاسلامیه، ۱۴۱۷ ق، ۲۳۴ ص.

شابک: ۰۰۱۸ - ۴۷۲ - ۹۶۴

عنوان دیگر: نداءات الامام السید علی الحسینی الخامنئی ولی امر المسلمین و قائد الثورة الاسلامیه الی حجاج بیت الله الحرام.

سخن یار (۳۴): بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار مسئولان و کارگزاران حج، به کوشش هادی قبادی، تهیه و تنظیم معاونت فرهنگی سازمان اوقاف و امور

ص: ۵۷۶

۱- مقام معظم رهبری؛ آیت الله خامنه‌ای

خیریه، تهران، اسوه، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۳۰ ص، رقعی.

عنوان دیگر: بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار مسئولان و کارگزاران حج.

صحیفه حج: مجموعه سخنان و پیامهای مقام معظم رهبری، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱،

۳۶۰ ص، وزیری.

شابک: ۷-۳۹-۷۶۳۵-۹۶۴

عنوان دیگر: مجموعه سخنان و پیامهای مقام معظم رهبری.

مجموعه سخنان و پیام های مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه ای درباره مراسم حج و ابعاد مختلف آن است. اولین پیامی که از مقام معظم رهبری در این مجموعه آمده مربوط به پیام ایشان در تیرماه ۱۳۶۸ به حجاج بیت الله الحرام و آخرین پیام چاپ شده در این جلد، مربوط به پیام ایشان در ۱۸ بهمن ۱۳۸۱ خطاب به زائران خانه خدا است. نمایه ای موضوعی نیز در آخر کتاب آمده که در سهولت استفاده از کتاب مؤثر است.

منشور تداوم انقلاب: پیام رهبر انقلاب اسلامی حضرت آیه الله خامنه ای به مناسبت ایام حج ذیحجه ۱۴۰۹، تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۶۸، ۳۲ ص.

عنوان دیگر: پیام رهبر انقلاب اسلامی حضرت آیه الله خامنه ای به مناسبت ایام حج ذیحجه ۱۴۰۹.

خمینی، سیدروح الله (۱)

(۱۳۶۸-۱۲۸۱)

الامام الخمینی و مؤتمر الحج العالمی، تهران، وزارت ارشاد اسلامی، چاپ ۱، ق/، ۷۷ ص، رقعی. عربی.

این مجموعه، ترجمه عربی بخشی از پیام های امام خمینی خطاب به زائران بیت الله الحرام در کنگره عظیم حج است. این پیام ها طی سال های

۱۴۰۰ تا ۱۴۰۳ قمری صادر شده است.

ص: ۵۷۷

البيان التاريخ للامام الخميني الموجه الى حجاج بيت الله الحرام عام هجري، ترجمه القسم الخارجى لاذاعه الجمهوريه الاسلاميه فى ايران؛ المصحح مجله صوت الوحده الاسلاميه، تهران، مؤسسه الفكر الاسلامى، ق/، ۲۳ ص.

عنوان اصلى: پیام تاریخی حضرت امام خمینی به حجاج بیت الله الحرام در سال هجری.

توشه حج: رهنمودهای امام خمینی به روحانیون کاروانهای حج و عمره، به کوشش محمدرضا حشمتی، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار حضرت امام خمینی (ره)، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۵۸ ص، پالتویی.

شابک: ۰-۰۵۵-۲۱۲-۹۶۴-۹۷۸

عنوان دیگر: رهنمودهای امام خمینی (س) به روحانیون کاروانهای حج و عمره.

گزیده ای از سخنان امام خمینی خطاب به روحانیون کاروانهای حج است. عناوین برخی از موضوعات بدین قرار است: اخلاق در حج، حقیقت لیبک، توجه به شئون قرآن، آموزش صحیح احکام، وحدت در حج، توجه به فلسفه حج، جهات معنوی و عرفانی حج، روشنگری در حج، رسالت روحانیت.

الحج فى احاديث و بيانات الامام الخميني، تهران، مؤسسه تنظيم و نشر تراث الامام الخميني، الشؤون

الدوليه، چاپ ۱، ۲۱۸ ص.

شابک: ۱-۲۱۶-۳۳۵-۹۶۴

عنوان اصلى: حج در کلام و پیام امام خمینی.

گزیده ای از کلمات و پیام های امام خمینی در رابطه با حج است که شامل این عناوین است: جایگاه و ابعاد معنوی حج؛ ابعاد اجتماعی حج؛ وصیت امام خمینی در زمینه حج؛ حج و کشتار خونین حجاج در سال ۱۳۶۶ و سخنان امام خمینی در رابطه با حج ابراهیمی.

الحج: مؤتمر عبادى- سياسى: مجموعه خطابات و ندائات الامام الخميني، ترجمه مرکز الحج للدراسات و النشر، تهران، مرکز الحج للدراسات و النشر، چاپ ۱،

ص: ۵۷۸

عنوان دیگر: مجموعه خطابات و نداآت الامام الخمینی.

مجموعه سخنان و پیام های حضرت امام خمینی درباره مسائل حج می باشد. این کتاب در برگیرنده سخنرانی ها و پیام های امام خمینی از سال ۱۳۴۹ هجری شمسی تا سال ۱۳۶۴ می باشد که معظم له درباره «حج» بیان و صادر فرموده اند.

حج ابراهیمی در پیام های امام خمینی (ره)، به کوشش رسول سعادت‌مند (۱)، قم، تسنیم، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۲۶۴ ص، رقعی.

شابک: ۵-۱۳-۵۸۶۴-۹۶۴

مجموعه پیام های امام خمینی در سال های مختلف است که به مناسبت

مراسم حج صادر شده اند. چهارده پیام در این مجموعه موجود است که اولین آنها مربوط به سال ۱۳۴۹ و موضوع آن هشدار به مسلمین جهان درباره فلسطین و افشای جنایتهای رژیم پهلوی است و آخرین پیام مربوط به ۲۹ تیر ۱۳۶۷ و موضوع آن سالگرد کشتار خونین مکه و قبول قطعنامه ۵۹۸ است.

حج: اجتماعی، سیاسی و عبادی امام خمینی، به کوشش مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره)، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره)، بی تا، ۱۷۱ ص، وزیری.

شابک: ۷-۲۲۷-۳۳۵-۹۶۴

حج اجتماعی اور سیاسی عبادت، به کوشش مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره)، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره)، ۱۴۱۴ ق، ۲۰۰ ص، وزیری، زبان اردو.

شابک: ۷-۲۲۷-۳۳۵-۹۶۴

عنوان اصلی: حج از دیدگاه امام خمینی.

ص: ۵۷۹

حج در کلام و پیام امام خمینی، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، چاپ ۱، ۱۳۷۱، ۱۷۹ ص، وزیری.

عنوان روی جلد: حج در کلام و پیام امام خمینی.

چاپ دیگر

تهران، کوثر، چاپ ۲، بی تا، ۱۷۹ ص، وزیری.

مجموعه موضوع بندی شده رهنمودهای امام خمینی در زمینه حج است. این رهنمودها در سخنرانی ها و پیام های آن حضرت در مناسبت های گوناگون پیش و پس از پیروزی انقلاب اسلامی منعکس گردیده است. در بخش ها و فصل های جداگانه موضوعات جایگاه حج، ابعاد معنوی

اجتماعی و سیاسی حج، و فلسفه اعمال حج مورد بررسی قرار گرفته است.

دور الحج فی المسیره التاريخیه دراسه لآراء الامام الخمينی فی قضایا الحج، به کوشش محمد علی حسین، تهران، بنیاد بعثت، چاپ ۱، ۱۴۰۲ ق، ۴۹ ص، رقیعی.

فروست: قضایا الجمهوریه الاسلامیه؛ ۸

بررسی برخی از دیدگاه های امام خمینی درباره ابعاد مختلف حج است.

رهنمودهای حضرت امام خمینی به زائران بیت الله الحرام، به کوشش محمود کارآموزیان (۱)، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۰۷ ص، پالتویی.

شابک: ۲-۲۲-۷۶۳۵-۹۶۴

گزیده ای از پیام های امام خمینی به میهمانان خانه خدا است. این پیام ها ذیل ۵۲ عنوان طبقه بندی شده است. برخی از این عناوین عبارت اند از: توصیه ها و راهکارها، لزوم فراگیری مسائل حج، انجام شایسته ی حج، بایدها و نبایدها، توجه به موقعیت کشور، بهره برداری از حج، اهداف سفر، انواع حج، بعد سیاسی و وظیفه ی حجاج، آداب حضور، دستورالعمل اجتماعی حج، شیوه ی برخورد با دیگران، جماعات اهل سنت، وظایف نمایندگی ولی فقیه، آمریکا و اسرائیل، فلسفه زیارت.

ص: ۵۸۰

رهنمودهای حضرت امام خمینی به روحانیون محترم کاروان ها، به کوشش محمود کارآموزیان، تهران، نشر مشعر، بی تا، ۴۸ ص، پالتویی.

گزیده ای از پیام ها و بیانات امام خمینی درباره وظایف روحانیون در سفر حج است.

صحیفه حج، به کوشش معاونت آموزش و پژوهش بعثه مقام معظم رهبری، تهران، نشر مشعر، جلد اول، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۳۶۰ ص، وزیری.

شابک: ۰-۴۰-۷۶۳۵-۹۶۴

مجموعه سخنان و پیام های امام خمینی درباره مراسم حج است. اولین پیام این مجموعه مربوط به پیام امام خمینی در بهمن ۱۳۴۹ به زائران بیت الله الحرام به مناسبت برگزاری مراسم حج است که موضوع آن هشدار به مسلمانان جهان در مورد فلسطین و افشای جنایت های رژیم شاه است. همچنین آخرین پیام مربوط به پیام امام خطاب به ملت ایران در ۲۹ تیر ۱۳۶۷ است که به مناسبت سالگرد کشتار خونین مکه و قبول قطعنامه ۵۹۸ صادر شده است. در آخر کتاب نمایه ای موضوعی نیز آمده که بر کارآمدی و سهولت استفاده از آن افزوده است.

فریاد برائت، تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات، چاپ ۱، ۱۳۶۶، ۳۲ ص، وزیری.

این نوشتار، متن پیام امام خمینی به حجاج بیت الله الحرام در مرداد ماه ۱۳۶۶ (ذیحجه ۱۴۰۷ ق) است. تصویر دستخط حضرت امام نیز آمده است.

[کنگره عبادی سیاسی حج]، گردآوری مرکز تحقیقات و انتشارات حج، تهران، مرکز تحقیقات و انتشارات حج، چاپ ۱، ۱۹۸۸ م/ ۱۳۶۷، ۲۲۹ ص، انگلیسی.

عنوان اصلی:

Politico

religious congregation of Hajj- کنگره عبادی سیاسی حج: مجموعه سخنان و پیامهای امام خمینی، گردآوری

مرکز تحقیقات و انتشارات حج، تهران، مرکز تحقیقات و انتشارات حج، چاپ ۱، ق؛ جلد دوم، ۱۴۰۹ ق/ ۱۳۶۷.

ص: ۵۸۱

امام خمینی طی سالیانی دراز با سخنرانی‌ها و پیام‌های بسیار مهم، رهنمودهای ارزشمند خود را درباره ابعاد مختلف مراسم حج بیان نمودند که در این مجموعه گردآوری شده است. پیام‌های امام به حج‌ایران، دیدار با روحانیون کاروان‌ها، سخنرانی‌های امام در عید قربان از جمله مواردی است که در این مجموعه آمده است. اولین پیام این مجموعه مربوط به پیام امام به زائران بیت الله الحرام در بهمن ۱۳۴۹ و آخرین پیام آن، پیام امام به حج‌ایران در تیر ۱۳۶۷ است.

لوح زرین انقلاب: پیام حضرت امام خمینی به مناسبت سالگرد فاجعه خونین مکه و حج‌ایران، به کوشش واحد روابط عمومی ستاد مرکزی جهاد سازندگی، تهران، جهاد سازندگی، چاپ ۱، ۱۳۶۷.

پیام امام خمینی به مناسبت کشتار زائران ایرانی در سال ۱۳۶۶ توسط دولت آل سعود است. از نگاه این پیام، تمامی تقصیرها متوجه دولت سعودی است. و این دولت رفتاری انجام داده که با هیچ سند و مدرکی توجیه نمی‌شود بلکه قواعد و احکام شرعی به روشنی آن را محکوم می‌کند.

منشور انقلاب: پیام امام به حج‌ایران، بی‌جا، بی‌نا، چاپ ۱، ۱۳۶۶، ۳۶ ص، وزیری.

پیام امام خمینی به زائران خانه خدا، مسلمانان و مستضعفان جهان در ذیحجه ۱۴۰۷ قمری است. در این پیام مقولاتی چون عشق و عرفان الهی تا مقام شامخ نبوت و ولایت و قرآن و عترت، وحدت اسلامی، جهاد و

شهادت و هجرت به وحدت اسلامی، قیام بر ضد مستکبران، رسالت و روح حج، برائت از مشرکان، عظمت و ابعاد انقلاب اسلامی، حمایت از مستضعفان و مسلمانان مظلوم فلسطین و ... آمده است.

خامنه‌ای، سیدمحمد (۱) (متولد ۱۳۱۴)

حج از نگاه حقوق بین‌الملل، تهران، انتشارات مؤسسه کیهان، چاپ ۱، ۱۳۷۱،

ص: ۵۸۲

بررسی اهمیت جهانی حج و مقایسه مسائل حج فقه اسلامی با حقوق بین الملل است. نویسندگان، محققان و دانشمندان اسلامی را به مطالعه و بررسی ابعاد گوناگون این فریضه مهم و می دارد. این کتاب با استفاده از نوآوری‌های مسلمانان و حقوقدانان اسلامی و همچنین با ارائه منابع اسلامی، کوشیده است که دریچه‌ای نو به این فریضه الهی بگشاید. مؤلف، انگیزه نخستین خود را در این کار، جلب نظر کارشناسان حقوق و روابط بین الملل به این نهاد کارساز و مفید، عنوان می کند و در مقدمه اهداف دیگر خود را در این بررسی چنین برمی شمارد:

۱- آشنایی بیگانگان با ایدئولوژی و حقوق و دیدگاه‌های اسلامی- اجتماعی حج؛ ۲- آشناسازی بیشتر مسلمانان با حج و منافع آن؛ ۳- استقلال و حاکمیت بین المللی حج و حقوق ملل اسلامی؛ ۴- نزدیک کردن ملت‌ها و دولت‌های مسلمان با یکدیگر و ایجاد یک اتحادیه جهانی مسلمانان. در این تحقیق، حج عمل سیاسی- اجتماعی، تکلیف الهی و بین المللی، جلوه‌ای از جهاد، مجموعه‌ای از شعائر دینی، اعلان رسمی برائت از شرک و مجمع رسمی برای تمامی ملل مسلمانان، معرفی شده است.

دبیرخانه دائمی کنگره بررسی قداست و امنیت حرم

المضيف الخصم: رساله المثقفين الايرانيين الى جميع المفكرين و اساتذہ الجامعات في العالم، الامالہ الدائمہ للمؤتمر العالمی لبحث قداستہ الحرم و امنه، قم، الحج، چاپ ۱، ۱۳۶۳، ۳۵ ص.

متن نامه‌ی بیانیه‌گونه‌ی اندیشمندان فرهنگی ایران خطاب به متفکرین و استادان دانشگاه‌های جهان به مناسبت حادثه حج خونین سال ۱۳۶۶ شمسی است. این بیانیه با عنوان دشمنی میزبان با حجاج میهمان به کنگره جهانی امنیت و قداست حرم عرضه شده است. محتوای آن گزارشی از تجاوز دولت سعودی به حقوق حجاج و کشتن آنها است.

حج با شکوهترین تجلی وحدت، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، مرکز چاپ و نشر، چاپ ۱، ۲۱۷ ص.

سباعی، کاظم

الحج وحده ... و انتضار، تهران، مدرسی، ق/، ۸۴ ص.

ضیاء آبادی، سیدمحمد (متولد ۱۳۰۹)

حج اکبر براثت از مشرکین، تهران، بهاران، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۲۶ ص، رقی.

شابک: ۹-۴-۹۳۴۲۲-۹۶۴

الضیقه، حسن

دور درسه ظاهره الحج فی تدعیم الفکر الاسلامی فی مواجهه المناهج الغربیه

المعاصره، تهران، مؤسسه الحج، چاپ ۱، ۱۴۰۵ ق، ۴۰ ص، پالتویی.

بررسی فلسفه حج و نیز برخی از ابعاد سیاسی اجتماعی آن است.

علم الهدی، جواد (۱) (متولد ۱۳۱۰)

حج تجلی گاه توحید: بحثی در فلسفه عبادی سیاسی حج به ضمیمه فرهنگ لغات حج، قم، رسول اعظم (ص)، چاپ ۱، ۴۵۶ ص، وزیری.

شابک: ۵-۱-۹۰۶۹۴-۶۰۰-۹۷۸

عنوان دیگر: بحثی در فلسفه عبادی سیاسی حج به ضمیمه فرهنگ لغات حج.

عمید زنجانی، عباسعلی (متولد ۱۳۱۶)

در راه برپائی حج ابراهیمی، تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات، چاپ ۱، ۱۸۱ ص، رقی.

ص: ۵۸۴

تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۵، ۲۲۳ ص، رقعی.

بررسی جنبه های سیاسی حج است. در میان مراسم عبادی-سیاسی اسلام، حج از جمله کانون های قدرت زا و اهرم های انتقال نیرو است که می تواند قدرت لازم را برای جهانی کردن رسالت اسلام و رهانمودن مسلمانان از سلطه استکبار جهانی به وجود آورد. البته وقتی که روح حج، حاکم بر مراسم حج باشد. کتاب حاضر گامی است در جهت تحقق اهداف

حج و شناخت راهکارهای نیل به آن هدف. برخی از مباحث این کتاب از این قرار است: بررسی فلسفه حج، بازگرداندن حج به شیوه ابراهیمی، فلسفه سیاسی برائت از مشرکان، تحقیق درباره جدال ممنوع در حج و حرم و آینده آن. این کتاب پیشتر به صورت مقالاتی در سمینارهای گوناگون ارائه شده است.

غلامی مایانی، ابوالقاسم (متولد ۱۳۴۷)

حج: مظهر وحدت، تهران، اندیشه معاصر، چاپ ۱، ۸، ۱۵۶ ص، وزیری.

شابک: ۳-۴-۹۰۳۱۴-۶۰۰-۹۷۸

بررسی ابعاد مختلف حج است. فصل اول به آشنایی با عربستان، مکه و آثار تاریخی آن اختصاص یافته است. در فصل دوم آداب سفر و زیارت بیان شده است. در فصل سوم برخی احداث معصومین (ع) درباره ابعاد مختلف فریضه حج آمده و در فصل چهارم ابعاد سیاسی حج مورد بررسی قرار گرفته است. در ادامه حج از منظر قرآن بررسی شده و در فصل پایانی با عنوان «حج وادی وحدت»، بعد معنوی و عرفانی حج در مسیر کمال انسان بررسی شده است.

نائینی، محمدحسن

حج، یا، کنگره جهانی مسلمین: برگزیده ای از ویژگیهای حج، ترجمه محمدباقر فالی، قم، کتابفروشی حضرت مهدی (عج)، چاپ ۱، ۱۳۶۳، ۲۴۰ ص.

عنوان اصلی: روائع مختاره من الحج.

عنوان از روی جلد: برگزیده ای از ویژگیهای حج.

ص: ۵۸۵

مبانی دینی و سیاسی برائت از مشرکان، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۱۶۶ ص، پالتویی.

شابک: ۳-۷۴-۶۲۹۳-۹۶۴

بررسی برخی جنبه های سیاسی حج است. برائت از مشرکان از اجزای تفکیک ناپذیر مراسم عبادی- سیاسی حج ابراهیمی است.

کتاب حاضر تلاشی است در جهت تبیین مبانی دینی و سیاسی این اصل مسلم. بخشی از این نوشتار پیشتر به صورت مقاله تحت عنوان «مبانی دینی برائت از مشرکان» در فصلنامه میقات حج منتشر شده است. نوشته حاضر نگرشی جامع و با تجدید نظر در پاره ای از محورهای آن مقاله است که در دو بخش «مبانی دینی» و «مبانی سیاسی» برائت از مشرکان و یک خاتمه که به پاسخگویی پاره ای از اشکالات و شبهات پرداخته تدوین یافته است.

وزارت ارشاد اسلامی، اداره کل انتشارات و تبلیغات

حج و انقلاب اسلامی، تهران، وزارت ارشاد اسلامی، اداره کل انتشارات و تبلیغات، چاپ ۱، ۱۳۶۲، ۲۱۳ ص، رحلی.

مجموعه ای از چندین مطلب درباره حج است از جمله: خلاصه ای از مناسک حج؛ معرفی مشاهد مکه و مدینه؛ و نقش انقلاب اسلامی ایران در حج. همچنین به همراه مطالب تصاویری مرتبط با مباحث یاد شده جهت تبیین بهتر آمده است.

جنبه اقتصادی

توانایان فرد، حسن (۱) (متولد ۱۳۲۲)

اقتصاد حج، بهره وری در آموزشهای حج، تهران، چاپخش، چاپ ۱، ۱۳۷۷، ۴۹۷ ص،

ص: ۵۸۶

رقعی.

شابک: ۶-۰۲-۵۵۴۱-۹۶۴

عنوان دیگر: بهره‌وری در آموزش‌های حج.

بررسی جنبه‌های اقتصادی حج است. در این کتاب، با نگرشی اقتصادی به حج، از زاویه بهره‌وری نشان داده شده که بیش از دو‌یست آموزش می‌توان از ابعاد مختلف حج استخراج کرد که اگر در محیط کار اعم از کارخانه، اداره، مزرعه و خانه به آنها عمل شود، بهره‌وری ارتقا پیدا می‌کند. این آموزش‌ها از متن آیات، احادیث و مسائل فقهی حج استخراج شده است.

جنبه روان‌شناسی

افروز، غلامعلی (متولد ۱۳۲۹)

حج چیست؟ حاجی کیست؟: مبانی روان‌شناختی و تربیتی، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۲۴ ص، پالتویی.

شابک: ۳-۰۷۴-۴۷۶-۹۶۴

بررسی حج از منظر روان‌شناسی و روان‌شناختی است. نگارنده در این کتابچه از جنبه‌های روانی حج، نیز نکته‌های تربیتی حج از منظر فرهنگ اسلام سخن می‌گوید. به گفته وی: کسی که به سفر عرشی حج می‌اندیشد، احساس می‌کند که به دنیای دیگری عزیمت می‌کند؛ باید از وابستگی

دنیوی رها شود، از دغدغه‌های خاطر و نگرانی‌های حاصل از پیوندهای اجتماعی و تعامل و داد و ستدهای بین فردی آزاد گردد، تا با دلی آرام و قلبی مطمئن، راحل دیار توحید شود.

ص: ۵۸۷

ادیبی، پیمان و قانع، مصطفی

راهنمای پزشکی حج، شیراز، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، چاپ ۱، ۱۳۷۵، ۴۸ ص، رقعی.

جوادی پروانه، مسعود (متولد ۱۳۴۵)

بهداشت در حج ویژه ایثارگران، تهران، پژوهشکده مهندسی و علوم پزشکی جانبازان، چاپ ۱، ۱۷۷ ص.

شابک: ۹۶۴-۹۹۳۰-۳۹-۶

حاجیان فر، حسین (متولد ۱۳۵۵)

تغذیه و بهداشت زائران در حج و عمره، با همکاری سارا طهماسبی (۱) و زهره کدخدایی (۲)، اصفهان، آبی روشن، چاپ ۱، ۱۴۴ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۰۳۹۷-۲-۲

حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت

کممک های اولیه ویژه حج کاروان های خدماتی، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۵، ۱۲۷ صفحه، رقعی.

بررسی حج از دیدگاه بهداشت و درمان است. این کتاب آگاهی های مفیدی در پنج فصل برای یاری رساندن به حجاج آسیب دیده عرضه کرده

ص: ۵۹۱

۱- متولد ۱۳۶۵

۲- متولد ۱۳۶۳

است که به ترتیب عبارت اند از: علائم حیاتی؛ گرمادگی؛ مسمومیت؛ خفگی و ایست قلبی؛ خونریزی ها و شکستگی ها. در هر فصل، راه کمک های اولیه را تا رسانیدن بیمار به مراکز درمانی به صورتی مفید بیان می کند. همچنین در پایان کتاب بخشی با عنوان آتش نشانی وجود دارد که در آن راه های پیش گیری از آتش سوزی و نحوه برخورد با آن را بیان کرده است.

خوجلی، مصطفی

بیماریهای ناشی از گرما، در مراسم حج، ترجمه فریدون نوحی (۱)، تهران، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، مجتمع آموزشی و پژوهشی، ۶۲ ص.

بررسی گرما و گرمادگی و بیماری های دیگر ناشی از گرما در زائران بیت الله الحرام در موسم حج است.

دفتر حج و زیارت آذربایجان شرقی (به کوشش)

بهداشت سفر حج، تألیف یکی از اساتید دانشگاه تبریز، تبریز، دفتر حج و زیارت آذربایجان شرقی، چاپ ۱، ۱۳۷۳، ۷۷ ص،

رقعی.

رحیمی نیا، یوسفعلی (متولد ۱۳۴۷)

بهداشت و ایمنی در حج، با همکاری صمد طاهری باویل علیایی، تبریز، یوسفعلی رحیمی نیا، چاپ ۱، ۳۲ ص، رقی.

شابک:

۹۶۴-۰۶-۸۱۶۱-X

مجموعه اطلاعاتی درباره بیماری های زائران حج و شناسائی عوامل و زمینه های این بیماری ها است. هم چنین به مسائل بهداشتی هتل ها، بهداشت مواد غذایی، بهداشت آب، بهداشت بانوان، بهداشت در مکان های خارج از شهر از قبیل عرفات و مشعرالحرام، نیز به سلامت مسافران و پیش گیری از حوادث ناخواسته نیز می پردازد.

ص: ۵۹۲

۱- متولد ۱۳۳۰

حج، سفر الی الله، تهیه و تنظیم دفتر تبلیغات سازمان حج و زیارت، تهران، سازمان حج و زیارت، چاپ ۱، ۷۰ ص.

بررسی مسائل بهداشتی حجاج در ایام حج است. نویسنده سعی کرده اطلاعات لازم برای جلوگیری و پیش‌گیری از بروز و شیوع بیماری‌ها به ویژه امراض خطرناک را در اختیار حجاج و مدیران کاروان‌ها قرار دهد.

سلطانزاده، جلال (متولد ۱۳۲۳)

بهداشت حجاج و خلاصه مناسک حج، مشهد، آستان قدس رضوی، چاپ ۱، ۱۳۷۱، ۷۲ ص، رقعی.

مجموعه‌ای از پیام‌ها و توصیه‌های بهداشتی برای زائران بیت الله الحرام است. همچنین خلاصه‌ای از مناسک حج نیز در انتهای کتاب آمده است. هدف از تدوین و انتشار این کتابچه، راهنمایی حجاج و مدیران کاروان‌ها است.

شرکت داروئی پخش هجرت

وادمکوم داروهای حج، تهران، شرکت داروئی پخش هجرت، چاپ ۱، ۱۳۷۱، ۶۵۱ ص، رقعی.

داروشناسی حج و معرفی داروهای مورد نیاز کاروان‌ها است. این کتاب در صدد راهنمایی حجاج و مدیران و روحانیون کاروان‌ها است تا داروهای مورد نیاز را با خود داشته باشند.

صبور اردوبادی، احمد (۱) (متولد ۱۳۰۲)

بهداشت سفر حج، به کوشش اداره کل حج و اوقاف و امور خیریه آذربایجان شرقی، تبریز، اداره کل حج و اوقاف، چاپ ۱، ۱۳۶۵، ۲۱ ص، رقعی.

راهنمایی زائران خانه خدا در زمینه مسائل مهم بهداشتی است. در این

ص: ۵۹۳

نوشتار برخی دستورات بهداشتی برای زائران بیت الله الحرام بیان شده است.

غفاری، مصطفی (متولد ۱۳۴۷) و دیگران

دانستنیهای بهداشتی حج، با مقدمه حسین ضیائی، تدوین و ویرایش وحید حسینی خباب، تهران، برای فردا، چاپ ۱، ۶۴ ص.

شابک: ۹۶۴-۵۷۳۶-۰۷-۲

مجموعه توصیه های بهداشتی برای حجاج است. نویسندگان به منظور پیش گیری از برخی بیماری ها، در صدد اطلاع رسانی به مسافران خانه خدا و دیگر سفرها و اماکن زیارتی و یا کسانی که به طور دسته جمعی به سر می برند، است.

منجمی، علیرضا

توصیه های بهداشتی سفر حج: توصیه های بهداشتی و نکات ضروری در سفر حج، عتبات عالیات، سوریه و کشورهای خاورمیانه، تهران، حیان، چاپ ۱، ۱۱۲ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۴۶۰-۶۷۳-۶

عنوان روی جلد: کتاب زرد: توصیه های بهداشتی سفر حج.

معرفی دستورالعمل ها و توصیه ها برای گروه های زیارتی است. بخش عمده این کتاب، حاوی خلاصه ای از مطالب بخش خاورمیانه کتاب زرد (به کوشش مرکز کنترل و پیش گیری از بیماری ها، امریکا، ویراست ۲۰۰۵-۲۰۰۶) است که ضمن ذکر مباحث عمومی مرتبط با کشور عربستان سعودی به ویژه مسائل مهم بهداشتی، برخی موارد ضروری که می بایست قبل از سفر حج، در راه سفر، در هنگام حضور در کشور عربستان و پس از بازگشت از آن رعایت شوند، مورد توجه قرار گرفته است.

مهرابی توانا، علی

بهداشت در حج، تهران، اندیشمند، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۸۲ ص، پالتویی.

ص: ۵۹۴

مجموعه ی آگاهی ها و هشدارهای بهداشتی برای حجاج است. این کتاب به منظور آشنایی با روش صحیح بهداشت و تغذیه حجاج نوشته شده و این موضوعات را در بر دارد: تقدم پیش گیری بر درمان؛ جنبه های بهداشت موثر در حفظ سلامت حجاج؛ نیازمندی های بهداشت فردی حجاج قبل از سفر؛ بهداشت محیط در حج؛ بهداشت آب؛ بهداشت مواد غذایی؛ تغذیه حجاج؛ واکسیناسیون مورد نیاز در حج؛

پیش گیری از بیماری مهم در حج؛ و چند پیشنهاد بهداشتی برای مسئولان پزشکی حج.

وزارت بهداشتی، دفتر امور پزشکی حج

آموزش بهداشت و درمان در حج، تهران، وزارت بهداشتی، دفتر امور پزشکی حج، چاپ ۱، ۱۳۶۴، ۵۴ ص، رقعی.

سخنی با روحانیون محترم کاروان های حج: تندرستی در پناه اسلام، تهران، دفتر امور پزشکی حج وزارت بهداشتی، چاپ ۱، ۱۳۶۴، ۳۹ ص، رقعی.

بررسی مشکلات بهداشتی و درمانی حجاج است. این جزوه، نشریه شماره پنج وزارت بهداشتی درباره مسائل بهداشتی حج است. در این جزوه، توصیه های بهداشتی خطاب به روحانیون جهت سلامتی زائران بیت الله الحرام آمده است.

هیئت پزشکی حج

توصیه های بهداشتی برای زائرین حج تمتع، تهران، جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، هیئت پزشکی حج، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۲۰ ص.

راهنمای سلامت در حج برای زائرین حج تمتع، تهران، جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، هیات پزشکی حج، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۳۲ ص.

فوریت های پزشکی حج، تهران، داروی علمی شرکت پخش فردوس، بی تا، ۱۹۶ ص، وزیری.

مجموعه مطالبی برای دست اندرکاران امور پزشکی حج است. مطالب این نوشتار که حاصل تجربیات تعدادی از پزشکان اعزامی به مراسم حج و پس از چندین جلسه بحث و گفتگو تنظیم و عرضه شده، به بحث در مورد بیماری ها و مسائل شایع در موسم حج پرداخته و به شرایط جغرافیایی و آب و هوایی سرزمین حجاز نیز توجه شده است.

ص: ۵۹۶

بخش نهم مدیریت حج و حجاج

اشاره

ص: ۵۹۷

فصل اول: مدیریت و برنامه ریزی (شرح وظایف، تدارکات و ...)

آقاسامان، حمید (متولد ۱۳۴۱)

هتل داری در امور زیارتی، با همکاری مجید درزی (۱) و ناصر عندلیب (۲)، برای سازمان حج و زیارت، اداره آموزش کارگزاران، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۱۲۰ ص.

شابک: ۷-۲۱۲-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

مجموعه اطلاعاتی درباره هتل ها و مسافرخانه ها در عربستان سعودی، وضعیت بهداشتی مکه، وظایف مدیریت در هتل ها و مسافرخانه ها، وضعیت مدینه و وظایف مدیریت ها است.

باقریان همایونشهری، مرتضی (۳) (متولد ۱۳۱۷)

همراه با روحانی حج، قم، آئین دانش، چاپ ۱،

۱۳۸۷، ۱۵۱ ص، جیبی.

مجموعه توضیحاتی درباره روش جلسات روحانیون حج با زائران است.

ص: ۵۹۹

۱- متولد ۱۳۴۱

۲- متولد ۱۳۴۲

۳- باقریان خمینی شهری، مرتضی

حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت

آتش نشانی: ویژه کاروانهای حج، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۵، ۴۰ ص، رقعی.

بررسی عواقب آتش سوزی و روش مهار آن و چگونگی درمان آسیب دیدگان است. آتش سوزی، از حوادث تلخی است که گاهی در سفر حج رخ می دهد. خدمت گزاران حج باید روش فرونشاندن آن را بیاموزند و با به کار بردن اصول علمی، بتوانند آتش را خاموش و یا از بروز آن جلوگیری کنند. به همین منظور این کتاب با استفاده از تجارب کاری و روش های تخصصی نوشته شده است.

حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، واحد آموزش امور روحانیون

آزموده ها (۱): نگاهی به تجارب و توصیه های روحانیون (ویژه عتبات و سوریه)، به کوشش واحد آموزش امور روحانیون، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۱۲۰ ص، پالتویی.

عنوان دیگر: آزموده های عتبات عالیات: مروری بر شرح وظایف و مأموریت های روحانیون کاروان ها.

فروست: آزموده ها- ۱

مجموعه توصیه ها و دستورالعمل ها برای روحانیون کاروان ها است. در

بخش اول این کتابچه اماکن زیارتی مستند و در بخش دوم اماکن زیارتی غیر مستند مورد بررسی قرار گرفته است. اعمال مسجدین سهله و کوفه عنوان بخش سوم است. در بخش چهارم تجربیات سفر و راهکارهای عملی آمده و در بخش پایانی، کروکی اماکن زیارتی آمده است.

آزموده ها (۱): ویژه بانوان معینه؛ پیش درآمدی بر شرح وظایف و مأموریت معینه های کاروان حج، قم، دارالحدیث، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۵۸ ص، پالتویی.

شابک: ۶-۲۰۵-۴۹۳-۹۶۴

عنوان دیگر: پیام های ماندگار: پیش درآمدی بر شرح وظایف و مأموریت معینه های کاروان حج.

ص: ۶۰۰

فروست: آزموده ها- ۱

مجموعه مطالبی درباره وظایف بانوان خدمت گزار (معینه ها) در سفرهای حج است که در سه بخش با این عناوین بیان آمده است: نقش و مأموریت های پیش از سفر حج، وظایف معینه ها در سفر حج، وظایف معینه ها پس از سفر حج.

آزموده ها (۲): نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج، تهیه کننده امور روحانیون بعثه مقام معظم رهبری، واحد آموزش، تهران، بعثه مقام معظم رهبری، واحد آموزش، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۸۳ ص، پالتویی.

عنوان دیگر: نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج.

فروست: آزموده ها- ۲.

آزموده ها (۳): نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در عمره

، به کوشش واحد آموزش امور روحانیون، تهران، مؤسسه علمی فرهنگی دارالحدیث، سازمان چاپ و نشر، چاپ ۱، ۱۳۴ ص، پالتویی.

شابک: ۳- ۲۹- ۷۴۸۹- ۹۶۴

فروست: آزموده ها- ۳

مجموعه دستورالعمل ها و وظایف مدیران و مسئولین کاروان ها به ویژه روحانیون کاروان ها است. در این جلد از کتاب آزموده ها که به عنوان کتابی آموزشی برای روحانیون کاروان های حج است، شرح وظایف روحانیون کاروان های عمره بررسی شده است.

آزموده ها (۴): نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج و عمره، به کوشش واحد آموزش امور روحانیون، قم، دارالحدیث، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۱۳۱ ص، پالتویی.

عنوان دیگر: نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج و عمره- ۴.

فروست: آزموده ها- ۴.

بخش دیگری که در این شماره آزموده ها به آن پرداخته شده، توضیحی است پیرامون برخی از شبهاتی که در سالهای اخیر از ناحیه بعضی از

ص: ۶۰۱

مأمورین دگراندیشان، زائران ایرانی را هدف گرفته است. از جمله این شبهات عبارت اند از: زیارت قبور، رجعت، تقیه، مصحف امام علی، سجده بر خاک و تربت امام حسین (ع)، غلو و غالیان و توسل.

آزموده ها (۵): نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج و عمره، به کوشش واحد آموزش امور روحانیون، تهران، بعثه مقام معظم رهبری، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۵۹ ص، پالتویی.

عنوان دیگر: نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج و عمره- ۵

. فروست: آزموده ها- ۵.

مجموعه مطالبی درباره برخی موضوعات حج از جمله: آزموده های اسرار و معارف حج، بایدهای مناسک و تازه های فتاوا، نکاتی از آزموده های روحانیون، نقش روحانی کاروان، روان شناسی زائر است

آزموده ها (۶): نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج و عمره، به کوشش واحد آموزش امور روحانیون، قم، دارالحدیث، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۷۲ ص، پالتویی.

عنوان دیگر: نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج و عمره- ۶.

. فروست: آزموده ها- ۶.

مجموعه ی آموزشی برای روحانیون کاروان های حج است که در سه بخش با این عناوین تدوین یافته است: نکات فقهی عمره و حج، احکام کلی در حج، راهنمای فقهی اجرائی عمره و حج.

آزموده ها (۷): نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج و عمره، به کوشش واحد آموزش امور روحانیون، قم، دارالحدیث، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۱۲۸ ص، پالتویی.

شابک: ۳- ۲۹- ۷۴۸۹- ۹۶۴

عنوان دیگر: پیام های ماندگار: بر اساس تجربه ها و توصیه های روحانیون و معین های کاروان حج در طرح ره آورد سفر حج- ۱۳۸۳.

عنوان دیگر: نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج و عمره- ۷

. فروست: آزموده ها- ۷

ص: ۶۰۲

مجموعه ای آموزشی برای روحانیون کاروان های حج است. در بخش اول مبانی و اصول تبلیغ، در بخش دوم رهنمودهای تبلیغی به مبلغان، در بخش سوم تجربه ها و توصیه ها، در بخش چهارم نگاهی گذرا به ابعاد عبادی و سیاسی حج، و در بخش پنجم با عنوان «در حریم شریفین» برخی آداب زیارت بیان شده است.

آزموده ها (۸): نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج و عمره، به کوشش واحد آموزش امور روحانیون، قم، دارالحدیث، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۱۶ ص، پالتویی.

شابک: ۳-۱۸۲-۴۹۳-۹۶۴

عنوان دیگر: پیام های ماندگار: بر اساس تجربه ها و توصیه های روحانیون و معین های حج در طرح ره آورد سفر حج-۱۳۸۴.

عنوان دیگر: نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج و عمره-۸.

فروست: آزموده ها-۸

این نوشتار بر اساس «طرح ره آورد سفر حج» به عنوان مجموعه تجارب روحانیون در سفر حج، تدوین شده است. کتاب در سه بخش سامان یافته است. در بخش اول، بعضی از راهکارهای تبلیغی پیامبر را که در بردارنده رویکرد خاص می باشد بیان می شود. در بخش دوم سیمای حج در قرآن و روایات بررسی شده و در بخش سوم، به توصیه هایی که برگرفته از تجارب روحانیون، معینه ها و معین ها در حج سال ۱۳۸۴ می باشد پرداخته است.

آزموده ها (۹): نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج و عمره

، به کوشش واحد آموزش امور روحانیون، قم، دارالحدیث، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۹۵ ص، پالتویی.

عنوان دیگر: نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج و عمره-۹.

فروست: آزموده ها-۹

مجموعه دستورالعمل ها و راه کارها برای مدیریت کاروان ها است. در این کتابچه آموزشی توصیه هایی برای روحانیون کاروان های حج و عمره در نوع رفتار و آموزش زائران بیت الله الحرام آمده است.

ص: ۶۰۳

آزموده ها (۱۰): نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج و عمره، به کوشش واحد آموزش امور روحانیون، قم، دارالحدیث، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۳۵ ص، پالتویی.

عنوان دیگر: نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج و عمره- ۱۰.

فروست: آزموده ها- ۱۰

مجموعه دستورالعمل ها برای روحانیون کاروان ها است. این کتابچه آموزشی در هشت فصل، توصیه هایی به روحانیون درباره روش برخورد با زائران و نوع آموزش زائران بیان می کند. این آموزش ها هم شامل ارتباطات داخل کشور و هم داخل عربستان است.

آزموده ها (۱۱): نگاهی به تجربیات و توصیه های روحانیون حج، به کوشش عباس ظهیری و عبدالرحیم کارگر محمدیاری (۱)، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۱۱۲ ص، پالتویی.

عنوان دیگر: نگاهی به تجربیات و توصیه های روحانیون حج.

فروست: آزموده ها- ۱۱

بررسی برخی از ابعاد معارف و فلسفه حج است. در فصل اول این نوشتار به اقتراح و پرسش و پاسخ با اساتید حوزه علمیه قم در خصوص اسرار و معارف حج و عبادت پرداخته شده است. و فصل دوم مطلبی با عنوان «آسان ترین شیوه محاسبه خمس» آمده است.

سوژه های سخن (در مکه و مدینه)، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۱۵ ص، وزیری.

بررسی برخی از سوژه های سخن در مکه و مدینه است. انتخاب سوژه هایی در یک موضوع و شرح و تفسیر آنها می تواند مقدمه ای برای آشنایی وسیع تر و عمیق تر باشد. شرح و بیان سیمای مکه و مدینه، سیمای ابراهیم، پیامبر اسلام، ابوطالب و ائمه معصومین (ع)، نوشتن از توبه، دعا،

ص: ۶۰۴

عبادت و ارزش ها و ضد ارزش ها و موارد دیگر اینچنینی همه سوژه هایی هستند که در این کتاب مورد بحث قرار گرفته است.

شرح وظایف و دستور العمل های مدیران و عوامل خدماتی (حج تمتع)، ویرایش علی ورسه ای، تهران، نشر مشعر، ۱۳۷۵، چاپ ۱، ۱۲۳ ص، رقعی.

شرح وظایف و دستور العمل های اجرایی مدیران و عوامل خدماتی سازمان حج و زیارت است. از مباحث کتاب می توان به موارد زیر اشاره کرد: آشنایی با بخش های مختلف سازمان حج و زیارت، ضوابط و شرایط گزینش عوامل خدماتی، ثبت نام داوطلبان سفر، وسایل انفرادی و مسائل رفاهی، مسائل پزشکی و حوادث، تأمین و حفظ سلامت حجاج.

کتاب راهنما، مروری بر شرح وظایف و مأموریت های روحانیون و مدیران کاروان های عمره

، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۶۷ ص، پالتویی.

مدیریت در کاروانهای حج، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۸۸ ص، رقعی.

شابک: ۷-۵۲۵-۷۶۳-۹۶۴

مجموعه مطالبی در زمینه اصول مدیریت و توصیه های سازمان حج و زیارت به عوامل اجرایی مراسم حج به خصوص مدیران کاروان ها است. کتاب در چهار فصل با عناوین مدیریت علمی، مدیریت بحران، اخلاق مدیریت و مباحث تکمیلی سامان یافته است.

حیدری، ابراهیم (۱) (متولد ۱۳۴۴)

سفر عشق: راهنمای حجاج و عوامل خدماتی حج، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۲۳۹ ص.

شابک:

X

۳۱-۶۴۵۵-۹۶۴

عنوان دیگر: راهنمای حجاج و عوامل خدماتی حج.

مجموعه شرح وظایف برای مدیران حج است.

ص: ۶۰۵

مدیریت اقتصادی ویژه کارگزاران حج و زیارت، تهران، زعیم، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۵۹ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۵۵۱-۰۸-۲

مجموعه وظایف و مسئولیت ها و راه کارهای اجرای صحیح مراسم حج و عمره توسط مسئولان زیارتی است که تحت عنوان مدیریت اقتصادی و در چهار فصل با بهره گیری از توصیه ها و آموزه های قرآن و حدیث و سیره معصومین ارائه شده است. نویسنده با تکیه بر مطالعات مدیریتی جدید از

اصول رفتار سازمانی در حج بحث کرده و در فصل اول مدیریت اقتصادی و استراتژیک را تحلیل نموده است. فصول بعدی به این عناوین اختصاص یافته: مدیریت فرهنگی، مدیریت بحران، مدیران موفق، مدیریت اخلاقی و ویژگی های اخلاقی مدیران کاروانها.

رهبر، محمدتقی (متولد ۱۳۱۴)

ره توشه مبلغ، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۲۰۴ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۷۶۳۵-۶۹-۹

عنوان دیگر: ره توشه مبلغ: ویژه حج.

مجموعه اطلاعاتی درباره روحانیون و تبلیغ و تأثیر و جایگاه آنها است. مطالب در هشت فصل تدوین شده و در حقیقت بحث اساسی آن تبیین تبلیغ و محتوای آن و شناخت مخاطب و راهبردهای تبلیغ و ابزار آن می باشد و اشاره ای هم به مسأله ارتباط حج و کار تبلیغ در موسم حج دارد. کتاب برای آشنایی مبلغین و روحانیون کاروان ها با مسائل تبلیغی تهیه شده است.

سازمان حج و زیارت

حج: مدیریت در بحران، تهران، ویرایش علی ورسه ای، قم، نشر مشرقین، چاپ ۱، ۲۲۴ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۵۷۸۱-۲۵-۶

ص: ۶۰۶

قدم به قدم با مدیران ثابت و راهنمای سفر زیارتی عمره، به کوشش معاونت حج و عمره سازمان حج و زیارت، تهران، عترة نو، چاپ ۱، ۲۷۸ ص، رقعی.

شابک: ۶-۳-۹۱۰۵۲-۶۰۰-۹۷۸

مجموعه حاضر به منظور استفاده کلیه عوامل اجرایی و خدماتی سفر زیارتی عمره و آشنایی با وظایف و مسئولیت هایشان تدوین شده است. فعالیت های فرهنگی در عمره، شرح وظایف مدیران، راهنمای عمره و مدیران و عوامل ثابت خدماتی، امنیت سفر، و بیمه زائران عمره مفرد عناوین مورد بحث در کتاب هستند.

قدم به قدم با مدیران حج تمتع، تهران، مؤسسه توسعه فناوری آموزشی مدارس هوشمند، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۳۰ ص.

بررسی طرح هایی برای بهبود وضع حج و کاروان ها است. نیز گزارش از برنامه ریزی های حج، اجرای بهتر تدارکات، آموزش مدیران حج و شرح وظایف آنها است.

قدم به قدم با مدیران حج تمتع، گردآوری معاونت حج و عمره سازمان حج و زیارت، تهران، عترة نو، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۵۰۰ ص.

شابک: ۷-۶-۹۱۰۵۲-۶۰۰-۹۷۸

همراه با کارگزاران حج، تهیه و تنظیم اداره کل برنامه ریزی و نظارت سازمان حج و زیارت، قم، مشرقین، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۱۰۳ ص، رقعی.

شابک: ۵-۵۱-۵۷۸۱-۹۶۴

گزارشی از وضعیت مدیریت کاروان ها است. این کتاب به منظور آشنایی حجاج، مدیران و معاونان کاروان های حج با مراحل سفر به مکه، نیز انجام مناسک حج تدوین شده است. نگارنده در این کتاب کلیه وظایف، اختیارات و مسئولیت های مدیران، معاونان، پزشکان، آشپزان و عوامل اجرایی کاروان را شرح داده، و در خاتمه عوامل خدماتی (ثبت نام کنندگان، نظافت چی ها، حمل کنندگان بارها، حمل کنندگان علائم راهنمایی) کاروان حج را به طور جداگانه معرفی کرده است.

ص: ۶۰۷

همگام با حجاج، تهیه و تنظیم اداره کل برنامه ریزی و نظارت سازمان حج و زیارت، قم، مشرقین، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۶۴ ص، جیبی.

شابک: ۷-۵۰-۵۷۸۱-۹۶۴

سعادت‌مند، رسول و مدبر (اسلامی)، علی (۱)

راهنمای برنامه های آموزشی حج تمتع، قم، تسنیم، ۱۳۸۳، ۸۷ ص، رقعی.

عارف زاده، محمدامین

مبانی نقشه خوانی: ویژه کارگزاران حج و زیارت، به کوشش سازمان حج و زیارت، مرکز آموزش کارگزاران. تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۴۸ ص.

شابک: ۳-۱۵۹-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

فلاح زاده، محمدحسین (متولد ۱۳۳۹)

احکام فقهی-اجرایی حج، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۱۸ ص، پالتویی.

شابک: ۰-۰۹-۵۴۰۰-۹۶۴

مجموعه ای از دستورالعمل ها و وظایف و احکام اختصاصی کارگزاران مثل روحانیون و مدیران کاروان ها است. این کتاب اختصاص به کارگزاران حج دارد و در چهار بخش گردآوری شده است. بخش اول، احکام فقهی-اجرایی حج ویژه روحانیون کاروان هاست. بخش دوم، احکام فقهی-اجرایی حج ویژه عوامل اجرایی کاروان ها. بخش سوم، نکات فقهی عمره و حج و بخش چهارم، احکام کلی عمره و حج می باشد.

لقمانی، احمد

نکته ها و گفته های حج و عمره: صدها نکته ضروری و کاربردی برای زائران، روحانیان و مدیران، قم، بهشت بینش، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۲۴۰ ص، رقعی.

شابک: ۹-۲۹-۷۸۷۷-۹۶۴-۹۷۸

ص: ۶۰۸

عنوان دیگر: صدها نکته ضروری و کاربردی برای زائران، روحانیان و مدیران.

بیان برخی نکات لازم و ضروری درباره حج و جوانب مختلف آن است. نویسنده در تعریف این کتاب بیان داشته که این کتاب، اثری برای پاسخگویی به سه پرسش پیش از سفر شامل: ۱- کجا می رویم؟ ۲- چرا می رویم؟ ۳- چگونه باید برویم؟ و یک سؤال پایان سفر یعنی: چگونه باید بازگردیم؟ است. بر همین اساس مطالب این کتاب در بخش هایی با عناوینی از جمله: با عربستان آشنا شویم؛ پیش از سفر بخوانیم؛ هنگام سفر بخوانیم و بدانیم؛ تفاوت اعمال ما و اهل تسنن؛ سلسله اعمال عبادی در سفر؛ سیری در مدینه؛ فضیلت و آداب زیارت رسول خدا؛ بقیع و آرمیدگان در آن؛ مساجد و اماکن مدینه؛ مکه، جلوه ها و جاذبه ها؛ اعمال عمره مفرده و ... تهیه شده است.

مرکز تحقیقات حج

شرح وظایف گروههای ارشاد کاروانهای حج، قم، نشر مشعر، بی تا.

ص: ۶۰۹

بابایی، رضا (متولد) و جوانفکر، علی اکبر (متولد ۱۳۳۸)

کتاب حج: گزارش حج سال ض. ق، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۴۱۶ ص، وزیری.

شابک: ۰-۱۴۱-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

عنوان دیگر: گزارش حج سال ض. ق.

گزارشی از چگونگی برگزاری مناسک حج در سال ۱۳۸۶ (۱۴۲۸ قمری) است. نویسندگان، این مجموعه را در پنج بخش تهیه و تنظیم کرده اند. در بخش نخست، مروری به ویژگی های مهم و برجسته حج ۸۶ شده است. در بخش دوم، گزارش گونه ای از فعالیت ها و برنامه های پیش از حج آمده است. «حج ۸۶ در آینه آمار» عنوان بخش سوم کتاب است که در آن زبان آمار، گزارشی روشن از وضعیت ها و موفقیت های حج ۸۶ به خواننده می دهد. بخش چهارم کتاب، روزشمار یا کرنولوژی حج ۸۶ است. خدمات فرهنگی، اجرایی، بهداشتی، اسکان، حمل و نقل و مانند آن ها در فصل پنجم کتاب گزارش شده اند. در این بخش، به تفکیک خدمات بخش های مختلف بعثه و سازمان حج گزارش شده است. بخش پایانی

کتاب «خواندنی ها و اخبار پراکنده» است که حاوی اطلاعاتی درباره حج گزارشی کشورهای دیگر است. خواننده این فصل، پس از مطالعه این قسمت از کتاب می تواند به مقایسه واقع بینانه ای میان حج کشورهای اسلامی دست یابد.

ص: ۶۱۱

بیات، حجت الله (متولد ۱۳۴۷) و اسحاقی، سیدحسین (۱) (متولد ۱۳۴۱)

حج ۲۹: گزارش حج سال ه. ق، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۵۹۸ ص، وزیری.

شابک: ۳-۱۹۵-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

عنوان دیگر: گزارش حج سال ه. ق.

گزارشی از برگزاری مراسم حج در سال ۱۳۸۷ (۱۴۲۹ قمری) است. کتاب در هفت فصل تنظیم شده است. فصل اول به فعالیت های پیش از سفر حج و به ویژه هفته حج اختصاص داده شده و در واقع آینه ی اقدامات در ایران است. فصل دوم بازتاب تلاش های معاونت ها، مدیریت و واحدهای بعثه مقام معظم رهبری و نیز ارزیابی عملکرد آنها است. فصل سوم به عملکرد و چگونگی حج گزاری و مخاطبان حج، اعم از کاروان ها و زائران مربوط می شود. فصل چهارم، بازنمایی همکاری های سازمان ها و نهادهایی است که در تدارک و سازماندهی عملیات بزرگ حج سهیم بوده اند. فصل پنجم به تمهیدات، اقدامات و برنامه های فرهنگی و اجرایی کشور عربستان برای برگزاری حج ۱۴۲۹ قمری پرداخته است و بالاخره در فصل آخر چگونگی حج گزاری، آمار و اخبار حاجیان سایر کشورهای جهان منعکس شده است.

پورغفاری لاهیجی، آزاده (متولد ۱۳۵۲)

شاخص های فرهنگی: وضعیت حج و زیارت در کشور در سالهای تا، تهیه کننده آزاده پورغفاری لاهیجی، لادن بلوریان کاشی، زیر نظر غلامعلی طبرسا، ویرایش علی محمدی، تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، معاونت طرح و برنامه ریزی و تحول اداری، دفتر طرح و برنامه ریزی، رحلی.

شابک: ۳-۲-۹۵۵۳۳-۹۶۴

ص: ۶۱۲

عنوان دیگر: وضعیت حج و زیارت در کشور در سالهای تا

فروست: نشریه آماری و تحلیلی فرهنگی و هنری - ۱۳

جعفریان، رسول (متولد ۱۳۴۳) و خسروی، محمدعلی

با کاروان ابراهیم در سال ۷۱، ویرایش علی موسوی گرمارودی، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۱، ۳۵۷ ص، وزیری.

گزارشی از فعالیت های بعثه مقام معظم رهبری و سازمان حج و زیارت در سال ۱۳۷۱ است که در هشت فصل تدوین یافته است. در فصل اول و با عنوان «آهنگ راه»، از فعالیت های بعثه قبل از موسم حج سخن رفته است. در فصل دوم و با عنوان «راویان حضور» گزارش استقرار بعثه مقام معظم رهبری است و چگونگی فعالیت های بعثه در حریم شریفین. دیدارهای مختلف نماینده محترم ولی فقیه و سرپرست زائران ایرانی با اشخاص و گروه های مختلف نیز در این بخش گزارش شده است. در فصل سوم از نقش روحانی و هدایت گری فکری و معنوی زائران سخن رفته است. فصل چهارم با عنوان «یاد یاران»، از گسترده ترین فصل های

کتاب است و گزارش مراسم و اجتماعات است. در فصل پنجم با عنوان «رنگ بی رنگی» حج گزاران مسلمانان گزارش شده است. در فصل ششم چگونگی اجرای این سفر عظیم الهی و تلاش گسترده سازمان حج و زیارت در سامان دادن به آن گزارش شده است. فصل هفتم و با عنوان «در حاشیه حج» کوتاه است اما خواندنی. فصل هشتم با عنوان «میقات در آینه» ویژه گفتگوهایی است با متفکران و عالمانی که توفیق زیارت یافته اند و در این دیدارها از دریافت ها، و دیدگاه های خود درباره حج و مسائل جهانی سخن گفته اند.

جعفریان، رسول (متولد ۱۳۴۳)

با کاروان صفا: گزارش حج سال، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۶۰۰ ص.

شابک: ۹۶۴ - ۷۶۳۵ - ۶۶ - ۴

ص: ۶۱۳

عنوان دیگر: گزارش حج سال.

گزارش نسبتاً جامعی برای نشان دادن بخشی از تلاش ها و کوشش های انجام شده در جهت رفاه حال حجاج است. شالوده کتاب که گزارش عمومی از حج سال ۱۳۸۲ شمسی است بر پایه گزارش های تهیه شده واحدهای مختلف بعثه مقام معظم رهبری و تلاش نویسنده، استوار است. برخی از منابع تدوین کتاب، مصاحبه و شماری برگرفته از روزنامه های عربستان و بخشی هم مشاهدات و تحلیل های شخصی نویسنده است.

رجبی، محمدحسین (متولد ۱۳۳۸)

حج: گزارش حج سال ه. ق برابر سال ه. ش، به کوشش حوزه

نماینده ولی فقیه در امور حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۴۸۰ ص، وزیری.

شابک: ۸-۰۱۹-۵۴۰-۹۶۴

عنوان دیگر: گزارش حج سال ه. ق برابر سال ه. ش.

گزارشی از حج سال ۱۳۸۴ شمسی (۱۴۲۶ قمری) است. نگارنده با حضور در اماکن زیارتی و مراحل مختلف حج، آن را به رشته تحریر درآورده است. نویسنده در این امر از حضور در برنامه های مختلف، ستاد خبری بعثه، نشریات بعثه مقام معظم رهبری، برخی روزنامه های سعودی و اسناد و مدارک و گزارش عملکرد بخش های مختلف بعثه، استعانت جسته و مجموعه ای کامل از تمام مراحل و وقایع حج، اعم از مقدمات حج، گزارش روزشمار حج ۲۶ و فعالیت معاونت ها و واحدهای مختلف بعثه در مکه و مدینه و نیز برگشت از حج را به ثبت رسانده است.

سازمان حج و زیارت

آشنایی با برنامه های امور حج و زیارت و سخنی با روحانیون، ناظرین و سرپرستان کاروانهای حج، تهران، سازمان حج و زیارت و امور خیریه، چاپ ۱، ۱۳۶۴، ۵۶ ص، رقیعی.

ص: ۶۱۴

با کاروان ابراهیم (ع): گزارشی مکتوب از عملیات اجرایی حج تمتع یکهزار و سیصد و هشتاد و شش، قم، سازمان حج و زیارت، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۶۵۶ ص، وزیری.

عنوان دیگر: گزارشی مکتوب از عملیات اجرایی حج تمتع یکهزار و سیصد و هشتاد و شش.

گزارشی مفصل از عملیات اجرایی حج تمتع و اقدامات و فعالیت های ستادهای مختلف اجرای مراسم حج در سال ۱۳۸۶ در ایران است.

هر کدام از مسئولین ستادهای مکه و مدینه، اقدامات و فعالیت های دینی و فرهنگی خود را به تفکیک بیان کرده و امکانات، جداول و وضعیت گروه های اعزامی را به همراه هزینه ها و مخارج توضیح داده و عملکرد ستادها را بررسی کرده اند. علاوه بر اینها، کارنامه گروههای ستادی و مصاحبه های رئیس سازمان حج و زیارت و نامه ها و پیام های مختلف در این مجموعه منعکس شده است.

سعی با صفا: گزارش مکتوب عملیات اجرایی حج تمتع ۸۵، قم، سازمان حج و زیارت، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۴۳۱ ص، وزیری.

عنوان دیگر: گزارش مکتوب عملیات اجرایی حج تمتع ۸۵.

گزارشی از مراسم حج تمتع در سال ۱۳۸۵ شمسی و مجموعه خدمات و برنامه ریزی های مناسب برای برگزار شدن این مراسم است. شرح عملکرد همه بخش های ستادها، حمل و نقل، بهداشت و درمان، اطلاع رسانی، و مخابرات در ارائه خدمات به زائران در این کتاب به تفصیل آمده است. در پایان ارزیابی آماری و تحلیلی از حج تمتع سال ۸۵ و نقاط قوت و ضعف عملکرد مسئولان و بخش های اجرایی انجام شده است.

گزارش عملیات اجرایی حج/ق، تدوین دفتر ریاست و روابط عمومی سازمان حج و زیارت، تهران، سازمان حج و زیارت، ۱۳۲ ص.

گزارشی مفصل از عملیات اجرایی حج تمتع و اقدامات و فعالیت های ستادهای مختلف اجرای مراسم حج در سال ۱۳۷۴ است.

گزارش مکتوب عملیات اجرایی حج تمتع ۸۷ (۱۴۲۹ قمری)، قم، دانش، چاپ ۱،

۱۳۸۸، ۶۴۶ ص، وزیری.

ص: ۶۱۵

کارنامه حج سال ۱۳۸۷ است که در قالب گفت و گوها، گزارش، خبر، و ... به رشته تحریر درآمده است. در این کتاب، گزارش جامعی از عملیات اجرایی حج تمتع و اقدامات نهادهای مختلف که در حج سال ۱۳۸۷ حضور داشته اند، آمده است.

همراه با حج ۸۱، ویرایش علی ورسه ای، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۳۰۴ ص، رقعی.

مجموعه مطالبی درباره برخی امور اجرایی حج است. در این کتاب پس از معرفی تشکیلات سازمان حج و زیارت و وظایف قانونی این سازمان، نهادها و ستادهای دست اندر کار امر حج در ایران و عربستان معرفی شده و درباره شیوه ثبت نام متقاضیان سفر حج توضیح داده می شود. در ادامه به نقش و اهمیت آموزش حجاج و دست اندر کاران حجاج اشاره شده و مطالبی درباره موضوعات ذیل نیز آمده است: هزینه سفر حج سال ۱۳۸۱، فراخوان زائران حج سال ۱۳۸۱، جایگاه نظارت و ارزشیابی در حج، نقش رایانه در حج، سیر تحول در تامین مسکن حجاج ایرانی، بهداشت و درمان در سفر حج، حمل و نقل هوایی و زمینی حجاج، هشدارهای انتظامی در مورد مواد مخدر، مسائل ارتباط تلفنی حجاج ایرانی، لوازم انفرادی حجاج، ارز و خرید سوغات و سخنی چند با کارگزاران و زائران حج سال ۱۳۸۱.

سرهنگی، مرتضی (متولد ۱۳۳۲)

سیمای حج در سال ۷۰، تهیه و تنظیم حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، گروه کتاب حج (نویسندگان همکار: عبدالله گیویان، هدایت الله

بهبودی (۱))، تهران، حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، چاپ ۱، ۱۳۷۱، ۳۹۶ ص، وزیری.

گزارش حج سال ۱۳۷۰ به عنوان وضعیتی غیر منتظره است. چون

ص: ۶۱۶

نخستین حج پس از ارتحال حضرت امام خمینی، و پس از سه سال ممنوعیت ورود زائران ایرانی به مراسم حج بود. کتاب حاضر، گزارشی از فعالیت بعثه مقام معظم رهبری است که به صورت روزانه تدوین شده است.

این مجموعه، از حکم مقام معظم رهبری به مرحوم حاج احمد آقا خمینی، برای سرپرستی حجاج ایرانی آغاز و به ارائه گزارش جناب آقای ری شهری به مقام معظم رهبری، پس از بازگشت از حج، پایان می پذیرد. پیام مقام معظم رهبری درباره مراسم براءت از مشرکان، نیز ضمیمه کتاب است.

طالقانی، سیدعبدالوهاب

آشنایی با مقررات عربستان، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۵، ۹۵ ص، رقعی.

شابک: ۹-۲۴-۷۶۳۵-۹۶۴

معرفی قوانین و مقررات حج در عربستان است. این کتاب در شش فصل، اطلاعات لازم را در مورد مقررات کشور عربستان و برخی اطلاعات دیگر درباره حج گزارى در اختیار مدیران و معاونان کاروان ها قرار می دهد. اطلاعات داده شده در کتاب عبارت اند از: آشنایی با حج برخی کشورهای اسلامی، آشنایی با مؤسسه های حج عربستان و مقررات و تعلیمات حج این کشور، مراسم و جشن های رسمی در زمان حج، آشنایی با برخی از مقررات عربستان در ارتباط با امور حجاج، نقش ستادهای مکه مکرمه و مدینه منوره، دانستنی های لازم در عربستان برای کار گزاران حج و عمره.

مختاری، رضا (متولد ۱۳۴۲)

حج ۲۵: گزارشی از حج گزارى سال ۱۴۲۵ قمری برابر با سال ۱۳۸۳ شمسی، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۶۹۶ ص، وزیری.

شابک: ۳-۹۲-۷۶۳۵-۹۶۴

عنوان دیگر: گزارشی از حج گزارى سال ۱۴۲۵ قمری برابر با سال ۱۳۸۳ شمسی.

ص: ۶۱۷

گزارشی از نحوه برگزاری مناسک حج در سال ۱۳۸۳ (۱۴۲۵ قمری) است. نویسنده به شیوه میدانی این مجموعه را در سه فصل تهیه و تنظیم کرده است. مؤلف به دید و بازدید مسئولان بعثه مقام معظم رهبری و مصاحبه و ملاقات ها، سمینارها و سخنرانی آنان در مقاطع مختلف پرداخته سپس به چگونگی برگزاری مناسک حج از جمله کوچ به عرفات و وقوف در مشاعر مقدّسه، رمی جمرات، قربانی و برائت از مشرکان اشاره کرده است؛ و در بخش دوم به فعالیت های مختلف بعثه از جمله تنظیم کاروان ها، اطلاع رسانی و تبلیغات اشاره دارد، و در بخش پایانی به فعالیت سایر بعثه ها و ضرورت ها و بایدهای حج در اثبات هلال، خرید سوغات، نحوه بازگشت حاجیان و ولیمه آنان سخن گفته است.

مهدویان، حسن (متولد ۱۳۴۳) (به کوشش)

حج: گزارش حج گزاری ایرانیان در موسم حج سال هجری قمری آذر و دی، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۵۲۵ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۰-۰۶۱-۱

عنوان دیگر: گزارش حج گزاری ایرانیان در موسم حج سال هجری قمری آذر و دی.

گزارشی از برگزاری مناسک حج در سال ۱۳۸۵ (۱۴۲۷ قمری) است. نویسنده این مجموعه را در شش بخش تهیه و تنظیم کرده است. بخش اول به رخدادهای پیش از سفر اختصاص داده شده است. در بخش دوم مقدمات حج که گزارشی است از فعالیت های نهادهای درگیر در امور حج آمده است. روزشمار حج ۲۷ عنوان بخش سوم کتاب است. گفت و گو با مسؤولان درباره عملکرد بعثه و ستاد در حج ۸۵ شنیدنی هایی درباره حج در مصاحبه با برخی شخصیت ها و زائران بیت الله الحرام، و مطالب گوناگون حج ۸۵ و حج گزاری ایرانیان عناوین سه بخش دیگر این گزارش هستند. در پایان کتاب نیز گزارش هایی تصویری از بعضی مراسم و دیدارها آمده است.

ص: ۶۱۸

گزارشی از ابعاد مختلف مراسم حج سال ۱۳۷۲ است. در پیش درآمد کتاب سخن از حریم دوست است و حال و هوایی که زائران در آن دیار دارند. در بخش حج و مسائل فرهنگی، تلاش های روحانیان و چگونگی رسالت آنان و اهمیت روشنگری درباره گره های فقهی در پرتو واقعیت های جاری بررسی شده است. حج و مسائل سیاسی، از دیگر بخش های کتاب است که گزارشی تحلیلی از نگاه زائران به انقلاب اسلامی، شخصیت حضرت امام و جریان های جهان اسلام است. چگونگی جلوگیری حکومت سعودی از انجام مراسم برائت از مشرکین، بازتاب های مراسم و چگونگی برگزاری آن در سرزمین منی بخش دیگری از کتاب را

به خود اختصاص داده است. گزارش تفصیلی سمینارها و تجمّع ها و گزیده ای از گزارش های دیدار زائران با نماینده ولیّ فقیه و سرپرست زائران ایرانی و سخنان چهره های علمی و روحانی و نیز مصاحبه ها با شخصیت های علمی و فکری، زائران و کسانی که سالیان دراز توفیق دیدار دیار دوست را داشته اند از دیگر بخش ها است و خواننده را با ابعاد معنوی، اجتماعی، فرهنگی و تاریخی آن دیار آشنا خواهد ساخت. و بالأخره در فصل پایانی با عنوان «در خدمت زائران»، گزارش تفصیلی تلاش های اجرایی سازمان حج و زیارت در برگزاری حج آمده است.

بخش دهم تشریح و نیایش

اشاره

ص: ۶۲۱

توضیح: در همه ی فرهنگ های دینی معبود در مقام و مرتبه عالی است و عابد در صدد رسیدن و تقرب به آن مقام است. از اینرو، عابد در واقع زائر است و با تشرّف به وادی معبود، سیر و سلوک را آغاز می کند.

دو واژه حج و زیارت در فرهنگ اسلامی و به ویژه در فرهنگ ایرانی و شیعی عنوانی است که جنبه های مقصد، راه و چگونگی پیمودن راه و رسیدن به مقصود را می نمایاند. حج؛ نمایانگر سیر و سلوک معنوی انسان ها در محدوده ی خانه خدا و بیت الله الحرام است. اما زیارت؛ تشرّف، گام نهادن، به پابوس رفتن و ملاقات دیگر اماکن متبرک است. برخی مسلمانان اماکن زیارتی را منحصر به مسجد النبی دانسته و برخی مثل شیعیان قلمرو زیارتگاه ها را توسعه داده و اماکن متبرک فراوانی را به قلمرو آورده اند. همین نکته منشأ اختلافات کلامی بین فریقین شده و منازعاتی در باب مباحث چون مشروعیت توسل، تبرک و شفاعت را در پی داشته است.

بهرحال زیارت یا تشرّف و مشرف شدن به درگاه بزرگان دین از جهات مختلف اهمیت فوق العاده دارد به ویژه تأثیرهای فردی و اجتماعی آن به اندازه ای است که می تواند به جامعه مصونیت بخشد و جامعه را از آلودگی ها و خبائث دور نماید.

به دلیل اهمیت زیارت در جنبه ی نظری و کلامی و هم در بُعد اخلاقی و تأثیرگذاری آن، باید بخشی را به این مبحث اختصاص می دادیم. با اینکه

در دیگر بخش‌ها ضمناً به زیارت پرداخته ایم؛ برای نمونه در بخش نخست، تاریخ و جغرافیای حج و زیارت مطرح است یا در بخش ادبیات و هنر، منابع مربوط به حج و زیارت آمده است، اما به دلیل اهمیت زیارت، یک بخش ویژه هم به زیارت اختصاص یافت.

محتوای این بخش عناوینی است که در دیگر بخش‌ها به آن پرداخته یا کمتر به آنها پرداخته ایم و نیاز به تکمیل داشت. از اینرو مطالب این بخش در شش فصل تنظیم و سامان یافته اند: فلسفه و هدف؛ فضیلت‌ها؛ آداب اخلاقی و رسوم اجتماعی؛ شبهه شناسی؛ زیارت نامه‌ها؛ دعای عرفه. از این شش فصل، فصل‌های اول تا سوم را قبلاً در بخش عرفان، اخلاق و کلام که بخش سوم این مجموعه است، داشتیم و ذیل آنها اطلاعات حج و زیارت و به ویژه حج آمده است. ولی در این بخش فقط اطلاعات زیارت می‌آید. اما سه فصل دیگر که گزارش منابع مربوط به شبهه شناسی، زیارت نامه‌ها و دعای عرفه است، جدید است. لازم به توضیح است که علت آوردن اطلاعات درباره دعای عرفه، ارتباط این دعا با موسم حج و سرزمین عرفات است.

در باب چکیده‌ها ذکر این نکته لازم است که همه منابع چکیده ندارند، مثلاً آثاری که عنوان آنها گویای محتوای اثر است، چکیده ندارند. اما آثاری که عنوان گویا ندارند فقط اگر قابلیت داشته اند، چکیده کامل تدوین شده در غیر اینصورت فقط یک تا سه سطر راجع به مطالب مهم و برجسته اثر می‌آید.

فصل اول: فلسفه و هدف

احمدی، حسن

سرّ دیدار: اسرار نهفته در دیدار و زیارت خداوند و انبیا با ابا عبدالله الحسین (ع)، قم، طوبای محبت، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۲۴۵ ص،
رقعی.

شابک: ۹۶۴-۸۸۹۴-۰۹-۴

عنوان دیگر: اسرار نهفته در دیدار و زیارت خداوند و انبیا با ابا عبدالله الحسین (ع).

این نوشتار، حاوی مطالبی است در باب دیدار و زیارت خداوند و انبیا با امام حسین (ع) که با استناد به آیات، روایات و احادیث بیان گردیده است. بر این اساس، نگارنده، پس از بیان معنا و انگیزه زیارت، مباحثی از این دست را مطرح می‌سازد: خداوند مشتاق دیدار حسین (ع)، انبیا در دیدار سرزمین کربلا، سرارتباط در دیدارهای فامیلی، آشنایی و زیارت حیوانات از کربلا، اساس عجایب امور و علت رفع گرفتاری‌ها و بیماری‌ها، و آثار زیارت به حسب شناخت و مراتب دیدارکننده.

احمدی اشتهاردی، ایوب (متولد ۱۳۳۵)

به سوی نور با زائران، تهران، ایوب احمدی

اشتهاردی، چاپ ۱، ۴۷۲ ص.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۰۴-۴۵۵۱-۸

بررسی برخی از جوانب زیارت و زیارتگاههای اسلامی است. نویسنده به فلسفه و راز و رمزهای نهفته در زیارات معصومین (ع) پرداخته است.

ص: ۶۲۵

چنارانی، محمدعلی (متولد ۱۳۳۸)

زیارت در اسلام و ادیان دیگر، مشهد، بنیاد پژوهش های اسلامی، چاپ ۱، ۱۰۰ ص.

شابک: ۷-۳۱۳-۹۷۱-۹۶۴-۹۷۸

بررسی فاسفه زیارت بر اساس احادیث و آیات و نظریات متکلمان بزرگ شیعه است.

حسینی، سیدمحمد

بررسی کوتاهی پیرامون زیارت، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ ۱، ۲۲۲ ص، وزیری.

بررسی مفهوم زیارت و جایگاه آن در اسلام- به ویژه در مذهب تشیع- است. نویسنده با استناد به منابع و مآخذ مهم اسلامی، به تبیین ابعاد معنایی و معنوی زیارت پرداخته و دورنمایی از این مفهوم را ارائه کرده است. از دیگر ویژگی های این کتاب، معرفی مهم ترین کتب زیارتی شیعه است که در پایان این اثر آمده است.

حسینی ادیانی، سیدابوالحسن (۱) (متولد ۱۳۳۴)

زیارت عارفانه: زیارت در گذر زمان، زیارت از دیدگاه اسلام، فلسفه زیارت، اماکن زیارتی مدینه

، تهران، قائم، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۲۱۶ ص، رقعی.

شابک: ۳-۸۹-۶۱۳۹-۹۶۴-۹۷۸

بررسی اهمیت، آثار و برکات زیارت، مشروعیت آن و معرفی اماکن معروف زیارتی مدینه است. ذیل اماکن زیارتی مدینه به معرفی مراقد و مساجد، زیارت گاه های شخصیت های مقدس، صحابه و یاران پیامبر و حوادث تاریخی مربوط به این اماکن می پردازد. مسجد و روضه شریف نبوی، مأذنه بلال، محراب پیامبر، بقیع، مراقد دختران پیامبر، قبور عمه های

ص: ۶۲۶

رسول خدا، همسران پیامبر، قبور امامان شیعه و مساجد سبعه و مسجد قبا از دیگر اماکن زیارتی است. بخش اول تا سوم به تاریخ زیارت، زیارت از دیدگاه اسلام و فلسفه و اسرار و آثار زیارت اختصاص یافته است.

حسینی شیرازی، سیدصادق

راز زیارت کربلا: نگاهی روایی به زیارت امام حسین علیه السلام، به کوشش مسعود بهنام و محمد خنیفر زاده، قم، رشید، چاپ ۱، ۷۲ ص، رقی.

عنوان دیگر: نگاهی روایی به زیارت امام حسین علیه السلام.

بررسی زیارت عاشورا از منظر روایات است که طی مصاحبهای با آیتالله سیدصادق شیرازی تهیه شده است. در این کتاب مباحث متعددی درباره زیارت امام حسین (ع) وجود دارد از جمله: وجوب زیارت حضرت سیدالشهدا علیه السلام بر هر مرد و زن مؤمن؛ خاک کربلا و تأثیر والای آن در شکستن حجاب‌ها؛ شأن و جایگاه آب فرات؛ پیامبران الهی و زیارت امام حسین علیه السلام؛ مباحث خدای سبحان به زوار سیدالشهدا

علیه السلام؛ رابطه زیارت حضرت سیدالشهدا علیه السلام با مسائلی چون طول عمر، آمرزش گناهان و مغفرت الهی؛ امام حسین علیه السلام و طلب مغفرت برای زوار؛ زائران امام حسین علیه السلام و اجابت دعا؛ زیارت حضرت سیدالشهدا علیه السلام در حالت ترس و ...

دانیالی، مجید

زیارت چیست؟ زائر کیست؟، مشهد، دانشگاه فردوسی، مؤسسه چاپ و انتشارات، چاپ ۱، ۱۳۷۵، ۶۳ ص، پالتویی.

توضیحاتی درباره فلسفه و آداب و رسوم زیارت است.

ساعدی، محمد

ثقافت الزیارة عند اتباع اهل البیت (ع)، قم، دارالهدی، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۳۳۶ ص، وزیری.

ص: ۶۲۷

بررسی جنبه‌ها و ابعاد فرهنگ زیارت از جمله فلسفه و هدف و تأثیر زیارت از دیدگاه معصومین (ع) است. مؤلف در این کتاب که به زبان عربی نوشته شده موضوع فرهنگ زیارت را از دیدگاه و پیروان اهل بیت (ع) بررسی نموده و پس از بیان مقدمه‌ای درباره‌ی فرهنگ زیارت در شش فصل و دو پیوست به این مطالب مهم اشاره کرده است: رسالت و فلسفه زیارت، بهره‌های اعتقادی زیارت، تاثیرات روحی و روانی و عرفانی زیارت، اعمال پیش از زیارت و هنگام زیارت، و آداب مخصوص زیارت امام حسین (ع)، تجزیه و تحلیل زیارت امام حسین (ع) از دیدگاه‌های مختلف جنبه‌های فرهنگی و تمدن زیارت و سرانجام پیشنهادهایی در خصوص جوانب مختلف زیارت و هنر و فرهنگ زیارت، نمونه‌های شعری درباره‌ی فرهنگ زیارت و نمونه‌هایی از زیارتنامه‌ها.

عابدی، احمد (متولد ۱۳۳۹)

فلسفه زیارت: ترجمه و شرح رساله زیاره القبور فخر رازی (۱)، قم، زائر، چاپ ۱، ۱۳۸ ص، رقعی.

عنوان دیگر: ترجمه و شرح رساله زیاره القبور فخر رازی.

بررسی تأثیر فردی و اجتماعی و هدف از تشریح زیارت در فرهنگ اسلامی و مشروعیت زیارت است. این کتاب، ترجمه و شرح رساله زیاره القبور فخر رازی است. این رساله، یکی از مهم‌ترین کتاب‌هایی است که در اثبات عقلی و نقلی زیارت، به رشته تحریر درآمده است. مصحح این رساله، علاوه بر ترجمه و شرح آن، دیدگاه‌های دانشمندان مسلمان درباره زیارت قبور را نیز یادآور شده که بر غنا و ارزش کتاب افزوده است.

ص: ۶۲۸

علوی، عادل (۱) (متولد ۱۹۵۵)

الانفاس القدسیه فی اسرار الزیاره الرضویه، قم، المؤسسه الاسلامیه العامه للتبلیغ و الارشاد، چاپ ۱، ق/، ۶۶ ص.

شابک: ۹۶۴-۵۹۱۵-۰۷-۴

فروست: مؤسسه رسالات اسلامیه

عنوان دیگر: رساله الانفاس القدسیه فی اسرار الزیاره الرضویه

علی آبادی، احمد (متولد ۱۳۳۸)

نقش زیارت در فرهنگ و نظام اندیشه اسلامی، تهران، عابد، چاپ ۱.

بررسی فلسفه زیارت و مشروعیت، هدف و فلسفه آن در فرهنگ اسلامی است.

علیخانی، علی اکبر (متولد ۱۳۴۷)

شهید و شهادت در ادعیه و زیارات، با همکاری مرتضی بحرانی، به کوشش دفتر تحقیق و پژوهش بنیاد شهید انقلاب اسلامی، تهران، بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، چاپ ۱، ۲۵۹ ص.

شابک: ۹۶۴-۶۴۸۹-۹۲-۳

بررسی فلسفه زیارت به ویژه جایگاه شهید و شهادت در متون زیارتی است.

فجری، محمدمهدی

زیارت چراغی در مسیر هدایت، قم، زائر، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۱۱۲ ص، جیبی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۸۰-۰۷۵-۰

بررسی زیارت از جنبه های مختلف به ویژه مشروعیت و فلسفه و اسرار آن است. در فصل اول با عنوان «زیارت در اسلام» زیارت خانه خدا و معصومین (ع) و نیز زیارت شهدا و اهل قبور بررسی شده است. «اسرار

ص: ۶۲۹

زیارت» عنوان فصل دوم است که در آن فلسفه زیارت آمده است. فصل سوم به پاسخ به برخی شبهات وارده در باب زیارت اختصاص یافته است. آداب زیارت و آسیب شناسی زیارت موضوعاتی هستند که در فصول بعدی مورد بررسی قرار گرفته اند.

فخار اصفهانی، باقر

سقای معرفت: راز زیارت امامان معصوم صلوات الله علیهم و حضرت ابا الفضل علیه السلام، قم، خلق، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۸۰ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۰۳۰۱-۱

عنوان دیگر: راز زیارت امامان معصوم صلوات الله علیهم و حضرت ابا الفضل علیه اسلام.

مجموعه آموزه های دینی و شیعی است در بیان آداب زیارت اهل بیت (ع) که در هفت فصل و با استناد به احادیث و زیارتنامه ها تدوین یافته است. در این کتاب ضمن اینکه از مراتب معرفت و اهمیت زیارت و احکام آن بحث می شود، توضیحاتی در فضایل و مناقب اهل بیت (ع) و اسرار زیارت آنها و فضایل حضرت ابوالفضل العباس همراه با گزیده ای از زیارتنامه ها ذکر شده است.

محدثی، جواد (متولد ۱۳۳۲)

زیارت، تهران، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، چاپ ۱، ۱۳۷۱، ۱۶۸ ص، وزیری.

تلخیص

زیارت، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۷، ۸۳ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴-۶۲۹۳-۵۰-۶

بررسی حج و زیارت از برخی جنبه ها مثل پیوند حج و زیارت با رهبری جامعه اسلامی، فلسفه زیارت و مشروعیت آن است، نقش تربیتی زیارت و نقش معنوی حج و زیارت و حج و استفاده سیاسی از آن در طول تاریخ بررسی و تحلیل شده است.

ص: ۶۳۰

میرداماد، سیدعبدالمجید (متولد ۱۳۳۶)

فلسفه زیارت اهل قبور، قم، مهدیه، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۱۴۳ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۷۲۶۲-۲۷-۲

عنوان روی جلد: فلسفه زیارت اهل قبور: پاسخ به شبهاتی پیرامون زیارت پیامبر اسلام ...

تحقیقی است درباره زیارت اهل قبور و پاسخ به شبهات و هابیون در تحریم آن. نویسنده با بهره جستن از منابع روایی اهل سنت ضمن اشاره به آثار و فواید زیارت اهل قبور در ازدیاد ایمان و یادآوری مرگ و رستاخیز به بررسی دلایل جواز این عمل می پردازد و دلایل آن را از منظر فطرت، قرآن، روایات و سیره مسلمانان برمی شمارد، و روایاتی از طریق اهل سنت در جواز زیارت پیامبر (ص) و از طریق امامیه در اهمیت و فضیلت زیارت معصومان (ع) و اولیای الهی نقل می کند.

نیلی پور، مهدی (متولد ۱۳۴۱)

کبوترانه: مدیریت زیارت امام رضا علیه السلام، اصفهان، مرغ سلیمان، چاپ ۱، ۸، پالتویی.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۲۸-۱۹-۳

عنوان دیگر: مدیریت زیارت امام رضا علیه السلام.

بررسی فلسفه، اسرار و آداب زیارت امام رضا (ع) است.

مدیریت زیارت امیرالمومنین علیه السلام، اصفهان، مرغ سلیمان، چاپ ۱، ۱۵۵ ص، پالتویی.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۲۸-۱۸-۶

عنوان دیگر: مدیریت معنوی زیارت امام علی علیه السلام.

چاپ دیگر

اصفهان، شهید حسین فهمیده، چاپ ۱، ۱۴۳ ص، پالتویی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۱۸-۰۱۴-۱

بررسی فلسفه، اسرار و آداب زیارت مرقدمطهر امام علی (ع) در نجف است.

ص: ۶۳۱

مدیریت عمومی زیارت اهل بیت (علیهم السلام)، اصفهان، مرغ سلیمان، چاپ ۲، ۱۵۶ ص، پالتویی.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۲۸-۱۵-۵

عنوان دیگر: مدیریت معنوی زیارت.

بررسی مفهوم و اهداف زیارت و راز ارتباط با اهل بیت (ع) از طریق زیارت آنان است. نویسنده تلاش کرده فلسفه و اسرار نهفته در زیارت معصومین (ع) و نیز آداب صحیح زیارت آنان را بیان کند.

مدیریت معنوی زیارت امام حسین علیه السلام، اصفهان، مرغ سلیمان، چاپ ۱، ۱۵۶ ص، پالتویی.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۲۸-۱۵-۵

بررسی فلسفه، اسرار و آداب زیارت امام حسین (ع) است.

واعظ جوادی، مرتضی (۱) (متولد ۱۳۳۷)

فلسفه زیارت و آیین آن، ویرایش علی اسلامی، قم، اسراء، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۲۵۵ ص، وزیری.

شابک:

۹۶۴-۵۹۸۴-۸۴-X

بررسی مستند و جامع درباره مفهوم زیارت و آیین و آداب این آموزه دینی است. نویسنده در صدد پرداختن به لایه های معنایی و فلسفی زیارت است و از اسرار عرفانی آن پرده برداری می کند. نویسنده سعی کرده به مقوله ارزش و نقش شایسته زیارت در تثبیت ارکان ایمانی و تحکیم پایه های معرفت دینی، پردازد و ساخت های نو و عرصه های تازه ای از این پدیده ارائه دهد و در این راستا اثر خود را در دو بخش به نگارش در آورده است. در بخش نخست به فلسفه زیارت اشاره شده و مفهوم و اهداف زیارت و راز ارتباط با اهل بیت بیان گردیده است. در بخش دوم این نوشتار، ویژگی سفر زیارتی و آداب و شرایط آن عرضه شده است.

ص: ۶۳۲

فصل دوم: فضیلت ها

آخوند، محمد (متولد ۱۳۴۶)

فضائل زیاره الامام الشهدید بکربلا، یزد، لاله کویر، چاپ ۱، ق. ۱، ص ۳۱.

شابک: ۸-۳۸-۷۱۴۶-۹۶۴

آل شیبب موسوی، تحسین

مرقد الامام الحسین (ع) عبر التاریخ، قم، مؤسسه الفقه، چاپ ۱، ق. ۱، ص ۱۹۲، وزیری.

شابک: ۳-۳۵-۶۹۰۹-۹۶۴

بررسی مرقد حسینی و زندگی امام حسین (ع) و زیارت آن مرقد و فضیلت زیارت امام حسین (ع) است. نگارنده با مروری بر اخبار و روایاتی که از قول پیامبر اکرم (ص) درباره شهادت امام حسین (ع) نقل شده با این مباحث کتاب را تدوین می کند: کربلا در تاریخ و لغت، فضیلت خاک کربلا و تربت حسینی، تاریخ زیارت قبر امام حسین (ع) و فضیلت زیارت امام حسین (ع)، و برخی وقایع روز عاشورا.

ابن قولویه، جعفر بن محمد (۱) (درگذشت ۳۶۸ ق)

فضیلت زیارت سیدالشهدا علیه السلام: گزیده کامل الزیارات، ترجمه و شرح و تحقیق محمدحسین صفاخواه و عبدالحسین طالعی، تهران، ابرون، چاپ ۱،

ص: ۶۳۳

۱- ابن قولویه قمی، جعفر بن محمد؛ قمی، جعفر بن محمد

۱۳۸۱، ۵۷۴ ص، وزیری.

شابک: ۵-۹۶-۵۶۴۲-۹۶۴

فروست: متون زیارت-۷

عنوان دیگر: کامل الزیارات. برگزیده. فارسی

ترجمه کامل الزیارات، ترجمه سیدمحمدجواد ذهنی تهرانی، تهران، پیام حق، چاپ ۶، ۱۳۸۷، ۱۰۲۴ ص، وزیری.

شابک: ۲-۱۰-۵۹۶۲-۹۶۴

دایره المعارفی از معارف اسلامی، درباره زیارت های معصومین (ع) و از مهم ترین منابع و مآخذ در این زمینه است. این کتاب گرانسنگ را می توان اولین کتاب مستند و موثق درباره زیارات اهل بیت (ع) دانست که از گذشته به ارث رسیده است. روایات این کتاب را از نظر موضوع، می توان به سه دسته تقسیم کرد:

۱- روایات مربوط به زیارت رسول اکرم (ص) و اهل بیت معصومین (ع)؛ ۲- روایات مربوط به زیارت دیگر اولیای الهی همچون حمزه سیدالشهدا و شهدای احد، حضرت عباس (ع) و شهدای کربلا، حضرت فاطمه معصومه (س)، حضرت عبدالعزیز حسنی و نیز زیارت مؤمنان؛ ۳- بیان

فضیلت و آداب برخی اماکن مشرفه همچون: مسجد النبی، مسجد سهله، مسجد کوفه، مسجد قبا، مشربه ام ابراهیم، مسجد فضیخ، مسجد احزاب یا فتح. اصلی ترین و مفصل ترین بخش این کتاب، روایات مربوط به زیارات امام حسین (ع) است که ظاهراً انگیزه اصلی تألیف کتاب نیز بوده است.

کامل الزیارات، قم، نشر الفقاهه، چاپ ۱، ق/، ۶۱۰ ص.

ترجمه منتخب کامل الزیارات، ترجمه عبدالحسین احمد امینی، قم، میقات، چاپ ۱، ۱۳۶۶، ۳۷۴ ص، وزیری.

اثنی عشری، فاطمه

قبله دلها، تهران، مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر، چاپ ۱، ۷، ۱۹۲ ص، رقیعی.

شابک: ۱-۱۴۲-۵۳۹-۹۶۴-۹۷۸

ص: ۶۳۴

عنوان دیگر: گزیده ای از روایات درباره وجوب و فضیلت بی انتهای زیارت امام حسین علیه السلام و نگاهی به آثار ترک زیارت و آداب و اعمال زیارت آن حضرت به همراه تاریخچه و راهنمایی برای زائرین محترم.

اسلامی فر، جعفر (متولد ۱۳۴۸)

چهل گام تا عتبات: احادیث و نکاتی چند، ویژه عتبات، تهران، نشر مشعر، چا ۱، ۱۳۸۷، ۱۱۴ ص، پالتویی.

شابک: ۹-۱۷۷-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

بررسی بعضی از احادیث خاص در موضوعات مرتبط با زیارت عتبات عالیات به همراه اشعار مختصری است. کتاب به چهار بخش نجف اشرف، کوفه، کربلای معلی، کاظمین و سامراء و در نهایت بخش آخر که عنوان

«پندها» دارد تقسیم شده است.

الهی، مجتبی (متولد ۱۳۵۲) (به کوشش)

چهل حدیث پیرامون زیارت، تهیه و تدوین اداره امور فرهنگی آستان قدس رضوی، مشهد، مؤسسه انتشاراتی قدس رضوی، چاپ ۱، ۹۹ ص.

شابک: ۶-۳۵-۲۷۸۴-۹۶۴-۹۷۸

امامت، فضل الله (۱) (۲۹۰-۳۴۷)

خاک آسمانی: در فضیلت و چگونگی استشفاء به تربت عبیر آسای حسینی علیه السلام: تحفه الطالبین، تحقیق ناصر باقری بیدهندی (۲)، قم، بنیاد پژوهشهای علمی، فرهنگی نور الاصفیاء، چاپ ۱، ۶۴ ص، رقعی.

شابک:

۹۶۴-۵۹۲۷-۲۰-X

عنوان روی جلد: خاک آسمانی (تحفه الطالبین): پژوهشی درباره تبرک و شفا بخشی تربت امام حسین (ع).

ص: ۶۳۵

۱- آیت الله امامت؛ آیت الله حسینی کاشانی؛ حسینی کاشانی، فضل الله

۲- متولد ۱۳۳۷

عنوان دیگر: در فضیلت و چگونگی استشفاء به تربت عبیر آسای حسینی علیه السلام: تحفه الطالبین.

فروست: بنیاد پژوهشهای علمی،

فرهنگی - ۱۶

بررسی فضیلت و چگونگی شفا گرفتن از تربت مطهر امام حسین (ع) است. برای این منظور، مؤلف با اشاره به احادیث و روایات، وقایعی را ذکر می کند که حاجت مندان با تأسی به تربت آن بزرگوار شفا یافته اند. روایات و احادیث کتاب اغلب از کتاب های وسائل الشیعه، بحار الانوار، کامل الزیارات، و ثواب الاعمال اقتباس گردیده است.

امامت کاشانی، سیدعزیز الله (۱) (متولد ۱۳۰۸)

ضیاء العین به انضمام رساله فضائل ثواب زیارت سیدالشهداء، به کوشش اسدالله مرادی بروجردی، کاشان، حسینیه آیت الله امامت کاشانی، مجمع متوسلین به آل محمد (ص)، چاپ ۱، ق. ۱، ۹۷ + ۶۶۲ ص، وزیری.

شابک: ۷-۴۴-۵۸۰۰-۹۶۴

بررسی مشروعیت و فضیلت زیارت به ویژه زیارت حسینی است. ضیاء العین نوشتاری در باب وقایع و علل سفر حضرت سیدالشهداء از مدینه به کربلا است. همچنین ثواب زیارت و گریستن برای امام حسین (ع). در انتهای کتاب «رساله فضایل اهل بیت و ثواب زیارت سیدالشهداء» به چاپ رسیده است. کتاب با تصاویری از برخی علما و مراجع، نیز نمونه ای از دست خط آنان همراه است.

باقی اصفهانی، محمد رضا (متولد ۱۳۴۸)

آثار و برکات حضرت امام حسین (ع)، عزاداری، زیارت، توسل، حاجات، شفا، غفران

، قم، نصایح، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۶۳۵ ص، وزیری.

شابک: ۳-۶۵-۶۳۷۷-۹۶۴

ص: ۶۳۶

معرفی فضایل، مناقب و کرامت های امام حسین (ع) و ارزش عزاداری و گریه کردن بر مصیبت های آن حضرت است. نویسنده با هدف دستیابی بهتر سخنوران مذهبی به قضایای مربوط به امام حسین و واقعه عاشورا و با بهره گیری از منابع تاریخی و حکایات، ابتدا امدادهای ائمه اطهار برای رونق عزاداری امام حسین را در قالب حکایات بیان می کند، سپس احترام و عزاداری دیگر موجودات را برای امام حسین اثبات می کند. وی در ادامه از عناوینی نظیر آثار و عواقب احترام و توهین به امام حسین، عواقب عدم وفای به نذر، فضیلت احترام به عزاداران و زائران و اطعام در مجالس امام حسین، روش خواندن مصیبت، شفاعت، توسل، خواص و برکات تربت امام حسین و زیارت عاشورا بحث می کند.

براقی، حسین (۱) (۱۸۴۵-۱۹۱۴)

الدره البهیه فی فضل کربلاء و تربتها الزکیه، تحقیق علی الهاشمی الخطیب، قم، المكتبة الحیدریه، چاپ ۱، ق/، ۸۳ ص.

شابک: ۰-۱۷-۸۱۶۳-۹۶۴

بنی هاشمی، سیدمحمد (متولد ۱۳۳۹)

در ضیافت ضریح: پژوهشی درباره زیارت اهل بیت (ع)، بازنویسی سعید مقدس (۲)، تهران، مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۴۷۶ ص، وزیری.

شابک: ۰۱۹-۰۵۳۹-۹۶۴

عنوان دیگر: پژوهشی درباره زیارت اهل بیت (ع).

بررسی فضیلت، آموزه ها و آداب زیارت اهل بیت (ع) به روش تحلیلی و مستند به آیات و روایات است. این مطلب را در چهار بخش آورده است. کتاب حاصل دو سال تدریس مؤلف بوده که به قلم سعید مقدس بازنویسی و ویرایش شده است. معرفت، نیت و همّت، آداب و اعمال زیارت و

ص: ۶۳۷

۱- حسین البراقی؛ حسنی، حسین بن احمد؛ حسون البراقی، حسین

۲- متولد ۱۳۵۸

قبولی، عناوین بخش های این کتاب است. در بحث پایانی شرایط و موانع قبول عمل، احباط عمل و رابطه آن با فضل الهی با رویکردی اخلاقی همراه با دیدگاه ها و مواضع معصومین بیان شده است.

شش گوشه بهشت، با همکاری سعید مقدس، تهران، مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر، چاپ ۱، ۱۸۹ ص، رقعی.

شابک: ۸-۰۸۶-۵۳۹-۹۶۴-۹۷۸

این کتاب برگزیده ای از کامل الزیارات ابن قولویه (۱) است.

بررسی فضیلت زیارت کربلا، نیز مشروعیت و آثار آن است. مطالب نویسنده در چهار فصل با عناوین ذیل، این بررسی ها را آورده است: جلوه هایی از شرافت زیارت و مزار سیدالشهدا (ع)؛ جلوه هایی از عنایت اهل بیت (ع) به زائر سیدالشهدا (ع)؛ معرفی بلندترین زیارت مأثور امام حسین (ع). به ضمیمه این نوشتار متن و ترجمه بلندترین زیارت سیدالشهداء (ع) در فصل پایانی کتاب نیز آمده است.

پورجعفر، جواد

زیارت در مکتب اهل بیت علیهم السلام

، قم، روضه العباس، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۱۰۴ ص، جیبی.

شابک: ۳-۰-۷۹۸-۹۰-۶۰۰-۹۷۸

بررسی اجمالی سیره و نظر اهل بیت درباره زیارت، اهمیت و فضیلت آن است. در این نوشتار ضمن ارائه تعریفی از زیارت و زائر، به آداب ظاهری و باطنی زیارت اشاره شده و آثار معنوی زیارت و اشک ریختن بیان شده است. از نظر نویسنده در متون مربوط به زیارت نامه های ائمه تفاسیری از آیات قرآن، نکات مهمی از تعلیم و تربیت، ابعادی از تولی و تبری و ابعادی از انتخاب راه، مکتب، حزب و عهد و پیمان زائر نسبت به اهداف والای دینی گنجانده شده است که این مسأله مقام زیارت و زائر را رفیع و بلند مرتبه می سازد. فضیلت زیارت امیرالمؤمنین علی (ع) و امام حسین (ع)

ص: ۶۳۸

و آثار منفی ترک زیارت معصومین و دیدگاه های برخی از محدثان و علمای مشهور شیعه درباره فضایل زیارت از دیگر مباحث مطرح شده در این کتاب است.

تاج خواه حکم آبادی، ابوالقاسم (متولد ۱۳۵۹)

کربلا- وعده گاه عاشقان: در فضایل و ثواب زیارت امام حسین (ع) و عتبات عالیات، تبریز، همادز، چاپ اول، ۱۳۸۳، ۱۸۱ ص، رقعی.

شابک:

X

۴- ۹۴۵۳۴-۹۶۴

مجموعه احادیث و روایاتی درباره فضایل و ثواب زیارت امام حسین (ع) و عتبات عالیات در عراق است.

تربتی کربلائی، حیدر (متولد ۱۳۳۸)

زیارات ذبیح آل محمد (ص) العاشورائیه، ترجمه مقدمه محدثه تربتی، تهران، فرصاد، چاپ ۱، ۱۴۲۹ ق/ ۱۳۸۷، ۳۶۶ ص، وزیری، عربی.

شابک: ۴- ۲۸- ۲۹۹۲- ۹۶۴- ۹۷۸

بررسی فضیلت، ثواب و مشروعیت زیارت است. این کتاب شامل هفت باب در فضیلت زیارت امام حسین (ع) و نیز پنج زیارت مخصوص به آن حضرت در روز عاشورا و زیارت برادر ایشان حضرت ابوالفضل العباس (ع) و زیارت وداع ایشان و نیز زیارت وداع حضرت سیدالشهدا است که همراه با ذکر اختلاف واژه ها از نسخه های متعدد آن است.

جلالی، سیدجلال

درمان درد بی درمان، با توسل به ائمه معصومین، قم، حدیث نینوا، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۲۲ ص، رقعی.

شابک: ۵- ۹۰- ۸۹۶۴- ۹۶۴- ۹۷۸

بررسی آثار توسل به اهل بیت (ع) برای حل مشکلات مادی و معنوی همراه با ذکر نمونه هایی از آن و مشروعیت و فضیلت زیارت است. در این پژوهش ضمن بیان نمونه هایی از توسل و استشفاء افراد مختلف به ائمه معصومین (ع) و ذکر کرامات و معجزاتی از ایشان به اهمیت و ضرورت

ص: ۶۳۹

توسل به اهل بیت پرداخته شده و شمه ای از عنایات حضرات معصومین (ع) به علماء اسلامی به تصویر کشیده شده است. نویسندگان همچنین به لزوم احترام به ائمه و عواقب توهین به آن بزرگواران پرداخته و توصیفی از عنایات و کرامات و شخصیت والای معنوی ایشان ارائه می دهد.

جورانی، جاسم محمد (متولد ۱۳۴۲)

فلسفه کربلاء، و علی الحسین (ع) هل یکفی البکاء، قم، انوار الهدی، چاپ ۱، ۱۴۲۴ ق، ۱۱۲ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۶۲۲۳-۸۴-۲

تحلیلی درباره حادثه کربلا و درس ها و عبرت های آن و نیز فضیلت و آثار است. نویسنده با اشاره به زیارت امام حسین (ع) و اهمیت آن، به بررسی مضامین زیارت و قیام آن حضرت پرداخته است. به اعتقاد وی

امام حسین با تمام مقامات و فضایلش در مقابل تمام مظالم و ستمگری ها ایستاد. وی سپس به اهمیت قیام علیه ستمگران، ارزش گریه بر امام حسین، نقش منابر عزاداری در تبلیغ سیره امام حسین پرداخته است. به نظر نویسنده اکنون اسلام از هر جهت در خطر است؛ نسل جوان به بی بند و باری روی آورده و صاحبان فرهنگ به انحراف رفته اند. وی توصیه هایی در زمینه پاسداری از فرهنگ عاشورا، نجات نسل جوان و رعایت حجاب از سوی زنان دارد و در آخر گزیده زیارت عاشورا و زیارت وارث را نقل کرده است.

حسین زاده، سیدحسین (متولد ۱۳۶۰)

فضایل زیارت امام حسین علیه السلام، تهران، پیام صفا، چاپ ۱، ۵۰ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۰۸۵۲-۸-۶

حسینی، جعفر شبر

نجاح المومنین فی ثواب زیاره قبور المعصومین محمد وآله الطاهرین سلام الله علیهم

ص: ۶۴۰

اجمعین و زیاره قبور المومنین، به کوشش عباس عزیزی، قم، مؤسسه سیده المعصومه (س)، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۷۰ ص، رقعی.

شابک: ندارد.

بررسی تأثیر فردی و اجتماعی زیارت و فضیلت آن است. این اثر به زبان عربی در بیان ثواب زیارت قبور چهارده معصوم (ع) و قبور مؤمنان اهل اسلام نوشته شده است.

حسینی دولت آبادی، سیدمرتضی

این زوار الحسین علیه السلام؟ شامل چهل داستان در اهمیت زیارت امام حسین (ع)

و عنایات ایشان به زائرینش به ضمیمه زیارت عاشورا، قم، طلعه نور، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۱۷۶ ص، رقعی.

شابک: ۲-۱۶-۷۰۵۲-۹۶۴

مجموعه ای از چهل حدیث و چهل داستان درباره فضیلت زیارت امام حسین (ع) است. نویسنده تلاش کرده قضیه ها و کراماتی را بیاورد که حتی المقدور از کتب معتبر علما باشد.

خاتمی، مصطفی

اکثر من اربعین حدیثا حول زیاره الامام ابی عبدالله الحسین علیه السلام، مشهد، سنبله، چاپ ۱، ۴۸ ص، جیبی.

شابک: ۳-۶۷۹-۳۹۲-۹۶۴-۹۷۸

ترجمه فارسی

بیش از چهل حدیث درباره زیارت امام ابی عبدالله الحسین علیه السلام، مشهد، سنبله، چاپ ۱، ۷۲ ص، جیبی.

شابک: ۴-۶۷۲-۳۹۲-۹۶۴-۹۷۸

مجموعه‌ی چهل حدیث درباره فضایل و آثار زیارت امام حسین (ع) است.

ص: ۶۴۱

فضیلت زیارت امام حسین (ع) در احادیث و روایات، همراه با زبده ترین زیارت های وارده، قم، رهپویان، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۲۳۲ ص، رقعی.

شابک: ۸-۰۰-۶۸۷۸-۹۶۴

بررسی فضیلت و ارزش زیارت امام حسین (ع) است. نویسنده با بهره از منابع روایی و کتاب های دعا و مزار در سه بخش به فضیلت زیارت امام حسین (ع) در اوقات عمومی، سپس به ذکر فضیلت زیارت امام در اوقات خاص اشاره دارد. این اوقات ویژه عبارت اند از: روز عاشورا، ماه رجب، نیمه شعبان، شب قدر، روز عرفه، عید فطر و قربان. نویسنده در پایان با ذکر شماری از زیارت های امام حسین (ع) از جمله زیارت عاشورا، اربعین و ناحیه مقدسه به ترجمه آن می پردازد.

خان، طالب

فضائل زیاره الامام الحسین (ع)، قم، رهپویان، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۱۲۰ ص، رقعی، عربی.

شابک: ۴-۹-۹۴۷۸۰-۹۶۴

فروست: الطریق الی کربلاء ۱

تحلیلی از زیارتنامه های درباره امام حسین (ع) است. ابتدا مختصری درباره اهمیت زیارت، زیارت امام حسین (ع) و کسانی که اولین بار قبر حضرت را زیارت کردند آمده، سپس تحلیلی از زیارتنامه ها صورت گرفته است. زیارتنامه هایی که در اینجا نقل و تحلیل شده، شامل زیارت ناحیه مقدسه، عید فطر، شعبانیه، زیارت اربعین، زیارت عاشورا، زیارت رجبیه، زیارت عرفه و زیارت وارث است.

خدایان آرنی، مهدی (متولد ۱۳۵۳)

لذت دیدار آفتاب: فضیلت زیارت امام رضا علیه السلام، آران و بیدگل، یاران مهدی (عج)، چاپ ۱، ۸۰ ص.

شابک: ۴-۳-۹۰۸۶۶-۹۶۴-۹۷۸

ص: ۶۴۲

عنوان اصلی: الصحيح في فضل الزياره الرضويه.

بررسی فضیلت زیارت امام رضا (ع) بر اساس دوازده حدیث معتبر است. این کتاب با نام الصحيح في فضل الزياره الرضويه توسط مؤسسه المرتضی بیروت و نیز بنیاد پژوهش های اسلامی آستان قدس رضوی به زبان عربی چاپ شده است. نویسنده کوشیده، با بیان مباحث فنی و علمی، با توجه به علم رجال و با تحقیق سندی، صحت و اعتبار دوازده حدیثی که در فضیلت زیارت امام رضا (ع) رسیده است، را بیان کند. نویسنده معتقد است صحت و اعتبار این احادیث مورد اتفاق جمیع رجالیون شیعه است. نویسنده علاوه بر این یکصد روایت در فضیلت زیارت امام رضا (ع) ذکر کرده است.

رفعتی، جعفر

کربلا: شمه ای از مقام این زمین مقدس به نقل از کتاب شریف کامل الزیارات، قم، مؤلف، چاپ ۱، ۱۳۷۷، ۶۴ ص، جیبی.

بررسی منزلت، فضیلت زیارت و ارزش زمین مقدس کربلا به نقل از کامل الزیارات، بحارالانوار و الخصائص الحسينیه است. در پایان چند قطعه شعر در رثای کربلا و امام حسین (ع) ضمیمه شده است.

روح بخش، سیدعلی (متولد ۱۳۴۳)

زیارت امام حسین علیه السلام بر اساس ۱۰۰۰ سند از قرآن و حدیث، قم، فائز، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۲۵۶ ص، رقی.

شابک: ۹۶۴-۸۹۳۴-۴۶-۵

بررسی معارف و آموزه های دینی و اعتقادی زیارت امام حسین (ع) از جنبه فضیلت آن است. نویسنده به آیات و روایات و سیره معصومین (ع)

استناد کرده و مجموعه ای از معارف زیارت را به طور عام و زیارت حسینی را به طور خاص ارائه کرده است. این معارف شامل اهمیت زیارت، آثار ترک زیارت، آداب زیارت، ثواب زیارت، حقیقت و شرایط و ملاک های ثواب، معرفت امام، تکریم زائر، شفاعت و آمرزش گناه

ص: ۶۴۳

می باشد. در ادامه از مراحل و منازل ضروری که زائر باید طی کند و ثواب های معادل و تطبیق مصادیق سعادت بر زائر، تسبیح تربت، اندوه، عزاداری و گریه و مرثیه سرایی برای امام حسین (ع) سخن رفته است.

سلیم گندمی، حمید (متولی ۱۳۴۳)

سرشک بی پایان: فضیلت زیارت امام حسین (ع): نمایی کلی از احادیث مربوط به حضرت سیدالشهداء در کتاب «کامل الزیارات»، تهران، میقات، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۵۶ ص، رقععی.

شابک: ۹۶۴-۹۱۳۲۰-۹-۰

سیالکوتی، سید محمود

علی (ع) و پیامبران، پیشگوئی پیامبران گذشته درباره خاتم انبیاء و اهل بیت گرامیشان و توسلشان به این بزرگواران، ترجمه سید محمد مختاری، قم، دارالتفسیر، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۶۴ ص، رقععی.

شابک: ۹۶۴-۷۸۶۶-۵۵-۰

شیراوی، عبدالله بن محمد (۱) (۱۰۹۱-۱۱۷۱)

الإتحاف بحب الأشراف و بهاشمه کتاب حسن التوسل فی آداب زیاره أفضل الرسل، قم، شریف الرضی، چاپ ۲، ۱۳۶۳، ۲۷۷ ص، وزیری، عربی.

شرحی از زندگانی ائمه اهل بیت (ع) و فضایل و مناقب آنان با تأکید بر بیان زندگانی و احوال امام حسن و امام حسین (ع) است. این شرح مشتمل بر هشت باب و با عنوان های ذیل است: پاره ای از فضایل و شمایل ائمه اهل بیت (ع)، زندگانی امام حسن و امام حسین (ع)، حکم لعنت بر یزید، زیارت مرقد امام حسین (ع) و سایر مزارهای اهل بیت در مصر، ذکر زندگانی بقیه اهل بیت نبوت، بیان مواردی از سخنان برگزیده آنان و حکایاتی از مکارم و مراهم مشهور آنان. نویسنده در پایان از آنچه روزگار بر سر نیکان می آورد شکوه و شکایت کرده و از آن به خدا پناه

ص: ۶۴۴

برده است. وی معتقد است کسانی که لعن یزید را جایز نمی دانند، درک درستی از اسلام ندارند و از معنای واقعی آیات قرآن در لعن بر ظالمان و بدکاران غافل اند؛ چه اینکه یزید امام حسین (ع) را که سرآمد نیکان بود از روی ستم به شهادت رساند.

شریفی، معصومه و رفیعی، محسن

عراق، صدف شش گوهر، قم، روح، چاپ ۱، بی تا، ۲۴۸+۲۴ ص، وزیری.

شابک: ۳-۵۹-۶۷۹۰-۹۶۴

بررسی سرزمین عراق، مکان های مقدس و زیارتی و فضایل و مناقب امامان معصوم (ع) است. نگارنده نخست به تشریح موقعیت تاریخی و

جغرافیایی کشور عراق و روابط و مناسباتش با کشور ایران پرداخته است. وی سپس درباره تاریخچه شهرهای کاظمین، سامرا، نجف و کوفه و کربلا، مشخصات جغرافیایی و شهری، ابعاد و اجزا و اضلاع مکان های مقدس، ایوانها و ورودیها و دیگر بخشهای تشکیل دهنده آنها، فضایل زیارت اماکن متبرکه، فضایل و مناقب امامان معصوم (ع) و اصحاب و یاران آنها، مراقب سائر بزرگان در این شهرها، و منزل امام علی (ع) در کوفه مطالبی بیان می کند و خاطرات و مشاهدات خود را از این مکان ها عرضه می کند.

شعبان، نبیل

زیاره المرقد الشریفه فی سوریا و فلسطین، قم، مؤسسه الهدی، چاپ ۱، ۱۳۶۸، ۱۰۰ ص، رقیعی.

شیخ زاده، محمد رضا

دلارام عرصه طوس: پیرامون احادیث فضائل زیارت حضرت رضا (ع)، قم، مولود کعبه، چاپ ۲، ۱۳۷۹، ۷۲ ص، رقیعی.

به ضمیمه «فضیلت زیارت قبور ائمه (ع)» نیز آمده است.

شابک: ۰-۰۹-۶۳۴۳-۹۶۴

کربلا- عرش خدا: در بیان چهل حدیث از فضایل زیارت قبر امام حسین (ع)، قم، مولود کعبه، چاپ دوم، ۱۳۷۸، ۹۶ ص، رقیعی.

شابک: ۴-۰۷-۶۳۴۳-۹۶۴

ص: ۶۴۵

طباطبایی نسب، محمدرضا (متولد ۱۳۴۹)

مقام زیارت، تهران، نور الاثمه (ع)، چاپ ۱، ۹۶ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴-۲۵۷۹-۰۱-۴

عنوان دیگر: مقام زیارت: نکته پیرامون مقام و منزلت زیارت امام

حسین (ع).

معرفی یکصد و چهل مطلب در باب مقام و منزلت زیارت امام حسین (ع) است. مطالب را ذیل این موضوعات آورده است. آثار و برکات زیارت امام حسین (ع)، مقام و منزلت زاید امام حسین (ع)، ویژگی های زاید امام حسین (ع)، عنایات ویژه ی امام (ع) به زوار، و عظمت و فضیلت مرقد امام (ع). در پایان اشعاری در توصیف امام حسین (ع) درج گردیده است.

طبسی، محمدجواد (۱) (متولد ۱۳۳۱)

المقتل الحسینی المأثور: عرض روائی لأحداث کربلا علی لسان المعصومین (ع)، قم، سلمان آزاده، چاپ ۱، ۱۴۲۷ ق، ۳۰۴ ص، وزیری، عربی.

شابک: ۹۶۴-۹۰۱۱۸-۷-۰

مجموعه احادیث، ادعیه و زیاراتی درباره عزاداری و گریه و سوگواری امام حسین (ع) و بیان فضیلت زیارت است. مطالب در شش فصل تنظیم شده است. ابتدا درباره اهمیت سوگواری، زیارت، لعن قاتلین و اقامه عزاداری امام حسین در سیره امامان شواهدی نقل شده، سپس با ذکر اخبار و روایاتی غیبی چگونگی علم به شهادت امام حسین در عصر پیامبر و دوره صحابه تشریح شده است. فصول بعدی به حوادث و اتفاقات جزئی و مصیبت بار کربلا و شهادت ها، اسارت ها و نامالیقات اهل بیت و مخصوصاً روز تاسوعا و عاشورا اختصاص یافته است. در این مقتل به شیوه معمول مقتل نگاری، توجه و تأکید نویسنده بر کیفیت شهادت ها و اسامی شهیدان و ذکر مشخصات قاتلین و نحوه برخورد با پیکرها و اسیران است.

ص: ۶۴۶

۱- مروجی، محمدجواد؛ مروجی طبسی، محمدجواد

امام رضا (ع) به روایت اهل سنت: زندگی، شخصیت، روایت، امامت، ولایت عهدی، کرامت، زیارت، قم، دلیل ما، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۳۷۲ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۹۷-۵۵۸-۶

پژوهشی در زندگی و سیره امام رضا (ع) است. نویسنده در این اثر به روایت زندگی امام (ع) بر اساس کتاب های تاریخی و روایات اهل سنت پرداخته است. در هر بخش از کتاب نظرات مختلف نویسندگان قدیم و جدید سنی مذهب، جمع آوری شده و اغلب به صورت نقل قول از کتاب های آن ها و همراه با متن عربی کتاب به چاپ رسیده است. مولف علاوه بر جمع آوری و نقل نظرات در باب زندگی، شخصیت، جایگاه امام به عنوان راوی حدیث، امامت، ولایت عهدی، کرامت و زیارت امام رضا، در مواردی به نقد و بررسی آرای این دسته از نویسندگان پرداخته است.

زیارت حضرت رضا علیه السلام از دیدگاه اهل سنت، قم، برگ فردوس، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۶۹ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۱۰۷۳-۲-۲

بیان بخشی از ارادات مردم و علمای اهل سنت نسبت به بارگاه امام رضا (ع) است. نگارنده در تحقیق خود به منابع معتبر اهل سنت تکیه کرده و از آن منابع بهره برده است.

عزاوی، حیدر

ومضات حسینی، قم، مؤسسه عاشورا، چاپ ۱، ۱۴۲۲ ق، ۱۷۶ ص، رقعی، عربی.

بررسی زندگانی امام حسین (ع) و شرح شهادت و فضیلت زیارت اوست. این پژوهش با بیان نسب و ولادت امام حسین آغاز و با بحثی درباره

شعائر حسینی به پایان می رسد. پژوهشگر با ذکر پاره ای از روایات حدیثی و تاریخی، محبت اهل بیت (ع) و دشمنی و لعن بنی امیه را تکلیفی برای تمام مسلمانان دانسته و دفاع پاره ای از مستشرقان از یزید و معاویه را دلیلی بر دشمنی آنان با اسلام و تشیع تلقی کرده است. او همچنین به

ص: ۶۴۷

برخی از شبهات موجود درباره حادثه کربلا پاسخ داده و نتیجه گرفته است علم امام حسین به شهادت خود منافاتی با اختیار او و اصحابش ندارد و مانعی بر سر راه انجام وظیفه اش نمی گردد.

علوی شجری، محمد بن علی (۳۶۷-۴۴۵ ق)

فضل زیاره الحسین علیه السلام، به کوشش سیداحمد حسینی اشکوری، قم، مکتبه آیه الله العظمی المرعشی النجفی العامه، چاپ ۱، ۱۴۰۳ ق، ۱۲۲ ص، وزیری، عربی.

فروست: من مخطوطات مکتبه آیه الله المرعشی العامه (۶)

بررسی ثواب زیارت امام حسین (ع) و نیز ایام خاص زیارت آن حضرت و ثواب گریه بر آن امام و شهدای مظلوم اهل بیت (ع) است. مؤلف در ابتدای کتاب، سند خود را ذکر کرده و سپس بدون هیچ مقدمه و حتی خطبه ای، به بیان روایات پرداخته است. در بخش اول کتاب، روایات به صورت ترتیب زمان گویندگان آنها آمده است، یعنی ابتدا احادیث رسول خدا (ص) سپس روایات امیر مؤمنان (ع) و پس از آن روایات دیگر معصومان (علیهم السلام) آمده است. پس از این بخش، فصل دیگری در فضیلت زیارت روز عاشورا و برخی دیگر از ایام خاص بر اساس روایاتی از امام سجاده، امام باقر و امام صادق (علیهم السلام) آمده است

غرفی بحرانی، سید محمود

المشی الی الامام الحسین علیه السلام. قم، دارالصدیقه الشهیده، چاپ ۱، ق/، ۳۲ ص، پالتویی.

شابک: ۷-۱۳-۸۴۳۸-۹۶۴

فروست: سلسله طریق الیقین

بررسی آثار و پیامدهای مرثیه بر امام حسین (ع) و فضیلت عزاداری است. این کتاب براساس سخنرانی های میرزا جواد تبریزی می باشد و در آن مطالبی در باب فضیلت و آداب زیارت مرقد امام حسین (ع) همراه با زیارت اربعین و زیارت وارث، آمده است.

ص: ۶۴۸

بهشت زائران: نگاهی روایی به فضایل زائران بارگاه ملکوتی امام حسین (ع)، ترجمه محمدحسین رحیمیان، قم، مؤمنین، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۳۶۰ ص، وزیری.

شابک: ۰۰-۴۹-۶۸۱۵-۹۶۴-۹۷۸

عنوان دیگر: نگاهی روایی به فضایل زائران بارگاه ملکوتی امام حسین (ع).

بررسی اهمیت زیارت امام حسین (ع) و فضایل این زیارت است. در کتاب حاضر با مراجعه به روایاتی از پیامبر اسلام (ص) و ائمه معصومین (ع) پاداش زیارت امام حسین در کربلا- و امتیازات زائران آن حضرت بررسی گردیده است. در این راستا نگارنده به آثاری از زیارت امام حسین مانند: آموزش گناهان، اجابت دعا، آثار تربت امام حسین، آثار اخروی زیارت امام حسین، ثواب گریه بر امام حسین، اقامه عزا برای امام حسین و همچنین آداب زیارت آن حضرت اشاره نموده و روایاتی در این زمینه ها نقل می نماید.

مبشر، علی محمد (متولد ۱۳۴۰)

سفینه نجات حضرت ابا عبدالله الحسین علیه السلام: نگاهی بر گوشه ای از چگونگی ولادت، فضیلت، شهادت

، قم، دارالفکر، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۲۴۰ ص، رقعی.

شابک: ۰۷-۲۸-۲۶۱۱-۹۶۴-۹۷۸

معرفی ماهیت و حقیقت عزاداری بر امام حسین (ع) و فضیلت زیارت مرقد او است. کتاب حاضر به منظور آشنایی مخاطبان با امام سوم شیعیان تدوین گردیده و حاوی مطالبی در باب ولادت و شهادت امام حسین (ع) و فضایل، ثواب زیارت، مناقب، و معجزات آن حضرت و هم چنین احادیثی چند در باب ثواب زیارت ائمه (ع) است.

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی (۱) (۱۰۳۷-۱۱۱۱)

۱۳۵ حدیث در فضیلت زیارت امام حسین (ع)، منتخب تحفه الزائر، گزیده ی: مؤسسه

ص: ۶۴۹

انتشارات عصر ظهور، قم، عصر ظهور، چاپ ۲، ۱۳۷۹، ۱۲۰ ص، رقعی.

شابک: ۱۰۸-۹۱۸۵۵-۹۶۴

در بارگاه نور: در فضیلت زیارت امام حسین (ع)، تصحیح محمد حسین صفاخواه، عبدالحسین طالعی، تهران، ابرون، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۱۵۲ ص، رقعی.

شابک: ۵-۰۳-۵۶۴۲-۹۶۴

عنوان فرعی: تحفه الزائر.

فروست: متون زیارت- ۱

چاپ دیگر

تهران، فکر، چاپ ۱، ۱۵۳ ص.

شابک: ۵-۸-۹۰۸۶۰-۶۰۰-۹۷۸

مجموعه احادیث و روایات متعددی در باب زیارت امام حسین (ع) است. این احادیث در هفت فصل تنظیم شده است: در فصل اول، وجوب زیارت آن حضرت، فصل دوم درباره ثواب خالص گردانیدن نیت در زیارت آن حضرت، در فصل سوم تا ششم ذیل روایاتی از فواید زیارت آن حضرت سخن به میان می آید و در فصل پایانی در فضیلت نماز خواندن در روزه مقدس حضرت امام حسین (ع) و کیفیت نماز زیارت است.

قطره ای از دریای فضائل امام حسین (ع)، گزیده ی علی عبداللهی و علی حاج قربانی، تهران، مهربان، چاپ اول، ۱۳۸۰، ۱۳۳ ص، رقعی.

شابک: ۶-۱۱-۹۶۶۷-۹۶۴

فروست: سیری در بحار الانوار- ۱

این مجموعه، شامل احادیثی از کتاب بحار الانوار است که موضوع آن ذکر فضایل و مناقب زیارت امام حسین (ع) است.

محدثی، جواد (متولد ۱۳۳۲)

چهل حدیث زیارت، قم، معروف، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۶۴ ص.

شابک: ۴-۱۶-۶۷۳۹-۹۶۴

مجموعه ای شامل چهل حدیث در موضوع زیارت است. در این احادیث

ص: ۶۵۰

ابعاد مختلف زیارت از جمله فلسفه، هدف، فضیلت و آثار آمده است.

کربلا، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۱۲۰ ص، پالتویی.

بررسی شناخت جایگاه زیارت، به ویژه زیارت قبر امام حسین (ع) و آثار سازنده آن است.

مروج، علی اکبر

کرامات رضویه: معجزات امام هشتم (ع)، مشهد، ولایت، چاپ ۲، ۱۳۸۰، ۳۱۲ ص، وزیری.

شابک: ۲-۳۹-۶۸۱۲-۹۶۴

بررسی معجزات و کرامات امام رضا (ع) بر اساس احادیثی در فضایل زیارت آن حضرت است. مؤلف به روش توصیفی و تاریخی و به شیوه نقلی، کتاب را تدوین کرده است. از جمله مطالب آن است: پانزده کرامت در رأفت امام رضا، فضیلت زیارت امام رضا، آداب زیارت امام رضا، شرح حال دعبل، ذکر حکایت دو زائر امام، اشعار منسوب به امام رضا. مؤلف از منابع متعدد جدید و قدیم بهره گرفته و نام ۱۵۸ منبع را در پایان کتاب آورده است.

میرخلف زاده، علی

داستانهایی از فضیلت زیارت امام حسین علیه السلام، قم، مهدی یار، چاپ ۱، ۱۲۰ ص، رقعی.

شابک: ۰-۳۳-۷۶۴۳-۹۶۴

میرشفیعی، صادق (متولد ۱۳۳۵)

زائران آفتاب: آثار و برکات زیارت سیدالشهداء، ترجمه و تحقیق صادق میرشفیعی، قم، یاقوت، چاپ ۱، ۱۸۸ ص، رقعی.

بررسی پیامدهای فردی و اجتماعی زیارت به ویژه فضیلت آن با استناد به آیات و روایات است. نویسنده نخست به زیارت و آثار آن پرداخته و پس از آن برکات حرم مطهر امام حسین (ع) و آداب زیارت امام حسین (ع) را بیان نموده و پس از آن، آثار گریه و عزاداری و دوستی و محبت با او و نیز لعن و نفرین بر قاتلین و ظالمین را ذکر کرده است.

ص: ۶۵۱

در حریم آفتاب: چهل حدیث در فضیلت زیارت امام رضا علیه السلام، مشهد، آستان قدس رضوی، بنیاد پژوهشهای اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۵۲ ص، رقعی.

شابک: ۸-۲۴۶-۹۷۱-۹۶۴-۹۷۸

مجموعه ای از چهل حدیث در بیان فضائل و مناقب زیارت بارگاه ملکوتی حضرت امام رضا (ع) است.

نظری منفرد، علی

صحیفه کربلا، ترجمه نثار احمد زین پوری، قم، انصاریان، چاپ ۱، ۱۴۲۰ ق / ۱۹۹۰ م، ۶۴۳ ص، وزیری. اردو.

بررسی حقیقت زیارت امام حسین (ع)، قیام امام حسین (ع) بر اساس احادیث امام حسین (ع) است. پیامدهای فردی و اجتماعی زیارت و فضیلت آن را نیز بررسی می کند.

واحد تحقیقاتی صائب

چهل حدیث در فضیلت زیارت سیدالشهدا به انضمام آداب زیارت مشاهد متبرکه بر گرفته از کتاب کامل الزیارات، تهران، انتشارات صائب، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۶۴ ص، جیبی.

شابک: ۳-۳۰-۵۷۹۵-۹۶۴

هاشمی، محمود (متولد ۱۳۳۱)

سفر به دیار عاشقان، تهران، محمود هاشمی، چاپ ۱، ۲۸۵ ص، رقعی.

شابک: ۱-۹۳۷-۳۳۰-۹۶۴

نگارنده پس از بیان اهمیت سفر و فضیلت زیارت اولیاءالله خصوصاً فضیلت زیارت کربلای معلی و نجف اشرف و کاظمین و سامرا، اماکن متبرکه در سرزمین عراق را معرفی و شرح حال بزرگانی را که در قبور آنها در کشور عراق محل زیارت زائران است، به اختصار ارائه نموده است. در بخش پایانی کتاب به اشعار و زیارت نامه های خاص مقام ائمه و بزرگان آن دیار اختصاص دارد.

ص: ۶۵۲

الف - آداب عمومی

آصفی، محمدمهدی (متولد ۱۳۱۷)

الدعاء عند أهل البيت (ع)، قم، مرکز مطالعات اسلامی، چاپ ۲، ۱۳۸۰، ۳۴۰ ص، وزیری، عربی.

شابک: ۹۶۴-۹۳۳۵۶-۲-۵

فروست: مکتب مطالعه و تدوین المناهج الدراسیه ۶

بررسی آداب، شرایط و جایگاه دعا نزد اهل بیت (ع) است. هدف نویسنده بیان توجه خاص ائمه (ع) به مسئله دعا است. وی به روش توصیفی و با استفاده از منابع روایی اخلاقی و تفسیری شیعه، به بررسی این موضوع پرداخته است. از جمله عناوین است: تعریف و استجاب دعا؛ دعاهای صحیح و نادرست؛ حُب الهی در دعاهای اهل بیت (ع)؛ منابع ادعیه؛ دعا و مسئله قضا و قدر؛ زیارت و ابعاد توحیدی سیاسی آن.

احمدی، علی (متولد ۱۳۳۲)

التبرک: تبرک الصحابه و التابعین بآثار النبی ...، تهران، مؤسسه البعثه، قسم الدراسات الاسلامیه، چاپ ۱، ق/، ۴۳۸ ص.

بررسی آداب اخلاقی و رسوم اجتماعی زیارت و تبرک به آثار معصومین (ع) است.

ص: ۶۵۳

احمدی ندوشن، محمدرضا (متولد ۱۳۴۹)

فرهنگ تشریف به اماکن مذهبی، تهیه کننده مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما، قم، دفتر عقل، چاپ ۱، ۲۱۶ ص.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۷۶۱-۹۵-۱

بررسی آداب زیارت و چگونگی تشریف به اماکن متبرک و وظایف زائر در نظر عرف و اخلاقیون است.

امینی، عبدالحسین (۱) (۱۳۴۹-۱۲۸۱)

ادب الزائر، تصحیح حسین درگاهی، قم، عالمه، چاپ ۱، ۶۰ ص.

شابک: ۹۶۴-۶۷۹۸-۷۱-۳

بررسی آداب اخلاقی و رسوم اجتماعی است که زائر باید انجام دهد تا تقرب و قرب او افزون تر گردد.

انصاری بحرینی، ابراهیم (متولد ۱۹۵۶)

شرح اذن دخول، به کوشش معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی آستان قدس رضوی، مشهد، آستان قدس رضوی، چاپ ۱، ۶۳ ص.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۷۸۴-۱۰-۳

بررسی اذن دخول، آداب و رسوم زیارت قبور و مراقد ائمه (ع) است.

باقریان موحد، رضا (متولد ۱۳۵۳)

فرهنگ و آداب زیارت، به کوشش مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما، قم، دفتر عقل، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۸۲ ص.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۷۶۱-۷۲-۲

مجموعه مطالبی درباره جایگاه زیارت، انواع زیارت، محتوای زیارت نامه ها و آداب زیارت است. پژوهشگر این اثر کوشیده است تا با جستجو در منابع زیارت پژوهی، مجموعه مطالبی در این باره تهیه و در

ص: ۶۵۴

راستای امر برنامه سازی در اختیار سازمان صداد و سیما قرار دهد. مطالب کتاب ذیل شش فصل با این عناوین آمده است: کلیات (مفهوم شناسی زیارت، فضیلت زیارت، ارکان زیارت، رابطه زیارت با دعا، جایگاه زیارت در ادیان دیگر، تاریخ زیارت در اسلام، مقایسه تطبیقی زیارت)؛ انواع زیارت و محتوای زیارت نامه ها؛ آشنایی با مهم ترین زیارت نامه ها؛ بررسی ابعاد زیارت؛ آداب زیارت؛ کارکرد زیارت. به اعتقاد نویسنده هرچند زیارت یکی از جلوه ها و نشانه های تشیع است، تنها به این مکتب اختصاص ندارد، بلکه به ادیان الهی و حتی غیر ابراهیمی نیز مربوط می شود؛ به گونه ای که در حال حاضر مسیحیان نیز به این رسم پایبندند و گاهی برای فراموش کردن بعضی از دردها و رنج های دنیوی به زیارت می روند.

بنی هاشمی، سیدمحمد (متولد ۱۳۳۹)

راه و رسم پابوسی: خلاصه کتاب در ضیافت ضریح، به قلم سعید مقدس، تهران، مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر، چاپ ۱، ۸، ۳۰۸ ص، رقعی.

شابک: ۵-۱۴۴-۵۳۹-۹۶۴-۹۷۸

بررسی فضیلت، آموزه ها و آداب زیارت اهل بیت (ع) به روش تحلیلی و مستند به آیات و روایات است. این کتاب گزیده ای از کتاب در ضیافت ضریح: پژوهشی درباره زیارت اهل بیت (ع) از همین نویسنده است.

توکلیان اکبری، محمود (متولد ۱۳۳۷)

ره توشه زیارت در زمینه دانستنی ها، آداب و احکام زیارت، قم، شهاب الدین، چاپ ۱، ۱۲۰ ص.

شابک: ۲-۲۳-۸۳۴۶-۹۶۴

بررسی آداب و رسوم زیارت نیز احکامی که زائر باید مراعات کند، است.

جعفری، فاطمه (متولد ۱۳۵۹)

آئین زیارت عارفان، زیر نظر ابراهیم کاظمی خوانساری، قم، عطر یاس، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۱۶۰ ص، رقعی.

ص: ۶۵۵

بررسی روش های عارفان معاصر در نحوه ی تشرفاتشان به حرم شریف اهل بیت (ع) است. نویسنده کوشیده روش این افراد را از قبل زیارت تا پس از آن به زبان ساده بیان کند.

حسنی کاظمی، سیدحیدر

عمده الزائر و عده المسافر فی الادعیه و الزیارات، قم، مؤسسه رافد، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۷۳۶ ص، وزیری.

بررسی آداب و کیفیت زیارت اماکن مقدسه و مشاهد معصومین (ع) است. در این نوشتار احوال معصومین و فضیلت زیارت آنان ذکر شده و اهمیت

اماکن زیارتی و همچنین ادعیه مشهور و اعمال ماه های قمری بیان گردیده است. نگارنده ضمن بیان برخی از احوال و کرامات چهارده معصوم زیارت های منسوب به آنها را به طور مفصل بیان کرده و کیفیت به جا آوردن زیارت آنان را شرح می نماید. وی کیفیت زیارت برخی از امامزاده ها را نیز ذکر کرده و درباره امام حسین (ع) و کربلا و زیارات منسوب به آن حضرت توضیحاتی داده است. در قسمت دیگری از کتاب برخی از ادعیه مشهور مانند دعای کمیل، ندبه، سحر، ابوحمزه ثمالی، عهد، عرفه و ... را نقل نموده و اعمال مخصوص هر یک از ماه های قمری به ویژه ماه رمضان را به تفصیل بیان می کند.

دانیالی، مجید

زیارت چیست؟ زائر کیست؟، مشهد، دانشگاه فردوسی، مؤسسه چاپ و انتشارات، چاپ ۱، ۱۳۷۵، ۶۳ ص، پالتویی.

توضیحاتی درباره فلسفه و آداب و رسوم زیارت است.

رضوی، سیدمحمد رضی

از این راه به خواسته های خود رسیدیم، قم، مؤسسه انتشارات هجرت، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۳۰۴ ص، وزیری.

مجموعه داستان‌ها، توسلات و تشرفات عالمان و شخصیت‌های مذهبی است که در متون مختلف و منابع مذهبی نقل شده است. نویسنده این داستان‌ها را از منابع مختلف گردآوری کرده است. مضمون همه داستان‌ها شامل نحوه ارتباط و انس با امام مهدی (ع) و دیگر امامان معصوم، روش‌های توسل و دعا و استغاثه و آمادگی برای دیدار با ایشان است. داستان‌های متنوع کتاب که از زبان عالمان و فقیهان و عارفان شیعی نقل شده، علاوه بر جنبه‌های اخلاقی و تأثیرگذار در سلوک و خودسازی حاوی نکات ادبی و اشعار مذهبی و عارفانه است. این اثر مشتمل بر مجموعه توسلات به ائمه (ع) است. این توسل‌ها معمولاً منجر به شفای

مریضان، دفع مشکلات و بلاها و رسیدن به حاجات و آرزوهای افراد حاجتمند شده است

رکنی یزدی، محمد مهدی (۱) (متولد ۱۳۰۹)

زیارت: دیداری مشتاقانه، حرکتی شورانگیز و انقلاب آفرین، مشهد، کنگره جهانی حضرت رضا علیه السلام، ق/، ۴۰ ص.

عنوان دیگر: دیداری مشتاقانه، حرکتی شورانگیز و انقلاب آفرین.

شوق دیدار: مباحثی پیرامون زیارت، مشهد، آستان قدس رضوی، بنیاد پژوهش‌های اسلامی، چاپ ۲، ۱۳۷۸، ۳۱۶ ص، رقعی.

شابک: ۴-۲۰۲-۴۴۴-۹۶۴

عنوان دیگر: مباحثی پیرامون زیارت.

بررسی زیارت و دیدگاه‌های مختلف درباره آن است. مؤلف در پنج بخش به زیارت و آداب آن، مشاهد امامان در گذرگاه زمان، و زیارت در احادیث، ثواب زیارت پیامبر اکرم (ص) و امیرالمؤمنین (ع) و امام رضا (ع) و ثواب زیارت امام حسین (ع) به صورت تفصیلی پرداخته است. در

ص: ۶۵۷

مبحث منکران زیارت، با استناد به روایات، به بررسی آراء وهابیان و رد آنها پرداخته است. در بخش آخر تحت عنوان درونمایه زیارت ها، محتوای زیارت ها یعنی سلام، جلوه توحید، تولی و تبری، و دعا با استفاده از نمونه ها مورد دقت قرار گرفته است. در پایان، تصحیح فرهنگ زیارت و زدودن رنگ خرافات، امری ضروری دانسته شده است.

گزیده شوق دیدار: زیارت و درونمایه آن

، مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی، چاپ ۱، ۱۲۰ ص، رقی.

شابک: ۵-۱۳۵-۹۷۱-۹۶۴-۹۷۸

عنوان دیگر: شوق دیدار: مباحثی پیرامون زیارت.

این کتاب گزیده ای از کتاب شوق دیدار: مباحثی پیرامون زیارت از همین مؤلف است. مؤلف در این اثر به مباحثی پیرامون زیارت، آداب آن، مشاهد امامان در گذرگاه زمان، زیارت در احادیث، منکران زیارت و درون مایه زیارت می پردازد. این نوشتار تحلیلی است

رهبر، محمدتقی (متولد ۱۳۱۴)

اخلاق و آداب در حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۵۹ ص، رقی.

شابک: ۳۰-۳۵-۶۲۹-۹۶۴

بررسی مناسک و آداب اخلاقی و رسوم اجتماعی حج است. نگارنده نخست به جایگاه تزکیه و اخلاق، ضعف های اخلاقی و عملی و مسئولیت اخلاقی انسان ها اشاره می کند. سپس به مقدمات سفر پرداخته و در این ارتباط موضوعاتی چون توجه به عظمت حج، تجرید قلب و خلوص نیت را مطرح می سازد. هم چنین مطالبی در خصوص مناسک و آداب حج، اصلاح مال و مسائل حقوقی، انتخاب هم سفر، لوازم سفر، آداب و اخلاق در سفر، نحوه ی شروع سفر، مراقبت اخلاقی در جمع، مصاحبت درست، و آداب سخن و سکوت بیان می کند. در پایان نیز به اخلاق و آداب در حرمین و رفتار با زائران دیگر اشاره کرده و در خصوص استفاده از فرصت های معنوی حج، تودیع و ره آورد چنین سفر مهمی سخن می راند.

ص: ۶۵۸

زندى توسلى، على (متولد ۱۳۳۴)

بهشت هاى زمين، تهران، پيام آزادى، چاپ ۱،

ص ۱۷۶.

شابک: ۳-۸۵۰-۳۰۲-۹۶۴-۹۷۸

آداب و رسوم اخلاقى و اجتماعى زيارت و پيامدها و آثار آن است.

سمنانى، حسين (متولد ۱۳۲۵)

جمکران، آستان وصال حضرت دوست، تهران، نخل دانش، ۱۳۷۸، ۱۵۹ ص، جيبى.

شابک: ۵-۰۶-۶۹۴۸-۹۶۴

بررسى آداب و مقدمات ملاقات با امام زمان (عج) از طريق مسجد جمکران و ديگر مکان هاى وصال است. نويسنده با انگيزه راهنمايى شيعيانى که مشتاق زيارت و ملاقات امام عصر خود هستند، به بيان اعمال و شيوه هاى که براى انجام اين مهم لازم است پرداخته است. ادای حق آل محمد (ص)، خواندن زيارت و دعاهاى مانند زيارت آل ياسين، عاشورا، جامعه و دعای فرج و دعای علوى مصرى و تسييح امام عصر (عج)، و ختم قرآن و نماز جماعت، از جمله کارهاى است که به عنوان مقدمه وصال امام (عج) در اين اثر بيان شده اند.

سيدنژاد، سيدصادق

عريضه نويسى به اهل بيت (ع)، قم، انتشارات مسجد مقدس جمکران، چاپ ۵، ۱۳۸۵، ۱۲۴ ص، رقى.

شابک: ۱-۵۶-۶۷۰۵-۹۶۴

بررسى موضوع عريضه نويسى در فرهنگ اسلامى و آداب است. نويسنده مفهوم عريضه نويسى را با استناد به آيات و احاديث توضيح مى دهد و آن را يکى از شيوه هاى خاص عرض نياز به درگاه خداوند و توسل به ائمه اطهار (ع) مى داند. سپس دلايل شرعى و عقلى عريضه نويسى را بررسى مى کند و مشروعيت آن را به اثبات مى رساند. وي نمونه هاى از عريضه نويسى برخى از علما و حکاياتى درباره آن را آورده و نتايج آنها را نشان داده است.

ص: ۶۵۹

شهید اول، محمد بن مکی (۱) (۷۳۴-۷۸۶ ق)

المزار، تصحیح محمود بدری، قم، مؤسسه المعارف الاسلامیه، چاپ ۱، ۱۳۷۵، ۳۳۱ ص، وزیری.

مجموعه ای از زیارت های معصومان (ع) و آداب و اعمال مخصوص زیارت آنها است. مؤلف در این کتاب، موارد بسیاری از زیارات و اعمال آن را نقل کرده، بدون آن که آن ها را به معصومی نسبت دهد و یا منبع و سند آن را بیان کند. البته مؤلف در بعضی موارد، نام گوینده زیارت و سؤال راوی از آن حضرت را ذکر کرده و سپس دعا و یا زیارت و اعمال آن را آورده است.

شیخیان، ابوالقاسم

آداب سفر و زیارت معصومین علیهم السلام شامل: آثار و فوائد سفر، پاداش سفر زیارتی، آداب سفر، آداب عمومی زیارت، مشهد، سنبله، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۲۴۰ ص، رقععی.

شابک: ۵-۷۳۹۵-۰۶-۹۶۴

مجموعه اطلاعاتی درباره آداب سفر و زیارت ائمه (ع) در اماکن مقدس مدینه و عتبات عالیات و نیز مشهد مقدس است. این اطلاعات شامل آثار و فواید سفر، پاداش سفرهای زیارتی، آداب عمومی زیارت و برخی مطالب دیگر درباره زیارت است.

طیب، مهدی (متولد ۱۳۳۱)

ره توشه دیدار، در آداب و اسرار زیارت اهل بیت علیهم السلام، تهران، سفینه، چاپ

۱، ۱۳۸۱، ۳۱۷ ص، رقععی.

شابک: ۲-۳-۹۲۸۸۷-۹۶۴

بررسی آداب و آموزه های زیارت اهل بیت (ع) است. نویسنده معتقد است زیارت یک دوره آموزش تعالیم دین است که در صورت همراهی با توجه

ص: ۶۶۰

و معرفت، نقش بسزایی در نیل به کمالات ایفا خواهد کرد. وی نخست آداب زیارت را بررسی کرده و سپس اسرار و حکمت های آن را بیان داشته است. در پایان تحت عنوان تأملی در زیارتنامه های اهل بیت (ع) برخی از آموزه های این زیارتنامه ها مانند سلام، شهادت، صلوات و تولی، لعن و تبری، دعا و توسل تحلیل شده است.

عزیزی، عباس (متولد ۱۳۴۲)

آداب و فضائل زیارت در پرتو چهل حدیث به ضمیمه چهار زیارتنامه، قم، صحفی، چاپ ۱، ۱۲۰ ص، جیبی.

عنوان روی جلد: زیارت در پرتو چهل حدیث.

علوی فاطمی، عبدالله

برکات و آداب زیارت حضرت معصومین (ع) به همراه زیارت جامعه صغیره (امین الله) کامله با اقتباس از کتاب آداب حضور مقام ولایت کبری، اصفهان، اندیشه علوی، چاپ ۱، ق/، ۶۴ ص، وزیری.

شابک: ۷-۰-۹۴۲۹۱-۹۶۴

بررسی جنبه های مختلف زیارت از جمله آداب فردی و اجتماعی آن است. کتاب حاضر گزیده ای از آداب حضرت صاحب الولایه الکبری از عبدالله علوی می باشد

کارگر، رحیم (متولد ۱۳۴۹)

مسیر عشق: اخلاق الهی از حرم نبوی تا حرم رضوی، تهیه و تنظیم ستاد عمره دانشجویی، باشگاه دانشجویی زمزم، قم، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، دفتر نشر معارف، چاپ ۱، ۳۶ ص، پالتویی.

شابک: ۴-۲۴۶-۵۳۱-۹۶۴-۹۷۸

عنوان دیگر: اخلاق الهی از حرم نبوی تا حرم رضوی.

بررسی آداب اخلاقی و رسوم اجتماعی تشریف به اماکن زیارتی به ویژه حرم رضوی و اماکن مقدس مکه و مدینه است.

ص: ۶۶۱

در حریم عشق: آداب، اسرار، پاداش ها، شبهات و داستان های زیارت، به کوشش ستاد عمره دانشجویی، قم، دفتر نشر معارف، چاپ ۱، ۱۷۹ ص.

فروست: سلسله کتب آموزشی ویژه عمره دانشجویی

مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی (۱) (۱۰۳۷-۱۱۱۱ ق)

تحفه الزائر، تصحیح و تحقیق مؤسسه امام هادی (ع)، قم، پیام امام هادی (ع)، چاپ ۱،

۷۵۶+۱۴۴ ص، وزیری.

شابک: ۸-۰۵-۸۸۳۷-۹۶۴-۹۷۸

مجموعه ای از زیارات معصومین (ع) است که علامه مجلسی به زبان فارسی برای فارسی زبانان به رشته تحریر در آورده است. مؤلف در کتاب بحار الانوار خود به طور مفصل در جلد های صد و صد و یک و صد و دو به موضوع زیارت و زیارتنامه های معصومین پرداخته بود اما به دلیل حجم بسیار و تألیف آن به زبان عربی، استفاده از آن برای خوانندگان فارسی زبان مشکل بود، بنابراین کتاب تحفه الزائر را در حجم کم و به زبان فارسی تنظیم و تحریر کرد تا راهنمای زائران رسول خدا و دیگر امامان باشد. این کتاب دارای یک مقدمه و دوازده باب و یک خاتمه است. مؤلف در مقدمه کتاب آداب سفر را به طور مختصر ذکر کرده، و تفصیل بیشتر آن را به کتاب حلیه المتقین ارجاع داده است.

مجمع، محمدرضا (متولد)

آشنایی با آداب زیارت، با همکاری زهرا قریشی (۲)، تهران، انتشارات مجمع، چاپ ۱، ۳۰ ص، رقعی.

شابک: ۴-۱-۹۰۵۴۱-۶۰۰-۹۷۸

آشنایی با آداب زیارت و شناخت اماکن و ابنیه اسلامی ایران چون آرامگاه ها، زیارتگاه ها و امامزاده ها است.

ص: ۶۶۲

۱- علامه مجلسی؛ مجلسی ثانی؛ ملامحمدباقر مجلسی

۲- متولد ۱۳۴۹

محدثی، جواد (متولد ۱۳۳۲)

فرهنگ زیارت: اهداف، آثار، تاریخچه، مشروعیت، سازندگی و آداب زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۳۶۰ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۰-۰۶۰-۴

بررسی زیارت از جنبه های مختلف از جمله آداب آن است. ابعاد مورد بررسی قرار گرفته عبارت اند از: زیارت و فلسفه تربیتی آن؛ ابعاد اجتماعی، سیاسی و تاریخی زیارت؛ محتوای فرهنگی و اعتقادی؛ زیارت و موقعیت زائر و مکان مکان های زیارتی؛ و زیارت و آداب آن. بخشی از این مباحث به صورت سلسله مقالاتی در مجله پیام انقلاب و بخشی دیگر در قالب دو کتاب با عناوین زیارت و نیز کربلا کعبه دلها بیشتر منتشر شده است.

محمدبیگی، الیاس (متولد ۱۳۴۱)

آداب زیارت و سفر، قم، زائر، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۸۴ ص، پالتویی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۸۰-۰۰۵-۷

آموزه ها و تعالیم معصومین (ع) پیرامون اهمیت و جایگاه زیارت و سفر زیارتی و آداب سفر است. در بخش اول به جایگاه سفر در فرهنگ اهل بیت و آداب سفر کردن، استقبال از مسافر و آداب استقبال پرداخته شده است. سپس در خصوص نماز، دعا و ذکر سفر نکات و کلمات حکمت آمیزی نقل شده است. این دعاها در سلامتی مسافر و رسیدن به مقصد مؤثر است. در بخش سوم فضیلت سفر زیارتی و در بخش چهارم آداب زیارت بیان گردیده است.

مدرسی، تقی (متولد ۱۳۱۱)

آداب زیارت، تهران، نیلوفر، چاپ ۱، ۱۳۶۸، ۲۶۲ ص.

چاپ دیگر

تهران، نگاه، چاپ ۱، ۲۶۲ ص.

شابک: ۹۶۴-۳۵۱-۰۹۱-۳

ص: ۶۶۳

کامل مزارات اهل البيت (عليهم السلام) فی الطريق، قم، شجره طیبه، چاپ ۱، ق، ۴۶۸ ص، وزیری.

شابک: ۹-۵۹-۹۳۵۶-۹۶۴

مجموعه زیارت های معصومین (ع) است. متن زیارت همراه با توضیحاتی در پاورقی آمده است. علاوه بر متن زیارت ها، اطلاعاتی درباره زیارتگاه ها و مراقد و اماکن زیارتی آورده است.

مقدس، سعید (متولد ۱۳۵۸)

راه و رسم پابوسی: خلاصه کتاب در ضیافت ضریح اثر دکتر محمد بنی هاشمی، تهران، مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر، چاپ ۱، ۳۰۶ ص، وزیری.

شابک: ۵-۱۴۴-۵۳۹-۹۶۴-۹۷۸

عنوان دیگر: در ضیافت ضریح: پژوهشی درباره ی زیارت اهل بیت علیهم السلام.

کتاب حاضر برگزیده از کتاب در ضیافت ضریح: پژوهشی درباره ی زیارت اهل بیت علیهم السلام اثر محمد بنی هاشمی و به قلم سعید مقدس است.

مقدم، سید محمد تقی

آداب الزیاره، قم، مقدم، چاپ ۱، ۱۳۶۸، ۱۷۶ ص، جیبی.

مؤسسه الامام الهادی علیه السلام

موسوعه زیارات المعصومین علیهم السلام، قم، مؤسسه الامام الهادی علیه السلام، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۷ ج،

وزیری.

شابک: ۱-۸-۹۴۱۵۱-۹۶۴

بررسی جوانب مختلف زیارت است. این مجموعه که در نوع خود بی نظیر است، شامل زیارات معصومین علیهم السلام اعم از مطلقه، مخصوص، زیارات جامعه و ... در پنج جلد و دو جلد دیگر، یکی به فهارس فنی اختصاص یافته و دیگری مقدمه این مجموعه می باشد.

ص: ۶۶۴

زیارات هر کدام از معصومین علیهم السلام در باب های ذیل تدوین گردیده است:

۱- مختصر زندگی هر معصوم؛ ۲- فضل ... (مدینه، نجف، کربلاء، ...)؛ ۳- فضل موضع قبر؛ ۴- فضل زیارت؛ ۵- زمان های مستحب زیارت؛ ۶- آداب مستحب زیارت؛ ۷- کیفیت زیارت؛ ۸- آداب بعد از زیارت؛ ۹- وداع.

اولین مجلد با شماره صفر و ۵۰۲ صفحه مقدمه این موسوعه را تشکیل می دهد و حاوی مطالب ذیل است: مفهوم زیارت؛ بررسی زیارت در لغت و اصطلاح و کلمات بزرگان؛ هدف از زیارت؛ زیارت در قرآن و سنت؛ زیارت در سیره پیامبر اکرم (ص)؛ زیارت در سیره معصومین (ع)؛ آداب زیارات در روایات شیعه و اهل سنت؛ زیارات پیامبر (ص) در کتب اهل سنت و دعا در مرقد شریف حضرت (ص)؛ توسل به انبیا الهی و اولیا در کلام اهل سنت و اقوال و کتب روائی آنان؛ تبرک به آثار پیامبر (ص) در آثار اهل سنت؛ طرح برخی شبهات ابن تیمیه و طرفداران او درباره زیارت؛ لیستی از کتب زیارتی خطی.

جلد اول موسوعه زیارت های شش معصوم را که مرقد پاک شان در مدینه می باشد در خود جای داده است.

جلد دوم به زیارات امیر مومنان (ع) اختصاص داده شده و با زندگی نامه حضرت (ع) آغاز و سپس فضیلت نجف و کوفه از زبان معصومین (ع) ذکر شده است. روایات فضیلت مکان قبر شریف و فضیلت زیارت حضرت (ع)، زمان های مستحب برای زیارت، آداب زیارت که ۲۵ حدیث و سخن از علما را دربردارد، کیفیت زیارت که ۴۰ زیارت از حضرت امیر

مومنان (ع) اعم از زیارات مطلقه مخصوصه زیارات از راه دور- را در خود جای داده است، بخش صلوات حضرت (ع) و آداب پس از زیارت که به نمازها و ادعیه و وداع اختصاص یافته بخش های این باب می باشند.

جلد سوم به زیارات حضرت سیدالشهدا امام حسین (ع) اختصاص یافته است. این مجلد نیز با زندگی نامه حضرت (ع)، فضیلت کربلا و فضیلت تربت امام حسین (ع) شروع و درباره ویژگی های تربت امام (ع)، استشفا به تربت، فضیلت سجده بر آن و حرمت فروش آن، کام برداشتن نوزادان با

آن، تسبیح و ... نیز استخاره نزد مزار شریف حضرت (ع) ادامه یافته است.

جلد چهارم این مجموعه حاوی زیارات امام موسی بن جعفر (ع)، امام رضا (ع)، امام جواد (ع)، امام هادی (ع)، امام حسن عسکری (ع) و حضرت مهدی (ع) می باشد. و برای هر امام زندگی نامه، فضیلت مکان قبر، فضیلت زیارت، زمانهای مستحب برای زیارت، آداب زیارت، کیفیت زیارت، صلوات و آداب پس از زیارت، و کیفیت وداع ذکر گردیده است.

جلد پنجم حاوی زیارات جامعه معصومین (ع) است که بخش های فضیلت تربت قبور ائمه (ع)، زمان های مستحب برای زیارت و آداب زیارت، کیفیت زیارت بیست و سه زیارت از زیارت های جامعه، زیارت به نیابت را شامل می شود.

مجلد ششم فهرست های این موسوعه را تشکیل داده است. و به ترتیب؛ فهرست آیات قرآنی، فهرست نام های پیامبر (ص)، کنیه ها، القاب آن حضرت؛ فهرست اسما امیرمومنان (ع)، کنیه ها و صفات حضرت (ع)؛ فهرست نام های فاطمه زهرا (س)، کنیه، القاب و صفات حضرت (س)؛ همچنین فهرست های جداگانه برای نام های معصومین دیگر آمده است.

مؤسسه فرهنگی خدماتی ثامن الائمه (ع) اصفهان

زیارت چیست؟ زائر کیست؟، به کوشش واحد تحقیقات مؤسسه فرهنگی خدماتی، قم، مهر ثامن الائمه، چاپ ۱، ص ۳۶.

شابک: ۷-۰۸-۸۰۵۷-۹۶۴

بررسی آداب و رسوم اخلاقی و اجتماعی زیارت است.

مهدی پور، علی اکبر

نبراس الزائر فی زیاره الحائر، قم، رسالت، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۲۷۵ ص، وزیری، عربی.

شابک: ۲-۲۲-۶۸۳۸-۹۶۴-۹۷۸

چاپ دیگر

به کوشش مرکز الفردوس للثقافه والاعلام، قم، دلیل ما، چاپ ۱، ۲۷۵ ص، وزیری.

ص: ۶۶۶

مجموعه ای از زیارتنامه های متعلق به حضرت امام حسین (ع) به همراه روایاتی درباره فضایل آن حضرت و اهمیت زیارت او است. در باب اول آثار اخروی و دنیوی و آداب زیارت امام حسین، با نقل روایاتی از متون کهن بیان شده است. سپس مجموعه زیارات حسینی به دو بخش زیارات مطلق که به وقت معینی اختصاص ندارد و زیارات معین، تقسیم گردیده است. از جمله زیارات مطلق می توان به زیارت شهدا، وداع عباس بن علی و وداع شهدا و از زیارات معین به زیارت رجبیه، زیارت عاشورا، زیارت ناحیه مقدسه و زیارت روز عرفه و زیارت روز جمعه اشاره کرد. در باب چهارم کیفیت و آداب نماز خواندن در کنار قبر امام حسین (ع) و در خاتمه پاره ای از برکات تربت آن حضرت ذکر شده است.

نقدی، محمد

آنچه یک زائر باید بداند، قم، هجرت، چاپ ۲، ۱۳۸۳، ۱۲۷ ص، پالتویی.

بررسی آداب اخلاقی و احکام فقهی زیارت است.

نوری، حسین بن محمد تقی (۱) (۱۲۵۴-۱۳۲۰ ق)

آداب زیارت: چهل و سه نکته در آداب زیارت مشاهد مشرفه معصومان (ع)، تصحیح عبدالحسین طالعی (۲) و محمدحسین صفاخواه، تهران، ابرون، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۲۰۴ ص، رقعی.

عنوان اصلی: تحیه الزائر و بلغه المجاور.

عنوان دیگر: چهل و سه نکته در آداب زیارت مشاهد مشرفه معصومان (ع).

ص: ۶۶۷

۱- طبرسی نوری، حسین بن محمد تقی؛ محدث نوری، حسین بن محمد تقی؛ میرزا حسین نوری؛ نوری مازندرانی، حسین بن

محمد تقی

۲- متولد ۱۳۴۰

بخش اول کتاب، در ۱۱۴ صفحه به شرح زندگانی محدث نوری پرداخته است.

نیشابوری، عبدالحسین (متولد ۱۳۴۲)

ادب زیارت، معرفت زائر، قم، دلیل ما، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۱۶۸ ص، رقعی.

شابک: ۸-۴۱-۷۵۲۸-۹۶۴

عنوان دیگر: آداب زیارت با معرفت کربلا و حرم های مقدس اهل بیت علیهم السلام.

بررسی آداب و اعمال زیارت عتبات عالیات است. مؤلف با زبانی ساده و روان و با بهره گیری از منابع مهم حدیثی مانند بحارالانوار، وسائل الشیعه، تحفه الزائر، کامل الزیارات به شرح و تبیین آداب و اعمال زیارت حرم های اهل بیت پرداخته است.

واعظ جوادی، مرتضی (۱) (متولد ۱۳۳۷)

فلسفه زیارت و آیین آن، ویرایش علی اسلامی، قم، اسراء، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۲۵۵ ص، وزیری.

شابک:

۹۶۴-۵۹۸۴-۸۴-X

بررسی مستند و جامع درباره مفهوم زیارت و آیین و آداب این آموزه دینی است. نویسنده در صدد پرداختن به لایه های معنایی و فلسفی زیارت است و از اسرار عرفانی آن پرده برداری می کند. نویسنده سعی کرده به مقوله ارزش و نقش شایسته زیارت در تثبیت ارکان ایمانی و تحکیم پایه های معرفت دینی، پردازد و ساخت های نو و عرصه های تازه ای از این پدیده ارائه دهد و در این راستا اثر خود را در دو بخش به نگارش درآورده است. در بخش نخست به فلسفه زیارت اشاره شده و مفهوم و اهداف زیارت و راز ارتباط با اهل بیت بیان گردیده است. در

ص: ۶۶۸

بخش دوم این نوشتار، ویژگی سفر زیارتی و آداب و شرایط آن عرضه شده است.

هاشمی، سیدعلیرضا

سفرهای زیارتی در فرهنگ مردم، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۸، ۱۹۲ ص، پالتویی.

شابک: ۶-۱۷۸-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

بررسی آداب و فرهنگ مردم در سفرهای زیارتی است. مطالبی که در این

مجموعه گردآوری، شده بنابر فراخوان صدا و سیما، از دهه چهل به بعد، توسط مردم و از جای جای کشور به صدا و سیما ارسال شده و در برنامه های مختلف از آن استفاده شده است. مؤلف با مراجعه به آرشیو صدا و سیما آنها را گزینش و جمع آوری کرده و در این کتاب منتشر کرده است. مؤلف مطالب را در هفت فصل با عناوین: مقدمات سفر، بدرقه، چاووش و چاووش خوان، ملزومات و تدابیر سفر، پیشباز، باورها و عقاید و در نهایت ادبیات شفاهی عرضه کرده است.

هاشمی، سیدمحمدحسین

آداب الزیاره، تهران، لوح محفوظ، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۶۰ ص، رقی.

شابک: ۸-۰۸-۸۶۰۴-۹۶۴

ص: ۶۶۹

عبات عالیات

آقازاده، نجف (متولد ۱۳۲۱)

سجاده عشق، تبریز، نجف آقازاده، چاپ ۱، د+ ۴۴۴ ص.

شابک: ۲-۲۱۷-۳۳۰-۹۶۴

معرفی جنبه های زیارتگاه های اسلامی در عراق است. زیارت این اماکن باید همراه با آداب و رسوم اجتماعی باشد.

احمدپور، علی اکبر

شور عشق (۱): عبات، راهنمای زائران کربلا، قم، فلاح، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۱۶۸ ص، پالتویی.

شابک: ۶-۹۵-۷۲۰۸-۹۶۴-۹۷۸

معرفی اماکن مذهبی و زیارتی عراق و آداب زیارت در آنهاست. در این نوشتار ضمن ارائه مباحثی درباره موقعیت جغرافیایی عراق به وجود قبور ائمه اطهار در این کشور اشاره شده و فرازی از زندگانی و فضایل امام علی (ع)، امام حسین (ع)، عباس بن علی (ع)، امام هادی (ع)، امام جواد (ع)، امام موسی بن جعفر (ع) و امام زمان (عج) و نیز آداب و فضیلت زیارت ایشان بیان گردیده است. نگارنده همچنین مرثیه هایی در رثای شهدای کربلا و ائمه مدفون در عراق سروده و راهنمایی هایی در مورد شهرهای کربلا، نجف، سامرا، کاظمین، کوفه و اعمال مختلف مربوط به این شهرها را معرفی می کند.

اسدی، علی محمد (متولد ۱۳۴۲)

عبات عالیات: برنامه سفر، راهنمای اماکن، ادعیه و زیارات، تهران، مؤسسه

فرهنگی هنری ندای مهرآفرین، چاپ ۱، ۱۵۹ ص، جیبی.

عنوان روی جلد: نگاهی به عبات عالیات: نجف، کربلا، کاظمین، سامرا.

شابک: ۹-۰۸-۷۶۰۰-۹۶۴

ص: ۶۷۰

در حریم سالار عشق: عتبات عالیات عراق در یک نگاه، رشت، دهرسا، چاپ ۱، ۵۴ ص، رقی.

شابک: ۶-۲۵-۷۱۶۹-۹۶۴

راهنمایی زیارت اماکن متبرکه در کشور است. نویسنده نخست موقعیت جغرافیایی اماکن و کیفیت زیارت عتبات عالیات و سپس به معرفی شخصیت های این مراقد مثل حضرت علی (ع)، امام حسین (ع)، امام موسی کاظم (ع)، امام محمدتقی (ع)، امام علی نقی (ع) و امام حسن عسکری (ع) همراه با زیارت نامه های آنان می پردازد.

اصطهباناتی، محمد حسن

نور العین فی المشی الی زیاره قبر الحسین (ع)، قم، مولود کعبه، چاپ ۲، ۱۴۱۵ ق، ۶۲۴ ص، وزیری.

شابک: ۲-۴۸-۶۳۴۳-۹۶۴

چاپ دیگر

تهران، صدوق، چاپ ۱، ق، ۳۵۲ ص.

پژوهشی حدیثی درباره اهمیت و آداب زیارت امام حسین (ع) است. نویسنده بر اساس متون حدیثی شیعه نخست، تعداد زیادی از روایات را با سلسله اسناد آنها در ثواب زیارت امام حسین نقل و در برخی موارد به شرح کوتاه آنها می پردازد. مقام زائر امام حسین، فضیلت و اعمال زیارت امام حسین همراه زیارتنامه ها و دعاها متعدد در بخشهای بعدی کتاب

آمده است. کتاب در واقع شامل مجموعه ای از احادیث در ثواب، آداب زیارت حضرت امام حسین (ع) و زیارتنامه های معتبر درباره آن حضرت است.

امامی فر، جعفر (متولد ۱۳۴۸)

چهل گام تا عتبات: احادیث و نکاتی چند ویژه عتبات، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۱۴ ص، پالتویی.

شابک: ۹-۱۷۷-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

ص: ۶۷۱

مجموعه ای از برخی احادیث و نکات درباره جوانب مختلف عتبات عالیات عراق است. اطلاعات نویسنده ذیل پنج بخش با عناوین نجف اشرف، کوفه، کربلای معلی، کاظمین و سامراء و پندها آمده است. در پایان هر قسمت، اشعار مختصری درباره همان موضوع و در انتهای کتاب، غزلیات و پندهای مفید، آورده شده است.

امین، محمدعلی

سرچشمه فرات: راهنمای عتبات عالیات به همراه ادعیه و زیارات، قم، مدین، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۳۵۲ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۶۶۴۲-۴۵-۴

امینی، عبدالحسین (۱) (۱۲۸۱-۱۳۴۹)

ادب الزائر لمن یمم الحائر مع ملحق ادب الزائر فی آداب الزیارة للمشاهد المشرفه بنجف و الکاظمیه، به کوشش روح الله

ملکیان، قم، زلال کوثر، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۲۴۰ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۷۸۹۹-۱۳-۰

بررسی آداب و رسوم مراقده مطهر ائمه مدفون در عتبات عالیات است. علامه امینی در این کتاب به تبیین فلسفه زیارت خصوصاً زیارت امام حسین (ع) می پردازد و به جنبه های تربیتی و پرورشی زیارت اهمیت بیشتری می دهد. این رساله در سال ۱۳۶۲ قمری در نجف اشرف به چاپ رسیده است.

ادب زائر: آداب زیارت کربلای معلی همراه با آداب زیارت مشاهد مشرفه نجف، کاظمین، سامراء، ترجمه ی روح الله ملکیان، قم، انصاری، چاپ ۱، ۱۲۸ ص.

شابک: ۹۶۴-۶۹۲۵-۲۹-۴

ص: ۶۷۲

آداب کوی جانان: آداب زیارت حسینی، ترجمه، تحقیق و تعلیق محسن رجبی (۱)، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۵۱ ص،
رقعی.

شابک: ۶-۱۱۰-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

عنوان اصلی: ادب الزائر لمن یمم الحائر.

بررسی آداب زیارت مراقد مدفون در کربلا به همراه برخی ادعیه است. نویسنده در فصل اول با عنوان «جامی از صهبای غدیر»
سیره نویسنده کتاب ادب الزائر را از جنبه های عشق به قرآن و اهل بیت و نیز حضور سیاسی و اصلاحات دینی بررسی کرده
است.

مناسک کربلا: آداب زیارت حضرت سیدالشهداء (ع)، تدوین ترجمه ی عبدالحسین طالعی

، مسجد صاحب الامر تهران، واحد فرهنگی، تهران، آمه، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۹۶ ص، رقی.

شابک: ۰-۰۶-۶۰۶۱-۹۶۴

عنوان اصلی: ادب الزائر لمن یؤم الحائر.

بابازاده، علی اکبر (متولد ۱۳۳۴)

با من به کربلا، قم، دانش و ادب، چاپ ۱، ۴۱۴ ص، جیبی.

شابک: ۶-۴-۹۳۸۲۰-۹۶۴

بررسی اماکن زیارتی شهرهای نجف، کربلا، کوفه، کاظمین و سامراء است. نگارنده در بخش نخست، عناوینی را مورد توجه
قرار داده که برای هر زائر عتبات عالیات، دانستن آن ضروری است. در بخش های دوم تا ششم، تاریخ شهرهای زیارتی عراق
و فضیلت هر یک و شرح مزارها و زیارت ها آمده است. در بخش چهارم کتاب که مباحث مربوط به کربلا و امام حسین (ع)
آمده است، عناوین خاصی همچون فضیلت کربلا، تربت کربلا، زائرین کربلا، انواع زیارت امام حسین (ع) و شیوه زیارت نیز
مورد بررسی قرار گرفته است.

ص: ۶۷۳

دیار عاشقان: از نجف اشرف تا سامرا: منتخب زیارات و اعمال عتبات مقدس عالیات با شرحی بر سرزمین عراق، تهران، جمال الحق، چاپ ۱، ۳۸۳ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۵۶۷۱-۸۷-۶

بررسی تاریخیچه ی مختصری از شهر نجف اشرف، سپس مطالبی درباره

دیگر جنبه های اماکن است: اشارتی بر زندگی حضرت علی (ع)، آداب زیارت، زیارت حضرت آدم و نوح، وادی السلام، گذری بر زندگی هود نبی (ع)، گذری بر زندگی حضرت صالح نبی (ع)، اشارتی بر زندگی کمیل ابن زیاد، اعمال مخصوص مسجد کوفه، اعمال مخصوص سهله، مسجد صافی الصفا، مسجد زید، مقام امام عصر در نجف اشرف، مقام یونس نبی (ع)، کربلا، اشارتی بر زندگی امام حسین (ع)، آداب زیارت، اشارتی بر زندگی حضرت عباس (ع)، زیارت وداع آن حضرت، گذری کوتاه بر زندگی حر بن یزید ریاحی، کاظمین، اشارتی بر زندگانی امام موسی کاظم (ع)، اشارتی بر زندگی جواد الائمه (ع)، زیارت مخصوص امام موسی کاظم و امام جواد (ع)، مساجد معروف منطقه ی کاظمین و بغداد، سامرا، اشارتی بر زندگی امام هادی (ع)، اشارتی بر زندگی امام حسن عسکری (ع)، دعای عهد، دعای ندبه، مدائن، حله، بصره و شهر کفل. در بخش زیارات و ادعیه و مناجات نیز زیارت عاشورا، جامعه، جامعه ی کبیره، دعای کمیل، دعای سریع الاجابه و زیارت روزهای هفته به ترتیب ذکر شده است. مؤلف علاوه بر ارائه ی تصاویری از اماکن مقدسه، نقشه ی ابنیه را نیز در کتاب آورده است.

باقری، حسین (متولد ۱۳۴۲)

صراط الهدایه: راهنمای زائران عتبات عالیات، تهران، بنیاد قرآن و عترت، چاپ ۱، ن+ ۴۰۵ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۹۹۴۱-۰۱-۰

بررسی اماکن متبرک و مذهبی عراق، مشهور به عتبات عالیات، است. در

ص: ۶۷۴

کتاب حاضر که به منظور آشنایی زائران با زیارتگاه های اسلامی کشور عراق تدوین شده، نخست شرح مختصری از اوضاع عراق از لحاظ جغرافیایی، آب و هوایی، اقتصادی، تاریخی، و اجتماعی به دست داده شده و سپس آداب سفر و زیارت تشریح گردیده است. در ادامه نیز،

زیارتگاه های هر یک از شهرهای عراق شامل نجف اشرف، کوفه، کربلا، کاظمین، سامراء، و بغداد و مداین معرفی شده و زیارت نامه هایی در این خصوص فراهم آمده است.

بهتاش، یدالله (متولد)

همراه با زائرین کربلا (عتبات عالیات)، تهران، سبحان، چاپ ۱، ۳۷۶ ص، جیبی.

شابک: ۸-۹۹-۵۹۷۸-۹۶۴

بررسی آداب زیارت عتبات عالیات است.

تقدسی نیا، خسرو (متولد ۱۳۴۶)

ادعیه و آداب اماکن مقدسه عراق، قم، مؤسسه فرهنگی انتشاراتی ائمه (علیهم السلام)، چاپ ۱، ۵۳۸ ص.

شابک: ۷-۰۶-۶۶۷۰-۹۶۴

تقیان، حبیب الله (متولد ۱۳۴۸)

زمینی از جنس بهشت: شرح و فضیلت و اعمال اماکن مقدسه عراق، قم، حسنین (علیها السلام)، چاپ ۳، ۴۶۴ ص، جیبی.

شابک: ۶-۲۷-۸۲۶۲-۹۶۴

بررسی اماکن زیارتی عراق که در شهرهای کوفه، نجف اشرف، کربلا، کاظمین، و سامرا است، نیز فضیلت هر یک از اماکن و هم چنین، زیارت نامه های مخصوص هر یک که به همراه مطالبی در باب آداب سفر و آداب زیارت قبر پیامبر (ص) و ائمه (ع) فراهم آمده است.

ص: ۶۷۵

تنباکوئی، محمد (به کوشش)

آداب سفر کربلا- بانضمام زیارات و ادعیه عتبات مقدسه و معرفی اماکن متبرکه کربلا، نجف، کاظمین، سامرا و کوفه، اصفهان، بصائر، چاپ ۱، ۲۰۸ ص.

شابک: ۱-۵-۹۰۵۱۶-۹۶۴

جمعی از نویسندگان

ره توشه عتبات عالیات، تهران، نشر مشعر، چاپ ۲، ۱۳۸۵، ۵۰۳ ص، وزیری.

شابک: ۸-۵۰-۷۶۳۵-۹۶۴

مجموعه مقالاتی با موضوع زیارت و احکام و آداب آن و آشنایی با زیارتگاه های اسلامی است. این اثر با همکاری پانزده تن از فضلالی حوزه علمیه قم تدوین شده تا روحانیون کاروان های زیارتی و عموم زائران را در شناخت سرزمین عراق، کربلای معلی، نجف اشرف، کاظمین، سامرا، مراقد و آستان های مقدس امامزادگان و عارفان و عالمان بزرگ و مجاهدان تاریخ اسلام یاری دهد. پس از صفحات آغازین کتاب که به عناوین «زیارت، تجدید عهد با خط امامت»، «احکام فقهی سفر زیارتی عتبات» و «سیری در تاریخ و جغرافیای عراق» پرداخته شده، ادامه کتاب در شش فصل سامان یافته است: ۱- نجف اشرف ۲- کوفه ۳- کربلا ۴- کاظمین ۵- سامراء ۶- مدائن.

در زیرفصل های کتاب به شرح حال شش تن از ائمه معصومین به خاک سپرده شده در آن اماکن متبرکه پرداخته شده و درباره دیگر خفتگان در آن دیار مقدس از امامزادگان و عالمان بزرگ نیز این شیوه اعمال شده و به مختصری از شرح احوال آنان اشاره شده است.

جوهری، محمدرضا

آداب و پاداش و زیارت امام رضا علیه السلام از دیدگاه معصومین علیهم السلام، مشهد، خیرالبریه، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۹۶ ص، رقی.

شابک: ۴-۷-۹۴۵۱۳-۹۶۴

بررسی ابعاد مختلف زیارت حضرت امام رضا (ع) در مشهد مقدس

ص: ۶۷۶

است. نویسنده با استناد به برخی روایات و احادیث معصومین (ع) آداب و رسوم زیارت و نیز آثار زیارت این امام را بیان کرده است.

حجتی، محمدامین (متولد ۱۳۳۵)

راهنما و زیارتنامه کامل عتبات عالیات، قم، مهدی یار، چاپ ۱، ۱۳۸۴.

شابک: ۵-۸۴-۷۶۴۳-۹۶۴

حداد، حافظ

عجائب زیاره سیدالشهدا امام الحسین (ع)، قم، محلاتی، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۶۵۶ ص، وزیری، عربی.

شابک: ۲-۳۷-۷۴۵۵-۹۶۴

گزارشی از فضایل امام حسین و مضامین زیارت نامه های مربوط به ایشان و آداب و شرایط زیارت و شفاعت بخشی تربت کربلا و آثار و برکات آن در این کتاب آمده است. نویسنده زیارتنامه ها را به چند دسته تقسیم کرده و در هر مورد چندین متن را از منابع روایی شیعه نقل کرده است.

حداد، عصمت (متولد ۱۳۳۰)

تحفه ای به راهیان کربلا و عتبات، تهران، مکیال، چاپ ۱، ۱۷۶ ص.

شابک: ۴-۱۸-۷۹۵۳-۹۶۴-۹۷۸

بررسی آداب و رسوم زیارت و فلسفه و آثار آن است.

حسینی اصفهانی، مرتضی (متولد ۱۳۳۴)

زیارات امام حسین علیه السلام: دروس تعلیمی و تربیتی زیارت، قم، فرهنگ قرآن، چاپ ۱، ۱۹۱ ص.

شابک: ۳-۱۸-۷۵۵۷-۹۶۴

حسینی بهارانچی، سیدمحمد (متولد ۱۳۲۳)

عاشقان کربلا، اصفهان، نقش نگین، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۴۵۶ ص، جیبی.

شابک: ۴-۳۷-۲۶۱۶-۹۶۴-۹۷۸

بررسی آداب زیارت عتبات عالیات به همراه متن برخی زیارتنامه ها و شمّه ای از تاریخ اماکن مقدس این سرزمین است.

خادمی بهبهانی، غلامرضا (متولد ۱۳۱۵)

بوی خوش کربلا: راهنمای سفر به عتبات عالیات، تهران، تورنگ، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۲۱۶ ص، وزیری.

شابک: ۳-۸۱-۶۸۰۱-۹۶۴-۹۷۸

بررسی آداب و اعمال اماکن مقدس در شهرهای کاظمین، سامراء، نجف، کوفه و کربلا به همراه برخی تصاویر است.

درخشنده، محمد (متولد ۱۳۳۰)

زیارت عتبات عالیات از کربلا تا کربلای معلّی، ایلام، شرکت سیاحتی، زیارتی راه کربلا، چاپ ۱، ۶۰ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴

عنوان روی جلد: راهنمای زیارت عتبات عالیات از کربلا تا کربلای معلّی.

ذکاوت، محمدرضا (متولد ۱۳۴۹)

بر بال ملائک: زیارات و اعمال عتبات عالیات (نجف، کربلا، کاظمین، سامرا) به انضمام مقدمه ای بر امام شناسی و نقشه های اماکن متبرکه، قم، عصر ظهور، چاپ ۱، ۴۱۶ ص، جیبی.

شابک: ۴-۱-۹۲۱۰۸-۹۶۴

عنوان دیگر: امام شناسی، راهنمای زائرین و نقشه های اماکن متبرکه.

رضوی، جواد

راهنما و زیارت نامه زائرین عتبات عالیات، بوشهر، موعود اسلام، چاپ ۱، ۵۱۹ ص.

شابک: ۸-۷۸-۷۷۱۶-۹۶۴

ص: ۶۷۸

چاپ دیگر

قم، مهر امیرالمومنین علیه السلام، چاپ ۱، ۵۱۹ ص.

شابک:

X

۳۲ - ۸۱۷۳ - ۹۶۴

زیاندان، احمد

راهنمای زائر کربلا، ویرایش صدیقه کلانتر نیستانکی، اصفهان، بینش آزادگان، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۶۴ ص، رقعی.

شابک: ۲ - ۴۵ - ۷۷۲۲ - ۹۶۴ - ۹۷۸

بررسی تاریخی - جغرافیایی شهر کربلا و اماکن مقدس آن به همرا

زیارات مشاهد مشرفه است.

زیبائی، حسن

راههای توسل و اظهار محبت به امام علی علیه السلام، قم، رنگ آسمان، چاپ ۱، بی تا، ۶۱ ص، جیبی.

شابک: ۲ - ۲۹ - ۷۵۸۵ - ۹۶۴

سامعی، احمد (متولد ۱۳۳۹)

راهنمای زائرین در آداب زیارت عتبات عالیات عراق، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، شرکت چاپ و نشر بین الملل، چاپ ۶،

۱۳۸۸، ۳۴۴ ص، رقعی.

شابک: ۳ - ۵۳ - ۷۱۲۶ - ۹۶۴ - ۹۷۸

راهنمای زائرین در معرفی اماکن و آداب و رسوم عتبات عالیات کشور عراق است. هر یک از عتبات با این اطلاعات معرفی

شده است: متن عربی و ترجمه فارسی زیارت نامه، موقعیت جغرافیایی، ثواب خواندن زیارت نامه، اعمال و نمازها، و تصویری

از مکان مورد نظر.

سوری، حسین و سوری، محمد

چراغ کربلا: راهنمای عتبات عالیات عراق و دعاها و ذکرهای مجرب، قم، الذاکرین، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۱۶۸ ص، وزیری.

ص: ۶۷۹

گزارشی از آداب و ثواب زیارت اماکن مقدس عراق و موقعیت جغرافیایی آن است که در سه فصل بیان شده است. در فصل اول نشانی اماکن

زیارتی شهرهای مقدس نجف، کربلا، کاظمین و سامرا و دیگر شهرهای عراق آمده است. فصل دوم، منتخب مفاتیح الجنان است و شامل دعاها و زیارت هایی است که معمولاً ائمه معصوم به آنها سفارش کرده اند. در فصل سوم نیز ذکرها و ختمها و دعاهایی گردآوری شده است که به تعبیر نویسنده مجرب بوده است.

سهل آبادی، محمد (متولد ۱۳۳۹)

کلیات جامع عتبات عالیات و اماکن مقدسه عراق، مشهد، مؤسسه فرهنگی انتشاراتی خاتم، چاپ ۱، ۴۰۵ ص.

شابک: ۷-۲۰-۶۸۴۵-۹۶۴

شجاعی، حیدر (متولد ۱۳۴۵)

راهنمای عتبات مقدسه و اماکن باستانی عراق، تهران، مجمع علمی و فرهنگی مجد، زیر نظر سیدعباس حسینی نیک، چاپ ۱، ۱۰۳ ص، رقی.

شابک: ۰-۲۴-۶۱۵۳-۹۶۴

بررسی بقاع متبرکه، عتبات عالیات، مقبره ها و زیارتگاه هایی که در سرزمین عراق وجود دارد، است و به اختصار معرفی شده اند. در بخش هایی از کتاب، زیارت نامه ائمه همراه با ترجمه فارسی آن آمده است. در این کتاب خواننده علاوه بر آشنایی با بقاع متبرکه شهرهای بغداد، کاظمین، کربلا، نجف اشرف، کوفه، سامرا، بابل و بصره با موقعیت طبیعی و تاریخی آن ها نیز آشنا می شود.

شفیعی، علی اکبر (متولد ۱۳۴۲)

معراج الزائرین: راهنمای زائران کربلا و عتبات عالیات عراق، قم، مهدیه، چاپ ۱،

+۲۲۴ ص، جیبی.

شابک: ۳-۲۱-۷۲۶۲-۹۶۴

ص: ۶۸۰

زیارت عتبات عالیات عراق: آداب سفر و زیارت معصومین (ع): شامل: آثار و فوائد سفر، پاداش سفر زیارتی، آداب سفر، آداب عمومی زیارت، زیارت عتبات عالیات عراق، مشهد، سنبله، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۲۴۰ ص، رقعی.

شابک: ۰-۴۱۳-۳۹۲-۹۶۴

طالقانی، سیدامیرحسین

وصال یار: راهنمای زیارت اماکن متبرکه عراق، قم، نشر سابقون، چاپ ۸، ۱۳۸۷، ۴۹۶ ص، جیبی.

شابک: ۱-۱۰-۷۴۶۹-۹۶۴

بررسی برخی از اماکن مقدس واقع در عراق است. همچنین فضائل زیارت ائمه اطهار (ع)، اماکن متبرکه و شهرهای مقدسه از برخی کتب شیعه استخراج شده است. ادعیه، زیارات و اعمال اماکن متبرکه بخش دیگری از مطالب کتاب است.

عامری نیا، محمدباقر

با حسین (ع) تا عرش: شرح رابطه سلوکی با اباعبدالله الحسین (ع) بیان اسرار گریه، زیارت، تربت و لعنت بر قاتلان آن حضرت

، قم، راه سبز، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۲۳۱ ص، رقعی.

شابک: ۷-۸-۹۳۹۴۰-۹۶۴

بررسی راه های ایجاد رابطه سلوکی با امام حسین (ع) است. کتاب دارای یک مقدمه و چهار فصل است. در مقدمه تبیین جایگاه ارتباط سلوکی با اباعبدالله و اهمیت آن بررسی شده است. اسرار گریه بر اباعبدالله (ع) و دستورالعمل های آن؛ اسرار زیارت اباعبدالله (ع) و دستورالعمل های آن؛ اسرار تربت اباعبدالله (ع) و دستورالعمل های آن؛ اسرار لعنت بر کشندگان حسین (ع) و دستورالعمل های آن عناوین فصول چهارگانه کتاب هستند.

ص: ۶۸۱

عطایی خراسانی، علی اصغر (متولد ۱۳۱۸)

صراط عتبات عالیات: زیارتنامه کامل عتبات عالیات، آداب زیارت کربلا، کاظمین، نجف، سامراء، مشهد، شهداء الفضیله، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۳۲۰ ص.

شابک: ۹۶۴-۹۲۳۰۷-۶-۹

علاقه مند، محمدعلی (متولد ۱۳۴۲)

همسفر کربلا، مشهد، مؤسسه تحقیقاتی فرهنگی جلیل، چاپ ۱، ۲۹۶ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۷۵۹۴-۵۴-۲

مجموعه مطالبی درباره حضرت امام حسین (ع) است. در این مجموعه سعی شده ضمن معرفی شخصیت آن بزرگوار، برخی از آداب و رسوم زیارت مرقد مطهر ایشان و دیگر زیارتگاه های اسلامی کشور عراق نیز ذکر شود. این کتاب در قالب شش بخش تدوین شده است: فضایل قبله سوم؛ آداب سفر احکام مسافر؛ زیارت میعادگاه عاشقان راه ولایت؛

کاظمین، مرقد دو امام؛ کربلا، سجده گاه ملائک و در بخش آخر کلمات قصار و سخنان گهرباری از امام حسین (ع) آمده است.

فهیم کرمانی، مرتضی (متولد ۱۳۱۳)

عتبات: تاریخچه و آداب زیارت اماکن مقدسه عراق، قم، صحیفه خرد، چاپ ۱، ۳۸۴ ص، جیبی.

شابک: ۹۷۸-۸۶۳۵۹۶۴-۹۳-۵

معرفی اماکن زیارتی و مذهبی کشور عراق و آداب زیارت این اماکن به ویژه کربلا و نجف است. در نوشتار حاضر نخست اماکن زیارتی کشور عراق در بغداد، نجف، کوفه، کربلا، سامرا و کاظمین معرفی شده آنگاه مدفونین در این اماکن از اهل بیت پیامبر (ص) معرفی گردیده اند. در ادامه آداب زیارت معصومین در کربلا، نجف، کاظمین و سامرا به ویژه زیارت امیرالمؤمنین (ع) و امام حسین (ع) و زیارت نامه های آنان بیان شده و صحن ها، مقبره ها و سایر اوصاف اماکن مذهبی و بارگاه ملکوتی ائمه مدفون در کشور عراق توصیف می شود.

ص: ۶۸۲

قاضی عسکر، سیدعلی (متولد ۱۳۲۵)

آداب سفر و زیارت عتبات عالیات، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۲۱۵ ص، پالتویی.

شابک: ۷-۹۸-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

بررسی آداب سفر و زیارت مراقد مطهر ائمه (ع) در کشور عراق است. مؤلف پیشتر کتابی با عنوان آداب سفر حج نوشته است. اثر اخیر وی با الهام از همان اثر و استفاده از مشترکات آن تنظیم شده است. آداب زیارت امام حسین (ع) و دیگر پیشوایان مدفون در عراق در این کتاب اضافه شده است.

قلی پور، فرج الله (متولد ۱۳۴۴)

ارشاد الزائر راهنمای زائران عتبات عالیات معرفی اماکن، ادعیه، زیارات، اصفهان، مهرقائم، چاپ ۱، ۴۰۸ ص.

شابک: ۸-۲۵-۷۳۳۱-۹۶۴

کلاهدوزان، سیدابراهیم

سرزمین ماندگار: عتبات عالیات در آینه روایات، قم، پارسایان، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۵۲ ص، رقعی.

عنوان دیگر: عتبات عالیات در آینه روایات.

بررسی جوانب و ابعاد عتبات عالیات است. نویسنده در شش فصل علاوه بر توصیف عتبات عالیات عراق و معرفی اماکن مقدس شیعیان، آداب زیارت هر یک از این مشاهد مشرفه را با استفاده از احادیث و ادعیه ذکر می کند. همچنین اطلاعاتی از زندگی امامان و حوادث شهادت امام حسین (ع) و یارانش نقل شده است.

کلباسی اشتری، احمد

اول معرفت بعد زیارت: نجف، کربلا- کاظمین- سامرا، اصفهان، کانون پژوهش، چاپ ۱، ۹۳ ص، رقعی.

ص: ۶۸۳

شابک: ۵-۵۲-۶۰۱۷-۹۶۴

بررسی بعضی آداب، و اعمال زیارت مرقد مطهر امامان شیعه در نجف اشرف، کربلا، کاظمین و سامراست. نگارنده ابتدا فلسفه دعا، زیارت، گریه کردن و شرایط زیارت را بیان می نماید، سپس مراحل ورود به مرقد، و آداب زیارت مرقد پنج تن از ائمه (حضرت علی (ع)، حضرت امام

حسین (ع)، حضرت موسی بن جعفر (ع)، امام علی نقی (ع)، و امام حسن عسکری (ع)) را شرح می دهد.

کریمی، رضا

همراه ملائک: راهنمای سفر به عتبات عالیات، به همراه ادعیه و زیارات، قم، نسیم حیات، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۳۵۲ ص، جیبی.

شابک: ۳-۶۸-۷۱۵۱-۹۶۴

بررسی جنبه های مختلف عتبات عالیات عراق است. این نوشتار که به منظور آشنایی با سفر به عتبات عالیات فراهم شده حاوی آداب زیارت و ادعیه هر یک از مکان های زیارتی است.

لطیفی، حکیم (متولد ۱۳۴۵)

راهنمای زائرین کربلا و عتبات عالیات عراق، اردبیل، شیخ صفی الدین، چاپ ۱، ۲۵۲ ص.

شابک: ۴-۵۸-۶۸۲۲-۹۶۴

مبارکه، ابن الرضا ابراهیم

سلام و صلوات بر امام حسین (ع)، قم، عطر عترت، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۲۲۳ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۹۳۲۸۷-۰-X

مجموعه ای از احادیث و روایات درباره حضرت امام حسین (ع) است که ذیل چهارده فصل آمده است. متن عربی، ترجمه فارسی و نشانی احادیث در کتاب موجود است. این احادیث عمدتاً در باب این موضوعات نقل شده است: کیفیت رفتن به زیارت امام حسین (ع)؛ آداب زیارت امام حسین (ع)؛ فواید زیارت امام حسین (ع)؛ اجابت دعا سر قبر امام

ص: ۶۸۴

حسین (ع)؛ مجموعه دعاهایی که برای قرائت در کنار قبر امام حسین (ع)

نقل شده است؛ آثار ترک زیارت امام حسین (ع)؛ مراتب زائرین امام حسین (ع) و آثار تربت امام حسین (ع).

مجدد، علیرضا (متولد ۱۳۳۲)

چراغ هدایت، مشهد، آیین تربیت، چاپ ۱، و+ ۱۷۳ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۶۵۵۰-۳۱-۲

چاپ دیگر

مشهد، سنبله، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۴۰۴ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۷۹۹۳-۱۱-۰

معرفی زیارت گاه ها و اماکن مقدس کشور عراق و نیز اشاره ای گذرا بر بخشی از تاریخ زندگی و آداب زیارت ائمه معصومین (ع) است. برخی از عناوین مورد بحث عبارت اند از: مزار امام، مرکز عبادت و معرفت؛ فضیلت دفن در خاک نجف؛ نگاهی به زندگی امام حسین (ع)؛ اشاره ای بر زندگانی حضرت عباس (ع)؛ اشاره ای بر زندگی حضرت امیرالمومنین (ع).

مجیدی، رضا

راهنمای کربلا، یزد، بنیاد فرهنگی- پژوهشی ریحانه الرسول (ص)، واحد انتشارات، چاپ ۱، ۶۹ ص.

عنوان روی جلد: راهنمای کربلا و دیگر عتبات عالیات در عراق.

محقق، سیدمحمدتقی

تذکره کربلا، تهران، رجاء تهران، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۳۶۸ ص، جیبی.

تاریخ مختصری از اماکن مذهبی- زیارتی عراق به همراه تصاویر آن ها است. همچنین نقشه کشور عراق به همراه ادعیه و زیارت نامه های معروف و اشعاری در مدح و رثای اهل بیت (ع) آمده است.

مسلمی، محمدرضا (متولد ۱۳۴۲)

مصباح الزائر، قم، پاد اندیشه، چاپ ۱، ۱۶۰ ص.

شابک: ۹۶۴-۹۵۳۷-۰۴-X

عنوان روی جلد: مصباح الزائر مربوط به عتبات عالیات عراق.

معمار منتظرین، سعید

حدیث راه عشق: آداب زیارت عتبات عالیات، اصفهان، حدیث راه عشق، چاپ ۱، ۱۲۸ ص.

شابک: ۸-۳۵-۸۷۷۵-۹۶۴-۹۷۸

ملتجی، مهدی

راهنمای زیارت عتبات عالیات، تهران، اشرفی، چاپ ۱، ۴۱۶ ص، جیبی.

شابک: ۸-۴۹-۵۵۹۷-۹۶۴

مؤسسه فرهنگی شمس الضحی (به کوشش)

فانوس زائر در زیارت ائمه هده و شناخت عتبات عالیات نجف، کربلا، کاظمین و سامرا علی مشرفیها الف التحیه و الثناء، تهران، کتاب نیستان، چاپ ۱، ۳، ۵۶۵ ص، رقعی.

شابک: ۸-۵۲۱-۳۳۷-۹۶۴-۹۷۸

بررسی آداب سفر و زیارت اماکن متبرکه عراق مانند نجف، کربلا، کاظمین و سامرا است. فصل آخر کتاب نیز به زیارت های عمومی، اختصاص داده شده است.

مؤسسه فرهنگی - هنری فرهنگ منهای

راهنمای زائران کاروان مقام محمود: آداب و اعمال زیارت کربلا، معلا نجف اشرف کاظمین، سامرا و دیگر اماکن تبرکه عراق، قم، فرهنگ منهای، چاپ ۱، ۹۲ ص.

شابک: ۹-۰۴-۸۳۸۳-۹۶۴

میرزایی، فاطمه

زیارت از حرم تا حریم، تهران، نیک ملکی، چاپ ۱، ۱۰۶ ص، رقعی.

ص: ۶۸۶

شابک: ۶-۲-۹۵۶۱۲-۹۶۴

عنوان روی جلد: زیارت از حرم تا حریم: مجموعه سخنرانیهای سرکار خانم فاطمه لطفی آذر.

بررسی جوانب عتبات عالیات است. نگارنده با استناد به احادیث، آیات و اشعاری به بررسی این موارد پرداخته است: آداب زیارت، از جایگاه زیارت، طریق بهره مندی باطنی از زیارت، آداب ورود به حرم ائمه (ع) و توقف در آن؛ جایگاه خاص زیارت امام حسین (ع)؛ و بررسی محتوای زیارت نامه و مفاهیم موجود در آن.

وحیدی امین، محمدحسن (متولد ۱۳۴۴)

سرچشمه فرات: راهنمای عتبات عالیات به همراه ادعیه و زیارات، قم،

آثار امین، چاپ ۱، ۳۵۲ ص، جیبی.

شابک: ۶-۲-۹۶۸۷۱-۹۶۴

ورپشتی، عبدالغفار (متولد ۱۳۳۶)

سوز عشق در سفر کربلا: نگاهی نو از زائری دلسوخته به سوخته دلان کربلا، اصفهان، گلبن، چاپ ۱، ۱۷۵ ص، رقعی.

شابک: ۶-۱۶-۷۰۹۶-۹۶۴-X

عنوان دیگر: نگاهی نو از زائری دلسوخته به سوخته دلان کربلا

بررسی آداب زیارات عتبات عالیات است.

وفایی، محمدرضا (متولد ۱۳۳۳)

راهیان کربلا: عتبات عالیات کربلا- نجف- سامرا- کاظمین، قم، محمد وفایی، چاپ ۱، ۴۶۴ ص.

شابک: ۶-۸۳-۶۰۱۳-۹۶۴-X

ص: ۶۸۷

احمدی قمی، حسین

آداب و اعمال زیارتگاه ها در سوریه، قم، مسجد مقدس جمکران، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۲۸ ص، جیبی.

شابک: ۳-۱۲۲-۹۷۳-۹۶۴-۹۷۸

خوارزمی، غلامرضا (متولد ۱۳۲۴)

آداب سفر زیارت حضرت زینب (س) و رقیه (س)، تهران، زعیم، چاپ ۱، ۱۰۰ ص.

شابک: ۹-۲۱-۸۵۵۱-۹۶۴

عنوان دیگر: آداب سفر: دانستنی هایی از کشورهای سوریه و لبنان: زیارتنامه حضرت زینب کبری (س) و حضرت رقیه (س).

بررسی سفر و آداب اخلاقی سفر بیان شده، سپس اطلاعاتی درباره وضعیت سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و دینی کشور سوریه فراهم آمده است. زندگی نامه حضرت زینب (س)، کرامت های وجودی حضرت زینب (س) و دانش حضرت زینب (س) از دیگر مطالب این کتاب است. در صفحات پایانی دعای امام زمان (عج)، دعای فرج، زیارتنامه حضرت زینب کبری (س) و زیارتنامه حضرت رقیه خاتون (س) آمده است.

علوی، عادل (۱) (متولد ۱۹۵۵)

بهجه المؤمنین فی زیاره الطیبات و الطیبین، قم، مؤسسه الاسلامیه للتبلیغ و الارشاد، چاپ ۱،

ق/، ۱۲۸ ص، رقی.

شابک:

X

- ۱۸-۵۹۱۵-۹۶۴

عنوان دیگر: رساله بهجه المؤمنین فی زیاره الطیبات و الطیبین.

ص: ۶۸۸

عنوان روی جلد: بهجه المؤمنین فی زیاره الطیبات و الطیبین، مجموعه زیارات الاماکن المقدسه فی دمشق.

این مجموعه در آداب زیارت اماکن مقدس و زیارتی سوریه است.

کفاش، حمیدرضا (متولد ۱۳۴۰)

راهنمای سفر زائرین سوریه: همراه با قافله سالار عشق، تهران، عابد، چاپ ۱، ۸۸ ص.

شابک: ۹۶۴-۹۰۲۵۱-۸-۹

عنوان دیگر: همراه با قافله سالار عشق: راهنمای سفر زائرین سوریه.

معرفی زیارتگاه ها و اماکن مقدس کشور سوریه و نیز آداب سفر و آداب زیارات این اماکن است.

ص: ۶۸۹

آستان قدس رضوی، بنیاد پژوهشهای اسلامی

آداب زیاره امام (ع)، مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۸۰ ص، جیبی.

شابک: ۷-۶۵۷-۴۴۴-۹۶۴

ترجمه انگلیسی

ترجمه محمد لکنهاوزن و عظیم سرودلیر، مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۵۶ ص، پالتویی.

ترجمه عربی

ترجمه بنیاد پژوهشهای اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۴۸ ص، پالتویی.

ترجمه به اردو

ترجمه بشیر عالمی، مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۵۶ ص، پالتویی.

بررسی آداب زیارت هشتمین امام شیعیان و بیان ثواب آن و نیز اعمال ضروری هنگام شرفیابی زائران است. گزیده ای از زیارت های معتبر و احکام اسلامی در باب سفر و آداب آن از دیگر مطالب کتاب است.

فی رحاب الامام الروؤف علی بن موسی الرضا (ع)، مشهد، آستان قدس رضوی، بنیاد پژوهشهای اسلامی، چاپ ۲، ۱۳۸۸، ۱۸۰ ص، رقعی.

شابک: ۷-۲۵۶-۹۷۱-۹۶۴-۹۷۸

بررسی جنبه های زیارت امام هشتم (ع) است. این کتاب که به زبان عربی نوشته شده آداب و اعمال زیارت امام رضا (ع) را بیان کرده است. مطالب

در سه بخش عرضه شده است. در بخش اول گوشه هایی از زندگی و شخصیت امام رضا (ع)، در بخش دوم مطالبی درباره زیارت و به ویژه زیارت امام رضا (ع) و در بخش سوم توضیحاتی درباره برخی مشاهد مشرفه حرم رضوی آمده است.

ص: ۶۹۰

آقا جمال خوانساری، محمد بن حسین (۱) (درگذشت ۱۱۲۵ ق)

مزار، تألیف میرداماد، به کوشش رضا استادی، بی جا، دبیرخانه کنگره آقا حسین خوانساری، چاپ ۱، ۸۰+۱۱۶ ص.

بررسی آداب زیارت امام رضا (ع) است. این اثر، یکی از مهم ترین کتاب هایی است که عالمان بزرگ شیعه، درباره زیارات و آداب آن- به ویژه زیارت امام رضا (ع) به رشته تحریر در آورده اند. مؤلف، این اثر را در پاسخ به درخواست شاه سلطان حسین صفوی نوشته است. سلطان حسین که قصد زیارت امام رضا (ع) را داشت، از مؤلف خواست تا در کتابی، آداب زیارت آن حضرت را برای او به رشته تحریر در آورد. آقا جمال خوانساری این کتاب را به زبان فارسی نوشت و تمامی آیات و روایات و زیارات آن را به فارسی ترجمه کرد. مؤلف، از آوردن اسناد روایات خودداری کرده؛ زیرا کتاب برای استدلال و استفاده متخصصان نوشته نشده است.

ارشاد سرابی، اصغر

در آستان جانان، آداب زیارت و خدمت، مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی، چاپ ۱، ۸۸ ص.

شابک: ۵-۲۸۶-۴۴۴-۹۶۴

راهنمای زائران حرم رضوی است. نویسنده به زندگانی امام رضا (ع)، اوضاع اجتماعی و سیاسی عصر آن حضرت، تاریخ پیدایش و سیر تحولات آستان قدس رضوی، آشنایی با برخی القاب، اصطلاحات و مکان ها، آداب زیارت و مدایح و مناقب رضوی پرداخته است.

اکبری، محمود (متولد ۱۳۳۷)

ره توشه زیارت در زمینه دانستنی ها، آداب و احکام زیارت، قم، شهاب الیمین، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۱۲۰ ص، رقعی.

ص: ۶۹۱

۱- خوانساری، محمد بن حسین؛ خوانساری، جمال الدین؛ خوانساری، محمد بن آقا حسین

شابک: ۲-۲۳-۸۳۴۶-۹۶۴

مجموعه ای از دانستنی ها، آداب و احکام زیارت است که مؤلف به طور مختصر اما مفید به بیان مهم ترین آداب و احکام زیارت پرداخته است. نویسنده در فصل اول ذیل عنوان «کلیات زیارت» مواردی از قبیل مفهوم زیارت، زیارت در قرآن، زیارت در سنت نبوی، زیارت در نگاه و سیره شخصیت ها را بررسی کرده است. در فصل دوم ویژگی های زیارت همراه با معرفت بررسی شده است. در فصول دیگر توضیحاتی درباره زیارت امام رضا (ع) و حرم مقدس رضوی آمده است.

حداد، حافظ

عجائب زیاره الامام الرضا (علیه السلام)، مشهد، مکتبه الامام الرضا (ع)، چاپ ۱، ۱۳۸۵/۱۴۲۷ ق، ۲۲۴ ص، وزیری.

شابک: ۱-۰۶-۹۹۶۴-۹۶۴

این کتاب، افسست از روی چاپ بیروت، دارالمحججه البیضاء است.

چاپ دیگر

مشهد، ضامن آهو، ۱۳۸۴-۱۴۲۶ ق، ۲۲۴ ص، وزیری.

شابک: ۹-۲۸-۷۸۲۴-۹۶۴

حسینی، سیدمحمدعلی

النفحات المشهدیه فی الزیاره الرضویه، قم، نشر فقاہت، چاپ ۱، ۱۴۲۶ ق، ۲۱۰ ص، وزیری، عربی.

شابک: ۵-۰۲-۷۹۱۱-۹۶۴

بررسی جنبه های مختلف مزار و زیارت امام هشتم (ع) است. این کتاب به زبان عربی نگارش یافته و به تجزیه و تحلیل مسأله ی زیارت به ویژه زیارت امام رضا (ع) می پردازد. نویسنده با استفاده از منابع تاریخی و روایی ابتدا به شرح حال امام رضا (ع) از آغاز ولادت تا شهادت پرداخته و سپس به ذکر فضیلت زیارت آن حضرت اشاره نموده است. از جمله آداب زیارت را غسل کردن، حالت خشوع، قصد قربت و

ص: ۶۹۲

نماز زیارت ذکر کرده است. بخش دوم کتاب کرامات آن حضرت در شفای بیماران ناعلاج از جمله افراد مذکور و معلول و برآورده شدن نیاز و حاجت حاجت مندان است که مؤلف با نقل قصه‌هایی از افرادی که با توسل به آن حضرت به مراد خود رسیده‌اند به ذکر آنها پرداخته است.

حسینی قزوینی، محمد

فضایل و آداب زیارت امام رضا (ع)، قم، شمیم گل نرگس، چاپ ۱، ۷۲ ص.

شابک: ۷-۷۱-۲۷۵۴-۹۶۴-۹۷۸

خدایان آرنی، مهدی (متولد ۱۳۵۳)

الصحيح في فضل زیاره الرضویه، مشهد، بنیاد پژوهش‌های اسلامی، چاپ ۱، ۱۴۳۰ ق/ ۱۳۸۸، ۲۰۸ ص، وزیری.

شابک: ۰-۳۲۵-۹۷۱-۹۶۴-۹۷۸

این کتاب در خصوص احادیث رسیده در فضیلت زیارت حضرت رضا (ع) و بررسی آن از نظر رجالی و اسنادی و صحت و سقم روایاتی است که در باب فضایل زیارت در کتب روایی آمده است.

ترجمه فارسی

لذت دیدار آفتاب: فضیلت زیارت امام رضا (ع)، آران و بیدگل، یاران مهدی، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۸۰ ص.

شابک: ۴-۳-۹۰۸۶۶-۶۰۰-۹۷۸

خسروی، موسی

۵۳ داستان از کرامات حضرت رضا (ع): به انضمام زندگانی آن حضرت، راه و روش و سیر و سفر، آداب و اهمیت زیارت، مشهد، هاتف، چاپ ۵، ۲۶۴ ص، رقی.

شابک: ۸-۰۶۵-۴۸۴-۹۶۴

مجموعه‌ی چکیده‌های از کتاب زندگانی حضرت رضا (ع) از همین مؤلف به اضافهی مطالبی در آداب سیر و سفر و لوازم ضروری برای یک زائر مذهبی که به قصد تشریف به آستان حضرت ثامن الحجج می‌آید، است.

ص: ۶۹۳

سبحانی نسب، علی رضا (متولد ۱۳۴۴)

در حریم یار: ره توشه زائر مشهد مقدس، ویرایش ابراهیم احمدیان، قم، جمال، چاپ ۲، ۱۳۷۹، ۱۷۶ ص، رقعی.

شابک: ۹-۰۳-۷۲۳۲-۹۶۴

عنوان دیگر: ره توشه زائر مشهد مقدس.

عابدی، عین الله (متولد ۱۳۴۸)

سفر به قطعه ای از بهشت، قم، شهاب الدین، چاپ ۱، ۲۰۷ ص.

شابک: ۵-۰-۹۴۰۷۴-۹۶۴

بررسی آداب و رسوم زیارت امام رضا (ع) و نیز بیان برخی تحولات تاریخی مشهد مقدس است.

غلامی، هادی

کیفیت زیارت امام علی بن موسی الرضا علیه السلام، مشهد، طنین قلم، چاپ ۱، ۸۰ ص.

شابک: ۷-۸-۹۶۸۹-۹۶۴

بررسی آداب و رسوم زیارت امام رضا (ع) است.

غیاثی، سیدمحمدرضا

مصباح الزائرین در آداب زیارت حضرت امام رضا (ع)، قم، اعراف، چاپ ۱، ۱۳۷۷، ۱۹۹ ص، وزیری.

شابک: ۲-۴-۹۱۷۱۱-۹۶۴

بررسی فضیلت و کیفیت زیارت حضرت امام رضا (ع) است. در بخش پایانی کتاب نیز، احکام زیارت آمده است.

فلاح منش، علیرضا (متولد ۱۳۴۰)

در حریم رضوی، قم، برگ شقایق، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۲۷۲ ص، رقعی.

شابک: ۳-۴۰-۷۸۶۱-۹۶۴-۹۷۸

ص: ۶۹۴

شرحی کوتاه بر زندگی و فضایل و کرامات امام علی بن موسی الرضا (ع) و آداب زیارت بارگاه ملکوتی آن حضرت است. کتاب دارای دو بخش است: بخش اول به تعریف زیارت، زیارت از دیدگاه اهل سنت و ائمه و زندگی، ولایتعهدی و مبارزات علمی و سیاسی امام رضا اختصاص یافته و مطالبی در شأن و مقام امام و جایگاه ولایت، ولایت تکوینی و تشریحی آمده سپس ضمن بیان فضیلت و آداب زیارت امام رضا، در بخش دوم مجموعه ای از زیارات ویژه امام رضا و زیارتنامه های عمومی مانند

زیارت امین الله، زیارت جامعه کبیره، زیارت عاشورا و دعای توسل و زیارت وارث نقل و ترجمه شده است.

قرائتی، محسن (متولد ۱۳۲۴)

در رواق نور: آشنایی با زندگی امام رضا (ع) و آداب زیارت، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۴۸ ص، پالتویی.

شابک: ۷۵۴-۴۳۰-۹۶۴

بررسی مقام و منزلت امام رضا (ع) و کیفیت و آداب زیارت ایشان و نیز مطالبی درباره سفر و آداب و احکام آن است.

کریمی جهرمی، علی (۱) (متولد ۱۳۲۰)

آستان دوست: نگرشی بر آثار و آداب زیارت، به کوشش اداره امور فرهنگی آستان قدس رضوی، مشهد، مؤسسه انتشاراتی قدس رضوی، چاپ ۱، ۸۸ ص.

شابک: ۲۴-۲۷۸۴-۹۶۴-۹۷۸

بررسی آداب و رسوم زیارت امام رضا (ع) است. این کتاب شامل پنج فصل با عناوین: زیارت و اقسام آن؛ نقش زیارت؛ آثار و برکات آن؛ عنایات و کرامات حضرت رضا (ع)؛ آداب و شرایط زائر و زیارت نامه مختصر امام رضا (ع) است. در فصول مختلف کتاب مسائل گوناگونی همچون زیارت معصومین (ع) و تأثیرات آن، اثرات زیارت در آشنایی بیشتر و عمیق تر با امامان معصوم (ع)، ثواب زیارت قبور ائمه، آداب که زائران باید در هنگام

ص: ۶۹۵

زیارت حرم مطهر امام رضا (ع) رعایت کنند، دعا و نیایش های وارده و موضوعات مرتبط مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی (۱) (۱۰۳۷-۱۱۱۱ ق)

زیارت آفتاب: روایات در باب فضیلت و کیفیت زیارت امام رضا (علیه السلام)، ترجمه ی محمد اسکندری (۲)، تهران، آرام دل، چاپ ۱، ۹۴ ص، بیاضی.

شابک: ۹۶۴-۸۹۳۰-۴۲-۲

کتاب حاضر ترجمه بخش فضیلت زیارت امام رضا علیه السلام از جلد صدودوم بحارالانوار است.

مدرسی، علی اصغر

فی رحاب الامام الرضا (ع) نذنه عن حیاته، و کیفیه زیارته، تهران، دارمحبی الحسین (ع)، ق/، ۱۴۳ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۷۳۷۵-۱۵-۵

بررسی گوشه هایی از زندگی و سیره حضرت امام رضا (ع)، ویژگی های اخلاقی، نحوه رفتار با مامون، ولایت عهدی و نحوه شهادت ایشان است. بخشی از کتاب نیز به آداب و مراحل زیارت امام رضا (ع)، همچنین زیارت نامه ایشان اختصاص یافته است.

مغیثی پور سبزواری، علی اکبر (متولد ۱۳۳۷)

سفرنامه مشهد الرضا (ع)، قم، مهر امیرالمومنین (ع)، چاپ ۱، ۶۲ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۸۲۳۷-۰۹-۵

بررسی فضیلت زیارت ائمه، چگونگی زیارت، آداب زیارت و جایگاه امام رضا (ع) و کرامات او است. نیز بررسی اماکن مقدس و تاریخی و فرهنگی شهر مشهد است.

ص: ۶۹۶

۱- علامه مجلسی؛ مجلسی ثانی؛ ملا محمدباقر مجلسی

۲- متولد ۱۳۵۳

آدینه، احمد

بیداری زائر، اراک، نجابت، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۴۶ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴ - ۲۸۹۱ - ۴۷ - ۴

بررسی شبهات ایجاد شده توسط جریان وهابیت برای زائران بیت الله الحرام است. نویسنده پرسش ها و شبهاتی که معمولاً از طرف جریان وهابیت ایجاد می شود را گردآوری کرده و پاسخ هایی برای آنها تدوین کرده است. برخی از این موارد عبارت اند از: صلوات بر آل محمد، زیارت قبور، تبرک جستن به قبور، گریه و اقامه، مجالس عزاء، استغاثه و طلب شفاعت و ساختن بنا و گنبد بر روی قبور.

آل کاشف الغطاء، محمدحسین (۱) (۱۸۷۷-۱۹۵۴)

نگاهی به پندارهای وهابیت، ترجمه محمدحسین رحیمیان، قم، دفتر نشر الهادی، چاپ ۱، ۱۳۷۶، ۸۸ ص، رفعی.

شابک: ۹۶۴ - ۴۰۰ - ۰۰۹ - ۹

در این نوشتار برخی عقاید جریان وهابیت مثل دیدگاه آنان درباره ساختن و زیارت قبور مورد نقد و بررسی قرار گرفته است.

ص: ۶۹۷

التوسل عباده توحیدیه مع محاضرات الاستاذ الشيخ محمد سند، قم، سعید بن جبیر، چاپ ۱، ۱۴۲۶ ق، رقی، عربی.

شابک: ۸-۰۱-۸۷۹۳-۹۶۴

بررسی ماهیت توسل و راه های اثبات آن است. نویسنده با استفاده از قرآن و منابع روایی، ضمن اثبات توسل، به نقد شبهات مطرح شده در این باره پرداخته و ضمن بررسی آنها به رد آنها نیز پرداخته است. مؤلف با اشاره به مناسک حج، به توسل به مقام ابراهیم (ع) و سعی و صفا و مروه اشاره می کند و ضمن بیان توسل گناهکاران به پیامبر، به اثبات این مطلب می پردازد که مطلق اسناد فعل به مخلوقات و توسل به آنها شرک نیست و آنچه شرک است، نگاه استقلالی به آنهاست.

ابراهیمی، محمدحسین (متولد ۱۳۲۹)

تحلیلی نو بر عقاید وهابیان، قم، بوستان کتاب (دفتر تبلیغات اسلامی)، چاپ ۵، ۱۳۸۸، وزیری.

شابک: ۲-۰۲۷۵-۰۹-۹۶۴-۹۷۸

بررسی نگرش ها و بینشهای وهابیان درباره شیعه و ائمه معصومین (ع) است. نویسنده، عقاید وهابیان را با باورهای تشیع و اهل سنت سنجیده و کوشیده است عقاید اساسی آنان را به بحث بگذارد. در گفتارهای پنجم و ششم نویسنده به بررسی زیارت و احکام قبرها و مساجد، همچنین تبرک به آثار پیامبر از دیدگاه تشیع و وهابیت پرداخته است.

ابوعلی، حسین

الوهابیه جذورها التاريخیه ... مواقفها من المسلمین، قم، موسسه آلالبیت (ع) لاحیاء التراث، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۴۰ ص، رقی.

شابک: ۱-۵۱۵-۳۱۹-۹۶۴-۹۷۸

نقد و ردیه ای بر عقاید، عملکرد و اندیشه وهابیت است. وهابیت ریشه در تفکر سلفیان متعصبی مانند: ابن تیمیه، ابن قیم و ابن حنبل دارد که

ص: ۶۹۸

بسیاری از معارف عمیق اسلامی مانند: توسل، شفاعت و زیارت را به صرف مخالفت و تعارض ظاهری با دیگر مضامین قرآن رد کرده اند. سلفیان به دلیل تعصب و جزم گرایی به جسم انگاری خدا رو آورده و نتوانسته اند حقیقت این آیات را درک کنند. نویسنده پیدایش وهابیت و ارتباط آن با طرح استعماری انگلیس را بررسی می کند و عملکردها و انحرافات وهابیان و تعصبات کور آنها را در فهم مسائل اسلامی نشان می دهد. وهابیت با همه امت اسلامی دشمنی می ورزد و به خشونت و ترور متوسل می شود.

احمدی میانجی، علی (۱) (۱۳۰۴-۱۳۷۹)

التبرک، تهران، نشر مشعر، چاپ ۳، ۱۴۲۲ ق / ۱۳۸۰، ۳۸۸ ص، وزیری، عربی.

شابک: ۱- ۸۹-۶۲۹۳-۹۶۴

پاسخ گویی به پندار باطل کسانی است که تبرک جستن به آثار انبیا و صُلَحَا را، منافی و مباین با توحید پنداشته اند و آن را کفر و شرک و عبادت غیرخدا می دانند. کتاب حاضر در دو فصل با این عناوین سامان یافته است: فصل اول: تبرک به آثار پیامبر و صالحین شرک یا دلیلی بر ایمان؟!؛ فصل دوم: بحثی پیرامون بوسیدن حرم پیامبر

و ائمه (ع).

اختری، عباسعلی (متولد ۱۳۱۱)

زیارات ائمه و اولیا در مکتب اهل بیت علیهم السلام، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۹۶ ص، پالتویی.

شابک: ۴-۱۲۷-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

این نوشتار جهت پاسخ گویی به شبهات پیرامون زیارت ائمه (ع) و ارائه جایگاه صحیح زیارت به طور اختصار تنظیم شده است.

ص: ۶۹۹

۱- آیت الله احمدی میانجی؛ میانجی، علی

زالال هدایت: دست مایه ی حاجیان بیت الله الحرام برای پاسخگویی به شبهات وهابیت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۱۹۱ ص، پالتویی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۰-۱۴۷-۲

فروست: ره نامه راهیان حج؛

عنوان دیگر: دست مایه ی حاجیان بیت الله الحرام برای پاسخ گویی به شبهات وهابیت.

بررسی برخی شبهات که از سوی جریان وهابیت مطرح می شود، به همراه پاسخ آنها است. از جمله شبهاتی که در این کتاب پاسخ آنها داده شده موارد ذیل هستند: مهدویت، چرا شیعیان نمازهای پنجگانه را در سه نوبت می خوانند؟، چرا شیعیان بر تربت سجده می کنند؟، چرا شیعیان به در و دیوار حرم بوسه می زنند؟، شفاعت از دیدگاه شیعیان چه معنایی دارد؟، نظر شیعه نسبت به صحابه چیست

نسیم بیداری، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۲۰۲ ص، پالتویی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۰-۱۹۱-۵

بررسی عقاید وهابیت و مخالفت ماهوی آموزه های این جریان با عقاید اصیل اهل سنت و تشیع است. در این نوشتار، اختلافات آشکار بین وهابیت و اهل سنت به تصویر کشده شده و پاسخ وهابیان از متون علمای اهل سنت داده شده است. در بخش پایانی نیز عقاید وهابیت درباه زیارت و خواندن دعا و نماز کنار قبور به نقد کشیده شده است.

اسلامی، محسن

چهره حقیقی ابن تیمیه: پایه گذار افکار وهابیت، قم، فقاقت، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۸۰ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۹۱۸۰۷-۲-۹-۹

ص: ۷۰۰

بررسی زندگی ابن تیمیه و تناقضات موجود در آراء و نظریات وی به ویژه در مورد دعا و زیارت است. به نظر مؤلف ابن تیمیه در مسائل کلامی رعایت انصاف را نکرده و برای رسیدن به اهداف سیاسی - عقیدتی خود، در نقل بعضی از احادیث، صداقت و امانت به خرج نداده است. تناقضات آراء ابن تیمیه در توسل به پیامبر، زیارت قبور، جواز لعن یزید بن معاویه و عدم آن، صفات باری تعالی و اهل بیت، در این اثر آمده است. در پایان کتاب سخنان و نظرات بعضی از علماء درباره ابن تیمیه جمع آوری شده است.

افتخاری، عبدالرضا

نصیحتی الی شیخ الوهابیه: رد علی کتاب ابی بکر جابر الجزائیری، قم، موسسه ربیع القلوب الثقافیه للطباعه و النشر، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۳۲ ص، رقعی.

شابک: ۹-۴-۹۳۶۱۰-۹۶۴

این نوشتار به زبان عربی در پاسخ به شبهات " جابر جزایری " و برخی عقاید وهابیت نگاشته شده است. مطالب کتاب عمدتاً با استناد به آیات قرآن همراه است.

امین، سیدمحسن (۱۸۶۵-۱۹۵۲ م)

تاریخچه، نقد و بررسی عقائد و اعمال وهابی ها، ترجمه و نگارش سیدابراهیم سیدعلوی، تهران، موسسه انتشارات امیرکبیر، چاپ ۵، ۱۳۸۶، ۵۳۶ ص، وزیری.

شابک: ۲-۰۲۶۱-۰۰-۹۶۴

عنوان اصلی: کشف الارتیاب فی تباع محمد بن عبدالوهاب.

نقد و بررسی دیدگاهها و عقاید جریان وهابیت است. در این کتاب طی شش فصل این عناوین بررسی شده است: ۱. تاریخچه، حادثهها و رویدادها؛ ۲. اصول اساس در پاسخگویی به شبهات وهابیه؛ ۳. عقاید و پایههای مذهبی وهابیان؛ ۴. عقاید افراطی وهابیان؛ ۵. طرح مسائل مورد اختلاف میان وهابیه و دیگر مسلمانان و تحلیل و بررسی آنها؛ ۶. برخی از فتاوی وهابیان و بررسی آنها.

ص: ۷۰۱

الزیاره، به کوشش محمد الحسون، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، بی تا، ۲۶۳ ص، رقعی.

بررسی زیارت اهل بیت علیهم السلام و اصحاب و تابعین پیامبر (ص) است. نیز به مسأله انتقال جنازه اموات به اماکن غیر از محلّ وفات و بررسی استدلال مخالفان و اثبات نظر شیعه پرداخته است. تهیه کننده این

مجموعه، این دو مسأله را به خاطر اهمیت آنها، از الغدیر تفکیک و به صورت مستقل ارائه نموده است.

تبرک و توسل، تدوین و ترجمه جواد محدثی، قم، مرکز پژوهش های فارسی الغدیر، چاپ ۱، ۱۳۷۶، ۵۶ ص، پالتویی.

مجموعه ای برگرفته از دیدگاه ها و تحلیل های مرحوم علامه امینی در کتاب الغدیر و خلاصه شده بخش «زیاره مشاهد العتره الطاهره» جلد پنجم این کتاب است. موضوع این بخش درباره تبرک و توسل به ائمه اطهار (ع) است. تدوین کننده کتاب را در پنج بخش با عناوین: تبرک به قبور؛ انتقال جنازه به حرم ها؛ سابقه تاریخی نقل جنازه؛ نذر و نیاز، توسل به اهل بیت تنظیم کرده است.

ایرانی، حسین (متولد ۱۳۲۳)

زائر حریم یار: نقد ادبی وهابیان، قم، مسجد مقدس جمکران، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۵۲ ص، رقعی.

شابک: ۰-۱۳۶-۹۷۳-۹۶۴-۹۷۸

عنوان دیگر: نقد ادبی وهابیان.

بررسی ماهیت زیارت و آثار آن و بررسی سیره پیامبر اسلام (ص) درباره آن است. در این نوشتار سعی شده ادله جواز و استحباب زیارت با توجه به آیات و روایات نبوی و سیره آن حضرت بررسی شده و شبهات وهابیان مبنی بر تحریم زیارت قبور و شرک خواندن این عمل نقل و نقد

ص: ۷۰۲

گردد. نگارنده همچنین به تبیین مبانی شیعه در امر زیارت و معتقد بودن آنان به عبادت نکردن امامان معصوم (ع) در حین زیارت آنان پرداخته و حقیقت زیارت را تبرک جستن به آن ذوات مقدسه عنوان نموده است.

بابائی آریا، علی

آشنایی با پیشینه، مبانی و دیدگاه های جریان وهابی

، زیر نظر محمدتقی فخلعی، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۷۱ ص، پالتویی.

شابک: ۱- ۱۳۱- ۵۴۰- ۹۶۴- ۹۷۸

بررسی پیشینه وهابیت، و نقد عقاید آنان در موضوعات مختلف از جمله تبرک و زیارت قبور پیامبر (ص) و اهل بیت (ع) است.

بلاغی، محمدجواد (۱) (۱۸۶۴-۱۹۳۳ م)

الوهابیه وأصول الاعتقاد، به کوشش محمد علی حکیم، قم، نشر مشعر، بی تا، ۷۴ ص، جیبی.

پاسخی مستند به آیات و روایات، به «عبدالله بن بلهید» قاضی القضاة حجاز است. که بعضی مسائل مورد اعتقاد و عمل شیعه را زیر سؤال برده و بر اساس آن فتوا داده است. فصل های پنجگانه این کتاب به ترتیب عبارت اند از: توحید الله فی العباده، توحید الله فی الأفعال، البناء علی القبور، الصلاه عند القبور و إيقاد السُرج علیها، فی الذبائح والندور.

بهبهانی، سیدعبدالکریم

حکم البناء علی القبور فی الشریعه الاسلامیه، زیر نظر ابوالفضل اسلامی، تهران، مجمع جهانی اهل بیت (ع)، چاپ ۲، ۱۳۸۴، ۹۶ ص، پالتویی.

شابک: ۱- ۶۶- ۸۶۸۶- ۹۶۴

ص: ۷۰۳

۱- بلاغی، جواد؛ کاتب الهدی النجفی؛ محمدجواد البلاغی

بررسی ساختن قبور از جنبه فقهی و پاسخ به برخی شبهات جریان وهابیت در این باره است.

بیستونی، محمد (متولد ۱۳۳۷)

توسل و شفاعت از دیدگاه قرآن و روایات، به کوشش گروهی از محققان، تهران، بیان جوان، چاپ ۲، ۱۳۸۴، ۱۱۸ ص، جیبی.

شابک: ۵-۰۸-۸۳۹۹-۹۶۴

جعفری، یعقوب

بزرگداشت اولیای خدا، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۲، ۱۲۴ ص، رقعی.

شابک: ۱-۰۵۸-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

بررسی مشروعیت تکریم شخصیت ها است. نویسنده با استفاده از کتاب و سنت و با استناد به سخنان خدا و رسول (ص) و سیره صحابه و تابعین، مشروع و مطلوب بودن اعمالی از قبیل تبرک جویی و توسل و استمداد و زیارت قبور و یادآوری اولیای خدا، را به اثبات رسانده و نشان داده که این کارها هدفی جز اظهار دوستی با کسانی که خداوند دوستی آنها را لازم کرده است، ندارد و این رفتارها را نمودهایی از محبت و علاقه قلبی به آنها دانسته است.

حسینی زنجانی، سیدعزالدین (۱) (متولد ۱۳۰۰)

معیار شرک در قرآن، ترجمه ی ابوفضائل مجتهدی (۲)، قم، بوستان کتاب قم، چاپ ۲،

۱۳۸۶، ۱۸۴ ص، رقعی.

شابک: ۷-۵۵۵-

X ۵۴

- ۹۶۴-۹۷۸

ص: ۷۰۴

۱- آیت الله عزالدین زنجانی؛ حسینی موسوی، سیدعزالدین

۲- متولد ۱۳۰۸

مجموعه ای از بحث و گفتگو بین مؤلف و یکی از استادان دانشگاه در موضوع توسل و کمک طلبیدن و یاری جستن از ائمه معصومین (ع) است و تحقیق در این که: آیا این مسائل با مسئله توحید خداوند متعال منافات دارد و شرک محسوب می شود یا خیر؟ عده ای با اعتقاد به مشرک بودن شیعه به واسطه توسل به ائمه (ع) به نحو قابل توجهی در صدد تخریب چهره شیعیان برآمده اند. این کتاب، پژوهشی اجمالی در تاریخ پیدایش چنین طرز فکری است و مشروعیت توسل به پیامبر و ائمه (ع) را در مکتب شیعه مورد ارزیابی قرار می دهد. دشمنان اسلام، تمام فرق اسلامی اعم از شیعه و سنی را به دلیل تبرک جستن به بارگاه پیامبر (ص) مشرک می دانند. مؤلف به منظور رد چنین اتهامی به بررسی عقاید اهل سنت و جستجو در منابع حدیثی و کلامی آنان می پردازد. وی سپس به تبیین مفهوم شرک و ذکر مصادیق آن می پردازد. شرک و دعا در قرآن، شرک و دعا در سنت، ورود اذن در قرآن و روایات از دیگر موضوعات مورد بررسی نویسنده است. نویسنده مطالب کلامی و عقیدتی را با قلمی روان، شیوه ای جذاب و عمیق و با استناد به آیات و روایات ارائه می کند.

حسینی قزوینی، سیدمحمد

وهابیت از منظر عقل و شرع، قم، تحسین، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۳۰۴ ص، رقعی.

شابک: ۵-۹۰-۵۸۷۹-۹۶۴-۹۷۸

نقد و بررسی اتهامات و هابیت نسبت به عقاید شیعه و شناسایی این جریان فکری منحرف است. در این پژوهش به نقد و ارزیابی روحیه تکفیری فرقه و هابیت پرداخته شده و شکل گیری این فرقه در عالم اسلام و منشأ تفکرات تکفیری آنان مورد مطالعه تاریخی قرار می گیرد. نگارنده با توجه به ضرورت وحدت در میان مسلمانان جهان به آثار شوم اختلاف در

جهان اسلام اشاره کرده و وهابیت را فرقه ای خطرناک، تکفیری و با گرایش های سلفی معرفی کرده که مهم ترین ضربه ها را بخاطر تکفیر شیعیان به وحدت اسلامی می زنند و این مسأله ریشه در برداشت انحرافی آنان از امامت دارد. وی دیدگاه برخی از علما و مراجع تقلید را در مورد

ص: ۷۰۵

دیدگاه‌های تکفیری و هابیت نسبت مطرح کرده و به نقد مبانی فکری و دیدگاه‌های عقیدتی و فقهی بنیان‌گذاران و هابیت از جمله ابن تیمیه و محمد بن عبدالوهاب و کارنامه عملی و هابیان و دیدگاه‌های آنان در مورد توحید و شرک و زیارت می‌پردازد.

الحوثی، بدرالدین (۱)

زیاره القبور: شبهات و ردود، تهران، مجمع جهانی اهل بیت (ع)، چاپ ۱، ۱۴۱۸ ق، ۹۱ ص، رقی.

بررسی و نقد شبهات مختلفی درباره حرمت زیارت قبور، حرمت ساختن قبور، حرمت تبرک جستن به قبور، حرمت توسل به پیامبر (ص) و اهل بیت (ع) و ... است.

حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، امور روحانیون

آزموده‌ها (۲): نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج، تهران، بعثه مقام معظم رهبری، واحد آموزش امر روحانیون، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۸۴ ص، پالتویی.

عنوان دیگر: نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج.

فروست: آزموده‌ها ۲.

بررسی و نقد شبهات علیه عقاید شیعه از جمله زیارت است. در کتاب

ابتدا شرح وظایف و مسئولیت‌های روحانیون کاروان‌های حج بیان شده، سپس برخی شبهات علیه شیعیان نظیر: زیارت قبر پیغمبر و تبرک جستن از آن، خواندن نماز در کنار قبور و روشن کردن شمع بر سر قبر بیان شده و پاسخ داده شده است. نکاتی از مناسک حج و نماز در فقه تطبیقی و چند استفتاء عناوین بخش‌های پایانی کتاب هستند.

خرسان، سیدطالب

الإسلام السعودی الممسوخ، قم، مؤسسه النشر الإسلامی، چاپ ۱، ۱۴۰۹ ق،

ص: ۷۰۶

بررسی عقاید و دیدگاه های جریان وهابیت و نقد آنها است.

درخشان، عدنان

گل بی خار: آسیب شناسی کتب اهدایی وهابیان در ایام حج، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۰۲ ص، پالتویی.

شابک: ۳-۱۰۸-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

عنوان دیگر: آسیب شناسی کتب اهدایی وهابیان در ایام حج.

نقد کتاب هایی است که از جانب وهابی ها به زائران بیت الله الحرام اهدا می شود. نویسنده چهل عنوان از این کتب را برگزیده و طی پنج فصل با عناوین توحید، نبوت، میراث نبوی، امامت، مسلمانان، مورد نقادی قرار داده است.

دستگیر، منوچهر (متولد ۱۳۴۸)

توسل در پرتو قرآن و حدیث و نقدی بر کتاب باور راستین، سندج، انتشارات

کردستان، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۱۲۷ ص.

کتاب باور راستین نوشته محمود ابراهیمی، ترجمه کتاب عقیده المسلم محمد غزالی است.

بررسی عقاید شیعه در اثبات توسل و نیز عقاید وهابیت است. نویسنده، این کتاب را با هدف دفاع از توسل به اولیای الهی و قبور پیامبر (ص) و اهل بیت، و نقد و ردّ کتاب عقیده المسلم که مخالف با این موضوع است، نگاشته و توسل را با استناد به آموزه های قرآنی و سنت اسلامی امری مقبول جلوه می دهد. وی بعد از تعریف شرک و بیان رابطه آن با توسل، به موارد و شواهد تاریخی جواز این مسئله اشاره دارد و زیارت قبر پیامبر (ص) و نیز انواع توسل از دیدگاه قرآن و سنت را بررسی می کند. مراد واقعی از توسل، تفسیر آیه استعانت، تفاوت توسل به زندگان و مردگان و چگونگی حیات و آگاهی مردگان از مباحثی است که در این کتاب مختصر بدان اشاره شده است.

ص: ۷۰۷

فرقه وهابی و پاسخ به شبهات آنها، تهران، رهنمون، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۲۴۰ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۹۴۲۹۵-۶-۵

این نوشتار به بیان سیر فرقه وهابی و تجزیه و تحلیل عقاید این فرقه اختصاص دارد. بخش اول مشتمل است بر تاریخچه وهابگری از زمان ابن تیمیه حنبلی، پایه گذار این فرقه تا محمد بن عبدالوهاب نجدی که وهابیت از نام او گرفته شده است. بخش دوم ترجمه کتاب البراهین الجلیه فی رفع تشکیلات الوهابیه نوشته سیدمحمد حسن قزوینی است.

دهلان، سیداحمد زینی

فتنه وهابیت، ترجمه همایون همتی، قم، نشر مشعر، بی تا، ۷۱ صفحه، جیبی.

نقد یکی از عالمان نامدار اسلامی درباره آئین وهابیت است. مؤلف که از مفتی های مکه است، تلاش کرده برخی از اندیشه های بنیانگذار وهابیت را در نهایت فشرده گی و ایجاز در بوته نقد قرار دهد.

ذاکری، سیدمجتبی (۱)

(متولد ۱۳۱۳)

حج خانه خدا و مسأله وهابیت، قم، واریان، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۷۲ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۷۲-۱۰-۸

بررسی سه موضوع در نقد دیدگاه های وهابیت در زمینه ی حج است. موضوع بحث اول راجع به وحدت اسلامی است. موضوع بحث دوم درباره اهمیت حج است. در این بخش نخست کیفیت اعمال حج بررسی شده و در ادامه حج از دیدگاه فقه شیعه بررسی شده است. موضوع بحث سوم در رابطه با مسأله وهابیت است. تاریخ پیدایش، عقاید و جنایات وهابیت مباحث مطرح شده در این بخش هستند.

وحدت اسلامی به ضمیمه کتاب الحج، مشهد، آستان قدس رضوی، مؤسسه چاپ و انتشارات، چاپ ۱، ۱۸۴ ص، وزیری.

ص: ۷۰۸

بررسی جنبه های وحدت و زمینه های اتحاد مسلمانان در حج است. این نوشتار شامل سه بخش جداگانه است. در بخش اول تحت عنوان «مقدمه»، وضعیت رهبری در حکومت اسلامی بررسی شده است. «وحدت اسلامی»، عنوان بخش دوم کتاب است که در آن با بیان برخی شاخص ها مسلمانان واقعی را معرفی کرده و برخی دیدگاهها در باب وحدت اسلامی را نقد کرده است. اما در بخش سوم کتاب با عنوان «کتاب الحج»، کیفیت اعمال حج بیان شده و پس از آن دیدگاهها و عقاید جریان وهابیت مورد بررسی قرار گرفته است.

رضوانی، علی اصغر (متولد ۱۳۴۲)

ابن تیمیه مؤسس افکار وهابیت، قم، مسجد مقدس جمکران، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۲۰۸ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۹۷۳-۰۳۶-۲

نقدی بر شخصیت و افکار ابن تیمیه و تأثیرات منفی اوست. ابن تیمیه از عالمان سده هشتم قمری است که به دلیل سنت گرایی و تعصب در گرایش های دینی و مناظرات و جدلهایش همواره مورد طعن و رد عالمان معاصرش قرار می گرفت. نویسنده با بررسی تعدادی از آراء خاص او مانند تحریم زیارت قبور، تحریم استغاثه به غیر خدا، نسبت دادن جسمیت به خدا به نقد و رد آنها پرداخته و برخی تناقض های فکری او را نشان داده است. شرح حال ابن تیمیه، دشمنی این تیمیه با اهل بیت و دفاع ابن تیمیه از مخالفان اهل بیت عناوین سه گانه کتاب است. نویسنده تمام افکار وهابیت را که مأخوذ از ابن تیمیه است با ادله مختلف رد می کند.

توسل، قم، مسجد مقدس جمکران، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۵۸ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۹۷۳-۰۴۷-۸

فروست: سلسله مباحث شناخت وهابیان

بررسی مفهوم زیارت و جایگاه آن از نگاه وهابیت است. مؤلف با بهره گیری از آیات قرآن و احادیث اهل بیت و با استناد به مهم ترین کتب حدیثی اهل سنت به شرح این آموزه مهم دینی پرداخته است. این نوشتار

ص: ۷۰۹

در بیان ادله توسل و انواع و فلسفه آن است. نویسندگان مثال‌ها و مصداق‌هایی از توسل را در قرآن شناسایی می‌کند و به سیره پیامبر (ص) استناد می‌کند و ادله وهابیت و مبانی عقاید آنها در ردّ توسل را، نقد می‌نماید. به نظر نویسندگان منع توسل، بدعتی است که از سوی امویان پایه‌گذاری شد و وهابیت در قرن حاضر روش امویان را احیا نمودند.

زیارت قبور، قم، مسجد مقدس جمکران، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۷۲ ص، رقی.

شابک: ۸-۰۵-۹۷۳-۹۶۴

فروست: سلسله مباحث شناخت وهابیت.

مجموعه روایات و منقولاتی در اثبات مشروعیت زیارت قبور و آداب آن است. هدف نویسندگان نقد عقاید وهابیت و ردّ ادعاهای آنهاست. عناوین کتاب شامل زیارت قبور، حکم طواف بر قبور اولیا، بنای قبور و بنای مسجد و روشن کردن چراغ بر قبور اولیا می‌باشد. هر کدام از این بحث‌ها، با ادله قرآنی و روایی متعددی و با نقل از متون اهل سنت اثبات شده و شواهد زیادی بر مشروعیت زیارت و بنا ساختن بر قبور ارایه شده است. در بخشی از کتاب گفته‌های عالمان وهابی از وجوه متعدد نقد می‌شود. نتیجه بحث‌ها این است که قاطبه و عموم عالمان اهل سنت همانند شیعه، زیارت قبور را جایز می‌دانند و ادله مختلفی بر این مدعا دارند. فقط وهابیان به اشتباه و انحراف افتاده و به مانند عموم عمل نمی‌کنند.

سلفی‌گری (وهابیت) و پاسخ به شبهات، قم، مسجد مقدس جمکران، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۶۹۶ ص، وزیری.

شابک:

X-۴۹-۸۴۸۴-۹۶۴

بررسی تاریخ و عقاید فرقه ضالّه وهابیت به عنوان تفکری انحصارطلبانه، به ویژه نقد آراء وهابیت در زمینه زیارت و توسل است. سلفیه می‌گویند: بیاید با کنار گذاشتن همه مذاهب به سوی یگانه شدن رویم، ولی با دستی دیگر، شمشیر تکفیر را کشیده و با حذف دیگران از جامعه اسلامی، و راندن آنان به جمع کفار، جامعه را به چند دستگی می‌کشاند. این فرقه با ابن تیمیه گسترش یافت و با محمدبن عبدالوهاب، جان دوباره گرفت. این

ص: ۷۱۰

کتاب، در صدد است با بررسی تاریخ پیدایش این تفکر، تمام ابعاد و عقاید این فرقه را بازخوانی کند و به پرسشها و شبهات القا شده از سوی آنان پاسخی فراخور دهد. تاریخ سلفی گری، صفات الاهی از دیدگاه

وهابیت، مبانی اعتقادی و هابیت، فتاوا و آرای وهابیان، عنوان مطالب و سرفصل های این کتاب است.

مبانی اعتقادی و هابیت، قم، مسجد مقدس جمکران، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۸۲ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۹۷۳-۰۳۸-۹

فروست: سلسله مباحث شناخت وهابیان

نقدی بر عقاید و هابیت به ویژه در زمینه زیارت و توسل بر اساس متون و منابع فکری آنها است. وهابیت عمدتاً در اصل توحید با دیگر مسلمانان مشکل دارند. نویسنده با تشریح اقسام توحید، مفهوم توحید، شرک و انواع آن، ایمان و کفر، حیات برزخی، غلو و شفاعت و توسل و زیارت از دیدگاه و هابیت، همه نظریات و هابیت در این مقوله ها را نقد و رد نموده است.

مرجعیت دینی اهل بیت (ع) و پاسخ به شبهات، قم، مسجد مقدس جمکران، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۶۵۰ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۸۴۸۴-۹۴-۵

بررسی آیات و روایات در مدح و منقبت اهل بیت (ع) و اثبات مشروعیت و دفاع از آنها است. آیاتی مانند آیه تطهیر، آیه اعتصام، آیه صادقین و روایاتی مانند حدیث ثقلین و حدیث سفینه را از مصادر متعدد نقل می کند. سپس فضایل هر یک از امامان را از دیدگاه اهل سنت نقل می نماید. همه این بحث ها مقدمه پاسخ دادن به شبهات و هابیت در توسل و شفاعت و زیارت قبور است. نویسنده شبهات مربوط به اهل بیت (ع) را جواب می دهد و نظریه اهل سنت در مرجعیت دینی صحابه را زیر سؤال می برد.

موارد شرک نزد وهابیان، قم، مسجد مقدس جمکران، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۱۶ ص، رقعی.

گزارش نقادانه و مختصر است از عقاید وهابیان درباره تبرک، شفاعت،

ص: ۷۱۱

توسل و استغاثه به ارواح اولیا، قسم، نذر و ذبح برای غیر خدا و نماز و دعا کنار قبر اولیای الهی. نویسنده دلایل و مستندات وهابیت را نقد می کند و نتیجه می گیرد عقاید آنها سند قرآنی و روایی ندارد. وهابیت افکار خود را از این تیمیه عالم متعصب اهل سنت می گیرند و معمولاً با عموم مسلمانان مخصوصاً شیعیان ضدیت دارند. آنها چهره ای خشن از اسلام ارائه می دهند و خود رفتاری خشن و ظاهراً متحجر دارند. مبانی این عقاید و رفتارها در این کتاب نقد و رد شده است.

وهابیان را بهتر بشناسیم، قم، دلیل ما، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۳۱۶ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۹۷-۴۱۰-۷

شناخت آراء و عقاید وهابیان و چگونگی پیدایی این فرقه، موضوع پژوهش گفتار حاضر است. نگارنده در آغاز راجع به سلسله تاریخی پیدایش افکار وهابیان سخن رانده و به این موضوع اشاره می کند که آراء و افکار وهابیان از دانشمندی به نام تقی الدین احمد بن عبدالحلیم معروف به «ابن تیمیه» ریشه و مایه گرفته است و یکی از شاگردان مهم او مروج اندیشه های وهابیان به شمار می رود. ابن تیمیه آرا و نظریات اعتقادی، کلامی و فقهی خاصی داشت و در میان مسلمانان جایگاهی نیافت. مؤلف سپس به معرفی شرح حال محمد بن عبدالوهاب بنیانگذار سلسله وهابیان پرداخته و به چگونگی ظهور آنان در عصر جدید اشاره نموده و نمونه هایی از خشونت این فرقه را یک به یک بر می شمارد که کشتار شیعیان کربلا یکی از آنهاست. پیشگویی پیامبر (ص) از ظهور وهابیان، پیدایش جریانی مخالف با تندروی های وهابیان در حجاز از دیگر مباحثی است که از نگاه خوانندگان می گذرد. نگارنده شخصیت های شاخص و برجسته این جریان جدید را هم به اجمال در این نوشتار معرفی کرده است. وی مبانی اعتقادی وهابیت را ذیل عناوین فرعی دیگری با عنوان میزان در توحید و شرک، ایمان و کفر، حیات برزخی، سنت و بدعت، توسل، تبرک، شفاعت و استغاثه با ارواح اولیاء به تفصیل تشریح می نماید.

او در پایان، در باب زیارت قبور و مراسم و تشریفات آن با استناد به فتاوی وهابیان سخن می گوید. در تمامی موارد ذکر شده، آراء و نظریات

ص: ۷۱۲

فرقه وهابیان با سایر مسلمین تفاوت های زیادی وجود دارد که نویسنده به گونه ای شیوا و روشن به تبیین آنها پرداخته است.

وهابیت از دیدگاه اهل سنت، قم، دلیل ما، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۲۴۸ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۹۷-۴۸-۴

آشنایی با افکار و عقاید وهابیان و دیدگاه علمای اهل سنت درباره این فرقه افراطی است. در این نوشتار ابتدا به پیدایش فرقه وهابیت و گسترش آن اشاره شده و مؤسس اصلی تفکرات وهابی ابن تیمیه حرانی شمرده شده است. آنگاه دیدگاه علمای مطرح اهل سنت مانند علمای شافعی مذهب، علمای مشهور حنفی، مالکی و حنبلی درباره ابن تیمیه و افکار افراطی و ضد شیعی او مطرح شده و شخصیت ابن تیمیه مورد نقد و ارزیابی این عالمان قرار گرفته است. سپس به بررسی شخصیت محمدبن عبدالوهاب احیاگر مجدد تفکرات وهابیت پرداخته شده و دیدگاه علمای معاصر اهل سنت درباره او و تفکرات او منعکس گردیده است. نگارنده معتقد است وهابیان با عقاید اهل سنت مخالفند و فتاوی عجیب و غریب فقهی و اعتقادی آنان با دیدگاه های فقهی و اعتقادی اهل سنت در تضاد است و این تفکرات نوعی بدعت و افراطی گری از نظر اهل سنت محسوب می گردد.

رضوانی، علی اصغر و سقاف، حسن

سلفی گری وهابی: چالشی در اندیشه های بنیادین و ریشه های تاریخی، ترجمه حمیدرضا آژیر، مشهد، آستان قدس رضوی، بنیاد پژوهشهای اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۲۲۴ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۷۱-۲۴۳-۷

تاریخ پرفراز و نشیب اسلام شاهد جریانات متعددی است که به نحوی درصدد ضربه زدن به آن بوده است. یکی از این اقدامات ظهور فرقه هایی با دیدگاهی دور از مبانی اسلام است. فرقه «وهابیت» با پایه گذاری «محمد بن عبدالوهاب» در عربستان یکی از این فرقه ها است. از عقاید این فرقه می توان به تحریم ساختن ضریح و گنبد و ساختمان بر مقبره

ص: ۷۱۳

انبیاء و امامان، تحریم زیارت قبور پیامبران و صالحان و دیگر مؤمنان، جایزندانستن توسل به اولیای خدا و درخواست شفاعت، به رسمیت نشناختن هیچ یک از فرق اسلامی و تکفیر آنها و ... نام برد.

روحانی، سیدمحمدکاظم (متولد ۱۳۴۴)

شفاعت و توسل، تنظیم و نظارت: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، معاونت آموزش و تبلیغ نهاد مقام معظم رهبری در دانشگاهها، قم، دفتر نشر معارف، چاپ ۸، ۱۳۸۶، ۸۸ ص، رقی. رقی.

شابک: ۸-۲۱-۸۵۲۳-۹۶۴-۹۷۸

بررسی شفاعت و توسل بر اساس دیدگاه های شیعه و نقد رفتار وهابیون است. این نوشتار بخشی از پرسش های دانشجویی درباره شفاعت و توسل است.

زارعی سبزواری، عباسعلی (متولد ۱۳۴۸)

در پرتو شریعت- پاسخ به شبهات وهابیت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۳۸۴ ص، وزیری.

شابک: ۶-۰۷۹-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

نقادی اهم شبهات وهابیت علیه شیعه است. مواردی مثل این موضوعات نقادی شده است: زیارت قبور، ایجاد گنبد و بارگاه روی قبرها، دعا و نماز در کنار قبرها و مشاهد مشرفه، ازدواج موقت، نام گذاری فرزندان به نام عبدالنبی و مانند آن، شهادت به ولایت علی (ع) در اذان و اقامه، توسل به اولیای الهی.

زیارت در نگاه شریعت: پاسخ به شبهات وهابیت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۶۸ ص، پالتویی.

شابک: ۱-۱۰۲-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

عنوان دیگر: در پرتو شریعت: زیارت در نگاه شریعت.

قسمتی از کتاب در پرتو شریعت از همین نویسنده است که در پاسخ به شبهات وهابیت به رشته تحریر درآمده است. در این نوشته، اهم شبهاتی

ص: ۷۱۴

که از سوی وهابیت پیرامون زیارت و زیارت قبور وارد شده پاسخ داده شده است.

الزهاوی، جمیل صدقی

الفجر الصادق فی الرد علی الفرقة الوهابیه المارقه، قم، درالهدی، چاپ ۱، ۱۱۲ ص، رقعی.

شابک: ۰-۷۷-۸۲۲۲-۹۶۴

تحلیل و بررسی بررسی افکار و عقاید جریان وهابیت است. مولف این موضوعات مورد بحث و بررسی قرار داده است: وهابیت و منشأ آن، وهابیت و موضوع طغیان آن، عقیده وهابیت، بیان بطلان وهابیت، جسمیت خدا با حکم وهابیت، وهابیت و رد عقل، وهابیت و نفی اجماع و قیاس، تکفیر مقلدین مجتهدین توسط وهابیت، وهابیت و تکفیر مسلمانان، نفی توسل به برگزیدگان خدا توسط وهابیت، تکفیر وهابیت کسی را که یا رسول الله می گوید و قبور بزرگان دین را زیارت می کند.

سبحانی تبریزی، جعفر (۱)

(متولد ۱۳۰۸)

آیین وهابیت، قم، دفتر انتشارات اسلامی حوزه علمیه قم، چاپ ۹، ۱۳۷۸، ۳۸۳ ص، رقعی.

شابک: ۶-۱۶۶-۴۷۰-۹۶۴

چاپ های دیگر

به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، ۱۳۷۵، ۳۶۷ ص، رقعی.

تهران، سعادت، چاپ ۱، ۲۲۴ ص.

قم، دار القرآن کریم، چاپ ۱، ۳۵۶ ص.

بررسی دیدگاه های وهابیت به ویژه شبهات وهابیون در عرصه ی زیارت و توسل است. در این اثر پس از طرح کلیات مسائل

مورد اختلاف وهابیون

ص: ۷۱۵

۱- آیت الله سبحانی؛ سبحانی، جعفر

با سایر مذاهب اسلامی، با استفاده از کتاب و سنت به تبیین نظریه شیعه پرداخته است. وی پس از بیان کوتاهی از زندگانی شیخ محمد بن عبد الوهاب نجدی بنیانگذار مسلک وهابیت، موضوعاتی همچون تعمیر قبور اولیاء خدا، مسجدسازی در کنار قبور صالحان، زیارت قبور مؤمنان و برگزاری نماز و دعا نزد قبور اولیاء، توسل به اولیاء الهی، بزرگداشت روزهای تولد یا وفات اولیاء خدا، اعتقاد به سلطه غیبی در طلب شفاعت از اولیاء خدا، نذر بر اهل قبور و سوگند به غیر خدا را مورد بحث قرار داده است.

التوحید و الشرك فی القرآن الکریم، تهران، اسوه، چاپ ۲، ۱۴۱۸ ق، ۲۱۹ ص، عربی.

بررسی ابعاد توحید در عبادت و دفاع از عقاید شیعه در عرصه ی زیارت و توسل است. کتاب با هدف پاسخ به نقدهای وهابیان بر شیعه نگاشته شده است. مستندات نویسنده عمدتاً آیات قرآن، روایات تاریخی و

احادیث شیعه امامیه و اهل سنت می باشد. وی پس از ارائه تعریفی از مفهوم ایمان و کفر، اقسام و مراتب توحید را مورد بررسی قرار داده و به بیان عناصر تشکیل دهنده عبادت پرداخته است. از دیدگاه نویسنده، عبادت خداوند هیچ منافاتی با زیارت قبور انبیا و ائمه و توسل به آنان ندارد و ساختن آرامگاه و گریه بر اموات و سوگند دادن خداوند به اولیاء الهی، هیچکدام از مصادیق شرک نمی باشند.

الزیاره فی الکتاب و السنه: تحلیل لمفهوم الزیاره و آثارها و احکامها، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۴۱۶ ق / ۱۳۷۴، ۸۸ ص، رقی.

فروست: علی مائده العقیده-

بررسی جنبه های مختلف زیارت و توسل است. در این نوشتار مطالبی درباره فلسفه زیارت، زیارت قبور در قرآن و روایات، زیارت پیامبر (ص) در آیات روایت معصومین و برخی شبهات وارد شده پیرامون زیارت حضرت رسول (ص) بیان شده است.

العباده حدّها و مفهومها، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۴۱۶ ق، ۶۴ ص، جیبی.

بررسی ابعاد عبادت است. عبادت عملی است که باید از روی خلوص و برای تقرّب به پروردگار جهانیان انجام پذیرد، ولی گاهی بعضی اعمال

ص: ۷۱۶

مانند بوسیدن ضریح پیامبران و امامان (علیهم السلام) که شیعه از روی علاقه انجام می دهد از سوی بعضی از مسلمانان عبادت غیر خدا و شرک تلقی می شود کتاب حاضر با بیان مفهوم و حدود عبادت، به ردّ این اتّهام بی اساس می پردازد.

الوهابیه بین المبانی الفکریه و النتائج العمليه: دراسه تحليليه للاسس الفکریه و العقائديه التي ابنت علیها الوهابیه و النتائج العمليه المترتبه علیها، قم، مؤسسه الامام الصادق (ع)، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۵۱۲ ص،

وزیری.

شابک: ۱- ۲۰۲- ۳۵۷- ۹۶۴

ترجمه فارسی

وهابیت: مبانی فکری و کارنامه عملی، قم، مؤسسه امام صادق (ع)، چاپ ۴، ۱۳۸۸.

شابک: ۴- ۳۱۶- ۳۵۷- ۹۶۴- ۹۷۸

بررسی و تحلیل ابعاد مختلف مکتب وهابیت با نگاهی علمی است. نویسنده ذیل عناوین زیر عقاید و دیدگاههای این جریان را در بوتهی نقد قرار داده است: ابن تیمیه، زمان، زندگی و اندیشه؛ وهابیت، پیشینه فکری و کارنامه عملی؛ مرزهای توحید و شرک در عبادت؛ بدعت در دین؛ زیارت قبور پاکان رسم انسانی، سنت رحمانی؛ سفر برای زیارت مرقد پیامبر (ص)؛ بزرگداشت قبور پاکان؛ توسل به پیامبر و اولیای الهی؛ شفاعت یا تطهیر و پالایش گنهکاران؛ تبرک به پیامبر و آثار بازمانده از وی؛ گریه بر فراق عزیزان.

الوهابیه فی المیزان، دراسه موضوعیه لعقائد الوهابیین علی ضوء الكتاب والسنة، قم، مؤسسه الإمام الصادق (ع)، چاپ ۲، ۱۴۲۴ ق، ۳۴۴ ص، وزیری، عربی.

شابک: ۵- ۹۷۰- ۳۷۵- ۹۶۴

بررسی عملکرد و عقاید وهابیت در زمینه زیارت و توسل است. کتاب در بیست فصل تنظیم شده و با استناد به متون کلامی وهابیت و آیات و روایات به بحث پرداخته است. نخست شرح زندگی محمد بن عبد الوهاب و زمینه های پیدایش وهابیت آمده و سپس موارد اختلاف آنها با دیگر

ص: ۷۱۷

مسلمانان بیان شده است. وهابیت در مسائلی مانند ساختن مزار اولیا، توسل، زیارت، تبرک و استشفاء، نذر برای اهل قبور، شفاعت و استغاثه به اولیا الله با دیگر مسلمانان اختلاف دارند. نویسنده در ذیل هر موضوع،

اشکالات دیدگاه وهابیت را نشان داده و مبانی آن موضوع را از قرآن و احادیث معتبرشناسایی کرده است.

پاسداری از مرقد پیامبران و امامان: نقدی بر کتاب زیارت از دیدگاه امامان، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۹۵ ص، پالتویی.

شابک: ۱- ۱۶۰- ۵۴۰- ۹۶۴- ۹۷۸

عنوان دیگر: نقدی بر کتاب زیارت از دیدگاه امامان.

نقدی بر برگزیده کتاب المزار عند الائمة الاطهار نوشته عبدالهادی الحسینی است. این اثر در بحرین چاپ شده و توسط فردی به نام زین العابدین ابراهیمی به فارسی ترجمه شده و در مکه و مدینه توزیع شده است. ناقد طی شش فصل به شبهات مطرح شده در این کتاب پاسخ داده است. عناوین فصل های کتاب عبارت اند از: آثار سازنده زیارت از دیدگاه قرآن و سنت، حفاظت از قبور اولیای الهی، مسجدسازی در کنار مشاهد مشرفه، سوگواری در فراق عزیزان، گناهای در کنار مزار و موضوعات جانبی (توسل، نذر، سوگند خوردن به غیر خدا و ...).

توسل و تبرک برگرفته از آثار آیت الله جعفر سبحانی، تهران، کانون اندیشه جوان، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۸۸ ص، رقی.

شابک: ۲- ۰۰- ۲۷۸۰- ۹۶۴- ۹۷۸

بررسی موضوعات متنوع دین پژوهی از جمله زیارت و توسل است. که در حلقه نقد و پاسخگویی کانون اندیشه جوان صورت گرفته و با همفکری و تلاش جمعی به بررسی برخی از مهم ترین پرسش ها و شبهات در مورد مفاهیمی چون توسل، تبرک، شفاعت و زیارت اهل قبور بررسی شده است. پاسخ های ارائه شده با الهام از دیدگاه های آیت الله جعفر سبحانی و پس از ارزیابی و تکمیل و بازنویسی، در دو دفتر گرد آمده است. کتاب حاضر، دفتر نخست از این کوشش است و به دو بحث توسل و تبرک اختصاص دارد.

ص: ۷۱۸

در ساحل تقریب، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۹۹ ص، پالتویی.

شابک: ۵-۸۷-۶۲۹۳-۹۶۴

بررسی آراء کلامی شیعه به ویژه در عرصه ی زیارت و توسل است. این کتاب حاصل دو سخنرانی مؤلف در جلسات آموزشی توجیهی روحانیان و معین های کاروان های حج است. مؤلف در این اثر تلاش کرده تا غبار ابهام را از برخی از اصول عقیدتی برطرف کرده و به مشترکات میان مذاهب ارج نهاده و ویژگی های عقیدتی شیعه را با برهان و دلیل روشن ساخته است. از فصل های کتاب می توان به پیدایش شیعه، مصونیت قرآن از تحریف، تهمت تکفیر صحابه، اقامه دو نماز در یک وقت، سجده بر تربت و عناصر مؤثر در تقریب مسلمانان اشاره کرد.

دلیل المرشدین إلى الحقّ الیقین، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۴۲۶ ق، ۵۶۳ ص، وزیری.

شابک: ۵-۹۱-۷۶۳۵-۹۶۴

ترجمه فارسی

سیمای عقاید شیعه: ترجمه کتاب دلیل المرشدین الی الحق الیقین، ترجمه جواد محدثی، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۴۵۷ ص، وزیری.

شابک: ۷-۰۳۰-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

بررسی جنبه های عقاید اخلاقی شیعه مثل زیارت است. نویسنده جهت تقریب مذاهب، وحدت هر چه بیشتر بین مذاهب اسلامی و روشن شدن افکار عمومی مسلمانان، بعضی از موضوعات مهمی که موجب اختلاف و تفرقه بین مسلمین بود را مورد بررسی محققانه قرار داده است. از جمله موضوعاتی که در این کتاب مورد بحث قرار گرفته موضوع زیارت قبور است.

این کتاب با عنوان سیمای عقاید شیعه توسط نشر مشعر به فارسی ترجمه شده است.

شفاعت و زیارت برگرفته از آثار آیت الله جعفر سبحانی، به کوشش جمعی از محققان، تهران، کانون اندیشه جوان، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۶۳ ص، رقی.

شابک: ۲-۹۹-۸۷۱۱-۹۶۴

ص: ۷۱۹

بررسی ابعاد عقاید شیعه مثل زیارت و توسل است. در این کتاب ضمن پاسخگویی به شبهات وهابیان و مخالفان شفاعت، آیات و روایات مربوط به شفاعت طرح و تحلیل شده و هماهنگی این عقیده با عدل الهی و دیگر عقاید اسلامی به اثبات رسیده است. از دیدگاه قرآن، شفاعت اصلی انکارناپذیر است. در آیات مختلفی که موضوع شفاعت مطرح شده، توجه به اذن و اراده الهی شرط پذیرش شفاعت قرار گرفته است. از این رو قرآن کریم شفاعت را مشروط به اذن الهی می پذیرد. در بخش دوم، مبحث زیارت قبور و مشروعیت و فواید و آثار معنوی آن و نیز ذکر شواهدی از سیره و سخن پیامبر (ص) در این خصوص آمده است.

صیانه الآثار الإسلامیه، قم، نشر مشعر، بی تا، ۸۷ ص، رقعی.

بررسی مشروعیت مراقد شخصیت ها و زیارت آنها و پاسخ برخی شبهات است. آثار اسلامی، نشانگر هویت پر افتخار گذشته ماست و هرگونه تردیدی را در مورد اصالت و قدمت تمدن اسلامی، تخریب آنها، نتیجه معکوس به بار خواهد آورد. کتاب حاضر، در فصل های چهار گانه خود به مسائل مهمی در این راستا پرداخته است. وی در فصل اول با استدلال های قرآنی، در فصل دوم با استفاده از مبانی فقهی و در فصل سوم با بررسی سوابق تاریخی و نوع برخورد مسلمانان در قرون پیشین این موضوع را بررسی کرده است.

فی ظل اصول الاسلام: درسه شامله لمسأله التوحید و الشرك و البدعه و قضیه

الاستشفاع و التوسل الزیاره و غیرها فی ضوء الاصول المستفاده من الكتاب والسنة، محاضرات جعفر السبحانی، به کوشش جعفر الهادی، قم، مؤسسه الامام صادق (ع)، چاپ ۱، ق، ۳۷۳ ص.

چاپ دیگر

فی ظل اصول الإسلام: محاضرات الشیخ جعفر السبحانی، به قلم جعفر الهادی، قم، مرکز مدیریت حوزه علمیه قم، چاپ ۱، ۱۴۱۱ ق، ۴۴۱ ص، رقعی.

بررسی جوانب توحید و شرک و موضوعات تابع آنها مثل زیارت قبور ائمه و شفاعت و توسل است. این کتاب به نقد جریان فکری وهابیت در زمینه ی اصول اسلامی پرداخته است. فصل اول به نهی از تکفیر مسلمانان

ص: ۷۲۰

و بدعت و ابعاد آن و سپس توحید و شرک در عبادت و مفهوم دقیق آن می پردازد. در فصل های بعدی از تبرک به آثار پیامبر، توسل و حبّ پیامبر و اهل بیت (ع) در کتاب و سنت، حیات انبیاء و اولیاء پس از درگذشت و امکان اتصال به ارواح مقدّسه، سود جستن مردگان از اعمال نیک زندگان، جایگاه زیارت قبور در سنت و اهمیت سفر برای زیارت سخن رفته و در پایان، شخصیت تاریخی ابن تیمیه و محمد بن عبد الوهاب بررسی شده است

مرزهای توحید و شرک در قرآن، ترجمه ی مهدی عزیزیان، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۲۳۷ ص، رقعی، عربی.

شابک: ۳-۸۸-۶۲۹۳-۹۶۴

عنوان اصلی: التوحید و الشرک فی القرآن الکریم.

بررسی توحید در عبادت و پاسخ به نقدهای وهابیان بر شیعه است. مستندات نویسنده عمدتاً آیات قرآن، روایات تاریخی و احادیث شیعه امامیه و اهل سنت می باشد. وی پس از ارائه تعریفی از مفهوم ایمان و کفر، اقسام و مراتب توحید را مورد بررسی قرار داده و به بیان عناصر تشکیل دهنده عبادت پرداخته است. از دیدگاه نویسنده، عبادت خداوند هیچ منافاتی با زیارت قبور انبیا و ائمه و توسل به آنان ندارد و ساختن آرامگاه و گریه بر اموات و سوگند دادن خداوند به اولیاء الهی، هیچکدام از مصادیق شرک نمی باشند.

السبکی، علی بن عبدالکافی (۱)

(۶۸۳-۷۵۶ ق)

شفاء السقام فی زیاره خیر الأنام، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۴۱۹ ق، ۴۳۲ ص، وزیری.

بررسی ابواب ده گانه زیر و باهدف پاسخ به شبهه عدم مشروعیت زیارت است:

ص: ۷۲۱

۱- تقی الدین السبکی؛ سبکی، ابوالحسن علی؛ سبکی، تقی الدین علی

۱- احادیثی که درباره زیارت آمده است؛ ۲- احادیثی که دلالت بر زیارت دارد، گرچه لفظ زیارت در آنها به صراحت نیامده است؛ ۳- آنچه درباره سفرهای زیارتی آمده است؛ ۴- سخنان دانشمندان درباره استحباب زیارت؛ ۵- اثبات اینکه زیارت موجب تقرب الی الله است؛ ۶- سفر به خاطر زیارت، موجب تقرب الی الله است؛ ۷- دفاع از شبهات؛ ۸- در توسل و استغاثه؛ ۹- زندگی ائمه؛ ۱۰- در شفاعت.

سنقری حائری، محمد علی بن حسن (۱)

(۱۲۵۴-۱۳۳۷)

الوهابیون والبیوت المرفوعه، تحقیق لجنه

من العلماء، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، بی تا، ۱۲۸ ص، وزیری.

بررسی مشروعیت توسل و تبرک و نقد عقاید وهابیت است. این کتاب در سه بخش، با مطالبی مستدل، عقیده غیر اسلامی وهابی ها را تبیین کرده است. ابتدا ثابت می کند که دعا و استعانت از غیر، شرک نیست. آن گاه نشان می دهد که اولیای الهی دارای مقام شفاعت اند، چه در این دنیا باشند و چه نباشند و سپس دلایل گوناگونی از کتاب و سنت و اجماع مسلمانان بر وقوع استشفاع و توسل می آورد.

سیفی مازندرانی، علی اکبر

مسلك الوهابیه فی موازین العقل و الكتاب و السنه و تشتمل علی تحقیق فی عقائد الصوفیه و الغلاه و المفوضه، قم، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دفتر انتشارات اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۳۶ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۷۰-۹۰۳-۶

رویکردی است عقلی و نقلی بر نقد دیدگاه های عقیدتی وهابیت، مفوضه، صوفیه و غلات. در این تحقیق سعی شده است نظریه های اعتقادی وهابیان در مورد مفهوم عبادت، توحید عبادی و شرک مورد نقد و ارزیابی قرار گیرد و شرک دانستن زیارت قبر معصومین (ع) و پیامبر

ص: ۷۲۲

۱- همدانی، محمدعلی بن حسن

اسلام (ص) و قبور سایر مؤمنین و توسل به اهل بیت مورد نقادی قرار گیرد. نگارنده از ادله عقلی، قرآنی و روایی اثبات می کند که استغاثه و استشفاع از پیامبر و اولیای الهی نه تنها شرک نیست بلکه با وجود قراین و شواهد فراوان قرآنی، روایی و سیره پیامبر امری لازم و مورد تأکید و سفارش بوده است. وی همچنین به نقد تفکرات مفوضه، صوفیه و غالیان پرداخته و احادیثی در رد آنان و تفکرات انحرافی آنها نقل می نماید.

شفیعی مازندرانی، محمد (متولد ۱۳۲۸)

ایده ها، عقیده ها گفتگوهایی پیرامون برخی آرا و عقائد اسلامی شامل یکصد و ده پرسش و پاسخ، قم، بنیاد معارف اسلامی قم، چاپ ۱، ۴۱۶ ص.

شابک: ۵-۷۷-۶۲۸۹-۹۶۴

عنوان روی جلد: ایده ها و عقیده ها (سفرنامه حج)

شیرازی، عبدالله «۱» (۱)

(۱۲۷۱-۳۶۳)

الاحتجاجات العشره فی العلماء فی مکه المکرمه و المدینه المنوره، تقدیم و تمهید محمدعلی شیرازی، تحقیق علی الحسینی المیلانی، تهران، ناقوس، چاپ ۱، ۹۶ ص.

شابک: ۰-۱۴۹-۳۷۷-۹۶۴

بررسی عقاید شیعه و نقد کلام اهل سنت، به ویژه وهابیت، به ویژه در زمینه ی زیارت، توسل و شفاعت است.

صبری پاشا، ایوب (درگذشت ۱۸۹۰ م)

تاریخ الوهابیین، ترجمه من التریکه الی الفارسیه علی اکبر مهدی پور، ترجمه من الفارسیه الی العربیه عبدالناصر الجزائری، راجعه و علق علیه عبدالله الموحد، تهران، موسسه عاشورا، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۲۲۴ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴

ص: ۷۲۳

بررسی تاریخیچه، نحوه‌ی شکلگیری و نیز برخی آداب و احکام دینی جریان وهابیت است.

صدر، حسن (- م)

الرد علی فتاوی الوهابیه، تحقیق سیدمحمود مرعشی نجفی، قم، مکتبه آیه الله العظمی المرعشی النجفی الکبری، چاپ ۱، ۱۳۸۷/۱۴۳۰ ق، ۷۰ ص، رقعی.

شابک: ۷۱-۲-۸۱۷۹-۹۶۴-۹۷۸

نقد دیدگاه‌های انتقادی وهابیان بر عقاید شیعه امامیه است. در این پژوهش به نقد و ارزیابی نظریات وهابیت در برخی از تفکرات دینی شیعیان مانند اعتقاد آنها به تقیه، بنای مسجد در قبرستان، زیارت قبور مؤمنین و توسل به اولیاء الله و زیارت قبور ائمه پرداخته شده و شبهات وهابیت نسبت به شیعیان و تکفیر آنان به خاطر چنین اعتقادی را نقل و رد می‌شود. از نظر نگارنده تمامی موارد فوق‌الذکر ریشه در سخنان و سیره پیامبر اکرم (ص) دارد و این قبیل از عقاید مبنای قرآنی نیز داشته و به هیچ وجه اعتقاد داشتن به چنین مواردی موجب خروج از دین نیست.

ضیاءآبادی، سیدمحمد (متولد ۱۳۰۹)

توسل، وسیله جویی برای کسب فیض از مبدأ هستی از دیدگاه عقل، قرآن و حدیث و پاسخ به شبهات، تهران، بنیاد بعثت؛ مؤسسه اهل بیت (ع)، چاپ ۱، ۱۳۶۲، ۲۸۰ ص، رقعی.

فروست: مؤسسه اهل‌البیت-۸

این کتاب دفاعی مستدل و عالمانه از توسل در مکتب فکری شیعه و نقد وهابیت است. نویسنده با ارائه آیات مختلف مشروعیت توسل را کاملاً موجه می‌سازد و به وهابیت به دلیل انحرافات و عملکردهای تخریبی آنها

هشدار می‌دهد. وی معتقد است وهابیت به دست استعمارگران برای ایجاد تفرقه در صفوف مسلمانان ایجاد شده است. در این زمینه برخی از عملکردها و سیاست‌های وهابیان در تخریب قبور، ترویج فساد، جلوگیری از

ص: ۷۲۴

اجتماعات و متهم ساختن عالمان اسلامی را آورده است. در بعد عقیدتی به شبهات آنها در زمینه شرک، شفاعت، تعمیر قبور، نماز زیارت و توسل به مهدی (عج) پاسخ داده است.

طاهری خرم آبادی، حسن (متولد ۱۳۱۷)

البناء علی القبور شرع ام خرافه؟: بحث علمی یثبت جواز تشیید القباب و الاضرحة علی قبور الانبیاء و الاولیاء (ع) و الصلاه عندها و یبحث الروایات الوارده فی مصادر الجمع، تهران، مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، مرکز مطالعات و تحقیقات علمی. معاونت فرهنگی، چاپ ۱، ۱۴۳۰ ق / ۱۳۸۸، ۱۳۲ ص، رقعی.

شابک: ۵-۰۱۵-۱۶۷-۹۶۴-۹۷۸

عنوان اصلی: تبرک و قبور.

فروست: سلسله بحوث کلامیه مقارنه؛.

بررسی مشروعیت ساخت ضریح و بنای مرقد بر مزار بزرگان و تکریم از مقام شامخ آنان است. ارتباط تنگاتنگی میان ساخت این نوع ابنیه و زنده نگه داشتن یاد و سیره این بزرگان برای نسل های آینده وجود دارد. بنا نمودن این آثار مخصوص امت اسلامی نیست و سایر ملت ها نیز برای بزرگان دینی و سیاسی، شاعران و اندیشمندان خود آرامگاه ها و بناهای یادبود می سازند. پس هدف از این امور یک غرض عقلانی است که تمامی اقوام بر آن اتفاق نظر دارند. در کتاب حاضر، که به زبان عربی نگاشته شده، مؤلف با استناد به ادله شرعی، جواز ساخت ضریح بر قبور انبیا، اولیا و صالحان را اثبات می نماید و شبهه خرافه بودن را که جاهلان

و مغرضان به مسلمانان نسبت می دهند می زداید.

پاسخ به شبهات و هابیت، قم، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دفتر انتشارات اسلامی، جلد دوم، چاپ ۱، ۴۷۲ ص، وزیری.

شابک: ۴-۵۷۳-۴۷۰-۹۶۴

بررسی بنای بر قبور، حاجت خواستن و شفاعت از دیدگاه شیعه و وهابیت است. نویسنده در هر مورد به دلایل شیعیان و وهابیت پرداخته است.

ص: ۷۲۵

تبرک و قبور، قم، بوستان کتاب، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۳۳ ص، رقی.

شابک: ۰-۲۹۹-۵۴۸-۹۶۴

فروست: تبیین باورهای شیعی؛ ۳

بررسی زیارت و شبهه شناسی مثل مشروعیت تبرک و توسل و شفاعت است. این نوشتار، سومین نوشته از مجموعه کتاب هایی با عنوان «تبیین باورهای شیعی» است که مؤلف در پاسخ به شبهات وهابیت درباره موضوع زیارت قبور و تبرک جستن به آنها نوشته است.

دفاع از عقاید شیعه و پاسخ به شبهات وهابیت در مسئله زیارت و زیارت قبور اولیای الهی موضوع این کتاب است. مؤلف با استناد به آیات قرآن و روایات اهل بیت و با بهره گیری از مهم ترین منابع اهل سنت مانند سنن بیهقی، مسند احمد حنبل، شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید، جایگاه تبرک و زیارت قبور در اسلام را تبیین و ثابت کرده است که بنای بر قبور و تبرک جستن از آن در سیره عملی مسلمانان امری عادی محسوب می شده و از باب تعظیم شعائر اسلامی، امری لازم و ضروری به نظر می رسد و براهین وهابیون درباره تخریب قبور، بسیار ضعیف و سست است.

توحید و زیارت، قم، بوستان کتاب، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۲۹۳ ص، رقی.

شابک: ۷-۲۹۰-۵۴۸-۹۶۴-۹۷۸

فروست: تبیین باورهای شیعی؛ ۱

بررسی جنبه های مختلف مشروعیت زیارت قبور بزرگان است. این اثر، اولین نوشته از مجموعه کتاب هایی با عنوان «تبیین باورهای شیعی» است که مؤلف به طور مستند و مستدل به شرح و تبیین آن پرداخته و ابعاد معنایی آن را رازگشایی کرده است. مؤلف با بهره گیری از منابع دست اول اهل سنت مانند تفسیر روح المعانی، شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید، تفسیر ابن کثیر، سنن ابن ماجه، مسند احمد حنبل پاسخ هایی مستند و مستدل به شبهات وارده درباره زیارت قبور ارائه کرده است و جایگاه والای این آموزه اسلامی را به خوبی ترسیم نموده است. مؤلف در بخش

ص: ۷۲۶

اول کتاب، مباحث مربوط به توحید و شرک را تبیین کرده و اهمیت توحید در عبارت را بیان می کند و با این مقدمات، وارد بحث اصلی خود زیارت می شود. در این بخش نیز در ابتدا به جایگاه زیارت در فرهنگ اسلامی پرداخته می شود و سپس شبهات مطرح شده ابن تیمیه درباره زیارت قبور، پاسخ داده می شود. بخش پایانی کتاب به مباحثی چون جشن و سوگواری و تبرک جستن اختصاصی دارد و برداشت های غلط و هابی ها درباره تشکیل مجلس سوگواری و گریه بر اموات و تبرک جستن به آثار انبیاء و اولیاء.

زیاره القبور سنه ام بدعه؟: بحث علمی یثت جواز و استحباب زیاره القبور و یتقصی الروایات الوارده فی مصادر الجمیع، ترجمه به عربی رعد الحجاج، تهران، مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، مرکز مطالعات و تحقیقات علمی. معاونت فرهنگی، چاپ ۱، ق/، ۱۳۹ ص، رقی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۶۷-۰۱۶-۲

عنوان اصلی: توحید و زیارت.

فروست: سلسله بحوث کلامیه مقارنه؛.

بررسی جواز و استحباب زیارت قبور انبیاء و صالحان به خصوص قبر پیامبر اکرم (ص) با استناد به احادیث و روایات فریقین است. مؤلف نخست ضمن برشمردن اقسام توحید و شرک، انواع توحید را شرح و تفسیر می کند. سپس اهمیت توحید در عبادت و نیز مفهوم عبادت و سجده فرشتگان به حضرت آدم (ع) را توضیح داده و ردیه مرحوم کاشف الغطاء در کتاب منهج الرشاد بر نظرات ابن تیمیه را بیان می کند. در ادامه جواز و استحباب زیارت قبور مومنین از دیدگاه علمای اهل سنت آورده شده است. دیدگاه علمای اهل سنت درباره زیارت قبور به وسیله زنان، برگزاری جشن و سرور در میلاد رسول اکرم (ص)، اقامه مجالس عزا و ماتم بر اموات، و تبرک جستن از انبیا و اولیا با توجه به منابع اهل سنت از دیگر مباحث کتاب است.

ص: ۷۲۷

طبسی، محمدجواد (۱)

(متولد ۱۳۳۱)

البكاء علی النبی و آله علی ضوء السنه و السیره، قم، دارالهدی، چاپ ۱، ۱۴۲۵ ق، ۱۵۹ ص، رقی.

شابک: ۹۵-۸۲۲۲-۹۶۴

ترجمه اردو

وهابی ها افکار کارد، ترجمه ناظم حسین اکبر، قم، دلیل ما، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۱۹۶ ص، وزیری.

شابک: ۵-۵۸۴-۳۹۷-۹۶۴-۹۷۸

بررسی مشروعیت گریه بر محمد و آل او با استناد به آیات قرآن و احادیث اسلامی است. نویسنده به منظور پاسخگویی به دیدگاه تحریم گریه بر مردگان و رفع شبهه در این باره و عدم منافات آن با صبر، موارد زیادی از سیره و سخنان پیامبر (ص) و اهل بیت و برخی دیگر از بزرگان

دینی را گردآوری و در قالب فصولی مناسب با این موضوع، ارائه کرده است. برخی از فصول این اثر عبارت اند از: ادله جواز گریه بر مرده، فضیلت گریه بر پیامبر (ص)، فضیلت گریه و عزاداری برای امام حسین (ع).

طبسی، نجم الدین (۲)

(متولد ۱۳۳۴)

درس هایی در نقد وهابیت، قم، دلیل ما، چاپ ۱، ۴ جلد، جیبی.

شابک: ۱-۴۷۰-۳۹۷-۹۶۴-۹۷۸

بررسی عقاید و نظرات وهابیان و نقد علمی این نظرات است. جلد نخست آن به موضوعات «توسل» و «شفاعت»، اختصاص دارد و جلد دوم به موضوعاتی چون «تبرک» و «استغاثه»، جلد سوم و چهارم نیز به موضوعاتی چون «زیارت قبور»، «زنان و زیارت قبور»، «تعمیر قبور»، «گریه و اقامه عزا» و «نذر» می پردازند. نویسنده تلاش داشته تا با ذکر

ص: ۷۲۸

۱- مروجی، محمدجواد؛ مروجی طبسی، محمدجواد

۲- طبسی نجفی، نجم الدین؛ مروجی طبسی، نجم الدین

وقایع و روایت های تاریخی مورد قبول اهل سنت و شیعه بر حقانیت مکتب اسلام شیعی تأکید کند. جلد دوم که به مسأله تبرک و استغاثه می پردازد، و به تبرک به قبر پیامبر اکرم و خاک مدینه و استغاثه به قبور اهل بیت (ع) اشاره می کند. در این جلد نویسنده با ذکر آیاتی از قرآن و روایات تاریخی ادعای وهابیان را رد کرده است.

رویکرد عقلانی بر باورهای وهابیت، ترجمه ی مصطفی داداش زاده، قم، امیرالعلم، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۳ جلد.

شابک: ۳-۱۰-۷۹۵۵-۹۶۴

عنوان اصلی: روافد الایمان الی عقائد الاسلام.

فروست: مجموعه آشنایی جوانان با معارف اسلامی.

بررسی جنبه های تبرک و توسل و زیارت قبور و استمداد از آنها است. این کتاب در سه جلد تدوین یافته است و مباحث هر جلد عبارت اند از: ج. مقدمه- شفاعت، تبرک جستن به قبور، استغاثه و طلب حوائج؛ ج. زیارت قبور، زیارت قبور توسط زنان، نماز و دعا در کنار قبر؛ ج. تعمیر قبور و ساخت گنبد بر فراز آن، روشن کردن چراغ بر روی قبر- نذر، سوگند به غیر خدا- بزرگداشت موالد، گریه بر فراق عزیزان و برپایی مجالس سوگواری

الوهابیه دعاوی و ردود: درسه فی أفکارهم و مناقشه لأرائهم، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۴۲۰ ق، ۲۷۱ ص، وزیری.

شابک: ۱-۵۸-۶۲۹۳-۹۶۴

مؤلف در این اثر با شیوه بحث روائی و استفاده از شواهد تاریخی به رد شبهات وهابیون پرداخته است. وی پس از طرح آراء وهابیون در موضوعاتی همچون شفاعت، تبرک جستن به قبور، استغاثه و طلب حوائج، زیارت قبور، نذر، قسم به غیر خدا و ساختن مقبره با مناقشه در دلایل و احادیث مورد استناد ایشان و ذکر شواهد تاریخی و نیز آراء علماء در موضوع مورد بحث، به رد دعاوی آنها پرداخته است. نویسنده در فصل پایانی کتاب فهرستی از کتب نوشته شده در رد وهابیت را ذکر نموده است.

ص: ۷۲۹

عبد الحمید، صائب

الزیاره والتوسل، قم، مرکز الرساله، چاپ ۱، ۱۴۲۱ ق، ۱۶۰ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۳۱۹-۲۳۸-۵

بررسی برخی مسائل کلامی در مورد اختلاف شیعه و سلفیون است. مؤلف پس از ذکر انواع و ماهیت تبرک و بیان ادله صحت تبرک، زیارت قبور و

توسل به انبیاء و صالحین اثبات می کند که این مفاهیم در صدر اسلام از جایگاه حقیقی بر خوردار بوده اند و بعدها توسط متعصبان مورد تحریف و نقد قرار گرفته است. کتاب به روش توصیفی و تاریخی و به شیوه استدلالی-روایی نگارش یافته است. و قران و متون حدیثی اهل سنت از منابع این کتاب است. زیارت و دلایل آن، زیارت قبور توسط پیامبر، توسل و دلایل آن از فصلهای مهم این کتاب می باشد.

عبدالسلام، عمر

نقدی بر وهابیت بر اساس قرآن و سنت، قم، احسن الحدیث، ۱۳۷۸، ۱۰۸ ص، رقعی.

شابک:

X

۹۶۴-۵۷۳۸-۱۳-

عسکری، سیدمرتضی (۱)

(۱۲۹۳-۱۳۸۶)

البناء علی قبور الانبیاء الاولیاء و اتخاذها مساجد و اماکن للعباده، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، بی تا، ۴۵ ص، جیبی.

فروست: علی مائده الکتاب والسنه- ۱۲

ترجمه فارسی

حکم بازسازی قبور انبیاء و اولیاء علیهم السلام و عبادت در آنها، ترجمه ی محمدجواد کرمی «۲»، تهران، مجمع علمی اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۷۷، ۵۵ ص.

شابک: ۹۶۴-۵۸۴۱-۵۵-۰

١- علامه عسكری؛ عسكری ساوجی، مرتضی؛ مرتضی العسكری

چاپ دیگر

تهران، مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۵۵ ص.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۹-۱۱۶-۲

فروست: بر گستره کتاب و سنت-۱۲

ترجمہ اردو

انبیاء اور اولیائی الہی کی قبروں کی تعمیر نو اور وہال عبادت خدا کا شرعی حکم، ترجمہ بہ اردو فیروز علی بنارسی، تهران، نیک ملکی، چاپ ۱، ۳۷ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۱۹۲-۰۳-۲

فروست: کتاب و سنت آئینہ میس؛

بررسی زیارت قبور اولیای الہی و اظہار محبت و تعظیم نسبت بہ آنها است، ساختن بنا بر قبور آنان نیز نوعی احترام و ارج نهادن بہ مقام والای آن بزرگواران است و نماز و عبادت در آنها، عبادت الہی است و هیچ گونه شائبہ شرک در آن نیست. مؤلف در این کتاب، این مسألہ را بہ استناد قرآن و سنت اثبات می کند.

التوسل بالنبی (ص) و التبرک بآثارہ، تهران، مجمع علمی اسلامی، چاپ ۱، ۱۴۱۸ ق، ۲۷ ص، جیبی، عربی.

شابک: ۹۶۴-۵۸۴۱-۵۶-۹

ترجمہ فارسی

توسل بہ پیامبر خدا (ص) و تبرک بہ آثار ایشان، ترجمہ محمد جواد کرمی، تهران، مجمع علمی اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۳۲ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۵۸۴۱-۵۹-۳

فروست: بر گستره کتاب و سنت-۱۳

ترجمہ اردو

رسول خدا صلی اللہ علیہ و سلم سی توسل اور آپ (ص) کہ آثار سی تبرک

، ترجمه به اردو فیروزعلی بنارسی، تهران، نیک ملکی، چاپ ۱، ۳۲ ص. زبان اردو.

شابک: ۸-۰۱-۵۶۹۲-۶۰۰-۹۷۸

ص: ۷۳۱

المنهج الجديد و الصحيح في الحوار مع الوهابيين، ترجمه ليلا- آبساليكووا، قم، مجمع جهانی اهل بیت (ع)، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۱۸ ص، رقعی.

شابک: ۹- ۲۴۶- ۵۲۹- ۹۶۴- ۹۷۸

این کتاب به زبان آذری نوشته شده و در آن عقاید و افکار وهابیت نقد شده است. انحراف اساسی وهابیت در فهم توحید و حقیقت آن است. در این کتاب با استناد به آیات و سیره پیامبر مقوله هایی مانند توسل، زیارت، شفاعت و تبرک قبور که از عقاید شیعه است کاملاً مستدل و برهانی دانسته شده و اشتباهات وهابیت در این زمینه و در دیگر موضوعات عقیدتی و اجتماعی نشان داده شده است. قشریگری، تعصب و اعمال ضد انسانی و خشونت از خصوصیات است که وهابیت از انجام آن ابایی ندارند.

عطائی، عبدالرسول (متولد ۱۳۳۹) و ارشاد، مجتبی و ابرسجی، ابراهیم

کنکاش اندیشه دینی در پاسخ به پرسش ها: وهابیت، شبهات و پاسخ ها، قم، میثم تمار، چاپ ۱، ۱۳۸۷،

۱۳۲ ص، پالتویی.

شابک: ۳- ۲۱- ۲۷۸۶- ۹۶۴- ۹۷۸

چاپ قبلی: گرگان، پیک ریحان، چاپ ۱، ۱۳۸۴.

بررسی برخی از شبهات و پرسش ها در زمینه زیارت قبور، شفاعت، تبرک و توسل است. در این کتاب ضمن آشنایی با فرقه وهابیت و سلفی گری و پیدایش آن عقائد وهابیان در خصوص عدم جواز توسل به غیر خداوند، شفاعت، زیارت قبور و ادله اثبات شفاعت و انکار آن مورد نقل و نقد قرار می گیرد. نویسندگان سعی دارند ضمن بیان ادله عقلی اثبات وجود خداوند، شرک دانستن مسائلی مانند توسل به امامان، زیارت ائمه و اعتقاد به شفاعت اهل بیت (ع) را نقد نموده و آنها را قابل جمع با مسأله توحید نشان دهند و دلایل جواز زیارت قبور ائمه و مؤمنان و نماز خواندن در قبرستان ها را بررسی می نمایند. ارائه تحلیلی از ازدواج های

ص: ۷۳۲

پیامبر اسلام (ص)، فلسفه حجاب در اسلام، بررسی حقیقت عشق از دیدگاه فلسفه و عرفان و دلایل تجرد روح از دیگر مندرجات این کتاب می باشد.

عطائی اصفهانی، علی

پاسخ های ما به پرسشهای اهل سنت: پاسخ به چند پرسش فقهی و اعتقادی، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۲۷۶ ص، وزیری.

شابک: ۵-۶۰-۷۶۳۵-۹۶۴

بررسی شبهات و انتقادات اهل سنت نسبت به عقاید شیعه و پاسخ شیعیان است. از جمله این موارد می توان به خواندن نماز پشت دیوار بقیع، ممانعت از رفتن زن ها به زیارت اهل قبور، زیارت حرم ائمه و نماز خواندن در حرم و زیارت قبور و دعا در کنار آنها اشاره کرد.

پاسخ های ما: پاسخ به چند پرسش فقهی و اعتقادی، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۲۷۶ ص،

جیبی.

بررسی شبهات و هابیت در زمینه زیارت، توسل و تبرک و پاسخ شیعه به آنها است. نویسنده که توفیق مکرر تشریف به حج و عمره را جهت پاسخگویی به مسائل شرعی داشته در این کتاب، مسائل محل اختلاف بین شیعه و سنی را که چشمگیر و مورد توجه عموم است، بررسی کرده است. وی همچنین برخی از مناظرات خود با اهل تسنن را بیان کرده است. برخی از موارد مورد اختلاف شیعه و سنی که در این کتاب بررسی شده عبارت اند از: روش وضو گرفتن، نماز خواندن در حرم ائمه، زیارت قبور ائمه.

چرا؟ چرا؟: بیان حقیقت در سه رساله وحدت و شفقت- توسل و معنای آن، زیارت قبر النبی (ص)، قم، امیر العلم، جلد چهارم، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۲۰۰ ص، رقعی.

شابک: ۲-۴۹-۷۹۵۵-۹۶۴-۹۷۸

بررسی پرسش و پاسخ درخصوص برخی از عقاید اهل سنت است. در این کتاب برخی از مناظره های علمای شیعه و اهل سنت درباره صحابه و

ص: ۷۳۳

عدالت آنان و تاریخ صدر اسلام و اختلافاتی که پس از رحلت پیامبر اسلام (ص) بوجود آمده مطرح و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. نگارنده سعی دارد دلایل اهل سنت در مورد دوستی صحابه پیامبر با حضرت علی (ع) و اهل بیت پیامبر را نقل و نقد نماید و جنبه‌هایی از مخالفت و براءت اهل بیت با برخی از صحابه مانند عمر، ابوبکر و عثمان را بیان نماید. وی در این راستا از روایات و شواهد تاریخی از کتب روایی و تاریخی شیعه و اهل سنت بهره جسته است.

علم الهدی، محمدباقر (متولد ۱۳۲۳)

شفاعت: بررسی و تحلیل توسل، شفاعت و زیارت ...

، تهران، مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۳ جلد.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۹-۰۶۸-۴

چاپ دیگر

شفاعت، تهران، مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۳ جلد.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۹-۰۶۵-۳

نقد و بررسی شبهات و هابیت پیرامون شفاعت، توسل و زیارت است. شفاعت یکی از مسائل مهم دینی و اعتقادی به معنای پیوستگی است و «شفیع» به «مشفوع له» می پیوندد و شفاعت خداوند به معنای پیوند رحمت او با بنده است؛ چنان که شفاعت مخلوق در نزد خداوند برای مخلوق دیگر به معنای آن است که شفیع وسیل پیوند رحمت الهی به دیگری می شود. نگارنده در این مجموعه با استناد به آیات، احادیث و روایات ضمن دفاع از اعتقادات شیعه در باب توحید، توسل، شفاعت و زیارت، شبهات و هابیون در این زمینه را نقد و بررسی می کند. این کتاب مجلد اول از مجموعه‌ی حاضر است و این مباحث را دربرمی گیرد: بررسی و تحلیل توسل، شفاعت و زیارت، توحید و چهره‌های آن، روش‌آشنایی با حقایق قرآن، بررسی شرک و اقسام فاعل، و در جست‌وجوی وسیله.

ص: ۷۳۴

بنای بر قبور در مذاهب مختلف اسلامی به استناد قرآن و کتب معتبر اهل سنت: بحث اعتقادی در بنای بر قبور، زیارت، شفاعت و توسل، قم، دفتر نشر الهادی،

چاپ ۱، ۱۴۱۸ ق/ ۱۳۷۶، ۲۰۸ ص، وزیری.

شابک: ۸-۰۱۸-۴۰۰-۹۶۴

عنوان روی جلد: بنای بر قبور: در قرآن و کتب معتبره فقهی و حدیثی اهل سنت: طرح مبانی مذاهب مختلف اسلامی در مسئله بنای بر قبور، و مباحث توسل و تبرک به آثار بزرگان دین.

فجری، محمدمهدی

زیارت چراغی در مسیر هدایت، قم، زائر، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۱۱۲ ص، جیبی.

شابک: ۰-۰۷۵-۱۸۰-۹۶۴-۹۷۸

بررسی زیارت از جنبه های مختلف به ویژه مشروعیت و فلسفه و اسرار آن است. در فصل اول با عنوان «زیارت در اسلام» زیارت خانه خدا و معصومین (ع) و نیز زیارت شهدا و اهل قبور بررسی شده است. «اسرار زیارت» عنوان فصل دوم است که در آن فلسفه زیارت آمده است. فصل سوم به پاسخ به برخی شبهات وارده در باب زیارت اختصاص یافته است. آداب زیارت و آسیب شناسی زیارت موضوعاتی هستند که در فصول بعدی مورد بررسی قرار گرفته اند.

فخلعلی، محمدتقی (متولد ۱۳۳۴)

آشنایی با پیشینه، مبانی و دیدگاههای جریان وهابیت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۷۱ ص، پالتویی.

شابک: ۱-۱۳۱-۵۴-۹۶۴-۹۷۸

بررسی برخی مبانی و دیدگاه های جریان وهابیت در خصوص توحید، شرک، تبرک، زیارت قبور پیامبر و اهل بیت (ع)، شفاعت و توسل است.

ص: ۷۳۵

وهابیان: بررسی و تحقیق گونه ای درباره عقاید و تاریخ فرقه وهابی، تهران، صبا، چاپ ۴، ۱۳۷۷، ۴۸۸ ص، وزیری.

شابک:

X

۹۶۴-۶۴۴۸-۱۶-

بررسی تاریخ و عقاید وهابیت به ویژه موضوعاتی مثل شفاعت، توسل و زیارت است. مباحث طی هشت فصل با این عناوین آمده است: بنیان گذاران فرقه وهابی؛ عقاید ابن تیمیه؛ محمد بن عبدالوهاب، پیشوای وهابیان؛ عقاید وهابیان؛ قدیم ترین ذکر از عقاید وهابی ها در منابع ایرانی؛ مرکز انتشار مذهب وهابی (نجد)؛ آل سعود؛ جمیعہ الاخوان. در بخش پایانی کتاب که «خاتمه» عنوان گرفته مؤلف اطلاعاتی درباره مذهب وهابی در خارج از نجد و حجاز به دست داده است. مطالب کتاب به استناد نوشته های وهابیان فراهم آمده و صفحات پایانی به فهرست مدارک و مستندات اختصاص دارد.

فهیم کرمانی، مرتضی (متولد ۱۳۱۳)

وهابی کیست و چه می گوید؟، به کوشش مرکز تحقیقات حج، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۴۴ ص، پالتویی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۰-۱۰۳-۸-

بررسی برخی از شبهات وهابی ها در مکه و مدینه در جمع زائران بیت الله الحرام به ویژه در زمینه ی زیارت قبور، توسل و شفاعت و نقد آنها است. مؤلف ضمن توجه دادن مسلمانان به این امر مهم، سعی کرده است بخشی از این شبهات را پاسخ دهد. وی در بخش اول این کتاب سیره مسلمین را در مورد زیارت مورد بررسی قرار می دهد و می گوید: از زمان صحابه پیامبر اسلام، پیوسته تمام مسلمانان به زیارت قبور انبیا و امامان و اولیاء خدا می رفتند و این مسأله به گونه ای مورد اجماع و اتفاق تمام گروه های مسلمان بود.

ص: ۷۳۶

و جوب حفظ آثار نبوی در مدینه منوره و مشروعیت تبرک به آن (از نگاه اهل سنت)، ترجمه حسن خاکرند، تهران، انتشارات بین المللی الهدی، چاپ ۱، ۵۹ ص، رقی.

شابک: ۹-۳۱۲-۴۳۹-۹۶۴-۹۷۸

عنوان اصلی: الاثار النبویه بالمدينه المنوره.

بررسی مشروعیت و اهمیت آثار نبوی و لزوم نگهداری آنها است. نویسنده، از استادان دانشگاه در رشته تاریخ در مدینه منوره است، سعی دارد با بررسی سرگذشت، آثار، نشانه ها و بناهای نبوی (حجره حضرت زهرا (س)، باب علی (ع)، قبه فاطمه (س) و ...) این نکته را خاطر نشان سازد که هر یک از این آثار بهتر از کتاب های تاریخی می توانند مردم را با سیره پیغمبر (ص) آشنا سازند؛ چرا که ممکن است کتاب های سیره فقط به نظر خواص و اهل مطالعه رسیده باشد، در حالی که مردمی که از دور و نزدیک به مشاهده این آثار می آیند، بهتر و راحت تر می توانند از آن همه برکت و میراث مقدس بهره مند شوند و درس ها و عبرت های بزرگ به جا مانده از تاریخ صدر اسلام را در محل و وضع تاریخی و عینی خود فراگیرند. بر همین اساس وی معتقد است که حفظ آثار باقی مانده از صدر اسلام اهمیت بسیار زیادی دارد.

قاسمی علویجه، میثم

صدف المرضیه: ردی بر عقاید وهابیت پیرامون زیارت اهل قبور، اصفهان، لیالی، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۲۱۶ ص، رقی.

شابک: ۶-۰-۹۴۹۰۹-۹۶۴

چاپ دیگر

صدف المرضیه: ردی بر عقاید وهابیت پیرامون زیارت اهل قبور، اصفهان، لیالی، چاپ ۲، ۱۳۸۶، ۲۱۴ ص، رقی.

ص: ۷۳۷

عنوان دیگر: ردی بر عقاید وهابیت پیرامون زیارت اهل قبور.

نقد و بررسی عقاید جریان وهابیت درباره زیارت اهل قبور است. نگارنده در این کتاب بر آن است عقیده ی وهابیت را در باب زیارت اهل قبور رد نماید. کتاب در چهارده فصل تنظیم شده و مطالب اصلی آن بدین قرار است: پیدایش و بنیانگذار شبهه، ترغیب به زیارت پیامبر (ص)، گفتار مذاهب چهارگانه اهل سنت درباره ی زیارت قبر پیامبر (ص)، زیارت قبر پیامبر (ص) از دیدگاه قرآن و سنت. سفر برای زیارت قبر پیامبر (ص)، و توسل به پیامبر و اولیا.

قرشی، باقر شریف (۱)

(متولد ۱۹۲۶)

السجود علی التربه الحسينيه عند الشيعه، قم، مؤسسه المنار، چاپ ۱، ق/، ۶۳ ص.

قزوینی، عبدالکریم

النصائح الوافیه لاتباع الوهابیه و السلفیه

، قم، برگزیده، چاپ ۱، ۱۲۸ ص، رقعی.

شابک: ۲-۳۹-۷۷۳۲-۹۶۴

روشنگری هایی درباره عقاید شیعه در باب توسل، شفاعت، تقیه، تحریف ناپذیری قرآن، توحید و امامت و زیارت با استناد به آیات و روایات است. هدف نویسنده رد افتراءات وهابیان علیه شیعه و اثبات حقانیت شیعه است. از اینرو با ارائه برخی نصوص، هشدارهایی به آنها می دهد مبنی بر پرهیز از اختلاف و تحریف اسلام و شیعه.

قزوینی حائری، سید محمد حسن (۱۸۷۸-۱۹۶۰ م/ ۱۲۵۷-۱۳۳۹)

جزم اندیشی و خشونت مذهبی: ترجمه کتاب البراهین الجلیله فی رفع تشکیکات

ص: ۷۳۸

الوهاییه، ترجمه محمدحسین شمسایی و رسول منتجب نیا (۱)، تهران، دادگستر، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۱۹۲ ص، وزیری.

شابک: ۶-۳۶-۲۶۲۶-۹۶۴-۹۷۸

عنوان دیگر: ترجمه کتاب البراهین الجلیله فی رفع تشکیکات الوهاییه.

تحلیل و بررسی شبهات ایجاد شده توسط جریان وهابیت است. اثر حاضر به ترجمه البراهین الجلیله فی رفع تشکیکات الوهاییه اثر دانشمند فقیه سیدمحمدحسن قزوینی- از فقهای شیعه در قرن چهاردهم- اختصاص دارد. وی در این کتاب به بررسی مسائلی می پردازد که از سوی وهابیان مورد مناقشه قرار گرفته است و بر پایه آن، شیعیان را مشرک و کافر دانسته اند. کتاب به همراه مقدمه ای درباره وهابی گری و تاریخ پیدایش و جایگاه آنان در جهان اسلام به چاپ رسیده است.

فرقه وهابی و پاسخ شبهات آنها،

ترجمه علی دوانی، تهران، چاپ ۳، ۱۳۶۸، ۲۴۰ ص، رقعی.

عنوان اصلی: البراهین الجلیله فی رفع تشکیکات الوهاییه

نقدی بر اندیشه وهابیان، ترجمه حسن طارمی، تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات، چاپ ۲، ۱۳۷۴، ۲۳۱ ص، رقعی.

بررسی و نقد عقاید وهابیت و رد شبهات آنها است. نویسنده در مواردی چون شفاعت، توسل، ساختن بارگاه و ضریح بر فراز تربت پاکان، آراستن مشاهد مشرفه، افروختن چراغ و قراردادن سایبان، زیارت مشاهد متبرکه و مساجد پیرامون مشاهد متبرکه به نقد و بررسی عقاید این جریان پرداخته است.

کاشف الغطاء، جعفر بن خضر (۱۱۵۶-۱۲۲۸ ق)

ترجمه ی منهج الرشاد لمن اراد السداد پاسخ به شبهات وهابیان، ترجمه رئوف حق پرست، اصفهان، کهن دژ، چاپ ۱، ۱۸۰ ص، وزیری.

ص: ۷۳۹

شابک: ۴-۷۸۳-۹۵-۹۶۴

چاپ دیگر

قم، سلسله، چاپ ۱، ۱۶۰ ص، وزیری.

شابک: ۳-۱۰-۸۷۸۸-۹۶۴

ترجمه ی حاضر در رد وهابیت و در پاسخ به نامه ی " شیخ سعود"، رهبر وهابیان، با استناد به آیات و روایات تحت این عناوین نگارش یافته است: انواع و اقسام کفر، معنی عبادت، ذبح و قربانی برای خدا، نذر برای غیر خدا، قسم خوردن به غیر خدا، استغاثه، توسل، شفاعت، کیفیت حیات بعد از مردن، زیارت قبر پیامبر (ص) و سایر قبور، تبرک جستن به قبور و مانند آن، و بنای قبور انبیا و اولیا (ع) و ساختمان و تعمیر آن ها. در آغاز کتاب نیز این مباحث بررسی شده است: تنها نیت مقصد، میزان در اختلاف اقوال و افعال، اختلاف ظواهر آیات و روایات و مآخذ آن ها، و میزانی که هنگام تشابه امور بدان مراجعه کنند.

الاجوبه النجفیه عن الفتاوی الوهابیه، قم، بوستان کتاب، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۲۰۴ ص، وزیری.

شابک: ۰-۹۷۶-۵۴۸-۹۶۴-۹۷۸

پاسخ برخی از شبهات وهابیان در زمینه دیدگاه های فقهی و اعتقادی شیعه امامیه است. در این کتاب فتاوا و ایرادهایی که علمای وهابی در مورد مسائلی مانند ساختن بنا بر قبور، زیارت قبور، سفر برای زیارت قبور ائمه، نذر، توسل به امامان، قسم خوردن به نام غیر خداوند و ... مطرح کرده اند، به طور عقلی و نقلی پاسخ داده شده است. نگارنده تلاش می کند ثابت نماید این امور باعث کفر شیعه نمی گردد و مجوزی برای تکفیر آنان توسط علمای وهابیت ایجاد نمی کند، بلکه همه این امور ریشه در قرآن و سنت دارد.

کریمزاده، پروانه

وهابیت در بوته نقد، قم، دارالفکر، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۲۸ ص، رقعی.

شابک: ۵-۰۶-۲۶۱۱-۹۶۴-۹۷۸

ص: ۷۴۰

نقد و بررسی دیدگاهها و عقاید جریان وهابیت درباره برخی اعتقادات شیعه است. این کتاب ضمن اینکه نقد عقاید و اندیشه وهابیت است به اثبات و دفاع از عقاید شیعه مانند شفاعت، توسل، عزاداری، سوگند به غیر خدا و توحید با ذکر ادله روایی و قرآنی می پردازد. در این مختصر با طرح پرسش و پاسخ هایی چگونگی شکل گیری وهابیت و عملکرد ضد اسلامی آنها در کشتار مردم و تخریب اماکن مذهبی نقد شده است.

کریمی، علیرضا

وهابیت؟! از ظهور تا ...!، ویرایش سیدعزیز افسری، قم، نشر روح، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۲۰ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۶۷۹۰-۹۹-۲

این کتاب دربردارنده ی اطلاعاتی است در خصوص وهابیت، بنیان گذاران آن و اقدامات وهابیون در هتک حرمت به اماکن متبرکه از جمله مدینه و نجف اشرف و کشتار مسلمانان. به تصریح نگارنده: " وهابیت، یکی از فرقه های ساختگی است که با مهارت تمام، توسط استعمار انگلیس، بنیان نهاده شد. اهدافی که استعمارگران انگلیسی از ساختن مسلک وهابیت دنبال می کردند. عبارت بود از: بدعت گذاری در دین با تحریف حقایق و احکام اسلامی، خنثی کردن تعالیمی چون جهاد و مبارزه، بی رنگ کردن وجهه ی سیاسی و اجتماعی اسلام و خلاصه کردن دین و دین باوری در نماز و ذکر و عبادت و ناموجه جلوه دادن تجمع در اماکن مقدسی و زیارتگاه ها به منزله ی یکی از نمودها و پایگاه های وحدت و قدرت سیاسی مسلمانان و تخریب آن ها به مثابه ی مظاهر شرک و گمراهی".

کورانی، علی (۱)

الرد علی الفتاوی المتطرفه فی خطبه الجمعة للشيخ صلاح البدير فی المسجد النبوی الشریف لموسم الحج - سنه ۱۴۲۲ هجریه، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، بی تا،

ص: ۷۴۱

۱- کورانی عاملی، علی

بررسی و ردّ شبهات مطرح شده در خطبه های نماز جمعه مسجد النبی در موسم حج سال ۱۴۲۲ قمری است. خطیب، شیعیان را به شرک و گمراهی متهم نموده و برخلاف برخی از احکامی که همه مسلمانان بر آن اجماع و

اتفاق دارند سخن رانده است. مؤلف ابتدا متن خطبه ها را آورده آنگاه به نقد آن پرداخته است. عناوین دهگانه رساله به ترتیب عبارت اند از: معنی الاحداث فی المدینه المنوره؛ زعم الخطیب ان زیاره قبر النبی (ص) غیر مستحبه؛ زعمه ان المشی لزیاره النبی (ص) حرام؛ زعمه ان تکرار زیاره قبر النبی (ص) حرام؛ زعمه ان التوسل بالنبی (ص) شرک بالله؛ زعمه ان الدعاء عند قبر النبی (ص) وسیله للشرک؛ زعمه ان مراسم احترام قبر النبی (ص) بدعه؛ زعم [ابن تیمیه] ان القبه النبویه الشریفه بدعه یجب هدمها ویجب اخراج قبر النبی (ص) من المسجد؛ تحریمهم التبرک باماکن النبی وآله و آثارهم؛ الرد علی نهی البدیری عن زیاره عالم المدینه المنوره

مصادره قبر پیامبر، ترجمه مریم کورانی، قم، دارالمهدی، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۹۶ ص، رقعی.

شابک: ۹-۱۲۹-۴۹۷-۹۶۴

بررسی مشروعیت ساخت قبر رسول خدا (ص) و زیارت آن است. مؤلف با بهره گیری از منابع دست اول حدیثی و تاریخی اهل سنت، به موشکافی آن پرداخته است.

محمد، عبدالله

وهابی ها را این گونه دیدم، ترجمه میثم موسائی، به کوشش معاونت پژوهشی سازمان تبلیغات اسلامی، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، مرکز چاپ و نشر، چاپ ۱، ۱۲۲ ص.

عنوان اصلی: هکذا رایت الوهابین.

چاپ دیگر

تهران، سرزمین ما، چاپ ۱، ۱۲۲ ص.

ص: ۷۴۲

نیم نگاهی به وهابیت: تخصصی، قم، سپهر آذین، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۲۲ ص، جیبی.

شابک: ۳-۲۶-۹۹۱۰-۹۶۴

مرکز پژوهش‌های اسلامی الغدیر

چهره واقعی وهابیت، ترجمه حبیب روحانی، مشهد، آستان قدس رضوی، بنیاد پژوهش‌های اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۴۶ ص،
رقعی.

شابک: ۰-۱۹۹-۴۴۴-۹۶۴

عنوان اصلی: الوهابیه فی صورتها الحقیقه.

بررسی دیدگاه‌های وهابیت در زمینه‌ی مشروعیت ساخت و زیارت قبر بزرگان و توسل و تبرک است. کتاب حاضر، ترجمه
فارسی پژوهشی اجمالی است پیرامون تاریخ و عقاید وهابیت و بیان انحراف این فرقه، که به شیوه گزارشی نگارش یافته است.
مهم‌ترین عناوین کتاب عبارت‌اند از: بنیان‌گذار وهابیت، ریشه‌ها و منابع فکری وهابیت، عقاید وهابیان راجع به صحابه و
صفات خداوند، وهابیان و مسلمانان، خوارج و غلات، برخی روایاتی که درباره زیارت و توسل وارد شده است.

مسجد جامع، زهرا (متولد ۱۳۴۸)

نظری بر تاریخ وهابیت، تهران، صریر؛ دانش، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۱۶۰ ص، رقی.

شابک: ۵-۰-۹۳۰۳۴-۹۶۴

معانی، جلال

الامام الحسین علیه السلام و الوهابیه، قم، یاس زهرا (س)، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۵۸۴ ص، وزیری.

شابک: ۳-۶۳-۲۸۴۳-۹۶۴-۹۷۸

پژوهشی در مورد ابعاد اخلاقی شخصیت امام حسین و نهضت کربلا و نقد دیدگاه‌های وهابیت در این باره است. در این
پژوهش نخست جنبه‌های اخلاقی، انسانی، تربیتی، عاطفی و اجتماعی امام حسین و واقعه عاشورا به

تصویر کشیده شده و مظلومیت امام حسین (ع) در حادثه کربلا منعکس

گردیده است. آنگاه به نقد دیدگاه های وهابیت که عزاداری و سوگواری برای امام حسین را بدعت در دین می خوانند پرداخته شده و خلاصه ای از عقاید آنان در مورد توحید و شرک و توسل به اهل بیت (ع) و زیارت قبورشان که آنان این اعمال را جزء مصادیق شرک و کفر می دانند اشاره شده و افکار سلفی آنان مورد نقد و ارزیابی قرار می گیرد. نگارنده با توجه به کشتار زائران امام حسین و قبور سایر ائمه و دیدگاه مثبت وهابیت در این زمینه این نوع طرز تفکر را کاملاً ضد اخلاقی و ضد انسانی دانسته و به نقد این دیدگاهها می پردازد.

مغنیه، محمدجواد (۱)

(۱۹۷۹ - ۱۹۰۴)

هدی هی الوهابیه، تحقیق سامی عزیز، قم، مؤسسه دارالکتاب الاسلامی، چاپ ۱، ۱۴۲۷ ق، ۳۳۶ ص، وزیری، عربی.

شابک: ۵- ۱۸۵ - ۴۶۵ - ۹۶۴

ترجمه فارسی

این است آئین وهابیت، ترجمه احمد مقدسی، قم، مؤسسه دارالکتاب الاسلامی، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۳۸۴ ص، وزیری.

شابک: ۱- ۲۴۳ - ۴۵۶ - ۹۶۴ - ۹۷۸

بررسی عقاید وهابیت و بنیان گذار و دیگر سران آن است. نگارنده در صفحات آغازین کتاب پس از مطالبی درباره «حج» به اختلاف ادیان و مذاهب اشاره دارد و درباره تفسیرهای مختلف و گاه متضادی که از قرآن و روایت به وجود آمده است بحث می کند. نویسنده از خاطرات خود در دوره حج و ملاقات با علمای وهابی سخن به میان می آورد و از سختگیری و تعصب و خشونت آنها انتقاد می کند.

مکارم شیرازی، ناصر

وهابیت بر سر دو راهی، قم، مدرسه الامام علی بن ابی طالب (ع)، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۲۰۰ ص، رقعی.

ص: ۷۴۴

نگارنده ابتدا به عوامل سقوط وهابیت تندرو، اشاره می کند که از جمله ی آن ها می توان به "خشونت فوق العاده"، "تحمیل عقیده"، "تعقیب شدید"، "عدم آشنایی به ارزش های فرهنگی"، "جمود و مخالفت با هر پدیده ی نوین" و "ضعف منطق و برداشت نادرست از شش واژه ی قرآنی" اشاره کرد. سپس هر یک از این عوامل را تشریح می نماید. در بخش دوم کتاب، نمونه هایی از آثاری که علیه تندروی وهابی های متعصب نگاشته شده، بازگو گردیده است. هم چنین از افکار وهابی های روشنفکر، نیز فرقه ای از شیعه با نام "غلاه" سخن رفته است. بیانیه ی هیات علمای بزرگ سعودی در محکوم ساختن خشونت های وهابیان، بخش پایانی کتاب را تشکیل می دهد.

ترجمه به زبان آذری کریل

ترجمه م. علیزاده، قم، فجر قرآن، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۶۰ ص، رقعی.

ترجمه کتابی انتقادی کلامی از آیت الله مکارم شیرازی درباره عقاید و عملکرد وهابیت به زبان آذری است. انحرافات وهابیت از افکار سلفی هایی مانند ابن تیمیه و ابن قیم نشأت می گیرد. آنها با تعصب و تحجر بسیاری از حقایق و معارف عقیدتی موجود در قرآن را درست نفهمیده اند. در این کتاب از توسل، زیارت، شفاعت و تعمیر قبور و دیگر عقاید شیعه دفاع شده است. سیره پیامبر (ص) و آیات مختلف نشان می دهد این معارف با توحید ناسازگار نیستند و شرک محسوب نمی شوند.

موسوی، سیدرضا (متولد ۱۳۲۶)

آشنایی با مراسم عبادی مذاهب خمس: رویکرد استدلالی به فقه تطبیقی مذاهب

پنجگانه جعفری حنبلی، حنفی، شافعی و مالکی، جلد دوم، مشهد، دانش شرقی، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۵۰۱ ص، وزیری.

عنوان دیگر: رویکرد استدلالی به فقه تطبیقی مذاهب پنجگانه جعفری حنبلی،

حنفی، شافعی و مالکی.

هدف از این نوشتار آشنایی با فتاوی مشترک و اختلافی در مسائل عبادی، با روش استدلالی و تکیه بر فتاوی مشهور فریقین، پاسخگویی به شبهات القایی، تقریب اذهان عالمان دینی، ایجاد وحدت رویه‌ی عملی در انجام مراسم عبادی در میان پیروان مذاهب پنجگانه‌ی اسلامی می‌باشد. در دفتر دوم از این مجموعه، طی فصلهای دوم تا هشتم مراسم عبادی حج و ابعاد مختلف آن، از این منظر بررسی شده است. عناوین فصول دوم تا هشتم که به حج اختصاص داده شده به ترتیب عبارتند از: حج جامعترین مراسم عبادی، احکام و اقسام حجه الاسلام، اعمال عبادی عمره و حج تمتع، احکام احرام نشان احترام، طواف و سعی نماد شیدایی، مناسک عبادی حج تمتع، اعمال ویژه سرزمین منا.

موسوی، سید عبدالرحیم

فی رحاب اهل البیت (علیهم السلام): زیاره القبور، تهران، مجمع جهانی اهل بیت (علیهم السلام)، چاپ ۲، ۱۴۲۶ ق، ۴۳ ص، پالتویی.

شابک: ۰-۵۸-۸۶۸۶-۹۶۴

عنوان دیگر: زیاره القبور.

بررسی زیارت قبور، دلائل قرآنی تاریخی و روایی مشروعیت آن و اقوال علما و اجماع آنان در جواز این عمل است. نویسنده در خلال این مباحث

ادله منکرین زیارت قبور را مطرح و با دلیل رد کرده است.

موسوی، سید فاروق

نافذه علی زیاره القبور، قم، دار العلم آیه الله بهبهانی، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۲۷۲ ص، وزیری، عربی.

شابک: ۶-۱۱-۸۳۰۰-۹۶۴

بررسی و رد عقاید وهابیان با استناد به روایات و سیره پیامبر اکرم (ص) است. نویسنده ابتدا به دلایل چهارگانه در اثبات مشروعیت زیارت استناد می‌ورزد. سپس به نقل آراء مختلف از عالمان اهل سنت و شیعه و ذکر

ص: ۷۴۶

حوادث تاریخی، دال بر درستی این نظرگاه می پردازد. تعمیر قبور و بنا ساختن بر آنها و زیارت قبور، واقعیت هایی است که می توان دلایل و شواهد معتبری از سیره پیامبر بر جواز آن یافت. وی همچنین به معرفی مشاهد مشرفه و اماکن مقدس اسلامی می پردازد و آداب زیارت آنها را بیان می کند.

موسوی قزوینی، محمدحسن (۱۸۷۸-۱۹۶۰ م)

وهابیان چه می گویند؟، ترجمه ابراهیم وحید دامغانی، تهران، گلستان کوثر، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۲۶۴ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴-۶۸۶۰-۱۲-۵

نگارنده در این کتاب با استناد به آیات قرآن و احادیث نبوی، نیز ذکر اقوال مذاهب اسلامی، باورهای وهابیان را بررسی می کند و در مسائلی چون شفاعت و توسل سعی دارد بطلان عقاید وهابیت را ثابت نماید. وی در هر مسئله، آرای وهابیان را ذکر می کند و به دلایل آنان اشاره نموده سپس با استناد به آیات و روایات درباره آن بحث می کند.

میرداماد، سیدعبدالمجید (متولد ۱۳۳۶)

فلسفه زیارت اهل قبور، قم، مهدیه، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۱۴۳ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۷۲۶۲-۲۷-۲

عنوان روی جلد: فلسفه زیارت اهل قبور: پاسخ به شبهاتی پیرامون زیارت پیامبر اسلام ...

بررسی زیارت اهل قبور و پاسخ به شبهات وهابیون در تحریم آن است. نویسنده با استفاده از منابع روایی اهل سنت ضمن اشاره به آثار و فواید زیارت اهل قبور در ازدیاد ایمان و یادآوری مرگ و رستخیز به بررسی دلایل جواز این عمل می پردازد و دلایل آن را فطرت، قرآن، روایات و سیره مسلمانان برمی شمرد، و روایاتی از طریق اهل سنت در جواز زیارت پیامبر (ص) و از طریق امامیه در اهمیت و فضیلت زیارت معصومان (ع) و اولیای الهی نقل می کند.

ص: ۷۴۷

زیاره الرسول المصطفی و آله بدعه او شرع؟؛ به کوشش محسن احمد الخاتمی، تهران، ژرف، چاپ ۱، ۱۴۲۴ ق، ۶۰۸ ص،
وزیری، عربی.

شابک: ۸۰-۸-۹۵۳۶-۹۶۴

فروست: موسوعه الرسول المصطفی (ص)؛

بررسی مشروعیت زیارت قبر رسول خدا (ص) و دیدگاه وهابیان مبنی بر بدعت آن است. نویسنده برای اثبات مشروعیت این زیارت از دیدگاه قرآن و روایات اسلامی، کتاب را در دو فصل با عناوین متعدد سامان داده است. در فصل اول، به بحث درباره مشروعیت زیارت قبور پرداخته و با بهره گیری از ادله چهارگانه اصولی، مشروعیت آن را اثبات کرده است. در بخش دوم، به بحث درباره ادله جواز زیارت قبور

پیامبر و ائمه و اولیا از دیدگاه قرآن، احادیث منقول از شیعه و سنی و اجماع علما و عقل پرداخته است. وی سپس دلایل مخالفان را آورده و آنها را نقد و بررسی کرده است. تبرک، طواف و تعمیر قبور از دیگر مباحث کتاب است.

نعیم آبادی، غلامعلی (متولد ۱۳۲۳)

زیارت و توسل از منظر اسلام (نقد فرقه وهابیت)، قم، توسعه قلم، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۱۶۸ ص، رقی.

شابک: ۷-۴۴-۷۸۰۱-۹۶۴-۹۷۸

نمازی شاهرودی، علی (۱۲۹۳-۱۳۶۳)

قرآن و عترت در اسلام، تهران، سعلوی، بی تا، ۲۵۲ ص، رقی.

بررسی دیدگاه های وهابیت درباره ائمه (ع) و توسل جستن به آنان و زیارت قبورشان است. نویسنده با استناد به حدیث ثقلین، ائمه را عدل قرآن قرار داده و معتقد است تمام مقاماتی که قرآن دارا است، مشمول اهل بیت هم می شود. سپس با تمسک به پاره ای از آیات و روایات به معرفی قرآن می پردازد و اوصاف و ویژگی های آن را برمی شمارد و دانش ائمه نسبت به تمام مطالب و علوم قرآن را به اثبات می رساند و نتیجه

ص: ۷۴۸

می‌گیرد که برای فهم دقیق و صحیح آیات آن چاره‌ای جز تمسک اهل بیت و رجوع به آنها نیست. از این رو، مبحث دوم کتاب به لزوم معرفت عترت پیامبر (ص) اختصاص یافته و در آن از ائمه به عنوان حاملان علم پیامبر در تمام ابعاد و برخوردار از علوم غیبی و قدرت بر آوردن اعجاز یاد شده است. نویسنده در ادامه فصولی را درباره فضیلت و ثواب زیارت قبور انبیا و ائمه آورده و بوسیدن ضریح و قبور آنان را نشانه‌ای از ابراز محبت به آنان دانسته است.

واعظزاده خراسانی، محمد (متولد ۱۳۰۴)

رسالتان بین الشیخ محمد واعظزاده الخراسانی الامین العام للمجمع العالمی للتقریب بین المذاهب الاسلامیه فی الجمهوریه الاسلامیه ایرانیه و الشیخ عبدالعزیز بن عبدالله بن باز المفتی العام و رئیس اداره البحوث العلمیه فی المملکه العربیه السعودیه حول مساله التبرک والتوسل بالنبی و بالاولیاء فی حیاتهم و مماتهم و مساله الصلح مع العد و الصهیونی، تعلیق علی الرسالتین حسن بن علی السقاف، به کوشش فتح الله نجارزادگان، تهران، نشر مشعر، چاپ ۲، ۹۶ ص.

شابک: ۶-۶۵-۷۶۳۵-۹۶۴

بررسی مشروعیت تبرک و توسل و شفاعت از نگاه شیعه و وهابیت است. کتاب حاضر مباحثه علمی در دو مسئله اساسی بین محمد واعظزاده خراسانی ریاست سابق مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی و شیخ عبدالعزیز بن عبدالله بن باز، مفتی سابق عربستان سعودی می‌باشد که قبلاً در مجله مجمع جهانی تقریب بین مذاهب اسلامی چاپ شده است و آقای سیدحسن بن علی سقاف از علمای شافعیه اردن نقدی بر نظریات شیخ بن باز داشته و در آن مجله چاپ شده و دکتر نجارزادگان این مباحثه علمی را همراه با نقد و حاشیه آقای سقاف و اضافه کردن نظریات آیت الله جعفر سبحانی به صورت یک کتاب جداگانه جمع آوری نموده است. در حقیقت جوابی بر یکی از اصلی‌ترین اعتراضات وهابیون بر شیعیان و دیگر مذاهب می‌باشد.

ص: ۷۴۹

واعظ موسوی، سیدعلی اکبر

شیعه می‌رسد: ۱۱۰ سوال و طرح بیش از سی موضوع اعتقادی شیعه و پاسخ

مسائلی: چون " شفاعت، زیارت، تهران، مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۶۹۲ ص، وزیری.

شابک: ۱-۰۰۰-۵۳۹-۹۶۴

عنوان دیگر: ۱۱۰ سوال و طرح بیش از سی موضوع اعتقادی شیعه و پاسخ مسائلی: چون " شفاعت، زیارت

این کتاب حاوی بیش از سی موضوع اعتقادی شیعه هم چون شفاعت، زیارت، سیادت، ولایت تکوینی، شهادت ثالثه، توسل، گریه بر امام حسین (ع) جمع صلاتین، سجده بر خاک، تقیه و اسناد مذهبی و تاریخ، اهل البیت از قرآن، حدیث منزله، مهدی موعود تاریخ وهابیان، انتظار، علایم ظهور، سلسله هایی از شیعه و معنی شرک و مشرک و مدارک نفیس گران بها است که با استناد به آیات و احادیث در قالب ۱۱۰ پرسش و پاسخ فراهم آمده است.

هادی، محمد

قراءه فی کتاب الاجوبه النجفیه فی الرد علی الفتاوی الوهابیه لایه الله الشیخ هادی آل کاشف الغطاء، تهران، مشعر، چاپ ۱، ۵۳ ص، پالتویی.

شابک: ۷-۱۲۶-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

عنوان دیگر: الاجوبه النجفیه فی الرد علی الفتاوی الوهابیه. شرح.

ص: ۷۵۰

فصل پنجم: زیارت نامه ها: متن، بررسی و شرح ها

الف- بررسی های عمومی

شعبان، نبیل

دراسه و تحلیل لاختلافات الادعیه و الزیارات، بی جا، نشر الهدی، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۱۳۲ ص، رقعی.

عنوان دیگر: بحث فی اختلافات الادعیه.

بررسی متون زیارت ها از جنبه های مختلف است. مؤلف در این کتاب که به زبان عربی نگارش یافته به تجزیه و تحلیل واژگان، عبارات و جملات مورد اختلاف دعاها و زیارات در نسخه های گوناگون پرداخته و دلایل آن را بیان داشته است. وی با بررسی مضامین دعاها، تحول و دگرگونی مورد نظر را بیان نموده و بیش تر به محتوای آن ها توجه کرده است.

ب- بررسی موردی

«زیارت نامه عاشورا»

آراسته مهر، انسیه

شرح بندگی، تهران، محراب عشق، چاپ ۱، ۳۲ ص، جیبی.

شابک: ۷-۵-۹۳۹۵۸-۹۶۴

عنوان روی جلد: شرح بندگی: تفسیر زیارت عاشورا.

ص: ۷۵۱

آسیایی (امامی)، پری سادات (۱)

تفسیر کامل زیارت عاشورا، تهران، قصه پرواز، چاپ ۱، ۳۱۴ ص.

شابک: ۹-۴۴-۹۶۱۴-۹۶۴

چاپ دیگر

تهران، مکعب، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۳۴۰ ص.

شابک: ۳-۴۴-۵۸۱۶-۹۶۴-۹۷۸

آکوچکیان، احمد (متولد ۱۳۳۷)

بینایی و دیدار سرشار با زیارت عاشورا، ویرایش زهرا فضل‌ی، اصفهان، مؤلف، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۲۵۰ ص، خشتی.

شابک: ۳-۴۲۰۴-۰۴-۹۶۴-۹۷۸

فروست: از مجموعه عرفان و هنر؛ کتاب ۵

بررسی جنبه‌های مختلف زیارت عاشورا از جمله نتایج و تاثیرات آن است. نویسنده مطالب را ذیل سه گفتار آورده است: گفتار اول: سلوک و دیدار تا آرمان و عینیت عاشورایی رشد؛ گفتار دوم: طریقت «دانایی، معنا و موقعیت»؛ گفتار سوم: طریقت هنر. این گفتار شامل این مباحث است: ۱- زیارت عاشورا و نظام اندیشه حکمت هنر، ۲- جریان هنر در هنرمند با زیارت عاشورا، ۳- مدیریت تحقیق و توسعه هنر، زیارت عاشورا.

آقاداتی، احمدرضا (متولد ۱۳۳۴)

بررسی منابع و شرح فرازهای زیارت عاشورا، قم، کومه، چاپ ۱، ۱۷۲ ص.

شابک: ۰-۸۳-۲۵۹۸-۹۶۴-۹۷۸

ابراهیمی، مهدی (متولد ۱۳۳۸)

شرح زیارت عاشورا، قم، انتشارات قم، چاپ ۱، ۶۴ ص، رقعی.

شابک: ۴-۱۶-۷۱۳۸-۹۶۴

ص: ۷۵۲

بررسی و تحلیلی پیرامون زیارت عاشورا، قم، آدینه سبز، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۳۰۱ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۹۰۹۸۶-۲-۳

تحقیقی درباره اسناد و مدارک و مفاهیم زیارت عاشورا است. مؤلف با بهره گیری از آیات قرآن و احادیث اهل بیت و با استناد به کتب مهم شیعه مانند احتجاج طبرسی، استبصار شیخ طوسی، اقبال الاعمال سیدبن طاووس و مهم ترین منابع اهل سنت مانند صحیح مسلم و صحیح بخاری به شرح و تبیین آن پرداخته است. در این اثر، به برخی از پرسش ها و یا شبهاتی که متوجه این زیارت است، پاسخ داده شده است. کتاب در دو بخش تدوین یافته است. نخست سندیت زیارت مورد بررسی قرار گرفته و در ادامه متن آن تحلیل شده و در خاتمه شش فایده پیرامون این زیارت بیان شده است.

اشعری، عبدالحسین

شور عاشوایان: ترجمه منظوم زیارت عاشورا، سروده عبدالحسین اشعری قمی، قم: مرکز فرهنگی انصار المهدی، ۱۳۷۸ ش، ۳۰ ص جیبی.

شابک: ۹۶۴-۵۹۶۸-۴۸-۸۷۵۰

امامت کاشانی، سیدعزیز الله (۱)

(متولد ۱۳۰۸)

الدره البیضاء فی شرح زیاره العاشورا، به کوشش ابراهیم خوشگذران و اسدالله مرادی بروجردی، کاشان، مجمع متوسلین به آل محمد، چاپ اول، ۱۳۷۸، ۵۵۹ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۳۳۰-۸۰۸-۱

بررسی جنبه های مختلف زیارت عاشورا در قالب شرح و تفسیر است. مؤلف با استناد به آیات قرآن و احادیث معصومان (ع) معارف والای

ص: ۷۵۳

زیارت عاشورا را شرح و تبیین کرده است. این کتاب در واقع ترجمه آزاد، همراه با شرح رساله ای از ملاً حبیب الله کاشانی است که به زبان عربی نوشته شده است. بخش دوم کتاب رساله کوتاهی با نام «رساله فضائل اهل بیت و ثواب زیارت سیدالشهداء» است که در آن، فضایل زیارت اهل بیت (ع) آمده است. بخش سوم، شرح فارسی بر مخمسه، سروده شیخ زین الدین (۱۰۰۹-۱۰۶۴ ق) در مرثی حضرت سیدالشهدا (ع) است که ملاً حبیب الله کاشانی آن را ترجمه و شرح نموده است. بخش چهارم، امامزادگان معتبر ایران و رجال مدفون کاشان نام دارد. این بخش، زندگینامه کوتاهی از مهم ترین امامزادگانی است که در ایران مدفون اند که به همراه فضایل زیارتشان آمده است

امیری اصفهانی، زهره

تولی و تبری در زیارت عاشورا، اصفهان، اقیانوس معرفت، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۴۰ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۰۰۲۶-۷-۲

بررسی تولی و تبری در زیارت عاشورا است. از نظر نویسنده بسامدترین و مهم ترین موضوع در زیارت عاشورا تولی و تبری است. کتاب حاضر از هفت بخش با این عناوین تشکیل شده است: تفسیر واژه ی امام؛ شناخت امام از دیدگاه امامان شیعه؛ فلسفه ی امامت؛ تولی و تبری؛ معنای تولی و تبری از نگاه رسول اکرم (ص)؛ ضرورت شناخت امام؛ و تولی و تبری در پرتوی شناخت امام (ترجمه و تفسیر زیارت عاشورا). نگارنده سعی کرده است به دو واژه ی تولی و تبری نگاه ویژه داشته و مصادیق متعدد آن ها را در زیارت عاشورا یافته و معرفی کرده است.

امینی آبادانی، عبدالله

سلام: شرح عرفانی و موضوعی زیارت عاشورا، مؤسسه انتشارات نسیم حیات، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۳۲۰ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۹۲-۴۹۳-۴

ص: ۷۵۴

بررسی جنبه های زیارت عاشورا در قالب شرح آن است. نویسنده نگاه ویژه ای به تفسیر «سلام» های مندرج در این زیارت داشته است. نویسنده از منظری عرفانی به تفسیر زیارت عاشورا پرداخته و معارف باطنی مندرج در این زیارت را بررسی کرده است. تأکید نویسنده بر روی سلام های این زیارت است و در این باره دیدگاه های فلاسفه و عارفان متعددی را نقل نموده است و از منظری قرآنی و روایی به تفسیر مفهوم سلام و آثار و برکات معنوی آن می پردازد. در همین رابطه نگارنده به مظاهر باطنی اهل بیت (ع) به ویژه امام حسین (ع) و فاطمه زهرا (س) و مراتب کمال آنان اشاره می نماید و آنان را مظاهر تام اسماء و صفات الهی توصیف می کند.

بامشکی، مهدی (متولد ۱۳۲۴)

نجوای سرخ: شرحی بر فرازهایی از زیارت عاشورا: مجموعه سخنرانی های مرحوم.

حجهالاسلام و المسلمین حاج شیخ علی محقق طوسی، قم، دلیل ما، چاپ ۱، ۱۷۲ ص، وزیری.

بررسی جنبه های مختلف زیارت عاشورا است. شامل ده گفتار از سلسله سخنرانی های حجهالاسلام علی محقق طوسی است که در شرح فرازهایی از زیارت عاشورا در محرم سال ۱۴۲۱ در کویت ایراد شده است. زیارت عاشورا حاوی معارف عقیدتی، کلامی و اخلاقی متنوعی است که با محوریت مناقب و فضایل امام حسین (ع) و شرح مصایب و شهادت آن حضرت و یارانش در این گفتارها تبیین و بررسی شده است.

تبریزی شبستری، نصرالله بن عبدالله (متولد ۱۳۳۳)

اللؤلؤ النضید فی شرح زیارت مولینا ابی عبدالله، تبریز، نصرالله بن عبدالله التبریزی، چاپ ۱، ص.

چاپ دیگر

قم، انتشارات امام مهدی، چاپ دوم، ۱۳۶۵، ۲۵۸ ص، جیبی.

بررسی ابعاد مختلف زیارت عاشورا در قالب شرح این زیارت است.

ص: ۷۵۵

ثانی، هاشم (متولد ۱۳۴۳)

زیارت عاشورا: به انضمام توضیحاتی درباره مفاهیم و اشخاص، مشهد، شاملو، چاپ ۱، ۹۲ ص.

شابک: ۷-۱۵-۷۴۸۸-۹۶۴

عنوان دیگر: زیارت عاشورا به انضمام مروری کوتاه بر مفاهیم و زندگی اشخاص

. ثقفی تهرانی، حسن (متولد ۱۳۱۶)

ترجمه و شرح زیارت عاشورا: تلخیص و نظری تازه بر کتاب شفاء الصدور فی شرح زیارت العاشور، تهران، هاد، چاپ ۲، ۱۳۸۶، ۶۶۶ ص، وزیری.

شابک: ۹-۳۸-۵۵۳۶-۹۶۴-۹۷۸

گزیده و ترجمه ای از کتاب شفاء الصدور فی شرح زیاره العاشورا نوشته ابوالفضل بن ابوالقاسم طهرانی (۱) در شرح و توضیح مفاهیم، معارف و آموزه های اعتقادی و اخلاقی زیارت عاشورا است. این زیارت از معتبرترین و معروفترین زیارات شیعی است که از امام باقر در شأن و توصیف شهادت و مناقب امام حسین روایت شده است. نویسنده با تکیه بر منابع و مصادر حدیثی از متون اهل سنت و شیعه به اثبات اصالت و صحت این زیارتنامه پرداخته است. از مشروعیت لعن بنی امیه و یزید و شرحی از جنایات آنها بحث شده و نکات و دقت های حدیث پژوهی متعددی در لابه لای مباحث گردیده است.

جدیدی، حمیدرضا

اشک حماسه: زیارت ناحیه مقدسه و زیارت عاشورا به همراه توضیح اعلام و معرفی اصحاب حسین (ع)، قم، نشر برگزیده، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۱۹۲ ص، رقعی.

ص: ۷۵۶

۱- تهرانی، ابوالفضل بن ابوالقاسم؛ کلانتری، احمد بن ابوالقاسم؛ میرزا ابوالفضل تهرانی؛ نوری تهرانی، ابوالفضل بن ابوالقاسم

۱۲۷۳-۱۳۱۶ ق

شابک: ۲- ۲۵- ۷۷۳۲- ۹۶۴

شرح و توضیح برخی از اعلام و اصطلاحات موجود در زیارت عاشورا است.

چقائی اراکی، محمد

زیارت خوبان: شرحی بر زیارت عاشورا، بی جا، علمیه، چاپ ۱، ۱۳۷۶، ۹۶ ص، رقعی.

حاج علی اکبری، محمدجواد (متولد ۱۳۴۵)

بوی سیب: برداشتی از زیارت عاشورا، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ ۱، ۹۹ ص.

شابک: ۰- ۱۳۴- ۴۷۶- ۹۶۴

عنوان دیگر: برداشتی از زیارت عاشورا.

چاپ دیگر

تهران، مهرهشتم، چاپ ۱، ۱۴۰ ص.

شابک: ۷- ۰- ۹۶۱۸۰- ۹۶۴

بررسی جنبه های مختلف زیارت عاشورا در قالب نقد و تفسیر آن است.

حسینی زاده، سیدمهدی

شرح یک حماسه: نگاهی کوتاه به زیارت عاشورا، تهران، مرکز آفرینش های ادبی هنری بنیاد قرآن، چاپ ۱، ۱۳۸۱ ش، ۱۴۰ ص، خشتی.

حسینی موسوی زنجانی، محمد (متولد ۱۳۲۰)

زیارت عاشورا با بیان آداب، برکات، شرایط و توضیح فرازمایی از زیارت شریفه عاشورا، قم، بوستان کتاب قم، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۲۰۴ ص، جیبی.

شابک: ۹- ۷۳۹- ۳۷۱- ۹۶۴

چاپ دیگر

زنجان، سلاله نور، چاپ ۱، ۷۵ ص.

شابک: ۹-۰-۹۰۰۸۲-۹۶۴

ترجمه و شرح مختصری بر زیارت عاشورا است که مؤلف در ابتدای آن، آداب و برکات و شرایط خواندن این زیارت را به طور مختصر آورده است.

حسینی میرعظیمی، جواد (۱)

(متولد ۱۳۰۸) و مرادی بروجردی، اسد الله (متولد ۱۳۳۴)

شرح زیارت عاشورا، کاشان، حسینیه آیت الله امامت کاشانی، مجمع متوسلین به آل محمد (ص)، چاپ ۱، ق/ ۱۴۳، ص، رقعی.

شابک: ۹-۱۴-۷۵۶۹-۹۶۴

حسینی نسب، سید محمد صادق (متولد ۱۳۲۹)

شرح مبسوط زیارت عاشورا، قم، شاکر،

چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۲۵۶، ص، رقعی.

شابک: ۲-۲۸-۵۷۹۲-۹۶۴

حکیمی، محمدرضا

تفسیر زیارت عاشورا، تهران، آهنگ صبح، چاپ ۱، ۳۰۴، ص، رقعی.

شابک: ۴-۲۳-۸۵۷۷-۹۶۴

شرح و تفسیر زیارت عاشورا است. شارح، مطالب را در سه بخش تنظیم کرده است. در بخش نخست، نگارنده بعد از آوردن متن زیارتنامه، مراجع ضمایر را روشن می سازد. در بخش دوم تفسیر این زیارت نامه آورده شده و در بخش سوم، زیارت عاشورا از دیدگاه قرآن، بررسی گردیده است.

حیدری، اسماعیل

عبرتهای عاشورا در زیارت عاشورا، تهران، نشر میعاد، چاپ ۱، ۱۳۵، ص، رقعی.

ص: ۷۵۸

۱- میر عظیمی، جواد؛ میر عظیمی مراغی، جواد

شرح زیارت عاشورا با استناد به آیات، احادیث و روایات است. بخشی از کتاب به شرح ویژگی های امام حسین (ع) و قیام خونین آن حضرت، مفهوم امامت، کمال نهایی انسان، راه های تقرب به خدا و تسامح در اسلام اختصاص دارد.

حیدری ابهری، غلامرضا (۱)

(متولد ۱۳۴۸)

زیارت عاشورا در نگاهی دیگر: با نگاهی به مستندات تاریخی و حدیثی زیارت عاشورا، قم، نشر جمال، چاپ ۱،

۱۳۸۸، ۱۰۴ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۶۵۴-۸۱-۳

شرح زیارت عاشورا به روش اعتقادی و تربیتی و تبیین آثار معنوی و اجتماعی آن است. این کتاب به توضیح و تبیین معارف، آموزه ها و تعالیم عقیدتی، اخلاقی و تربیتی زیارت عاشورا می پردازد. نویسنده مفاهیم اصلی این زیارت را در احیای نام حضرت علی (ع) و لعن و نفرین دشمنان اهل بیت دانسته و به توضیح موارد تولی و تبری در جملات و عبارات زیارت پرداخته و بر اساس معارف این زیارت، پیوستگی قیام حسینی و قیام مهدوی را بیان کرده است.

حیدری فر، مجید (متولد ۱۳۳۸)

مدرسه عشق: عبودیت و معرفت در پرتو زیارت عاشورا، همراه با سیری در زیارت ناحیه مقدسه، قم، زائر، چاپ ۱، ۶۶۴ ص.

شابک: ۹۶۴-۶۴۰۱-۶۹-۴

عنوان دیگر: عبودیت و معرفت در پرتو زیارت عاشورا.

شرح و تفسیر مفاهیم زیارت عاشورا و زیارت ناحیه مقدسه است. نویسنده طی مقدماتی برکات و آثار زیارت و فواید زیارت عاشورا را بیان داشته و با اشاره به راههای مبارزه با طاغوت و باطل، معتقد است که

ص: ۷۵۹

زیارت عاشورا بهترین راه حفظ فرهنگ قیام امام حسین (ع) است. این زیارتنامه حاوی معارف و تعالیم عقیدتی و اخلاقی اسلام است که اعتقاد و عمل به آنها سبب تکامل و سعادت اخروی خواهد شد. وی پس از ذکر فقره ای از زیارت به شرح تفصیلی آن پرداخته و مفاهیمی مانند توحید، اقسام توحید، سجده، سلام، جایگاه و برکات عبودیت، فضایل و مقامات امام حسین (ع)، تولی و تبری، کرامت انسان، توسل، صبر و مصیبت را

تشریح کرده و شخصیت های منفی معاویه و یزید و خاندان بنی امیه را معرفی کرده است. در زیارت ناحیه مقدسه هم مقام شهیدان کربلا، شفاعت، تقیه و حمد تبیین شده است.

به ضمیمه ی آن «در حقیقت و آداب زیارت» از عبدالله جوادی آملی نیز آمده است.

منشور نینوا: شرح و تفسیری بر زیارت عاشورا، ره آوردی از امام باقر العلوم (ع)، قم، مسجد مقدس جمکران، چاپ ۱، ۱۳۷۷، ۵۳۵ ص، وزیری.

شابک: ۰-۱۷-۶۷۰۵-۹۶۴

عنوان دیگر: شرح و تفسیری بر زیارت عاشورا، ره آوردی از امام باقر العلوم (ع).

شرح و تفسیر زیارت عاشورای امام حسین (ع) است. نویسنده پس از بررسی روایات زیارات و سند آنها، برکات مداومت بر خواندن این زیارت را بر می شمارد و آنگاه به بازخوانی و بازکاوی فرهنگ عاشورا و شیوه مبارزه سیدالشهدا پرداخته و با ارائه فزاینده های این زیارت، به شرح و تفسیر عبارات ارزشمند آن می پردازد و درس هایی را که از این زیارت می توان گرفت، بازخوانی می کند. سلام خدا و معنای آن، انواع استعمار ملت ها، زمینه سازان جنایت کربلا، ویژگی های سالار شهیدان، اسلام و حاکمیت اموی، شناسنامه بنی امیه و قاتلان حسین (ع)، اقسام شفاعت، برخی از دهها عنوان و مطالب این کتاب است.

خسروی، موسی

شرح زیارت عاشورا و داستان های شگفت آن، مشهد، الف، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۳۳۶ ص،

ص: ۷۶۰

جیبی.

شابک:

۹۶۴-۶۶۸۴-۱۹-X

شرح زیارت عاشورا با استناد به آیات قرآن، احادیث و روایات معصومین (ع) است. مطالب کتاب با حکایت ها و داستان های متعددی از ثمرات حاصل از قرائت و توسل به زیارت عاشورا همراه است.

دادور، منیژه (متولد)

شرحی بر زیارت عاشورا، نی ریز، تهامی، چاپ ۱، ۲۷۱ ص.

شابک: ۹-۶-۹۵۸۱۵۹۶۴-۹۷۸

دریایی، محمد رسول (متولد ۱۳۳۰)

تحلیلی از حماسه سیاسی- تاریخی زیارت عاشورا، کرج، جعفری، چاپ ۱، ۱۳۷۱، ۵۵۶ ص، وزیری.

بررسی مفاهیم و موضوعات زیارت عاشورا است. نویسنده با استناد به مهم ترین کتب تفسیری مانند تفسیر مجمع البیان، صافی، المیزان و نمونه و کتب حدیثی مانند بحار الانوار و کافی و کتب تاریخی مانند تاریخ یعقوبی، واقدی، ابن خلدون، مسعودی مفاهیم این زیارت را تبیین کرده است. این نقد و شرح زیارت عاشورا، بیشتر گرایش سیاسی- تاریخی دارد و تأکید بر این جنبه های زیارت بر دیگر ابعاد آن برتری یافته است. به طوری که خواننده کتاب، یک دوره تاریخ اسلام را به طور فشرده از صدر اسلام تا زمان شهادت امام حسین (ع) مرور خواهد کرد.

ذاکر خطیر، حسین (متولد ۱۳۳۸)

شرح و کرامات زیارت عاشورا و دعا از دیدگاه روانشناسی و روایات، قائم شهر، رهروان ولایت، چاپ ۱، ۱۶۰ ص، جیبی.

شابک: ۶-۶۷-۹۵۲۶-۹۶۴

ص: ۷۶۱

چاپ دیگر

بابل، مبعث، چاپ ۱، ۱۶۰ ص.

شابک: ۰-۴۳-۷۰۹۵-۹۶۴

شرح زیارتنامه عاشورا و بررسی جوانب روان شناختی، کلامی و فقهی و اجتماعی آن است.

رستمی لاهیجانی، ناصر

شرح زیارت عاشورا و آثار معجزه آسای آن، قم، شاکر، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۴۴۰ ص، وزیری.

شابک: ۵-۵۲-۵۷۹۲-۹۶۴

چاپ دیگر

زیارت عاشورا و آثار معجزه آسای آن، قم، مجمع ذخائر اسلامی، چاپ ۱، ۳۶۸ ص، وزیری.

بررسی مضامین زیارت عاشورا است. کتاب حاوی مطالب و احادیث فراوانی در ثواب و فضیلت زیارت، دعا، توسل، تبرک و گریه بر حضرت امام حسین (ع) و دیگر امامان شیعه است. نویسنده در بیان مطالب، از داستان ها و گزارش های تاریخی و سیره عالمان شیعه در مداومت بر زیارت عاشورا مدد جسته و ضمن تبیین و شرح فقرات زیارت عاشورا درباره سلام، دعا، لعن، شجره خبیثه، مصیبت، دوستی و دیگر مضامین این زیارت بحث نموده و به تفصیل حادثه کربلا- و چگونگی شهادت امام حسین (ع) و یارانش را گزارش کرده است. بخش بلندی از کتاب به شرح حال عمر بن سعد، یزید، معاویه و دیگر مخالفان امام حسین و ضرورت لعن آنها اختصاص یافته و در مقابل از ارزش محبت اهل بیت و پاداش صابران و شهیدان نیز بحث شده است.

رسولی نژاد، سعید (متولد ۱۳۴۶)

شرح زیارت عاشورا، سمنان، بوستان اندیشه،

چاپ ۱، ۱۷۶ ص، رقیعی.

شابک: ۴-۹۶۴-۹۴۸۰۳-X

ص: ۷۶۲

رضانژاد، مجتبی (متولد ۱۳۴۸)

زیارت عاشورا با ترجمه منظوم، سروده مجتبی رضانژاد (صبای اهل بیت)، به کوشش مؤسسه فرهنگی هنری آوای عرش، تهران، نذیر، چاپ ۱، ۲۴ ص.

روحانی، مرتضی (متولد ۱۳۵۱)

نگرشی به زیارت عاشورا، تهران، شبکه هنر، چاپ ۱، ۱۳۶ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۹۶۶۰۰-۲۶

بررسی جوانب زیارت عاشورا است. در این کتاب نخست متن عربی زیارت عاشورا همراه با ترجمه ی فارسی آن آورده شده است؛ سپس نقش زیارت عاشورا در سیره ی بزرگان دین مطرح گردیده و طی آن آثار و برکات زیارت عاشورا همراه با داستان هایی در این باره ذکر گردیده است و پس از آن عناصر و جلوه های ویژه ی زیارت عاشورا همراه با نکاتی چند در این باره مطرح شده است.

روح بخش، سیدعلی (متولد ۱۳۴۳)

مصیبه الدهور: شرح زیارت عاشورا، قم، فائز، چاپ ۱، ۱۵۶ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۹۳۴-۳۱-۱

تلخیصی از کتاب شفاء الصدور نوشته ابوالفضل بن ابوالقاسم طهرانی است. طهرانی در این کتاب، با استناد به منابع حدیثی و تاریخی اهل سنت و شیعه، اسناد این زیارت را در کتاب های حدیثی و زیارات بررسی کرده و واژه ها و مفاهیم کلیدی آن را توضیح داده است.

رهبر، علی

سفری به ژرفای دریا، اصفهان، جهاد دانشگاهی، واحد صنعتی اصفهان، چاپ ۱، ۱۱۲ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۱۲-۲۹۵-۶

ص: ۷۶۳

عنوان روی جلد: سفری به ژرفای دریا: پرسش‌ها و پاسخ‌های عاشورائی، عرفات معرفت، قرآن و عاشورا،

بررسی شبهات و پرسش‌ها پیرامون زیارت و سوگواری و به خصوص سؤالاتی درباره مفاهیم زیارتنامه عاشورا است. کتاب از سه بخش تشکیل شده است. در بخش اول هیجده پرسش در زمینه عاشورا و فلسفه آن و زیارت و سوگواری پاسخ داده شده است. در بخش‌های بعدی با نگاهی اجمالی به قرآن و دعای عرفه به تبیین اندیشه‌های انقلابی و الهی امام حسین (ع) با توجه به زیارتنامه عاشورا می‌پردازد.

رئیزی، مهدی

زیارت عاشورا و داستانهای شگفت آن، قم، میراث ماندگار، چاپ ۱، ۹۲ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۷۸۸۴-۴۹-۴

بررسی برخی از ابعاد زیارت عاشورا است. آغاز کتاب شامل مطالبی درباره زیارت عاشورا است و پس از آن چهارده حدیث در فضیلت امام حسین (ع) بیان شده است. در بخش پایانی، بیست و پنج حکایت در ارتباط با زیارت عاشورا آورده شده است.

زاهدی، مرتضی (متولد ۱۳۲۵)

مجموعه شرح زیارت عاشورا: تفسیر سلام

، تهران، مرتضی زاهدی، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۱۴۴ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴-۰۶-۳۶۱۶-۹

عنوان دیگر: تفسیر سلام

سومین شماره از مجموعه حاضر به شرح و تفسیر بخش دیگری از زیارت عاشورا اختصاص دارد.

مجموعه شرح زیارت عاشورا: در عظمت زیارت عاشورا، تهران، مرتضی زاهدی، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۱۲۰ ص، پالتویی.

ص: ۷۶۴

عنوان دیگر: در عظمت زیارت عاشورا

کتاب حاضر شرح کتاب اسرار عاشقان و مقامات عارفان همین مؤلف است.

شرح بخش های اولیه زیارت عاشورا است. این کتاب، جلد اول از «مجموعه شرح زیارت عاشورا» است. عناوین برخی از مباحث آن عبارت اند از: مفهوم نزول قرآن، پاسخ دو شبهه، نزول آسمان ها، توقف در کسب معرفت اهل البیت، عظمت امامت و ولایت، و مفهوم شبه الناس خلقا.

مجموعه شرح زیارت عاشورا: اسرار نهفته در کلمه مقدسه اباعبدالله و ابن رسول الله، تهران، مؤسسه فرهنگی صابره، چاپ ۱، ۱۳۸۵، جلد ۴، ۱۸۵ ص، رقی.

شرح و تفسیر زیارت عاشورا از نگاه های مختلف است. مجلد چهارم از این مجموعه، دربرگیرنده ی هشتمین، نهمین، دهمین و یازدهمین قسمت از مجموعه ی دروس شرح زیارت عاشورا تالیف نگارنده است که در

صبح های جمعه و در محل مؤسسه ی فرهنگی صابره (ع) تدریس شده است و موضوعاتی از این دست را شامل می شود: عشق حضرت آدم (ع) به حق تعالی، چگونگی توسل با جمله ی السلام علیک یا ابا عبدالله، مقامات ملکوتی حضرت اباعبدالله (ع)، اختلاف مراتب و ظرفیت آسمان ها، توسل به مقام امامت امام حسین (ع)، و معنای اباعبدالله و مقامات آن حضرت (ع).

مجموعه شرح زیارت عاشورا: کشتی نجات، تهران، مرتضی زاهدی، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۱۴۴ ص، پالتویی.

بررسی و شرح زیارت عاشورا است. کتابچه دوم از مجموعه شرح زیارت عاشورا است و مشتمل بر شرح بخش هایی از زیارت عاشورا است. نویسنده مطالب خود را ذیل این عناوین آورده است: تجسم عینی مفاهیم

وحیانی؛ عاشورا یک حادثه نیست، در آخرت حجاب ها کنار می رود، ضمانت استجاب دعا، تسبیح موجودات عالم، و آن که تقیه ندارد دین ندارد.

سلیمانی بروجردی، علی (متولد ۱۳۵۹)

گذری بر زیارت کریمه عاشورا: به همراه متن مقابله شده با تمام نسخ زیارت عاشورا، اصفهان، اقیانوس معرفت، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۹۶ ص، رقعی.

شابک: ۹-۸-۹۰۰۲۶-۶۰۰-۹۷۸

بررسی و تفسیر زیارت عاشورا است. در این نوشتار، نخست متن زیارت عاشورا همرا با توضیحاتی پیرامون بخش هایی از زیارت به صورت پاورقی آمده است. نیز آداب و احکام و شرایط قرائت در بخش دیگری بیان شده است.

سیاهپوش، سید محمود (۱)

پرتویی از زیارت عاشورا، تهران، نشر ابجد، ۱۳۵۷، ۳۰ ص، رقعی.

شاهین فر، منصور

راز زیارت عاشورا: آشنایی با حقایق از زیارت عاشورا در سیره خوبان، اصفهان، عطر عترت، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۶۲ ص، جیبی.

شابک: ۰-۲۵-۷۹۴۱-۹۶۴

عنوان دیگر: آشنایی با حقایق از زیارت عاشورا در سیره خوبان

در این کتابچه، نخست سند و فضیلت زیارت عاشورا بیان گردیده و سپس داستان هایی از فضیلت قرائت این زیارت بازگو شده است. در ادامه به بیست پرسش در خصوص زیارت عاشورا پاسخ داده می شود که از آن جمله است: فلسفه ی تربیتی-سیاسی زیارت عاشورا، و اعمال پس از زیارت عاشورا. در پایان نیز، متن عربی زیارت عاشورا به چاپ رسیده و پرسش هایی چهارگزینه ای از متن کتاب فراهم آمده است.

ص: ۷۶۶

عزادار حقیقی، قم، محیی، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۱۸۸ ص، رقعی.

شابک: ۹-۸-۹۲۵۶۹-۹۶۴

بررسی عزاداری امام حسین (ع) و امامان معصوم (ع) است. در این کتاب در چهار فصل و طی پنج مرحله راه های سیر و سلوک و رشد یک عزادار و کیفیت ارتباط با گریه و عزاداری به عنوان وسیله ای برای رسیدن به

اهداف متعالی انسانیت و آفات عزاداری ها، خطرات و انحرافات تعزیه و عزاداری در عصر حاضر به طور مختصر بررسی و از مهم ترین اهداف برپایی مجالس عزا به تفصیل بحث شده است. در بخش دیگری، نویسنده به تشریح انواع مصائب اهل بیت و وظایف شیعه در قبال آن پرداخته است. این کتاب در واقع شرح و فلسفه ای بر مطالب زیارت عاشورا و تحلیل مبانی این زیارت نامه گرانقدر است.

شفیعی، سیدمحمد (متولد)

عاشورا درخششی دیگر: شرحی بر زیارت عاشورا با نگاه به منابع اهل سنت، قم، آیات بینات، چاپ ۱، ۲۶۴ ص، وزیری.

شابک: ۰-۰-۹۰۶۴۷-۶۰۰-۹۷۸

عنوان دیگر: شرحی بر زیارت عاشورا با نگاه به منابع اهل سنت.

شرح معارف عقیدتی و اخلاقی زیارت عاشورا و ترسیم نظام حق و باطل و استناد به آموزه ها و احادیث اهل سنت است. در بخش اول اطلاعات سندشناسی ارائه شده و از مشروعیت زیارت عاشورا و نیز زیارت به طور کلی دفاع شده و شواهدی از زیارات مشروع معصومین نقل گردیده است. سپس فقرات و عبارات زیارت عاشورا نقل و ترجمه و تفسیر شده است. در این زیارت، توصیفی والا و شایسته از منزلت و مقامات امام حسین (ع) و مجاهدان راه حق و لعن و نفرین گمراهان و لشکر باطل ارائه شده است. در توضیح هر عبارت به احادیث و روایاتی در بیان فضایل امام حسین استناد شده و در پانوشت صفحات متن روایت ها و منابع آن از متون اهل سنت معرفی گردیده است.

ص: ۷۶۷

شمس گیلانی، حسن (متولد ۱۳۰۳)

شرح و ترجمه زیارت عاشورا، تهران، مؤلف، چاپ ۱، ۱۴۷ ص، رقعی.

صحت، علی (متولد ۱۳۳۰)

پیام عاشورا: شرح زیارت عاشورا، تهران، مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر، چاپ ۱، ۶۷۰ ص، وزیری.

شابک: ۸-۳۳-۷۹۶۵-۹۶۴

شرح و تفسیر زیارت عاشورا با استفاده از آیات قرآن و کتاب های لغت و تاریخ و نیز احادیث و روایات معصومین است. «گفتاری درباره زیارت» عنوان فصل اول است که در آن توضیحاتی درباره مفهوم زیارت و فضیلت زیارت پیامبر و خاندانش و به ویژه امام حسین (ع) بیان شده است. در فصل دوم سند و متن زیارت عاشورا بررسی شده است. و در ادامه تفسیر و شرح این زیارت آمده است.

صدیقی، کاظم (متولد ۱۳۳۲)

سرود عرش: گزیده بیانات حجهالاسلام والمسلمین صدیقی درباره زیارت عاشورا دهه اول محرم سال مسجد دانشگاه صنعتی شریف، به کوشش واحد تحقیق و پژوهش هیئت الزهرا (س)، دانشگاه صنعتی شریف، ویرایش مصطفی مرادی، تهران، بامداد کتاب، چاپ ۱، ۷۲ ص.

عنوان دیگر: گزیده بیانات حجهالاسلام والمسلمین صدیقی درباره زیارت عاشورا

این کتاب با مشارکت بنیاد قرآن و عترت سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منتشر شده است

صفاتی، زهره (متولد ۱۳۲۸)

زیارت در پرتو ولایت؛ شرحی بر زیارت عاشورا

، قم، آیات بینات، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۲۰۰ ص، رقعی.

شابک: ۹-۷-۹۵۴۲۷-۹۶۴

ص: ۷۶۸

شرح و تفسیر زیارت عاشورا و بیان اثرات مادی و معنوی آن است. مؤلف با استفاده از منابع روایی و رجالی، در ضمن سه فصل ابتدا به فلسفه زیارت می پردازد و پس از بررسی اسناد زیارت عاشورا و اثبات اعتبار آن، در فصل سوم مفاهیم کلیدی آن، از جمله سلام و لعن را بررسی می کند. نویسنده با اشاره به مقام اهل بیت و مودت آنان، از مناقب امام حسین (ع) و اینکه او خون خدا است و کرامات انبیا در او خلاصه شده و مقام شامخ شفاعت از اوست، سخن می گوید. او همچنین با اشاره به جنایت بنی امیه و خلفا به فلسفه لعن آنان می پردازد و با اشاره به تاریخچه اقدامات آنها نتیجه می گیرد که آنان به خدا و قیامت از اصل اعتقاد نداشتند و شجره خبیثه بودند.

صفا خواه، محمد حسین و طالعی، عبدالحسین

نگاهی به زیارت عاشورا، تهران، ابرون؛ سهاره، چاپ ۱، ۳۰۰ ص، رقعی.

شابک: ۳-۴۰-۷۴۸۱-۹۶۴

فروست: متون زیارت- ۸

چاپ دیگر

تهران، فکر، چاپ ۱، ۳۰۰ ص.

بررسی جوانب زیارتنامه عاشورا است. نویسنده طی پنج فصل به این مباحث پرداخته است: ۱- فقهاء و محدثان امامیه و زیارت عاشورا ۲- کلمات علما و بزرگان درباره زیارت عاشورا ۳- متن و ترجمه زیارت عاشورا ۴- رساله تذکره الزائرین ۵- راهنمای موضوعی زیارت عاشورا.

نیز کتابشناسی زیارت عاشورا، در پایان کتاب آمده است.

صفی زاده، فاروق (۱) (متولد ۱۳۴۶)

زیارت عاشورا: منظوم و ترجمه به زبانهای انگلیسی- عربی- فارسی- کردی- ترکی، ترجمه اصغر عرب، تهران، مدحت، چاپ ۱، ۸۲ ص، رقعی.

شابک: ۹-۰۸-۵۳۱۲-۶۰۰-۹۷۸

ص: ۷۶۹

۱- آوستا، مهرکیش؛ بوره که یی، فاروق

زیارت عاشوراء منظوم، به کوشش کانون قرآن مبین لارستان، قم، بنیاد معارف اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۳۷ ص، جیبی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۷۷۷-۹۲-۶

طاهاپی (خاموشی)، فاطمه (۱)

سیری در زیارت عاشوراء، مشهد، پارسیران، چاپ ۱، ۲۱۶ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۶۳۶۵-۴۹-۳

شرحی بر زیارت عاشوراء، از سلسله درس های استاد فاطمه طاهاپی است که در سال ۱۳۸۱-۱۳۸۰ ایراد شده است. نویسنده مطالب را در ده فصل تنظیم کرده است. عناصر اصلی پیدایش نهضت امام حسین (ع)؛ علل کم رنگ شدن معنویت در جامعه و افول غیرت دینی؛ جایگاه ارزشمند و والای زیارت امام حسین (ع) و آداب آن؛ بررسی مفهوم لعن در فرهنگ وحی؛ شناسنامه ی کامل بنیان گذاران ظلم و جور؛ زمینه سازان حادثه ی کربلا از مباحث و سرفصل های مهم این کتاب است.

طاهرزاده، اصغر (متولد ۱۳۳۰)

شرح زیارت عاشوراء: اتحاد روحانی با امام حسین علیه السلام، به کوشش گروه فرهنگی المیزان، قم، گاه سحر، چاپ ۱، ۹۵ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴-۹۲۹۴۸-۷-۲

عنوان دیگر: اتحاد روحانی با امام حسین علیه السلام.

چاپ دیگر

اصفهان، لب المیزان، چاپ ۱، ۹۵ ص، رقی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۶۳۸۹-۳-۵

شرح و تفسیر مفاهیم زیارت عاشوراء است. این کتاب حاصل سخنرانی نویسنده در ماه محرم سال ۱۳۷۹ شمسی در اصفهان است.

ص: ۷۷۰

طاهریان، مهدی (متولد ۱۳۵۶)

زیارت عاشورا منظومه، تهران، انتشارات ایران، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۹۶ ص.

طباطبایی، سید اشرف الدین (متولد ۱۳۱۲)

شرح زیارت عاشورا با ترجمه و توضیح، تهران، البرز فردانش، چاپ ۱، ۴۱۲ ص، وزیری.

شابک: ۶-۳۲-۵۵۴۵-۶۰۰-۹۶۴

طهرانی، ابوالفضل بن ابوالقاسم (۱)

(۱۲۷۳-۱۳۱۶ ق)

شفاء الصدور فی شرح زیاره العاشور، تحقیق سیدعلی موحد ابطحی اصفهانی، قم، سیدالشهدا، ۱۳۶۸ ش، ۲ ج، وزیری.

چاپ های دیگر

تحقیق محمدباقر ملکیان (۲)، قم، سازمان اوقاف و امور خیریه، انتشارات اسوه، چاپ ۱، ۶۰۰ ص، وزیری.

شابک: ۳-۰۶۳-۵۴۲-۹۶۴-۹۷۸

تحقیق سیدابراهیم شبیری، تهران، مرتضوی، چاپ ۱، ۱۳۷۶، ۵۹۲ ص، وزیری.

شابک:

X

۱- ۹۰۴۹۴-۹۶۴

شرح و تفسیر زیارت عاشورا و بیان اثرات مادی و معنوی آن است. نویسنده با استناد به منابع حدیثی و تاریخی اهل سنت و شیعه، اسناد این زیارت را در کتاب های حدیثی و زیارات بررسی و واژه ها و مفاهیم کلیدی آن مثل: سلام، القاب امام حسین (ع)، و فضایل و مناقب اهل بیت (ع) را توضیح داده است. نیز با توجه به لعن سران بنی امیه و خلفا در این زیارت، به شمه ای از جنایات و مطاعن آنها اشاره و برخی از

ص: ۷۷۱

آداب زیارت و شرح حال عده ای از شهیدان کربلا را بیان کرده است. این کتاب کامل ترین شرح زیارت عاشورا است و بارها در بمبئی، تهران و قم توسط ناشران مختلف به چاپ رسیده است.

تلخیص

مصیبه الدهور: شرح زیارت عاشورا: تلخیص کتاب شفاء الصدور

، قم، فائز، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۶۰ ص، رقعی.

شابک: ۱-۳۱-۸۹۳۴-۹۶۴-۹۷۸

فروست: مجموعه آثار- ۲

کتاب شفاء الصدور، گنجینه ای اخلاقی معرفتی است در توضیح مفاهیم، تعالیم و معارف زیارت عاشورا که در سده سیزدهم نوشته شده است. کتاب حاضر تلخیص و تدوینی روان از این شرح است. کتاب مشتمل بر سه باب و یک خاتمه است: باب اول متن روایت زیارت عاشورا و باب دوم متن زیارت عاشورا و باب سوم شرح الفاظ، کلمات و جملات این زیارت و بررسی جنبه های عقیدتی، تربیتی، تاریخی و فقهی هر یک از فقرات زیارت می باشد. در خاتمه دعای علقمه و ترجمه آن آمده است.

عادل پور، محمد حسین (متولد ۱۳۴۵)

شرح زیارت عاشورا، همراه با نکته ها و کرامت ها، قم، ناصر، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۱۸۴ ص، رقعی.

شابک: ۲-۳۱-۶۶۸۳-۹۶۴

شرحی بر زیارت عاشورا به همراه مطالب و حکایاتی در باب کرامات این زیارت است.

عراقی، عبدالنبی (۱)

(۱۸۹۱-۱۹۶۵)

الکنز المخفی، درسه فی زیاره عاشورا، پژوهش و جیه بن محمد مسیح الهجری، قم، دارالصدیقه الشهیده (س)، چاپ ۱، ۱۴۲۸ ق، وزیری، عربی.

ص: ۷۷۲

شابک: ۲- ۴۸- ۸۴۳۸- ۹۶۴- ۹۷۸

فروست: موسوعه شروح زیاره عاشورا- ۲

مجموعه ای در زمینه شروح، تعلیقات و پژوهش های مربوط به زیارت عاشورا است. در این جلد متن الکنز الخفی نوشته عبدالنبی عراقی در شرح مضامین و معارف زیارت عاشورا تصحیح و به همراه مقدمه و تعلیقات تدوین شده است. کتاب شامل یک مقدمه و بیست و پنج فصل و یک خاتمه است که عموماً به شرح آموزه های شیعی و سیاسی و اخلاقی این زیارت اختصاص دارد و در آن از جمله درباره آداب زیارت، ادب حضور ائمه، شرایط و آثار زیارت و کرامات زیارت امام حسین (ع) بحث می شود.

عزیزی، عباس

آثار و برکات زیارت عاشورا، قم، سلسله، چاپ ۱، ص، رقعی.

عزیزی تهرانی، علی اصغر (متولد ۱۳۴۹)

شرح زیارت عاشورا: نگرشی عرفانی، تاریخی، اجتماعی و سیاسی، قم، نشر دارالصادقین، چاپ ۲، ۲۴۶ ص، وزیری.

شابک: ۸- ۱۷- ۶۲۴۰- ۹۶۴

شرح تاریخی- سیاسی بر زیارت عاشورا است. نویسنده به ابعاد مختلف این زیارت- به ویژه جنبه های تاریخی- سیاسی پرداخته است.

علوی، سیدسلیمان

آوای ملکوتی: چهل پیام از تفسیر زیارت آسمانی عاشورا، قم، وثوق، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۲۰۰ ص، رقعی.

شابک: ۳- ۰۹- ۲۵۹۴- ۹۶۴

عنوان دیگر: چهل پیام از تفسیر زیارت آسمانی عاشورا.

بررسی برخی از جوانب زیارت عاشورا است. در این نوشتار چهل پیام از زیارت عاشورا استخراج شده و متون مربوط به آنها تفسیر شده است.

ص: ۷۷۳

عناوین برخی از پیام‌ها عبارت‌اند از: ادب اسلامی، سلام به امام حسین، سلام خدا به شهیدان، احترام شهیدان، دوستی با دوستان امام، هدف از خلقت انسان، پیروی از امام و رهبر، دشمن‌شناسی، ملاک یزیدی بودن، مقام اهل بیت، شفاعت و ویژگی‌های شیعه.

علیقلی، امیرحسین

داستان‌هایی از زیارت عاشورا و تربت سیدالشهداء، تهران، فردابه، چاپ ۱، ۷۸ ص.

شابک: ۷-۹۵-۶۸۳۴-۹۶۴

غضنفری، محمدجعفر (متولد ۱۳۵۴)

زیارت عاشورا (منظوم): با اشاراتی منظوم به برخی مضامین عالی‌ه این متن مقدس، قم، فرهنگ منہاج، چاپ ۱، ۳۲ ص.

شابک: ۹-۰-۹۱۳۰۲-۹۶۴

فتاحی، سیدحمید (متولد ۱۳۳۵)

شرح نوین زیارت عاشورا همراه با پیام‌ها و رازها، قم، میرفتاح، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۲۶۸ ص، رقعی.

شابک: ۷-۳۴-۸۴۸۹-۹۶۴-۹۷۸

عنوان روی جلد: شرح نوین زیارت عاشورا همراه با پیام‌ها و رازها: دانشگاه کربلا دانشجو می‌پذیرد.

عنوان دیگر: دانشگاه کربلا دانشجو می‌پذیرد

شرح و تفسیر زیارت عاشورا و انعکاس فضایل و مصایب امام حسین (ع) در این زیارت است. در این پژوهش نخست به شرح و بررسی برخی از الفاظ و اصطلاحات مندرج در زیارت عاشورا پرداخته شده سپس فلسفه لعن دشمنان اهل بیت (ع) و بزرگداشت مصایب آنان به ویژه امام حسین بیان گردیده است. در همین راستا نگارنده به تبیین مفهوم تولی و تبری پرداخته و ابعاد مختلفی از قیام آن امام و ضرورت تقرب جستن به پنج

ص: ۷۷۴

تن آل عبا و بیزاری جستن از دشمنان اهل بیت را شرح کرده است. وی همچنین به تبیین ماهیت حکومت بنی امیه و جنایات آنان پرداخته و ابعادی از مظلومیت امام حسین (ع) و اهل بیت را در قالب واقعه عاشورا بررسی کرده است.

فربودی، محمد

زیارت عاشورا به ضمیمه چهل نکته از زیارت عاشورا و دوازده بند محتشم کاشانی، قم، نشر بقیه الله، چاپ ۲، ۱۳۸۴، ۶۴ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۹۱۰-۰۶۶-۱-۸

قاضی، حسن

شرح و تحلیل زیارت عاشورا، تهران، مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر، چاپ ۱، ۱۵۰ ص.

شابک: ۹۶۴-۵۷۳۳-۱۵-۴

قبانچی، سیدصدرالدین (۱)

فی رحاب عاشوراء: محاضرات فی شرح زیاره عاشورا، به کوشش مکتب امام جمعه النجف الاشرف، قم، دلیل ما، چاپ ۱، ۱۴۲۵ ق، ۲۰۶ ص، وزیری، عربی.

شابک:

X

۹۶۴-۳۹۷-۰۶۸-

مجموعه سخنرانی های مؤلف در ایام دهه ی محرم درباره زیارت عاشورا به زبان عربی است. نویسنده درباره این موضوعات بحث کرده است: همراهی آسمان با زمین؛ مفهوم ثار الله؛ امت اسلام پس از پیامبر (ص)؛ ارتباط با امامت شرعی؛ پیروی از ائمه (ع) در حال زندگی و مرگ؛ وسیله ی تقرب به خدا؛ قضایای دینی و تاریخی؛ صلح و جنگ از دیدگاه اهل بیت (ع)؛ و مقام صابران و شاکران.

ص: ۷۷۵

قنبری، حیدر (متولد ۱۳۴۰)

داستان های شگفت انگیز از زیارت عاشورا و تربت سیدالشهداء (ع)، قم، شمیم کوثر، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۸۵ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۹۶۹۵۲-۲-۲

چاپ دیگر

قم، مهدی یار، چاپ ۱، ۱۶۰ ص.

شابک: ۹۶۴-۵۶۹۷-۵۵-۷

مجموعه ای از داستان ها، حوادث عبرت آموز و معجزات و کرامات حضرت امام حسین (ع) و آثار و خواص خواندن زیارت عاشورا است. خواندن زیارت عاشورا و تربت امام حسین در شفای بیماران، رفع گرفتاری ها، دفع ظالمان و رسیدن به خواسته ها و حاجات تأثیر

معجزه آمیزی دارد. بسیاری از این داستان ها برای کسانی اتفاق افتاده است که با دعا و نماز و زیارت و توسل، از طریق زیارت عاشورا و تربت حسینی به حاجات خود دست یافته اند.

کاشانی، حبیب الله بن علی مدد (۱)

(۱۲۶۲-۱۳۴۰ ق)

شرح زیاره العاشورا المرویه عن مولانا الباهر: محمد بن علی البقر و جنه الوارث فی شرح زیاره الوارث، قم، چاپخانه علمیه، چاپ ۱، ۱۴۰۵ ق / ۱۳۶۵، ۸۴ ص، رقعی، عربی.

شرح جنبه های مختلف زیارت عاشورا است. نویسنده نخست به بررسی سند روائی زیارت عاشورا و سپس به شرح و توضیح عبارات و فقرات این زیارت پرداخته است. قسمت دوم کتاب نیز به شرح و توضیح زیارت وارث از امام باقر اختصاص دارد.

شرح زیاره عاشوراء، به کوشش نزار حسن، قم، دار جلال الدین، چاپ ۳، ۱۴۲۴ ق،

ص: ۷۷۶

۱- حبیب کاشانی؛ سالک کاشانی، حبیب الله؛ ساوجی کاشانی، حبیب الله بن علی مدد؛ شریف کاشانی، حبیب الله بن علی

مدد

شرح جنبه‌هایی از زیارت عاشورا و بیان سند و فضیلت آن است که از سوی یکی از عالمان شیعه عصر قاجار تدوین شده است. محقق این اثر نیز ضمن اشاره به زندگینامه مؤلف، مطالب مختصری درباره آثار و برکات زیارت عاشورا بیان داشته و برخی از نقل قولها و مطالب نویسنده را مستندسازی کرده است.

نویسنده، پس از ذکر هر فراز از زیارت عاشورا و سلسله سند آن، به

شیوه تفضیلی به شرح آن پرداخته و مفردات و ترکیبات عبارات زیارت عاشورا را شرح داده است. این شرح عمدتاً متکی بر لغات، روایات و پاره‌ای از تحلیلهای عقلی و فلسفی است و طی آن مقصود امام باقر توضیح داده شده است. محقق در مقدمه شرحی از زندگانی نویسنده و احوال و آثار او آورده و موقعیت و جایگاه علمی و او را ستوده است. همچنین در پاورقی‌ها مستندات روایات و توضیحات متن ذکر گردیده است.

کریمی نیا، زینت (متولد ۱۳۴۷)

هوای امشب چشمم: مجموعه اشعار حسینی همراه با معنی منظوم زیارت عاشورا، کرمان، ودیعت، چاپ ۱، ۱۱۰ ص.

در این مجموعه اشعاری در مدح و منقبت خاندان پیامبر (ص) همراه با متن زیارت عاشورا و ترجمه منظوم آن آمده است.

کلباسی، محمد بن محمد ابراهیم (۱)

(۱۲۴۷-۱۳۱۵)

شرح زیاره عاشوراء، پژوهش یوسف احمد حسائی، قم، دارالصدیقه الشهیده (س)، چاپ ۱، ۱۴۲۸ ق، ۲۹۶ ص، وزیری، عربی.

جلد دوم از این موسوعه به تصحیح و تدوین و تحقیق شرح زیارت

عاشورا تألیف ابوالمعالی کلباسی از عالمان سده چهاردهم اختصاص دارد. هدف از فراهم سازی این موسوعه، گردآوری و انتشار همه شرح ها، تعلیقه ها و پژوهش های مربوط به این زیارت ارزشمند بوده است. در شرح حاضر از دیدگاه فقهی، جنبه ها و آموزه ها و معارف زیارت عاشورا در ۲۷ بخش ارائه گردیده و علاوه بر متن شناسی و توضیح مضامین به جنبه های سندی و راویان و دیگر مجموعه زیارتنامه ها هم توجه شده است. نویسنده با نقل و بررسی آراء صاحب المصباح و مجلسی و دیگر عالمان شیعه، از محتوای زیارت و شرایط و آداب و فضیلت زیارت عاشورا بحث می کند.

محدثی، جواد (متولد ۱۳۳۲)

درس هایی از زیارت عاشورا، به کوشش معاونت فرهنگی آستان مقدس حضرت عبد العظیم علیه السلام، قم، دارالحدیث، چاپ دوم، ۱۳۷۷، ۷۳ ص، رقعی.

شابک: ۷-۳۰-۵۹۸۵-۹۶۴

چاپ دیگر

قم، بوستان کتاب، چاپ ۱، ۶۲ ص.

ترجمه اردو

زیارت عاشورا کی تعلیمات، ترجمه جعفر علی نجم، قم، انتشارات عصمت، چاپ ۱، ۱۴۲۱ ق، ۸۰ ص، رقعی.

بررسی ابعاد تربیتی- اجتماعی زیارت عاشورا است که نویسنده با زبانی ساده و روان ارائه کرده است. نویسنده در مقدمه کوتاهی، فلسفه تربیتی و سیاسی زیارت- به ویژه زیارت عاشورا- را بیان و اهمیت خواندن و درک معانی والای آن را یادآوری نموده است.

محرم زاده، محمد یعقوب

تحلیلی درباره زیارت عاشورا، تبریز، هادی، چاپ ۱، ۸۸ ص.

ص: ۷۷۸

نجوای سرخ: شرحی بر فرازهایی از زیارت عاشورا، به کوشش مهدیار بامشکی، قم، دلیل ما، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۷۰ ص، رقعی.

شابک: ۲-۲۳۷-۳۹۷-۹۶۴

مجموعه ده گفتار از سلسله سخنرانی های حجت الاسلام علی محقق طوسی است که در شرح فرازهایی از «زیارت عاشورا» در محرم سال ۱۴۲۱ در کویت ایراد شده است. زیارت عاشورا حاوی معارف عقیدتی، کلامی و اخلاقی متنوعی است که با محوریت مناقب و فضایل امام حسین (ع) و شرح مصایب و شهادت آن حضرت و یارانش در این گفتارها تبیین و بررسی شده است.

محمدی اشتهدادی، محمد

ره توشه ای از زیارت عاشورا: به ضمیمه دو زیارت ناحیه مقدسه خطاب به امام حسین (ع) و خطاب به شهدای کربلا، قم، نشر مطهر، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۱۱۲ ص، رقعی.

شابک: ۷-۷۷-۵۸۳۹-۹۶۴

مختاری، سیروس (متولد ۱۳۵۴)

نگاهی به زیارت عاشورا، قم، دفتر انتشارات

اسلامی (حوزه علمیه قم)، چاپ ۱، ۶۸ ص، رقعی.

شابک: ۲-۰۸۷-۴۷۰-۹۶۴

توضیح و تفسیر عبارات زیارت عاشورا است.

مستفید، حمیدرضا

زیارت عاشورا با ترجمه و توضیحات لغوی، ادبی و تاریخی، تهران، بنیاد قرآن و عترت، چاپ ۱، ۷۹ ص.

شابک:

X

- ۰ - ۹۱۵۶۹ - ۹۶۴

چاپ دیگر

تهران، مکیال، چاپ ۱،

مصدقیان، حسینعلی (متولد ۱۳۵۲)

شرحی بر زیارت عاشورا، اصفهان، کهن دژ، چاپ ۱، ۱۷۱ ص، رقعی.

شابک: ۳-۲-۹۵۷۸۳-۹۶۴

عنوان روی جلد: شرحی به زیارت عاشورا (تحلیلی تاریخی).

شرح و تفسیر عبارات زیارت عاشورا به کمک احادیث و روایات است.

منتظرین، سیدحسن

زمزمه قدسیان: شرحی بر زیارت عاشورا، قم، دلیل ما، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۶۳۴ ص، وزیری.

شابک: ۴-۳۲۵-۳۹۷-۹۶۴-۹۷۸

شرحی موضوعی تحلیلی از معارف و آموزه های زیارت عاشورا است. زیارت عاشورا که از زیارات معتبر و مستند شیعه است حاوی تعالیمی در شأن و مقام امام حسین (ع) و عقاید و معارف اخلاقی و اسلامی است. در این کتاب فرازها و جملات این زیارت به ۴۲ جمله تقسیم شده و در ۱۷

فصل ذیل هفده موضوع تشریح و تبیین گردیده است. نویسنده در فصل اول پیرامون اهمیت، مضامین و سند زیارت پژوهش کرده سپس این معارف را از جملات و عبارات استخراج و تحلیل کرده است: سلام، یاران، ذریه، نفرین، بیزاری، مهرورزی، حزب شیطان، تکریم، انتقام، آبرومندی، همراهی صادقانه، شفاعت، سه موهبت، حیات پاک، درخت پلییدی (بنی امیه) و ستایش.

منصوریان، محمدمهدی

مصیبت عظاما: شرح و تفسیری مختصر از زیارت عاشورا،

تهران، نیایشگران وحدت، چاپ ۱، ۱۲۸ ص، رقعی.

شابک: ۶-۴-۹۳۷۳۴-۹۶۴

عنوان دیگر: شرح و تفسیری مختصر از زیارت عاشورا.

موحد ابطحی، سیدعلی (متولد ۱۳۱۸)

زیارت عاشورا و آثار شگفت آن، قم، جبل المتین، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۲۰۷ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۷۷۹۲-۱۱-۵

چاپ دیگر

قم، دارالغدیر، چاپ ۱، ۱۲۷ ص.

شابک: ۹۶۴-۷۱۶۵-۰۰-۵

این کتاب در سالهای مختلف توسط ناشرین مختلف منتشر شده است. همچنین به عربی، اردو، فرانسه و روسی ترجمه شده است.

ترجمه عربی

زیاره عاشورا و آثارها العجیبه، قم، علی موحد ابطحی، چاپ ۱، ق/، ۱۲۷ ص.

مؤید، علی حیدر

اضواء علی زیاره عاشوراء، قم، المكتبه الحیدریه، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۲۸۸ ص، وزیری، عربی.

شابک: ۹۶۴-۵۰۳-۰۹۱-۹

شرح و تحلیلی بر مضامین زیارت عاشورا است. این زیارت حاوی یک دوره معارف شیعی با تکیه و تأکید بر تولی و تبری است. در مقدمه جلوه های تربیتی زیارت عاشورا بررسی شده است. فصل اول به اهمیت زیارت و برکات و آثار آن و مشروعیت زیارت اختصاص دارد. در ادامه احادیث مختلفی در فضیلت زیارت امام حسین (ع) نقل گردیده است. سپس فقرات و بخش های زیارت، مورد شرح و بررسی قرار گرفته است.

مهدوی اشرف، احسان (متولد ۱۳۵۴)

شگفتی های زیارت عاشورای امام حسین علیه السلام از منظر داستان های شنیدنی و روایات ائمه اطهار، مشهد، مؤسسه فرهنگی پیوند با امام (ره)، چاپ ۱، ۱۷۰ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۸۷۸۱-۲۲-۲

ص: ۷۸۱

تهران، عالمگیر، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۶۸ ص، رقعی.

مجموعه ای از داستان های کسانی که زیارت عاشورا را خواندند و به صورتی شگفت به حاجات خود دست یافتند، است. برخی از عناوین موضوعات کتاب عبارت اند از: داستان های شنیدنی از زیارت عاشورا؛ زیارت عاشورا در سیره و سخن بزرگان؛ زیارت عاشورا و اسناد حدیث قدسی؛ فضایل زیارت عاشورا؛ زیارت عاشورا و وحدت شیعه و سنی؛ اهمیت و ضرورت زیارت امام حسین (ع)؛ برکات اخروی که بعد از زیارت در کتاب حساب انسان درج می شود؛ و ... در پایان نیز نحوه ی خواندن زیارت عاشورای امام حسین (ع) و متن زیارت عاشورا و دعای

بعد از آن به چاپ رسیده است.

مهدوی زاده، سیدمهدی

نغمه های شیدایی: شرحی منظوم بر زیارت عاشورا، زیارت جامعه کبیره، دعای عهد، قم، روح، چاپ ۱، ۷۹ ص، رقعی.

شابک: ۱-۷۷-۶۷۹۰-۹۶۴

عنوان دیگر: شرحی منظوم بر زیارت عاشورا.

شرح منظومی بر زیارت عاشورا، زیارت جامعه کبیره، دعای عهد و مناجات امام علی (ع) است. به اعتقاد مؤلف ترجمه نعل به نعل انجام نشده، بلکه گاهی احساسات شاعرانه، نشأت گرفته از عشق و علاقه به اهل بیت عصمت و طهارت (ع) بر آن غلبه یافته است.

مهدی پور، علی اکبر

زیارت عاشورا و آثار معجزه آسای آن، قم، رسالت، چاپ ۵، ۱۳۸۰، ۶۴ ص، جیبی.

شابک: ۰-۰۳-۶۸۳۸-۹۶۴

بررسی جنبه های زیارت امام حسین (ع) و آثار آن، زیارت عاشورا و ثواب آن است. نویسنده به ابعادی مثل مداومت بر آن و آثار شگفت آن، اسناد و منابع زیارت عاشورا و آداب زیارت عاشورا نیز پرداخته است.

ص: ۷۸۲

ظهر عطش: ترجمه منظوم زیارت عاشورا، کاشان، کتابیار، چاپ ۱، ۶۴ ص، جیبی.

شابک: ۱-۳-۹۰۱۳۵-۶۰۰-۹۷۸

میرخانی، سیداحمد (۱۳۳۰-۱۴۱۴ ق)

شرح زیارت عاشورا، تهران، شمس الضحی، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۸۸۸ ص، وزیری.

شابک: ۴-۲۵-۸۷۶۸-۹۶۴-۹۷۸

چاپ دیگر

بی جا، مکتب ولی عصر، مؤسسه فرهنگی نشر سها، چاپ ۱، ۹۷۰ ص، وزیری.

تبیین آموزه های معنوی، اخلاقی، عقیدتی و شیعی زیارت عاشورا با روش نقلی و با استناد به روایات و متون تاریخی است. مطالب در ۵۱ جلسه ترتیب یافته و در هر مجلس فرازی از این زیارت مقدس نقل سپس معانی کلمات و مفردات آن ذکر و با نقل شواهدی از روایات و آیات این معارف تشریح شده است. از اوصاف و فضایل امام حسین (ع) و مفهوم شهید و شهادت و مقام امامت یاد شده و یک دوره تاریخ صدر اسلام و حکومت بنی امیه و تاریخ کربلا به صورت گزارش و تحلیل در ذیل شرح زیارت آمده است.

ناقلی، غلامرضا

زیارت عاشورا، مشهد، بنیاد مستضعفان خراسان، چاپ ۱، ۱۳۶۴، ۹۸ ص.

شرحی بر زیارت عاشورا است.

نصرآبادی، علی (متولد ۱۳۳۲)

منظومه زیارت عاشورا و دعای توسل، تهران، مفید، چاپ ۱، ۷۳ ص، رقعی.

شابک: ۷-۲۸-۵۹۵۰-۹۶۴

عنوان روی جلد: زیارت عاشورا و دعای توسل با ترجمه منظوم.

ص: ۷۸۳

نظری، احمد

کتاب اول ترجمه و تفسیر زیارت عاشورا (تصحیح شده)، قم، معصومین (ع)، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۶۸ ص، رقعی.

شابک: ۷-۳۵-۶۱۸۵-۹۶۴-۹۷۸

بیان برخی از اشکالات مردم در قرائت زیارت عاشورا و نحوه صحیح قرائت این زیارت است. همچنین شرح مختصری بر برخی از جملات این زیارت صورت گرفته است.

نیارثیس، سیدمهدی

تحلیل زیارت عاشورا، قم، مفید، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۳۲ ص، جیبی.

شابک: ۶۶-۵۹۵۰-۹۶۴-X

بررسی برخی از جوانب زیارت عاشورا است. نیز درباره ی ۲۸ سلام و لغت در قرآن اطلاعاتی آمده است.

نیشابوری، غلامرضا (متولد ۱۳۴۰)

شور حسینی، یا، زیارت عاشورا، تدوین غلامرضا نیشابوری، ترجمه هاشم رسولی محلاتی، قم، سیدجمال الدین اسدآبادی، چاپ ۱، ۴۷ ص.

شابک: ۴-۰۸-۰۰-۵۶۶-۹۶۴

عنوان روی جلد: زیارت عاشورا به همراه داستان پیرامون زیارت عاشورا.

واعظی، سجاد

حدیث آرزومندی، تهران، آذینه گل مهر، چاپ ۱،

۱۳۸۴، ۱۲+۲۷ ص، رقعی.

شابک: ۱۱-۸۶۰۹-۹۶۴-X

این مجموعه دربرگیرنده ی متن زیارت عاشورا و نیز دو مقاله ی پژوهشی «امام حسین از نگاه اهل سنت» و «پژوهشی درباره ی سند زیارت عاشورا» است.

ص: ۷۸۴

ویس کرمی، مهرداد

سلوک سرخ، شرح عرفانی زیارت عاشورا، قم، انتظار سبز، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۱۱۰ ص، رقعی.

شابک: ۷-۴۹-۷۴۰۰-۹۶۴

عنوان دیگر: شرح عرفانی زیارت عاشورا.

چاپ دیگر

تهران، شهید حسین فهمیده، چاپ ۱، ۹۶ ص، رقعی.

شرحی عرفانی بر زیارت عاشورا است. مؤلف با بهره گیری از آیات قرآن و احادیث اهل بیت (علیهم السلام)، به بیان اسرار و لطایف عرفانی آن پرداخته است. به عقیده مؤلف، زیارت و ادعیه را می توان از دو منظر مورد توجه قرار داد. منظر اول: از آن جهت که ادعیه و زیارات، حاوی معارف عمیق اعتقادی است، بیشترین توجه و عنایت شارحان، متوجه این جنبه ارزشمند شده است، اما از منظر دوم: ابعاد معنوی و عرفانی زیارات که سالک الی الله را با خود به مقصد می کشاند و او را تا وصول به سر منزل مقصود راهنمایی می کند، مورد توجه است.

هادی لجنین، محمود (متولد ۱۳۵۵)

دانشگاه حسینی: شرح زیارت عاشورا، تبریز، یاران، چاپ ۱، ۱۵۲ ص، وزیری.

شابک: ۷-۸۶-۸۸۶۲-۹۶۴-۹۷۸

هادی منش، ابوالفضل

نسیم محرم: عاشورایان، فرهنگ و بزم و چکامه، قم، حضور، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۴۶۴ ص، رقعی.

شابک: ۵-۹۵-۸۷۳۲-۹۶۴-۹۷۸

عنوان دیگر: عاشورایان، فرهنگ و بزم و چکامه.

بررسی ابعاد فرهنگ عاشورا و نیز توضیح زیارت عاشورا است. توجه به

ص: ۷۸۵

اهمیت و منزلت برپایی مجالس سوگواری برای امام حسین (ع) در ایام عاشورا موضوع تحقیق و بررسی کتاب حاضر است. نگارنده نخست راجع به فرهنگ عاشوراییان، ضرورت و پیشینه سوگواری از دیدگاه قرآن و روایات شیعه و اهل سنت سخن گفته است. وی سپس آموزه های سوگواری را در پنج بخش اقتصادی، اخلاقی، عرفانی، اجتماعی و سیاسی پی گرفته و نتایج مثبت و نیکوی آن را در همه زمینه های یاد شده بر می شمرد. وی در بخش پایانی از زیارت عاشورا با عنوان منشور فکری عاشوراییان یاد کرده و آن را در ده فراز و ده موضوع مورد شرح و پژوهش قرار می دهد.

هاشمی، سیدجواد

حسین (ع) خون خدا: شرح زیارت عاشورا، به همراه سوگنامه کربلا، به کوشش زهره حیدری، قم، لاهیجی، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۴۰۰ ص، وزیری.

شابک: ۵-۰۱-۹۹۰۲-۹۶۴

بررسی ابعاد گوناگون شخصیت حضرت سیدالشهدا (ع)، قیام و نهضت حسینی، سیره و سخنان آن حضرت، وقایع کربلا، و قیام خون خواهانش؛

ضمن آن که در بخشی از کتاب سند زیارت عاشورا بررسی شده و شرح آن نیز فراهم آمده است.

هاشمی ایلامی، سعید (متولد ۱۳۴۳)

تفسیر عرفانی زیارت عاشورا، ایلام، برگ آذین، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۲۰۶ ص، رقعی.

شابک: ۵-۹-۹۲۸۴-۹۶۴

شرح جامع زیارت عاشورا، ایلام، برگ آذین، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۳۸۲ ص.

شابک: ۲-۳۰-۷۳۷۲-۹۶۴

شرح زیارت عاشورا، قم، براق، چاپ ۲، ۳۹۵ ص، رقعی.

شابک: ۳-۰۶۶-۱۹۲-۹۶۴-۹۷۸

ص: ۷۸۶

شرح عرفانی و اعتقادی زیارت عاشورا و معارف مندرج در آن است. شارح از نگاهی عرفانی و عقیدتی و از منظری قرآنی و روایی به شرح این زیارت پرداخته است. وی نخست به خواص قرائت زیارت عاشورا اشاره کرده و سپس به بحث درباره فضایل ویژه امام حسین (ع) در این زیارت پرداخته است. بیان معنای صلوات، تولی و تبری، بررسی مراتب معرفت ائمه، وظایف شیعیان در قبال امام زمان (عج)، مفهوم لعن و سلام در زیارت عاشورا، بررسی مفهوم و شرایط شفاعت در اسلام و توسل به امام حسین از مهم ترین مطالبی است که نگارنده در قالب شرح زیارت عاشورا به بررسی آنها پرداخته است.

ی دالله پور، بهروز (متولد ۱۳۴۹)

مثنوی بلند عشق: پژوهشی در سند و محتوای زیارت عاشورا، تنظیم و نظارت نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها معاونت آموزش و تبلیغ - اداره مشاوره و پاسخ، قم، دفتر نشر معارف، چاپ ۱، ۱۲۰ ص، رقی.

شابک: ۰ - ۲۲۸ - ۵۳۱ - ۹۶۴ - ۹۷۸

عنوان دیگر: پژوهشی در سند و محتوای زیارت عاشورا.

بررسی زیارت عاشورا از ابعاد و زوایای گوناگون از جمله اصالت و وثاقت آن است. نویسنده در فصل اول درباره سند زیارت عاشورا با استناد به کتاب ارزشمند کامل الزیارات و دیگر منابع رجالی، از زبان فقیهان و مدرسان، نظیر: ابن قولویه قمی، شیخ طوسی و آیت الله خوئی بحث کرده است و ضمن آن به آرا و اقوال برخی محدثان موافق و مخالف اشاره می نماید. دیگر مباحث این کتاب عبارت اند از: اسناد زیارت عاشورا در کتاب مصباح المجتهد و فضیلت قرائت زیارت عاشورا، محتوای زیارت، صحت سندی آن و وثاقت راویان، تولی و تبری، حماسه عاشورا و عشق به ولایت، عزت و کرامت و اخلاق حسینی، برائت در زیارت عاشورا، لعن و نفرین اولیاء خدا بر قاتلان امام حسین (ع).

ص: ۷۸۷

آقانجفی، محمد تقی بن محمد باقر (۱)

(۱۲۶۲-۱۳۳۲ ق)

اسرار الزیاره و برهان الانابه، قم، شمس الضحی، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۲۶۶ ص، رقعی.

شابک: ۷-۰۱-۸۷۶۷-۹۶۴

تفسیری اخلاقی و عرفانی بر زیارت جامعه کبیره است.

در حریم ولایت: ترجمه و تفسیر عرفانی زیارت جامعه کبیره، به کوشش تقی صوفی نیارکی، قم، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۲۷۲ ص، رقعی.

شابک: ۷-۱۴۲-۴۱۱-۹۶۴

عنوان دیگر: ترجمه و تفسیر عرفانی زیارت جامعه کبیره.

ترجمه و تفسیری اخلاقی و عرفانی بر زیارت جامعه کبیره است.

زیارت جامعه کبیره از زیارات معتبر منقول از امام هادی علیه السلام است که در آن صفات و فضایل اهل بیت و خاندان رسالت با منطقی عالمانه و بیانی عارفانه تقریر شده و در این شرح مفاهیم و الفاظ و مقاصد بخشها و گزارهای این زیارت ارائه شده است. کتاب در شش فصل تنظیم شده است. ابتدا گزارشی از زندگی و مقام و آثار و فعالیت های فرهنگی و سیاسی آقا نجفی اصفهانی بیان شده است، در ادامه شرح زیارت جامعه کبیره و در نهایت گزیده ای از اسرار و برکات زیارت پیامبر و حضرت زهرا، امام علی، امام حسین، امام رضا و ائمه بقیع ذکر شده است.

استرآبادی، ضیاءالدین (متولد ۱۲۸۷)

شرح جامعه کبیره، تهران، مکتب قرآن، چاپ ۱، ق/، ۳۴۱ ص.

عنوان روی جلد: شرح زیارت جامعه کبیره

ص: ۷۸۸

ترجمه و توضیح مختصری از زیارت جامعه کبیره، قم، اسوه، چاپ ۱، ۴۶ ص.

شابک: ۵-۰۹۸-۵۲۲-۹۶۴-۹۷۸

ایزدی دهکردی، مهدی (۱)

(متولد ۱۳۱۱)

زیارت نامه منظوم جامعه کبیره، اصفهان، گلهای محمدی (ص)، چاپ ۱، ۶۲ ص.

شابک:

X

- ۴۰-۹۰۲۱۵-۹۶۴

بحرینی، سیدمجتبی

جامعه در حرم: نگرش به زیارت جامعه کبیره، تهران، مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۹۹۷ ص، وزیری.

شابک: ۸-۸۷-۵۶۰۱-۹۶۴

عنوان دیگر: نگرش به زیارت جامعه کبیره.

شرح خاطرات نویسنده درباره خواندن زیارت جامعه کبیره در حرم حضرت امام رضا (ع) است. نویسنده، با بیان خاطراتی از اولین مسافرتش به مشهد و اهمیت خواندن زیارت جامعه در آن مکان مقدس، تصمیم گرفته با شرح و توضیح عبارات و بخش‌هایی از این زیارت، مجموعه‌ای از خاطرات و داستان‌های اخلاقی مربوط به فضایل اهل بیت، معجزات و کرامات امام رضا و زیارت جامعه را بیان کند. او سیره عالمان و فقیهان شیعه همچون حر عاملی، شیخ بهایی، ملا عباس تربتی و اشعار شاعران اهل بیت را در اهتمام به زیارت جامعه نقل کرده است. نویسنده، هر فصل از کتاب را به اسم یکی از بخش‌های حرم مطهر حضرت رضا نام گذاری کرده و با ذکر فقراتی از زیارت جامعه و نقل خاطرات، به توضیح و تشریح آن پرداخته است.

ص: ۷۸۹

توکل، رحیم (متولد ۱۳۳۱)

مقدمه شرح و تفسیر زیارت جامعه کبیره، تهران، کلینی، چاپ ۱، ق/، ۱۵۸ ص، رقی.

جوادی آملی، عبدالله (۱)

(متولد ۱۳۱۲)

ادب فنای مقربان: شرح زیارت جامعه کبیره، پژوهش محمد صفایی (۲)، ویرایش سیدعلی شفیعی (۳)، قم، مرکز نشر اسراء، جلد اول، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۵۳۵ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۹۵۸۴-۶۸-۸

جلد دوم: تحقیق و تنظیم محمد صفایی، قم، مرکز نشر اسراء، چاپ ۵، ۱۳۸۸، ۵۰۰ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۹۸۴-۸۸-۳

جلد سوم: پژوهش محمد صفایی، ویرایش محمدرابع میرزائی، قم، مرکز نشر اسراء، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۵۲۲ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۵۹۸۴-۹۵-۵

جلد پنجم: پژوهش محمد صفایی، ویرایش سعید

بندعلی، قم، مرکز نشر اسراء، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۶۰۰ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۷۳۹-۱۰-۷

تفسیر زیارت جامعه کبیره به شیوه توصیفی و با بهره گیری از آیات قرآن و روایات اهل بیت (ع) است. مقدمه مفصل درباره «حکمت زیارت» از دیگر امتیازات این کتاب است که در آن، حکمت و معنای زیارت از دیدگاه قرآن، حدیث و فقه آمده و آثار و نتایج معنوی آن ذکر شده است.

ص: ۷۹۰

۱- آیت الله جوادی آملی؛ جوادی آملی، عبدالله

۲- متولد ۱۳۴۰

۳- متولد ۱۳۱۹

شارح در ادامه با تشریح بند بند زیارت، به تبیین موقعیت و منزلت ائمه پرداخته است. وی همچنین به ویژگی های امام، شرایط امامت، نقش امام در جامعه، دلایل امامت امام علی (ع)، انتخاب امام، حقیقت و مراتب تقوا پرداخته است.

جلد دوم به شرح بخشی از زیارت که از " و ذوی النهی و اولی الحجی و كهف الوری ... " آغاز و تا " الذین یسبقونه بالقول و هم بامرہ یعملون و رحمہ اللہ و برکاتہ " ادامه دارد، اختصاص دارد

جلد سوم به شرح بخشی از زیارت که از " السلام علی الائمة الدعاه والقاده الهداه ... " شروع و به " اصطفاکم بعلمه وارتضاکم لغیبه واختارکم لسره " ختم می شود، اختصاص دارد.

جلد پنجم به شرح بخشی از زیارت که از " عصمکم اللہ من الزلل ... " شروع و " و صبرتم علی ما اصابکم فی جنبہ " ختم می شود، اختصاص یافته است.

حسینی، سیدمجتبی (متولد ۱۳۴۲)

شرح زیارت جامعه کبیره، شیراز، ستاد برگزاری شب شعر عاشورا، چاپ ۱، ۱۳۷۴، ۳ جلد، رقعی.

مقامات اولیاء: شرحی بر زیارت جامعه کبیره، تهران، نیستان، چاپ اول، ۱۳۷۹، ۲ جلد، وزیری.

شابک: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۳۳۷ - ۴۶۲ - ۴

حسینی صدر، سیدعلی (متولد ۱۳۲۸)

فی رحاب الزیارة الجامعه، قم، دارالغدیر، چاپ ۲، ۱۴۲۴ ق، ۷۰۴ ص، وزیری، عربی.

شابک: ۹۶۴ - ۷۱۶۵ - ۴۰ - ۴

شرح و توضیح زیارت جامعه کبیره است. کتاب از یک مقدمه و پنج فصل تشکیل شده است. در مقدمه اهمیت زیارت، سندشناسی زیارت جامعه کبیره و مضامین آن به صورت کلی بررسی شده است. از فصل اول تا پنجم مجموعه فقرات و قسمت های این زیارت تحلیل شده است. در شرح

ص: ۷۹۱

هر فقره، ابتدا مفردات و کلمات آن توضیح داده شده است. سپس به شیوه عرفانی و کلامی، مقامات و خصوصیات اهل بیت از لابه لای این زیارت و با استفاده از دیگر احادیث و اقوال عالمان شیعه مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

حسینی میلانی، سیدعلی (۱) (متولد ۱۳۲۶)

با پیشوایان هدایت گر: نگرشی نو به شرح زیارت جامعه کبیره، قم، مرکز حقایق اسلامی، جلد ۱، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۴۶۴ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۳۴۸-۱۱-۸

عنوان دیگر: نگرشی نو به شرح زیارت جامعه کبیره.

شرح زیارت جامعه کبیره و بیان خصوصیات و امتیازات ائمه معصوم (ع) است. در این نوشتار ابتدا اهمیت زیارت جامعه کبیره و تأکید فراوان بر قرائت این زیارت معروف بیان شده و سپس از لحاظ صحت سند وثاقت سندی این زیارت اثبات شده است. در ادامه نگارنده هر فقره (قسمت) از زیارت جامعه را نقل کرده و مفاد و مندرجات آنها که عمدتاً درباره مقام و جایگاه ویژه ائمه است می پردازد و فضایل ایشان را بررسی می کند. نگارنده تشکیک در سند زیارت جامعه را رد کرده و این زیارت را به خاطر داشتن مفاهیم عمیق و عرفانی بی نیاز از سند معرفی می کند.

دروآبادی همدانی، حسین بن محمدتقی (۲)

(۱۲۴۸-۱۳۴۳ ق / ۱۲۸۰-۱۳۴۴)

الشموس الطالعه من مشارق زیاره الجامعه، پژوهش نیل رضا علوان، قم، انصاریان، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۶۸۶ ص، وزیری، عربی.

شابک: ۹۶۴-۸۳۴-۶۱۰-۸

چاپ دیگر

قم، بیدار، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۹۸۸ ص، وزیری.

ص: ۷۹۲

۱- میلانی، سیدعلی

۲- همدانی دروآبادی، حسین بن محمدتقی

شرح تفصیلی زیارت جامعه کبیره است. این زیارتنامه از متون معتبر حدیثی و دعایی امامیه است که در کتاب *من لا یحضره الفقیه*، و تهذیب الأحکام ثبت شده و به اعتقاد شارح، سند آن بدون اشکال است. شارح با تشریح مفاهیم این زیارت که مجموعه ای از صفات و فضایل اهل بیت را بازگو نموده، تلاش کرده مستندات قرآنی و روایی متعددی برای هر فقره از آن بیابد. وی بعد از نقل هر عبارت ابتدا به توضیح مفاهیم پرداخته و سپس آیات قرآن را برای شرح آن به عنوان استشهاد آورده است. این زیارتنامه حاوی یک دوره معارف قرآنی و اهل بیت (ع) است.

الشموس الطالعه: شرح زیاره جامعه کبیره، تحقیق و ترجمه محمد حسین نائیجی (۱)، قم، مسجد مقدس جمکران، چاپ ۱، ۷۲۰ ص، وزیری.

شابک: ۰-۲۶-۸۴۸۴-۹۶۴

چاپ دیگر

شرح زیارت جامعه کبیره ترجمه الشموس الطالعه، ترجمه ی محمد حسین نائیجی، قم، مسجد صاحب الزمان، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۷۲۰ ص، وزیری.

شابک: ۰-۲۶-۸۴۸۴-۹۶۴

شرح زیارت جامعه کبیره با استناد به آیات و احادیث است. نویسنده، ارتباط عوالم طولی با عوالم عرضی و چگونگی تشخیص تقابلی و محیطی و محاطی ائمه ی اطهار (ع) با خلق را مطرح می کند. ضمن آن که به مراتب علم ائمه (ع) و خصوصیات آن و مراتب مشیت و اراده و قدر و قضا، و اذن و کتاب و اجل اشاره گردیده است. برخی از مباحثی که در این دعا مطرح شده بدین قرار است: عقل، نبوت، وحی، علم، عبودیت، حکمت، جهاد، و کفر.

رحمتی شهرضا، محمد (متولد ۱۳۵۸) (به کوشش)

نغمه عاشقی: ده مجلس پیرامون شرح زیارت جامعه کبیره استاد فاطمی نیا بررسی

ص: ۷۹۳

۱- متولد ۱۳۳۸

فرازهایی از زیارت جامعه کبیره همراه با متن و ترجمه کامل زیارت جامعه کبیره، قم، صبح پیروزی، چاپ ۲، ۳۵۲ ص،
رقعی.

چاپ دیگر

قم، انتشارات کریمه اهل بیت علیهم السلام، چاپ ۱، ۳۷۶ ص، رقی.

شابک:

۹۶۴ - ۹۵۰ - ۸۰۴ - X

عنوان روی جلد: ده مجلس پیرامون شرح و تفسیر زیارت جامعه کبیره استاد فاطمی نیا

. شرح و تفسیر زیارت جامعه ی کبیره است. این نوشتار، حاصل سخنرانی های استاد فاطمی نیا در شهر اصفهان است. این
سخنرانی ها در ده مجلس ایراد شده و گردآورنده نیز در قالب مجالس دهگانه آورده است.

زمردیان، احمد (۱۲۹۸-۱۳۷۸)

مقام ولایت: در شرح زیارت جامعه کبیره، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ ۵، ۱۳۷۴، ۸۲۷ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴ - ۴۳۰ - ۷۷۵ - ۵

شرح زیارت جامعه کبیره و تحقیقی مستند و جامع، درباره مقام ولایت و امامت است. مؤلف با بهره گیری از آیات الهی و
روایات اهل بیت و کتاب های تفسیری و حدیثی، مقام و جایگاه امامت و ولایت تکوینی و تشریحی را در اسلام، ترسیم نموده
است. در جای جای کتاب، بنا به مناسبت موضوع، اشعاری زیبا، سروده مؤلف آمده است.

ژولیده نیشابوری، حسن (۱)

(متولد ۱۳۲۵)

زیارت جامعه کبیره با زبان شعر، ورامین، انتشارات علمی فرهنگی صاحب الزمان (عج)، چاپ ۱، ق/، ۳۹ ص.

شابک: ۹۶۴ - ۵۷۲۱ - ۰۹ - ۸

ص: ۷۹۴

اسرار دلبران: تأملی در زیارت جامعه کبیره، تهران، بنیاد قرآن و عترت، چاپ ۱، ۲۰۷ ص،
رقعی.

شابک: ۳-۲۲-۹۹۴۱-۹۶۴

عنوان دیگر: در معرفت: تأملی در زیارت جامعه کبیره

تفسیر هریک از فرازهای زیارت جامعه ی کبیره است. ضمن آن که در برخی از موارد شرح کوتاهی آمده است.

پرچمداران هدایت: تدبری بر زیارت جامعه کبیره، تهران، بنیاد قرآن و عترت، چاپ ۱، ۵۰۶ ص، وزیری.

شابک: ۵-۲۱-۹۹۴۱-۹۶۴

عنوان دیگر: تدبری بر زیارت جامعه کبیره.

شرحی بر زیارت جامعه کبیره است. نویسنده هر فراز از این زیارت را با آیات قرآن و روایات پیامبر (ص) و ائمه (ع) تطبیق نموده و بعد از ارائه اطلاعات معنایی، با استفاده از این آیات و روایات به تبیین و شرح آن فراز از زیارت جامعه کبیره پرداخته است. نویسنده علاوه بر روش تطبیقی بین فرازهای زیارت نامه و روایات معصومین (ع) لغات و اصطلاحات به کار رفته در زیارت را نیز توضیح داده است. متن کامل زیارت همراه با ترجمه آن در آغاز کتاب و نمایه ای از الفاظ در پایان آورده شده است.

سند، محمد

فی رحاب الزیارة الجامعه الکبیره، به کوشش سیدعلی جلال شرحات، قم، باقیات، چاپ ۱، ۱۴۲۸ ق/ ۱۳۸۶، ۱۰۴ ص، رقی.

شابک: ۴-۹۵-۶۱۶۸-۹۶۴-۹۷۸

بررسی سندی و محتوایی زیارت جامعه کبیره است. نویسنده به نقش

راوی این زیارت در نقل معارف و حقایق برجسته شیعه از طریق امامان پرداخته و از روایات او دفاع می کند. وی با نقل دیدگاه

ص: ۷۹۵

رجال شناسان شیعه به توثیق و اعتبار او می پردازد. در ادامه، مضامین عالی و معنوی زیارت جامعه کبیره را که امام هادی (ع) به موسی بن عمران القا کرده، نشانه دیگری از مکانت و جایگاه این راوی برشمرده است. بیان مفاهیم زیارت، پاسخ به شبهات و اشکالات پیرامون تجسیم، تعطیل، تشبیه، صفات الهی و تجلی صفات و مفهوم ایاب و حساب خلق و نقش اهل بیت در این خصوص و دفاع از سندیت زیارت، از دیگر مطالب این نوشتار است.

سهرابی، صادق

تنها راه: شرح زیارت امام زمان (عج)، تهران، مهر محبوب، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۴۳ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۹۵۱۱۰-۶-۱

در این کتاب که با استناد به شرح زیارت جامعه ی کبیره و دیگر منابع نگاشته شده از لزوم نیاز به امام در دوره ی غیبت سخن رفته است.

شیر، سیدعبدالله (۱۷۷۴-۱۸۲۶)

الأنوار اللامعه فی شرح الجامعه، تصحیح جعفر محمودی، مشهد، بنیاد بعثت، چاپ ۱، ۱۴۰۷ ق، ۳۲۴ ص، وزیری.

چاپ های دیگر

قم، دارالانصار، چاپ ۲، ۱۳۸۵، ۲۰۸ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۸۹۵۶-۴۹-۹

تحقیق فاضل الفراتی، علاء الکاظمی، قم، مؤسسه عاشورا، هیئه محمدالامین (علیه السلام)، مکتبه الامین، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۲۰۸ ص، وزیری.

قم، مؤسسه البعثه، چاپ ۱، ۱۴۰۷ ق، ۳۲۴ ص، وزیری.

شرح زیارت جامعه کبیره است. مؤلف ضمن درج زیارت، با استناد به آیات و احادیث و بیان لغوی و ادبی به شرح و توضیح آن پرداخته است.

با اختران تابناک ولایت: شرح زیارت جامعه کبیره، ترجمه ی عباسعلی سلطانی گلشیخی، مشهد، آستان قدس رضوی، بنیاد پژوهش های اسلامی، چاپ ۳،

ص: ۷۹۶

۲۴۲ ص، وزیری.

شابک: ۰-۲۹۷-۴۴۴-۹۶۴

عنوان اصلی: الأنوار اللامعه فی شرح الزیاره الجامعه.

در این کتاب زیارت جامعه کبیره که از جهت مقام مهم ترین زیارت ها و از جهت اهمیت بالاترین آنهاست و از نظر فصیح بودن و معنی، حکایت از منابع وحی می کند، شرح و در خلال آن روایات ائمه درباره دعا بیان شده است.

شرح زیارت جامعه کبیره (به زبان روسی)، ترجمه به روسی عمران رجب اف، قم، دانش حامدون، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۳۵۲ ص، رقی.

شابک: ۷-۳۷-۸۵۸۵-۹۶۴

چاپ دیگر

قم، فجر قرآن، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۳۴۲ ص، رقی.

شابک: ۰-۴-۹۶۷۶۷-۹۶۴

شهیدی، ناصر

جامعه در حرم اهل بیت علیهم السلام: گذری بر زیارت جامعه کبیره به همراه آثار و فواید زیارت عاشورا و نافله شب، قم، نصاب، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۲۲۴ ص، رقی.

شابک:

X

- ۶۵-۷۸۸۳-۹۶۴

عنوان دیگر: گذری بر زیارت جامعه کبیره به همراه آثار و فواید زیارت عاشورا و نافله شب.

مجموعه زیارت جامعه ی کبیره به همراه شرح معانی آن است. هم چنین آثار و فضایل و فواید زیارت عاشورا و نافله ی شب ذکر گردیده است.

شیخ الاسلامی، محمدهادی (۱)

شرح زیارت جامعه کبیره، تحقیق محمدجواد طبسی حائری، مشهد، حسینیه آیه الله

ص: ۷۹۷

۱- فخر المحققین شیرازی، محمدهادی؛ اصطهباناتی، محمدهادی؛ آیت الله اصطهباناتی؛ اصطهباناتی شیخ الاسلامی،

محمدهادی

طیسی حائری، دار القرآن الکریم، مؤسسه انتشارات فدک، چاپ ۱، ۱۳۷۵.

صدیقی، کاظم (متولد ۱۳۳۲)

سیمای عرشیان در کلام ابن الرضا علیه السلام: شرح زیارت جامعه کبیره، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، جلد اول، چاپ ۱، ۳۶۰ ص، وزیری.

شابک: ۵-۲۲۱-۴۷۶-۹۶۴-۹۷۸

بررسی جوانب زیارت جامعه کبیره است. این نوشتار، حاصل سلسله جلسات شرح زیارت جامعه کبیره در دانشگاه صنعتی شریف است. نگارنده در کتاب حاضر، ضمن بیان مفهوم زیارت و فلسفه آن به شرح بندهای این زیارت پرداخته است.

ضیاء آبادی، سیدمحمد (متولد ۱۳۰۹)

احاطه ی علم ولایت، بر احکام و اسرار شریعت، تهران، بهاران، بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، چاپ ۱، ۱۶ ص، پالتویی.

شابک: ۷-۰۰-۲۷۷۳-۹۶۴

فروست: صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاءآبادی؛ شرح زیارت جامعه ی کبیره

این مجموعه حاصل سلسله جلسات شرح زیارت جامعه کبیره است که طی پانزده سال انجام شده است. بیشتر مطالب این جلسات در قالب کتابچه هایی با عنوان صفیر ولایت به چاپ رسیده است. مجموعه اخیر همان کتابچه های ۶۸ گانه صفیر ولایت است که با بازنگری اساسی و ویرایش کلی منتشر شده است. در ادامه اطلاعات مأخذشناسی هر یک آمده است.

ارکان توحید، تهران، بهاران، بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، دفتر امور فرهنگی، چاپ ۲، ۴، ۲۰ ص، رقعی.

شابک: ۳-۵۲-۸۴۴۸-۹۶۴

فروست: صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاءآبادی؛ ۲۲؛ شرح زیارت جامعه ی کبیره

از شهادت تا شفاعت، تهران، بهاران، بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، دفتر امور فرهنگی، چاپ ۱، ۱۸ ص.

شابک: ۰-۹۳-۸۴۴۸-۹۶۴

فروست: صفیر هدایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاءآبادی؛ ۲۷؛ شرح زیارت جامعه ی کبیره

امامت شیعه، افضل از نبوت انبیای سلف، تهران، بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، چاپ ۱، ۱۸ ص، پالتویی.

شایک: ۳-۰۲-۲۷۷۳-۹۶۴

فروست: صفر هدایت: سلسله مباحث امام شناسی سید محمد ضیاء آبادی؛ ۲۲؛

ص: ۷۹۸

شرح زیارت جامعه ی کبیره

امامان مبین، کامل و کمال آخرین، تهران، بهاران، بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، دفتر امور فرهنگی، چاپ ۲، ۴، ۴۸ ص، پالتویی.

شابک: ۷-۴۷-۸۴۴۸-۹۶۴

فروست: صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ ۱۵؛ شرح زیارت جامعه کبیره

امامان معصوم (ع) هم رهبر و هم هدایتگر، تهران، بهاران، بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، دفتر امور فرهنگی، چاپ ۲، ۴، ۱۸ ص، پالتویی.

شابک: ۵-۴۸-۸۴۴۸-۹۶۴

فروست: صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ ۱۸؛ شرح زیارت جامعه کبیره

امام زمان (عج) روشنی بخش جهان، تهران، بنیاد خیریه الزهراء، چاپ ۱، ۱۸ ص، پالتویی.

شابک: ۶-۰۶-۲۷۷۳-۹۶۴

ص: ۷۹۹

فروست: صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛؛ شرح زیارت جامعه کبیره

امام مبین، احیاگر دل و دین، تهران، بهاران، بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، دفتر امور فرهنگی، چاپ ۱، ۱۸ ص، پالتویی.

شابک: ۷-۰۸۴-۵۱۶-۹۶۴

فروست: صفیر ولایت //: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛؛ شرح زیارت جامعه کبیره

اهل بیت اطهار (ع) آینه ی صفات پروردگار، تهران، بنیاد خیریه الزهراء، چاپ ۱، ۲، ۲۶ ص، رقی.

شابک: ۸-۹۳-۷۵۷۸-۹۶۴

صفیر هدایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛؛ شرح زیارت جامعه کبیره

اهل بیت عصمت حجت در دنیا و آخرت، تهران، بهاران، بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، دفتر امور فرهنگی، چاپ ۱، ۲، ۳۲ ص، رقی.

شابک: ۵-۰۳-۸۴۴۸-۹۶۴

اهل بیت نبوت (ع) مظهر کامل امانت و امنیت، تهران، بنیاد خیریه الزهراء، چاپ ۲، ۴، ۳۲ ص، پالتویی.

شابک:

X-۹۲-۷۵۷۸-۹۶۴

فروست: صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛؛ شرح زیارت جامعه کبیره

ای صاحب ولایت عنایت شفاعت، تهران، بنیاد خیریه الزهراء، چاپ ۱، ۲۴ ص، پالتویی.

شابک: ۰-۱۹-۲۷۷۳-۹۶۴-۹۷۸

فروست: صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛؛ شرح زیارت جامعه کبیره

ص: ۸۰۰

ایمان به رجعت اهل بیت (ع)، تهران، بهاران، بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، دفتر امور فرهنگی، چاپ ۱، ۵، ۱۸ ص، پالتویی.

شابک: ۲-۰۷۸-۵۱۶-۹۶۴

فروست: صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ ۴۲؛ شرح زیارت جامعه کبیره

اینانند اولی الامر حقیقی، تهران، بهاران، بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، دفتر امور فرهنگی، چاپ ۲، ۴، ۱۸ ص، رقی.

شابک: ۳-۴۹-۸۴۸۴-۹۶۴

فروست: صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ ۱۹؛ شرح زیارت جامعه کبیره

بذل جان به پیشگاه جانان، تهران، بهاران، بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، دفتر امور فرهنگی، چاپ ۱، ۵، ۱۸ ص،

پالتویی.

شابک: ۸-۰۴۴-۵۱۶-۹۶۴

فروست: صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ شرح زیارت جامعه کبیره

برکات صلوات و مباحله، تهران، بهاران، بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، دفتر امور فرهنگی، چاپ ۲، ۵، ۱۶ ص، پالتویی.

فروست: صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ ۲۳؛ شرح زیارت جامعه کبیره

بهترین یادگار عزت ماندگار، تهران، بنیاد خیریه الزهراء، چاپ ۱، ۱۶ ص، پالتویی.

فروست: صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ شرح زیارت جامعه کبیره

پاکی جان، شرط پیوند با اهل بیت (ع)، تهران، بهاران؛ بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، دفتر امور فرهنگی، چاپ ۱، ۵، ۱۶

ص، پالتویی.

ص: ۸۰۱

شابک: ۵-۸-۹۱۴۱۶-۹۶۴

فروست: صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ ۴۶؛ شرح زیارت جامعه کبیره

تقوا صفا بخش دنیا و عقبا، تهران، بنیاد

خیریه الزهرا، چاپ ۱، ۱۶ ص، پالتویی.

شابک: ۸-۱۳-۲۷۷۳-۹۶۴-۹۷۸

فروست: صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ شرح زیارت جامعه کبیره

چگونه نعمت ها نعمت می شوند؟، تهران، بهاران؛ بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، دفتر امور فرهنگی، چاپ ۲، ۱۳۸۴، ۲۲ ص، پالتویی.

شابک: ۷-۵۴-۷۵۷۸-۹۶۴

صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ ۳؛ شرح زیارت جامعه کبیره

حاملان قرآن، حافظان اسرار، تهران، بهاران؛ بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، دفتر امور فرهنگی، چاپ ۲، ۱۳۸۴، ۲۰ ص، پالتویی.

شابک: ۱-۰۵-۸۴۴۸-۹۶۴

صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ ۱۰؛ شرح زیارت جامعه کبیره

حبل متین، شناخت ارکان دین: شرح زیارت جامعه کبیره، تهران، مؤسسه بنیاد خیریه الزهرا (س)، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۳ جلد، وزیری.

شابک: ۹-۲۹-۲۷۷۳-۹۶۴-۹۷۸

حجت های خدا بر بندگان، تهران، بهاران؛ بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، دفتر امور فرهنگی، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۱۶ ص، پالتویی.

شابک: ۵-۵۱-۸۴۴۸-۹۶۴

ص: ۸۰۲

صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ شرح زیارت جامعه کبیره

حسن بصری نماد نفاق در هر عصری، تهران، بهاران؛ بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، دفتر امور فرهنگی، چاپ ۲، ۴، ۱۶ ص.

فروست: صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ ۲۴؛ شرح زیارت جامعه کبیره

حسن خاتمه با توسل به حضرت فاطمه علیها السلام، تهران، بنیاد خیریه الزهراء، چاپ ۱، ۱۶ ص.

صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ شرح زیارت جامعه کبیره

حضرت زهرا (ع) و خطبه ای غرا، تهران، بهاران؛ بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، دفتر امور فرهنگی، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۱۸ ص، پالتویی.

شابک: ۷-۷-۹۱۴۱۶-۹۶۴

فروست: صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ ۴۵؛ شرح زیارت جامعه کبیره

حفظ ارادت بر خوردار از شفاعت، تهران، بهاران؛ بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، دفتر امور فرهنگی، چاپ ۲، ۱۶ ص، پالتویی.

شابک: ۶-۹۰-۸۴۴۸-۹۶۴

فروست: صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ شرح زیارت جامعه کبیر

حفظ وحدت قبولی طاعت با اعتصام به جبل ولایت، تهران، بنیاد خیریه الزهراء، چاپ ۱، ۱۶ ص.

فروست: صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ شرح زیارت جامعه کبیر

ص: ۸۰۳

خانه های ربانی، تهران، بهاران؛ بنیاد خیریه الزهرا علیها السلام، دفتر امور فرهنگی، چاپ ۱، ۱۸ ص، پالتویی.

شابک: ۸-۰۷۵-۵۱۶-۹۶۴

فروست: صفیرو ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سید محمد ضیاء آبادی؛ ۴۳؛ شرح زیارت جامعه ی کبیره

راهنمایان معصوم و اندیشه های مسموم، تهران، بهاران؛ بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، دفتر امور فرهنگی، چاپ ۱، ۱۸ ص، پالتویی.

شابک: ۱-۰۴۲-۵۱۶-۹۶۴

فروست: صفیرو ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سید محمد ضیاء آبادی؛ شرح زیارت جامعه ی کبیره

روزه دار واقعی کیست؟، تهران، بهاران: بنیاد خیریه الزهرا علیها السلام، دفتر امور فرهنگی، چاپ ۱، ۱۸ ص، پالتویی.

شابک: ۰-۰۷۹-۵۱۶-۹۶۴

عنوان روی جلد: شرح زیارت جامعه کبیره: روزه دار واقعی کیست؟

فروست: صفیر ولایت. سلسله مباحث امام شناسی سید محمد ضیاء آبادی؛؛ شرح زیارت جامعه ی کبیره.

رهبران من محبوب تر از جان من، تهران، بهاران؛ بنیاد خیریه الزهرا علیها السلام، دفتر امور فرهنگی، چاپ ۱، ۱۸ ص، پالتویی.

شابک: ۷-۰۰۵-۵۱۶-۹۶۴

فروست: صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سید محمد ضیاء آبادی؛ ۱۶۰؛ شرح زیارت جامعه ی کبیره.

زبان محل سود و زیان، تهران، بنیاد خیریه الزهرا، چاپ ۱، ۱۶ ص، پالتویی.

فروست: صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سید محمد ضیاء آبادی؛؛ شرح زیارت جامعه کبیره

ص: ۸۰۴

سرور دو جهان: درک مهدی صاحب الزمان (عج)

تهران، بهاران؛ بنیاد خیریه الزهرا علیها السلام، دفتر امور فرهنگی، چاپ ۲، ۴، ۲۴ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴-۸۴۴۸-۴۴-۲

فروست: صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ ۱۶؛ شرح زیارت جامعه کبیره

سعادت ابدی از تولی و تبری، تهران: بهاران؛ مؤسسه بنیاد خیریه الزهرا، دفتر امور فرهنگی، چاپ ۱، ۱۸ ص.

شابک: ۹۶۴-۵۱۶-۰۸۰-۴

فروست: صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ ۴۸؛ شرح زیارت جامعه کبیره

سفیر حق، پاکی مطلق، تهران، بهاران؛ مؤسسه بنیاد خیریه الزهرا، دفتر امور فرهنگی، چاپ ۲، ۱۸ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴-۸۴۴۸-۹۹-X

فروست: صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ شرح زیارت جامعه کبیره

صلاح دنیا فلاح عقبا، تهران، بنیاد خیریه الزهرا، چاپ ۱، ۱۶ ص، پالتویی.

فروست: صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ شرح زیارت جامعه کبیره

طهارت شرط لازم برای زیارت،

تهران، بهاران؛ بنیاد خیریه الزهرا علیها السلام، دفتر امور فرهنگی، چاپ ۱، ۱۸ ص.

فروست: صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ [ج]. شرح زیارت جامعه ی کبیره

عجز بشر، از درک اهل بیت و پیغمبر علیها السلام، تهران، بهاران؛ بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، چاپ ۱، ۱۶ ص، پالتویی.

فروست: صفیر هدایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ ۵۳؛

ص: ۸۰۵

شرح زیارت جامعه ی کبیره

عظمت جلال خدا در نگاه اولیا، تهران، بهاران؛ بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، چاپ ۱، ۱۶ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴-۵۱۶-۰۴۵-۶

فروست: صفیر هدایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ شرح زیارت جامعه ی کبیره

فاطمه ی زهرا (ع)، جلوه ای از جمال خدا، تهران، بهاران؛ بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، چاپ ۱، ۳، ۲۸ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴-۸۴۴۸-۱۵-۹

فروست: صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ ۱۱؛ شرح زیارت جامعه کبیره

فصل الخطاب، تهران، بهاران؛ بنیاد خیریه الزهراء علیها

السلام، چاپ ۱، ۱۸ ص، پالتویی.

شابک: ۹۶۴-۵۱۶-۰۵۹-۶

فروست: صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ شرح زیارت جامعه کبیره

فکر انبیاء پاینده و تابنده، تهران، بنیاد خیریه الزهراء، چاپ ۱، ۱۶ ص، پالتویی.

فروست: صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ شرح زیارت جامعه کبیره

قانون توسل جاری در طبیعت و شریعت، تهران، بنیاد خیریه الزهراء، چاپ ۱، ۱۶ ص، پالتویی.

فروست: صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ شرح زیارت جامعه کبیره

قرب حق جوئی؟ اخلاص پیشه کن، تهران، بهاران؛ بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، چاپ ۱، ۳، ۳۰ ص، پالتویی.

ص: ۸۰۶

شابک: ۱- ۲۲- ۸۴۴۸- ۹۶۴

فروست: صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ ۱۳؛ شرح زیارت جامعه کبیره
قله های حلم و کرم، تهران، بنیاد خیریه الزهراء، چاپ ۲، ۴، ۴۸ ص، پالتویی.

شابک: ۲- ۴۸- ۷۵۷۸- ۹۶۴

فروست: صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ ۲؛ شرح زیارت جامعه کبیره
قله های محبت، تهران، بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، چاپ ۲، ۱۳۸۴، ۴۰ ص، پالتویی.

شابک: ۳- ۱۸- ۸۴۴۸- ۹۶۴

فروست: صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ ۱۴؛ شرح زیارت جامعه کبیره
کرنش کائنات، در برابر فضل و شرف و عزت شما، تهران، بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، چاپ ۱، ۱۶ ص، بیاضی.

شابک: ۵- ۰۱- ۲۷۷۳- ۹۶۴

فروست: صفیر هدایت، سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛؛ شرح زیارت جامعه ی کبیره
کیست رهبر؟! بعد از وجود مقدس پیغمبر (ص)، تهران، بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، چاپ ۳، ۴، ۴۰ ص، رقیعی.

شابک: ۰- ۴۹- ۷۵۷۸- ۹۶۴

فروست: صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ ۱؛ شرح زیارت جامعه کبیره
مارقین، دینداران دین ناشناس، تهران، بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، چاپ ۱، ۱۸ ص، پالتویی.

ص: ۸۰۷

شابک: ۷-۵۳-۵۱۶-۹۶۴

فروست: صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ شرح زیارت جامعه کبیره

مایه ی امن و امان برکت زمین و آسمان، تهران، بهاران؛ بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، دفتر امور فرهنگی، چاپ ۲، ۴، ۱۸ ص، رقعی.

شابک: ۵-۵۵-۷۵۷۸-۹۶۴

فروست: صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ ۴: شرح زیارت جامعه کبیره

محبوب تویی کعبه ی مقصود تویی، تهران، بهاران؛ بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، دفتر امور فرهنگی، چاپ ۲، ۴، ۱۶ ص، پالتویی.

شابک: ۴-۸۸-۸۴۴۸-۹۶۴

فروست: صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ ۲۶: شرح زیارت جامعه کبیره

محرم اسرار خدا، تهران، بهاران؛ بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، دفتر امور فرهنگی، چاپ ۲، ۴، ۱۸ ص، پالتویی.

شابک: ۷-۵۰-۸۴۸۴-۹۶۴

فروست: صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ ۲۰: شرح زیارت جامعه کبیره

مؤمن، شاداب و مطمئن، تهران، بنیاد خیریه الزهراء، چاپ ۱، ۱۶ ص، پالتویی.

شابک: ۴-۰۷-۲۷۷۳-۹۶۴

فروست: صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ شرح زیارت جامعه کبیره

نور ولایت، روح تقوا و سعادت، تهران، بنیاد خیریه الزهراء، چاپ ۲، ۴، ۴۴ ص، پالتویی.

شابک: ۴-۹۵-۷۵۷۸-۹۶۴

ص: ۸۰۸

نیکو ترین دعوت کنندگان، تهران، بنیاد خیریه الزهراء، چاپ ۲، ۴، ۲۰ ص، پالتویی.

شابک: ۷-۹۹-۷۵۷۸-۹۶۴

فروست: صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛ ۸؛ شرح زیارت جامعه کبیره

هدف چیست؟ الگوی ما کیست؟، تهران، بنیاد خیریه الزهراء، چاپ ۱، ۲۰ ص، پالتویی.

فروست: صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛؛ شرح زیارت جامعه کبیره

همای سعادت بر بام ولایت، تهران، بهاران؛ بنیاد خیریه الزهراء علیها السلام، دفتر امور فرهنگی، چاپ ۲، ۴، ۱۶ ص.

شابک: ۳-۱۸-۸۴۴۸-۹۶۴

فروست: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی؛؛ شرح زیارت جامعه ی کبیره

عزیز، محمد رضا

ذات بهجه فی ظلال زیاره الجامعه، قم، محبین، چاپ ۱، ۱۴۲۴ ق / ۱۳۸۲، ۲۵۰ ص، رقعی، عربی.

شابک: ۸-۴۶-۷۱۰۳-۹۶۴

بررسی جوانب زیارت جامعه کبیره در قالب شرح این زیارت است.

قبانچی، سیدصدرالدین (۱)

فی رحاب الزیاره الجامعه الکبیره، جلد چهارم، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۳۲۶ ص، وزیری.

شابک: ۴-۰۴۶-۱۶۲-۹۶۴-۹۷۸

ص: ۸۰۹

۱- قبانچی، سیدصدرالدین؛ صدرالدین القبانچی

شرح فرازهایی از زیارت جامعه کبیره است. کتاب حاضر که جلد چهارم از مجموعه ای به همین نام است؛ به شرح و بررسی قسمت هایی از زیارت جامعه کبیره پرداخته که در آن ارتباط بین شیعیان و اهل بیت (ع) بررسی شده است. در همین راستا نگارنده به خلوص شیعیان و محبان اهل بیت نسبت به امامان و ایمان و معرفت شیعیان به آنان اشاره کرده و دیدگاه اهل بیت را نیز در این زمینه منعکس نموده است. وی همچنین به تناسب مباحث از حکومت اسلامی و نظام سیاسی اسلام و فرق بین حکومت اسلامی و نظام های لیبرالی سخن به میان آورده و تفکر حکومت جهانی حضرت مهدی (عج) و تشکیل دولت دینی توسط ایشان را بررسی نموده است و به شبهاتی درباره غلو کردن شیعیان نسبت به امامان خویش نیز

پاسخ داده است.

کربلائی، جواد

الانوار الساطعه فی شرح زیاره الجامعه، تهران، منشورات الاعلمی، چاپ ۱، وزیری.

چاپ دیگر

قم، دارالحدیث، چاپ ۱، ۱۳۷۷، ۶۰۴ ص، وزیری.

گنجی، حسین

نسیم معرفت: اهل بیت (ع) از نگاه زیارت جامعه کبیره، ویرایش اکبر اسدی (۱)، قم، مؤسسه فرهنگی انتشاراتی طوبای محبت، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۲۰۷ ص، رقیعی.

شابک: ۹۶۴-۹۵۷۶۳-۹-۸

عنوان دیگر: اهل بیت (ع) از نگاه زیارت جامعه کبیره.

شرح جنبه های مختلف زیارت جامعه است. این زیارت یکی از معروف ترین زیارتنامه ها است که دارای مضامین بلندی بوده و جایگاه و مقامات اهل بیت را روشن می سازد. اثر حاضر، اهل بیت را از نگاه زیارت

ص: ۸۱۰

جامعه کبیره به شیوه ای رسا شرح و فضایل و مناقب ایشان را در طی هجده گفتار تبیین کرده و کمالات آن بزرگان و ضرورت و مفهوم ولایت آنان را بازگو می کند.

گویا، عبدالعلی (۱۳۰۰-۱۳۷۴)

علی (ع) و زیارت جامعه کبیره، تهران، زراره، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۳۱۲ ص، وزیری.

شابک: ۴-۲-۹۱۶۴۳-۹۶۴

فروست: دوره معارف و عرفان معصومین (ع)-۵

چاپ دیگر

تصحیح و تحقیق امیر توحیدی و مجید مسعودی، قم، دلیل ما، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۳۱۲ ص، وزیری.

شابک: ۵-۴۶۹-۳۹۷-۹۶۴-۹۷۸

تفسیر فقراتی از زیارت جامعه کبیره و تبیین مقام و موقعیت والای اهل بیت (ع) و به ویژه امام علی (ع) در آن است. نویسنده ابتدا متن زیارت جامعه را به پنج بخش تکبیر و صلوات، حقیقت صلوات و سلام، شهادت، عرض ارادت و فدویت به ساحت معصومین (ع) و دعا و مناجات تقسیم می کند. وی سپس در هر بخش به بررسی و شرح ابعاد وجودی اهل بیت (ع) می پردازد. علم اهل بیت (ع)، قدرت تکوینی آنان در عالم هستی، عبادت آنها، ولایت تکوینی و تشریحی ایشان، تولی به اهل بیت و تبری از دشمنانشان و شهادت به ولایت و امامت و قدر و منزلت والای آنان نزد خداوند از جمله محورهای اصلی است که به تفصیل مورد بحث نویسنده قرار گرفته است. وی در هر یک از فقرات زیارت جامعه، اوصاف ذکر شده در مورد اهل بیت را شرح و تفسیر نموده و از امام علی (ع) به عنوان شاخص ترین فرد معصوم یاد کرده است.

مجلسی، محمدتقی بن مقصودعلی (۱)

(۱۰۰۳-۱۰۷۰ ق)

شرح زیارت جامعه کبیره، به کوشش رضا استادی (۲)، قم، برگزیده، چاپ ۱، ۱۳۸۶،

ص: ۸۱۱

۱- مجلسی اول

۲- متولد ۱۳۱۶

شرح و ترجمه روان زیارت جامعه کبیره است. این زیارت در شرح فضائل و مناقب ائمه اطهار (ع) است. ابتدا، ترجمه به صورت فرازهای جدا از هم و فقره فقره نقل شده است. در بخش بعدی مجموعه شرح ها و توضیحاتی که علامه محمدتقی مجلسی در کتاب لوامع صاحبقران و روضه المتقین بر این زیارت نوشته آمده و سپس شرح علامه محمدباقر مجلسی (۱) از ملاذ الاحیاء استخراج شده است. بخش پایانی به بررسی سندی زیارت جامعه اختصاص دارد. محقق کتاب با ذکر ادله ای نتیجه گرفته سند این زیارت قابل خدشه و رد قطعی نیست و مضامین آن مشتمل بر غلو نیست بلکه مبتنی بر احادیث و توصیه های بسیار زیادی است که از پیامبر در شأن و منزلت اهل بیت (ع) نقل گردیده است. غلو آن است که ما امامان را در ذات یا صفات و افعال مستقل و بی نیاز از خداوند بدانیم.

شرح زیارت جامعه کبیره، مقدمه و شرح حال مهدی فقیه ایمانی، اصفهان، حسینیه عمادزاده، چاپ ۱، ۱۸۸ ص.

محمدی ری شهری، محمد (۲)

(متولد ۱۳۲۵)

تفسیر قرآن ناطق یا شرح زیارت جامعه کبیره، به کوشش احمد غلامعلی، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۶۸۸ ص، وزیری.

شرح زیارت جامعه کبیره با استناد گسترده به آیات قرآن و احادیث معصومین (ع) و بیان آرای برخی شارحین دیگر است. در این کتاب «زیارت جامعه» به یکصد و ده بخش تقسیم شده و در آغاز هر بخش و پیش از شرح آن، واژه هایی که نیاز به توضیح دارند، با بهره گیری از منابع معتبر لغت، واژه شناسی گردیده اند.

ص: ۸۱۲

۱- علامه مجلسی؛ مجلسی ثانی

۲- آیت الله ری شهری؛ ری شهری، محمد؛ محمدی شاه عبدالعظیمی، محمد

پرتوی از زیارت جامعه کبیره، به کوشش حسین حسینی (۲)، تهران، دارالکتب الاسلامیه، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۱۵۱ ص، رقعی.

شابک: ۲-۲۹۵-۴۴۰-۹۶۴

مجموعه سخنرانی‌هایی است که مؤلف در مشهد مقدس و در جمع طلاب و مدرسان حوزه علمیه این شهر ایراد کرده است. این مجموعه در پنج بخش تدوین شده است. در مقدمه، فلسفه زیارت و عبادت و آثار و فواید اخلاقی و معنوی زیارت بررسی شده است. بررسی سند زیارت جامعه کبیره در فصل اول آمده است. مؤلف در فصل سوم از ولایت تشریحی و تکوینی پیامبر و امام، توحید افعالی، مضامین عرفانی زیارت جامعه، و حقیقت زیارت سخن می‌گوید. وی در ادامه با نگاه اجمالی به محتوای این زیارت، مباحث مهمی را از آن استنباط و استخراج کرده و به شرح و تفسیر آنها پرداخته است.

نظامی همدانی، علی

سیمای ائمه (ع)، در شرح زیارت جامعه کبیره، قم، نشر مرتضی، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۳ جلد، وزیری.

شابک: ۰-۳-۹۱۷۳۷-۹۶۴

شرح و تفسیر زیارت جامعه کبیره است که نگارنده طی آن به بررسی و شرح سیره عملی ائمه معصوم پرداخته است. افزون بر آن، با مروری بر تفاسیر مختلف این زیارات، همچنین با استناد به برخی آیات به منزلت ائمه اطهار در نزد خداوند اشاره می‌کند. آشنایی با فضایل، کرامات و علم و معجزه‌های ائمه معصومان (ع) از دیگر مطالب کتاب به شمار می‌آید.

ص: ۸۱۳

نقوی قاینی، محمدتقی (۱)

(متولد ۱۳۰۸)

شرح زیارت جامعه کبیره، تهران، مؤسسه نشر صادق، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۵۳۰ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۵۶۰۴-۱۳-۶

شرح زیارت جامعه کبیره با استفاده از آیات، روایات و اشعار فارسی و عربی است. مؤلف پس از بیان مفهوم، مشروعیت و شرایط زیارت به وجه نام گذاری و شروحنی که بر این زیارت نوشته شده اشاره می کند. وی جامعیت و فصاحت لحن کلام زیارت جامعه کبیره را دلیل بر اعتبار سند این زیارت می داند. وی ابتدا پاره ای از زیارت را با اعراب گذاری در داخل پرانتز آورده و آنگاه به توضیح ادبی لغات و شرح آن قسمت از زیارت می پردازد.

واعظ موسوی، علی اکبر (۲)

(متولد ۱۳۲۱)

اظهار ادب به آستان مقدس ائمه ی معصومین علیهم السلام یا بیان فارسی ساده از زیارت جامعه ی کبیره، تهران، مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر، چاپ ۱، ۱۳۸۸، جلد اول، ۴۸۲ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۹-۱۶۳-۶

این نوشتار در شرح و تفسیر زیارت جامعه کبیره است.

وحیدی، سیدمحمد (۱۳۷۹-۱۲۹۵)

پرتو ولایت در شرح زیارت جامعه کبیره، تحقیق هاشم صالحی، تصحیح سیدرضی وحیدی، قم، وفایی، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۳۰۲ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۶۰۱۳-۰۲-۳

شرح محتوا و الفاظ زیارت جامعه کبیره به ترتیب عبارات خود زیارت نامه است. شارح در مقدمه به اسناد کهن آن پرداخته و

ص: ۸۱۴

۱- قاینی، محمدتقی؛ نقوی، محمدتقی؛ قاینی خراسانی، محمدتقی

۲- موسوی، محب الاسلام

توصیفی درباره این زیارت نامه از محمدتقی مجلسی آورده است. در بخش دیگری از مقدمه به ثواب و فضیلت زیارت امامان معصوم (ع) پرداخته شده است.

أنوار الولاية الساطعة في شرح الزيارة الجامعة، ترجمه ی هاشم صالحی، تصحیح سیدرضی وحیدی، قم، محمد وفائی، چاپ ۱، ۱۳۷۷، ۳۰۰ ص، وزیری، عربی.

شابک: ۹۶۴-۶۰۱۳-۰۳-۱

شرح مختصری از زندگانی امام علی بن محمد النقی (ع) به همراه زیارت نامه آن حضرت و نیز شرح و تفسیری بر زیارت جامعه کبیره است.

هدایی، ابوتراب

نجوم لامعه: شرح زیارت جامعه، بی جا، حسن وهاب آقائی، چاپ ۱، ۳۲۴ ص، رقعی.

«زیارت آل یاسین»

انصاری، حسین

مکتوب سبز: گزارشی درباره ی زیارت آل یاسین بزرگ

، قم، انصاری، چاپ ۱، ۵۶ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۹۲۵-۶۸-۷

عنوان دیگر: گزارشی درباره ی زیارت آل یاسین بزرگ

شرح و ترجمه ی زیارت آل یاسین است. همراه با متن، گزارشی درباره این زیارت و محتویات آن و همچنین آثار معنوی خواندن این زیارت آمده است. در این نوشتار، نخست به صورت مختصر در مورد دعا و زیارت و آثار روحی و معنوی آن مطالبی ارایه شده؛ آنگاه نسبت زیارت آل یاسین با حضرت علی (ع) و امام زمان (عج) و خواص این زیارت بررسی گردیده است. نگارنده سخنانی از برخی علما درباره زیارت آل یاسین و محتوای آن ارائه کرده است و ادب زیارت و مناجات با خدا را بیان می دارد.

ص: ۸۱۵

تو را گواه می گیرم: شرح یک دوره اعتقادات در زیارت آل یاسین، تهران، مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۲۴۰ ص، رقعی.

شابک: ۷۰-۷۹۶۵-۹۶۴

کتاب حاضر ادامه کتاب سلام بر پرچم افراشته: شرح سلامهای زیارت آل یاسین است.

عنوان دیگر: شرح یک دوره اعتقادات در زیارت آل یاسین

شرح و تفسیر زیارت آل یاسین است. در این کتاب، یک دوره اصول اعتقادات امامیه بدون ذکر ادله و به صورت توصیفی ذیل زیارت آل یاسین بیان شده است. نویسنده از شهادت به وحدانیت حق تعالی آغاز کرده و به تمام اصول اعتقادی شیعه (نبوت، امامت، عدل الهی و معاد)

پرداخته است. وی در ضمن مباحث معاد به مباحث آخر الزمان و نشانه های آن اشاره دارد. او در شرح مطالب خود از منابع حدیثی و لغت نامه ها و برخی متون ادبی و اشعار شاعران بهره برده است.

سلام بر پرچم افراشته: شرح سلام های زیارت آل یاسین، ویرایش سیدعلی رضوی، تهران، مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر، چاپ ۱، ۱۳۷۷، ۲۸۸ ص، رقعی.

شابک:

X

۳۸-۵۶۰۱-۹۶۴

عنوان دیگر: شرح سلام های زیارت آل یاسین.

ترجمه، تفسیر و نقد زیارت آل یاسین در دو بخش اصلی است. نگارنده نخست به ذکر منابع زیارت می پردازد و بحثی را در راستای آشنایی با راوی این زیارات ارائه می کند. در ادامه، خصوصیات و ترکیب اجمالی و نمود و نمای زیارت را تشریح می کند و متن یک یک سلام های موجود در این زیارت را با استناد به روایات معصومین (ع) و اشعار عربی و فارسی شرح می دهد.

حائری قزوینی، سیدمهدی

میتاق منتظران: شرحی بر زیارت آل یس، قم، مسجد مقدس جمکران، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۲ جلد، رقعی.

شرحی بر زیارت آل یاسین است. این زیارت مجموعه‌ی کامل اعتقاد صحیح و راه و رسم خداپرستی و دینداری است که در عصر تاریک و پر فتنه و فساد غیبت، چراغی فروزان و راهنمایی مطمئن برای جویندگان راه حق و پویندگان مسیر کمال و صراط مستقیم است. به اعتقاد نویسنده، علمای شیعه از دیرباز، این زیارت شریف را در آثار خود نقل و پیوسته به حفظ و خواندن آن سفارش کرده‌اند. نویسنده در این کتاب، سعی کرده است تمامی مطالب خود را در شرح زیارت، به دلایل عقلی و نقلی مستند

سازد و در عین حال، ساده و روان بنویسد و از مباحثی که مورد فهم همگان نیست و اثبات آن‌ها دشوار است، بپرهیزد. وی نخست متن زیارت را آورده و آن‌گاه به شرح بخش بخش آن پرداخته است.

رفیعی، سیدجعفر (متولد ۱۳۴۹)

تفسیر و شرح زیارت آل یاسین، شرح و حاشیه‌ی سیدجعفر رفیعی، قم، یاران قائم (عج)، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۳۶۷ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۹۱۲۹۲-۶-X

معرفی و شرح و تفسیر زیارت آل یاسین است. نویسنده ضمن بیان فضایل این زیارت و فوائد قرائت آن، کلمات مشکل و عبارات پیچیده آن را شرح کرده است. کتاب با استفاده از آیات قرآنی و احادیث نگارش یافته است.

شمیم آل یس در زیارت آل یس: خلاصه شرح و تفسیر زیارت، قم، یاران قائم، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۹۶ ص، جیبی.

شابک: ۸-۰۵-۸۸۹۵-۹۶۴

شمیم هدایت در زیارت آل یس: زیارت آل یس، خلاصه شرح و تفسیر زیارت، اصفهان، بصائر، چاپ ۱، ۶۰ ص، جیبی.

شابک: ۱-۸۰-۵۶۷۳-۹۶۴

ص: ۸۱۷

شاعلی، عبد الصمد (متولد ۱۳۴۶)

بر آستان جانان، شرح زیارت نامه آل یاسین و نیایش پس از آن، تهران، رایحه، چاپ ۱، ۱۳۸۱،
۲۴۷ ص، رقعی.

شابک: ۹-۸۹-۶۶۱۵-۹۶۴

شرح و ترجمه زیارت نامه آل یاسین، با استفاده از آیات و روایات است. نویسنده با تقطیع زیارت نامه و انتخاب عناوینی برای هر قسمت، به شرح آن پرداخته است. وی در مقدمه کتاب نگاهی اجمالی به سند زیارت نامه دارد و آن را معتبر و تأیید شده از جانب امام زمان می داند. به عقیده نگارنده سر این که، زیارت آل یاسین با کلمه سلام آغاز شده، این است که، امام زمان صدای شیعیان را به هنگام خواندن این زیارت می شنود.

طاهرزاده، اصغر (متولد ۱۳۳۰)

زیارت آل یس، نظر به مقصد جان هر انسان، اصفهان، لب المیزان، چاپ ۱، ۱۰۸ ص، رقعی.

شابک: ۰-۰۰-۲۶۰۹-۹۶۴-۹۷۸

شرحی مختصر بر زیارت آل یس است. این نوشتار حاصل سخنرانی مؤلف در شب نیمه شعبان در اصفهان است، شارح تلاش داشته با شرح این زیارت معنای حقیق رؤیت و ملاقات حضرت صاحب الامر (عج) را تبیین کند.

مقدس، سعید

درود و درد: شرحی بر زیارت آل یاسین، شرح و حاشیه ی سعید مقدس، تهران، مکیال، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۲۰۸ ص، رقعی.

شابک: ۳-۳-۹۲۵۳۰-۹۶۴

توضیح زیارت آل یاسین با استفاده از آیات، روایات و اشعار و به شیوه ی توصیف ادبی است. ابتدا توضیحاتی پیرامون هر بند از زیارتنامه آمده و سپس بند مربوط، ذکر گردیده است. در بخش پایانی کتاب، متن زیارتنامه

ص: ۸۱۸

آورده شده است. زیارت آل یاسین در بر دارنده زیارتنامه امام زمان (ع) است که در توقیعی از آن حضرت به محمد بن عبدالله حمیری ابلاغ شده است.

موسوی، سیدفرید (متولد ۱۳۴۳)

جرعه ای از زلال سرداب مقدس: شرح زیارت آل یاسین، قم، یاقوت، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۳۱۵ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۷۶۸۲-۶۲-X

چاپ دیگر

قم، سبط النبی، چاپ ۱، ۱۳۸۶.

شرح مفاهیم و موضوعات زیارت نامه ی آل یاسین است. این زیارت از زیارتنامه های معتبر شیعی است که از ناحیه ی مقدس حضرت ولیعصر (عج) صادر شده و مجموعه ای از فضایل و مناقب اهل بیت (ع) در آن ذکر گردیده است. این کتاب، ضمن این زیارت، شامل یک دوره معارف شیعی در زمینه ی اخلاق و اعتقادات و نیایش، وظایف و مسئولیت شیعیان در برابر امامان است.

شرح و تحقیق زیارت آل یاسین، قم، سبط النبی (ص)، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۱۶ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۸۵۱۹-۴۲-۶

«زیارت اربعین»

احمدی فقیه یزدی، محمدحسن

زیارت اربعین: آینه عرفان و آیت ایمان، قم، دار التفسیر، چاپ ۱، ق/، ۴۸ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۶۳۹۸-۹۴-۴

عنوان روی جلد: زیارت اربعین: آیت مومنین.

عنوان دیگر: آینه عرفان و آیت ایمان.

ص: ۸۱۹

شرح مفاد زیارت اربعین و بررسی سند این زیارت است. در این کتاب، اسرار خواندن زیارت اربعین و وقت خواندن این زیارت و همچنین معارفی از توحید و ولایت که در این زیارت گنجانده شده است به همراه بررسی سند آن مورد تحقیق علمی قرار گرفته است. نگارنده با استفاده از روایات قرائت زیارت اربعین و بجای آوردن این زیارت را در روز اربعین از علائم ایمان دانسته و ضمن بیان شرحی کوتاه بر این زیارت مفاد عرفانی آن به ویژه مسأله توحید و ولایت را بررسی نموده است. وی همچنین به چگونگی تشخیص روز اربعین امام حسین (ع)، چگونگی تعیین سال اربعین حسینی، اسرار خواندن زیارت اربعین و مداومت بر آن، آثار خواندن زیارت اربعین و معرفی راویان این زیارت اشاره کرده و ابعادی از سیر و سلوک معنوی در این زیارت را بیان کرده است.

تاج الدین، مهدی

النور المبین فی شرح زیاره الأربعین، قم، دارالانصار، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۲۴۸ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۸۹۵۶-۱۶-۲

شرح و تبیین مضامین و عبارات زیارت اربعین است. زیارت اربعین از زیارات مخصوص امام حسین (ع) است که دارای محتوایی عمیق و حاوی معارفی در شناخت مناقب و فضایل امام حسین و عظمت شهادت و رشادت و حماسه آفرینی آن حضرت است. شارح با نقل عبارتی از زیارت در بالای صفحه به توضیح مفاد و الفاظ آن می پردازد. در توضیح جملات و ترکیبات از احادیث و متون کلامی و منابع شرح احوال معصومان (ع) کمک می گیرد.

«زیارت ناحیه مقدسه»

اشعری، عبدالحسین

امام مهدی (عج) در عزای امام حسین (ع)، شعر عبدالحسین اشعری، قم، انصار المهدی، چاپ ۱، ۷۹ ص.

ص: ۸۲۰

عنوان روی جلد: امام مهدی (عج) در عزای امام حسین (ع) زیارت ناحیه مقدسه.

ترجمه منظوم زیارت ناحیه مقدسه است. چون بسیاری از فرازهای این دعا در سوز و گداز شهادت امام حسین (ع) و مصیبت های او و اسارت فرزندان و رنج و سختی های آنان است، اشعار شاعر نیز شکل سوگنامه و عزاداری امام زمان (عج) در ماتم جدش امام حسین را به خود گرفته است.

ده بزرگی، احد (متولد ۱۳۲۸)

خون گریه زیارت ناحیه مقدسه، سراینده احد ده بزرگی، محمدرضا سنگری، تهران، پیام آزادی، چاپ ۱، ۱۲۸ ص.

بیان مفاهیم زیارت ناحیه مقدسه در قالب شعر است.

حجتی، حامد (متولد ۱۳۵۵)

عطر سیب: رهیافتی به زیارت ناحیه مقدسه، به کوشش مرکز مطالعات و تحقیقات صاحب الزمان (عج)، قم، مسجد مقدس جمکران، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۵۳ ص، رقعی.

عنوان دیگر: رهیافتی به زیارت ناحیه مقدسه.

بررسی جنبه های مختلف زیارت ناحیه مقدسه است. این نوشته، دریافت عاشقانه و رهیافتی ادبی از زیارت ناحیه مقدسه است. نویسنده در قالب قطعات ادبی، ترجمانی از مفاهیم این زیارت مقدس را ارائه کرده است. زیارت ناحیه مقدسه، زیارتی است که در آن، امام زمان (ع) به شرح واقعه کربلا پرداخته و مقتل جدش امام حسین (ع) را بیان کرده است. از دیدگاه نویسنده، این مقتل حاوی مهم ترین مصائب امام حسین بوده و طی آن ابعاد گوناگون فاجعه کربلا تشریح شده است. در مقدمه، فرازهایی از زندگانی ابا عبدالله الحسین (ع) آمده است.

ژولیده نیشابوری، حسن (۱)

(متولد ۱۳۲۵)

زیارت ناحیه مقدسه با زبان شعر، ورامین، انتشارات علمی فرهنگی صاحب الزمان (عج)، چاپ ۱، ق/، ۵۵ ص.

شابک: ۱-۱۰-۷۵۲۷-۹۶۴

سنگری، محمد رضا (متولد ۱۳۳۳)

از غارت بهار: بیانی تحلیلی، توصیفی از اولین و دومین فراز از زیارت ناحیه مقدسه، شیراز، امیدواران، چاپ ۱، ۷۳ ص.

شابک: ۱-۱۳-۶۶۲۳-۹۶۴

فروست: شب شعر عاشورا

شرح و توضیح بخش هایی از زیارت ناحیه مقدسه است.

سلام موعود: بیان توصیفی از زیارت ناحیه مقدسه، قم، یاقوت، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۸۰ ص، رقعی.

شابک: ۰-۰۵-۷۶۷۲-۹۶۴

عنوان دیگر: بیان توصیفی از زیارت ناحیه مقدسه.

بیانی توصیفی از زیارت ناحیه مقدسه است. این زیارت، سوگنامه امام مهدی و مرثیه بلند آن بزرگوار بر مصایب و رنج های امام حسین (ع) در روز عاشورا است که در آن، به توصیف لحظه های شهادت امام و غربت و مظلومیت اهل بیت (ع) پرداخته شده است. نویسنده در این کتاب، تنها به بخش های آغازین زیارت پرداخته است که در آن امام، بر انبیا و اولیا و نیز بر خود امام شهید و یاران او سلام می کند.

طالقانی، سیدهدایت الله (متولد ۱۳۳۱)

همره نور: شرح زیارت ناحیه مقدسه، قم، سابقون، چاپ ۷، ۱۳۸۷، ۴ جلد، رقعی.

شابک: ۰-۹۲۷۹۳-۹۶۴-۹۷۸

ص: ۸۲۲

عنوان جلد ۱: همزه نور: شرح زیارت ناحیه مقدسه: چهار مقدمه زیربنایی

عنوان جلد ۲: همزه نور: شرح زیارت ناحیه مقدسه: مدارک متن حجت با بررسی بیست نسخه و استخراج علمی آن

عنوان جلد ۳: همزه نور: زیارت ناحیه مقدسه، سوگواره حجه بن الحسن (عج) بر جد بزرگوارش حسین بن علی (ع) متن حجت با ترجمه آن

عنوان جلد ۴: همزه نور: شرح زیارت ناحیه مقدسه: متن حجت با شرح مختصر آن

شرح زیارت ناحیه مقدسه است. در جلد اول کلیاتی درباره زیارت بیان شده است. در این جلد نخست سخنرانی محمدهادی معرفت و علی کریمی جهرمی با عنوان «نقش زیارات» آورده شده و در ادامه جایگاه، اعتبار و سند و ویژگیهای زیارت ناحیه مقدسه بررسی شده است. در جلد دوم از این مجموعه، نویسنده به مقابله متون این زیارت در منابع گوناگون پرداخته است. سند و جایگاه زیارت، آداب و مقدمات زیارت در حرم، متن زیارت ناحیه مقدسه با بررسی بیست نسخه و استخراج علمی آن، مطالب این جلد را تشکیل داده است. پس از انتخاب متن صحیح از میان نسخ موجود و نام گذاری آن به نام متن حجت، در جلد سوم این متن به همراه ترجمه آن آمده است. نویسنده در جلد چهارم با انتخاب متن حجت (به عنوان متن معتبر) به شرح و تفسیر زیارت پرداخته است.

مبشر، علی محمد (متولد ۱۳۴۰)

آه و سوز آقا امام زمان (عج) در زیارت ناحیه مقدسه: نگاهی به گوشه ای از مصائب و ناله های حضرت ولی عصر امام زمان، قم، دارالفکر، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۲۸۸ ص، رقعی.

شابک: ۰۰ - ۳۰ - ۲۶۱۱ - ۹۶۴ - ۹۷۸

چاپ دیگر

قم، وثوق، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۲۸۸ ص، رقعی.

شابک: ۰۶ - ۹۱ - ۷۲۵۰ - ۹۶۴

ص: ۸۲۳

بررسی مفاهیم و معارف اخلاقی - عقیدتی زیارت ناحیه مقدسه است. نویسنده بعد از نقل و ترجمه ی این زیارت از بحارالانوار، مفاهیم و معارف آن را تشریح کرده است. بخش اول و دوم به صلوات حضرت

مهدی و مَحَبَّتِ آن حضرت به انبیای الهی و خمسه طیبه و حضرت اباعبدالله علیهم السلام اختصاص دارد. در بخش های بعدی، از اسرار و فلسفه ی گریه حضرت مهدی و منشأ معرفتی عزاداری آن حضرت بر مصایب جدش توضیح داده و اهمیت سوگواری بر سیدالشهدا علیه السلام - که موجب احیا و حفظ دستاوردهای شهادت می شود - بیان شده است. ویژگی های امام حسین (ع)، مظلومیت و رنج ها، دعا و توسل به سالار شهیدان و اهمیت زیارت آن حضرت از دیگر عناوین کتاب است.

معرفت، محمدهادی (متولد ۱۳۰۹) و کریمی جهرمی، علی (متولد ۱۳۲۰)

همراه نور: شرح زیارت ناحیه مقدسه، قم، سابقون، چاپ اول، ۱۳۸۰، ۱۹۲ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۹۲۷۹۳-۳-۴

«زیارت امین الله»

تحریری، محمود (درگذشت ۱۳۶۸)

سیمای محبتین: شرح زیارت امین الله، تهران، مشکوه، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۴۶۳ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۶۱۵۶-۲۶-۶

چاپ دیگر

به کوشش محمدباقر تحریری، تهران، حر، چاپ ۱، ۵۹۱ ص.

شابک: ۹۶۴-۶۸۸۵-۳۷-۳

شرح و تفسیر زیارتنامه امین الله است که با آن هر یک از اهل بیت (ع) را می توان از دور یا نزدیک زیارت کرد. کتاب حاضر برای معرفی فرهنگ دعا و زیارت و آثار و ماهیت آن در فرهنگ شیعه، با استفاده از کتب تفسیری و حدیثی نوشته شده است و اخلاق روایی - عرفانی را بیان کرده

ص: ۸۲۴

است. در این کتاب از مباحثی نظیر معانی سلام بر امام، جهاد و مراتب آن، قضا و قدر، مراتب و مصادیق ذکر، دعا و شرایط استجاب و آداب آن، محبت، مراتب محبت به ائمه، صبر بر بلاها، معنای شکر و مراتب آن، معنای لقای خداوند، تقوا، عظمت و درجات شناخت خداوند و مراتب توبه سخن گفته شده است.

رسولی محلاتی، سیدهاشم (متولد ۱۳۰۸)

شرح زیارت امین الله، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ ۲، ۱۳۷۹، ۳۳۴ ص، وزیری.

شابک: ۶-۶۵۴-۴۳۰-۹۶۴

شرحی فارسی بر قسمت هایی از متن زیارت امام علی (ع) با نام امین الله است. نویسنده بعد از توضیحی راجع به زیارتنامه امین الله و سند آن، مباحثی درباره دعا و راز و نیاز، قضا و قدر، ایمان و اطمینان به تقدیر الهی و رضا به قضای پروردگار عنوان می کند.

فتاحی، سیدحمید

روان درمانی در مکتب آل عبا همراه با شرح زیارت امین الله و حدیث کساء، بی جا، میرفتاح، چاپ ۱، ۱۷۸ ص، پالتویی.

شابک: ۳-۳۲-۸۴۸۹-۹۶۴-۹۷۸

شرح مختصری بر زیارت امین الله و حدیث کساء است. نخست به تعریف و جایگاه روان از منظر قرآن پرداخته شده و روان درمانی و نیازهای مهم روان از دیدگاه قرآن و نهج البلاغه را بررسی می کند.

در ادامه نقش و روش امامان در درمان بیماری های روحی و روانی انسان ها مورد بررسی قرار گرفته و عشق و محبت به اهل بیت پیامبر (ص) راهکار مهمی برای روان درمانی عنوان شده است. در ادامه به شرح مفاد زیارت امین الله و شخصیت والای حضرت علی (ع) در این زیارت پرداخت و حدیث کساء و جایگاه ویژه اهل بیت پیامبر در نزد خداوند متعال بررسی گردیده است.

ص: ۸۲۵

محمدی گیلانی، محمد (متولد ۱۳۰۷)

شرح زیارت امین الله (ع)، مقدمه و پاورقی زین العابدین قربانی لاهیجی (۱)، لاهیجان، نشر سایه، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۲۴۸ ص، وزیری.

شابک: ۷-۳۶-۵۹۱۸-۹۶۴

چاپ دیگر

تهران، سایه، چاپ ۲، ۲۴۸ ص.

شابک: ۷-۳۶-۵۹۱۸-۹۶۴

فروست: مجموعه آثار آیه الله گیلانی؛.

بررسی مفاهیم موجود در زیارت امین الله است. نویسنده در بخش نخست برخی دیدگاه فرقه‌ی وهابیت در خصوص موضوعاتی مثل شفاعت، توسل به اولیای الهی و استغاثه‌ی به آنان، سوگند دادن و یا سوگند خوردن به غیر خدا، تعمیر قبور و ساختن بنای روی آن‌ها، دعا و نماز کنار قبور، نذر برای صاحبان قبور، تبرک به قبور و بوسیدن آن‌ها، زیارت قبور را بررسی کرده است. در بخش دوم کتاب زیارت نامه‌ی امین الله با توجه به روایات، احادیث و آیات با مباحثی همچون: ولایت الله تعالی، قبول و رد توبه از قرآن کریم، تعریف معصیت کبیره، روش قرآن در تبیین مسائل، رزق تکوینی و رزق تشریحی، و معنای حق در شرع و عرف شرح و تفسیر می‌شود.

مدرس فتحی، منصوره (متولد ۱۳۳۶)

شرح زیارت امین الله، تهران، آفاق، چاپ ۱، ۱۹۷ ص، وزیری.

شابک: ۳-۶۶-۶۰۵۸-۹۶۴

بررسی برخی جنبه‌های زیارت امین الله، از جمله فضیلت، اثرات و سند آن است. این زیارت، مختصری از خصوصیات امام معصوم (ع) را بیان فرموده و بیشتر توجه به دعا و خواسته‌های مشروع و راه

ص: ۸۲۶

سعادت انسان ها را تعلیم داده و سپس به راز و نیاز خداوند متعال پرداخته است. امام سجّاد (ع) در این دعا به دو نکته اشاره فرموده اند: ۱- طرز دعا کردن در پیشگاه الهی. ۲- استفاده ی بیشتر از اماکن متبرک ائمه ی معصومین (ع).

مستفید، حمیدرضا

زیارت امین الله همراه با ترجمه و توضیحات لغوی، تهران، حنیف، چاپ ۱، ۴۸ ص.

شابک: ۸-۹-۹۲۲۹۶-۹۶۴

شرح فرازهایی از زیارت امین الله است.

«زیارت وارث»

حسینی، سیدمجتبی (متولد ۱۳۴۰)

بازگشت: گناهی به مبحث رجعت: شرح زیارت وارث، مجموعه سخنرانی مجتبی حسینی، تهران، کتاب نیستان، چاپ ۱، ۱۵۹ ص.

شابک: ۹-۲۸۳-۳۳۷-۹۶۴

حسینی اصفهانی، سیدمرتضی (متولد ۱۳۳۴)

تفسیر زیارت وارث: فلسفه زیارت، قم، فرهنگ قرآن، چاپ ۱، ۲۲۴ ص، رقی.

شابک: ۱-۱۹-۷۵۵۷-۹۶۴

شرح و تفسیر زیارت وارث است که مؤلف با بهره گیری از آیات قرآن و احادیث اهل بیت و با استناد به مهم ترین منابع حدیثی مانند بحار الانوار، علل الشرایع و کامل الزیارات به شرح و تبیین مفاهیم این زیارت پرداخته و فضیلت خواندن آن را برشمرده است.

ربانی، محسن

خلاصه خوبی ها: نگاهی به زیارت وارث، قم، بوستان کتاب، چاپ ۱، ۱۳۸۰،

ص: ۸۲۷

بررسی زیارتنامه وارث و نقد و تفسیر دیدگاه‌های مختلف موافق و مخالف است.

کاشانی، حبیب‌الله بن علی مدد (۱)

(۱۲۶۲-۱۳۴۰ ق)

جنه الحوادث فی شرح زیاره وارث، به کوشش نزار حسن، قم، دار جلال‌الدین، چاپ ۱، ۱۴۲۳ ق / ۱۳۸۱، وزیری، عربی.

شابک: ۹۶۴-۹۴۲۱۶-۱-۰

بررسی جوانب زیارت وارث است. این نوشته با مقدمه‌ای شروع می‌شود که در آن، پس از معرفی احوال و آثار نویسنده، نمونه‌هایی از برکات و نتایج زیارت امام حسین (ع) ذکر گردیده است. در ادامه فرازهایی از زیارت وارث، نقل و در زیر آن به تفصیل مورد شرح قرار گرفته است. وی در شرح عبارات زیارت وارث، عمدتاً بر روایات و گاهی نیز بر عقل و تحلیلهای فلسفی تکیه کرده است. در پاورقی‌ها، مستندات روایات و اعلام و اصطلاحات متن ذکر و توضیح داده شده است و از آیات و روایات تفسیری نیز برای بیان مقاصد زیارت وارث بهره برده است.

محمدی گیلانی، محمد (متولد ۱۳۰۷)

شرح زیارت وارث، به کوشش جعفر سعیدی (۲)، تهران، سایه، چاپ ۱، ۱۰۱ ص، رقی.

شابک: ۹۶۴-۵۹۱۸-۵۰-۲

بررسی ابعاد زیارت وارث است. این نوشتار، حاصل پنج جلسه

ص: ۸۲۸

۱- حبیب‌کاشانی؛ سالک کاشانی، حبیب‌الله؛ ساوجی کاشانی؛ حبیب‌الله بن علی مدد؛ شریف کاشانی، حبیب‌الله بن علی

مدد

۲- متولد ۱۳۴۲

سخنرانی مؤلف است که در سال ۱۳۶۱ از رادیو سراسری صدای جمهوری اسلامی ایران پخش گردیده است. مطالب کتاب در پنج گفتار با این عناوین تنظیم شده است: امام حسین (ع) وارث همه انبیای الهی؛ امام حسین (ع) نجات بخش مستضعفان؛ امام حسین (ع) دمنده حیات نو به جامعه بشری؛ امام حسین (ع) دوستدار بی منتهای حج؛ امام حسین (ع) وارث ولایت علی (ع).

«زیارت غدیریه»

بحرینی، محمدرضا

در پیشگاه امام پارسایان: شرح گونه ای بر زیارت غدیریه حضرت امیرالمؤمنین امام علی بن ابیطالب (ع)

، تنقیح و بازنگاری عبدالله رضاداد (۱)، قم، دلیل ما، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۶۱۶ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۹۷-۴۵۹-۶

شرح و تفسیر زیارت غدیریه امام علی (ع) است.

رهبر، محمدتقی

میثاق با غدیر، شرح زیارت امیرالمؤمنین (ع) در روز غدیر، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، مرکز آموزش و پژوهش، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۳۰۱ ص، رقعی.

بررسی جوانب زیارت غدیریه است. معرفی شخصیت ولایی و معنوی امام علی (ع) و فداکاری های آن حضرت در راه دین اسلام است. نویسنده با توجه به فقراتی از زیارت امیرالمؤمنین (ع) در روز غدیر، اوصاف ذکر شده برای آن حضرت در این زیارت را شرح می دهد و در ضمن به پاره ای از حوادث زندگانی او و صفات و فضایل ویژه اش اشاره دارد. زهد و ریاضت علی (ع)، امام علی به عنوان وارث علم انبیا، ولایت علی (ع) در قرآن، مجاهدت های آن حضرت در راه خدا، مفهوم ولایت و

ص: ۸۲۹

نقش کلیدی آن، شرح معنای صراط مستقیم بودن ولایت علی (ع)، استناد به روایات مشهور در اثبات ولایت علی (ع)، اخلاص و صبر امیر المؤمنین (ع) و شرح رشادتهای آن حضرت در جنگ ها از مهم ترین بحث های کتاب حاضر می باشد.

صفا خواه، محمد حسین و طالعی، عبدالحسین (۱)

پژوهشی پیرامون آیات قرآن در زیارت غدیریه، تهران، بهاره، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۱۴۳ ص، رقعی.

شابک: ۰۵ - ۲ - ۷۴۵۰ - ۹۶۴

فروست: قرآن پژوهشی - ۲

بررسی آیات قرآنی مندرج در زیارت غدیریه آمده است. مؤلفان با بررسی عبارات زیارت، تک تک آیاتی را که در آن آمده است ذکر کرده و با توجه به نظرات مفسران و برخی روایات شیعی، به بررسی تحلیلی آیات پرداخته اند. بیش از ۴۰ آیه در این زیارت مورد استناد و استشهاد قرار گرفته است.

نگاهی بر زیارت غدیریه: زیارت امیرالمؤمنین (ع) در روز غدیر به بیان امام هادی (ع)، تهران، بهاره، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۲۴۸ ص، رقعی.

شابک: ۰۴ - ۴ - ۴۵۲ - ۹۲ - ۹۶۴

بررسی زیارت غدیریه امام علی (ع)، به انشای امام هادی (ع) است. وی معتقد است، دعاها و زیارت ها، حاوی درس های عمیق توحید، اخلاق و احکام و دارای جلوه های تربیتی در ابعاد مختلف هستند. مؤلف با این نگاه، ابتدا به جایگاه دعا در فرهنگ اسلام و تفاوت آن با زیارت پرداخته، آن گاه سند و اعتبار زیارت غدیریه را مطرح کرده است، وی در ادامه با بررسی آیات وارده در متن زیارت، به شرح و توضیح آنها پرداخته است. سرفصل ها عبارت اند از: نگاهی کلی بر دعاها، نگاهی کلی بر زیارات، نگاهی بر سند زیارت غدیریه و متن زیارت غدیریه.

ص: ۸۳۰

زیارت امیرالمومنین علیه السلام (در روز عید غدیر)، مشهد، مؤسسه تحقیقاتی فرهنگی جلیل، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۸۸ ص، جیبی.

شابک: ۹۶۴-۷۵۹۴-۱۹-۴

موسوی خراسان، سیدعبدالمطلب

شرح زیاره الغدیر، قم، باقیات، چاپ ۱، ۱۴۲۸ ق، ۴۶۴ ص، وزیری، عربی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۱۶۸-۶۹-۵

بررسی معارف و مفاهیم زیارت غدیریه است. این زیارت از معروف ترین زیارات شیعی و حاوی مجموعه ای وسیع از شناخت های عقیدتی، معارف اخلاقی، تربیتی و عقاید خاص شیعی است. بعد از نقل هر فقره از زیارت ابتدا ترکیبات و کلمات از لحاظ معنایی، واکاوی گردیده است. سپس شرح و توضیح معارف آن فقره به کمک آیات و روایات و آموزه های اسلامی آمده است. موضوع محوری زیارت غدیریه، اصل تولی و تبری است که در فرهنگ شیعی جایگاه ویژه ای دارد. روز غدیر، فضایل پیامبر (ص)، فضایل حضرت علی (ع)، خلافت، ولایت اهل بیت، زهد و ایثار و احادیث مربوط به خلافت امام علی از موضوعات و مفاهیم اصلی این شرح است.

«دیگر زیارت نامه ها»

آیتی قائینی، محمد باقر (۱)

(۱۳۱۲-۱۲۳۸)

شرح زیارت رجبیه، تصحیح محمدحسین

صفاخواه و عبدالحسین طالعی (۲)، تهران، ابرون، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۲۶۲ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۵۶۴۲-۱۱-۶

ص: ۸۳۱

۱- بیرجندی، محمدباقر

۲- متولد ۱۳۴۰

عنوان روی جلد: عنوان: در فضیلت زیارت رجبیه حضرت رضا علیه السلام در ماه رجب و شرح زیارت رجبیه حضرت ولی عصر علیه السلام و ترجمه زیارت جامعه صغیره امام رضا علیه السلام

با ضمیمه ای با عنوان: شرح حال محدث خبیر و فقیه شهیر علامه آیه الله شیخ محمد باقر بیرجندی

معرفی برخی از اعمال ماه رجب به ویژه زیارت رجبیه امام عصر (عج) و بررسی سندی و شرح آن است. در این اثر پس از بیان فضیلت زیارت ائمه اطهار (ع)، به شرح زیارت رجبیه و ترجمه و شرح زیارت جامعه صغیره امام رضا (ع) پرداخته شده است. نویسنده در ضمن بیان اعمال ماه رجب اموری را که خرج مال در آنها ثواب دارد، ذکر کرده و آنگاه به موضوعات زیر در این دو زیارت پرداخته است: نفی جبر و تفویض، شفاعت، رجعت و کرامات امام رضا (ع). در مقدمه، زندگینامه علامه محمدباقر بیرجندی، سیره علمی و عملی و نمونه اشعار فارسی و عربی او آمده است.

ابطحی، سعیده (متولد)

همای رحمت: شرحی بر زیارت هفتم امیرالمؤمنین علی (ع)، اصفهان، بینش آزادگان، چاپ ۱، ۱۲۸ ص، رقی.

شابک: ۵-۵۷-۷۷۲۲-۹۶۴-۹۷۸

باقری زاده راوری، حسین (متولد ۱۳۴۰)

مفتاحی از مفاتیح: شرحی بر زیارت امیرالمؤمنین علی (ع) در روزهای یکشنبه، کرمان، ودیعت، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۲۴ ص، رقی.

شابک: ۱-۶-۹۳۳۴۶-۹۶۴

حسینی، سیدعلی

رواق عصمت: شرحی بر زیارتنامه حضرت فاطمه معصومه (ع)، قم، زائر، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۳۰۲ ص، رقی.

ص: ۸۳۲

بررسی جوانب زیارت فاطمیه است. در این کتاب، ضمن بیان زندگی حضرت معصومه (ع) و فضایل آن حضرت، شرح زیارت نامه ی ایشان با استناد به آیات، روایات و با بهره گیری از کتب تفسیری فراهم آمده است.

دارابی، صادق (متولد ۱۲۹۸ ق)

شور عندلیب: شرح زیارت حضرت سیدالشهداء ابی عبدالله الحسین علیه السلام، اثر صادق دارابی متخلص به عندلیب، به کوشش میرزا عبدالمهدی عندلیب، قم، انصاریان، ۵۸۴ ص، وزیری.

شابک: ۳-۸۳۱-۴۳۸-۹۶۴

شرحی بر زیارت مفجعه، زیارت حضرت ابی عبدالله الحسین (ع) است. مطالب نویسنده به صورت خطابه های منبری همراه با ذکر فضایل و مصائب امام حسین (ع) به رشته ی تحریر درآمده است. گفتنی است، زیارت مفجعه نوشته ی مولی محمد رسول فرزند عبدالعزیز کاشانی و شاگرد ملا احمد نراقی است. وی مضامین این زیارت را از فرازهای زیارت های ماثور امام حسین (ع) اقتباس کرده است. نیز از زیارتی که سیدبن طاووس در مصباح الزائر از سیدمرتضی نقل کرده است.

رفیعی، سیدجعفر

تفسیر و شرح زیارت استغاثه به امام زمان (عج)، قم، یاران قائم، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۲۱۸ ص، وزیری.

شابک: ۵-۴-۹۱۲۹۲-۹۶۴

بررسی جوانب زیارت استغاثه است. کتاب در دو بخش تنظیم شده، بخش اول حاوی دیدگاه برخی علما درباره زیارت استغاثه به امام زمان (عج) است که در بخش دوم، شرح و تفسیر این زیارت به تفصیل آمده است.

شریف طباطبایی، محمدباقر

شرح الزیارة المطلقة الامام الحسین علیه السلام، قم، باقیات، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۴۴۶ ص، وزیری.

ص: ۸۳۳

شرح زیارت امام حسین (ع) معروف به زیارت مطلقه است. در این کتاب ابتدا فقرات زیارت مطلقه امام حسین (ع) به صورت جداگانه ذکر شده و هر یک از این فقرات با استفاده از آیات و روایات شرح داده می شود. نگارنده به توصیف مقام معنوی و والای امام حسین (ع) در قالب این زیارت پرداخته و خصوصیات منحصر به فرد آن حضرت و جایگاه ویژه ایشان نزد خداوند را شرح می نماید. وی همچنین به تحقیق در مورد سند روایی زیارت مذکور پرداخته و سند آن را توثیق می نماید. نگارنده برخی از اسرار مربوط به شهادت امام حسین (ع)

و فوائد و برکاتی که از شهادت آن حضرت نصیب شیعیان شده است را بیان می کند.

شفیعی، سیدمحمد

زیارت نور: شرحی بر زیارت شهیده مظلومه فاطمه زهرا (س) با نگاه به منابع اهل سنت، قم، آیات بینات، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۱۵۶ ص، وزیری.

عنوان دیگر: شرحی بر زیارت شهیده مظلومه فاطمه زهرا (س) با نگاه به منابع اهل سنت.

بررسی یکی از زیارت های حضرت فاطمه زهرا (س) با توجه به منابع اهل سنت و شرح و تفسیر آن است. نویسنده پس از مقدمه ای درباره فلسفه زیارت، این زیارت را تفسیر کرده است.

العقیلی، عبدالکریم

قبسات ملکوتیه فی شرح الزیارة الجوادیه، قم، دارالغدیر، چاپ ۱، ق/م، ۱۱۲ ص، جیبی.

شرحی بر زیارة الجوادیه درباره امام هشتم، از امام نهم است.

ص: ۸۳۴

غریفی بحرانی، سید محمود (۱)

الزیاره الجامعه لأئمه المؤمنین (ع)، قم، مؤسسه السیده المعصومه، چاپ ۱، ۱۴۲۷ ق، ۲۰ ص، پالتویی.

شابک: ۰۰ - ۴۵ - ۸۹۷۵ - ۹۶۴

بررسی زیارت جامعه ائمه المؤمنین از جنبه سندی و روایی و نیز فضیلت آن است.

کریمی، محمدرضا

زمزمه محبت: کیفیت زیارت امیرالمؤمنین علیه السلام در روز شهادت، قم، دلیل ما، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۷۲ ص، جیبی.

شابک: ۰۶ - ۲۱۸ - ۳۹۷ - ۹۶۴

عنوان دیگر: زمزمه محبت: کیفیت زیارت امیرالمؤمنین علیه السلام در روز شهادت آن حضرت با ترجمه و شرح مختصر به ضمیمه گزارشی کوتاه از واقعه ضربت خوردن و شهادت آن سرور

بررسی جوانب زیارت امام علی (ع) است. این اثر، که عنوان فرعی آن «کیفیت زیارت امیرالمؤمنین (ع) در روز شهادت است»، ترجمه زیارتنامه غدیریہ می باشد. حقیقت زیارت، اسرار زیارت، فضایل زیارت امیرالمؤمنین از جمله موضوعاتی است که در مقدمه کتاب بررسی شده است.

مدرسی، سیدمحمدتقی (۲) (متولد ۱۹۴۵)

تأملات فی زیاره العباس بن امیرالمؤمنین (ع)، قم، دار محبب الحسین (ع)، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۴۸ ص، جیبی.

شابک: ۰۰ - ۶۰ - ۷۳۷۳ - ۹۶۴

شرحی بر زیارت حضرت ابوالفضل العباس (ع) است.

ص: ۸۳۵

۱- محمود الغریفی؛ الغریفی، محمود

۲- محمدتقی المدرسی

فصل ششم: دعای عرفه؛ متن و بررسی ها

اسلامی کاشانی، سیدعباس (متولد ۱۳۳۵)

تجلی حکمت نظری عاشورا در نیایش عرفه، قم، مؤسسه بوستان کتاب، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۵۰۰ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴۷-۰۴-۱۰۹۷-۴

بررسی ابعاد فلسفی و عرفانی در دعای عرفه امام حسین (ع) با توجه به حادثه عاشورا است. در این تحقیق سعی شده است آراء و نظریات عرفا و فلاسفه پیرامون نفس ناطقه انسانی، عشق و ریشه های عشق الهی در وجود انسان مورد بحث و بررسی قرار گرفته و سپس آداب، فضایل و شرایط دعا در روایات معصومین (ع) بیان شود. نگارنده سپس به راز ماندگاری فرهنگ عاشورا و بسترهای عرفانی و معنوی این حادثه پرداخته و جلوه هایی از این فرهنگ را در دعای عرفه امام حسین ردیابی می کند. وی همچنین به ضرورت جامع نگری جریان عاشورا و تحلیل آن اشاره کرده و عرفات را مخزن اسرار عرفانی دانسته و حضور امام حسین در عرفات و کربلا را مقایسه می نماید.

امیری اراکی، جواد

توحید در مکتب امام حسین (ع)، قم، دارالنشر، چاپ ۱، ۱۳۶۳، ۱۰۳ ص، رقی.

بهشتی، محمود (متولد ۱۳۲۵)

دعای عرفه: ترجمه و خلاصه تفسیر، اصفهان، شوناز، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۱۰۸ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۰۳۶۶-۴-۶

ص: ۸۳۷

(۱۳۰۲-۱۳۷۷)

تجلیات روحانیه: دعاء الامام الحسین علیه السلام فی صحراء عرفات تفسیر و معایشه، ترجمه به عربی عبدالرحمن علوی، تهران، مؤسسه الهدی للنشر والتوزیع، چاپ ۱، ۱۴۲۸ ق/ ۱۳۸۶، ۱۵۶ ص، رقعی.

شابک: ۳-۲۷۳-۴۳۹-۹۶۴-۹۷۸

عنوان اصلی: نیایش امام حسین (ع) در صحرای عرفات: شرح دعای عرفه.

این کتاب قبلاً با عنوان علی اجنحه الروح: دعاء الامام الحسین (ع) فی صحرا عرفات تفسیر و معایشه با مشخصات زیر به چاپ رسیده است:

علی اجنحه الروح: دعاء الامام الحسین (ع) فی صحراء عرفات تفسیر و معایشه، تهران، مؤسسه تدوین و نشر آثار علامه جعفری، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۱۶۰ ص، رقعی.

شابک: ۱-۰۵-۶۶۰۸-۹۶۴

بررسی جنب دعای عرفه است. در این نوشتار که به زبان عربی تدوین

شده، علامه محمد تقی جعفری با استناد به آیات، روایات و ذکر اشعاری از مولوی و حافظ شرح و تفسیری از دعای عرفه فراهم آورده است.

نیایش امام حسین (ع) در صحرای عرفات، تهران، مؤسسه تدوین و نشر آثار علامه جعفری، چاپ ۶، ۱۳۸۵، ۱۷۶ ص، وزیری.

ششابک: ۲-۲-۹۰۶۴۲-۹۶۴

جعفری نیا، محمدرضا (متولد ۱۳۵۲)

زمزمه عارفانه: دعای عرفه به همراه: شرح مفاهیم، فضیلت، وجه تسمیه و زمان دعا پیرامون روز عرفه و بعضی از اعمال آن، قم، نسیم کوثر، چاپ ۲، ۱۳۸۳، جیبی.

شابک: ۰-۲۰-۸۴۸۷-۹۶۴

ص: ۸۳۸

رحیمی نیا، امیرحسین (متولد ۱۳۳۵)

پرتوی از عرفه، تهران، مهرآوران، چاپ ۱، ۱۹۸ ص، رقی.

شابک: ۸-۱۶-۷۰۷۹-۹۶۴

روحانی، مصطفی

شرح دعای عرفه، به ضمیمه سفیری که مسلمش نامیدند و بانوانی که همسفری حسین را برگزیدند و نام منازل که به خاک قدمش فتادند، قم، اصباح، چاپ ۱، ۲۳۱ ص، رقی.

شابک:

X

۱-۹۵۳۵۱-۹۶۴

بالای عنوان: نغمه هدهد به خون سپیده طف.

در این نوشتار ضمن شرح دعای عرفه، مطالبی درباره زندگی امام حسین (ع) و همسرانش آمده است.

رودگری، محسن (متولد ۱۳۵۰)

عرفان عرفه: دعای عرفه با ترجمه منظوم، مشهد، نشر خیزران، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۸۸ ص، رقی.

شابک: ۹-۷-۹۴۵۷۸-۹۶۴

متن دعای عرفه و شرح آداب و اعمال مخصوص روز عرفه است. همچنین در این نوشتار ترجمه دعای مذکور در قالب شعر بیان شده که بخشی از آن اینگونه است: حمد و ثنا باد خدا را بسی نیست جلودار قضایش کسی باز که از بذل و عطا داردش یا به از این صنع نکو آردش فرش بگسترده خداوند جود او که زده نقش از این تار و پود گشته حصین از ید علمش جهان از نظرش هیچ نمانده نهان ...

زمردیان، احمد

وصال العارفین: شرحی بر دعای عرفه امام حسین علیه السلام: خداشناسی از دیدگاه قرآن و عترت، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ ۱، ۹۰۷ ص، وزیر.

ص: ۸۳۹

شابک: ۹-۷۲۵-۴۳۰-۹۶۴

شرحی است بر دعای عرفه که ضمن آن اصول عقاید، مراتب توحید، توحید ذات، توحید صفات، توحید افعال، نبوت و معاد از دیدگاه امام حسین (ع) تبیین می‌گردد. در متن کتاب آیات و روایات متعددی با فقرات دعا تطبیق، و شرح و تفسیر شده است. همچنین بعد از شرح هر بند از دعا اشعاری به طبع رسیده است.

سید کباری، سیدعلیرضا (۱)

(متولد ۱۳۴۴)

سیری در دعای عرفه امام حسین (ع)، قم، زائر، چاپ ۲، ۱۳۷۸، ۵۶ ص، رقعی.

شابک: ۷-۱۴-۶۴۰۱-۹۶۴

شجاعی، سیدمهدی (متولد ۱۳۳۹)

شکوی سبز (۱): دریافتهایی از سه مناجات ندبه، شعبانیه، عرفه، تهران، کتاب نیستان، چاپ ۱، ۱۲۸ ص، رقعی.

شابک: ۱-۴۳۵-۳۳۷-۹۶۴

چاپ دیگر

تهران، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ ۱، ۸۸ ص، رقعی.

شابک: ۷-۰۴۱-۴۳۲-۹۶۴

فروست: گروه سنی ه.

صافی گلپایگانی، لطف الله (۲)

(متولد ۱۲۹۷)

نیایش در عرفات، قم، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دفتر انتشارات اسلامی، چاپ ۱، ۲۶۶ ص، رقعی.

ص: ۸۴۰

۲- آیت الله صافی گلپایگانی؛ صافی گلپایگانی، لطف الله

وحدت، انسان کامل و حلقه وصل، تهران، مدحت، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۲۲۳ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۹۲۳۰-۵۷-۲

بررسی جوانب دعای عرفه است. کتاب حاضر از سه بخش کلی وحدت وجود؛ انسان کامل؛ و دعا تشکیل شده است. نگارنده نخست دو مفهوم اصلی عرفان اسلامی یعنی «توحید و موحد» را به شیوه رایج در علوم اسلامی بررسی و آن گاه مقوله دعا را هم از نقطه نظر قرآن و هم از دیدگاه معصومین (ع) ارزیابی می کند. آن چه در کتاب حائز اهمیت است، بررسی دعای عرفه حضرت امام حسین (ع) و دعاهای نهج البلاغه، شرح و معنی آن ها همراه با اشعار مناسب با محتوای دعاهای مذکور، از عرفای بزرگ اسلامی، و بیان ویژگی خاص مفاهیم عرفانی وحدت وجود و انسان کامل در این دو مقوله است. در این نوشتار، بیش از شصت بخش از دعاهای نهج البلاغه حضرت علی (ع) و دعای عرفه حضرت امام حسین (ع) که ویژگی خاص مفاهیم عرفانی وحدت وجود و انسان کامل را شامل می شده، انتخاب و مورد بررسی و شرح قرار گرفته است.

فاضل، محمدعلی (۱)

(۱۲۶۰-۱۳۴۲ ق)

شرح دعاء عرفه، مقدمه سیدجلال الدین آشتیانی، مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی، چاپ ۲، ۱۳۸۱، ۲۹۶ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۴۴۴-۴۸۴-۱

چاپ دیگر

تهران، دار کتب الاسلامیه، چاپ ۱، ۱۳۷۹، ۵۴۸ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۴۴۰-۱۶۱-۱

بررسی جوانب دعای عرفه است. در نوشتار حاضر که به زبان عربی نوشته شده، نخست از موضوعاتی چون: ماهیت و حقیقت دعا، انواع و اقسام دعا، و اجابت دعا سخن به میان آمده، سپس شرحی از دعای عرفه

ص: ۸۴۱

آمده است. از جمله نکاتی که در این شرح به آنها اشاره شده عبارت اند از: اصول عقاید اسلامی، معنی حمد، جبر و تفویض، مشیت و اراده خداوند، رضا به قضاء حق، عصیان در برابر کفر، توحید و مراحل کمال. مؤلف در این شرح از آیات قرآن، احادیث و سخنان اندیشمندانی چون غزالی و فخر رازی استفاده کرده است.

فاضلی، قادر (متولد ۱۳۴۱)

عرفان عرفه: ترجمه و شرح و تفسیر موضوعی دعای عرفه امام حسین و امام سجاد (ع)، تهران، فضیلت علم، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۳۲۸ ص، رقعی.

شابک: ۹-۱۹-۷۳۹۳-۹۶۴-۹۷۸

بررسی یکی از اعمال حج، وقوف در عرفات از ظهر تا غروب روز نهم ذی الحجه است. در صحرای عرفات دعاها و نیایش های خاصی خوانده می شود و در این میان دعای حضرت امام حسین (ع) بسیار معروف است. پس از دعای ایشان نیز دعای عرفه ی امام سجاد (ع)، دعایی پر بار به شمار می آید. نگارنده در کتاب حاضر ضمن بیان دعای عرفه ی این دو بزرگوار با استناد به آیات، احادیث و برخی اشعار به ترجمه و شرح آن ها می پردازد. وی در شرح دعاها به موضوع توحید، اسما و صفات الهی، تجلی و ظهور الهی، برهان وجوبی، نعمت واسع الهی، قضا و قدر و نیز نظام احسن و اجمل و اتقن خلقت اشاره می کند.

لسانی، حمید

سلام بر سبزینه با نگاهی به دعای عرفه امام حسین علیه السلام

، قم، مؤسسه انتشاراتی امام عصر، چاپ ۱، ۱۳۶ ص.

مدرس بستان آبادی، محمدباقر (۱)

(متولد ۱۳۰۷)

شرح دعای عرفه، تهران، دارالکتب الاسلامیه، چاپ ۲، ۱۳۸۵، ۵۴۴ ص، وزیری.

شابک: ۱-۱۶۱-۴۴۰-۹۶۴

ص: ۸۴۲

مطهری خواه، ذبیح (متولد ۱۳۴۰)

عرفان حسینی علیه السلام، همدان، عرفان مولا، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۱۶۰ ص، رقعی.

شابک:

X

۹۶۴-۹۴۵۶-۵۲-

نقوی قائنی، محمد تقی (۱)

(متولد ۱۳۰۸)

شرح دعای عرفه امام حسین (ع)، تهران، بدر، چاپ ۱، ۱۳۷۱، ۵۵۰ ص، وزیری.

چاپ دیگر

تهران، قاین، چاپ ۲، ۱۳۸۲، ۵۶۰ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۹۴۶۸۷-۰-۶-

ص: ۸۴۳

۱- قاینی، محمد تقی؛ قاینی خراسانی؛ محمد تقی؛ نقوی، محمد تقی

بخش یازدهم کلیات: مرجع شناسی

اشاره

ص: ۸۴۵

اداره کل ارشاد اسلامی خراسان

کتابشناسی و ادبیات حج: مختصری از اشعار و فهرستی از کتب منتشره درباره حج، مشهد، بی نا، چاپ ۱، ۱۳۶۳.

عنوان دیگر: مختصری از اشعار و فهرستی از کتب منتشره درباره حج.

باقریان موحد، رضا (متولد ۱۳۵۳)

کتابشناسی زیارت: کتابشناسی زیارت، مزار...، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۴۰۰ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۰-۱۱۱

گزارشی توصیفی از مهم ترین کتاب هایی که در موضوع زیارت به زبان فارسی یا عربی نوشته یا ترجمه شده و در ایران چاپ یا پخش شده است. گردآورنده در بخش اول یکصد کتاب مهم درباره زیارت و مزار و زیارتگاه و موضوعات مرتبط را برگزیده و به صورت توصیفی معرفی کرده است. در بخش دوم با عنوان «کتابشناسی غیر توصیفی زیارت» اطلاعات مآخذشناسی ۵۶۲ اثر را آورده است. همچنین در بخش سوم با عنوان «نسخه شناسی زیارت» برخی از نسخه های خطی درباره زیارت معرفی شده است. آثاری که در این کتابشناسی آمده اند، حداکثر تا سال ۱۳۸۶ شمسی چاپ شده اند.

ص: ۸۴۷

کتابنامه حج، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۴، ۳۹۲ ص، وزیری. فهرست و مشخصات کتاب ها و نشریاتی که در موضوع حج به زبان های عربی، فارسی و اردو نگاشته شده، را به ترتیب الفبایی عناوین عرضه کرده است. این آثار حداکثر تا سال ۱۳۷۳ شمسی به چاپ رسیده اند. فهرست موضوعی این آثار نیز در پایان کتاب آمده است. عناوین موضوعاتی که در طبقه بندی موضوعی آمده عبارت اند از: احرام نامه، احکام حج، احکام میقات، بهداشت حاجیان، پیامهای امام خمینی، حجاز مقدس، حج خونین، حج نامه، حرمین شریفین، دعاها و زیارات حج، سفرنامه، طواف نامه، عمره مفرده، قربانی، مدینه شناسی، مکه شناسی، مناسک حج.

رفاعی، عبدالجبار (۱) (متولد ۱۳۳۳)

معجم ماکتب فی الحج والزیاره والمعالم المشرفه فی الحجاز، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۳۷۶ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۵۴۰-۰۲۳-۶

فهرستی از آثار فارسی و عربی درباره حج، مکه مکرمه و مدینه منوره و اماکن متبرکه و زیارتی حجاز می باشد. گردآورند اطلاعات بیش از ۲۲۰۰

کتاب را که شامل اسم کتاب و نام نویسنده و سال و محل نشر می شود را ذکر کرده است.

مرکز تحقیقات حج

آینه آثار: فهرست آثار و معرفی کتاب های منتشر شده حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۲۲۳ ص، رقعی.

ص: ۸۴۸

عنوان دیگر: فهرست آثار و معرفی کتاب های منتشر شده حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت.

معرفی آثار منتشر شده توسط مرکز تحقیقات حج و به کمک نشر مشعر است. این تولیدات درباره حج و ابعاد گوناگون فقهی، تاریخی، عرفانی، سیاسی و اجتماعی آن و نیز درباره عتبات عالیات است. به همراه اطلاعات مأخذشناسی کتاب، معرفی کوتاهی از آن کتاب نیز آمده است. کتاب در یازده فصل تدوین شده است که عبارت اند از: قرآن و تفسیر؛ آداب، اخلاق، اسرار و معارف حج؛ احکام و مناسک؛ اعتقادات؛ آثار تاریخی؛ ادعیه و زیارات؛ سفرنامه ها و خاطرات؛ حج در آینه شعر و ادب؛ نشریات امور اجرایی حج؛ آثار تفرقه؛ کتب و نشریات به زبان های خارجی.

آخوندی، محمد (۱)

(متولد ۱۳۲۳) (به کوشش)

سالنامه حج، تهران، جوان امروز، چاپ ۱، ۱۵۰ ص.

شابک: ۸-۲۰-۷۲۵۸-۹۶۴

معرفی مکه و اماکن زیارتی و تاریخی آن، مدینه و اماکن آن، مناطق مختلف و تقسیمات کشوری و جغرافیایی کشور عربستان، نیز معرفی هر یک از اعمال و مناسک حج و رخدادهای مهم در سال ۱۳۸۵ است.

اسلامی، محسن (به کوشش)

هزار واژه پر کاربرد زبان انگلیسی در کنگره عظیم حج، قم، فقاقت، چاپ ۳، ۱۳۸۷، ۴۸ ص، پالتویی.

شابک: ۶-۴۱-۷۹۱۱-۹۶۴

واژه نامه ای از لغات متداول در حج و ترجمه فارسی آنها است. این کتاب برای دانشجویان اعزامی به سفر حج تهیه شده است. گردآورنده به توضیح هزار واژه پر کاربرد زبان انگلیسی در صحنه حج اقدام نموده است. مؤلف این کتاب با پرداختن به واژگان و کلمات مهم و پر کاربرد فرهنگی،

اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و عمومی سعی نموده است یک بانک مختصر کلمات و واژگان را در اختیار دانشجویان قرار دهد که در اثنای گفتگوی

ص: ۸۵۱

خویش از آن استفاده کنند این کلمات به صورت الفبایی تنظیم شده است و خوانند می تواند به آسانی کلمه مورد نظر خویش را جستجو کند.

افتخاری، محمد (به کوشش)

گزیده ای از مسائل و فرهنگنامه حج شامل: لغات و اصطلاحات حج، بی جا، محمد افتخاری، چاپ ۱، ۸۸ ص، رقی.

شابک: ۹۶۴

حریری، محمد یوسف (متولد ۱۳۲۵) (به کوشش)

فرهنگ اصطلاحات حج، قم، دارالحدیث، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۲۱۸ ص، وزیری.

شابک: ۳-۰۳۶-۴۹۳-۹۶۴

این کتاب به منظور ارائه اطلاعات عمومی مختصری درباره حج و واژه ها، آداب، امکان و گاهی احکام مربوط به این فریضه مدون شده است.

حسینی نیشابوری، مصطفی (متولد ۱۳۵۴)

شوق حرم: مجموعه ای از پرسش و پاسخ های تاریخی، کلامی، فقهی و ... سفر به مکه و مدینه، تهران، دانش هوشیار، چاپ ۱، ۲۶۷ ص.

شابک:

X

۹۷۸-۹۶۴-۸۲۷۲-۱۴-

مجموعه پرسش ها و پاسخ ها درباره ابعاد تاریخی، کلامی، فقهی و دیگر زمینه های حج است.

حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، معاونت آموزش و تحقیقات

اطلس اماکن مکه مکرمه و مدینه منوره، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۴۲ ص، خشتی.

معرفی اماکن مکه و مدینه با تصاویر، نمودار و نقشه های قدیمی و جدید است. مؤلف تصاویر و نقشه های شهر مکه و مدینه، مسجد الحرام و مسجد النبی، کعبه معظمه و دیگر اماکن و مناطق را همراه با توضیحات در چند فصل تنظیم کرده است. حتی نقشه های مراحل توسعه را آورده تا مراحل تحولات مشخص باشد.

از میقات تا میعاد: دائره المعارف حج، قم، مؤسسه انتشارات امید، چاپ ۱، ۹۶۵ ص، وزیری.

عنوان دیگر: دائره المعارف حج.

معرفی هر یک از موضوعات و ایسته به حج است. این کتاب، دائره المعارفی درباره موضوعات مرتبط با حج است.

سرو دلیر، عظیم (متولد ۱۳۳۴) (به کوشش)

واژه نامه زیارت و حرم مطهر امام رضا (ع) (فارسی - انگلیسی)، مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۴۸ ص،
رقعی.

شابک: ۱ - ۷۶۱ - ۴۴۴ - ۹۶۴

مجموع واژگان در حوزه ی حج و زیارت است. از آنجا که عده زیادی از زائران غیر ایرانی بارگاه امام هشتم (ع) به زبان
انگلیسی صحبت می کنند،

با استفاده از این واژه نامه، خادمان حرم شریف، می توانند با سهولت بیشتری زائران غیر ایرانی را راهنمایی کنند. همچنین
زائران غیر ایرانی به آسانی می توانند به اماکن مورد نظر خود دست یابند.

مکی، محمد ابراهیم بن شوقی

اطلس مدینه منوره، ترجمه پرویز اذکایی، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۵، ۴۶ ص، رحلی.

معرفی اماکن و مناطق جغرافیایی شهر مدینه است. مؤلف در این اطلس، عناوین زیر را با شرحی کوتاه، همراه با نقشه هایش
آورده است: مکان شناسی، آب و هوا، خاک شناسی، زمین شهری، وضع طبیعی، زمین شناسی، املاک وقفی، کوی های
مدینه، مدینه و مناطق آن، رشد جمعیت، نمودار جمعیت، تراکم جمعیت، رشد عمرانی مدینه منوره، توسعه مدنی مدینه منوره،
بازارها، مکان های بارز اسلامی در مدینه، صنعت ها و پیشه ها و رشد منطقه مرکزی.

ص: ۸۵۳

فرهنگ دانستیهای پیش از سفر به خانه خدا، تهران، اشرفی، چاپ ۱، ۳۲۷ ص.

مجموعه اطلاعاتی درباره برخی مسائل مورد نیاز پیش از سفر به خانه خدا است. نیز توضیحاتی درباره برخی از اماکن و مشاهد مشرفه مکه و مدینه، نیز مشاعر و آداب آنها می دهد.

ملکوتی فر، ولی الله (متولد ۱۳۴۱)

قاموس حج: فرهنگ لغات و اصطلاحات و اماکن حج، با همکاری حسن طیبی، سبزواری، ابن یمین، چاپ ۱، ۱۳۵ ص.

عنوان دیگر: فرهنگ لغات و اصطلاحات و اماکن حج.

مهریزی، م. (۱)

فرهنگنامه ی حج و عمره و اماکن مربوطه، قم، در راه حق، مؤسسه خیریه تعلیقاتی و تحقیقاتی علمی و دینی اصول دین، چاپ ۱، ۴۶۴ ص، رقی.

فروست: در راه حق؛ کتاب شماره.

مجموعه ای از مباحث و موضوعات مرتبط به حج و مناسک حج و مناطق زیارتی است. از جمله مباحث مورد بررسی عبارت اند از: کلیاتی درباره حج و عمره، تصاویری از اماکن و مشاهد مقدس مکه و مدینه، فضیلت حج و عمره، فلسفه و چرایی حج، مقدمات سفر حج و مناسک حج.

میقانی شاهرودی، رضا (متولد ۱۳۳۵)

دیار یار، یا، پژوهشی فراگرد فرهنگ حج، قم، دفتر انتشارات انصاری، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۴۰۴ ص، وزیری.

شابک: ۰-۳۸-۶۹۲۵-۹۶۴-۹۷۸

ص: ۸۵۴

عنوان دیگر: پژوهشی فراگرد فرهنگ حج.

فرهنگ اصطلاحات مربوط به مناسک حج و مسائل مربوط به آن است. در این نوشتار اسرار و معارف والای حج، اماکن تاریخی، شناخت مواقف و مشاعر حج، مناسک و تعالیم حج، زیارت و آداب آن، شناخت مشاهد شریفه مکه و مدینه، به صورت فرهنگ نامه الفبایی ارایه گردیده و برای هر موضوع مدخلی در نظر گرفته شده تا دست یابی به مطالب مورد نیاز روحانیون کاروان ها و زائران و مشتاقان این سفر معنوی و عبادی آسان باشد. نویسنده برای توضیح الفاظ، اصطلاحات و مداخل مختلف مربوط به حج از آیات و روایات کمک گرفته و شواهد تاریخی و جغرافیایی مربوط به آنها را نیز بررسی نموده است.

نعمتی، محمدرضا

قاموس الحرمین الشریفین، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۴۱۸ ق، ۲۹۱ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۶۲۹۳-۱۷-۴

شرح و توضیح اعمال و مناسک و اماکن واقع در مدینه و مکه است. هدف نویسنده عرضه ی برخی اطلاعات درباره سفر حج است. اصطلاحات و اسامی به ترتیب الفبا نوشته شده و درباره هر یک توضیح مختصری داده شده است. در پایان کتاب فهرست آیات، روایات، منابع و موضوعات کتاب نیز آمده است.

ص: ۸۵۵

آخوندی، محمد (۱)

(متولد ۱۳۲۳)

خاطرات حج از زبان پابرهنگان میقات، تهران، جوان امروز، چاپ ۱، ۲۵۶ ص، وزیری.

شابک: ۷-۱۲-۷۲۵۷-۹۶۴

مجموعه ای از خاطرات تنی چند از زائران خانه خدا است. این افراد دیدگاه ها و دیدنی ها و شنیدنی های خود را گزارش کرده اند. آنها علاوه بر خانه خدا اماکن مهم دینی و تاریخی را هم زیارت و گزارش کرده اند. در لابه لای مطالب کتاب، تصاویری از مساجد و زیارتگاه های عربستان آمده است.

خانه دوست، تهران، جوانان امروز، چاپ ۲، ۱۳۷۹، ۱۲۷ ص، جیبی

فروست: از خانه تا صاحبخانه، ۹

مجموعه ای منتخب از اشعار فارسی درباره فضیلت و اسرار و رموز حج و زیارت است.

جشنواره فرهنگی هنری امام رضا (ع) (به کوشش)

راهیان کوی عشق: دل نوشته های زائران حرم رضوی، تهران، شهرداری تهران، معاونت امور اجتماعی و فرهنگی، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۳۳۶ ص، وزیری.

ص: ۸۵۷

عنوان دیگر: دل نوشته های زائران حرم رضوی به مناسبت چهارمین جشنواره سراسری سفرنامه نویسی رضوی.

مجموعه ای از نجواها و خاطرات زیارتی دختران و پسران و جوانان و عاشقان حرم حضرت رضا (ع) است. نویسندگان در قالب عباراتی توصیفی به شرح زیارت خویش و نجوا و مناجات در حرم رضوی پرداخته و نحوه دستیابی به حاجت ها و توضیح کرامات رضوی را با قلمی روان و عاشقانه روایت کرده اند. این نوشته ها به مناسبت چهارمین جشنواره سراسری سفرنامه نویسی رضوی تدوین شده است.

جعفریان، رسول (متولد ۱۳۴۳)

به سوی ام القری: سفرنامه حج سال ۱۳۷۳ ش، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۳، ۳۴۳ ص، وزیری.

خاطرات و بعضی از مطالب تاریخی، جغرافیایی و سیاسی مؤلف از حج سال ۱۳۷۳ شمسی است. مؤلف قبل از بیان خاطرات خود، در مقدمه ای، گزارشی از سفرنامه های فارسی حج داده و اطلاعات مأخذشناسی شماری از آنها را داده است. کتاب دارای سه ضمیمه هست. سفرنامه حج میرزا علی اصفهانی (۱۳۳۱ ق.) و سفرنامه حج محمد ولی میرزای قاجار (۱۲۶۰ ق.) و «الوجیزه فی تعریف المدینه» از میرزا محمد مهندس (۱۲۹۴ ق.) توسط مؤلف تصحیح و ضمیمه کتاب شده است.

مقالات تاریخی: ۱- تیر اجل در صدمات راه جبل ۲- سفرنامه مکه، شام، مصر و

عراق ۳- شناخت نامه ...، قم، دلیل ما، چاپ ۱، ۱۳۸۱، جلد نهم، ۳۷۶ ص، وزیری.

شابک: ۰-۳۱-۷۵۲۸-۹۶۴

مجموعه چند مقاله و سفرنامه درباره حج است. در نهمین جلد از مجموعه ی دوازده جلدی مقالات تاریخی، هفت مقاله تحقیقی و تصحیح چند رساله به چاپ رسیده که عبارت اند از: ۱- تیراجل در صدمات راه جبل (گزارش دشواری های سفر حج از راه جبل)، تالیف سال ۱۲۹۹ ه. ق؛ ۲- سفرنامه مکه، شام، مصر و عراق (سال ۱۳۴۰ ه. ق)، تالیف

ص: ۸۵۸

سیدفخرالدین جزائری؛ ۳- شناخت نامه آثار فارسی درباره حرمین شریفین؛ ۴- بدعت کشف حجاب در ایران؛ ۵- حجاب و ضد حجاب در شعر فارسی معاصر؛ ۶- کتاب شناسی حجاب؛ ۷- مشهد در یک نگاه.

جمعی از دانشجویان

سرزمین نور: خاطرات دانشجویان از سفر حج، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ستاد دانشجویی، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۲۰۴ ص، رقعی.

شابک: ۷-۰۸-۷۶۳۵-۹۶۴

مجموعه‌ی خاطرات و توصیف جمعی از دانشجویان دانشگاه کاشان است که در قالب طرح عمره دانشجویی به سرزمین حجاز اعزام شده‌اند. اکثر نوشته‌ها جنبه ادبی دارد و به صورت سفرنامه یا مقاله یا شعر نگاشته شده است. برخی از گفتارهای این کتاب عبارت‌اند از: از دانشگاه تا کعبه، نوشته بهزاد قربانی؛ بودها و نبودها، نوشته فریدون یگانه؛ هجرت از خود به خدا، نوشته مرجان صمیمت؛ می محبت از باده ساقی، نوشته مقداد نمکی؛ در اسرار حج، نوشته مگان سککی.

جمعی از نویسندگان

ره توشه حج، ویرایش علی ورسه‌ای، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۸، ۳ جلد، وزیری.

شابک:

X

- ۵۹-۶۲۹۳-۹۶۴

مجموعه‌ی سه جلدی از مقالات محققین و پژوهشگران عرصه حج و زیارت است. در این مجموعه مقاله، ابعاد گوناگون فردی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی حج و زیارت تبیین شده است. عناوین برخی از مقالات این مجموعه عبارت‌اند از: اهمیت سفر حج، فلسفه و اهداف حج، آداب حج، حج ابراهیمی، آثار و فواید سفر، توبه، آثار توبه، احکام فقهی-اجرایی حج، فلسفه و نقش زیارت، آشنایی با مذاهب عمده جهان، جغرافیای جزیره العرب، رفتار صحیح اسلامی در حج، آشنایی با بقیع، تاریخ حرم ائمه (ع)، احد و اماکن و آثار تاریخی آن، فلسفه‌ی اشک،

ص: ۸۵۹

حج و رهبری (غدیر)، ویژگی های حرم، ویژگی های کنگره ی حج، حج و برائت از مشرکان، جدال در حج، قبرستان ابوطالب، طواف و اهمیت آن در اسلام، حجر اسماعیل، حج و فرصت های معنوی آن.

سفر عشق: خاطرات دانشجویی از سفر عمره، قم، با همکاری ستاد عمره دانشجویی، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ۱۱۵ ص، پالتویی.

شابک: ۸-۹۴-۶۲۹۳-۹۶۴

مجموعه خاطرات تنی چند از دانشجویان از سفر عمره است. ستاد حج دانشجویی در صدد است دانشجویان بیشترین بهره و استفاده را از سفر معنوی حج ببرند. در این راستا یکی از اقدامات این ستاد، خاطره نگاری و سفرنامه نویسی توسط خود دانشجویان است. با این شیوه، تأثیرات حج در آنها ماندگارتر و سازنده تر می شود.

ره توشه عتبات عالیات، تهران، نشر مشعر، چاپ ۲، ۱۳۸۵، ۵۰۳ ص، وزیری.

شابک: ۸-۵۰-۷۶۳۵-۹۶۴

این کتاب، مجموعه مقالاتی با موضوع زیارت و احکام و آداب آن و آشنایی با زیارتگاه های اسلامی است. این اثر با همکاری پانزده تن از فضلالی حوزه علمیه قم تدوین شده تا روحانیون کاروان های زیارتی و عموم زائران را در شناخت سرزمین عراق، کربلای معلی، نجف اشرف، کاظمین، سامرا، مراقد و آستان های مقدس امامزادگان و عارفان و عالمان بزرگ و مجاهدان تاریخ اسلام یاری دهد. پس از صفحات آغازین کتاب که به عنوان «زیارت، تجدید عهد با خط امامت»، «احکام فقهی سفر زیارتی عتبات» و «سیری در تاریخ و جغرافیای عراق» پرداخته شده، ادامه کتاب در شش فصل سامان یافته است: ۱- نجف اشرف ۲- کوفه ۳- کربلا ۴- کاظمین ۵- سامراء ۶- مدائن.

در زیرفصل های کتاب به شرح حال شش تن از ائمه معصومین به خاک سپرده شده در آن اماکن متبرکه پرداخته شده و درباره دیگر خفتگان در آن دیار مقدس از امامزادگان و عالمان بزرگ نیز این شیوه اعمال شده و به مختصری از شرح احوال آنان اشاره شده است.

ص: ۸۶۰

مجموعه مقالات هم اندیشی زیارت، به کوشش عباسعلی زارعی سبزواری، به سفارش معاونت آموزش و تحقیقات بعثه مقام معظم رهبری، قم، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۲ جلد، ۱۱۶۰ ص، وزیری.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۰-۱۲۱-۲

مجموعه مقالات در دو جلد که در همایش «هم اندیشی زیارت» (تهران، ۱۳۸۶) عرضه شده است. این مجموعه به همت معاونت آموزش و پژوهش بعثه مقام معظم رهبری و با همکاری سازمان اوقاف و امور خیریه و دفتر امور حج و زیارت سازمان صدا و سیما با انگیزه اشاعه فرهنگ زیارت برگزار شد. در این مجموعه ۴۹ مقاله برگزیده که در شش عنوان کلی سامان یافته آمده است: این عناوین عبارت اند از: کلیات، مبانی فکری و اعتقادی زیارت، نقد و بررسی شبهات زیارت، آداب زیارت، آثار و فواید زیارت، زیارت در فرهنگ و ادب فارسی.

حسینی نژاد، سیدحسین (متولد ۱۳۳۷) (به کوشش)

خانه ی دوست به روایت حج گزاران، تهران، لوح زرین، چاپ ۱، ۳۴۴ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۲۰۵-۳۳-۷

مجموعه مقالات گزیده از برخی نویسندگان درباره حج و موضوعات مرتبط با آن است. گردآورنده تلاش کرده که درباره هریک از ارکان و اماکن مطلبی را انتخاب و در مجموعه بیاورد. وی مطالب را در ده بخش تقسیم کرده است. بخش اول که عمده مطالب را به خود اختصاص داده درباره فلسفه و روح حج است. عناوین بخش های دیگر عبارت اند از: مدینه، بقیع، مکه، کعبه، سعی، عرفات، مشعر، منی، ره آورد. در این مجموعه، توصیفات حدود ۵۰ نفر از حج گزاران آمده است.

دانشجویان کاروان کوثر

روایت دعوت: واگویه های نخبگان و دانشجویان کاروان کوثر (عمره دانشجویی)، تهران، مهر و ماه نو، چاپ ۱، ۴۴ ص، پالتویی.

ص: ۸۶۱

شابک: ۷-۹۵-۲۵۳۲-۹۶۴-۹۷۸

خاطرات دانشجویان یکی از کاروان های عمره دانشجویی است، که در سال ۱۳۸۸ به سفر عمره مشرف شده اند. این کاروان، جمعی از دانشجویان خواهر دانشگاه های تهران و شهرستانها و همچنین تعدادی از نخبگان و برگزیدگان المپیادهای کشوری و بین المللی بودند.

دانشگاه آزاد اسلامی، واحد جنوب تهران

شمیم حج، به کوشش جامعه اسلامی دانشجویان دانشکده فنی دانشگاه آزاد اسلامی تهران واحد جنوب، تهران، زعیم، چاپ ۱، ۱۴۲۱ ق/ ۱۳۷۹، ۱۴۴ ص، پالتویی.

شابک: ۵-۶-۹۱۰۶-۹۶۴

مجموعه خاطرات برخی از دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی است که به سفر عمره مشرف شده اند.

رحمانی تیرکلائی، حسین (متولد ۱۳۵۵)

راهنمای کامل حج زیارت، کاشمر، عالم افروز، چاپ ۱، ۳۶۶ ص.

شابک: ۰-۴۸-۷۷۵۸-۹۶۴

اصطلاح نامه ای از واژگان مهم و تعبیر فقهی، تاریخی و اجتماعی است که در حج استفاده می شود. نویسنده به منظور تهیه و تدوین راهنمایی برای حجاج این اثر را ساخته است.

رضوی، هاشم (متولد ۱۳۳۸)

طواف در باران: مجموعه ی خاطرات سفرهای متعدد حج بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، مشهد، کاتبان، چاپ ۱، ۳۰۹ ص.

شابک: ۸-۸-۹۱۸۲۸-۹۶۴

عنوان دیگر: مجموعه ی خاطرات سفرهای متعدد حج بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران.

مجموعه خاطرات افراد مختلف است که از سال ۱۳۵۸ تا ۱۳۷۵ به حج مشرف شده اند. این افراد، هر کدام از منظر و دیدگاهی به حج و مسائل

ص: ۸۶۲

مکه و مدینه پرداخته اند. از اینرو مجموعه ای کامل از بررسی های متنوع پدید آمده است.

رزمجو، حسین (متولد ۱۳۱۱)

حج: آئینه ای از رستاخیز: شامل مجموعه مقالات و اشعاری درباره حج و ...، نوشته و سروده حسین رزمجو، مشهد، سخن توس، چاپ ۱، ۲۱۴ ص، رقععی.

شابک: ۸-۵-۹۵۷۲۰-۹۶۴

بررسی مسائل و ابعاد حج در قالب شعر است. به ویژه آیات قرآنی و احادیث مرتبط را به شعر درآورده است.

سازمان دانش آموزی استان گیلان

طواف عشق: مجموعه خاطرات دانش آموزان از سفر مکه معظمه و مدینه منوره تابستان ۱۳۸۵، گیلان، سازمان دانش آموزی، بی تا، ۴۸ ص، وزیری.

مجموعه ای از خاطرات دانش آموزان گیلانی است، که در سال ۱۳۸۵ در قالب عمره دانش آموزی به سفر عمره مشرف شده اند. البته کل متن هر دانش آموز نیامده بلکه مطالب تکراری حذف و متون تهذیب و ویرایش شده اند. این مجموعه گویای گرایش ها و افکار دانش آموزانی است که در اوائل سال های جوانی حج مشرف شده اند و احساسات خود را در این نوشته ها بیان کرده اند.

سمنانیان، سعید و منفرد، الهه (به کوشش)

گلچین شعر حج، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۱، ۳۳۷ ص، وزیری.

شابک: ۰۰-۰۶-۷۶۳۵-۹۶۴

مجموعه منتخب اشعاری از شاعران قدیم و جدید درباره کعبه و مراسم حج است. هر قطعه، همراه با مختصری از شرح حال شاعر آمده است. ناصر خسرو، الهی قمشه ای، مولوی، جامی، حلاج، سعدی، سنایی غزنوی، فرخی سیستانی، خوشدل تهرانی، فیاض لاهیجی، پروین اعتصامی، امام

ص: ۸۶۳

خمینی، از جمله شاعرانی هستند که گلچینی از اشعار آنها در این کتاب آمده است.

شاهرخی، محمود (۱) (متولد ۱۳۰۶)

جمعه خونین مکه به روایت شاعران امروز، به کوشش محمود شاهرخی (جذبه) و عباس مشفق کاشانی، تهران، سروش، چاپ ۱، ۴۲۵ ص.

شجاعی، محمد (متولد ۱۳۴۳) (به کوشش)

حج در آیینه شعر فارسی، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، قم، نشر مشعر، بی تا، چاپ ۱، ۳۸۴ ص، وزیری.

شابک: ۷-۱۰-۶۲۹۳-۹۶۴

مجموعه اشعار پارسی از قرن سوم تا قرن دهم درباره ابعاد حج است. به صورت موضوعی تنظیم شده و عناوین برخی موضوعات اینچنین است:

حج و نخستین شاعران، کعبه و وابسته های آن، حج و رویدادهای تاریخی، حج و سیاست، حج در آیینه عرفان، اعمال و مناسک حج. گردآورنده، از زوایای گوناگون و تازه، به منظره زیبا و تماشایی حج نگریسته و از مناظر دلشگرا و دل انگیز آن بهره مند گشته است. در متن و پاورقی ها به عنوان مثال، به بُعد تاریخی حج نظر افکنده و هم به جغرافیای آن نگاه انداخته و نیز یک دوره آداب و اسرار حج را بررسی و تحقیق کرده و به نکات نگفته و نهفته بسیاری رسیده است.

شبیم احساس، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۴۴۸ ص، وزیری.

شابک: ۸-۹۵-۷۶۳۵-۹۶۴

مجموعه ای از اشعار شعرای گذشته و معاصر با سبک و قالب وزین و روان درباره موضوعات حج است. شعرها درباره موضوع هایی مثل مدینه منوره، گوهرهای ششگانه آن، اماکن مذهبی مهم مدینه است و به ترتیب

ص: ۸۶۴

قرن هایی که شاعران در آن زندگی می کرده اند، است. در مجموع اثری خواندنی و قابل استفاده در دسترس عموم قرار داده است.

شکوئی، عبد الجبار بن زین العابدین (۱)

مصباح الحرمین، تصحیح سیدجواد طباطبایی، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۴۹۵ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۷۶۳۵-۸۲-۶

مجموعه ای فقهی و اخلاقی در باب زیارتگاه های مکه و مدینه و آداب و اعمال حج است. کتاب بر مبنای روایات و متون فقهی در سه بخش تنظیم شده است. بخش اول درباره مکه و زیارتگاهها و عبادت های مخصوص

به آن شهر است. بخش دوم درباره مدینه و زیارتگاههای آن و مختصری از اماکن زیارتی شام و فلسطین و بخش سوم تطبیقی است بین مکه و اعمال حج با امام حسین و وقایع عاشورا که نویسنده با استناد به احادیث به تشریح خصوصیات قیام امام حسین و صفات یارانش پرداخته است. این کتاب در نیمه اول قرن چهاردهم هجری تألیف شده است.

صادقی، میترا (متولد ۱۳۵۲)

روایت مشرقی: گزیده ای از خاطرات مدیران، معاونین و روحانیون کاروان های عمره دانشجویی، زیر نظر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، قم، معارف، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۱۵۲ ص، رقعی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۱-۰۷۲-۹

عنوان دیگر: گزیده ای از خاطرات مدیران، معاونین و روحانیون کاروان های عمره دانشجویی.

چاپ دیگر

تهران، فراندیش، چاپ ۱، ۱۸۲ ص.

ص: ۸۶۵

مجموعه خاطرات تربیتی و معنوی مدیران، معاونان و روحانیان کاروان های عمره دانشجویی است که در آن تأثیر و نقش معنوی حج در تحول روحی دانشجویان منعکس شده است. از روحیه دانشجویان، نمازها و عبادت های آنها و از نگرش های متفاوتی که درباره مسائل مذهبی داشته اند گزارش های کوتاهی صورت گرفته است. سفر حج و عمره به دلیل عظمت آن در دیدگاه مسلمانان معمولاً موجب تحول روحی و تغییرات درونی افراد می شود.

صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران. دفتر ارتباط با شنوندگان

بازتاب جمعه خونین مکه در نامه های شیفتگان انقلاب اسلامی، به کوشش دفتر ارتباط با شنوندگان واحد برون مرزی صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، تهران، سروش (انتشارات صدا و سیما)، چاپ ۱، ۷۲ ص، رقی.

مجموعه سازی از نامه های رسیده به صدا و سیما درباره حج خونین سال ۱۳۶۶ است. این مجموعه در واقع انعکاس دهنده نظریات و دیدگاه های مردم جهان در این موضوع است. البته معلوم نیست آیا تمامی نامه ها و همه متن نامه ها را آورده اند یا تقطیع کرده اند.

ضرابی، محمد حسن (متولد ۱۳۴۰)

دیدار با امام زمان (عج) در مکه و مدینه، مشهد، هاتف، چاپ ۱، ۱۳۷۵، ۲۲۴ ص، رقی.

چاپ دیگر

مشهد، ارش، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۲۲۳ ص، رقی.

شابک: ۰۶-۵۹۲۲-۹۶۴

گزارش از حالات معنوی و شرح حال کسانی است که در ایام حج به ملاقات با امام زمان موفق شده اند. نویسنده، با هدف امیدوار نمودن زائران خانه خدا به امکان دیدار با امام زمان و با بهره گیری از کتاب های روایی معتبر، به شرح حال اشخاصی می پردازد که در سفر مکه به دیدار امام زمان نائل شدند؛ از قبیل: سیدرشتی، امیر اسحاق استرآبادی، شیخ

ص: ۸۶۶

علی محمد کرکی، میرزا محمد استرآبادی، آیت الله لنگرودی، علی بن مهزیار، حاج محمد علی فشندی تهرانی، حاج عباس کاریزنوئی، محمد باقر ملبوبی، عیسی بن مهدی جوهری و یوسف بن احمد جعفری.

طباطبایی، سیدجواد (متولد ۱۳۴۹) (به کوشش)

معرفی کتاب ارزشمند مصباح الحرمین اثر مولی عبد الجبار بن زین العابدین

الشکوئی از علمای نیمه اول قرن چهاردهم هجری، مشهد، سیدجواد طباطبایی، چاپ ۱، ۱۴۲۶ ق، ۲۶ ص.

توصیف و معرفی کتاب مصباح المؤمنین نوشته عبد الجبار شکوئی است. این کتاب مجموعه ای فقهی و اخلاقی درباره زیارتگاه های مکه و مدینه و آداب و اعمال حج است. کتاب بر مبنای روایات و متون فقهی در سه بخش تنظیم شده است.

عابدی، عین الله (۱) (متولد ۱۳۴۸)

زمزمه های عارفانه: زمزمه ها و مناجات های دانشجویان در سرزمین وحی، تابستان ۱۳۸۲، تدوین نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، معاونت فرهنگی، قم، دفتر نشر معارف، چاپ ۱، ۱۳۸۳، ۱۷۰ ص.

عنوان دیگر: زمزمه ها و مناجات های دانشجویان در سرزمین وحی، تابستان ۱۳۸۲.

مجموعه ای از نوشته های کوتاه و متوسطی است که توسط دانشجویان نوشته شده و بیانگر احساسات و خاطرات آنها در جریان سفر حج است. البته همه متن نوشته های آنها نیامده بلکه گزیده ای از سفرنامه های دانشجویان در سفر به مکه و مدینه است.

عطار، قیس

ارب المقابر قرآناً و نثراً و شعراً، قم، لسان الصدیق، چاپ ۱، ۱۴۲۷ ق، ۴۶۱ ص، وزیری.

ص: ۸۶۷

مجموعه متون ادبی، نثر، شعر و قطعات ادبی در فرهنگ و میراث گذشته اسلامی درباره زیارت و قبور و عظمت مقابر است.

نویسنده نخست ادبیات مقابر را به صورت تاریخی از نخستین روزگار تا عصر عباسیان مطالعه و با نقل قطعاتی از آنها مشخصات فکری و ادبی این گونه متون را ذکر کرده است. قبر پیامبر (ص)، قبر حضرت زهرا (س)، امام علی (ع)، امام حسین (ع) و حضرت زینب (ع) از جمله قبور متبرکه ای هستند که همواره مورد اعتنای عالمان و شاعران اسلامی بوده اند. در بخش نهایی گزیده ای از احکام قبور از دیدگاه شیعه و اهل سنت نقل شده است.

علی پور، منوچهر (متولد ۱۳۴۳)

حج خونین: عروج ملکوتی، شیراز، انتشارات تخت جمشید، چاپ ۱، ۵۲ ص.

مجموعه سازی از داستان های کوتاه فارسی است که درباره حج سال ۱۳۶۶ نوشته اند. این داستان ها هرچند از تخیل نویسندگان بهره گرفته و خیال در آنها وجود دارد ولی گویای بسیاری از واقعیت ها و انعکاس دهنده نظریات مردم درباره این حادثه مهم تاریخی است.

کارگر، رحیم (متولد ۱۳۴۹) (به کوشش)

فرصت پرواز: دل نوشته ها و شوق نامه های عمره گزاران دانشجو، گردآوری رحیم کارگر، تدوین ستاد عمره دانشجویی، قم، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، دفتر نشر معارف، چاپ ۱، ۷۲ ص، پالتویی.

عنوان دیگر: دل نوشته ها و شوق نامه های عمره گزاران دانشجو

مجموعه خاطرات دانشجویان عمره گزار از این سفر معنوی است.

شوق دیدار: دل نوشته ها و شوق نامه های عمره گزاران دانشجو، تدوین ستاد عمره

دانشجویی، قم، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، دفتر نشر معارف، چاپ ۱، ۹۶ ص، پالتویی.

شابک: ۰۰ - ۲۶۰ - ۵۳۱ - ۹۶۴ - ۹۷۸

عنوان دیگر: دل نوشته ها و شوق نامه های عمره گزاران دانشجو

مجموعه خاطرات دانشجویان عمره گزار از این سفر معنوی است.

کاشفی خوانساری، سیدعلی (متولد ۱۳۵۰)

حج نامه ها: مجموعه زبان مادری، سرپرست طرح علی کاشفی خوانساری، قم، کتاب طه، چاپ ۱، ۱۸۰ ص. خستی.

شابک: ۰۹ - ۵۹ - ۷۰۱۹ - ۹۶۴

فروست: هنر و ادبیات؛

مجموعه متون منظوم و اشعار درباره حج و زیارت است. شمارگان سیزدهم از مجموعه کتاب های زبان مادری، شامل گزیده های کوتاهی است از ۳۰ حج نامه (۱۲ حج نامه از ایران قدیم، ۲ نمونه از دوره ی قاجار، ۷ نمونه از دوره ی پهلوی و ۹ نمونه از دوره ی معاصر) که در قالب نظم و نثر نگاشته شده اند. در آغاز کتاب نیز از آداب حج و پیشینه ی آن، هم چنین ماجرای حج نامه های فارسی سخن رفته است.

کنگره جهانی بررسی قداست و امنیت حرم. دبیرخانه

قداسه الحرم وامنه: مقالات حول الحج و الحرمین الشریفین، الامانه الدائمہ للمؤتم

العالمی لبحث قداسه الحرم و امنه، تهران، منشورات الحج، ق/.

عنوان دیگر: مقالات حول الحج و الحرمین الشریفین.

مجموعه مقاله ها و خطابه ها درباره حرم الهی در مکه، قداست حرم نبوی و بیت الله الحرام و موضوعات مشابه است که به کنگره جهانی قداست حرم و امنیت آن عرضه شده است.

مرکز تحقیقات و انتشارات حج

زمزم یاد: مجموعه اشعار مسابقه بزرگ شعر حج، تهیه و تنظیم مرکز تحقیقات حج،

ص: ۸۶۹

تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۲۰۴ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۷۶۳۵-۸۳-۴

مجموعه اشعار واصله به دبیرخانه «مسابقه بزرگ و سراسری شعر حج» است که در سال ۱۳۸۲ از سوی معاونت آموزش و پژوهش بعثه مقام معظم رهبری در تهران برگزار شد. این اشعار در موضوعات مرتبط با مدینه منوره و مکه معظمه و سفر حج است

میردامادی، حسن (به کوشش)

جنایت وهابیت، تهران، حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، چاپ ۱، ۱۳۶۹، ۶۹۱ ص، وزیری.

مجموعه ای از خاطرات شاهدان عینی واقعه کشتار حجاج و زائران بیت الله الحرام در سال ۱۳۶۶ است. از نگاه این کتاب، تفکرات وهابی و انحرافات موجود در عقاید طرفداران وهابیت، علت اصلی این حادثه است.

نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها

نسیم حرم، تالیف گروه مؤلفان، تهیه و تنظیم نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها؛ ستاد عمره دانشجویی، تهران، فقه، ۱۳۸۲، ۱۲۸ ص.

شابک: ۹۶۴-۸۲۲۰-۰۴-۲

این مجموعه، خاطرات سفر عمره تنی چند از دانشجویان است.

وزارت ارشاد اسلامی، اداره کل انتشارات و تبلیغات

کتاب حج: مجموعه مقالات، به کوشش جمعی از صاحب نظران، تهران، وزارت ارشاد اسلامی، چاپ ۱، ۲۹۴ ص، وزیری.

مجموعه مقالات ارائه شده به سمیناری درباره حج است. این همایش توسط المعهد الاسلامی از پایگاه های مطبوعاتی فرهنگی در انگلستان برگزار شد. این سمینار در فاصله ۱۳-۱۷ مرداد ماه ۱۳۶۱ شمسی برگزار شد. نویسندگان که مقالات آنها در این مجموعه آمده عبارت اند از: عبدالله جوادی آملی، سیدجمال الدین دین پرور، سیدمحمد ضیاءآبادی،

ص: ۸۷۰

محمدعلی مقدم، محمد واعظزاده خراسانی، کاظم مدیر شانه چی، رضا داوری و غلامعلی حداد عادل.

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری. ستاد عمره دانشجویی

سفر عشق: خاطرات دانشجویان از عمره مفرده، تهران، نشر مشعر؛ ستاد عمره دانشجویی، چاپ ۱، ۱۱۵ ص، پالتویی.

شابک: ۸-۹۴-۶۲۹۳-۹۶۴

مجموعه خاطراتی از سفر حج عمره دانشجویان است. عناوین برخی خاطرات بدین قرار است: «لحظه های بارانی» نوشته معصومه حکمت؛ «قبله در مسجد الحرام» نوشته سمیه رضایی؛ «شیعه ای از مدینه» نوشته یاسر جمالی؛ «توفیق الهی» نوشته محمد تولایی؛ «تولد دوباره» نوشته سعیده دهقان؛ «محضر دوست» نوشته سمیه رضایی و «آخرین نگاه» نوشته ابوالفضل شمس الدینی.

این خاطرات گویای احساسات جوانان شیعه در سفر معنوی حج و تأثیرپذیری آنان از این فرصت است.

وهومن، هارون (متولد ۱۳۴۵)

کربلا رفته ها: کربلا از دید سیاحان و جهانگردان، تهران، گوهر منظوم، چاپ ۱، ۶۷۰ ص، وزیری.

شابک: ۶-۶۰-۵۵۹۵-۹۶۴

این کتاب مشتمل بر خاطرات اشخاصی است که به کربلا- سفر کرده و اوضاع تاریخی، جغرافیایی، سیاسی این شهر را به تصویر کشیده اند. راویان خاطرات دارای ملیت های گوناگون هستند.

هاشمی نوربخش، حسن (متولد ۱۳۴۹)

راهنمای حج و عتبات: ده کتاب در یک کتاب، قم، حسنین (ع)، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۴۴۸ ص، وزیری.

شابک: ۴-۵۹-۸۲۶۲-۹۶۴

ص: ۸۷۱

مجموعه ای از ده عنوان کتاب است که به منظور راهنمایی زائران تألیف شده اند. این مجموعه به آداب و اعمال زیارت می پردازد؛ اما عمده مطالب آن به شرح و نقل احکام و مناسک حج و عمره اختصاص دارد. نویسنده می کوشد با معرفی مساجد و اماکن مذهبی و مقابر مکه و مدینه و عراق و سوریه، آداب زیارت این مشاهد مشرفه را تشریح کند. در بخشی از کتاب، خلاصه ای از عقاید شیعه و آداب زیارت پیامبر (ص) نیز آمده است. کتاب مشتمل است بر خلاصه و گزیده ی ده کتاب با این عناوین: مناسک حج / مرکز تحقیقات حج؛ صهبای حج / عبدالله جوادی آملی؛ آثار اسلامی مکه و مدینه / رسول جعفریان؛ فرازهایی از تاریخ پیامبر اسلام (ص) / جعفر سبحانی؛ تاریخ و اماکن سیاحتی و زیارتی سوریه / اصغر قائدان؛ مع الشیعه الامامیه فی عقائد هم (ترجمه) / جعفر سبحانی؛ سنن النبی (آداب زندگی پیامبر (ص)) / سید محمدحسین طباطبایی، راهنمای عتبات عالیات عراق / حسن هاشمی نوربخش؛ شناخت عربستان / علی محمدی آشنایی؛ سخن و سخنوری / محمدتقی فلسفی.

هرندی زاده، مرجان (متولد ۱۳۳۴)

سفر به اولین خانه: مجموعه خاطرات سفر حج، به کوشش مرجان هرندی زاده، نفیسه نفیسی (۱)، نسرین نفیسی (۲)، اصفهان، نشر نهفت، چاپ ۱، ۱۳۸۸.

شابک: ۹-۳-۹۰۵۶۳-۶۰۰-۹۷۸

ص: ۸۷۲

۱- متولد ۱۳۲۱

۲- متولد ۱۳۲۶

سلوک سبز: نوگرایی در حج از منظر امام و رهبری، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۲ ص.

شابک: ۶-۱۴۹-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

عنوان دیگر: نوگرایی در حج از منظر امام و رهبری.

عنوان دیگر: نوگرایی در ابعاد حج

بررسی دیدگاه های نوین امام خمینی و مقام معظم رهبری به مقوله حج است. نویسنده در کنار این موضوع، موضوع خلاقیت و نوآوری در سازمان ها و نیز نوآوری در پرتو مدیریت حجاج را نیز مورد بررسی قرار داده است.

حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت

راهنمای حجاج بیت الحرام، تهران، حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، چاپ ۱، ۱۳۷۱، ۷۵ ص، رقعی.

مجموعه ای از گزیده ی رهنمودهای امام خمینی و مقام معظم رهبری خطاب به زائران بیت الله الحرام و نیز تذکرات و توصیه های بعثه مقام معظم رهبری و سازمان حج و زیارت به همراه برخی توصیه های بهداشتی

ص: ۸۷۳

است.

[پیام مقام معظم رهبری به حج در سال ۱۹۹۶ م]، تهران، مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام، چاپ ۱، ۱۹۹۶ م، ۲۰ ص، جیبی. ترکی استانبولی.

حدیث العزه: نداءات الامام السيد على الحسينى الخامنئى ولى امر المسلمين و قائد الثورة الاسلاميه الى حجاج بيت الله الحرام، ترجمه محمدعلى آذرشب، تهران، رابطه الثقافه و الطلاقات الاسلاميه، ۱۴۱۷ ق، ۲۳۴ ص.

شابک: ۰-۰۱۸-۴۷۲-۹۶۴

عنوان دیگر: نداءات الامام السيد على الحسينى الخامنئى ولى امر المسلمين و قائد الثورة الاسلاميه الى حجاج بيت الله الحرام.

سخن یار (۳۴): بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار مسئولان و کارگزاران حج، به کوشش هادی قبادی، تهیه و تنظیم معاونت فرهنگی سازمان اوقاف و امور خیریه، تهران، اسوه، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۳۰ ص، رقعی.

عنوان دیگر: بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار مسئولان و کارگزاران حج.

صحیفه حج: مجموعه سخنان و پیامهای مقام معظم رهبری، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۳۶۰ ص، وزیری.

شابک: ۷-۳۹-۷۶۳۵-۹۶۴

عنوان دیگر: مجموعه سخنان و پیامهای مقام معظم رهبری.

مجموعه سخنان و پیام های مقام معظم رهبری، حضرت آیت الله خامنه ای درباره مراسم حج و ابعاد مختلف آن است. اولین پیامی که از مقام معظم رهبری در این مجموعه آمده مربوط به پیام ایشان در تیرماه ۱۳۶۸ به حجاج بیت الله الحرام و آخرین پیام چاپ شده در این جلد، مربوط به پیام ایشان در ۱۸ بهمن ۱۳۸۱ خطاب به زائران خانه خدا است. نمایه ای

ص: ۸۷۴

موضوعی نیز در آخر کتاب آمده که در سهولت استفاده از کتاب مؤثر است.

منشور تداوم انقلاب: پیام رهبر انقلاب اسلامی حضرت آیه الله خامنه ای به مناسبت ایام حج ذیحجه ۱۴۰۹، تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۶۸، ۳۲ ص.

عنوان دیگر: پیام رهبر انقلاب اسلامی حضرت آیه الله خامنه ای به مناسبت ایام حج ذیحجه ۱۴۰۹.

خمینی، سیدروح الله (۱)

(۱۲۸۱-۱۳۶۸)

الامام الخمينی و مؤتمر الحج العالمی، تهران، وزارت الارشاد الاسلامی، چاپ ۱، ق/، ۷۷ ص، رقی. عربی.

این مجموعه، ترجمه عربی بخشی از پیام های امام خمینی خطاب به زائران بیت الله الحرام در کنگره عظیم حج است. این پیام ها طی سال های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۳ قمری صادر شده است.

البيان التاريخي للامام الخميني الموجه الى حجاج بيت الله الحرام عام هجري، ترجمه القسم الخارجي لاذاعه الجمهوريه الاسلاميه في ايران؛ المصحح مجله صوت الوحده الاسلاميه، تهران، مؤسسه الفكر الاسلامی، ق./، ۲۳ ص.

عنوان اصلی: پیام تاریخی حضرت امام خمینی به حجاج بیت الله الحرام در سال هجری.

توشه حج: رهنمودهای امام خمینی (س) به روحانیون کاروانهای حج و عمره، به کوشش محمدرضا حشمتی، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار حضرت امام خمینی (ره)، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۵۸ ص، پالتویی.

شابک: ۰-۰۵۵-۲۱۲-۹۶۴-۹۷۸

ص: ۸۷۵

۱- امام خمینی، آیت الله خمینی

عنوان دیگر: رهنمودهای امام خمینی (س) به روحانیون کاروانهای حج و عمره.

این نوشتار، گزیده ای از سخنان امام خمینی خطاب به روحانیون کاروانهای حج است. عناوین برخی از موضوعات بدین قرار است: اخلاق در حج، حقیقت لبیک، توجه به شئونات قرآن، آموزش صحیح احکام، وحدت در حج، توجه به فلسفه حج، جهات معنوی و عرفانی حج، روشنگری در حج، رسالت روحانیت.

الحج فی احادیث و بیانات الامام الخمینی، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر تراث الامام الخمینی (س)، الشوون الدولیه، چاپ ۱، ۲۱۸ ص.

شابک: ۱- ۲۱۶- ۳۳۵- ۹۶۴

عنوان اصلی: حج در کلام و پیام امام خمینی.

گزیده ای از کلمات و پیام های امام خمینی در رابطه با حج است و شامل این عناوین است: جایگاه و ابعاد معنوی حج؛ ابعاد اجتماعی حج؛ وصیت امام خمینی در زمینه حج؛ حج و کشتار خونین حجاج در سال ۱۳۶۶ و سخنان امام خمینی در رابطه با حج ابراهیمی.

الحج: مؤتمر عبادی- سیاسی: مجموعه خطابات و نداآت الامام الخمینی، ترجمه مرکز الحج للدراسات و النشر، تهران، مرکز الحج للدراسات و النشر، چاپ ۱، ق/ ۱۳۶۶، ۳۰۰ ص، رقی.

عنوان دیگر: مجموعه خطابات و نداآت الامام الخمینی.

مجموعه سخنان و پیام های حضرت امام خمینی درباره مسائل حج می باشد. این کتاب دربرگیرنده سخنرانی ها و پیام های امام خمینی از سال ۱۳۴۹ هجری شمسی تا سال ۱۳۶۴ می باشد که معظم له درباره حج بیان و صادر فرموده اند.

[امام خمینی و کنگره عظیم حج. انگلیسی]، به کوشش ا. تیموری، ترجمه به انگلیسی ا. عطری، تهران، وزارت ارشاد اسلامی، ۱۳۶۱، ۳۹ ص.

این کتاب به زبان انگلیسی است و اطلاعات مأخذشناسی آن به صورت زیر است:

ص: ۸۷۶

Compiled by A. Teimori, translated by A. Atri, Tehran, Ministry of Islamic Guidance,
۱۹۸۲، ۳۹ p

امام خمینی طی سالیانی دراز با سخنرانی‌ها و پیام‌های بسیار مهم، رهنمودهای ارزشمند خود را درباره ابعاد مختلف مراسم حج بیان نمودند که در این مجموعه گردآوری شده است. پیام‌های امام به حجاج ایرانی، دیدار با روحانیون کاروان‌ها، سخنرانی‌های امام در عید قربان از جمله مواردی است که در این مجموعه آمده است.

پیام امام خمینی خطاب به زائرین بیت الحرام، بی‌جا، بی‌نا، ۱۳۵۸، ۳۷+۴۲ ص.

حج ابراهیمی در پیام‌های امام خمینی (ره)، به کوشش رسول سعادت‌مند (۱)، قم، تسنیم، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۲۶۴ ص، رقی. شابک: ۹۶۴-۵۸۶۴-۱۳-۵

مجموعه پیام‌های امام خمینی که در سال‌های مختلف به مناسبت مراسم حج صادر شده، است. چهارده پیام در این مجموعه موجود است که اولین آنها مربوط به سال ۱۳۴۹ و موضوع آن هشدار به مسلمین جهان درباره فلسطین و افشای جنایت‌های رژیم پهلوی است و آخرین پیام مربوط به ۲۹ تیر ۱۳۶۷ و موضوع آن سالگرد کشتار خونین مکه و قبول قطعنامه ۵۹۸ است.

حج: اجتماعی، سیاسی و عبادی امام خمینی، به کوشش مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره)، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره)، بی‌تا، ۱۷۱ ص، وزیری.

شابک: ۹۶۴-۳۳۵-۲۲۷-۷

حج اجتماعی اور سیاسی عبادت، به کوشش مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره)، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره)، ۱۴۱۴ ق، ۲۰۰ ص، وزیری، زبان اردو.

ص: ۸۷۷

عنوان اصلی: حج از دیدگاه امام خمینی.

حجاج کرام اور دیگر وفودسی اہم پیغامات و خطابات، تهران، کتابخانہ بزرگ اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۵۹، ص ۳۱، رقی. اردو.

این نوشتار ترجمہ اردو پیام امام خمینی بہ زائران بیت اللہ الحرام در سال ۱۳۵۹ شمسی است.

حجاج کرام کیلٹی امام خمینی کا پیغام، تهران، کتابخانہ بزرگ اسلامی، بنیاد بعثت، ص ۳۱.

حج در کلام و پیام امام خمینی، تهران، مؤسسہ تنظیم و نشر آثار امام خمینی، چاپ ۱، ۱۳۷۱، ص ۱۷۹، وزیری.

عنوان روی جلد: حج در کلام و پیام امام خمینی.

چاپ دیگر

تهران، کوثر، چاپ ۲، بی تا، ۱۷۹ ص، وزیری.

مجموعہ موضوع بندی شدہ رهنمودہای امام خمینی در زمینہ حج است. این رهنمودہا در سخنرانی ہا و پیام ہای ایشان در مناسبت ہای گوناگون پیش و پس از پیروزی انقلاب اسلامی آمدہ است. در بخش ہا و فصل ہای جداگانہ موضوعات جایگاہ حج، ابعاد معنوی اجتماعی و سیاسی حج، و فلسفہ اعمال حج مورد بررسی قرار گرفتہ است.

[حج در کلام و پیام امام خمینی (س). انگلیسی]، تهران، مؤسسہ تنظیم و نشر آثار امام خمینی (رہ)، چاپ ۱، ۱۳۸۰، ص ۲۰۳.

این کتاب بہ زبان انگلیسی است و اطلاعات مأخذشناسی آن بہ صورت زیر است:

Hajj in the words and messages of Imam Khomeini, Tehran

nemtraped sriaffA lanoitanretnI iniemohK mamI fo skrow eht fo noitacilbup dna

.noitalipmoc rof etutitsnIt, ۲۰۰۱

[حج در کلام و پیام امام. فرانسه]، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، چاپ ۱، ۱۳۶۳/۱۹۸۴ م، ص ۷۸.

ص: ۸۷۸

این کتاب به زبان فرانسه است و اطلاعات مأخذشناسی به صورت زیر است:

Imam Khomeiny: la revolution Islamique et le Hadj: (Choix de messages et de discours
de L'imam, Teheran, L'organisation Pour la Propagande Islamique

۱۹۴۸، ۷۸ p.

دورالحج فی المسیره التاريخیه دراسه لآراء الامام الخمينی فی قضایا الحج، به کوشش محمد علی حسین، تهران، بنیاد بعثت،
چاپ ۱، ۱۴۰۲ ق، ۴۹ ص، رقعی.

فروست: قضایا الجمهوریه الاسلامیه؛ ۸

مجموعه ای از دیدگاه های امام خمینی درباره ابعاد مختلف حج است.

[رهنمودهای حضرت امام خمینی به زائران بیت الله الحرام. فرانسه.]

، به کوشش بنیاد اندیشه اسلامی، تهران، بنیاد اندیشه اسلامی، ۱۹۸۸ م / ۱۳۶۷، ۴۲ ص.

این کتاب به زبان فرانسه است و اطلاعات مأخذشناسی آن به صورت زیر است:

Message de L'Imam Khomeiny a L'occasion du Hadj (۱۴۰۸

-

Auteur Imam Khomeiny, Tehran, La Fondation de la pensee Islamique, ۱۹۸۸، ۴۲ (۱۹۸۸/
p.

رهنمودهای حضرت امام خمینی به زائران بیت الله الحرام، به کوشش محمود کارآموزیان (۱)، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱،
۱۰۷ ص، پالتویی.

شابک: ۲-۲۲-۷۶۳۵-۹۶۴

گزیده ای از پیام های امام خمینی به میهمانان خانه خدا است. این پیام ها ذیل ۵۲ عنوان طبقه بندی شده است. برخی از این
عناوین عبارت اند از: توصیه ها و راهکارها، لزوم فراگیری مسائل حج، انجام شایسته ی حج، بایدها و نبایدها، توجه به
موقعیت کشور، بهره برداری از حج، اهداف سفر، انواع حج، بعد سیاسی و وظیفه ی حجاج، آداب حضور، دستورالعمل
اجتماعی حج، شیوه ی برخورد با دیگران، جماعات اهل سنت، وظایف نمایندگی ولی فقیه، آمریکا و اسرائیل، فلسفه زیارت.

ص: ۸۷۹

رهنمودهای حضرت امام خمینی به روحانیون محترم کاروان ها، به کوشش محمود کارآموزیان، تهران، نشر مشعر، بی تا، ۴۸ ص، پالتویی.

در این نوشتار بخش هایی از پیام ها و بیانات امام خمینی درباره وظایف

روحانیون در سفر حج بیان شده است.

صحیفه حج، به کوشش معاونت آموزش و پژوهش بعثه مقام معظم رهبری، تهران، نشر مشعر، جلد اول، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۳۶۰ ص، وزیری.

شابک: ۰-۴۰-۷۶۳۵-۹۶۴

مجموعه سخنان و پیام های رهبر کبیر انقلاب اسلامی امام خمینی (ره) است. اولین پیام این مجموعه مربوط به پیام امام خمینی در بهمن ۱۳۴۹ به زائران بیت الله الحرام به مناسبت برگزاری مراسم حج است که موضوع آن هشدار به مسلمانان جهان در مورد فلسطین و افشای جنایت های رژیم شاه است. همچنین آخرین پیام مربوط به پیام امام خطاب به ملت ایران در ۲۹ تیر ۱۳۶۷ است که به مناسبت سالگرد کشتار خونین مکه و قبول قطعنامه ۵۹۸ صادر شده است. در آخر کتاب نمایه ای موضوعی نیز آمده که بر کارآمدی و سهولت استفاده از آن افزوده است.

فریاد برائت، تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات، چاپ ۱، ۱۳۶۶، ۳۲ ص، وزیری.

این نوشتار، متن پیام امام خمینی به حجاج بیت الله الحرام در مرداد ماه ۱۳۶۶ (ذیحج ۱۴۰۷ ق) است. تصویر دستخط حضرت امام نیز آمده است.

[کنگره عبادی سیاسی حج]، گردآوری مرکز تحقیقات و انتشارات حج، تهران، مرکز تحقیقات و انتشارات حج، چاپ ۱، ۱۹۸۸ م/ ۱۳۶۷، ۲۲۹ ص، انگلیسی.

عنوان اصلی:

Politico

religious cong regation of Hajj- کنگره عبادی سیاسی حج: مجموعه سخنان و پیامهای امام خمینی، گردآوری مرکز تحقیقات و انتشارات حج،

تهران، مرکز تحقیقات و انتشارات حج، چاپ ۱، ق/؛ جلد دوم، ۱۴۰۹ ق/ ۱۳۶۷.

ص: ۸۸۰

امام خمینی طی سالیانی دراز با سخنرانی‌ها و پیام‌های بسیار مهم، رهنمودهای ارزشمند خود را درباره ابعاد مختلف مراسم حج بیان نمودند که در این مجموعه گردآوری شده است. پیام‌های امام به حج‌اج ایرانی، دیدار با روحانیون کاروان‌ها، سخنرانی‌های امام در عید قربان از جمله مواردی است که در این مجموعه آمده است. اولین پیام این مجموعه مربوط به پیام امام به زائران بیت الله الحرام در بهمن ۱۳۴۹ و آخرین پیام آن، پیام امام به حج‌اج در تیر ۱۳۶۷ است.

لوح زرین انقلاب: پیام حضرت امام خمینی به مناسبت سالگرد فاجعه خونین مکه و حج‌اج بیت الحرام، به کوشش واحد روابط عمومی ستاد مرکزی جهاد سازندگی، تهران، جهاد سازندگی، چاپ ۱، ۱۳۶۷.

منشور انقلاب: پیام امام به حج‌اج بیت الله الحرام، بی‌جا، بی‌نا، چاپ ۱، ۱۳۶۶، ۳۶ ص، وزیری.

پیام امام خمینی به زائران خانه خدا، مسلمانان و مستضعفان جهان در ذیحجه ۱۴۰۷ قمری است. این پیام مقولاتی چون عشق و عرفان الهی تا مقام شامخ نبوت و ولایت و قرآن و عترت، وحدت اسلامی، جهاد و شهادت و هجرت به وحدت اسلامی، قیام بر ضد مستکبران، رسالت و روح حج، براءت از مشرکان، عظمت و ابعاد انقلاب اسلامی، حمایت از مستضعفان و مسلمانان مظلوم فلسطین و ... را در بردارد.

نداءات الامام الخميني الى حج‌اج بيت الله الحرام، تهران، وزارت ارشاد اسلامی، چاپ ۱، بی‌تا، ۷۳ ص، رفقی.

در این نوشتار، ترجمه عربی پیام‌های امام خمینی طی سالهای ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۱ قمری خطاب به زائران بیت الله الحرام آمده است.

دبیرخانه دائمی کنگره بررسی قداست و امنیت حرم

المضيف الخصم: رساله المثقفين الايرانيين الى جميع المفكرين و اساتذہ الجامعات في العالم، الاماله الدائمة للمؤتمر العالمي لبحث قداسه الحرم و امنه، قم، الحج، چاپ ۱، ۱۳۶۳، ۳۵ ص.

متن نامه ی بیانیه گونه ی اندیشمندان فرهنگی ایران خطاب به متفکرین و استادان دانشگاه های جهان به مناسبت حادثه حج خونین سال ۱۳۶۶ شمسی است. این بیانیه با عنوان «دشمنی میزبان با حجاج میهمان» به کنگره جهانی امنیت و قداست حرم عرضه شده است. محتوای آن گزارشی از تجاوز دولت سعودی به حقوق حجاج و کشتن آنها است.

سازمان حج و زیارت

[مجموعه حج. انگلیسی]، تهران، سازمان حج و زیارات، ۱۳۶۴ / ۱۹۸۵ م، ۱۱۸ ص.

این کتاب به زبان انگلیسی است و اطلاعات مأخذشناسی آن به صورت زیر است:

A Collection of Hajj essays: the first book, Tehran

.Foundation of Hajj, ۱۹۸۵, ۱۱۸ p

ص: ۸۸۲

فصل پنجم: شخصیت شناسی

جانقلی، منیژه (متولد ۱۳۵۱)

میهمان خدا: گزیده ای از زندگی شهیده حافظه سلیمان شاهی (۱)، تهران: سازمان بنیاد شهید و امور ایثارگران، معاونت پژوهش و ارتباطات فرهنگی، نشر شاهد، چاپ ۱، ص ۵۳، پالتویی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۹۴-۳۱۳-۴

عنوان دیگر: گزیده ای از زندگی شهیده حافظه سلیمان شاهی.

بررسی واقعه سال ۱۳۶۶ به نام حج خونین و ضمناً درباره یک شهید این حادثه است. این نوشتار درباره شخصیت و زندگی خانم حافظه سلیمان شاهی یکی از شهدای واقعه خونین کشتار زائران بیت الله الحرام در سال ۱۳۶۶ است.

خسروی، شمس (متولد ۱۳۵۰)

تعبیر یک خواب: زندگی و خاطرات شهیده فاطمه نیک (۲)، تهران، نشر شاهد، چاپ

۱، ۱۳۸۷، ۱۱۲، ص، پالتویی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۹۴-۳۱۳-۴

فروست: زنان آسمانی - ۱۰

ص: ۸۸۳

۱- سلیمان شاهی، حافظه ۱۳۱۲-۱۳۶۶

۲- نیک، فاطمه ۱۳۰۰-۱۳۶۶

عنوان دیگر: زندگی و خاطرات شهیده فاطمه نیک.

مجموعه مطالبی درباره شخصیت و زندگی خانم حافظه سلیمان شاهی یکی از شهدای واقعه خونین کشتار زائران بیت الله الحرام در سال ۱۳۶۶ است. «حافظه سلیمان شاهی» در سال ۱۳۱۳، در شهر اردبیل، به دنیا آمد و در کودکی، همراه خانواده، به شهر مقدس مشهد کوچ کرد. این خانواده به عنوان سرایدار یک میهمان سرا، در همان شهر ساکن شدند. وی در سال ۱۳۵۲، همسر خود را از دست داد و مسئولیت نگهداری فرزندان را پذیرفت. حافظه، در جریان انقلاب برادر کوچک خویش را از دست داد و در سال ۱۳۶۱، نوه دختری و در سال ۱۳۶۳ و ۱۳۶۵، دو پسر خویش خود را تقدیم انقلاب و اسلام کرد. او سرانجام در سال ۱۳۶۶، در سفر حج و در جریان راهپیمایی برائت از مشرکین، به دست نیروهای سعودی به شهادت رسید. دهمین شماره از مجموعه «زنان آسمانی» به معرفی «حافظه سلیمان شاهی» اختصاص دارد.

قاضی عسکر، سیدعلی (متولد ۱۳۲۵)

ابوطالب یزدی (۱): شهید مروه، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۴۳ ص، پالتویی.

شابک: ۳-۷۵-۷۶۳۵-۹۶۴

عنوان دیگر: شهید مروه.

گزارشی از شهادت میرزا ابوطالب یزدی است. او در مکه توسط حکومت سعودی در سال ۱۳۲۲ شمسی به اتهام آلوده کردن حرم و کعبه به اعدام محکوم و در محل صفا و مروه گردن زده شد. مؤلف اسناد تاریخی این ماجرا را نیز منعکس کرده است.

مدیریت حج و زیارت استان فارس

زندگینامه جمعی از شهدای والامقام حرم امن الهی استان فارس، شیراز، مدیریت حج و زیارت استان فارس، چاپ ۱، ۱۳۸۵، ۶۴ ص، رقعی.

شناسنامه و زندگینامه تعدادی از شهدای جمعه خونین مکه در مرداد ماه ۱۳۶۶ است.

ص: ۸۸۴

۱- یزدی، ابوطالب ۱۳۰۰-۱۳۲۲

تبریزی، جواد (۱)

(متولد ۱۳۰۵)

زیاره عاشورا فوق الشبهات، قم، دارالصدیقه الشهیده، چاپ ۲، ق/، ۶۸ ص، رقی.

شابک: ۹۶۴-۸۴۳۸-۲۶-۹

بررسی جنبه های سندی، متنی و روایی زیارت عاشورا؛ به ویژه درباره مشروعیت، اصالت و انتساب آن به ائمه تحقیق شده است.

حیدری ابهری، غلامرضا (متولد ۱۳۴۸)

زیارت عاشورا در نگاهی دیگر با تأملی در مستندات تاریخی و حدیثی زیارت

عاشورا، قم، جمال، چاپ ۱، ۱۰۳ ص، رقی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۶۵۴-۸۱-۳

عنوان دیگر: زیارت عاشورا در نگاهی دیگر: با نگاهی به مستندات تاریخی و حدیثی زیارت عاشورا و بررسی آموزه های تربیتی و اعتقادی آن.

کریمی قمی، حسین (متولد ۱۳۲۲)

اعتبار زیارت عاشورا و رفع برخی شبهات، با مقدمه محمدجواد فاضل لنکرانی، تنظیم و ویراستاری محمدمهدی مقدادی، قم، مرکز فقهی ائمه اطهار (ع)، چاپ ۱

ص: ۸۸۵

۱۳۸۷، ۱۳۲، ص، رقی.

شابک: ۶-۷۳-۷۷۰۹-۹۶۴-۹۷۸

بررسی جنبه های شباهت مربوط به زیارت عاشورا، است. به نظر نویسندگان زیارت مزبور حتی با صد سلام و صد لعن، معتبر و دارای سندی صحیح و قابل اعتماد می باشد.

مؤسسه تحقیقاتی فرهنگی جلی

زیارت آل یاسین، تهران، حلی، چاپ ۱، ۱۳۷۵، ۴۰، ص، جیبی.

شابک: ۸-۱۰-۵۹۷۲-۹۶۴

بررسی جنبه های مختلف زیارت آل یاسین است. در این نوشتار نخست زیارات آل یاسین از جنبه محتوایی و سندی مورد بررسی قرار گرفته و سپس متن آن آمده است.

مؤسسه فرهنگی شمس الضحی

سر در دامان و ضمان در زمین: بازسازی و تحقیق روایت صفوان بن مهران جمال در زیارت امیرالمؤمنین و زیارت سیدالشهداء و دعای علقمه، قم، شمس الضحی، چاپ ۱، ۱۳۸۶، ۷۲، ص، رقی.

شابک: ۵-۲۸-۸۷۶۷-۹۶۴-۹۷۸

متن و ترجمه زیارت امیرالمؤمنین به روایت صفوان بن مهران جمال به همراه زیارت عاشورا و دعای علقمه است. صفوان از اصحاب بزرگ و برجسته امام صادق (ع) و مورد اعتماد آن حضرت بوده و زیارت امیرالمؤمنین را به همراه زیارت عاشورا نقل کرده و در کتب علمای متقدم منعکس شده است. در این اثر متن زیارت براساس نسخه های مختلف تصحیح شده است. یکی از نسخه های زیارت عاشورا مربوط به ۵۰۲ هجری قمری است. علمای مختلف مانند شیخ عباس قمی بر اهمیت زیارت ششم امیرالمؤمنین و پیوند آن با زیارت عاشورا و دعای علقمه تأکید کرده اند. بنابراین درک فضیلت های مختلف منوط بر انجام این ادعیه است. متن زیارت ها با روایت بحارالانوار و مصباح الزائر و المزار و دیگر کتب کهن مقایسه و تطبیق شده است.

ص: ۸۸۶

از این صبح روشن: اثبات سند زیارت عاشورا، قم، دلیل ما، چاپ ۱، ۱۳۸۴، ۳۷۵ ص، رقععی.

شابک: ۹۶۴-۳۹۷-۱۳۷-۶

عنوان دیگر: اثبات سند زیارت عاشورا و پژوهشی پیرامون تبری و تقیه.

بررسی سند روایی زیارت عاشورا یکی از مشهورترین زیارت نامه های امام حسین (ع) است. به اعتقاد نویسنده، در سند این زیارت، خدشه ای

نمی توان وارد کرد مگر از سوی بی معرفتی به ائمه اطهار و عالمان شیعه سند این زیارت را به اقسام مختلف تصحیح کرده اند. وی در دو فصل مباحث خویش را سامان داده است. در فصل اول، به بررسی سند زیارت عاشورا پرداخته و با بهره گیری از منابع روایی و حدیثی، سلسله راویان حدیث را شناسایی و به جرح و تعدیل آنان پرداخته است. در فصل سوم، برخی شبهات درباره محتوای زیارت عاشورا را ارائه کرده و به آنها پاسخ گفته است. اختلافات در نسخ، سازگاری با لعن، معنای براءت و تبری، از جمله این شبهات است.

یدالله پور، بهروز (متولد ۱۳۴۹)

مثنوی بلند عشق: پژوهشی در سند و محتوای زیارت عاشورا، تنظیم و نظارت نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها معاونت آموزش و تبلیغ - اداره مشاوره و پاسخ، قم، دفتر نشر معارف، چاپ ۱، ۱۲۰ ص، رقععی.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۱-۲۲۸-۰

عنوان دیگر: پژوهشی در سند و محتوای زیارت عاشورا.

بررسی زیارت عاشورا از ابعاد و زوایای گوناگون از جمله اصالت و وثاقت آن است. نویسنده در فصل اول درباره سند زیارت عاشورا با استناد به کتاب ارزشمند کامل الزیارات و دیگر منابع رجالی، از زبان فقیهان و مدرسان، نظیر: ابن قولویه قمی، شیخ طوسی و آیت الله خویی بحث کرده است و ضمن آن به آرا و اقوال برخی محدثان موافق و مخالف

ص: ۸۸۷

اشاره می نماید. دیگر مباحث این کتاب عبارت اند از: اسناد زیارت عاشورا در کتاب مصباح المجتهد و فضیلت قرائت زیارت عاشورا، محتوای زیارت، صحت سندی آن و وثاقت راویان، تولی و تبری، حماسه عاشورا و عشق به ولایت، عزت و کرامت و اخلاق حسینی، برائت در

زیارت عاشورا، لعن و نفرین اولیاء خدا بر قاتلان امام حسین (ع).

ص: ۸۸۸

فصل هفتم: درسنامه ها: متون آموزشی

عناوین و سرفصل های آموزشی حج تمتع، تهران، نشر مشعر، چاپ ۲، ۱۳۸۶، ۲۴۸ ص، وزیری.

این کتاب به منظور آموزش حجاج بیت الله الحرام، برای روحانیون کاروان های حج تهیه است. عناوین فصل ها عبارت اند از: مسائل اجرایی؛ بهداشت و درمان؛ احکام؛ مناسک؛ اسرار و معارف؛ عقاید؛ شناخت عربستان؛ مباحث سخنرانی ها.

حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، معاونت امور روحانیون

فرهنگ نامه اسرار و معارف حج، تهران، نشر مشعر، چاپ ۳، ۱۳۸۷، ۲۶۳ ص، وزیری.

عنوان دیگر: پیش درآمدی بر فرهنگ نامه اسرار و معارف حج.

فروست: درسنامه.

متن آموزشی برای روحانیون کاروان های حج است و هدف آن بیان اسرار

و معارف حج است. به این موضوعات می پردازد: تعریف واژه ها و اصطلاحات؛ ضرورت طرح مباحث اسرار و فلسفه مناسک حج؛ منطق و روش پرداختن به بحث «فلسفه اسرار حج»؛ منابع و روش قرآن در بیان احکام و فلسفه و اسرار آن؛ روش اهل بیت در بیان احکام و فلسفه و اسرار آنها؛ سیره و روش بزرگان مذهب در موضوع اسرار و حکمت ها؛ نمای کلی حج در قرآن.

ص: ۸۸۹

با قرآن در مکه و مدینه، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، معاونت امور روحانیون، تهران، بعثه مقام معظم رهبری، چاپ ۱، ۱۳۸۸، ۴۸۰ ص، وزیری.

فروست: درسنامه.

بررسی آیات قرآنی مربوط به مکه و مدینه است. در فصل اول، آیات مربوط به حج و مکه و در فصل دوم، آیات مربوط به مدینه منوره و مسائل تاریخی آن مانند برخی جنگ ها و آیاتی که مربوط به پیامبر اکرم است، آمده است. در آغاز متن آیه شریفه و ترجمه آن بیان شده و بعد از آن واژه های مشکل آن معنا گردیده و سپس تفسیر آیه شریفه بیان شده و در پایان نکته های مختلف ادبی، اخلاقی، تربیتی، اجتماعی و عرفانی با بهره گیری از منابع مختلف شیعه و اهل سنت، آورده شده است.

سازمان حج و زیارت

پرسش و پاسخ ویژه آزمون های حج، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۷۵، ۳۸۸ ص، وزیری.

متن آموزشی برای مدیران و عوامل خدماتی کاروان های حج است. شامل سؤالاتی است که در آزمون های ویژه حج طرح می شود و به صورت پرسش و پاسخ آمده است.

فاکر میبیدی، محمد (متولد ۱۳۳۸)

درسنامه

، به کوشش حوزه

نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، معاونت امور روحانیون، تهران، نشر مشعر، چاپ ۳، ۱۳۸۷، ۳۰۳ ص، وزیری.

عنوان دیگر: تفسیر آیات حج.

فلاح زاده، محمدحسین (متولد ۱۳۳۹)

دروس احکام و مناسک حج، قم، نشر مشعر، ۱۳۸۶، ۲۱۶ ص، رفعی.

یکی از متون آموزشی حج تمتع است که به احکام عمومی و مناسک حج

پرداخته و در دو بخش تدوین یافته است. بخش اول، حاوی احکام عمومی مورد نیاز زائران و بخش دوم به احکام اختصاصی و مناسک حج پرداخته است.

محمدی اشنانی، علی (متولد ۱۳۴۲)

شناخت عربستان، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۲، ۱۵۱ ص، رقعی.

شابک: ۹۶۴-۷۶۳۵-۲۱-۴

چاپ دیگر

درسنامه شناخت عربستان و وهابیت، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، معاونت امور روحانیون، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۱۹۲ ص، وزیری.

از جمله متون آموزشی برای شرکت کنندگان دوره های آموزشی روحانیون اعزامی به حج است. نویسنده جنبه های مختلف کشور عربستان سعودی را بررسی کرده است. شناخت عربستان در این کتاب طی سه فصل با عناوین جغرافیای عربستان، عربستان در گذر تاریخ، تشکیلات مذهبی عربستان محقق شده است. در فصل اول جغرافیای عربستان از جنبه های طبیعی،

انسانی، سیاسی، آموزشی و فرهنگی و نیز اوضاع اقتصادی بررسی شده است. تاریخ فراز و فرود حاکمان عربستان از سال ۱۱۴۰ قمری تا عصر حاضر در فصل دوم مورد تحقیق قرار گرفته است. و در فصل سوم مذهب اهل حدیث (مذهب حاکم) و پیشینه وهابیت بررسی شده است.

مقدس، احسان (متولد ۱۳۴۱)

راهنمای اماکن زیارتی و سیاحتی در عراق، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۳۶۱ ص.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۰-۱۶۱-۸

عنوان دیگر: راهنمای اماکن زیارتی و سیاحتی در عراق ویژه کارگزاران حج: زیارت.

راهنمای مدیران و زائران در شناخت اماکن و زیارتگاه های عراق است.

ص: ۸۹۱

نویسنده به منظور تهیه متن درسی برای دوره آموزش مدیران و پرسنل گروه های زیارتی این کتاب را نوشته است. و همه اطلاعات مورد نیاز را دقیق و جامع آورده است.

واسطی، عبدالحمید

کارگاه آموزشی نگرشی دیگر به حج و عمره، تهران، نشر مشعر، چاپ ۱، ۱۳۸۷، ۹۱ ص، رقعی.

شابک: ۵-۰۸۹-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

معرفی عملکرد کارگاه های آموزشی مناسک حج است. این کارگاه ها به منظور آگاهی دادن به حجاج می باشد؛ به طوری که اطلاعات غلط آنها تصحیح شده و شناخت عمیق تر پیدا کنند. مؤسسه مطالعات راهبردی علوم و معارف اسلام عهده دار برگزاری این کارگاه ها بوده است. این مؤسسه چند کارگاه نمونه در مشهد مقدس برگزار کرد که دستاوردهای آنها به عنوان تجربه ی جدید در کشور اجرا شود. هدف این کارگاه ها،

القای نگرش و بینش جامع به زائران است، به گونه ای که در زندگی آنها تأثیر مثبت داشته باشد. نیز این کارگاه ها روند منطقی برخورد با مسائل را به حجاج یاری می دهند. این روند شامل شش مرحله اساسی است: تعیین هدف، نقطه شروع، نقطه مرکزی، برنامه حرکت، نقاط بحران و خطر، نقطه مقصد. این کتاب اولین قسمت از نتایج حاصل از این کارگاه ها با عنوان «کارگاه های آموزشی زیارت فعال» است.

ص: ۸۹۲

۱۱۰ سوال و طرح بیش از سی موضوع اعتقادی شیعه و پاسخ ...، ۷۵۰

۱۳۵ حدیث در فضیلت زیارت امام حسین (ع)، منتخب تحفه الزائر، ۶۴۹

۳۵ حکمه من حکم الحج، ۳۲۳

۳۶۵ نکته درباره اسرار و حکمتهای حج، ۲۸۶

کیلومتر طواف، ۱۶۶

نکته درباره ی حج، ۲۸۶

۴۶۰ نکته نورانی درباره حج، ۳۳، ۳۷۹، ۵۶۰

۵۳ داستان از کرامات حضرت رضا (ع): به انضمام زندگانی آن حضرت ...، ۶۹۳

۷۷ توصیه لازم و ضروری به زائران خانه خدا: چندین بار قبل از حج بخوانید، ۳۷۵

آئین زیارت عارفان، ۶۵۵

آئین نامه حج، ۳۵۶، ۵۲۲

آب حج کیی کرین، ۵۵۵

آتش نشانی: ویژه کاروانهای حج، ۶۰۰

آثار اسلامی مکه و مدینه با تجدید نظر و اضافات، ۵۵

آثار اسلامی مکه و مدینه، ۵۵، ۸۵

آثار معنوی و تربیتی حج، ۲۹۶

آثار مکه و المدینه و دلیل المرشد الی الحج و العمره، ۶۰

آثار و برکات حج و عمره در پرتو قرآن و سنت معصومین ویژه حجاج بیت الله الحرام، ۳۸۶

آثار و برکات زیارت سیدالشهداء، ۶۵۱

آثار و برکات زیارت عاشور، ۷۷۳

آثار و برکات حضرت امام حسین (ع)، عزاداری، زیارت، توسل، حاجات، شفا، غفران، ۶۳۶

آداب الحرمین، ۳۳۹

آداب الحرمین بانضمام: اعمال حج تمتع و عمره مفرده، ۳۳۹

آداب الحرمین: راهنمای حجاج در مکه و مدینه، ۳۳۴

آداب الزیاره، ۶۶۴، ۶۶۹

آداب السفر للحرمین الشریفین، ۳۶۰

آداب تشرف به حرمین شریفین، ۳۷۱

ص: ۸۹۳

آداب حج و زیارات حرمین شریفین، ۳۴۳، ۳۴۵

آداب زیارت، ۶۶۳

آداب زیاره امام (ع)، ۶۹۰

آداب زیارت با معرفت کربلا و حرم های مقدس اهل بیت علیهم السلام، ۶۶۸

آداب زیارت عتبات عالیات، ۶۸۶

آداب زیارت مکه مکرمه و مدینه منوره، ۳۵۵

آداب زیارت و سفر، ۶۶۳

آداب زیارت: چهل و سه نکته در آداب زیارت مشاهد مشرفه معصومان (ع)، ۶۶۷

آداب سفر حج و غیر آن: برگزیده از وسائل الشیعه، ۳۴۳

آداب سفر حج، ۳۶۲

آداب سفر زیارت حضرت زینب (س) و رقیه (س)، ۶۸۸

آداب سفر کربلا بانضمام زیارات و ادعیه عتبات مقدسه و معرفی اماکن ...، ۶۷۶

آداب سفر و زیارت عتبات عالیات، ۶۸۳

آداب سفر و زیارت معصومین علیهم السلام شامل: آثار و فوائد سفر، پاداش سفر زیارتی، آداب سفر ...، ۶۶۰

آداب سفر و زیارت معصومین (ع): شامل: آثار و فوائد سفر، ۶۸۱

آداب سفر: دانستنی هایی از کشورهای سوریه و لبنان: زیارتنامه حضرت ...، ۶۸۸

آداب عمره و زیارت مدینه، ۳۶۲

آداب کوی جانان: آداب زیارت حسینی، ۶۷۳

آداب و احکام حج، مطابق با فتوای امام خمینی، ۵۰۹

آداب و ادعیه حج، ۳۴۱

آداب و اعمال زیارتگاه ها در سوریه، ۶۸۸

آداب و پاداش و زیارت امام رضا علیه السلام از دیدگاه معصومین علیهم السلام، ۶۷۶

آداب و فضائل زیارت در پرتو چهل حدیث به ضمیمه چهار زیارتنامه، ۶۶۱

آداب، اسرار، پاداش ها، شبهات و داستان های زیارت، ۶۶۲

آدرس خدا: نگاهی به سفر معنوی حج عمره، ۳۵۵

آراء المراجع فی الحج، ۴۹۰

آراء المراجع فی الحج علی ضوء فتاوی الامام الخمینی قدس سره فی تحریر الوسیله، ۴۹۰

آراء فقهیه فی المواضيع التالیه: - مسائله رویه الهلال بالاجهزه المتطوره، ...، ۴۶۳

آراء مرجع عظام در مناسک حج، ۴۹۲

آزموده ها (۱): نگاهی به تجارب و توصیه های روحانیون (ویژه عتبات و سوریه)، ۱۱۳، ۱۳۱، ۶۰۰

ص: ۸۹۴

آزموده ها (۱): ویژه بانوان معینه؛ پیش در آمدی بر شرح وظایف و مأموریت معینه های کاروان حج، ۶۰۰

آزموده ها (۱۰): نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج و عمره، ۶۰۴

آزموده ها (۱۱): نگاهی به تجربیات و توصیه های روحانیون حج، ۶۰۴

آزموده ها (۲): نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج، ۶۰۱، ۷۰۶

آزموده ها (۳): نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در عمره، ۶۰۱

آزموده ها (۴): نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج و عمره، ۶۰۱

آزموده ها (۵): نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج و عمره، ۶۰۲

آزموده ها (۶): نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج و عمره، ۶۰۲

آزموده ها (۷): نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج و عمره، ۶۰۲

آزموده ها (۸): نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج و عمره، ۶۰۳

آزموده ها (۹): نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج و عمره، ۶۰۳

آزموده های عتبات عالیات: مروری بر شرح وظایف و مأموریت های روحانیون ...، ۱۱۳، ۱۳۱، ۶۰۰

آستان دوست: نگرشی بر آثار و آداب زیارت، ۶۹۵

آسیب شناسی کتب اهدایی و هابیان در ایام حج، ۷۰۷

آشنایی اجمالی با عتبات عالیات (اماکن مقدس عراق)، ۱۰۹

آشنایی با آداب زیارت، ۶۶۲

آشنایی با احکام، اسرار و معارف عمره: ویژه دانش آموزان، ۲۸۲، ۴۹۴

آشنایی با اسرار عمره: ویژه دانشجویان، ۳۲۸

آشنایی با برنامه های امور حج و زیارت و سخنی با روحانیون، ناظرین و سرپرستان کاروانهای حج، ۶۱۴

آشنایی با پیشینه، مبانی و دیدگاه های جریان وهابیت، ۷۰۳، ۷۳۵

آشنایی با حرمین شریفین و اعمال و مناسک حج و عمره، ۹۱، ۵۵۵

آشنایی با حقایق از زیارت عاشورا در سیره خوبان، ۷۶۶

آشنایی با زندگی امام رضا (ع) و آداب زیارت، ۶۹۵

آشنایی با عتبات مقدسه و زندگانی چهارده معصوم، ۴۳

آشنایی با عربستان، ۹۱

آشنایی با کشور عراق و عتبات عالیات، ۱۱۶

آشنایی با مراسم عبادی مذاهب خمس: رویکرد استدلالی به فقه تطبیقی مذاهب پنجگانه جعفری ...، ۷۴۵

ص: ۸۹۵

آشنایی با مقررات عربستان، ۶۱۷

آشنایی با مکه مکرّمه و مدینه منوره، ۳۵۵

آشنایی با مکه و مدینه برای زائران خد، ۸۸

آشنایی با مکه و مدینه، ۸۸

آفتاب عشق: خاطرات سفر حجاز، ۱۹۲

آلبوم عکس های مکه و مدینه، ۴۵۵

آلبوم مصور حج ۱۳۸۵ / ۱۴۲۷ ق، ۴۵۴

آموزش بهداشت و درمان در حج، ۵۹۵

آموزش ساده و کاربردی مکالمه عربی (ویژه مأموران پذیرایی، مدیران و معاونان)، ۴۵۸

آموزش مناسک حج، ۵۳۴، ۵۵۳

آنچه درباره حج باید بدانیم، ۳۲۷، ۳۷۴

آنچه زائران خانه خدا باید بدانند، ۳۵۰

آنچه یک زائر باید بداند: احکام و مناسک حج و عمره، آشنایی با اماکن و آثار تاریخی، ۹۱، ۵۵۵

آنچه یک زائر باید بداند، ۶۶۷

آنسوی حج خونین، یا، تبلیغات آل سعود، ۱۰۳

آنگاه که اهل بیت علیهم السلام را شناختم، ۲۰۱

آواز پر ملائک، ۲۴۵

آوای حق خانه کعبه: مجموعه شعر، ۲۲۵، ۴۳۲

آوای ملکوتی: چهل پیام از تفسیر زیارت آسمانی عاشورا، ۷۷۳

آه و سوز آقا امام زمان (عج) در زیارت ناحیه مقدسه: نگاهی به ...، ۸۲۳

آیا شما سرگذشت سفر مرا میدانید؟، ۱۵۸

آیات قرآن مجید درباره حج و ابراهیم (ع) به ترتیب نزول، ۳۸۸

آینه آثار: فهرست آثار و معرفی کتاب های منتشر شده حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، ۸۴۸

آینه عرفان و آیت ایمان، ۸۱۹

آینه کمال، سیری گذرا در سیره امامان معصوم (ع) در عراق، ۱۱۵

آیین بندگی در آینه اندیشه واحساس، ۳۰۷

آیین سفر به سرزمین وحی، ۳۷۳

آیین وهابیت، ۷۱۵

الابعاد الاجتماعیه لفريضة الحج، ۵۷۳

ابعاد حج در قرآن، ۳۹۷

ابعاد سیاسی و اجتماعی حج، ۵۷۱

ابعاد گوناگون حج، ۵۷۱

ابن تیمیه مؤسس افکار وهابیت، ۷۰۹

ابوطالب یزدی: شهید مروه، ۱۰۲، ۸۸۴

اتحاد روحانی با امام حسین علیه السلام، ۷۷۰

الإتحاف بحب الأشراف و بهاشمه كتاب حسن التوسل في آداب زیاره أفضل الرسل، ۶۴۴

الاثار النبویه بالمدينه المنوره، ۷۳۷

ص: ۸۹۶

اثبات سند زیارت عاشورا و پژوهشی پیرامون تبری و تقیه، ۸۸۷

الاثنا عشریات الخمس فی الطهاره والصلاه والزکاه والصوم والحج، ۵۲۰

الاثنا عشریات الخمس: الطهارتیه، الصلاتیه، الزکاتیه، الصومیه، الحجیه، اعجاز، ۵۲۰

اجوبه الاستفتاءات فی الحج، ۵۰۷

الاجوبه النجفیه عن الفتاوی الوهابیه، ۷۴۰

الاجوبه النجفیه فی الرد علی الفتاوی الوهابیه. شرح، ۷۵۰

اجوبه مسائل الحج، ۵۵۲

احادیث و نکاتی چند ویژه عتبات، ۶۷۱

احاطه ی علم ولایت، بر احکام و اسرار شریعت، ۷۹۸

الاحتجاجات العشره فی العلما فی مکة المکرمه و المدینه المنوره، ۷۲۳

الاحتفال بذکری الانبیاء و عبادالله الصالحین، ۳۱۰

احد، ۸۵، ۹۱

احکام الحج من تحریر الوسيله مع تعلیقات محمد الفاضل اللنکرانی، ۵۰۹

احکام الحج و آدابه، ۵۰۷

احکام الشریعه، ۴۸۷

احکام بانوان در حج مطابق با فتاوی میرزا جواد تبریزی، ۴۹۷

احکام حج (ویژه بانوان) مطابق با فتاوی یوسف صانعی، ۵۲۴

احکام حج: به صورت سؤال و جواب به ضمیمه مناسک حج، ۵۳۹

احکام حج براساس فتاوی امام با حواشی آیات عظام، ۴۸۸

احکام حج برای بانوان، ۵۲۹

احکام حج برای کودکان، ۴۴۹

احکام حج در مذهب حنفی و معارف الحرمین، ۵۵۵

احکام حج و اسرار آن، ۵۳، ۲۸۳

احکام حج و عمره بر پایه ی مذهب امام شافعی، ۵۱۵

احکام دین: مطابق با فتاوی مراجع بزرگ تقلید، ۵۳۴

احکام سرزمین آرزوها، ۳۵۰

احکام عمره براساس فتاوی امام با حواشی آیات عظام، ۴۸۸

احکام عمره مفرده، مطابق با فتاوی محمد فاضل لنکرانی، ۵۳۲

احکام عمره مفرده به انضمام استفتائات جدید، ۵۵۷

احکام عمره مفرده مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی منتظری، ۵۵۱

احکام عمره مفرده مطابق فتاوی سیدعلی حسینی سیستانی، ۵۰۱

احکام عمره و حج، مطابق با فتاوی موسی شبیری زنجانی، ۵۱۹

ص: ۸۹۷

احکام فقهی - اجرایی حج، ۵۳۴، ۶۰۸

احکام فقهی سفر زیارتی عتبات، ۵۳۴

احکام و آداب حج مطابق با فتاوی محمد رضا گلپایگانی، ۵۴۰

احکام و مسائل فقه حنفی به زبان ساده همراه با ضمیمه ی حج و عمره ی آسان، ۴۹۷

احکام و مناسک حج، ۵۰۷

احکام و مناسک حج، جمع و نقل محمد عقیل سلطان العلماء، ۵۱۸

احکام و مناسک حج مطابق با فتاوی فقیه مجاهد حضرت مستطاب ...، ۵۰۹

احکام و مناسک حج مطابق با فتاوی فقیه عالیقدر و مرجع عظیم الشان حضرت آیت الله العظمی منتظری و ...، ۵۵۱

احکام و مناسک حج و بعضی آداب مکه معظمه و مدینه منوره و زیارت و ادعیه ماثوره، ۵۵۱

احکام و مناسک حج و عمره، ۵۳۷

احکام و مناسک حج و عمره، آشنایی با اماکن و آثار تاریخی، ۹۱، ۵۵۵

احکام و مناسک و بعضی آداب مکه معظمه و مدینه منوره و زیارات و ادعیه ...، ۵۵۱

أحكام السعي في التوسعة الجديدة، ۵۴۵

احکام العتبات المقدسه، ۵۰۴

أحكام النساء في الحج، ۵۰۵

احکام حج: به رأی ۱۵ مرجع براساس فتاوی حضرت امام با حواشی مقام معظم رهبری و آیات عظام، ۴۸۸

احکام حج، ۵۴۴

احکام عمره مفرده به انضمام: اسرار عمره مفرده، آداب و مستحبات زیارت مکه معظمه و مدینه منوره، ۵۴۷

احکام عمره مفرده، ۵۲۵

احکام عمره: به رأی ۱۵ مرجع بر اساس فتاوی حضرت امام با حواشی ...، ۴۸۸

احكام و مناسك حج و عمره، ۵۴۰

احكام و يژه بانوان در حج: مطابق با فتاواى حضرت آيت الله العظمى امام خمينى، با حواشى حضرات آيات، ۵۰۹

اخبار المدينه المنوره، ۴۷

اخبار مدينه: ترجمه خلاصه الوفاء بأخبار دار المصطفى، ۶۶

اخبار مكه و ما جاء فيها من الآثار، ۴۸

اخبار مكه، ۴۸

اخلاق الهى از حرم نبوى تا حرم رضوى، ۳۶۴، ۶۶۱

اخلاق و آداب در حج و زيارت، ۳۵۱، ۶۵۸

الاداب المعنويه للحج و آثار التربويه، ۳۳۴

أدب الزائر لمن يؤم الحائر، ۶۷۳

ادب الزائر لمن يمم الحائر مع ملحق ادب الزائر فى آداب الزياره للمشاهد المشرفه بنجف و الكاظميه، ۶۷۲

ادب الزائر لمن يمم الحائر، ۶۷۳

ادب الزائر، ۶۵۴

ص: ۸۹۸

ادب زائر: آداب زیارت کربلای معلی همراه با آداب زیارت مشاهد مشرفه نجف، کاظمین، سامرا، ۶۷۲

ادب زیارت، معرفت زائر، ۶۶۸

ادب فنای مقربان: شرح زیارت جامعه کبیره، ۷۹۰

ادب و آداب زائر، ۳۳۶

ادعیه و آداب اماکن مقدسه عراق، ۶۷۵

ادعیه و آداب حرمین، ۳۴۶

ادعیه و آداب مکه مکرمه (با ترجمه فارسی)، ۳۷۰

ادیب الملک، عبد العلی، ۲۴۷

ارب المقابر قرآناً و نثراً و شعراً، ۴۲۸، ۸۶۷

اربعین حج، همراه با احکامی از حج، ۴۰۶

اربعین حج به همراه احکام حج، ۴۰۶

ارشاد الزائر راهنمای زائران عتبات عالیات معرفی اماکن، ادعیه، زیارات، ۶۸۳

ارشادات روحیه للحجاج و الزائرین، ۳۶۰

ارکان توحید، ۷۹۸

ارمغان سفر حج، ۹۳

ارمغان کعبه، ۳۰۶

از این خانه به آن خانه: سفرنامه حج، ۲۴۳

از این راه به خواسته های خود رسیدیم، ۶۵۶

از این صبح روشن: اثبات سند زیارت عاشور، ۸۸۷

از بروکسل تا مکه، ۱۶۱

از بین النهرین تا ماوراء النهر: پژوهشی در سفرنامه ابن بطوطه (رجال، مزارات، مراکز علمی و مذهبی)، ۱۴۶

از تبریز تا کربلا، ۲۵۶

از حج آدم علیه السلام تا حج خاتم صلی الله علیه و آله و سلم: مروری به داستان مکه و حج از ابتداء آفرینش، ۳۱، ۳۷

از حج تا عید غدیر، ۴۱۷

از حج تا کربلا، ۴۱۷

از حریم تا حرم: سفرنامه ابوالحسن خان فخرالملک (اردلان) به عتبات، ۲۵۵

از خاک به افلاک: راهنمای گام به گام و کاربردی مربیان و دانش آموزان و دانشجویان اعزامی به عمره مفرده، ۳۶۶

از خانه تا صاحبخانه: خانه دوست، ۴۱۷

از خانه تا صاحبخانه: زبان عشق سخن می گوید، ۴۱۷

از خانه خود تا خانه خدا: یادداشت های سفر حج، ۱۸۷

از دانشگاه تا کعبه، ۲۱۸

از دانشگاه تا کعبه، سفرنامه عمره مفرده، ۲۱۸

از دنا تا حرا، ۲۱۶

از زینبیه تا کربلا، ۱۵۰

از ژرفای حج: پیام امام سجاد (ع) به «شبلی» در باب فلسفه حج، ۳۲۶، ۴۱۰

ص: ۸۹۹

از شهادت تا شفاعت، ۷۹۹

از شهر محمد تا سرزمین مولانا، ۱۴۷

از صفا تا فدک: گزارش سفر به عربستان به همراه آیت الله هاشمی رفسنجانی خرداد، ۲۳۵

از صفا تا مروه: گزارش سفر به مدینه منوره و مکه معظمه، سفرنامه عمره مفرده، ۲۴۱

از غارت بهار: بیانی تحلیلی، توصیفی از اولین و دومین فراز از زیارت ناحیه مقدسه، ۸۲۲

از فرود تا فراز، ۱۸۵

از کربلای ایران تا کربلای عراق، ۲۵۸

از کعبه عالم تا کعبه آدم: سفر به حج، ۲۴۰

از کعبه عالم تا کعبه ی آدم: سفرنامه، ۲۴۰

از مدینه تا کربلا: عاشقانه هایی در حج و زیارت از ۵/۶ /۱۳۷۷ تا ...، ۲۴۴

از مشهدالرضا تا مدینه النبی و از خرابه های شام تا گودال قتلگاه، ۱۴۸

از میقات تا عرفات: سفرنامه حج، ۲۱۵

از میقات تا عرفات: سفرنامه ای عرفانی؛ سیری کوتاه در آداب معنوی حج، ۲۹۴، ۴۳۷

از میقات تا میعاد: دائره المعارف حج، ۸۵۳

از میقات تا میعاد: سفرنامه حج، ۲۳۳

از نجف اشرف تا سامرا: منتخب زیارات و اعمال عتبات مقدس عالیات با شرحی بر سرزمین عراق، ۶۷۴

استفتائات حج اوران کی جوابات، ۵۰۷

استفتائات حج و عمره به انضمام: رساله حج، سلوک خداجویان، ۵۴۸

استفتائات حج و عمره، ۵۲۵، ۵۳۲

استفتائات حج، ۴۹۷

استفتائات حج، هزار مسأله، ۵۲۴

استفتائات حول الحج، ۵۳۲

استفتائات ویژه حج، ۵۰۵

استفتائات ویژه حج، از محضر مراجع عظام تقلید: همراه با استفتاء، ۵۰۶

استفتائات ویژه حج از محضر مراجع عظام تقلید همراه با ۱۲۲ استفتاء از محضر مقام معظم رهبری، ۵۰۷

استوانه نور: نگاهی به مسجد قبا، نخستین بنیان تقوا، ۵۳

أسرار الحج فی حوار بین الإمام زین العابدین (ع) والشَّیلى، ۲۸۵، ۴۰۳

اسرار الحج فی کلمات العلماء، ۲۸۰

اسرار الحج، ۲۸۶

اسرار الحرمین راهنمای زائران مکه و مدینه همراه با ادعیه، زیارات و نقشه، ۳۷۷

اسرار الزیاره و برهان الانابه، ۷۸۸

اسرار العبادات: الطهاره- الزکاه- الحج- الصوم- الصلاه، ۳۱۵

اسرار حج از امام سجاد (ع)، ۲۷۶

اسرار حج به ضمیمه مناظرات، ۳۱۱

ص: ۹۰۰

اسرار حجّ عاشقان، ۲۷۷

اسرار حج، ۳۲۵

اسرار حج، آداب و مستحبات زیارت، مکه مکرمه و مدینه منوره، ۵۴۸

اسرار دلبران: تأملی در زیارت جامعه کبیره، ۷۹۵

اسرار عرفانی حج، ۳۱۴

اسرار عرفانی عمره، ۳۱۵

اسرار عمره مفرده، آداب و مستحبات زیارت مکه معظمه و مدینه منوره، ۵۴۷

اسرار مناسک حج، ۲۷۶

اسرار مناسک، ۲۹۷

اسرار نهفته در دیدار و زیارت خداوند و انبیا با اباعبدالله الحسین (ع)، ۶۲۵

اسرار و عرفان حج، ۳۱۳

اسرار و فلسفه حج، ۲۹۳

اسرار و معارف حج با الهام از درسهای حکیم متاله آیت الله سیدابوالحسن رفیعی قزوینی، ۲۸۴

اسرار و معارف حج، ۲۹۶

اسرار و معارف حج، مناسک و اعمال حج، معرفی آثار مکه و مدینه، ۴۷، ۲۷۵، ۴۸۷

اسرار، مناسک، ادله حج، ۳۰۴، ۵۲۲

اسفار اربعه: سفرنامه حج، چین، آلمان، و واتیکان، ۱۴۴

اسفار اربعه: گزارش سفر به چین، آلمان، واتیکان و حج، ۱۴۴

الاسفار عن آیات الحج والاسرار، ۲۸۰، ۳۹۳

الإسلام السعودی الممسوخ، ۷۰۶

اسمع يا اخي او في الطريق الى الميثاق، ١٩٨

اشعار اماكن متبركه و عتبات عاليات عراق، ٤٣٠

اشك حماسه: زيارت ناحيه مقدسه و زيارت عاشورا به همراه توضيح اعلام و معرفي اصحاب حسين (ع)، ٧٥٦

اضواء على زياره عاشوراء، ٧٨١

اضواء على طريق الوحده الاسلاميه، ٢٨٥، ٥٦٢

اطلس اماكن مکه مکرمه و مدينه منوره، ٦٠، ٨٥٢

اطلس مدينه منور، ٨٥٣

اظهار ادب به آستان مقدس ائمه ي معصومين عليهم السلام يا بيان فارسي ساده از زيارت جامعه ي کبيره، ٨١٤

اعتبار زيارت عاشورا و رفع برخی شبهات، ٨٨٥

اعمال حج عمره و تمتع، ٥٢٦

اعمال عمره مفرده، ٥١٧

اعمال عمره مفرده شامل: کليه مسائل واجب و مستحب و تمامی دعاها و زيارت مقامات متبرکه مکه معظمه و مدينه طيبه،

٣٧٢

ص: ٩٠١

اعمال و آداب مکه و المدینه بر عایه مکتب سماحی آیه الله العظمی المرجع الدینی الاعلی السیدعلی الحسینی السیستانی، ۳۴۵،
۵۰۲

اقتصاد حج، بهره وری در آموزشهای حج، ۵۸۶

اکثر من اربعین حدیثا حول زیاره الامام ابی عبدالله الحسین علیه السلام، ۶۴۱

اماکن زیارتی سوریه به روایت تصویر، ۱۳۴

اماکن زیارتی و سیاحتی عراق، ۱۲۴

اماکن سیاحتی و زیارتی دمشق، ۱۳۶

اماکن مقدس در سفرنامه ها، ۴۴، ۱۴۷

اماکن مقدس مکه و مدینه: معرفی اماکن مذهبی و زیارتی مکه و مدینه با تصویر، ۷۶

اماکن و تصاویر مقدس سوریه به انضمام توضیحات، ۱۳۸

الامام الحسین علیه السلام و الوهابیه، ۷۴۳

الامام الخمینی و مؤتمر الحج العالمی، ۵۷۷، ۸۷۵

امام خمینی و کنگره عظیم حج. انگلیسی، ۸۷۶

امام رضا (ع) به روایت اهل سنت: زندگی، شخصیت، روایت، امامت، ولایت عهدی، کرامت، زیارت، ۶۴۷

امام زمان (عج) روشنی بخش جهان، ۷۹۹

امام شناسی، راهنمای زائرین و نقشه های اماکن متبرکه، ۶۷۸

امام مبین، احیاگر دل و دین، ۸۰۰

امام مهدی (عج) در عزای امام حسین (ع) زیارت ناحیه مقدسه، ۸۲۱

امام مهدی (عج) در عزای امام حسین (ع)، ۸۲۰

امامان مبین، کامل و کمال آخرین، ۷۹۹

امامان معصوم (ع) ہم رہبر و ہم ہدایتگر، ۷۹۹

امامت شیعہ، افضل از نبوت انبیای سلف، ۷۹۹

انبیاء اور اولیائی الہی کی قبول کی تعمیر نو اور وہال عبادت خدا کا شرعی حکم، ۷۳۱

انبیاء اور صالحین کی یاد، ۳۱۰

الانفاس القدسیہ فی اسرار الزیارہ الرضویہ، ۶۲۹

الانوار الساطعہ فی شرح زیارہ الجامعہ، ۸۱۰

الأنوار اللامعہ فی شرح الجامعہ، ۷۹۶

الأنوار اللامعہ فی شرح زیارہ الجامعہ، ۷۹۷

أنوار الولاية الساطعة فی شرح زیارہ الجامعہ، ۸۱۵

انوارى از سعادت: خاطرات سفر پیاده از مشهد الرضا تا کربلاى معلی، ۲۵۰

ص: ۹۰۲

او و دیگر هیچ، ۲۰۷

اول معرفت بعد زیارت: نجف، کربلا- کاظمین - سامرا، ۶۸۳

اولین سفرنامه ی حج ویژه کودکان و نوجوانان، ۴۴۴

اولین کاروان عمره دانش آموزی استان کهگیلویه و بویراحمد، ۱۶۸

اهل بیت اطهار (ع) آینه ی صفات پروردگار، ۸۰۰

اهل بیت عصمت حجت در دنیا و آخرت، ۸۰۰

اهل بیت نبوت (ع) مظهر کامل امانت و امنیت، ۸۰۰

اهل بیت (ع) از نگاه زیارت جامعه کبیره، ۸۱۰

اهمیت حفظ وحدت در کنگره اسلامی حج، ۵۷۶

ای صاحب ولایت عنایت شفاعت، ۸۰۰

ای قوم به حج رفته ...؟، ۴۳۷

ای قوم به حج رفته، ۴۳۳

ای کاش با تو بودم ای برادر به همراه: ادعیه و معرفی اماکن متبرکه که مکه و مدینه، ۳۴۶

ایده ها، عقیده ها گفتگوهای پیرامون برخی آرا و عقائد اسلامی شامل یکصد و ده پرسش و پاسخ، ۷۲۳

ایضاح المسالک

ایمان به رجعت اهل بیت (ع)، ۸۰۱

این است آئین وهابیت، ۷۴۴

این است بهشت: سفرنامه کربلا، ۲۴۶

این جا مدینه است، ۱۶۷

این جا مشاعر است، ۱۶۷

این جا مکه است، ۱۶۷

این زوار الحسین علیه السلام؟ شامل چهل داستان در اهمیت زیارت امام حسین (ع) و عنایات ایشان ...، ۶۴۱

اینانند اولی الامر حقیقی، ۸۰۱

با اختران تابناک ولایت: شرح زیارت جامعه کبیره، ۷۹۶

با پیامبر صلی الله علیه واله وسلم در حج، ۴۰

با پیشوایان هدایت گر: نگرشی نو به شرح زیارت جامعه کبیره، ۷۹۲

با حسین (ع) تا عرش شرح رابطه سلوکی با اباعبدالله الحسین (ع) بیان ...، ۶۸۱

با دانشجویان در خانه دوست، ۱۹۸

با راهیان دیار عشق، ۲۵۹

با راهیان قبله: آشنایی با اماکن تاریخی، احکام، آداب حج، آداب سفر، ادعیه، زیارت نامه ها، ۳۶۸

با راهیان قبله، ۳۶۸

با راهیان نور: راهنمای زائرین سوریه، ۱۳۲

با زائر جوان، ۴۴۲

با سالکان وادی نور، ۴۳۴

با قرآن در مکه و مدینه، ۸۹۰

ص: ۹۰۳

با کاروان حج: تذکراتی لازم برای زائران و روحانیان حج، ۲۷۴، ۳۳۲

با کاروان صفا: گزارش حج سال، ۶۱۳

با کاروان عمره: سفرنامه حج، ۲۱۱

با کاروان ابراهیم در سال ۷۱، ۶۱۳

با کاروان ابراهیم (ع): گزارشی مکتوب از عملیات اجرایی حج تمتع یکهزار و سیصد و هشتاد و شش، ۶۱۵

با کاروان عشق، ۶۱۹

با ما به مکه بیایید، ۴۶۰

با ما به مکه مکرمه بیایید، ۳۳۸

با من به سوی شام: شرح مزارهای زیارتی سوریه، ۱۳۰

با من به عتبات عالیات بیایید: سفرنامه، ۲۵۹

با من به کربلا، ۶۷۳

با هاشمی رفسنجانی تا خانه خدا: به بهانه همراهی با آیت الله هاشمی ...، ۲۳۵

با هم به حج و عمره، ۲۷۹، ۳۳۷

باران عشق، ۴۱۹

بازتاب جمعه خونین مکه در نامه های شیفتگان انقلاب اسلامی، ۸۶۶

بازگشت: گناهی به مبحث رجعت: شرح زیارت وارث، مجموعه سخنرانی مجتبی حسینی، ۸۲۷

باغ سبز عشق: خاطره حج، ۱۹۶

بام پرواز: سفرنامه حج عمره، ۲۰۴

بایدها و نبایدها در سفر حج تمتع، ۳۷۶

بحث تازه ای درباره جمرات در گذشته و حال، ۴۷۸

بحث فی اختلافات الادعیه، ۷۵۱

بحث هایی از فقه تطبیقی، ۵۶۱

بحثی در فلسفه عبادی سیاسی حج به ضمیمه فرهنگ لغات حج، ۵۸۴

بحرانی، عبدالرضا عبدالعزیز، ۳۳۷

بحوث فی فقه الحج: تقریرا لبحث العلامه الحججه السید منیر الخباز، ۴۷۵

بخت خاک، ۱۴۷

بذل جان به پیشگاه جانان، ۸۰۱

بر آستان جانان: سیری در حکمت و مناسک حج، ۳۲۲

بر آستان جانان، شرح زیارت نامه آل یاسین و نیایش پس از آن، ۸۱۸

بر بال ملائک: زیارات و اعمال عتبات عالیات (نجف، کربلا، کاظمین ...، ۶۷۸

بر لب دریا: حسب حال حج، ۲۱۰

البراهین الجلیه فی رفع تشکیکات الوهاییه، ۷۳۹

براهین الحج للفقهاء و الحجج، ۴۷۶

برداشت هایی از مناسک حج ابراهیمی، ۴۳۱

برداشتی از زیارت عاشورا، ۷۵۷

بررسی کوتاهی پیرامون زیارت، ۶۲۶

ص: ۹۰۴

بررسی منابع و شرح فرازهای زیارت عاشورا، ۷۵۲

بررسی و تحقیق گونه ای درباره عقاید و تاریخ فرقه وهابی، ۷۳۶

بررسی و تحلیلی پیرامون زیارت عاشورا، ۷۵۳

برکات ارض الوحی، ۲۲۸

برکات سرزمین وحی. انگلیسی، ۲۲۸

برکات سرزمین وحی، ۲۲۸

برکات و آداب زیارت حضرت معصومین (ع) به همراه زیارت جامعه صغیره، ۶۶۱

برکات صلوات و مباحله، ۸۰۱

برگزیده احکام و اعمال حج و عمره، ۴۹۲

برگزیده ای از ویژگیهای حج، ۵۸۵

برگزیده هایی از سفر حج، ۱۷۲

بزرگداشت اولیای خدا، ۷۰۴

بسوی خانه خدا، ۳۶۱

بسوی عطش: برداشتی از کتاب دکتر علی شریعتی، ۳۰۵

بطواف کعبه رفتن، ۲۰۶

بقیع الغرقد فی دراسه شامله، ۵۴

بقیع قطعه ای از بهشت، ۷۵

بقیع: سرگذشت اسفبار ویرانی آثار اسلامی حجاز به دست آل سعود، ۹۳

بقیع، ۵۹، ۶۰

البقیع، ۶۱

البكاء على النبي و آله على ضوء السنه و السيره، ۷۲۸

البلد الحرام: فضائل و احكام، ۴۹۸

البناء على القبور شرع ام خرافه؟: بحث علمي يثبت جواز تشييد القباب ...، ۷۲۵

البناء على قبور الانبياء الاولياء و اتخاذها مساجد و اماكن للعباده، ۷۳۰

بنای بر قبور در مذاهب مختلف اسلامي به استناد قرآن و كتب معتبر اهل سنت: بحث اعتقادی ...، ۷۳۵

بنای بر قبور: در قرآن و كتب معتبره فقهي و حديثي اهل سنت: طرح مباني مذاهب مختلف اسلامي ...، ۷۳۵

بوی خوش کربلا: راهنمای سفر به عتبات عالیات، ۶۷۸

بوی سیب: برداشتی از زیارت عاشورا، ۷۵۷

به بهانه همراهی با آیت الله هاشمی رفسنجانی در سفر عمره شهریور- شعبان، ۲۳۵

به سوی ام القری: سفرنامه حج سال ۱۳۷۳ ش، ۱۷۸، ۸۵۸

به سوی بارگاه نور: همگام با زائران هشتمین امام، ۱۳۹

به سوی حق: مناسک عمره و حج شیعه دوازده امامی، ۵۲۱

به سوی خدا می رویم، ۱۴۸

ص: ۹۰۵

به سوی سرزمین نور: راهنمای زائرین عمره مفرده، ۳۵۳

به سوی سرزمین نور، ۳۵۴

به سوی قیامت صغری، یا، مقدمات حج ابراهیمی، ۳۳۶

به سوی کعبه، ۲۳۷

به سوی مدینه، ۴۳۵

به سوی نور با زائران، ۶۲۵

به سوی نور، ۲۹۳

به قصد زیارت، ۲۵۴

به مهمانی دوست، ۱۶۲

به یاد بازگشت کمال از سفر حج، ۴۲۵

بهترین یادگار عزت ماندگار، ۸۰۱

بهجه المؤمنین فی زیاره الطیبات و الطیین، ۶۸۸

بهجه المؤمنین فی زیاره الطیبات و الطیین، مجموعه زیارات الاماکن المقدسه فی دمشق، ۶۸۹

بهداشت حجاج و خلاصه مناسک حج، ۵۹۳

بهداشت در حج ویژه اینثارگران، ۵۹۱

بهداشت در حج، ۵۹۴

بهداشت سفر حج، ۵۹۲، ۵۹۳

بهداشت و ایمنی در حج، ۵۹۲

بهره وری در آموزش های حج، ۵۸۷

بهشت زائران: نگاهی روایی به فضایل زائران بارگاه ملکوتی امام حسین (ع)، ۶۴۹

بهشت منع، زمین تمتع: سفرنامه حج، ۲۳۲

بهشت های زمین، ۶۵۹

البيان التاريخ للامام الخميني الموجه الى حجاج بيت الله الحرام عام هجري، ۵۷۸، ۸۷۵

بيان القرآن و العتره في أسرار الحج و العمره، ۳۱۳، ۳۸۷

بيان تحرير الوسيله للامام الخميني: كتاب الحج، ۴۶۴

بيان توصيفي از زيارت ناحيه مقدسه، ۸۲۲

بيان چهل حديث از فضائل زيارت قبر امام حسين (ع)، ۶۴۵

بيان حقيقت در سه رساله وحدت و شفقت- توسل و معنای آن، زيارت قبر النبي (ص)، ۷۳۳

بيانات رهبر معظم انقلاب در دیدار مسئولان و کارگزاران حج، ۵۷۷، ۸۷۴

بيت الحرم عشق: نکات خواندنی برای زائران حج عمره، ۳۵۶

بیداری زائر، ۶۹۷

بیش از چهل حديث درباره زيارت امام ابی عبدالله الحسين عليه السلام، ۶۴۱

بیماریهای ناشی از گرما، در مراسم حج، ۵۹۲

بینایی و دیدار سرشار با زيارت عاشورا، ۷۵۲

پابه پای ابراهیم: یادداشت های سفر حج، ۱۷۵

ص: ۹۰۶

پابرهنه در بقیع: یادداشت های سفر حج، ۲۱۳

پاسخ به چند پرسش فقهی و اعتقادی، ۷۳۳

پاسخ به شبهات وهابیت، ۷۲۵

پاسخ به شبهاتی پیرامون زیارت پیامبر اسلام...، ۷۴۷

پاسخ های ما: پاسخ به چند پرسش فقهی و اعتقادی، ۷۳۳

پاسداری از مرقد پیامبران و امامان: نقدی بر کتاب زیارت از دیدگاه امامان، ۷۱۸

پاکی جان، شرط پیوند با اهل بیت (ع)، ۸۰۱

پرتوی ولایت در شرح زیارت جامعه کبیره، ۸۱۴

پرتوی از اسرار حج، ۲۹۷

پرتوی از جلوه های عرفانی حج، ۳۲۹

پرتوی از زیارت جامعه کبیره، ۸۱۳

پرتوی از عرفه، ۸۳۹

پرتویی از زیارت عاشور، ۷۶۶

پرچم پیروز حق، ۳۲۸، ۵۵۴

پرچمداران هدایت: تدبری بر زیارت جامعه کبیره، ۷۹۵

پرستو در قاف: سفرنامه حج، ۲۱۸

پرسش و پاسخ ویژه آزمون های حج، ۸۹۰

پرسمان قرآنی حج، ۳۲۱

پرسه: چهل یادداشت فرهنگی در مکه و مدینه، ۲۲۱

پرشکوه ترین مراسم عبادت و قربانی: مطابق با فتاوی فقیه اهل بیت آیت العظمی ناصر مکارم شیرازی، ۴۹۶

پرشکوه ترین مراسم عبادت و قربانی: مطابق با فتاویٰ فقیه اهل بیت (ع) آیت الله ناصر مکارم شیرازی، ۴۷۷

پرواز به خانه ی مردم، ۳۰، ۷۱

پرواز به سوی سرزمین نور: راهنمای زائرین خانه خدا (عمره ۸۶)، ۳۵۳

پرواز تا بی نهایت: تأملی نو در باطن حج، ۲۸۱

پرواز در بهشت: سفرنامه مدینه منوره و مکه مکرمه، ۲۱۳

پرواز ملائک بر فراز کربلا: مشتمل بر سفرنامه عتبات عالیات، ۲۵۶

پرواز گه جبرئیل، ۱۷۵

پروازی به دیار عشق، ۲۰۸

پژوهشی پیرامون آیات قرآن در زیارت غدیریه، ۸۳۰

پژوهشی پیرامون اسرار حج، ۲۸۶

پژوهشی پیرامون بارگاه حضرت زینب (س)، ۱۳۲

پژوهشی پیرامون حج و عمره بر اساس آیات و روایات، ۳۲۶، ۳۸۶، ۴۱۰

پژوهشی در سفرنامه ابن بطوطه (رجال، مزارات، مراکز علمی و مذهبی)، ۱۴۶

ص: ۹۰۷

پژوهشی در سند و محتوای زیارت عاشورا، ۷۸۷، ۸۸۷

پژوهشی درباره زیارت اهل بیت (ع)، ۶۳۷

پژوهشی فراگرد فرهنگ حج، ۸۵۵

پلی به سوی ملکوت: راهنمای معنوی زائران، ۳۶۵

پنج رساله درباره ی امام علی (ع): «انسان کامل قرون و اعصار»...، ۴۹۲

پنج رساله ی امام علی علیه السلام به ضمیمه رساله ی حج عمره ی مفرده، ۴۹۲

پیام آوران بهشت: راهنمای اماکن، ادعیه و زیارات، ۱۱۲

پیام امام خمینی خطاب به زائرین بیت الحرام، ۸۷۷

پیام امام سجاد (ع) به «شبلی» در باب فلسفه حج، ۳۲۶

پیام تاریخی حضرت امام خمینی به حجاج بیت الله الحرام در سال هجری، ۵۷۸، ۸۷۵

پیام حضرت امام خمینی به مناسبت سالگرد فاجعه خونین مکه و حجاج بیت الحرام، ۵۸۲

پیام رهبر انقلاب اسلامی حضرت آیه الله خامنه ای به مناسبت ایام حج ذیحجه ۱۴۰۹، ۵۷۷، ۸۷۵

پیام عاشورا: شرح زیارت عاشورا، ۷۶۸

پیام مقام معظم رهبری به حج در سال ۱۹۹۶ م، ۵۷۶، ۸۷۴

پیامبر اعظم صل الله علیه و آله و حج، ۳۵

پیام های ماندگار: بر اساس تجربه ها و توصیه های روحانیون و معین های حج در طرح ره آورد سفر حج- ۱۳۸۴، ۶۰۳

پیام های ماندگار: بر اساس تجربه ها و توصیه های روحانیون و معین های کاروان حج...، ۶۰۲

پیام های ماندگار: پیش درآمدی بر شرح وظایف و مأموریت معینه های کاروان حج، ۶۰۰

پیرامون اسرار حج و تجلی اعظم در مدینه منوره و مکه مکرمه، ۳۰۸

پیش درآمدی بر فرهنگ نامه اسرار و معارف حج، ۸۸۹

پیک روز شمار حج، ۳۶۶

پیمان پارسایی، ۳۹۳

تئوری تطبیق مواقف حیات حضرت ابراهیم علیه السلام با مناسک حج، ۲۹، ۵۲۱

تا صور اسرافیل، ۱۹۶

تا عشق با عشق: سفرنامه دمشق، کربلا، مکه، ۱۴۵

تا قاف با عشق، ۲۱۳

تا قاف عشق، ۲۶۲

تاریخ المدینه المنوره، ۴۶

ص: ۹۰۸

تاریخ المرقد الحیدری الشریف، ۱۱۲

التاریخ المفصل الکعبه المشرفه قبل الاسلام، ۲۶

تاریخ الوهابیین، ۷۲۳

تاریخ حرم ائمه البقیع و آثار اخری فی المدینه المنوره، ۹۰

تاریخ حرم ائمه بقیع علیهم السلام و آثار دیگر در مدینه منوره، ۹۰

تاریخ حرم کاظمین، ۱۰۶

تاریخ قربانی و حقیقت و اهمیت آن، ۳۰، ۳۵۷

تاریخ مدینه منوره، ۴۶

تاریخ مکه: از آغاز تا پایان دولت شرفای مکه (ق)، ۶۵

تاریخ مکه، ۵۰، ۹۶

تاریخ مکه معظمه و مدینه منوره، ۸۹

تاریخ مکه و مدینه، ۷۹، ۸۹

تاریخ مکه مکرمه در گذشته و حال حاضر، ۷۲

تاریخ و آثار اسلامی عتبات عالیات عراق همراه با فضایل ائمه (ع)، ۱۰۸

تاریخ و آثار اسلامی: مکه مکرمه و مدینه منوره با تجدید نظر و اضافات، ۷۸

تاریخ و اماکن زیارتی سوریه به ضمیمه ادعیه و زیارات، ۱۳۴

تاریخ و اماکن زیارتی و سیاحتی سوریه، ۱۳۶

تاریخ و اماکن سیاحتی و زیارتی سوریه، ۱۳۶

تاریخ و جغرافیای مختصر مکه معظمه و مناسک حج، ۲۹۸

تاریخ، احکام و ارزشهای معنوی حج: به زبان روسی، ۳۳، ۵۵۹

تاریخچه آثار اسلامی مکه و مدینه به همراه ادعیه و آداب حرمین و راهنمای حج، ۷۳، ۳۵۷

تاریخچه شام، یا، دیداری از سوریه، ۱۳۴

تاریخچه و آداب زیارت اماکن مقدسه عراق، ۶۸۲

تاریخچه، نقد و بررسی عقائد و اعمال وهابی ها، ۷۰۱

تأملات فی زیاره العباس بن امیرالمومنین (ع)، ۸۳۵

تأملات و ررؤی فی مناسک الحج و العمره، ۲۷۳

تأملی در معنای مناسک حج، ۳۲۹

تأملی فلسفی و زیباشناسانه در سیر و سلوک حج، ۳۲۰

تأملی نو در باطن حج، ۲۸۱

تاویل معماری مسجد با تأملی در مناسک حج، ۲۸۳

ص: ۹۰۹

التبرک: تبرک الصحابه و التابعین بآثار النبی ...، ۶۵۳

تبرک و توسل، ۷۰۲

تبرک و قبور، ۷۲۵، ۷۲۶

التبرک، ۶۹۹

تبیین حکم امام بر حضور شیعیان در نمازهای حرمین شریفین، ۴۸۰

تجارت معنوی: سیری در ارزش ها و پاداش های فراوان اعمال حج، ۲۹۵

تجاوز آل سعود به حرم امن الهی، ۹۸

تجلی حکمت نظری عاشورا در نیایش عرفه، ۸۳۷

تجلی سیر و سلوک عرفانی در حج، ۳۱۶

تجلی وحدت؛ تبیین حکم امام بر حضور شیعیان در نمازهای حرمین شریفین، ۴۸۰

تجلیات روحانیه: دعاء الامام الحسین علیه السلام فی صحراء عرفات تفسیر و معایشه، ۸۳۸

تحریر الوسيله اور مناسک حج سی متعلق بعض متفرقه مسائل کی ضمیمه کی ساته، ۵۱۳

تحریر شرح اللمعه: کتاب الحج و العمره، ۴۷۱

تحفه الحجاج آداب اعمال حج و دعا لاری عربی و ترکمنی دلنده، ۳۶۶

تحفه الزائر، ۶۵۰، ۶۶۲

تحفه الکرام فی تاریخ مکه و بیت الله الحرام، ۵۲

تحفه الحرمین: سفرنامه نایب الصدر شیرازی در زیارت مکه و سیاست ایران و هند، ۲۳۱

تحفه الحرمین و سعاده الدارین، ۲۳۱

تحفه زائرین اماکن متبرکه عراق و سوریه، ۱۲۲

تحفه ای به راهیان کربلا و عتبات، ۶۷۷

التحقيق العميق في الجمرات و الرمی اليها، ٤٧٣

تحقيق دقيق حول الجمرات، ٤٧٢

تحقيق دقيق درباره جمرات و رمی بر آنها، ٤٧٣

تحقيقی جديد درباره رمی جمرات، ٤٧٨

تحقيقی دقيق درباره جمرات و رمی بر آنها، ٤٧٣

تحليل زيارت عاشورا، ٧٨٤

تحليل لمفهوم الزياره و آثارها و احكامها، ٧١٦

تحليل مردم شناختی حج براساس مناسك گذر، ٥٧٤

تحليلی از حماسه سياسی - تاريخی زيارت عاشورا، ٧٦١

تحليلی از مناسك حج، ٣٠٠

تحليلی بر جنایت وهاييت در کشتار زائر بيگناه کويتی، ١٠٥

تحليلی بر مناسك حج، ٢٧٩، ٤٩٣

ص: ٩١٠

تحلیلی درباره زیارت عاشورا، ۷۷۸

تحلیلی نو بر عقاید وهابیان، ۶۹۸

تحیه الزائر و بلغه المجاور، ۶۶۷

تخریب و بازسازی بقیع به روایت اسناد، ۷۸، ۱۰۲

تدبری بر زیارت جامعه کبیره، ۷۹۵

تذکرات و توصیه های ضروری به زائران بیت الله الحرام، ۳۵۰، ۳۵۳

تذکراتی برای رهیافت به معرفت و معنای حج، ۲۹۴

تذکره الطریق فی مصائب حجاج بیت الله العتیق، ۲۲۲

تذکره کربلا، ۶۸۵

ترجمه کتاب اخبار مکه و ما جاء فیها من الآثار، ۴۸

ترجمه کامل الزیارات، ۶۳۴

ترجمه منتخب کامل الزیارات، ۶۳۴

ترجمه و تفسیر عرفانی زیارت جامعه کبیره، ۷۸۸

ترجمه و توضیح مختصری از زیارت جامعه کبیره، ۷۸۹

ترجمه و شرح رساله زیاره القبور فخر رازی، ۶۲۸

ترجمه و شرح زیارت عاشورا: تلخیص و نظری تازه بر کتاب شفاء...، ۷۵۶

ترجمه و شرح و تفسیر موضوعی دعای عرفه امام حسین و امام سجاد (ع)، ۸۴۲

ترجمه ی منهج الرشاد لمن اراد السداد پاسخ به شبهات وهابیان، ۷۳۹

تطبیق حالات مکه با احوال سیدالشهداء علیه السلام، ۳۰۳

تعالیق مبسوطه علی مناسک الحج، لسیدنا و استاذنا ... ابوالقاسم الخوئی، ۴۷۴

تعبیر یک خواب: زندگی و خاطرات شهیده فاطمه نیک، ۹۹، ۸۸۳

تعمیر و توسعه مسجد شریف نبوی در طول تاریخ، ۵۱

تعیین سمت قبله و تشخیص ظهر حقیقی مدینه منوره، ۵۶

تغذیه و بهداشت زائران در حج و عمره، ۵۹۱

تفسیر زیارت عاشورا، ۷۵۸

تفسیر زیارت وارث: فلسفه زیارت، ۸۲۷

تفسیر سلام، ۷۶۴

تفسیر عرفانی زیارت عاشورا، ۷۸۶

تفسیر قرآن ناطق یا شرح زیارت جامعه کبیره، ۸۱۲

تفسیر کامل زیارت عاشورا، ۷۵۲

تفسیر و شرح زیارت آل یاسین، ۸۱۷

تفسیر و شرح زیارت استغاثه به امام زمان (عج)، ۸۳۳

تفصیح اعلام آل سعود، ۱۰۴، ۴۵۵

تقدیس الحرمین، ۳۶۹

تقوا صفا بخش دنیا و عقبا، ۸۰۲

ص: ۹۱۱

تلخیص و نظری تازه بر کتاب شفاء الصدور فی شرح زیارت العاشور، ۷۵۶

تماشاگه آفاق، ۴۲۶

التنافس السلجوقی - الفاطمی علی بلاد الحجاز و امره الحج، ۲۸، ۶۲

تنقیح مبانی العروه: کتاب الحج، ۴۶۷

تنها راه: شرح زیارت امام زمان (عج)، ۷۹۶

تو را گواه می گیرم: شرح یک دوره اعتقادات در زیارت آل یاسین، ۸۱۶

توحید در مکتب امام حسین (ع)، ۸۳۷

التوحید و الشرك فی القرآن الکریم، ۷۱۶، ۷۲۱

توحید و زیارت، ۷۲۶، ۷۲۷

توسل، ۷۰۹

التوسل بالنبی (ص) و التبرک بآثاره، ۷۳۱

توسل به پیامبر خدا (ص) و تبرک به آثار ایشان، ۷۳۱

توسل در پرتو قرآن و حدیث و نقدی بر کتاب باور راستین، ۷۰۷

التوسل عباده توحیدیه مع محاضرات الاستاذ الشیخ محمد سند، ۶۹۸

توسل و تبرک بر گرفته از آثار آیت الله جعفر سبحانی، ۷۱۸

توسل و شفاعت از دیدگاه قرآن و روایات، ۷۰۴

توسل، وسیله جویی برای کسب فیض از مبدأ هستی از دیدگاه عقل ...، ۷۲۴

توشه حج: رهنمودهای امام خمینی به روحانیون کاروانهای حج و عمره، ۵۷۸، ۸۷۵

توشه زائرین عتبات عالیات، ۱۲۵

توصیف آثار تاریخی مکه و مدینه و فلسفه مناسک حج در فتوح الحرمین، ۸۴، ۳۲۱، ۴۳۳

توصیه ها- تذکرات، ۳۷۰

توصیه های بهداشتی برای زائرین حج تمتع، ۵۹۵

توصیه های بهداشتی سفر حج: توصیه های بهداشتی و نکات ضروری در سفر ...، ۵۹۴

توصیه هایی در رابطه با سفر حج، ۳۶۶

توضیح المناسک و هدایه المناسک شریفی، ۵۱۹

توضیح مناسک الحج و يلحقه اعمال المدینه المنوره، مطابقه لفتاوی محمد الحسینی الشاهرودی، ۵۰۳

تولد دوباره: سفرنامه حج، ۲۴۴

تولد سوی: سفرنامه حج، ۱۷۴

تولی و تبری در زیارت عاشورا، ۷۵۴

التهدیب فی مناسک العمره و الحج، ۴۶۶

ثقافه اسلامیه، ۲۶۶

ثقافه الزیاره عند اتباع اهل البیت (ع)، ۶۲۷

ثلاث رسائل فی الحج و العمره، ۵۲۰

جامع الفتاوی عمره مفرده مطابق با فتاوی ده تن از مراجع عظام تقلید، ۵۵۳

ص: ۹۱۲

جامع الفتاوی: طرحی نو در زمینه مناسک حج مطابق با فتاوی ده تن از مراجع، ۵۵۲

جامعه در حرم اهل بیت علیهم السلام: گذری بر زیارت جامعه کبیره ...، ۷۹۷

جامعه در حرم: نگرش به زیارت جامعه کبیره، ۷۸۹

جای پای ابراهیم: سفرنامه حج، ۲۳۷

جای همه شما خالی: سفرنامه اساتید و طلاب مدرسه علمیه سلیمانیه، ۲۶۴

جبل الرحمه و مسجدالمنوره، ۷۳

جرعه ای از بی کرانه های حج: مجموعه سخنرانی های استاد ارجمند سرکار خانم بروجردی، ۲۸۲

جرعه ای از بیکران زمزم: پژوهشی پیرامون اسرار حج، ۲۸۶

جرعه ای از زلال سرداب مقدس: شرح زیارت آل یاسین، ۸۱۹

جرعه ای از صهبای حج، ۲۸۷

جزم اندیشی و خشونت مذهبی: ترجمه کتاب البراهین الجلیله فی رفع تشکیکات الوهابیه، ۷۳۹

جستاری بر تاریخ مکه، ۷۷

جغرافیای تاریخی اماکن مقدسه، ۴۳

جغرافیای عربستان سعودی و اماکن حرمین شریفین، ۴۸

جلوه ذات، ۳۳۸

جلوه های حج در قرآن، تفسیر و پیام آیات حج، ۳۹۵

جلوه های حج عرفانی، ۳۵۹

جلوه هایی از زیبایی و هنر در سرزمین وحی، ۹۲

جمرات بین الماضي والحاضر، ۴۷۹

الجمرات فی الماضي والحاضر، ۴۷۹

جمعه خونین مکه به روایت شاعران امروز، ۱۰۱، ۴۲۵، ۸۶۴

جمعه خونین مکه، ۱۰۰

جمکران، آستان وصال حضرت دوست، ۶۵۹

جنات الثمانیه: سیری در تاریخ و جغرافیای هشت زیارتگاه مقدس جهان اسلام، ۴۲

جنایت و هابیت، ۱۰۴، ۲۳۶، ۸۷۰

جنه البقیع، ۷۴

جنه الحوادث فی شرح زیاره وارث، ۸۲۸

الجواهر الفخریه فی شرح الروضه البهیة: الحج، ۴۸۱

چاووشی خوانی: اشعار زائرین عتبات عالیات، ۴۱۸

چاووشی خوانی: اشعار حج، مشاهد مشرفه (مدینه، نجف، کربلا...)، ۴۱۸

چرا؟ چرا؟: بیان حقیقت در سه رساله وحدت و شفقت - توسل و معنای آن، زیارت قبر النبی (ص)، ۷۳۳

ص: ۹۱۳

چراغ صاعقه: مرثیه از مدینه تا مدینه، ۴۲۰

چراغ کربلا: راهنمای عتبات عالیات عراق و دعاها و ذکرهای مجرب، ۶۷۹

چراغ هدایت، ۶۸۵

چراغستان خاموش و مسجد بی محراب: خاطره ها و برداشت هایی از سفر حجاز، ۱۹۴

چگونه به حج برویم؟ راهنمای حج ایرانیان، ۵۷۲

چگونه نعمت ها نعمت می شوند؟، ۸۰۲

چندین بار قبل از حج بخوانید، ۳۷۵

چهار رساله راهنمای زائرین مدینه منوره به انضمام رساله راهنمای مناسک، ۴۹۵

چهره حقیقی ابن تیمیه: پایه گذار افکار وهابیت، ۷۰۰

چهره واقعی وهابیت، ۷۴۳

چهل پیام از تفسیر زیارت آسمانی عاشورا، ۷۷۳

چهل حدیث پیرامون زیارت، ۶۳۵

چهل حدیث حج، ۴۰۹، ۴۱۰

چهل حدیث در فضیلت زیارت سیدالشهدا به انضمام آداب زیارت مشاهد متبرکه بر گرفته از کتاب کامل الزیارات، ۶۵۲

چهل حدیث در فضیلت زیارت امام رضا علیه السلام، ۶۵۲

چهل حدیث زیارت، ۶۵۰

چهل گام تا عتبات: احادیث و نکاتی چند ویژه عتبات، ۶۳۵، ۶۷۱

چهل و سه نکته در آداب زیارت مشاهد مشرفه معصومان (ع)، ۶۶۷

چهل یادداشت فرهنگی در مکه و مدینه، ۲۲۱

الحاج فی مکه و المدینه، مطابقه لفتاوی محمد الحسینی الشیرازی، ۵۰۴

حاجی بعد از این، ۱۸۵

حاجی کوچولو: احکام حج برای کودکان، ۴۴۹

حاجیون کی لی مصور رهنما، ۵۳۵

حاشیه حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی بر مناسک حج ...، ۵۱۰

حاملان قرآن، حافظان اسرار، ۸۰۲

حبل متین، شناخت ارکان دین: شرح زیارت جامعه کبیره، ۸۰۲

حج، ۱۹۳، ۲۹۶، ۲۹۹، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۳۹، ۳۴۱، ۳۶۳، ۴۰۹، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۵۱، ۵۳۸، ۵۷۴

الحج، ۴۷۶

حج: آئینه ای از رستاخیز: شامل مجموعه مقالات و اشعاری درباره حج و ...، ۴۲۳، ۸۶۳

الحج: عبادت و تربیه، ۳۲۶

الحج: فضائله، آداب، احکامه، ۳۲۷، ۳۷۴، ۳۸۸

ص: ۹۱۴

- الحج: مؤتمر عبادی- سیاسی: مجموعه خطابات و نداآت الامام الخمينی، ۸۷۶
- الحج: مناسک و واجباته و فقلا لاراء الامام روح الله الموسوی الخمينی، ۴۸۶
- الحج: مؤتمر عبادی- سیاسی: مجموعه خطابات و نداآت الامام الخمينی، ۵۷۸
- حج: وظایف اخلاقی عبادی و سیاسی زائر بیت الله الحرام، ۳۵۳
- حج، یا، کنگره جهانی مسلمین: برگزیده ای از ویژگیهای حج، ۵۸۵
- حج ۲۵: گزارشی از حج گزارى سال ۱۴۲۵ قمری برابر با سال ۱۳۸۳ شمسی، ۶۱۷
- حج ۲۹: گزارش حج سال ه. ق، ۶۱۲
- حج: گزارش حج سال ه. ق برابر سال ه. ش، ۶۱۴
- حج: گزارش حج گزارى ایرانیان در موسم حج سال هجری قمری آذر و دی، ۶۱۸
- حج آئین حیات بخش اسلام و کعبه مدار توحید و عبادت، ۴۰۵
- حج آگاهان: چرایی ها و چگونگی ها، ۳۱۹
- حج ابراهیمی در پیام های امام خمینی (ره)، ۵۷۹، ۸۷۷
- حج ابراهیمی، الحج الابراهیمی، ۴۱۸
- حج ابراهیمی، حج مهدوی، ۲۸۴
- حج اجتماعی اور سیاسی عبادت، ۵۷۹، ۸۷۷
- حج از دیدگان قرآن و حدیث، ۳۸۵
- حج از دیدگاه امام خمینی، ۵۷۹، ۸۷۸
- حج از دیدگاه روایات در قالب چهل حدیث، ۴۰۶
- حج از دیدگاه مذاهب اسلامی، ۵۶۳
- حج از میقات تا میعاد، ۳۰۴

حج از نگاه حقوق بین الملل، ۵۶۴، ۵۸۲

حج اسلامی: یا، سیر و سلوک انسانی، ۲۹۳

حج اکبر براءت از مشرکین، ۵۸۴

حج الأنبياء و الأئمة (ع)، ۴۰۵

حج الانبياء و الائمه عليهم السلام، ۳۶

حج البيت در مکتب اهل البيت (عليهم السلام): شامل داستانهايی از حج معصومين (عليهم السلام)، ۳۷، ۴۳۹

الحج المبرور شروطه و آدابه، ۳۰۲

الحج المبرور، ۳۴۷

حج الملائكة والانبیاء والائمه عليهم السلام، ۳۵

حج با امير الحاج، ۳۳۵

حج باشکوهترین تجلی وحدت، ۵۸۴

حج بانوان مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی همراه با دویست سؤال اختصاصی بانوان، ۵۵۰

حج بانوان، مطابق با فتاوی امام خمینی با حواشی مراجع عظام تقلید، ۵۱۰

حج برای همه، ۳۳۹

ص: ۹۱۵

حج برنامه تکامل. انگلیسی، ۳۰۹

حج برنامه تکامل، ۳۰۸

حج برنامه و روشی موثر در هدایت، تربیت، مدیریت و نیایش با خداوند، ۲۰۳، ۳۰۶

حج بزرگ ابراهیمی و محمدی راهکار دستیابی به ...، ۵۷۳

حج به نیابت، ۱۶۹

الحج بین السائل و المجیب، ۳۰۶

الحج تاریخاً و آداباً و فریضه، ۲۹، ۳۵۴

حج تجلی گاه توحید: بحثی در فلسفه عبادی سیاسی حج به ضمیمه فرهنگ لغات حج، ۵۸۴

حج تجلی گاه عشق و ایثار، ۲۳۹

حج تمتع: گزیده مناسک، راهنمای اماکن. ادعیه و زیارت: مناسک حج، ۴۸۹

حج چیست؟ حاجی کیست؟: مبانی روان شناختی و تربیتی، ۵۸۷

حج چیست؟، ۳۰۹

حج حجتی، ۳۴۳

حج خانه خدا و مسأله وهابیت، ۲۹۵، ۷۰۸

حج خوبان حکایت آنان که به دیدار دوست بار یافتند، ۳۸

حج خونین: عروج ملکوتی، ۱۰۲، ۴۳۹، ۸۶۸

حج خونین: گزیده اشعار سروده شده به مناسبت فاجعه خونین مکه مکرمه و در رثای شهدای گرانقدر حج ۱۳۶۶، ۹۷، ۴۲۰

حج خونین، فاجعه قرن: شهدای ۱۳۶۶ هجری شمسی در مکه مکرمه، ۱۰۳، ۴۳۱

حج در آینه تصویر، ۴۵۵

حج در آینه ی تاریخ، ۳۱، ۳۲۱

حج در آینه شعر فارسی، ۴۲۶، ۸۶۴

حج در آینه عرفان، ۲۷۸

حج در آینه ولایت، ۲۷۳

حج در ادب فارسی، ۴۳۵

حج در اندیشه اسلامی، ۳۱۶

حج در قرآن: تفسیر آیات ۱۹۶-۲۰۳ سوره بقره، ۳۹۴

حج در قرآن، ۳۹۹

حج در کلام قرآن و عترت، ۳۱۴، ۳۸۷

حج در کلام و پیام امام خمینی. انگلیسی، ۸۷۸

حج در کلام و پیام امام خمینی، ۵۷۸، ۵۸۰، ۸۷۶، ۸۷۸

حج در کلام و پیام امام. فرانسه، ۸۷۸

حج در مذاهب اسلامی، ۵۶۵

حج در منظر شهادت، ۴۲۱

حج دیداری با حبیب، ۲۹۸

حج را چگونه انجام داده ای، از امام زین العابدین علیه السلام، ۲۹۰، ۴۰۴

حج رساله سی یازانی، ۵۴۰

حج رساله سی، ۴۸۹

ص: ۹۱۶

حج زیباترین روح همبستگی، ۵۷۴

حج صالحان، ۳۲۱، ۵۴۳

الحج ضیافه الله، ۳۲۳

حج عارفان، ۳۶۵

الحج عبر الحضارات والأمم: دراسه مقارنه بين الحج في الإسلام وطقوس الديانات الأخرى، ۲۵

الحج على مختلف المذاهب، ۵۶۶

الحج على مختلف المذهب: منتخب منقح من كتاب الفقه على المذاهب الخمسه، ۵۶۳

حج عمره: راز و نیاز در خانه خدا، ۳۷۸

حج فرزندگان، تعبد آگاهانه، ۳۱۹

الحج في احاديث و بيانات الامام الخميني، ۵۷۸، ۸۷۶

الحج في الأحاديث المشتركة بين السنه و الشيعة، ۵۶۵

الحج في السنه، ۴۰۴، ۵۶۷

الحج في الشريعة الإسلاميه الغراء، ۴۶۹

الحج في الكتاب والسنه، ۳۲۴، ۳۹۱

الحج في مدرسه اهل البيت عليهم السلام: معالمه آفاقه، ۳۶

حج كنگره عظيم اسلامي، ۵۷۱

حج گزاري ايرانيان در دوره قاجار (۱۲۱۰-۱۳۴۴)، ۱۷۸

حج مقبول، ۳۴۳

حج مقبول در آيينه اسلام، ۳۴۱

حج ميعاد گاه عاشقان، ۳۵۶

حج نامہ: سفرنامہ حج از سال - ہجری قمری، ۱۹۸

حج نامہ ہا: مجموعہ زبان مادری، ۴۳۰، ۸۶۹

حج نماز بزرگ، ۲۹۰

الحج و آثاره علی الحیاء الاجتماعیہ، ۲۸۵

الحج و زیارہ و آداب الحرمین الشریفین، ۳۴۴

الحج والعمرہ فی الکتاب والسنہ، ۳۸۸، ۳۸۹

الحج و العمرہ و زیارہ، ۳۴۹

الحج و العمرہ و معرفہ الحرمین الشریفین، ۲۷۶

حج و انقلاب اسلامی، ۵۸۶

حج و انقلاب، ۵۷۵

حج و حرمین شریفین در تفسیر نمونہ، ۳۹۹

الحج و دورہ الہام فی حیاہ الانسان، ۲۹۷

حج و رویدادہای تاریخی حرمین، ۳۲، ۹۳

حج و عروج: سیری در آداب و مناسک حج، ۵۲۶

حج و عمرہ از منظر قرآن و روایات، ۳۸۵

حج و عمرہ در آئینہ فقہ مقارن، ۵۶۷

حج و عمرہ در قرآن و حدیث، ۳۸۹

حج و عمرہ: قرآن اور حدیث کی روشنی میں، ۳۸۹

ص: ۹۱۷

حج و فلسفه آن، ۳۱۴

حج و کعبه در ادب فارسی، ۴۲۷

الحج و مایدرو فی فلکه، ۲۹۹

حج و نماز از دیدگاه فقه: ویژه حجاج، ۴۹۴

حج و نماز از دیدگاه فقه، ۴۹۴

حج و نیایش الهی: حج برنامه و روشی موثر در هدایت، تربیت، مدیریت و نیایش ...، ۲۰۳، ۳۰۵

الحج وحده ... و انتضار، ۵۸۴

حج وداع: رفت و آمد مهمانان خارجی و هیئتهای اعزامی تکمیل دین و انتقال عهد و ولایت، ۱۷۱

حج یا پرچم پیروز حق، ۳۲۸، ۵۵۴

حج یوسف، ۱۹۳، ۲۹۶

حج. آلمانی، ۳۶۳، ۵۳۹

حج. انگلیسی، ۳۰۰

حج: آنچه باید بدانیم، ۳۷۲

حج: اجتماعی، سیاسی و عبادی امام خمینی، ۵۷۹، ۸۷۷

حج: امت وسط: مروری بر فلسفه حج در قرآن، ۲۹۹، ۳۹۷

حج: حج چیست؟ چرا تا این اندازه اهمیت دارد؟، و چه چیزهایی به ما می آموزد؟، ۴۴۴

حج: دیدار با خدا، همگام با مردم، ۳۴۶

حج: عکس های جمشید بایرامی، ۴۵۳

الحج: فلسفته و فراغ محتواه، ۳۱۲

حج: کنگره عظیم عبادی، سیاسی، اجتماعی. انگلیسی، ۵۷۲

حج: مدیریت در بحران، ۶۰۶

حج: مظهر وحدت، ۳۱۳، ۵۸۵

الحج: معطياته، احكامه، والروایات المشتركة فيه، ۵۶۲

الحج: موسم عبادى و ملتقى سياسى، ۵۷۲

حج: میثاق بندگی، ۳۰۹

حج، سفر الى الله، ۳۵۳، ۵۹۳

الحج، ضیافه الله، ۳۹۱

حج، نمایش ناب الهی، ۴۴۰

حج؛ راهنمای راهیان خانه خدا، ۳۰۲

حجاج در حرمین، ۳۷۴

حجاج کرام اور دیگر وفودسی اهم پیغامات و خطابات، ۸۷۸

حجاج کرام کیلئی امام خمینی کا پیغام، ۸۷۸

حججہ الوداع کما رواها اهل البيت عليهم السلام ...، ۳۸، ۵۵۷

حججت های خدا بر بندگان، ۸۰۲

حجر اسماعیل در نگاه قرآن، روایات، فقه و تاریخ، ۳۸۷

حجر الأسود، ۸۰

حدیث آرزومندی، ۷۸۴

ص: ۹۱۸

حدیث العزه: نداءات الامام السيد على الحسيني الخامنئي ...، ۵۷۶، ۸۷۴

حدیث جلوه حضور: سفر به قبله، ۲۲۴

حدیث دیدارها: دیدار در مکه، ۱۶۸

حدیث راه عشق: آداب زیارت عتبات عالیات، ۶۸۶

حدیث عشق: مجموعه عکس، ۴۵۴

حدیث قافله ها، ۲۱۶

حدیث کعبه و کربلا: تطبیق حالات مکه با احوال سیدالشهداء علیه السلام، ۳۰۳

حدیث میقات عشق، ۲۲۴

حدیث نامکرر عشق: سفرنامه تازه مسلمانی اروپایی به مکه، ۱۶۰

حدیث واقعه، ۲۵۱

حدیث یکتایی و یکرنگی: نگاهی قرآنی به حج، ۳۹۸

الحرم المکی الشریف، ۷۳

حرمین شریفین: تاریخ مکه و مدینه، ۷۹

حرم حریت، ۱۱۹

حرم عشق: روایتی از سفر حج ۱۳۸۴، ۱۷۶

حرم عشق: سفرنامه مکه و مدینه، ۱۵۷

حرم عشق، ۳۳۲

حرم یار، ۱۷۵

حسب حال حج، ۲۱۰

حسن بصری نماد نفاق در هر عصری، ۸۰۳

حسن خاتمه با توسل به حضرت فاطمه علیها السلام، ۸۰۳

حسین (ع) خون خدا: شرح زیارت عاشورا، به همراه سوگنامه کربلا، ۷۸۶

حضرت زهرا (ع) و خطبه ای غر، ۸۰۳

حفظ ارادت بر خوردار از شفاعت، ۸۰۳

حفظ وحدت قبولی طاعت با اعتصام به جبل ولایت، ۸۰۳

حقیقه الحج: حدیث الامام زین العابدین (ع) للشبلی، ۳۱۲، ۴۰۶

حقیقت حج، به ضمیمه ذبح، عامل حیات برتر، ۳۰۷

حکایات قبرستان بقیع: کرامات ولی خدا، خاطراتی از فاضلی گرانمایه و عارفی بلندپایه، ۲۲۶

حکایت آنان که به دیدار دوست بار یافتند، ۴۳۹

حکم بازسازی قبور انبیاء و اولیاء علیهم السلام و عبادت در آنها، ۷۳۰

حکمت مناسک عمره مفرده، ۲۷۸

حکمت مناسک عمره مفرده ویژه دانشجویان، ۲۷۸

حکم الاضحیه فی عصرنا، ۴۷۸

حکم البناء علی القبور فی الشریعه الاسلامیه، ۷۰۳

حوارات حول شؤون الحج خاصّ لمسؤولی قوافل الحج والعمره ومساعدیهم، ۴۵۸

ص: ۹۱۹

الحوارات (۲): ویژه کارگزاران حج و زیارت، ۴۵۷

حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، ۲۸۹، ۳۶۵، ۴۴۰، ۵۷۶

حول فاجعه مکه، ۴۲۳

حول فاجعه مکه، ۱۰۱

حول مسائل الحج، مطابق لفتاوی محمد رضا الگلپایگانی، ۵۴۰

خاطرات حج از زبان پابرهنگان میقات، ۱۵۵، ۸۵۷

خاطرات حج عمره، ۱۹۱

خاطرات حج یک زن، سراینده یک بانوی اصفهانی، ۲۰۱، ۴۲۱

خاطرات حج، ۲۱۲

خاطرات خانه خدا و عتبات عالیات در خدمت راهنما، ۱۴۶

خاطرات دانشجویان از سفر حج، ۱۸۰، ۸۵۹

خاطرات دانشجویان از عمره مفرده، ۲۳۹، ۸۷۱

خاطرات دانشجویی از سفر عمره، ۱۸۱، ۸۶۰

خاطرات زیارت: مجموعه آثار کودکان و نوجوانان، ۴۴۷

خاطرات زیارت خانه خدا و عتبات عالیات در خدمت راهنما، ۱۹۱

خاطرات سفر آیت الله ری شهری به کشورهای عربستان، کنیا، سودان، ۱۴۹

خاطرات سفر به حج، ۲۰۹

خاطرات سفر به خانه دوست: یادداشت های سفر حج عمره، ۱۶۳

خاطرات سفر پیاده از مشهد الرضا تا کربلای معلی، ۲۵۰

خاطرات سفر حج حسین مظفری مجد، ۲۳۱

خاطرات سفر حج، ۱۷۳

خاطرات سفرهای نورانی همراه با راهیان نور: خاطرات سفر به سرزمین وحی مکه مکرمه و ...، ۱۴۵

خاطرات سفری ناشناخته، ۲۲۴

خاطرات عمره مفرده از دو نگاه، ۲۲۵

خاطرات و نکته هایی از عمره ی دانشجویی، ۲۲۳

خاطراتی از دوران جوانی، سفر حج، دادگاهها و زندان سیاسی، ۱۶۵

خاطراتی از مدینه منوره و مکه مکرمه، ۲۲۸

خاطره ها و برداشت هایی از سفر حجاز، ۱۹۴

خاطره ها و نکته ها از سفر سوم عتبات مقدسه، ۲۴۸

خاک آسمانی (تحفه الطالبین): پژوهشی درباره تبرک و شفابخشی تربت امام حسین (ع)، ۶۳۵

خاک آسمانی: در فضیلت و چگونگی استشفاء به ترتیب عبیر آسای حسینی علیه السلام: تحفه الطالبین، ۶۳۵

ص: ۹۲۰

خاک پاکان: تاریخ آرامگاههای خاندان پیامبر (ع) و صحابه خاص آنان، ۴۱

خاک سپاسگزار، ۶۸

خانه: در توصیف کعبه و شرح مناسک حج مرکب از غزل مرتبط با حواشی و توضیحات، ۴۲۲، ۵۰۵

خانه پاک برای پاکان، ۵۸، ۳۴۴

خانه دوست اینجاست، ۱۸۹

خانه دوست: ویژه ی عمره ی مفرده، ۴۴۳

خانه دوست، ۲۰۰، ۴۱۷، ۸۵۷

خانه عشق، ۲۴۵

خانه های ربانی، ۸۰۴

خانه های نور: بارگاه چهارده معصوم، ۴۵۵

خانه ی دوست به روایت حج گزاران، ۱۸۵، ۲۹۱، ۸۶۱

خس چل ساله: سفرنامه حج، ۱۷۱

خسی در کربلا، ۲۵۸

خسی در میقات، ۱۵۶، ۲۰۷

خط سیر ما یا صراط مستقیم، ۲۷۷، ۳۳۶

خلاصه خاطرات دانش آموزی سفر عمره، ۱۷۴

خلاصه خوبی ها: نگاهی به زیارت وارث، ۸۲۷

خلاصه فرهنگ اعتقادی حج، ۳۲۶

خلاصه کتاب در ضیافت ضریح، ۶۵۵

خلاصه مناسک حج مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، ۵۱۰

خلاصه مناسک حج و عمره مفرده و مناجات های مناسب طواف و سعی، ۴۸۵

خلوتسرای جانان: برداشت هایی از مناسک حج ابراهیمی، ۴۳۱

خورشید ایران: آثار تاریخی، آرامگاهها و زیارتگاههای اسلامی (مشهد مقدس)، ۱۴۰

خورشید ایران، ۱۴۰

خورشید شب پوش: مکه مکرمه و مدینه منوره، ۹۴، ۳۷۹

خون گریه زیارت ناحیه مقدسه، ۴۲۳، ۸۲۱

دائرة المعارف حج، ۸۵۳

داستان باریافتگان: سفرنامه حج، ۱۵۴

داستان ها و حکایت های حج، ۲۲۰، ۴۴۰

داستانهای حج، ۲۱۱، ۴۳۸

داستان های شگفت انگیز از زیارت عاشورا و تربت سیدالشهداء (ع)، ۷۷۶

داستان هایی از زیارت عاشورا و تربت سیدالشهداء، ۷۷۴

داستانهایی از فضیلت زیارت امام حسین علیه السلام، ۶۵۱

دانستیهای بهداشتی حج، ۵۹۴

دانستیهای حج، ۳۵۷، ۴۴۴

دانسته ها و بایسته ها درسرزمین وحی، ۳۶۱

ص: ۹۲۱

دانشگاه حسینی: شرح زیارت عاشورا، ۷۸۵

دانشگاه کربلا دانشجو می پذیرد، ۷۷۴

در آستان جانان: راهنمای عتبات عالیات نجف، کربلا، کاظمین، سامراء، کوفه همراه با زیارات، ۱۱۲

در آستان جانان، آداب زیارت و خدمت، ۶۹۱

در آن سوی آسمان، ۴۲۱

در بارگاه نور: در فضیلت زیارت امام حسین (ع)، ۶۵۰

در بارگاه نور، ۲۷۹

در بزم وصال، ۱۸۷

در پرتو شریعت- پاسخ به شبهات وهابیت، ۷۱۴

در پرتو شریعت: زیارت در نگاه شریعت، ۷۱۴

در پیشگاه امام پارسایان: شرح گونه ای بر زیارت غدیریه ...، ۸۲۹

در تاریخ عتبات عالیات عراق، ۱۲۰

در توصیف کعبه و شرح مناسک حج مرکب از غزل مرتبط با حواشی و توضیحات، ۴۲۲، ۵۰۵

در حریم آفتاب: چهل حدیث در فضیلت زیارت امام رضا علیه السلام، ۶۵۲

در حریم حرم دوست، ۱۹۶

در حریم حرم: ویژه نامه دانشجویی عمره مفرده، ۳۷۷

در حریم حرم، سفرنامه حج سال ۱۳۷۴ شمسی، ۲۲۶

در حریم دل: الهی نامه، مصیب نامه، انشاء حدیث شوق به عتبات عالیات، ۴۳۲

در حریم دوست، ۱۹۲

در حریم رضوی، ۶۹۴

در حریم سالار عشق: عتبات عالیات عراق در یک نگاه، ۶۷۱

در حریم عشق: آداب، اسرار، پاداش ها، شبهات و داستان های زیارت، ۶۶۲

در حریم کعبه، ۱۸۲، ۲۸۹

در حریم ولایت: ترجمه و تفسیر عرفانی زیارت جامعه کبیره، ۷۸۸

در حریم یار: ره توشه زائر مشهد مقدس، ۶۹۴

در حریم یار: یادنامه سفر به عتبات عالیات، ۱۲۲

در حریم یار، ۱۸۴، ۲۳۵

در دیار دوست: سفرنامه ی حج، ۲۰۶

در راه برپائی حج ابراهیمی، ۵۸۴

در راه خانه خدا، ۲۱۹

در رواق نور: آشنایی با زندگی امام رضا (ع) و آداب زیارت، ۶۹۵

در ساحل تقرب، ۷۱۹

در شرح زیارت جامعه کبیره، ۷۹۴

در شعاع انس: سفرنامه حج، ۱۹۰

ص: ۹۲۲

در ضیافت ضریح: پژوهشی درباره زیارت اهل بیت (ع)، ۶۳۷

در ضیافت ضریح: پژوهشی درباره ی زیارت اهل بیت علیهم السلام، ۶۶۴

در طواف بیت العتیق، ۴۳۲

در طواف دل، ۳۴۶

در عظمت زیارت عاشورا، ۷۶۵

در فضیلت زیارت رجیبه حضرت رضا علیه السلام در ماه رجب و ...، ۸۳۲

در فضیلت و چگونگی استشفاء به ترتیب عبیر آسای حسینی علیه السلام: تحفه الطالبین، ۶۳۶

در کوچه های مکه و مدینه: سفرنامه حج، ۲۲۱

در محضر دریای عشق: سفرنامه کربلای معلای، ۲۵۷

در محضر دوست: به ضمیمه سیری به کوی عاشقان در عتبات عالیات، ۲۴۶

در مسائل اخلاقی و اجتماعی و اماکن مقدسه مکه و مدینه، ۳۳۳

در معرفت: تأملی در زیارت جامعه کبیره، ۷۹۵

در مقام محو، ۶۵، ۶۷

در ملکوت حج، ۴۱۰

در ملکوت زمین: سفرنامه حج، ۲۲۷

در ملکوت زمین: گزارش دو سفر حج، ۲۲۷

در وادی نور، ۳۷۳

در هوای خورشید: سفر به سوریه، ۲۶۷

در هوای یار، ره توشه راهیان بیت الله الحرام، ۳۳۵

درازنای شبی در مزدلفه: سفرنامه حج، ۲۳۶

دراسه مقارنه بين الحج في الإسلام وطقوس الديانات الأخرى، ٢٥

دراسه موضوعيه لعقائد الوهابيين على ضوء الكتاب والسنة، ٧١٧

دراسه و تحليل لاختلافات الادعيه و الزيارات، ٧٥١

الدره البهيه في فضل كربلاء و تربتها الزكيه، ٦٣٧

الدره البيضاء في شرح زياره العاشورا، ٧٥٣

درسنامه تفسير آيات حج، ٨٩٠

درسنامه شناخت عربستان و وهابيت، ٨٩١

درس هايي از زيارت عاشور، ٧٧٨

درس هايي از فقه سياسي اسلام، اسرار مناسك ادله حج، ٣٠٥، ٥٢٣

درس هايي در نقد وهابيت، ٧٢٨

درمان درد بي درمان، با توسل به ائمه معصومين، ٦٣٩

درد و درد: شرحي بر زيارت آل ياسين، ٨١٨

دروس احكام و مناسك حج، ٨٩٠

الدروس الفقيهيه: الحج، ٤٧٩

ص: ٩٢٣

دروس عقیدیه مستفاده من الحج، ۲۸۱

دروس فی الفقه المقارن، ۵۶۳

دریافتهایی از سه مناجات ندبه، شعبانیه، ۸۴۰

دست مایه ی حاجیان بیت الله الحرام برای پاسخ گویی به شبهات و هابیت، ۷۰۰

دست نوشته هایی از سفر خبرنگاران امور حج و زیارت سازمان ...، ۲۵۶

دعاء الامام الحسين (ع) فی صحراء عرفات تفسیر و معایشه، ۸۳۸

الدعاء عند أهل البيت (ع)، ۶۵۳

دعای عرفه با ترجمه منظوم، ۸۳۹

دعای عرفه: ترجمه و خلاصه تفسیر، ۸۳۷

دل باختگان دیار نور: خلاصه خاطرات دانش آموزی سفر عمره، ۱۷۴

دل در کنار دلدار، ۴۴۵

دل نوشته ها و خاطرات سفر به مکه مکرمه و مدینه منوره، ۲۱۴، ۴۳۰

دل نوشته ها و شوق نامه های عمره گزاران دانشجو، ۲۲۰، ۸۶۸، ۸۶۹

دلارام عرصه طوس: پیرامون احادیث فضائل زیارت حضرت رضا (ع)، ۶۴۵

دل نوشته های زائران حرم رضوی به مناسبت چهارمین جشنواره سراسری سفرنامه نویسی رضوی، ۸۵۸

دل نوشته های زائران حرم رضوی، ۲۶۸

دلیل الحاج إلى مكة و المدینه، ۵۹

دلیل الحاج و المعتمر، ۳۴۲

دلیل الحاج و المعتمر و زائر مسجدالرسول صلی الله علیه و سلم، ۳۳۴

دلیل الحاج فی اعمال الحج، ۳۷۶

دليل الحجاج المصور، ۵۳۵

دليل المرشدين إلى الحقّ اليقين، ۷۱۹

دليل المعتمرين: احكام و آداب العمره المفرده، ۵۱۶

دليل الناسك، مع تعاليق يوسف الصانعي، ۵۰۵

الدمى والعرائس المجسمه، ۴۷۳، ۵۳۰

دو بهشت: يادداشت های سفر حج بيت الله الحرام، ۱۷۶

دو سفرنامه حج، ۱۷۸

دو سنت فراموش شده، ۳۹۲

دو شهر عشق: سفرنامه حج، ۲۱۷

دو فرجام، ۲۵۴

دوباره شيعه شدم: سفرنامه فرات، ۲۶۰

دور دراسه ظاهره الحج في تدعيم الفكر الاسلامي في مواجهه المناهج الغربيه المعاصره، ۵۸۴

دورالحج في المسيره التاريخيه دراسه لآراء الامام الخميني في قضايا الحج، ۵۸۰، ۸۷۹

دولت وصال: سيري در حكمت حج و آداب زيارت، ۳۲۲، ۳۷۰

ده كتاب در يك كتاب، ۸۷۱

ص: ۹۲۴

ده مجلس پیرامون شرح و تفسیر زیارت جامعه کبیره استاد فاطمی نیا، ۷۹۴

دیار زمزم و زمزمه، ۲۴۱

دیار عاشقان: از نجف اشرف تا سامرا: منتخب زیارات و اعمال ...، ۶۷۴

دیار نور، ۳۴۵

دیار یار: سفرنامه ی حج بهار، ۲۱۳

دیار یار، یا، پژوهشی فراگرد فرهنگ حج، ۸۵۴

دیدار با امام زمان (عج) در مکه و مدینه، ۲۰۶، ۸۶۶

دیدار جانان، ۲۴۴

دیداری مشتاقانه، حرکتی شورانگیز و انقلاب آفرین، ۶۵۷

ذات بهجه فی ظلال زیاره الجامعه، ۸۰۹

ذکر خاطرات حج عمره مفرده دانشجویی، ۱۹۹

ذکریات الحج: عن لسان حفاه المیقات، ۱۵۵

ذکریات علی تلال مکه، ۲۰۵

رابطه خاص با خدا، ۲۹۱

راحلہ الحجاز، ۱۶۶

راز زیارت امامان معصوم صلوات الله علیهم و حضرت ابا الفضل علیه اسلام، ۶۳۰

راز زیارت عاشورا: آشنایی با حقایقی از زیارت عاشورا در سیره خوبان، ۷۶۶

راز زیارت کربلا: نگاهی روایی به زیارت امام حسین علیه السلام، ۶۲۷

راز شهر تشنه ها: سفرنامه کربلا، ۲۵۳

راز مسجد شجره، ۱۷۷

رازها و رمزها: مروری گذرا بر اسرار و معارف حج در روایات، ۲۹۲، ۴۰۵

رازهای عارفانه ی حج، ۳۰۹

راه خدا: در مسائل اخلاقی و اجتماعی و اماکن مقدسه مکه و مدینه، ۳۳۳

راه و رسم پابوسی: خلاصه کتاب در ضیافت ضریح اثر دکتر محمد بنی هاشمی، ۶۶۴

راه و رسم پابوسی: خلاصه کتاب در ضیافت ضریح، ۶۵۵

راهنما و زیارت نامه زائرین عتبات عالیات، ۶۷۸

راهنما و زیارتنامه کامل عتبات عالیات، ۶۷۷

راهنمای آسان برای سفر به مکه مکرمه، مدینه منوره ...، ۴۵۸

راهنمای اماکن زیارتی و سیاحتی در عراق ویژه کارگزاران حج و زیارت، ۱۲۶، ۸۹۱

راهنمای اماکن زیارتی و سیاحتی در عراق، ۱۲۶، ۸۹۱

راهنمای برنامه های آموزشی حج تمتع، ۶۰۸

راهنمای پزشکی حج، ۵۹۱

راهنمای حاجیان و زائران، ۳۵۸

راهنمای حاجیان، ۳۳۳

راهنمای حج ایرانیان، ۵۷۲

ص: ۹۲۵

راهنمای حج تمتع ویژه اهل سنت، ۵۵۵

راهنمای حج تمتع، ۵۵۵

راهنمای حج عمره و دیدار از مسجدالنبی، ۳۳۴

راهنمای حج و زیارتگاهها در جهان اسلام، ۴۵

راهنمای حج و عتبات: ده کتاب در یک کتاب، ۹۴، ۳۷۸، ۸۷۱

راهنمای حج و عمره مفرده (از دیدگاه اهل سنت) همراه با دیداری از اماکن متبرک و تاریخی سرزمین وحی، ۵۱۸

راهنمای حج و عمره و بیان چند درس عقیدتی برگرفته از حج، ۲۸۱

راهنمای حج و عمره: مکه مکرمه، ۳۴۸

راهنمای حج و مناسک آن، ۵۵۶

راهنمای حج، ۳۴۸، ۳۷۱

راهنمای حجاج بیت الحرام، ۸۷۳

راهنمای حجاج در مذهب امام شافعی با تعیین فاصله مکانها، ۵۳۸

راهنمای حجاج وعوامل خدماتی حج، ۶۰۵

راهنمای حجاج، ۳۷۱

راهنمای حرم مطهر امیر مومنان حضرت علی بن ابیطالب (ع)، ۱۱۷

راهنمای حرمین شریفین، ۷۴، ۳۱۲، ۳۶۰، ۵۳۱

راهنمای خانه خدا، مناسک مصور حج همراه با نقشه های جغرافیائی، ۴۹۵

راهنمای راهیان خانه ی خدا، ۳۰۲

راهنمای راهیان شام، ۱۳۸

راهنمای زائر کربلا، ۶۷۹

راهنمای زائر و معرفی حرم مطهر رضوی، ۱۳۹

راهنمای زائران به عتبات عالیات، ۴۵۹

راهنمای زائران بیت الله الحرام: عمره مفرده- حج تمتع، ۳۵۲

راهنمای زائران حج تمتع، ۳۴۷

راهنمای زائران خانه خدا: معرفی اماکن، بیان مناسک ادعیه و زیارات مکه و مدینه، ۳۶۴

راهنمای زائران سوریه: اماکن و آثار تاریخی شام، همراه با خطبه ها و زیارتنامه، ۱۲۹

راهنمای زائران سوریه تاریخ و آثار اسلامی شام همراه با خطبه ها و زیارتنامه ها، ۱۲۹

راهنمای زائران عمره مفرده، ۳۴۷

راهنمای زائران کاروان مقام محمود: آداب و اعمال زیارت کربلای معلا ...، ۶۸۶

راهنمای زائران کربلا و عتبات عالیات عراق، ۶۸۰

راهنمای زائران مکه و مدینه، ۳۵۳

راهنمای زائرین بیت الله الحرام، ۳۷۶

راهنمای زائرین حرمین شریفین در شناخت اماکن مکه و مدینه، ۹۲

راهنمای زائرین در آداب زیارت عتبات عالیات عراق، ۶۷۹

ص: ۹۲۶

راهنمای زائرین عتبات مقدسه در سوریه، ۱۳۴

راهنمای زائرین کربلا و عتبات عالیات عراق، ۶۸۴

راهنمای زائرین کربلا: تاریخ و آثار اسلامی عتبات عالیات عراق همراه با فضایل ائمه (ع)، ۱۰۸

راهنمای زیارت اماکن متبرکه عراق، ۶۸۱

راهنمای زیارت عتبات عالیات، ۶۸۶

راهنمای زیارت عتبات عالیات از کربلا تا کربلای معلی، ۶۷۸

راهنمای سفر به سوریه: مکالمه به لهجه مردم سوریه، ۴۶۰

راهنمای سفر به عتبات (نجف اشرف، کربلا، کاظمین، ۱۲۲

راهنمای سفر به عتبات عالیات، به همراه ادعیه و زیارات، ۶۸۴

راهنمای سفر حج از ابتدا تا انتها، ۳۴۲

راهنمای سفر زائرین سوریه: همراه با قافله سالار عشق، ۱۳۷، ۶۸۹

راهنمای سفر و زیارت، ۱۳۹

راهنمای سلامت در حج برای زائرین حج تمتع، ۵۹۵

راهنمای عتبات عالیات به همراه ادعیه و زیارات، ۶۷۲

راهنمای عتبات عالیات عراق و دعاها و ذکرهای مجرب، ۶۷۹

راهنمای عتبات عالیات عراق، ۱۱۷، ۱۲۷

راهنمای عتبات مقدسه و اماکن باستانی عراق، ۶۸۰

راهنمای عمره: ره توشه ی راهیان بیت الله الحرام، ۳۴۹

راهنمای عمره، ۳۳۷

راهنمای فتاوی مراجع معظم تقلید در حج، ۴۸۵

راهنمای قدم به قدم حجاج: همه با هم بسوی خدا، ۳۵۸

راهنمای کامل حج زیارت، ۸۶۲

راهنمای کامل عراق: نجف، کربلا، کاظمین (بغداد)، سامرا، کوفه و دیگر مکان های زیارتی، ۱۱۱

راهنمای کربلا و دیگر عتبات عالیات در عراق، ۶۸۵

راهنمای کربلا، ۶۸۵

راهنمای گام به گام و کاربردی مریبان و دانش آموزان و دانشجویان اعزامی به عمره مفرده، ۳۶۶

راهنمای مسجد مقدس کوفه و اماکن اطراف آن، ۱۲۰

راهنمای مصور حجاج، ۵۳۵

راهنمای مصور حجاج. اردو، ۵۳۵

راهنمای مصور سفر زیارتی سوریه، ۱۳۵

راهنمای مکه معظمه و مدینه منوره، ۷۷، ۸۵

ص: ۹۲۷

راهنمایان معصوم و اندیشه های مسموم، ۸۰۴

راههای توسل و اظهار محبت به امام علی علیه السلام، ۶۷۹

راهی بسوی خانه خدا، ۳۶۱

راهی به سوی خدا: یادداشت هایی درباره حج و مشاهداتی از آن سفر، ۱۷۶

راهیان حج: دیدار با معبود، ۱۶۰

راهیان حج: دیدار با معبود؛ مدینه منوره و مکه مکرمه، ۱۶۰

راهیان خانه خدا، ۸۵

راهیان عشق، ۳۴۲

راهیان کربلا: سفرنامه ی اولین کاروان خانواده معظم شاهد استان خراسان به عتبات عالیات، ۲۵۲

راهیان کربلا: عتبات عالیات کربلا- نجف- سامرا- کاظمین، ۶۸۷

راهیان کعبه: سفیران انقلاب، ۳۷۱

راهیان کوی عشق: دل نوشته های زائران حرم رضوی به مناسبت ...، ۲۶۸

راهیان کوی عشق: دل نوشته های زائران حرم رضوی، ۲۶۸، ۸۵۷

راهیان معرفت، ۳۴۰

راهیان نور: تاریخچه مکه مکرمه، مدینه منوره، کربلا و سوریه " راهنمای زائران"، ۸۸

رایحه ی ذکر: ره آورد سفر عمره ی دانش آموزی، ۱۵۸

الرد علی الفتاوی المتطرفه فی خطبه الجمعة للشیخ صلاح البدیر فی المسجد ...، ۷۴۱

الرد علی فتاوی الوهابیه، ۷۲۴

ردی بر عقاید وهابیت پیرامون زیارت اهل قبور، ۷۳۸

رساله الاخلاص فی الحج، ۳۵۹

رساله الانفاس القدسيه فى اسرار الزياره الرضويه، ٦٢٩

رساله من لطائف الحج و الزياره، ٣٩٨

رساله وجيزه فى حدود المطاف فى الواجب من الطواف، ٤٦٤

رسالتان بين الشيخ محمد واعظ زاده الخراسانى الامين العام للمجمع العالمى للتقريب ...، ٧٤٩

رساله احكام الشريف، ٤٨٧

رساله بهجه المؤمنين فى زياره الطيبات و الطيبين، ٦٨٨

رساله تشخيص نفوس دارالخلافة، ٢٣٨

رساله تطبيقيه، ٢٣٨

رساله توضيح المسائل مناسك حج مطابق با فتاوى مرجع عاليقدر ...، ٤٩٨

رساله توضيح مناسك حج و عمره به همراه اعمال و مستحبات مكه مكرمه و مدينه منوره، ٥٠٣

رساله حج، سلوك خداجويان، ٣٢٥

رساله خاطرات سفر حج، ١٧٣

ص: ٩٢٨

رساله شریفه توضیح المناسک، یا، دستور حج، مطابق فتاوی محمد حسینی شاهرودی، ۵۰۳

رساله شریفه مناسک حج: برگزیده ای از اعمال حج و عمره، مطابق ...، ۵۱۰

رساله مصباح صراط العباد: مناسک حج، ۴۹۶

رساله مصور حج و منظومه آن مناسک حج، ۴۱۹، ۴۹۱

رساله مناسک حج دعاهای مخصوصه و وارده از لحظه حرکت از منزل ...، ۵۵۶

رساله مناسک حج مطابق با فتوای صادق حسینی شیرازی، ۵۰۴

رساله مناسک حج مطابق با فتوای محمد حسینی شیرازی، ۵۰۴

رساله مناسک حج: برگزیده احکام و اعمال حج و عمره، ۴۹۲

رساله مناسک حج، ۵۵۶

رساله ی مناسک حج مطابق با فتوای حضرت آیت الله العظمی آقای حاج شیخ مجتبی تهرانی، ۴۹۸

رسول خدا صلی الله علیه و سلم سی توسل اور آپ (ص) که آثار سی تبرک، ۷۳۱

رفت و آمد مهمانان خارجی و هیئتهای اعزامی تکمیل دین و ...، ۱۷۱

رقابت عباسیان و فاطمیان در سیادت بر حرمین شریفین (قرن پنجم و ششم هجری)، ۲۷، ۶۲

رمی جمرات در گذشته و حال، ۴۷۸

روائع مختاره من الحج، ۵۸۵

روافد الايمان الى عقائد الاسلام، ۷۲۹

روافد الشعور عند المسلم الحاج، ۲۸۵

رواق عصمت: شرحی بر زیارتنامه حضرت فاطمه معصومه (ع)، ۸۳۲

روان درمانی در مکتب آل عبا همراه با شرح زیارت امین الله و حدیث کساء، ۸۲۵

روایت حج خونین، ۱۰۵

روایت دعوت: واگویه های نخبگان و دانشجویان کاروان کوثر (عمره دانشجویی)، ۱۸۸، ۸۶۱

روایت رویت: یادنگار سفر عمره، ۱۶۳

روایت مشرقی: گزیده ای از خاطرات مدیران، معاونین و روحانیون کاروان های عمره دانشجویی، ۲۰۲، ۸۶۵

روایتی از سفر حج ۱۳۸۴، ۱۷۶

روایتی از سفر حج تمتع: میخانه و پیمانہ، ۱۸۰

روایتی عارفانه از منازل و مناسک حاجیان، ۲۷۴

روح حج، ۳۲۰، ۳۶۷

رودی تا بهشت، سعی و صفا: توصیه هایی درباره سفر حج، ۴۲۷

روزنامه سفر حج عتبات عالیات و دربار ناصری - ۱۳۱۲ ق - ۱۲۷۳ ش، ۱۴۹

ص: ۹۲۹

روزنامه سفر عتبات و مکه ق/ش، ۱۵۳

روزه و حج پایه ی چهارم ابتدایی، ۴۴۶

روزه دار واقعی کیست؟، ۸۰۴

روشی نوین در بیان مناسک حج مطابق تحریر الوسیله و مناسک حج آیت الله العظمی امام خمینی ...، ۵۱۰

روشی نوین در بیان مناسک حج، ۴۸۹

رویکرد استدلالی به فقه تطبیقی مذاهب پنجگانه جعفری حنبلی، حنفی، شافعی و مالکی، ۷۴۶

رویکرد عقلانی بر باورهای وهابیت، ۷۲۹

ره آورد حجاز: سفرنامه حج، ۲۰۲

ره آورد سرزمین وحی، ۱۶۱

ره آورد سفر حج: سفرنامه، ۲۴۵

ره آورد سفر عمره ی دانش آموزی، ۱۵۹

ره آورد سوریه، ۲۶۵

ره آورد، ۲۲۲

ره توشه حج به ضمیمه مناسک حج مطابق با فتوای امام خمینی: فرهنگنامه اصطلاحات و، ۴۸۹

ره توشه حج، ۳۲۴، ۵۴۷

ره توشه دیدار، در آداب و اسرار زیارت اهل بیت علیهم السلام، ۶۶۰

ره توشه زائر مشهد مقدس، ۶۹۴

ره توشه زائر ویژه حجاج بیت الله الحرام: نکات علمی، تاریخی، اخلاقی و بهداشتی، ۳۶۴

ره توشه زائران حج، ۳۳۷

ره توشه زائرین عمره مفرده، ۸۳، ۳۶۹

ره توشه زیارت در زمینه دانستنی ها، آداب و احکام زیارت، ۶۵۵، ۶۹۱

ره توشه مبلغ، ۶۰۶

ره توشه مبلغ: ویژه حج، ۶۰۶

ره توشه مدینه، ۴۷

ره توشه وصال عشق، ۴۲۴

ره توشه ای از زیارت عاشورا: به ضمیمه دو زیارت ناحیه مقدسه خطاب به امام حسین (ع) و خطاب به شهدای کربلا، ۷۷۹

ره آوردی از حج برای راهیان حج: تذکراتی برای رهیافت به معرفت و معنای حج، ۲۹۴

رهبران من محبوب تر از جان من، ۸۰۴

رهپویان عشق: راهنمای اماکن و زیارتنامه های عتبات عراق، ۱۲۶

ره توشه ساکنان حرم یار: کتاب دوم ویژه عمره مفرده، ۸۳، ۳۶۹

ره توشه عتبات عالیات، ۶۷۶، ۸۶۰

رهنمای حج، ۴۸۶

رهنمودهای امام خمینی (س) به روحانیون کاروانهای حج و عمره، ۵۷۸، ۸۷۶

رهنمودهای حضرت امام خمینی به روحانیون محترم کاروان ها، ۵۸۱، ۸۸۰

ص: ۹۳۰

رهنمودهای حضرت امام خمینی به زائران بیت الله الحرام، ۵۸۰، ۸۷۹

رهنمودهای حضرت امام خمینی به زائران بیت الله الحرام. فرانسه، ۸۷۹

رهیافتی به زیارت ناحیه مقدسه، ۸۲۱

زائر (:): آشنایی اجمالی با عتبات عالیات (اماکن مقدس عراق)، ۱۰۹

زائر پیر: گذری بر نیم قرن تغییر و تحول مکه و مدینه از زبان حاج مصطفی رشیدی، ۶۵، ۱۹۱

زائر حریم یار: نقد ادبی وهابیان، ۷۰۲

زائر کربلا، ۱۲۴

زائر، ۳۷۰

زائران آفتاب: آثار و برکات زیارت سیدالشهداء، ۶۵۱

زائری در وادی ایمن: سفرنامه، ۲۲۹

زبان محل سود و زیان، ۸۰۴

زبده المناسک، ۴۹۳، ۵۴۱، ۵۵۰

زالال هدایت: دست مایه ی حاجیان بیت الله الحرام برای پاسخگویی ...، ۷۰۰

زمزم عشق: ره توشه راهیان عمره مفرده، ۳۵۹

زمزم یاد: مجموعه اشعار مسابقه بزرگ شعر حج، ۴۳۳، ۸۶۹

زمزم، ۲۸

زمزمه عارفانه: دعای عرفه به همراه: شرح مفاهیم، فضیلت، وجه تسمیه و ...، ۸۳۸

زمزمه قدسیان: شرحی بر زیارت عاشورا، ۷۸۰

زمزمه محبت: کیفیت زیارت امیرالمؤمنین علیه السلام در روز شهادت، ۸۳۵

زمزمه محبت: کیفیت زیارت امیرالمؤمنین علیه السلام در روز شهادت آن حضرت با ...، ۸۳۵

زمزمه ها و مناجات های دانشجویان در سرزمین وحی، تابستان ۱۳۸۲، ۲۰۹، ۸۶۷

زمزمه های عارفانه: زمزمه ها و مناجات های دانشجویان در سرزمین وحی، تابستان ۱۳۸۲، ۲۰۹، ۸۶۷

زمستان در بغداد: دست نوشته هایی از سفر خبرنگاران امور حج و زیارت سازمان ...، ۲۵۶

زمین آسمانی (۱): مکه و مدینه، ۹۲

زمین آسمانی (۲): سرزمین مقدس عراق، ۱۲۸

زمینی از جنس بهشت: شرح و فضیلت و اعمال اماکن مقدسه عراق، ۶۷۵

زنان و حج: عصر هاجر و مقطع اسلامی، ۳۲

زندگی و خاطرات شهیده فاطمه نیک، ۹۹، ۸۸۴

زندگینامه جمعی از شهدای والامقام حرم امن الهی استان فارس، ۸۸۴

زیارات ائمه و اولیا در مکتب اهل بیت علیهم السلام، ۶۹۹

ص: ۹۳۱

زیارات امام حسین علیه السلام: دروس تعلیمی و تربیتی زیارت، ۶۷۷

زیارات ذبیح آل محمد (ص) العاشورائیه، ۶۳۹

زیارت: داستان زندگی جابرین عبدالله انصاری، ۴۴۶

زیارت: دیداری مشتاقانه، حرکتی شورانگیز و انقلاب آفرین، ۶۵۷

زیارت آفتاب: روایات در باب فضیلت و کیفیت زیارت امام رضا (علیه السلام)، ۶۹۶

زیارت آل یاسین، ۸۸۶

زیارت آل یس، نظر به مقصد جان هر انسان، ۸۱۸

زیارت اربعین: آیت مومنین، ۸۱۹

زیارت اربعین: آینه عرفان و آیت ایمان، ۸۱۹

زیارت از حرم تا حریم: مجموعه سخنرانیهای سرکار خانم فاطمه لطفی آذر، ۶۸۷

زیارت از حرم تا حریم، ۶۸۶

الزیاره الجامعه لأئمه المؤمنین (ع)، ۸۳۵

زیاره الرسول المصطفی وآله بدعه او شرع؟، ۷۴۸

زیاره القبور سنه ام بدعه؟: بحث علمی یثبت جواز و استحباب زیاره القبور ...، ۷۲۷

زیاره القبور: شبهات و ردود، ۷۰۶

زیاره القبور، ۷۴۶

زیاره المرقد الشریفه فی سوریا و فلسطین، ۶۴۵

زیارت اماکن متبرکه عراق، ۱۲۵

زیارت امام حسین علیه السلام بر اساس ۱۰۰۰ سند از قرآن و حدیث، ۶۴۳

زیارت امیرالمومنین علیه السلام (در روز عید غدیر)، ۸۳۱

زیارت امین الله همراه با ترجمه و توضیحات لغوی، ۸۲۷

زیارت جامعه کبیره با زبان شعر، ۴۲۴، ۷۹۴

زیارت چراغی در مسیر هدایت، ۶۲۹، ۷۳۵

زیارت چیست؟ زائر کیست؟، ۶۲۷، ۶۵۶، ۶۶۶

زیارت حضرت رضا علیه السلام از دیدگاه اهل سنت، ۶۴۷

زیارت خانه خدا همراه با امام صادق (ع): از کتاب فروع کافی باب حج، ۴۰۸

زیارت خانه خدا، ۴۴۷

زیارت خوبان: شرحی بر زیارت عاشورا، ۷۵۷

زیارت در اسلام و ادیان دیگر، ۶۲۶

زیارت در پرتو چهل حدیث، ۶۶۱

زیارت در پرتو ولایت؛ شرحی بر زیارت عاشورا، ۷۶۸

زیارت در گذر زمان، زیارت از دیدگاه اسلام، فلسفه زیارت، اماکن زیارتی مدینه، ۶۲۶

زیارت در مکتب اهل بیت علیهم السلام، ۶۳۸

ص: ۹۳۲

زیارت در نگاه شریعت: پاسخ به شبهات وها بیت، ۷۱۴

زیارت عارفانه: زیارت در گذر زمان، زیارت از دیدگاه اسلام، فلسفه زیارت، اماکن زیارتی مدینه، ۲۶، ۵۸، ۶۲۶

زیارت عاشورا (منظوم): با اشاراتی منظوم به برخی مضامین عالیله این متن مقدس، ۴۲۹، ۷۷۴

زیارت عاشورا با بیان آداب، برکات، شرایط و توضیح فرازهایی از زیارت شریفه عاشورا، ۷۵۷

زیارت عاشورا با ترجمه منظوم، ۴۲۳، ۷۶۳

زیارت عاشورا با ترجمه و توضیحات لغوی، ادبی و تاریخی، ۷۷۹

زیارت عاشورا به انضمام مروری کوتاه بر مفاهیم و زندگی اشخاص، ۷۵۶

زیارت عاشورا به ضمیمه چهل نکته از زیارت عاشورا و دوازده بند محتشم کاشانی، ۷۷۵

زیارت عاشورا به همراه داستان پیرامون زیارت عاشور، ۷۸۴

زیارت عاشورا در نگاهی دیگر با تأملی در مستندات تاریخی و حدیثی زیارت عاشور، ۸۸۵

زیارت عاشورا در نگاهی دیگر: با نگاهی به مستندات تاریخی و حدیثی ...، ۸۸۵

زیارت عاشورا در نگاهی دیگر، ۷۵۹

زیاره عاشورا فوق الشبهات، ۸۸۵

زیارت عاشورا کی تعلیمات، ۷۷۸

زیارت عاشورا منظومه، ۴۲۸، ۷۷۱

زیارت عاشورا و آثار شگفت آن، ۷۸۱

زیارت عاشورا و آثار معجزه آسای آن، ۷۶۲، ۷۸۲

زیاره عاشورا و آثارها العجیبه، ۷۸۱

زیارت عاشورا و داستانهای شگفت آن، ۷۶۴

زیارت عاشورا و دعای توسل با ترجمه منظوم، ۴۳۵، ۷۸۳

زیارت عاشورا: به انضمام توضیحاتی درباره مفاهیم و اشخاص، ۷۵۶

زیارت عاشورا: منظوم و ترجمه به زبانهای انگلیسی - عربی - فارسی - کردی - ترکی، ۷۶۹

زیارت عاشورا: منظوم و ترجمه به زبانهای انگلیسی - عربی - فارسی، ۴۲۷

زیارت عاشورا، ۷۸۳

زیارت عاشوراء منظوم، ۷۷۰

زیارت عتبات عالیات از کربلا تا کربلای معلی، ۶۷۸

زیارت عتبات عالیات عراق: آداب سفر و زیارت معصومین (ع): شامل: آثار و فوائد سفر ...، ۶۸۱

الزیاره فی الكتاب و السنه: تحلیل لمفهوم الزیاره و آثارها و احکامها، ۷۱۶

ص: ۹۳۳

زیارت قبور، ۷۱۰

زیارت کعبه: آمال مسلمین، ۳۵۷

زیارت ناحیه مقدسه با زبان شعر، ۴۲۴، ۸۲۲

زیارت نامه منظوم جامعه کبیره، ۴۲۰، ۷۸۹

زیارت نور: شرحی بر زیارت شهیده مظلومه فاطمه زهرا (س) با نگاه به منابع اهل سنت، ۸۳۴

زیارت و توسل از منظر اسلام (نقد فرقه وهابیت)، ۷۴۸

الزیاره والتوسل، ۷۳۰

زیارت، ۴۴۸، ۴۵۰، ۶۳۰

الزیاره، ۷۰۲

زیارتگاه ها و زیارتنامه های سوریه، ۱۳۰

زیارتگاه های دمشق: راهنمای اماکن، ادعیه و زیارات، ۱۲۹

زیباتر از بهشت: خاطراتی از حسین و کربلا، ۲۵۱

زیباتر از بهشت: سفرنامه کربلای معلی و عتبات عالیات، ۲۵۱

زیر ناودان طلا: سفرنامه زیارت یک کودک، ۴۴۹

ژرفای حج: آنچه درباره حج باید بدانیم، ۸۷، ۳۲۷، ۳۷۴

سؤال و جواب پیرامون مسائل حج، مطابق با فتوای محمدرضا گلپایگانی، ۵۴۰

السائرون نحو الكعبه رسل الثوره الاسلاميه، ۳۷۱

ساختمان حرم نبوی، مدینه منوره، ۶۴

ساختمان مسجدالحرام مکه مکرمه، ۶۴

سارا به زیارت می رود، ۴۴۶

سالنامه حج، ۸۵۱

سامراء البقیع الثانی، ۱۱۱

سایه هیچ: یادداشت ها و خاطرات سفر حج، ۲۴۳

سپهر صبر: سفرنامه سوریه، ۲۶۷

ستاره های دنباله دار، ۲۶۳

ستون توبه، ۲۰۶

سجاده عشق، ۶۷۰

السجود علی التربه الحسینیة عند الشیعه، ۷۳۸

سخن یار (۳۴): بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار مسئولان و کارگزاران حج، ۵۷۶، ۸۷۴

سخنی با روحانیون محترم کاروان های حج: تندرستی در پناه اسلام، ۵۹۵

سخنی چند با حجاج محترم، ۳۶۰

سر در دامان و ضمان در زمین: بازسازی و تحقیق روایت صفوان بن مهران ...، ۸۸۶

سرّ دیدار: اسرار نهفته در دیدار و زیارت خداوند و انبیا با اباعبدالله الحسین (ع)، ۶۲۵

سرای عشق: خاطرات سفر به حج، ۲۰۹

سرچشمه فرات: راهنمای عتبات عالیات به همراه ادعیه و زیارات، ۶۷۲، ۶۸۷

ص: ۹۳۴

سرزمین آرزوها: راهنمای زائرین اماکن زیارتی عراق به انضمام ...، ۱۲۷

سرزمین آسمانی: یادنگار سفر عمره دانشجویی، ۱۶۵

سرزمین پیامبران، ۱۳۳

سرزمین خورشید، ۱۲۳

سرزمین عشق: گزارشی از سفر به سوریه و عتبات عالیات در عراق، ۱۴۴

سرزمین ماندگار: عتبات عالیات در آینه روایات، ۶۸۳

سرزمین مقدس عراق، ۱۲۸

سرزمین نور: خاطرات دانشجویان از سفر حج، ۱۸۰، ۸۵۹

سرزمین وحی: راهنمای مکه معظمه و مدینه منوره به ضمیمه ادعیه و زیارت، ۷۷

سرزمین وحی، ۷۷

سرزمین یادها و نشانه‌ها، ۷۶، ۳۶۱، ۵۳۲

سرشک بی پایان: فضیلت زیارت امام حسین (ع): نمایی کلی از احادیث مربوط به حضرت سیدالشهداء در کتاب «کامل

الزیارات»، ۶۴۴

سرگذشت اسفبار ویرانی آثار اسلامی حجاز به دست آل سعود، ۹۳، ۱۰۵

سرود عرش: گزیده بیانات حجه الاسلام والمسلمین صدیقی درباره ...، ۷۶۸

سرور دو جهان: درک مهدی صاحب الزمان (عج)، ۸۰۵

سعادت ابدی از تولی و تبری، ۸۰۵

سعی با صفا: گزارش مکتوب عملیات اجرایی حج تمتع ۸۵، ۶۱۵

سفر به اولین خانه: مجموعه خاطرات سفر حج، ۲۴۲، ۸۷۲

سفر به بیت عتیق: اسرار و معارف حج، مناسک و اعمال حج، معرفی آثار مکه و مدینه، ۴۷، ۲۷۵، ۴۸۷

سفر به حرم ائمه عليهم السلام در عراق، ۲۶۱

سفر به خانه آزاد شده: طواف کنند گرد آن خانه که از دعوی جباران آزاد است، ۲۳۷

سفر به دیار دوست: حج و عمره، ۳۱۷

سفر به دیار عاشقان، ۶۵۲

سفر به دیار عشق: عتبات عالیات، کاظمین، سامراء، نجف، کوفه و کربلا همراه با ادعیه، ۲۴۷

سفر به دیار معرفت (مکه و مدینه): سفرنامه عمره مفرده با رویکرد آموزشی، ۱۸۸

سفر به دیار جانان: شهر پیامبر، ۲۴۴

سفر به سرزمین عشق، ۲۵۴

سفر به سرزمین عشق: یادداشت های سفر حج، ۲۰۹

سفر به سرزمین نور، ۱۵۷، ۴۱۸

سفر به سرزمین وحی، ۱۶۴، ۲۷۵

سفر به شهر آرزوها: سفرنامه دریایی به شهرهای مکه و مدینه، ۲۳۷

ص: ۹۳۵

سفر به عتبات: نجف اشرف، کربلا، کاظمین، سامرا، ۱۲۱

سفر به قبله عشاق: سفرنامه حج تمتع سال ۱۳۷۷، ۲۴۳

سفر به قبله عشق: از تبریز تا کربلا، ۲۵۶

سفر به قبله: یادداشت های سفر حج ۱۳۷۰، ۱۷۰

سفر به قبله، ۲۲۴

سفر به قطعه ای از بهشت، ۶۹۴

سفر به قلب اسلام: گزارش یک زن آلمانی از سفر مکه، ۱۶۰

سفر به وادی عشق: سفرنامه کربلا، ۲۵۶

سفر به وادی وحی، ۲۴۱

سفر به هفت وادی عشق، ۳۰۳

سفر جاودانه: سفرنامه حج، ۲۳۰

سفر حج و عید قربان، ۲۸۴

سفر در تحیر: گزارشی کوتاه از رویت یک رویا، ۲۳۶

سفر در تحیر: یادداشت های سفر به حج، ۲۳۶

سفر سبز: خاطرات حج یک زن، سراینده یک بانوی اصفهانی، ۲۰۱، ۴۲۱

سفر سبز: وظایف عبادی و اخلاقی زائران بیت الله الحرام، ۳۷۲

سفر سوریه و یادداشتهایی در خاک ایران، ترکیه و سوریه، ۲۶۶

سفر عشق: حج در آیین ولایت، ۲۷۳

سفر عشق: خاطرات دانشجویان از عمره مفرده، ۲۳۹، ۸۷۱

سفر عشق: راهنمای حجاج و عوامل خدماتی حج، ۶۰۵

سفر عشق: همراه با زائران کوی دوست در سرزمین عراق، ۲۶۱

سفر عشق بوی دیگری دارد: گزارشی عاشقانه از یک سفر، ۲۵۸

سفر عشق: خاطرات دانشجویی از سفر عمره، ۱۸۱، ۸۶۰

سفر عشق: زیارت عتبات عالیات همراه با گزیده تاریخ عراق و شهرهای مقدس آن، ۱۱۴

سفر عشق، ۱۲۹، ۳۰۲

سفر غریب: سفرنامه حج، ۱۹۰

سفرسبز: قصه واره ای از سفر به حج، ۱۸۳

سفرنامه آخرین حج پیامبر (ص)، ۱۹۶

سفرنامه ابن جبیر، ۱۴۳

سفرنامه ابوالحسن خان فخرالملک (اردلان) به عتبات، ۲۵۵

سفرنامه از قمشه (شهرضا) تا مکه، ۱۸۰

سفرنامه اساتید و طلاب مدرسه علمیه سلیمانیه، ۲۶۴

سفرنامه بهاءالتولیه، ۱۷۰

سفرنامه بیاد آنروزها، ۱۷۰

ص: ۹۳۶

سفرنامه تازه مسلمانی اروپایی به مکه، ۱۶۰

سفرنامه تحقیقی - توصیفی حج (عمره مفرده): در بزم وصال، ۱۸۷

سفرنامه حاج علی خان اعتماد السلطنه، ۱۸۲، ۲۵۰

سفرنامه حج: اشعار مذهبی، ۲۱۴، ۴۲۹

سفرنامه حج: پرستو در قاف، ۲۱۸

سفرنامه حج: شنیدنی های سفر حج، ۱۸۹

سفرنامه حج: لحظه های غنیمت، ۱۶۹

سفرنامه حج: مهمان کعبه، ۲۳۲

سفرنامه حج از سال - هجری قمری، ۱۹۸

سفرنامه حج برای جوانان، ۱۸۹

سفرنامه حج تمتع سال ۱۳۷۷، ۲۴۳

سفرنامه حج رسول الله همراه با مباحثی درباره تفاوت های حج، ۳۹

سفرنامه حج سال ۱۳۷۳ ش، ۱۷۸، ۲۲۶

سفرنامه حج عمره تابستان ۸۱، ۱۸۹

سفرنامه حج منصور ۱۲۸۶ - ۱۲۸۵ ق، ۲۳۲

سفرنامه حج ... از خانه خود تا خانه خدا، ۱۸۷

سفرنامه حج، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۱۲، ۲۱۹، ۲۲۳، ۲۳۸

سفرنامه حجاز یا الرحله الحجازیه، ۱۶۶

سفرنامه حکیم ناصر خسرو قبادیانی مروزی با حواشی و تعلیقات و فهارس اعلام تاریخی و جغرافیایی و لغات، ۱۵۰

سفرنامه دریایی به شهرهای مکه و مدینه، ۲۳۸

سفرنامه زائران کوی دوست: سفر به عتبات عالیات، ۲۴۶

سفرنامه زیارت یک کودک، ۴۴۹

سفرنامه سردار شهید اسلام سیدمحمد نژاد غفاری، ۱۸۷

سفرنامه سوریه، ۲۶۴، ۲۶۵

سفرنامه سیف الدوله معروف به سفرنامه مکه، ۱۹۷

سفرنامه عبدالمجید ملک الکلام مجدی شاعر و ادیب نامدار کرد، ۲۲۵

سفرنامه عتبات، ۲۴۹

سفرنامه عتبات سال قمری، ۲۶۰

سفرنامه عشق: به همراه جمعیت زائر و تقریرات جناب آقا ابوترابی در بحث تقلید، ۱۸۱

سفرنامه عشق: دانشگاهیان در زادگاه و زیستگاه ابوتراب در التزام ابوترابی ...، ۱۸۱

سفرنامه عشق، ۲۰۵، ۲۵۹

سفرنامه عشق یا حج منظوم، ۲۳۲، ۴۳۴

سفرنامه عضدالملک به عتبات، ۲۵۵

ص: ۹۳۷

سفرنامه علویه همایونی، ۲۱۲

سفرنامه عمره مفرده با رویکرد آموزشی، ۱۸۸

سفرنامه فرات، ۲۶۰

سفرنامه فرهاد میرزا، ۲۱۵

سفرنامه کربلا: حدیث واقعه، ۲۵۱

سفرنامه کربلا، ۲۴۶

سفرنامه کوی عشق: راهنمای زائرین کربلای معلی و عتبات عالیات، ۱۲۸

سفرنامه کربلا دیار عاشقان، ۲۵۳

سفرنامه مدینه منوره و مکه مکرمه، ۲۱۳

سفرنامه مشهد الرضا (ع)، ۶۹۶

سفرنامه مصور حج، ۱۸۶

سفرنامه مکه: گزارش وقایع سفر به: استانبول، مکه، مدینه، دمشق، بیت المقدس و ...، ۱۴۵

سفرنامه مکه محمد معصوم علی نایب الصدر شیرازی، ۲۳۱

سفرنامه مکه نایب الصدر شیرازی، ۲۳۱

سفرنامه مکه، ۲۰۸، ۲۳۱

سفرنامه مکه (سال ۱۲۹۹ ق) به ضمیمه سفرنامه منظوم مکه (حوالی ۱۲۶۰ ق)، ۱۷۹

سفرنامه مکه از راه سبیری، چین، ژاپن، آمریکا، اروپا، مصر، شام، بیروت، یونان و ترکیه، ۱۵۳

سفرنامه مکه معظمه (۱۲۹۹-۱۳۰۰ ق) (۱۲۶۱-۱۲۶۲ ش)، ۱۶۲

سفرنامه مکه، دلیل الأنام فی سبیل زیاره بیت الله الحرام و القدس الشریف و مدینه السلام، ۱۴۵

سفرنامه منظوم حج (همراه با نقشه ها و تصاویر)، سراینده بانوی اصفهانی، ۲۰۰، ۴۲۱

سفرنامه منظوم حج، ۲۱۰، ۴۲۸

سفرنامه منظوم حج: هزار و دویست بیت، ۱۷۹، ۴۲۱

سفرنامه میرزا داوود ملقب به بهاء التولیه از مشهد به مکه معظم و عتبات عالیه (آغاز قرن بیستم)، ۱۷۰

سفرنامه میرزا محمدحسین حسینی فراهانی: -ه. ق، ۲۱۴

سفرنامه ناصرالدین شاه به عتبات، ۲۶۰

سفرنامه ناصر خسرو قبادیانی به انضمام روشنایی نامه و سعادت نامه، ۱۵۱

سفرنامه ناصر خسرو قبادیانی، ۱۵۲

سفرنامه ناصر خسرو: با مقدمه ای در شرح شاعر به قلم آلیس سی. هاسنبرگر، ۱۵۱

سفرنامه نایب الصدر شیرازی، ۲۳۱

سفرنامه نور: همراه با مناسک حج و راهنمای اماکن متبرکه مکه معظمه و مدینه منوره، ۳۷۲

ص: ۹۳۸

سفرنامه نور، ۱۸۳

سفرنامه وصال: سی سال آرزوی کربلا، ۲۶۰

سفرنامه: ارمغان حج، ۱۹۰

سفرنامه ای عرفانی؛ سیری کوتاه در آداب معنوی حج، ۲۹۴، ۴۳۷

سفرنامه های دیار عقیق، ۲۱۵

سفرنامه ی اولین کاروان خانواده معظم شاهد استان خراسان به عتبات عالیات، ۲۵۲

سفرنامه ی حج: درازنای شبی در مزدلفه، ۲۳۶

سفرنامه ی حج بهار، ۲۱۳

سفرهای زیارتی در فرهنگ مردم، ۶۶۹

سفری بر پایگاه حضرت زینب کبری (س)، ۲۶۵

سفری به خاکساری: پژوهشی پیرامون حج و عمره بر اساس آیات و روایات، ۳۸۶

سفری به خانه خدا باضافه مستحبات حج و زیارات و ادعیه، ۴۹۱

سفری به ژرفای دریا: پرسش ها و پاسخ های عاشورائی، عرفات معرفت، قرآن و عاشور، ۷۶۴

سفری به ژرفای دریا، ۷۶۳

سفری به سایه عرش، ۱۵۹

سفری به سوی سرزمین شام، ۱۳۳

سفری به سوی عشق، ۲۶۱

سفری به قیامت، ۱۶۱

سفری به کوی جانان: سفرنامه ترکیه، سوریه، اردن، ۲۶۷

سفری به هوای خورشید: سفرنامه سوریه، ۲۶۷

سفیدپوش سیاه روی: ذکر خاطرات حج عمره مفرده دانشجویی، ۱۹۹

سفیر حق، پاکی مطلق، ۸۰۵

سفینه نجات حضرت اباعبدالله الحسین علیه السلام: نگاهی بر گوشه ای از چگونگی ولادت، فضیلت، شهادت، ۶۴۹

سفینه نور، ۲۱۷

سقای معرفت: راز زیارت امامان معصوم صلوات الله علیهم و حضرت ابا الفضل علیه السلام، ۶۳۰

سکوت بقیع: سفرنامه حج، ۲۲۹

سلام بر پرچم افراشته: شرح سلام های زیارت آل یاسین، ۸۱۶

سلام بر سبزینه با نگاهی به دعای عرفه امام حسین علیه السلام، ۸۴۲

سلام موعود: بیان توصیفی از زیارت ناحیه مقدسه، ۸۲۲

سلام و صلوات بر امام حسین (ع)، ۶۸۴

سلام: شرح عرفانی و موضوعی زیارت عاشورا، ۷۵۴

سلفی گری (وهابیت) و پاسخ به شبهات، ۷۱۰

ص: ۹۳۹

سلفی گری وهابی: چالشی در اندیشه های بنیادین و ریشه های تاریخی، ۷۱۳

سلوک سبز: نوگرایی در حج از منظر امام و رهبری، ۸۷۳

سلوک سرخ، شرح عرفانی زیارت عاشورا، ۷۸۵

سنگ در سرزمین آینه ها: یادداشت های سفر حج، ۲۰۰

سنگ در سرزمین آینه ها، ۲۰۰

سوته دلان: در هوای یار، ره توشه راهیان بیت الله الحرام، ۳۳۵

سوریه وادی سیاحت و زیارت، ۱۳۵

سوز عشق در سفر کربلا: نگاهی نو از زائری دلسوخته به سوخته دلان کربلا، ۶۸۷

سوژه های سخن (در مکه و مدینه)، ۶۰۴

سوغات حج، ۱۶۱

سوغات کربلا «عشق»، ۲۵۲

سه اثر از نجم الدوله: رساله تطبیقیه، رساله تشخیص نفوس دارالخلافة و سفرنامه حج، ۲۳۸

سه رساله نور: ام اییها، رجعت، حج، ۲۹۹

سه سال در حریم حرم امن الهی: قابل استفاده زائران بیت الله الحرام، ۵۶

سه سفر، سه نگاه (مکه، قونیه، صوفیه)، ۱۴۸

سه فریضه: نماز، روزه، حج، ۴۵۰

سی سال آرزوی کربلا، ۲۶۰

سیر آفاق: سفرنامه عراق و زیارت عتبات عالیات، ۲۵۴

سیری در ارزش ها و پاداش های فراوان اعمال حج، ۲۹۵

سیری در اماکن سرزمین وحی، ۵۷

سیری در تاریخ و جغرافیای هشت زیارتگاه مقدس جهان اسلام، ۴۲

سیری در حکمت حج، ۳۲۲، ۳۷۰

سیری در حکمت و مناسک حج، ۳۲۲

سیری در دعای عرفه امام حسین (ع)، ۸۴۰

سیری در دیار عشق، ۵۴

سیری در زیارت عاشورا، ۷۷۰

سیری در سرزمین خاطره ها: سفرنامه کربلا، ۲۵۲

سیری در وادی عشق: آشنایی با مکه مکرمه و مدینه منوره، ۶۷، ۳۵۵

سیری کامل در خارج فقه معاصر: کتاب الحج: با استفاده از ...، ۴۷۴

سیمای ائمه (ع)، در شرح زیارت جامعه کبیره، ۸۱۳

سیمای حج در سال ۷۰، ۶۱۶

سیمای حج و عمره در قرآن و حدیث، ۳۹۰

سیمای دمشق آستان زینب (س)، ۱۳۴

سیمای سامرا: سینای سه موسی، ۱۱۸

ص: ۹۴۰

سیمای عرشیان در کلام ابن الرضا علیه السلام: شرح زیارت جامعه کبیره، ۷۹۸

سیمای عقاید شیعه: ترجمه کتاب دلیل المرشدين الى الحق اليقين، ۷۱۹

سیمای کاظمین: آرام دجله، ۱۰۹

سیمای کربلا: حریم حریت، ۱۱۹

سیمای مخبتین: شرح زیارت امین الل، ۸۲۴

سیمای مدینه: شهر پیامبر صلی الله علیه وآله، ۶۹

سیمای مکه: معبد عشق، ۶۶

سیمای مکه، ۴۴۸، ۴۵۰

سیمای نجف اشرف، ۱۱۰

سینای سه موسی، ۱۱۸

شاخص های فرهنگی: وضعیت حج و زیارت در کشور در سالهای تا، ۶۱۲

الشام ارض الذکریات، ۱۳۴

شام سرزمین خاطره ها و خطابه ها، ۱۳۵

شام سرزمین خاطره ها، ۱۳۱

شام سرزمین خاطره ها، الشام ارض الذکریات: اماکن زیارتی سوریه به روایت تصویر، ۱۳۴

شبستان دل: سفرنامه حج تمتع، سال ۱۳۷۲، ۱۹۵

شبیم احساس، ۴۲۶، ۸۶۴

شبهای حجاز، ۲۰۷

شب های مکه، ۱۵۸

شرایط صحت نماز و حج در رابطه با کسب و کار ما، ۲۹۳

شرح اذن دخول، ۶۵۴

شرح الزياره المطلقه الامام الحسين عليه السلام، ۸۳۳

شرح بندگی: تفسير زیارت عاشورا، ۷۵۱

شرح بندگی، ۷۵۱

شرح جامع زیارت عاشورا، ۷۸۶

شرح جامعه کبیره، ۷۸۸

شرح دعاء عرفه، ۸۴۱

شرح دعای عرفه، به ضمیمه سفیری که مسلمش نامیدند و بانوانی که ...، ۸۳۹

شرح دعای عرفه امام حسین (ع)، ۸۴۳

شرح دعای عرفه، ۸۴۲

شرح رابطه سلوکی با اباعبدالله الحسین (ع) بیان اسرار گریه، زیارت، تربت و لعنت بر قاتلان آن حضرت، ۶۸۱

شرح رساله آیت الله سید محمد حسین بروجردی، ۴۶۶

شرح رساله حقوق از سرچشمه نور ولایت و حکمت مولانا علی بن ...، ۴۰۹

شرح زیاره العاشورا المرویه عن مولانا الباهر: محمد بن علی الباقر و جنه الوارث فی شرح زیاره الوارث، ۷۷۶

شرح زیاره الغدیر، ۸۳۱

ص: ۹۴۱

شرح زیارت امام زمان (عج)، ۷۹۶

شرح زیارت امیرالمؤمنین (ع) در روز غدیر، ۸۲۹

شرح زیارت امین الله، ۸۲۵، ۸۲۶

شرح زیارت جامعه کبیره: روزه دار واقعی کیست؟، ۸۰۴

شرح زیارت جامعه کبیره، ۷۸۸، ۷۹۷، ۸۱۱، ۸۱۲

شرح زیارت جامعه کبیره (به زبان روسی)، ۷۹۷

شرح زیارت جامعه کبیره ترجمه الشموس الطالعه، ۷۹۳

شرح زیارت جامعه کبیره، ۷۹۱، ۸۱۴

شرح زیارت حضرت سیدالشهداء ابی عبدالله الحسین علیه السلام، ۸۳۳

شرح زیارت رجبیه، ۸۳۱

شرح زیارت عاشورا با ترجمه و توضیح، ۷۷۱

شرح زیارت عاشورا و آثار معجزه آسای آن، ۷۶۲

شرح زیارت عاشورا و داستان های شگفت آن، ۷۶۰

شرح زیارت عاشورا: اتحاد روحانی با امام حسین علیه السلام، ۷۷۰

شرح زیارت عاشورا: نگرشی عرفانی، تاریخی، اجتماعی و سیاسی، ۷۷۳

شرح زیارت عاشورا، ۷۵۲، ۷۵۸، ۷۶۲، ۷۸۳، ۷۸۶

شرح زیارت عاشورا، به همراه سوگنامه کربلا، ۷۸۶

شرح زیارت عاشورا، همراه با نکته ها و کرامت ها، ۷۷۲

شرح زیاره عاشوراء، ۷۷۶، ۷۷۷

شرح زیارت نامه آل یاسین و نیایش پس از آن، ۸۱۸

شرح زیارت وارث، ۸۲۸

شرح زیارت وارث، مجموعه سخنرانی مجتبی حسینی، ۸۲۷

شرح سلام های زیارت آل یاسین، ۸۱۶

شرح عرفانی زیارت عاشورا، ۷۸۵

شرح عرفانی و موضوعی زیارت عاشورا، ۷۵۴

شرح گونه ای بر زیارت غدیریه حضرت امیرالمومنین امام علی بن ابیطالب (ع)، ۸۲۹

شرح مبسوط زیارت عاشورا، ۷۵۸

شرح مزارهای زیارتی سوریه، ۱۳۰

شرح نوین زیارت عاشورا همراه با پیام ها و رازها: دانشگاه کربلا دانشجو می پذیرد، ۷۷۴

شرح نوین زیارت عاشورا همراه با پیام ها و رازها، ۷۷۴

ص: ۹۴۲

شرح و تحقیق زیارت آل یاسین، ۸۱۹

شرح و تحلیل زیارت عاشورا، ۷۷۵

شرح و ترجمه زیارت عاشورا، ۷۶۸

شرح و تفسیری بر زیارت عاشورا، ره آوردی از امام باقر العلوم (ع)، ۷۶۰

شرح و تفسیری مختصر از زیارت عاشورا، ۷۸۰

شرح و فضیلت و اعمال اماکن مقدسه عراق، ۶۷۵

شرح و کرامات زیارت عاشورا و دعا از دیدگاه روانشناسی و روایات، ۷۶۱

شرح وظایف گروههای ارشاد کاروانهای حج، ۶۰۹

شرح وظایف و دستور العمل های مدیران و عوامل خدماتی (حج تمتع)، ۶۰۵

شرح یک دوره اعتقادات در زیارت آل یاسین، ۸۱۶

شرح یک حماسه: نگاهی کوتاه به زیارت عاشورا، ۷۵۷

شریحی بر دعای عرفه امام حسین علیه السلام: خدانشناسی از دیدگاه قرآن و عترت، ۸۳۹

شریحی بر زیارت آل یاسین، ۸۱۸

شریحی بر زیارت امیرالمؤمنین علی (ع) در روزهای یکشنبه، ۸۳۲

شریحی بر زیارت شهیده مظلومه فاطمه زهرا (س) با نگاه به منابع اهل سنت، ۸۳۴

شریحی بر زیارت عاشورا، ۷۶۱

شریحی بر زیارت عاشورا با نگاه به منابع اهل سنت، ۷۶۷

شریحی بر زیارت عاشورا، ۷۵۷، ۷۶۸، ۷۸۰

شریحی بر زیارت هفتم امیرالمؤمنین علی (ع)، ۸۳۲

شریحی بر زیارتنامه حضرت فاطمه معصومه (ع)، ۸۳۲

شرحی بر فرازهایی از زیارت عاشورا، ۷۷۹

شرحی به زیارت عاشورا (تحلیلی تاریخی)، ۷۸۰

شرحی منظوم بر زیارت عاشورا، ۴۳۴، ۷۸۲

شریعت، طریقت و حقیقت حج، ۳۱۸

شش گوشه بهشت، ۶۳۸

شعر سفر: به یاد بازگشت کمال از سفر حج، ۴۲۵

شفاء السقام فی زیاره خیر الأنام، ۷۲۱

شفاء الصدور فی شرح زیاره العاشور، ۷۷۱

شفاء الغرام باخبار البلد الحرام، ۷۵

شفاعت و توسل، ۷۱۴

شفاعت و زیارت برگرفته از آثار آیت الله جعفر سبحانی، ۷۱۹

شفاعت: بررسی و تحلیل توسل، شفاعت و زیارت ...، ۷۳۴

شفاعت، ۷۳۴

ص: ۹۴۳

شکوائ سبز (۱): دریافت‌هایی از سه مناجات ندبه، شعبانیه، ۸۴۰

شگفتی‌های زیارت عاشورای امام حسین علیه السلام از منظر داستان‌های شنیدنی و روایات ائمه اطهار، ۷۸۱

الشموس الطالعہ: شرح زیارہ جامعہ کبیرہ، ۷۹۳

الشموس الطالعہ من مشارق زیارہ الجامعہ، ۷۹۲

شمیم آل یس در زیارت آل یس: خلاصہ شرح و تفسیر زیارت، ۸۱۷

شمیم حج، ۱۸۸، ۸۶۲

شمیم دیدار، ۳۴۰، ۳۵۴

شمیم ہدایت در زیارت آل یس: زیارت آل یس، ۸۱۷

شناخت عراق و عتبات عالیات، ۱۱۶

شناخت عراق و عتبات عالیات: ہدیہ ای بہ راہیان وادی عشق و ایثار، ۱۱۶

شناخت عربستان، ۶۱، ۸۹۱

شنیدنی‌های سفر حج (سفرنامہ)، ۱۸۹

شور حسینی، یا، زیارت عاشورا، ۷۸۴

شور عاشوئیان: ترجمہ منظوم زیارت عاشورا، ۴۱۹، ۷۵۳

شور عشق (۱): عتبات، راہنمای زائران کربلا، ۶۷۰

شور عندلیب: شرح زیارت حضرت سیدالشہداء ابی عبداللہ الحسین علیہ السلام، ۸۳۳

شوق حرم: مجموعہ ای از پرسش و پاسخ‌های تاریخی، کلامی، فقہی و ... سفر بہ مکہ و مدینہ، ۸۵۲

شوق دیدار: دل نوشتہ ہا و شوق نامہ‌های عمرہ گزاران دانشجو، ۲۲۰، ۸۶۸

شوق دیدار: مباحثی پیرامون زیارت، ۶۵۷، ۶۵۸

شوق دیدار، ۲۴۱

شوق کعبه، ۳۰۳

شوق کعبه: تأملی فلسفی و زیباشناسانه در سیر و سلوک حج، ۳۲۰

شهادای ۱۳۶۶ هجری شمسی در مکه مکرمه، ۱۰۳، ۴۳۱

شهر پیامبر صلی الله علیه و آله، ۷۰

شهر پیامبر، ۴۳۶

شهر سپید خدا: مدیریت معنوی حج و عمره، ۳۳۰، ۳۷۷

شهریار جاده ها: سفرنامه ناصرالدین شاه به عتبات، ۲۶۰

شهید مروه، ۱۰۲، ۸۸۴

شهید و شهادت در ادعیه و زیارات، ۶۲۹

شیعه پاسخ می دهد، ۵۷۵

شیعه سنی مشترک روایات نماز جمعه و حج، ۵۶۲

شیعه می رسد: ۱۱۰ سوال و طرح بیش از سی موضوع اعتقادی شیعه و پاسخ مسائلی: چون ...، ۷۵۰

ص: ۹۴۴

شیوه ای نو در بیان احکام حج و عمره مطابق با فتاوی مراجع معظم تقلید، ۵۳۳

صبح اندیشه، ۱۹۴

صبح وصال، ۲۳۰

الصحيح في فضل الزياره الرضويه، ۶۴۳، ۶۹۳

صحیفه حج: مجموعه سخنان و پیامهای مقام معظم رهبری، ۵۷۷، ۸۷۴

صحیفه حج، ۵۸۱، ۸۸۰

صحیفه کربلا، ۶۵۲

صدایی به بلندای هفت آسمان: سفرنامه سردار شهید اسلام سیدمحمد نژاد غفاری، ۱۸۷

صدف المرضیه: ردی بر عقاید وهابیت پیرامون زیارت اهل قبور، ۷۳۷

صدها نکته ضروری و کاربردی برای زائران، روحانیان و مدیران، ۸۳، ۳۶۷، ۶۰۹

صراط النجاه فی أجوبه استفتاءات الحج و العمره، ۴۹۷

صراط النجاه: پیاده تا کربلا، ۲۴۹

صراط النجاه: سفرنامه ی پیاده تا کربلا، ۲۴۹

صراط الهدایه: راهنمای زائران عتبات عالیات، ۶۷۴

صراط حج: آداب الحرمین مکه مکرمه - مدینه منوره، حج تمتع و عمره، ۳۵۸

صراط عتبات عالیات: زیارتنامه کامل عتبات عالیات، آداب زیارت کربلا، کاظمین، نجف، سامراء، ۶۸۲

صفا در صفا: یادداشت های سفر حج با هیات پزشکی، ۲۲۳

صفای مدینه، ۴۲۰

صلاح دنیا فلاح عقبا، ۸۰۵

صمیمانه با زائر خانه خدا، ۳۷۹

الصور: تفضیح اعلام آل سعود، ۱۰۴، ۴۵۵

صهباى حج، ۲۸۷

صهباى صفا، ۲۸۸

صیانه الآثار الإسلامیه، ۷۲۰

ضیاء العین به انضمام رساله فضائل ثواب زیارت سیدالشهداء، ۶۳۶

ضیافت رحمت، ۳۵۲

طراحی قبرستان بقیع و حرم ائمه معصومین (ع)، ۷۹

طرحی نو در زمینه مناسک حج مطابق با فتاوی ده تن از مراجع، ۵۵۲

الطریق الی المدینه، ۴۳۵

طلوع شمس، ۲۳۶

الطواف بالكعبه المشرفته من المطایق الاول، ۴۷۴

طواف در باران: مجموعه ی خاطرات سفرهای متعدد حج بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، ۱۹۳، ۸۶۲

طواف عشق، ۱۶۸

طواف عشق: مجموعه خاطرات دانش آموزان از سفر مکه معظمه و مدینه منوره تابستان ۱۳۸۵، ۱۹۵، ۸۶۳

ص: ۹۴۵

طواف کنند گرد آن خانه که از دعوی جباران آزاد است، ۲۳۷

طواف معشوق، ۱۵۹

طوافنامه: کیلومتر طواف، ۱۶۶

طهارت شرط لازم برای زیارت، ۸۰۵

ظهر عطش: ترجمه منظوم زیارت عاشورا، ۷۸۳

عاشقان: خاطرات اولین عمره مفرده دانش آموزی استان بوشهر سال، ۲۰۸

عاشقان کربلا، ۶۷۷

عاشقانه ها، ۲۵۰

عاشقانه هایی در حج و زیارت از ۱۳۷۷/۶/۵ تا ۱۴/۱۱/۱۳۸۱، ۲۴۵

عاشورا درخششی دیگر: شرحی بر زیارت عاشورا با نگاه به منابع اهل سنت، ۷۶۷

عاشوراییان، فرهنگ و بزم و چکامه، ۷۸۵

العباده حدّها و مفهومها، ۷۱۶

عبرتهای عاشورا در زیارت عاشورا، ۷۵۸

عبودیت در پرتو حج: سفرنامه، ۲۳۳

عبودیت در پرتو حج، ۲۳۳

عبودیت و معرفت در پرتو زیارت عاشورا، ۷۵۹

عبور از متن برهوت، ۱۹۵

عتبات عالیات: آشنایی با اماکن مقدسه، نجف اشرف، کربلای معلی ...، ۱۱۶

عتبات عالیات: برنامه سفر، راهنمای اماکن، ادعیه و زیارات، ۶۷۰

عتبات عالیات در آینه روایات، ۶۸۳

عتبات عالیات سفره معنوی اولیاء الله، ۱۱۴

عتبات عالیات عراق، ۱۲۳

عتبات عالیات عراق در یک نگاه، ۶۷۱

عتبات: تاریخچه و آداب زیارت اماکن مقدسه عراق، ۶۸۲

عجائب زیاره الامام الرضا (علیه السلام)، ۶۹۲

عجائب زیاره سیدالشهدا امام الحسین (ع)، ۶۷۷

عجز بشر، از درك اهل بیت و پیغمبر علیها السلام، ۸۰۵

عراق: وادی زیارت و سیاحت، ۱۲۰

عراق، صدف شش گوهر: راهنمای زائران، نقشه و تصویر؛ یادمان سفر گروهی از جانبازان به عتبات عالیات، ۱۱۵

عراق، صدف شش گوهر، ۶۴۵

عربستان در یک نگاه: سه سال در حریم حرم امن الهی: قابل استفاده زائران بیت الله الحرام، ۵۵

عربستان سعودی در یک نگاه، ۴۹

عربی آسان در سفر: راهنمای آسان برای سفر به مکه مکرمه، مدینه منوره عتبات عالیات، سوریه و کشورهای عربی، ۴۵۸

ص: ۹۴۶

عربی محلی در سفر: راهنمای زائران به عتبات عالیات، ۴۵۹

عرشیان بانگ و لله علی الناس زنند، ۶۸

عرشیان، ۶۸

عرفات، ۵۳۰

عرفان حج، ۲۸۹، ۲۹۷

عرفان حسینی علیه السلام، ۸۴۳

عرفان عرفه: ترجمه و شرح و تفسیر موضوعی دعای عرفه امام حسین و امام سجاد (ع)، ۸۴۲

عرفان عرفه: دعای عرفه با ترجمه منظوم، ۸۳۹

عرفان عمره، ۲۸۹

عریضه نویسی به اهل بیت (ع)، ۶۵۹

عزادار حقیقی، ۷۶۷

عشق دمشق: به ضمیمه تحقیقی درباره اسرار شگفت انگیز اصحاب کهف، ۲۶۶

عشق کربلا و کراماتی از ائمه، ۱۲۷

عصر هاجر و مقطع اسلامی، ۳۲

عطر سیب: رهیافتی به زیارت ناحیه مقدسه، ۸۲۱

عطر شام: معرفی اماکن و مزارات سوریه، ۱۳۲

عظمت جلال خدا در نگاه اولیا، ۸۰۶

عظمت حج، ۳۱۹، ۳۶۷

عظمت مکه، غربت مدینه: چگونه بروم، ۳۶۸

عکس ها: افشاگر تبلیغات آل سعود. انگلیسی، ۱۰۴، ۴۵۵

علل و معانی الحج، ۳۱۷، ۴۰۷

علی اجنحه الروح: دعاء الامام الحسين (ع) فی صحراء عرفات تفسیر و معایشه، ۸۳۸

علی اعتاب بیت الحیب، ۶۸

علی (ع) در آئینه حج، ۲۸۳

علی (ع) و پیامبران، پیشگوئی پیامبران گذشته درباره خاتم انبیاء...، ۶۴۴

علی (ع) و زیارت جامعه کبیره، ۸۱۱

عمده الزائر و عده المسافر فی الادعیه و الزیارات، ۶۵۶

عمره را آن گونه که دیدم به انضمام ادعیه و مناسک عمره و حج، ۱۹۷

عمره مفرد (مناسک، اسرار، اماکن) ویژه دانشجویان، ۳۲۹

عمره مفرد: اماکن، مشاهد و احکام مطابق فتاوی پانزده تن از مراجع تقلید، ۴۸۵

عمره مفرد کی تصویری مناسک، ۵۳۶، ۵۳۷

عمره مفرد: گزیده مناسک، راهنمای اماکن، ادعیه و زیارات، ۴۸۹

عمره، ۳۶۳، ۵۳۹

عمل باین رساله شریفه (مناسک حج) صحیح و مجاز است، ۴۹۹

عناوین و سرفصل های آموزشی حج تمتع، ۸۸۹

ص: ۹۴۷

الغدیر فی الکتاب و السنه و الأدب، ۴۶۴

غوغای غبار: یادداشت های سفر حج، ۱۶۵

غیر از خدا هیچکس نبود، ۳۷۸

فاطمه ی زهرا (ع)، جلوه ای از جمال خدا، ۸۰۶

فانوس در حج، ۳۳۳

فانوس زائر در زیارت ائمه هده و شناخت عتبات عالیات نجف، کربلا ...، ۶۸۶

فتنه و هابیت، ۷۰۸

فتوح الحرمین، ۳۲۲، ۵۴۳

فجر الاسلام فی تاریخ مکه و المشاعر الحرام، ۸۴

الفجر الصادق فی الرد علی الفرقه الوهابیه المارقه، ۷۱۵

فرازهایی از حج، ۶۷، ۲۹۹

فرحه الغری فی تعیین قبرامیرالمومنین علی بن ابیطالب (ع) فی النجف، ۱۰۷

فرصت پرواز: دل نوشته ها و شوق نامه های عمره گزاران دانشجو، ۲۲۰، ۸۶۸

فرقه وهابی و پاسخ به شبهات آنها، ۷۰۸

فرقه وهابی و پاسخ شبهات آنها، ۷۳۹

فرهنگ اصطلاحات حج، ۸۵۲

فرهنگ تشرف به اماکن مذهبی، ۶۵۴

فرهنگ دانستیهای پیش از سفر به خانه خدا، ۸۵۴

فرهنگ زیارت: اهداف، آثار، تاریخچه، مشروعیت، سازندگی و آداب زیارت، ۶۶۳

فرهنگ لغات و اصطلاحات و اماکن حج، ۸۵۴

فرهنگ مصرف در سفر حج، ۳۵۰

فرهنگ نامه اسرار و معارف حج، ۸۸۹

فرهنگ و آداب زیارت، ۶۵۴

فرهنگنامه ی حج و عمره و اماکن مربوطه، ۸۵۴

فریاد برائت، ۵۸۱، ۸۸۰

فريضة حج، نسخه الهی، ۲۹۲

فريضة حج، ۵۳۸

فصل الخطاب، ۸۰۶

فضائل زیاره الامام الحسين (ع)، ۶۴۲

فضائل زیاره الامام الشهيد بکربلا، ۶۳۳

فضائل و اعمال حج، ۳۷۲

فضای مبکی: طراحی قبرستان بقیع و حرم ائمه معصومین (ع)، ۷۹

فضایل زیارت امام حسین علیه السلام، ۶۴۰

فضایل و آداب زیارت امام رضا (ع)، ۶۹۳

فضایل و احکام مکه مکرمه، ۴۹۸، ۴۹۹

فضل زیاره الحسين عليه السلام، ۶۴۸

فضیلت زیارت امام حسین (ع) در احادیث و روایات، همراه با زبده ترین زیارت های وارده، ۶۴۲

فضیلت زیارت امام حسین (ع): نمایی کلی از احادیث مربوط به حضرت سیدالشهداء در کتاب «کامل الزیارات»، ۶۴۴

ص: ۹۴۸

فضیلت زیارت امام رضا علیه السلام، ۶۴۲

فضیلت زیارت سیدالشهدا علیه السلام: گزیده کامل الزیارات، ۶۳۳

الفقه الاسلامی: احکام حج، ۵۴۴

فقه الجمرات، ۴۶۳

فقه الحج، ۵۳۳

فقه العتبات المقدسه، ۴۷۰

الفقه المذاهب الخمسه: الحج. انگلیسی، ۵۶۶

الفقه المنهجي على مذهب الامام الشافعي، ۵۱۵

فقه سیاسی اسلام: مناسک حج، ۳۰۴، ۵۲۲

فکر انبیاء پاینده و تابنده، ۸۰۶

فلسفه کربلاء، و علی الحسین (ع) هل یکفی البکاء، ۶۴۰

فلسفه احکام حج از منظر قرآن کریم به ضمیمه چهل حدیث حج، ۳۲۹، ۳۹۲

فلسفه حج، ۳۱۰

فلسفه حج و اثرات تربیتی آن از دیدگاه معصومین (ع)، ۳۲۸، ۳۷۵

فلسفه حج و اسرار مناسک آن، ۳۱۲

فلسفه حج، بخش چهارم خورشید معرفت در گناه و طاعت پیرامون حج و عمره مأخوذ از قرآن مجید، ۳۲۷

فلسفه راز و نیاز، ۳۱۷

فلسفه زیارت: ترجمه و شرح رساله زیاره القبور فخر رازی، ۶۲۸

فلسفه زیارت اهل قبور: پاسخ به شبهاتی پیرامون زیارت پیامبر اسلام ...، ۶۳۱، ۷۴۷

فلسفه زیارت اهل قبور، ۶۳۱، ۷۴۷

فلسفه زیارت و آیین آن، ۶۳۲، ۶۶۸

فلسفه مناسک الحج و دلیل الحاج فی الفرائض و السنن، ۲۷۴

فلسفه و احکام حج و عمره، ۲۸۲، ۵۶۱

فلسفه و اسرار حج، ۲۷۷

فلسفه و اسرار حج به ضمیمه مختصری از مناسک حج، ۲۹۲، ۵۰۵

فلسفه و اسرار حج همراه با مناسک حج علامه حلی، ۲۹۸

فلسفه و اسرار حج: تاریخ و جغرافیای مختصر مکه معظمه و مناسک حج، ۲۹۸

فلسفه ی حج، ۳۱۵

فوریت های پزشکی حج، ۵۹۵

فهرست آثار و معرفی کتاب های منتشر شده حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، ۸۴۹

فی رحاب الامام الرضا (ع) نبذه عن حياته، و کیفیه زیارته، ۶۹۶

فی رحاب الامام الروؤف علی بن موسی الرضا (ع)، ۶۹۰

فی رحاب الزیاره الجامعه الکبیره، ۷۹۵، ۸۰۹

فی رحاب الزیاره الجامعه، ۷۹۱

ص: ۹۴۹

فی رحاب اهل البيت (عليهم السلام): زیاره القبور، ۷۴۶

فی رحاب بیت الله، ۳۲۳

فی رحاب عاشوراء: محاضرات فی شرح زیاره عاشورا، ۷۷۵

فی ضیافه الرحمن: تأملات و رؤی فی مناسک الحج و العمره، ۲۷۳

فی ظل اصول الاسلام: درسه شامله لمسأله التوحید و الشرك و البدعه و قضیه الاستشفاع و التوسل زیاره و ...، ۷۲۰

فی ظل اصول الإسلام: محاضرات الشيخ جعفر السبحانی، ۷۲۰

القافله التي تریر الحج، ۴۴۱

قاموس الحرمین الشریفین، ۸۵۵

قاموس حج: فرهنگ لغات و اصطلاحات و اماکن حج، ۸۵۴

قاموس حج و عمره، ۵۰۷

قانون توسل جاری در طبیعت و شریعت، ۸۰۶

قبسات ملکوتیه فی شرح زیاره الجوادیه، ۸۳۴

قبل از حج بخوانید: آداب حج، اعمال حج، اسرار حج، ۳۳۵

قبله دلها، ۶۳۴

قبله گاه عاشقان: راهنمای زائر و معرفی حرم مطهر رضوی، ۱۳۹

قداسه الحرم و امنه، ۱۰۳

قداسه الحرم و امنه: مقالات حول الحج و الحرمین الشریفین، ۸۶۹

قداست و امنیت حرم، ۹۸

قدم به قدم با مدیران ثابت و راهنمای سفر زیارتی عمره، ۶۰۷

قدم به قدم با مدیران حج تمتع، ۶۰۷

قدم به قدم با مدیران حج تمتع، ۶۰۷

قرآن و احکام، حج کانون همبستگی، ۳۹۴

قرآن و عترت در اسلام، ۷۴۸

قراءه فی کتاب الاجوبه النجفیه فی الرد علی الفتاوی الوهابیه لایه الله الشیخ هادی آل کاشف الغطاء، ۷۵۰

قرار بی قراران، ۲۱۰

قرب حق جویی؟ اخلاص پیشه کن، ۸۰۶

قربانی در حج، ۴۹۳

قربانی در کشتارگاه های فعلی منی، ۴۷۳

قربانی در منی در حج تمتع، ۴۷۷

قربانی در منی، ۴۸۰

قصه وارہ ای از سفر به حج، ۱۸۳

قصه های اماکن مقدس - ۱ کعبه، ۴۴۸

قصه های کعبه، ۴۴۸

قطره ای از دریای فضائل امام حسین (ع)، ۶۵۰

ص: ۹۵۰

قطره ای از زلال معرفت یا دعا و زیارت در عمره مفرده، ۳۴۰

قطره ای از زمزم معرفت، ۲۸۴

قله های حلم و کرم، ۸۰۷

قله های محبت، ۸۰۷

کارگاه آموزشی نگرشی دیگر به حج و عمره، ۸۹۲

کاروان اشک، ۲۶۲

کامل الزیارات، ۶۳۴

کامل الزیارات. برگزیده. فارسی، ۶۳۴

کامل مزارات اهل البيت (عليهم السلام) في الطريق، ۶۶۴

کبوتران خونین بال حرم: تحلیلی بر جنایت وهابیت در کشتار زائر بیگناه کویته، ۱۰۴

کبوترانه: مدیریت زیارت امام رضا علیه السلام، ۶۳۱

کتاب الحج، تقریر اباحت سیدمحمد رضا موسوی کلپایگانی، ۴۷۵

کتاب الحج: تقریر اباحت سماحه الاستاذ الشيخ محسن الوحيد الخراسانی، ۴۷۵

کتاب الحج، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۹۹، ۵۴۰

کتاب حج: گزارش حج سال ه. ق، ۶۱۱

کتاب حج: مجموعه مقالات، ۸۷۰

کتاب راهنما، مروری بر شرح وظایف و مأموریت های روحانیون و مدیران کاروان های عمره، ۶۰۵

کتاب زرد: توصیه های بهداشتی سفر حج، ۵۹۴

کتاب سفرنامه، ۲۱۵

کتابشناسی زیارت: کتابشناسی زیارت، مزار...، ۸۴۷

کتابشناسی و ادبیات حج: مختصری از اشعار و فهرستی از کتب منتشره درباره حج، ۸۴۷

کرامات ولی خدا، خاطراتی از فاضلی گرانمایه و عارفی ...، ۲۲۶

کربلا از دید سیاحان و جهانگردان، ۸۷۱

کربلا رفته ها: کربلا از دید سیاحان و جهانگردان، ۲۶۲، ۸۷۱

کربلا رفته ها، ۲۶۲

کربلا کعبه دلها، ۱۲۴، ۲۵۱

کربلا ما می آئیم، ۱۲۴

کربلا، ۶۵۱

کربلا، نجف، کاظمین، کوفه، ۱۲۸

کربلا، یا، گلزار حسینی از نظر تاریخی، جغرافیایی، مذهبی، اقتصادی و ...، ۱۱۸

کربلای عشق: راهنمای سفر زائران به عتبات عالیات، ۱۲۱

ص: ۹۵۱

کرنش کائنات، در برابر فضل و شرف و عزت شما، ۸۰۷

کشتار مکه و آینده حرمین، ۹۷

کشف الارتیاب فی تباع محمد بن عبدالوهاب، ۷۰۱

کعبه امن دل، ۴۸

کعبه تجلی گاه توحید، روح حج، ۲۷۸

کعبه در خون، ۹۷

کعبه در قلب کوچکم: اولین سفرنامه ی حج ویژه کودکان و نوجوانان، ۴۴۳

کعبه در کعبه: مقاله ای درباره ی حضور امام زمان (ع) در مراسم حج، ۲۹۱

کعبه عشق، ۱۰۷

کعبه میعاد وحدت مسلمین: نگاهی به کتاب اخبار مکه (ابوالولید ازرقی، قرن سوم هجری)، ۸۷

کعبه و حج، ۳۳۴

کعبه، ۸۰

کلاس دوم حج، ۴۴۷

کلام الزائر و الحاج و من فی خدمتهم: با ما به مکه مکرمه بیائید، ۳۳۸

کلوخ های بلور، ۱۸۴

کلیات جامع عتبات عالیات و اماکن مقدسه عراق، ۶۸۰

کلید بهشت: راهنمای اماکن، عتبات عالیات، ۱۱۱

کنگره عبادی سیاسی حج: مجموعه سخنان و پیامهای امام خمینی، ۵۸۱، ۸۸۰

کنگره عبادی سیاسی حج، ۵۸۱، ۸۸۰

کیفیت زیارت امام علی بن موسی الرضا علیه السلام، ۶۹۴

کیمیای حج، ۳۴۲

کتاب الحج، ۴۶۵، ۴۷۶

کتاب اول ترجمه و تفسیر زیارت عاشورا (تصحیح شده)، ۷۸۴

کتابنامه حج، ۸۴۸

کرامات رضویه: معجزات امام هشتم (ع)، ۶۵۱

کربلا سرزمین لاله ها، ۲۴۷

کربلا عرش خدا: در بیان چهل حدیث از فضایل زیارت قبر امام حسین (ع)، ۶۴۵

کربلا و حرم های مطهر، ۱۰۶

کربلا وعده گاه عاشقان: در فضایل و ثواب زیارت امام حسین (ع) و عتبات عالیات، ۶۳۹

کربلا: شمه ای از مقام این زمین مقدس به نقل از کتاب شریف کامل الزیارات، ۶۴۳

کربلایی که من دیده ام: سفرنامه عتبات عالیات، ۲۴۸

کعبه از عرش تا فرش، ۴۱۱

کعبه در زنجیر، ۱۸۲، ۴۲۲

کعبه و جامه آن از آغاز تا کنون، ۲۸، ۶۳

کعبه و مسجدالحرام در گذر تاریخ، ۸۱

ص: ۹۵۲

کعبه: مصباح الطاهرین، ۲۷۷

کمک های اولیه ویژه حج کاروان های خدماتی، ۵۹۱

الکنز المخفی، درسه فی زیاره عاشورا، ۷۷۲

کنکاش اندیشه دینی در پاسخ به پرسش ها: وهابیت، شبهات و پاسخ ها، ۷۳۲

کیست رهبر؟! بعد از وجود مقدس پیغمبر (ص)، ۸۰۷

گام به گام با سرزمین عشق، ۱۴۴

گام به گام به سوی سرزمین نور، ۳۶۹

گذری بر زیارت جامعه کبیره به همراه آثار و فواید زیارت عاشورا و نافله شب، ۷۹۷

گذری بر زیارت کریمه عاشورا: به همراه متن مقابله شده با تمام نسخ زیارت عاشور، ۷۶۶

گذری بر نیم قرن تغییر و تحول مکه و مدینه از زبان حاج مصطفی رشیدی، ۶۵، ۱۹۱

گزارش حج الوداع: گزارش لحظه به لحظه سفر حج پیامبر (ص) از مدینه تا مدینه، ۱۶۴

گزارش حج سال، ۶۱۴

گزارش حج سال ه. ق برابر سال ه. ش، ۶۱۴

گزارش حج سال ه. ق، ۶۱۱

گزارش حج سال ه. ق، ۶۱۲

گزارش حج گزارای ایرانیان در موسم حج سال هجری قمری آذر و دی، ۶۱۸

گزارش سفر به عربستان به همراه آیت الله هاشمی رفسنجانی خرداد، ۲۳۵

گزارش سفر به مدینه منوره و مکه معظمه، سفرنامه عمره مفرده، ۲۴۱

گزارش سفر حج مرحوم آیت الله کاشانی در سال ۱۳۳۱، ۲۱۷

گزارش عملیات اجرایی حج / ق، ۶۱۵

گزارش لحظه به لحظه سفر حج پیامبر (ص) از مدینه تا مدینه، ۱۶۴

گزارش مکتوب عملیات اجرایی حج تمتع ۸۷ (۱۴۲۹ قمری)، ۶۱۵

گزارش مکتوب عملیات اجرایی حج تمتع ۸۵، ۶۱۵

گزارش یک زن آلمانی از سفر به مکه، ۱۶۰

گزارشی از حجگزاری سال ۱۴۲۵ قمری برابر با سال ۱۳۸۳ شمسی، ۶۱۷

گزارشی از سفر به سوریه، ۱۳۰، ۲۶۴

گزارشی از سفر به سوریه توسط زوار ایرانی حضرت زینب کبری (سلام الله علیها)، ۱۳۰، ۲۶۴

ص: ۹۵۳

گزارشی درباره ی زیارت آل یاسین بزرگ، ۸۱۵

گزارشی عاشقانه از یک سفر، ۲۵۸

گزارشی مکتوب از عملیات اجرایی حج تمتع یکهزار و سیصد و هشتاد و شش، ۶۱۵

گزیده اشعار سروده شده به مناسبت فاجعه خونین مکه مکرمه و در رثای شهدای گرانقدر حج ۱۳۶۶، ۴۲۰

گزیده التاريخ القويم لمکه و بيت الله الکریم، ۸۱

گزیده بیانات حجه الاسلام والمسلمین صدیقی درباره زیارت عاشورا، ۷۶۸

گزیده سفرنامه ناصر خسرو به زبان امروز، ۱۵۲

گزیده سفرنامه ناصر خسرو، ۱۵۲

گزیده سیمای سامراء: سینای سه موسی، ۱۱۸

گزیده سیمای نجف اشرف، ۱۱۰

گزیده شوق دیدار: زیارت و درونمایه آن، ۶۵۸

گزیده کافی: زکات- حج، ۴۰۸

گزیده مناسک حج براساس فتاوی حضرت امام با حواشی مراجع عظام، ۵۱۱

گزیده مناسک حج، ۴۹۹، ۵۴۲

گزیده ای از احکام حیات بخش حج، ۵۱۶

گزیده ای از احکام عمره مفرده، ۴۸۸

گزیده ای از خاطرات مدیران، معاونین و روحانیون کاروان های ...، ۲۰۲، ۸۶۵

گزیده ای از روایات درباره وجوب و فضیلت بی انتهای زیارت، ۶۳۵

گزیده ای از زندگی شهیده حافظه سلیمان شاهی، ۹۸، ۸۸۳

گزیده ای از مسائل و فرهنگنامه حج شامل: لغات و اصطلاحات حج، ۸۵۲

گفتگوهای روزمره در موسم حج، ۴۵۸

گل بی خار: آسیب شناسی کتب اهدایی و هابیان در ایام حج، ۷۰۷

گل قصد: حاوی چهل حدیث پیرامون سفر حج و زیارت مدینه، ۴۱۰

گلچین شعر حج، ۴۲۵، ۸۶۳

گل ریزان معشوق و اشک ریزان عاشق، ۲۱۱

گلزار حسینی از نظر تاریخی، جغرافیایی، مذهبی، اقتصادی، ۱۱۸

گلوازه های حج و عمره، ۳۳۹

گم گشته ای در دیار عشق: خاطراتی از مدینه منوره و مکه مکرمه، ۲۲۸

گنجینه های ویران: نگاهی به آثار تاریخی ویران شده صدر اسلام، ۷۲

اللؤلؤ النضید فی شرح زیارت مولینا ابی عبد الله، ۷۵۵

لیبک دوست: خاطرات عمره مفرده از دو نگاه، ۲۲۵

ص: ۹۵۴

لحظه های غنیمت، ۱۶۹

لذت دیدار آفتاب: فضیلت زیارت امام رضا علیه السلام، ۶۴۲

لذت دیدار آفتاب: فضیلت زیارت امام رضا (ع)، ۶۹۳

لغات و اصطلاحات حج، ۸۵۲

لوح زرین انقلاب: پیام حضرت امام خمینی به مناسبت سالگرد فاجعه خونین مکه و حجاج بیت الحرام، ۹۹، ۵۸۲، ۸۸۱

لیلی میره زیارت، ۴۴۳

مؤمن، شاداب و مطمئن، ۸۰۸

ما لابد منه: احکام و مسائل فقه حنفی به زبان ساده همراه با ضمیمه ی حج و عمره ی آسان، ۴۹۷

مائه و عشر مسائل فی الحج، ۵۲۵

مارقین، دینداران دین ناشناس، ۸۰۷

مایه ی امن و امان برکت زمین و آسمان، ۸۰۸

مباحثی پیرامون زیارت، ۶۵۷

مبانی اعتقادی وهابیت، ۷۱۱

مبانی دینی و سیاسی براءت از مشرکان، ۵۸۶

مبانی نقشه خوانی: ویژه کارگزاران حج و زیارت، ۶۰۸

متعہ الحج علی ضوء الكتاب والسنة، ۳۸۷، ۵۶۵

المتعتان بین النص و الاجتهاد من كتاب «الغدیر»، ۴۶۴

المتعتان بین النص و الاجتهاد، من كتاب الغدیر للشیخ الامینی، ۳۹۲

مثنوی بلند عشق: پژوهشی در سند و محتوای زیارت عاشور، ۷۸۷، ۸۸۷

مثنوی حج در منظر شهادت، ۴۲۱

مجموعه خطابات و نداآت الامام الخمينی، ۸۷۶

مجموعه آثار ۶: تحلیلی از مناسک حج، ۳۰۰

مجموعه اشعار حسینی همراه با معنی منظوم زیارت عاشورا، ۷۷۷

مجموعه اشعار مسابقه بزرگ شعر حج، ۴۳۳، ۸۶۹

مجموعه حج. انگلیسی، ۸۸۲

مجموعه خاطرات دانش آموزان از سفر مکه معظمه و مدینه منوره تابستان ۱۳۸۵، ۱۹۵، ۸۶۳

مجموعه خاطرات سفر حج، ۲۴۲، ۸۷۲

مجموعه خطابات و نداآت الامام الخمينی، ۵۷۹

مجموعه زبان مادری، ۸۶۹

مجموعه سخنان و پیامهای مقام معظم رهبری، ۵۷۷، ۸۷۴

مجموعه سخنرانی های استاد ارجمند سرکار خانم بروجردی، ۲۸۳

ص: ۹۵۵

مجموعه سخنرانیهای سرکار خانم فاطمه لطفی آذر، ۶۸۷

مجموعه شرح زیارت عاشورا: اسرار نهفته در کلمه مقدسه اباعبدالله و ابن رسول الل، ۷۶۵

مجموعه شرح زیارت عاشورا: تفسیر سلام، ۷۶۴

مجموعه شرح زیارت عاشورا: در عظمت زیارت عاشورا، ۷۶۴

مجموعه شرح زیارت عاشورا: کشتی نجات، ۷۶۵

مجموعه عکسهای مصور حج، ۴۵۶

مجموعه فضائل صدقات و حج، ۳۵۲

مجموعه فضایل حج، ۳۵۲

مجموعه مقالات هم اندیشی زیارت، ۸۶۱

مجموعه ای از گوهرهای معرفت برای زائران نجف، کربلا، کاظمین و سامرا، ۲۵۵

مجموعه ی خاطرات سفرهای متعدد حج بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، ۱۹۳، ۸۶۲

محاضرات فی الفقه الاسلامی: کتاب الحج، ۴۷۱

المحاورات الیومیة فی موسم الحج فی اللغتين الفصحی و الدراجة، ۴۵۹

المحاورات الیومیة فی موسم الحج، ۴۵۸

محاورة الیومیة الجدیة حاوی نیازمندیهای روزمره مکالمه عربی مدیران کاروانها و جهانگردان و زائران، ۴۶۰

محبوب تویی کعبه ی مقصود تویی، ۸۰۸

محججه الحاج، ۳۸۸

محرم اسرار خد، ۸۰۸

محرم راز: آلبوم عکس های مکه و مدینه، ۴۵۵

محرم راز، ۴۵۴

مختصر احكام و مناسك حج و بعضى آداب مكه معظمه و مدينه منوره و زيارت و ادعيه ماثوره، ۵۵۱

مختصر اعمال حج التمتع، مع شرح الاماكن و المساجد المقسه فى مكه المكرمه، طبق فتاوى الامام الخمينى، ۵۱۱

مختصر تبصره الناسكين بسنن الحجاج و المعتمرين، ۳۳۲

المختصر فى اعمال الحج والعمرة وفقا للمذاهب الاسلاميه، الاماميه، المالكيه، الحنفيه....، ۵۶۷

مختصر كتاب قاموس حج و عمره: چگونه حج و عمره را بجا مى آوريم، ۳۴۸

مختصر مناسك حج، مطابق فتاوى حضرت آيت الله العظمى امام خمينى، ۵۱۱

مختصر مناسك حج، ۵۰۷

مختصر واجبات الحج و ما ينبغى فعله، ۴۹۲

مختصرى از اشعار و فهرستى از كتب منتشره درباره حج، ۸۴۷

المدارج الفقيهيه الحج، ۴۸۱

ص: ۹۵۶

مدخل الی موسوعه العتبات المقدسه، ۴۳

مدرسه عشق: عبودیت و معرفت در پرتو زیارت عاشورا، همراه با سیری در زیارت ناحیه ی مقدسه، ۷۵۹

مدیریت اقتضایی ویژه کارگزاران حج و زیارت، ۶۰۶

مدیریت در کاروانهای حج، ۶۰۵

مدیریت زیارت امام رضا علیه السلام، ۶۳۱

مدیریت زیارت امیرالمومنین علیه السلام، ۶۳۱

مدیریت عمومی زیارت اهل بیت (علیهم السلام)، ۶۳۲

مدیریت معنوی حج و عمره، ۳۳۰، ۳۷۷

مدیریت معنوی زیارت امام حسین علیه السلام، ۶۳۲

مدیریت معنوی زیارت امام علی علیه السلام، ۶۳۱

مدیریت معنوی زیارت، ۶۳۲

المدينه المنوره، تطورها العمرانی و تراثها المعماری، ۸۶

مدینه آشنای غریب، ۹۵

مدینه شهر پیامبر (ص)، ۵۴

مدینه منوره: راهنمای اماکن، زیارات و اعمال، گزیده اشعار، ۴۹

مدینه منوره، تحولات عمرانی و میراث و معماری، ۸۵

مدینه: وادی زیارت، ۷۵، ۳۶۱

مدینه شناسی، ۸۹

مرآه الحرمین: سفرنامه مکه، ۶۹، ۲۰۴

مرآه الحرمین شامل سفرنامه حجاز و تاریخ و جغرافیای راه ها و بقاع متبرکه آن، ۱۷۲

مرآه الحرمين، ۱۷۲

مرآه الحج، ۳۷۴

مراسم حج پاک اندیش و همسرش، ۴۳۸

مراقد اهل بیت (علیهم السلام) در شام، ۱۳۶

المرتقى الى الفقه الارقى، کتاب الحج، ۴۶۹

مرثیه از مدینه تا مدینه، ۴۲۰

مرجعیت دینی اهل بیت (ع) و پاسخ به شبهات، ۷۱۱

مرزهای توحید و شرک در قرآن، ۷۲۱

المرشد السياحی الدینی حول المراقد الشریفه و الاماکن المقدسه ...، ۴۱

مرغ عشق، ۴۴۵

مرقد الامام الحسین (ع) عبر التاريخ، ۶۳۳

مرقد العقيله زينب في ميزان الدراسة و التحقیق و التحليل، ۱۳۲

مروری بر فلسفه حج در قرآن، ۲۹۹، ۳۹۷

مروری به داستان مکه و حج از ابتداء آفرینش، ۳۱، ۳۷

مروری گذرا بر اسرار و معارف حج در روایات، ۲۹۲، ۴۰۵

ص: ۹۵۷

مزار پیامبران، ۴۴

المزار، ۶۶۰

مزار، ۶۹۱

مزارات اهل البيت (ع) و تاريخها، ۴۲

المزدلفه، ۵۳۰

المسائل الأتفاقيه بين اربعة من علماء الأماميه: قسم الحج، ۵۰۰

مسائل فى الحج و العمره، ۵۰۰

مسائل متفرقه در رابطه با اعمال حج و عمره، ۵۴۵

مسائل و رهنمای حج، ۵۲۸

المساجد السبعه و بيت الاحزان، ۷۳

مساجد و آثار باستانی مکه و مدینه، ۹۵

المساجد و الاماكن الاثريه المجهوله لزائر المدينه المنوره الميمونه، ۶۳

المساجد والاماكن الاثريه فى مکه و المدينه، ۹۵

مسافر كربلا، ۱۱۳

مسالك الحج، ۴۸۶

مستحبات الحرمين در آداب حج، ۳۴۹

مستحبات الحرمين در آداب حج به ضميمه خلاصه المناسك مطابق ...، ۳۴۹

مسجد شريف نبوى، ۵۲

مسجد مكان معراج مومنين: تأويل معماری مسجد با تأملی در مناسك حج، ۲۸۳

مسجد ميقات عشاق، ۷۱

مسجدالنبی (ص) زیارتگاهی برای تمام نسل ها، ۷۰

مسجدالنبی (ص)، ۶۱

مسلك الوهابیه فی موازین العقل و الكتاب و السنه و تشتمل علی تحقیق فی عقائد الصوفیه و الغلاه و المفوضه، ۷۲۲

مسلمان و کفر پنهان؟!، ۳۰۹

مسیر عشق: اخلاق الهی از حرم نبوی تا حرم رضوی، ۳۶۴، ۶۶۱

المسیر فی الحج و العمره وفق فتاوی سماحه آیه الله العظمی السیدعلی الحسینی السیستانی، ۵۰۲

مشاعر حج: عرفات، مشعر الحرام، منا، ۴۶

مشاهد و مشاعر حج، ۵۱

مشعل زائر: اعمال و اسرار حج زیارات و ادعیه به ضمیمه گفتگوهای نویسندگان با اهل تسنن در مکه و مدینه، ۳۱۱

مشق عشق: مجموعه عکسهای مصور حج، ۴۵۶

مشکوه المسافرین: سفرنامه تبریز- عتبات، ۲۵۸

مشکین مهر، ۲۴۲

المشی الی الامام الحسین علیه السلام، ۶۴۸

مصادره قبر پیامبر، ۷۴۲

مصباح الحرمین، ۸۶۵

ص: ۹۵۸

مصباح الزائر مربوط به عتبات عالیات عراق، ۶۸۶

مصباح الزائر، ۶۸۵

مصباح الزائرین در آداب زیارت حضرت امام رضا (ع)، ۶۹۴

مصباح الطاهرین، ۲۷۷

مصباح المتہجد ادعیہ الحج و مناسک، ۵۲۷

مصباح الناسکین، ۵۴۶

مصباح الناسک فی شرح المناسک، ۴۷۲

مصیبہ الدهور: شرح زیارت عاشور، ۷۶۳

مصیبہ الدهور: شرح زیارت عاشورا: تلخیص کتاب شفاء الصدور، ۷۷۲

مصیبت عظاما: شرح و تفسیری مختصر از زیارت عاشورا، ۷۸۰

المضیف الخضم: رسالہ المثقفین ایرانیین الی جمیع المفکرین و اساتذہ الجامعات فی العالم ...، ۱۰۰، ۵۸۳، ۸۸۱

معارج: تنوری تطبیق مواقف حیات حضرت ابراہیم علیہ السلام با مناسک حج، ۲۹، ۵۲۱

معارف الحج، ۲۹۲

معاونت آموزش و پژوهش بعثہ مقام معظم رہبری، ۵۸۱

معبد ایمان: مناسک حج در قالب داستان، ۴۳۸، ۵۲۷

معبد عشق و مرقد معشوق: نوشته ها و تصویرهایی از مکہ و مدینہ، ۸۲

المعتمد فی شرح المناسک: کتاب الحج، ۴۶۸

معجزہ کعبہ: پلہ های کمال، از شک تا دلدادگی، ۴۴۱

معجم ماکتب فی الحج و الزیارہ و المعالم المشرفہ فی الحجاز، ۸۴۸

معراج الزائرین: راهنمای زائران کربلا و عتبات عالیات عراق، ۶۸۰

معراج الناسکین، یا، حج امامت، ۳۵

معراج حج: روایتی عارفانه از منازل و مناسک حاجیان، ۲۷۳

معرفی اماکن مذهبی و زیارتی مکه و مدینه با تصویر، ۷۶

معرفی اماکن و مزارات سوریه، ۱۳۲

معرفی کتاب ارزشمند مصباح الحرمین اثر مولی عبد الجبار بن ...، ۸۶۷

معیار شرک در قرآن، ۷۰۴

مغیثی پور سبزواری، علی اکبر، ۶۹۶

مفتاحی از مفاتیح: شرحی بر زیارت امیرالمؤمنین علی (ع) در روزهای یکشنبه، ۸۳۲

مفرحه الانام فی تأسیس بیت الله الحرام، ۵۹

المفصل فی تاریخ النجف الاشرف: تاریخ المرقد الحیدری الشریف، ۱۱۲

مقالات تاریخی: ۱- تیر اجل در صدمات راه جبل ۲- سفرنامه مکه، شام، مصر و عراق ۳- شناخت نامه ...، ۱۷۹، ۸۵۸

ص: ۹۵۹

مقالات حول الحج و الحرمين الشريفين، ٨٦٩

مقاله ای درباره ی حضور امام زمان (ع) در مراسم حج، ٢٩١

مقام زیارت: نکته پیرامون مقام و منزلت زیارت امام حسین (ع)، ٦٤٦

مقام زیارت، ٦٤٦

مقام ولایت: در شرح زیارت جامعه کبیره، ٧٩٤

مقامات اولیاء: شرحی بر زیارت جامعه کبیره، ٧٩١

المقتل الحسيني المأثور: عرض روائی لأحداث كربلاء على لسان المعصومين (ع)، ٦٤٦

مقدمات حج ابراهیمی، ٣٣٦

مقدمه شرح و تفسیر زیارت جامعه کبیره، ٧٩٠

مکاتبات عرفانی حاج سید محمود شرفی به ضمیمه خاطرات حج، ١٩٩

مکان های مقدس و زیارتی از مکه معظمه تا مدینه منوره از مدینه تا جده، ٨٧

مکانهای مقدس و زیارتی، ٨٧

مکه المکرمه، ٧٤

مکه والمدینه، ٦٢

مکتوب سبز: گزارشی درباره ی زیارت آل یاسین بزرگ، ٨١٥

مکه اور مدینه کی مقدس مقامات، ٥٥

مکه سرزمین امن الهی، ٤٩٠

مکه شهر مقدس، ٥٧

مکه مکرمه مدینه منوره در مقام محو، ٦٦، ٦٧

مکه مکرمه، مدینه منوره، ٥٠

مکه و مدینه از دیدگاه جهانگردان اروپایی، ۱۸۶

مکه و مدینه: تصویری از توسعه و نوسازی، ۸۰

مکه و مدینه، ۶۲، ۸۲

مکالمه عربی: ویژه سفرهای زیارتی، ۴۵۹

مکه در بستر تاریخ، ۷۰

مکه، کوه ها، رویدادها، ۹۳

ملازم الحجاج، یا، خلاصه اعمال و احکام حج، ۴۹۴

ملازم الحجاج، ۴۹۳

ملاقات در شب آفتابی: سفرنامه حج، ۱۷۷

ملاقات محبوب، ۳۹۱

ملحق مناسک الحج: فتاوی علی الحسینی السیستانی، ۵۰۲

ملحقات آراء المراجع فی الحج، ۴۹۰

من اسرار الحج: وصیه الامام السجاد علیه السلام الی " الشبلی " فی ...، ۳۲۶، ۴۱۰

من فوائد الحج، ۲۹۲

ص: ۹۶۰

المنار لاعمال مكه والمدينه، ٣٣٢

مناسك آموزش عمره مفرده، ٥٤٧

مناسك آموزشى حج: مطابق با فتاوى حضرت آيت الله ...، ٥٤٦

مناسك ابتكارى، ٥٤٢

مناسك حج، ٤٨٦، ٤٩٧، ٥٠٠، ٥٠٣، ٥٠٦، ٥٠٧، ٥١١، ٥١٥، ٥١٩، ٥٢٢، ٥٢٤، ٥٢٨، ٥٣٠، ٥٤٤، ٥٤٥، ٥٤٦، ٥٥١، ٥٥٦، ٥٥٩

مناسك الحج، ٥٠٠، ٥٠١، ٥٢١، ٥٣٢، ٥٥٠

مناسك الحج، فتاوى محمدصادق الحسينى الروحانى، ٥١٧

مناسك الحج، مطابق لفتاوى لطف الله الصافى الكلپايگانى، ٥٢٤

مناسك الحج، مطابق لفتوى محمد آل شير الخاقانى، ٥١٩

مناسك الحج، مطابقه لفتاوى حسين النورى الهمدانى، ٥٥٧

مناسك الحج، مطابقه لفتاوى محمدرضا الموسوى الكلپايگانى، ٥٤٠

مناسك الحج المطابق لفتاوى جواد التبريزى، ٤٩٨

مناسك الحج فتاوى ابوالقاسم الخوئى، مع حواشى حسين النورى الهمدانى، ٥١٥

مناسك الحج فتاوى على الحسينى سيستانى، ٥٠٢

مناسك الحج فتاوى ... ابوالقاسم الموسوى الخوئى، ٥١٥

مناسك الحج مطابق لفتاوى الامام الخمينى بهامشها تعليقات الشيخ الراكى، ٥١١

مناسك الحج من فتاوى ميرزا على الغروى، ٥٢٩

مناسك الحج و العمره على مذهب اهل البيت عليهم السلام و اعمال المدينه المنوره و زياراتها، ٥٥١

مناسك الحج: مطابقه لفتاوى صادق الحسينى الشيرازى، ٥٠٤

مناسك الحج، فتاوى حسين الوحيدالخراسانى، ٥٥٨

مناسک الحج، فتاوی کاظم الحسینی الحائری، ۵۰۱

مناسک حج (اردو): بمطابق فتاوی محمدعلی علوی گرگانی، ۵۲۹

مناسک حج: احکام عمره مطابق با فتاوی محمدرضا گلپایگانی، ۵۴۱

مناسک حج: به ضمیمه آداب الحرمین، ۵۱۱

مناسک حج: گزیده ای از ادعیه، مناسک، زیارات، ۵۲۹

مناسک حج: مطابق با فتاوی امام خمینی به ضمیمه ترجمه ...، ۵۱۱

مناسک حج: مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، با حواشی یوسف صانعی، ۵۱۳

ص: ۹۶۱

مناسک حج: مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی محمد کاظم بیگدلی نجفی، ۴۹۶

مناسک حج: مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، ۵۱۳

مناسک حج: مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، باحواشی عبدالکریم موسوی اردبیلی، ۵۱۲

مناسک حج، فتاوی آیت الله علی علوی گرگانی، ۵۲۹

مناسک حج، فتاوی آیت الله محمد موسوی، ۵۴۹

مناسک حج، فتاوی محمدصاق روحانی، ۵۱۷

مناسک حج، فتاوی مکارم شیرازی، ۵۵۰

مناسک حج، که مطابق است با فتاوی عبدالاعلی موسوی سبزواری، ۵۱۸

مناسک حج، مطابق با فتاوی آیت الله العظمی غروی تبریزی، ۵۲۹

مناسک حج، مطابق با فتاوی امام خمینی، با حواشی اراکی و نوری همدانی، ۵۱۱

مناسک حج، مطابق با فتاوی امام خمینی با حواشی محمدعلی اراکی و دیگران، ۵۱۲

مناسک حج، مطابق با فتاوی حسین نوری همدانی، ۵۵۷

مناسک حج، مطابق با فتاوی لطف الله صافی گلپایگانی، ۵۲۴

مناسک حج، مطابق با فتاوی قربانعلی محقق کابلی، ۵۴۲

مناسک حج، مطابق با فتاوی محمد فاطمی، ۵۳۲

مناسک حج، مطابق با فتاوی محمدعلی اسماعیل پور قمشه ای، ۴۸۹

مناسک حج، مطابق فتاوی عباس مدرسی یزدی، ۵۴۴

مناسک حج، یا، سفری به خانه خدا به اضافه مستحبات حج و زیارات و ادعیه، ۴۹۱

مناسک حج آسان با ساده ترین روش یادگیری، ۵۵۴

مناسک حج با اضافات و مسائل جدید مطابق با فتاوی ابوالقاسم موسوی خوئی، ۵۱۶

مناسک حج با تنظیم روش ابتکاری، ۵۴۱

مناسک حج بضمیمه استفتائات جدید، ۴۹۸

مناسک حج حضرت آیت الله العظمی خامنه ای کی، ۵۰۸

مناسک حج عمره، ۵۱۶

مناسک حج که مطابق است با فتاوی ابوالقاسم موسوی خوئی، ۵۱۶

مناسک حج مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی آقای حاج شیخ علی الهامی تبریزی، ۴۹۱

مناسک حج مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی امام خمینی با حواشی مراجع تقلید، ۵۱۱

ص: ۹۶۲

مناسک حج مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی سید ابوالقاسم کوکبی تبریزی، ۵۳۹

مناسک حج مطابق با فتاوی حضرت آیت الله صادق خلخالی، ۵۰۹

مناسک حج مطابق با فتاوی حضرت امام خمینی با حواشی مقام معظم رهبری، ۵۱۲

مناسک حج مطابق با فتاوی فقیه بزرگوار حضرت آیت الله العظمی محمد ابراهیم جناتی، ۴۹۹

مناسک حج مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی حاج میرزا یدالله دوزدوزانی، ۵۱۷

مناسک حج مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی خامنه ای، ۵۰۷

مناسک حج مطابق با فتاوی فقیه اهل بیت عصمت و طهارت (ع) کاظم نجفی تبریزی، ۵۵۴

مناسک حج مطابق با فتاوی احمد شیرازی، ۵۰۳

مناسک حج مطابق فتاوی محمد فاضل لنکرانی، ۵۳۲

مناسک حج مطابق فتاوی محمد تقی مجلسی اصفهانی، ۵۴۱

مناسک حج مطابق مذهب حنفی، ۵۲۸

مناسک حج مطابق مذهب شافعی، ۵۰۶

مناسک حج و احکام عمره، ۵۴۱، ۵۴۵

مناسک حج و احکام عمره مطابق با فتاوی علی صافی گلپایگانی، ۵۲۳

مناسک حج و عمره مطابق با فتاوی حضرت آیت الله بهجت، ۴۹۵

مناسک حج و عمره مطابق با فتاوی عبدالکریم موسوی اردبیلی، ۵۵۲

مناسک حج و عمره مطابق با فتاوی مراجع معظم تقلید، ۵۵۲

مناسک حج و عمره مطابق با نظرات حضرت آیت الله حاج سید علی محمد دستغیب، ۵۱۶

مناسک حج و عمره مفرده با اصلاحات و استفتائات جدید، ۵۰۱

مناسک حج و عمره، ۵۲۷

مناسک حج همراه با استفتائات (با اصلاحات و اضافات) مطابق با فتاوی مرجع عالیقدر جهان شیعه ...، ۵۰۱

مناسک حج. انگلیسی، ۵۳۶

مناسک حج: برگزیده ای از اعمال حج و عمره، ۵۱۰

مناسک حج، مطابق با فتوای حسین الطباطبائی البروجردی، ۴۹۵

مناسک حج، مطابق با فتوای محمدعلی اراکی، ۴۸۸

مناسک حج، مطابق فتاوی علی حسینی سیستانی، ۵۰۳

ص: ۹۶۳

مناسک زائر (ویژه برادران) مطابق با فتاوی امام خمینی، ۵۱۳

مناسک زائر، ۵۱۹

مناسک عمره مفرده: اقسام عمره، افعال عمره، احکام عمره، مطابق با فتاوی یوسف مدنی تبریزی، ۵۴۵

مناسک عمره مفرده: مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، ۵۱۴

مناسک عمره مفرده، ۵۳۳

مناسک عمره مفرده مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی امام خمینی با حواشی مراجع معظم تقلید، ۵۱۴

مناسک عمره مفرده مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی امام خمینی و مراجع معظم تقلید، ۵۴۳

مناسک عمره مفرده مطابق با فتاوی مراجع معظم تقلید، ۵۴۳

مناسک عمره مفرده مطابق با فتاوی مراجع معظم، ۵۵۳

مناسک عمره مفرده مطابق با فتاوی لطف الله صافی گلپایگانی، ۵۲۴

مناسک عمره مفرده ویژه بانوان مطابق با فتاوی حضرت ...، ۵۱۴

مناسک عمره و حج شیعه دوازده امامی، ۵۲۱

مناسک فکری: حج حرکتی از خود به سوی خدا، همگام با خلق، ۳۰۶

مناسک فکری حج، ۲۹۸

مناسک فکری حج، ۳۰۶

مناسک مختصر عمره مفرده، ۵۳۶

مناسک مصور حج اهل سنت (شافعی - حنفی)، ۵۴۵

مناسک مصور عمره مفرده اهل سنت (حنفی - شافعی)، ۵۰۶، ۵۴۱

مناسک و آداب حج، ۳۴۸، ۵۱۵

مناسک و معارف حج و عمره در فقه شافعی، ۲۹۳، ۵۰۸

مناسک الحج (لسماحه ولی امر المسلمین آیه الله العظمی السید علی الحسینی الخامنی)، ۵۰۸

مناسک الحج و احکام العمره، ۵۱۷

مناسک الحج و العمره من فتاوی آیه الله العظمی السید محمد مفتی الشیعه الموسوی، ۵۴۹

مناسک الحج و ملحقاته، ۵۰۲

مناسک الحج، ۴۹۴، ۴۹۹، ۵۳۷، ۵۴۴

مناسک جامع حج، ۵۵۰

مناسک حج به انضمام: اسرار حج، آداب و مستحبات زیارت، مکه مکرمه و مدینه منوره، ۵۴۸

مناسک حج در قالب داستان، ۴۳۸

مناسک حج مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی امام خمینی با حواشی مراجع معظم تقلید، ۵۰۶

ص: ۹۶۴

مناسک حج مطابق با فتاوی و احکام ولی فقیه حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، ۵۱۲

مناسک حج و احکام عمره، ۵۱۷

مناسک حج و عمره، ۵۴۰

مناسک حج ویژه بانوان مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی امام خمینی و حواشی مراجع معظم تقلید، ۵۱۳

مناسک حج: با اصلاحات و اضافات، ۵۵۰

مناسک حج: مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی امام خمینی (ره) و مراجع معظم تقلید، ۵۴۳

مناسک حج: مطابق با فتاوی و احکام ولی فقیه حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، ۴۹۶

مناسک حج، مطابق با فتاوی مرجع عالیقدر آیت الله العظمی یوسف صانعی، ۵۲۵

مناسک حج، مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی حاج شیخ ...، ۵۵۹

مناسک زائر (ویژه برادران) مطابق با فتاوی حضرت امام خمینی، ۵۳۵

مناسک عمره مفرده، ۵۴۹

مناسک کربلا: آداب زیارت حضرت سیدالشهداء (ع)، ۶۷۳

مناسک مختصر حج، ۵۳۵

مناسک مصور حج، ۵۳۶

مناسک مصور عمره مفرده، ۵۳۷

مناسک نوین: راهنمای فتاوی مراجع معظم تقلید در حج، ۴۸۵

مناسک و آداب حج، ۵۴۱

منتخب احادیث حج، ۴۰۷

منتخب احادیث عمره، ۴۰۷

منتخب اعمال و مناسک حج، ۵۲۵

منتخب مناسك حج، ٥١٤، ٥٢٥

منتخب منقح من كتاب الفقه على المذاهب الخمسه، ٥٦٣

منتخبات عرشى، شامل اصول و فروع دين اسلام و مناسك حج، ٤٢٥، ٥١٨

منشور انقلاب: پيام امام به حجاج بيت الله الحرام، ٥٨٢، ٨٨١

منشور تداوم انقلاب: پيام رهبر انقلاب اسلامى حضرت ...، ٥٧٧، ٨٧٥

منشور نينوا: شرح و تفسيرى بر زيارت عاشورا، ره آوردى از امام باقر العلوم (ع)، ٧٦٠

منظومه زيارت عاشورا و دعائى توسل، ٤٣٥، ٧٨٣

منهاج الناسك الى ادله المناسك تقريراً لباحث آيه الله الشيخ على المروجى القزوينى، ٤٦٧

المنهج الجديد و الصحيح فى الحوار مع الوهابيين، ٧٣٢

ص: ٩٦٥

منهج الناسکین، مطابق لفتاوی محمدعلی العلوی الکرگانی، ۵۲۹

منی، ۵۳۰

موارد شرک نزد وهابیان، ۷۱۱

موجز احکام الحج محمدباقر الصدر و فی هامشه تعلیقات کاظم الحسینی الحائری، ۵۲۵

موزه و پرده بافی مکه مکرمه، ۴۵۳

موسوعه زیارات المعصومین علیهم السلام، ۶۶۴

المهدم من آثار المدینه المنوره، ۸۶

مهر محبوب و اشک های سبز، ۴۲۹

مهمات مسائل الحج، ۵۰۸

مهمان خانه خدا، ۱۷۴، ۲۱۸

مهمان کعبه: سفرنامه حج، ۲۳۲

میثاق با غدیر، شرح زیارت امیرالمؤمنین (ع) در روز غدیر، ۸۲۹

میثاق منتظران: شرحی بر زیات آل یس، ۸۱۶

میخانه و پیمان، ۱۸۰

میعاد با ابراهیم، ۳۰۰

میعاد با کعبه: خاطرات سفر حج حسین مظفری مجد، ۲۳۰

میعاد نور راهنمای عمره مفرد در روز: عرفان، آداب- مناسک و احکام- اماکن و آثار، ۳۵۵

میعاد گاه عاشقان، ۱۶۳، ۳۶۷

میقات حج، ۱۹۷

میقات عشق: سفرنامه منظوم حج، ۲۱۰، ۴۲۸

میقات قرن المنازل، السیل الکبیر، ۵۶، ۵۰۰

میقات مسجد الشجره، ۵۳۱

میهمان خدا: گزیده ای از زندگی شهیده حافظه سلیمان شاهی، ۹۷، ۸۸۳

نافذه علی زیاره القبور، ۷۴۶

نافع الحاج، ۲۷۴

نامحرمی در حرم: سفرنامه بیت الله الحرام، ۲۳۰

نامه ای به زائرین خانه خدا، همراه با توشه معرفت، ۳۱۱، ۳۵۹

ناودان طلا: خاطرات و نکته هایی از عمره ی دانشجویی، ۲۲۳

ناودان طلا: خاطرات و نکاتی از عمره ی دانشجویی، ۲۳۴

نایب- سفرنامه حج، ۲۲۷

نبراس الزائر فی زیاره الحائر، ۶۶۶

نجاح المومنین فی ثواب زیاره قبور المعصومین محمد وآله الطاهیرین ...، ۶۴۱

نجف اشرف در ادوار زمان، ۱۲۵

النجف و عماره المرقد الطاهره، ۱۲۶

نجوای سرخ: شرحی بر فرازهایی از زیارت عاشورا: مجموعه سخنرانی های مرحوم ...، ۷۵۵

ص: ۹۶۶

نجوای سرخ: شرحی بر فرازهایی از زیارت عاشورا، ۷۷۹

نجوم لامعه: شرح زیارت جامعه، ۸۱۵

نداءات الامام الخمينی الی حجاج بیت الله الحرام، ۸۸۱

نداءات الامام السيد علی الحسينی الخامنئی ولی امر المسلمین و قائد الثورة الاسلامیه الی حجاج بیت الله الحرام، ۵۷۶، ۸۷۴

نسیم بیداری، ۷۰۰

نسیم تفاهم: راهبردها و روشها، ۵۷۵

نسیم حرم، ۲۳۹، ۸۷۰

نسیم محرم: عاشورایان، فرهنگ و بزم و چکامه، ۷۸۵

نسیم معرفت: اهل بیت (ع) از نگاه زیارت جامعه کبیره، ۸۱۰

نشان کعبه ره آورد حج، ۲۱۹

نشید الطریق الدامی: حول فاجعه مکه. انگلیسی، ۱۰۱، ۴۲۴

نشید الطریق الدامی: حول فاجعه مکه، ۱۰۰، ۴۲۳

النصائح الوافیه لاتباع الوهابیه و السلفیه، ۷۳۸

نصیحتی الی شیخ الوهابیه: رد علی کتاب ابی بکر جابر الجزایری، ۷۰۱

نظام العبادات فی الإسلام، ۳۰۷

نظام مشارکت و پیشنهادگیری فراگیر احیاگر: حج بزرگ ابراهیمی و محمدی راهکار دستیابی به ...، ۵۷۳

نظری بر تاریخ وهابیت، ۷۴۳

نغمه عاشقی: ده مجلس پیرامون شرح زیارت جامعه کبیره استاد فاطمی نیا بررسی فرازهایی از زیارت ...، ۷۹۴

نغمه هدهد به خون سپیده طف، ۸۳۹

نغمه های شیدایی: شرحی منظوم بر زیارت عاشورا، زیارت جامعه کبیره، دعای عهد، ۴۳۴، ۷۸۲

النفحات المشهديه فى الزياره الرضويه، ۶۹۲

نقد ادبى وهابيان، ۷۰۲

نقدى بر اندیشه وهابيان، ۷۳۹

نقدى بر كتاب زيارت از دیدگاه امامان، ۷۱۸

نقدى بر وهابيت بر اساس قرآن و سنت، ۷۳۰

نقش زيارت در فرهنگ و نظام اندیشه اسلامى، ۶۲۹

نكات خواندنى براى زائران حج عمره، ۳۵۶

نكاتى در رابطه با حج و زيارت، ۳۷۶

نکته ها و گفته هاى حج و عمره: صدها نکته ضرورى و کاربردى براى زائران، روحانيان و مديران، ۸۲، ۳۶۶، ۶۰۸

نگاه دوم، ۱۷۳

نگاهى بر زيارت غديره: زيارت اميرالمؤمنين (ع) در روز غدير به بيان امام هادى (ع)، ۸۳۰

نگاهى به آثار تاريخى ويران شده صدر اسلام، ۷۲

ص: ۹۶۷

نگاهی به پندارهای وهابیت، ۶۹۷

نگاهی به تاریخ عتبات: نجف، کربلا، کاظمین، سامراء، ۱۰۸

نگاهی به تجربیات و توصیه های روحانیون حج، ۶۰۴

نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج، ۶۰۱، ۷۰۶

نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج و عمره- ۱۰، ۶۰۴

نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج و عمره- ۴، ۶۰۱

نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج و عمره- ۵، ۶۰۲

نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج و عمره- ۶، ۶۰۲

نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج و عمره- ۷، ۶۰۲

نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج و عمره- ۸، ۶۰۳

نگاهی به تجربیات و نیازهای روحانیون در حج و عمره- ۹، ۶۰۳

نگاهی به حج، ۳۱۸

نگاهی به زیارت عاشورا، ۷۶۹، ۷۷۹

نگاهی به زیارت وارث، ۸۲۷

نگاهی به سفر معنوی حج عمره، ۳۵۵

نگاهی به عتبات عالیات: نجف، کربلا، کاظمین، سامر، ۶۷۰

نگاهی به کتاب اخبار مکه (ابوالولید ازرقی، قرن سوم هجری)، ۸۷

نگاهی به مسجد قبا، نخستین بنیان تقوا، ۵۳

نگاهی روایی به زیارت امام حسین علیه السلام، ۶۲۷

نگاهی روایی به فضایل زائران بارگاه ملکوتی امام حسین (ع)، ۶۴۹

نگاهی عرفانی - اخلاقی به مناسک حج، ۳۱۰، ۵۲۷

نگاهی قرآنی به حج، ۳۹۸

نگاهی کوتاه به زیارت عاشورا، ۷۵۷

نگاهی نو از زائری دلسوخته به سوخته دلان کربلا، ۶۸۷

نگرش به زیارت جامعه کبیره، ۷۸۹

نگرشی بر آثار و آداب زیارت، ۶۹۵

نگرشی به زیارت عاشور، ۷۶۳

نگرشی نو به شرح زیارت جامعه کبیره، ۷۹۲

نمادها و رموزاره های حج: نشانه های الهی درسرزمین وحی، ۳۰۱

نمایشنامه آن قوم به حج رفته، ۴۳۷

نمی از یم: سفرنامه حج، ۲۱۵

نمی از یم، ۲۳۴

نوای اشتیاق: اشعار اماکن متبرکه و عتبات عالیات عراق، ۴۳۰

نور العین فی المشی الی زیاره قبر الحسین (ع)، ۶۷۱

ص: ۹۶۸

النور المبين في شرح زياره الأربعين، ٨٢٠

نور ولایت، روح تقوا و سعادت، ٨٠٨

نوشته ها و تصویرهایی از مکه و مدینه، ٨٢

نوشته های خیس: یادداشت های سفر به قبله-، ١٥٩

نوگرایی در ابعاد حج، ٨٧٣

نوگرایی در حج از منظر امام و رهبری، ٨٧٣

نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها، ٣٠٩

نیایش امام حسین (ع) در صحرای عرفات: شرح دعای عرفه، ٨٣٨

نیایش امام حسین (ع) در صحرای عرفات، ٨٣٨

نیایش در عرفات، ٨٤٠

نیکوترین دعوت کنندگان، ٨٠٩

نینوای عشق: راهنمای سفر زائرین عتبات عالیات، ١٢١

وادمکوم داروهای حج، ٥٩٣

وادی عشق: در تاریخ عتبات عالیات عراق، ١١٩

واژه نامه زیارت و حرم مطهر امام رضا (ع) (فارسی-انگلیسی)، ٨٥٣

واگویه های نخبگان و دانشجویان کاروان کوثر (عمره دانشجویی)، ١٨٨، ٨٦١

وجوب حفظ آثار نبوی در مدینه منوره و مشروعیت تبرک به آن (از نگاه اهل سنت)، ٧٣٧

الوجه الاخر لاحداث مکه الدامیه، ١٠١

الوجیز فی الفقه الإسلامی: مناسک الحج، ٥٤٤

الوجیز فی مناسک الحج، ٥٤٤

وجیزه المناسک، ۵۴۲

وجیزه حول اسرار الحج، ۲۸۶

وحدت اسلامی به ضمیمه کتاب الحج، ۲۹۵، ۷۰۸

وحدت، انسان کامل و حلقه وصل، ۸۴۱

وخدایی که در این نزدیکیست: سفرنامه حج برای جوانان، ۱۸۹

وخدایی که در این نزدیکیست: سفرنامه حج عمره تابستان ۸۱، ۱۸۹

وصال العارفين: شرحی بر دعای عرفه امام حسین علیه السلام: خدانشناسی از دیدگاه قرآن و عترت، ۸۳۹

وصال یار: راهنمای زیارت اماکن متبرکه عراق، ۶۸۱

وصالی دوباره، ۲۱۱

وضیعت حج و زیارت در کشور در سالهای تا، ۶۱۳

وظایف اخلاقی عبادی و سیاسی زائر بیت الله الحرام، ۳۵۳

وظایف حاجیان و زائران، ۳۴۸

وظایف عبادی و اخلاقی زائران بیت الله الحرام، ۳۷۳

ص: ۹۶۹

ومضات حسنيه، ٦٤٧

وهايبي كيست و چه مي گويد؟، ٧٣٦

وهاييان چه مي گویند؟، ٧٤٧

وهاييان را بهتر بشناسيم، ٧١٢

وهاييان: بررسي و تحقيق گونه اي درباره عقايد و تاريخ فرقه وهايبي، ٧٣٦

وهاييت از ديدگاه اهل سنت، ٧١٣

وهاييت از منظر عقل و شرع، ٧٠٥

وهاييت بر سر دو راهي، ٧٤٤

الوهاييه بين المباني الفكرية و النتائج العمليه: دراسه تحليليه للاسس الفكرية و العقائديه التي ...، ٧١٧

الوهاييه جذورها التاريخيه ... مواقفها من المسلمين، ٦٩٨

وهاييت در بوته نقد، ٧٤٠

الوهاييه دعاوي و ردود: دراسه في أفكارهم و مناقشه لأرائهم، ٧٢٩

الوهاييه في الميزان، دراسه موضوعيه لعقائد الوهاييين على ضوء الكتاب والسنة، ٧١٧

الوهاييه في صورتها الحقيقيه، ٧٤٣

الوهاييه وأصول الاعتقاد، ٧٠٣

وهاييت؟! از ظهور تا ...، ٧٤١

وهاييت: مباني فكري و كارنامه عملي، ٧١٧

وهاييت، شبهات و پاسخ ها، ٧٣٢

الوهاييون والبيوت المرفوعه، ٧٢٢

وهايبي ها افكار كارد، ٧٢٨

وهابی ها را این گونه دیدم، ۷۴۲

ویژه نامه دانشجویی عمره مفرده، ۳۷۷

الهادی المبین لاحکام و آداب الحرمین، ۳۵۴

الهادی الی طریقہ الوسطی فی شرح العروه الوثقی، ۴۶۸

الهادی الی مناسک الحج: الجزء الثالث من کتاب الحج، ۴۶۸

هتل داری در امور زیارتی، ۵۹۹

هدایه الحجاج: سفرنامه مکه (۱۲۹۶-۱۲۹۷ ق / ۱۲۵۸-۱۲۵۹ ش)، ۲۰۷

هدایه السالکین من الحجاج و المعتمرین من رساله نجاه العباد، ۵۲۱

هدایه الناسک الی احکام المناسک: مطابق با فتاوی محمد وحیدی، ۵۵۹

هدف چیست؟ الگوی ما کیست؟، ۸۰۹

هدیه الحجاج، ۴۸۶

هدی هی الوهابیه، ۷۴۴

هزار پرسش و پاسخ حج، ۵۵۳

هزار و یک نکته درباره حرمین شریفین، ۸۳

هزار واژه پر کاربرد زبان انگلیسی در کنگره عظیم حج، ۴۵۷، ۸۵۱

هشت بهشت روی زمین: مجموعه ای از گوهرهای معرفت برای زائران نجف، کربلا، کاظمین و سامرا، ۲۵۵

هفت شهر عشق، ۴۵

ص: ۹۷۰

هفت شهر عشق، اثری معرفت آفرین برای زائران نجف، کربلا، کاظمین، سامرا، کوفه، مشهد و دمشق، ۴۵

هفت شهر عشق: سیمای مکه، معبد عشق، ۶۷

هفت شهر عشق: سیمای نجف اشرف: بارگاه نور، ۱۱۰

هفت شهر عشق: مدینه منوره، ۸۷

هفت شهر عشق: مکه مکرمه، ۸۶

هفت شهر عشق، شهر اول مکه، ۸۶

هکذا رایت الوهابین، ۷۴۲

همای رحمت: شرحی بر زیارت هفتم امیرالمؤمنین علی (ع)، ۸۳۲

همای سعادت بر بام ولایت، ۸۰۹

همخانه! عاشقان: خاطرات اولین عمره مفرده دانش آموزی استان بوشهر سال ۱۳۸۲، ۲۰۸

همراه با حج ۸۱، ۳۷۳، ۶۱۶

همراه با خلیل: گزارش سفر حج مرحوم آیت الله کاشانی در سال ۱۳۳۱، ۲۱۷

همراه با روحانی حج، ۵۹۹

همراه با زائران خانه خدا، ۳۵۱

همراه با زائران کوی دوست در سرزمین عراق، ۲۶۱

همراه با زائرین سرزمین وحی: مکه و مدینه، ۳۴۹

همراه با زائرین کربلا (عتبات عالیات)، ۶۷۵

همراه با قافله سالار عشق: راهنمای سفر زائرین سوریه، ۱۳۷، ۶۸۹

همراه با کارگزاران حج، ۶۰۷

همراه با کاروان عمره از دیدگاه اهل سنت، ۳۴۰

همراه با کاروان عمره، ۳۴۰

همراه خویشتن، چهل منزل تا خویشتن: دل نوشته ها و خاطرات سفر به مکه مکرمه و مدینه منوره، با نامه ای از جلال رفیع،
۴۳۰، ۲۱۴

همراه زائر، ۳۵۹

همراه زائران حج تمتع، ۳۴۷

همراه ملائک: راهنمای سفر به عتبات عالیات، به همراه ادعیه و زیارات، ۶۸۴

همراه نور: شرح زیارت ناحیه مقدسه، ۸۲۴

همراه نور: زیارت ناحیه مقدسه، سوگواره حجه بن الحسن (عج) بر جد بزرگوارش حسین بن علی (ع) متن حجت با ترجمه
آن، ۸۲۳

همراه نور: شرح زیارت ناحیه مقدسه: چهار مقدمه زیربنایی، ۸۲۳

همراه نور: شرح زیارت ناحیه مقدسه: متن حجت با شرح مختصر آن، ۸۲۳

همراه نور: شرح زیارت ناحیه مقدسه: مدارک متن حجت با بررسی بیست نسخه و استخراج علمی آن، ۸۲۳

ص: ۹۷۱

همره نور: شرح زیارت ناحیه مقدسه، ۸۲۲

همسفر عشق: سفرنامه ی کربلا، ۲۵۷

همسفر کربلا، ۶۸۲

همگام با پیامبر در حجه الوداع: سفرنامه حج رسول الله همراه با مباحثی درباره تفاوت های حج جاهلی با حج اسلامی، ۳۹

همگام با پیامبر در حجه الوداع، ۵۵۷

همگام با حجاج، ۶۰۸

همگام با زائران هشتمین امام، ۱۳۹

همگام با فرشتگان، ۳۹، ۵۵۸

همیشه حاجی بمانیم، ۳۲۰، ۳۶۸

هوای امشب چشمم: مجموعه اشعار حسینی همراه با معنی منظوم زیارت عاشورا، ۴۳۱، ۷۷۷

یادداشت ها و خاطرات سفر حج، ۲۴۳

یادداشتهای روزانه: خاطراتی از دوران جوانی، سفر حج، دادگاهها و زندان سیاسی، ۱۶۵

یادداشت های زائر، ۱۹۲

یادداشت های سفر به قبله، ۱۵۹

یادداشتهای سفر حج، ۱۶۵، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۸۴، ۱۷۵، ۲۰۹، ۲۱۳

یادداشت های سفر حج ۱۳۷۰، ۱۷۱

یادداشت های سفر حج با هیات پزشکی، ۲۲۳

یادداشت های سفر حج بیت الله الحرام، ۱۷۶

یادداشت هایی درباره حج و مشاهداتی از آن سفر، ۱۷۷

یادگارهای جاودان: نگاهی به آثار تاریخی ویران شده صدر اسلام، ۷۲

یادمان سفر گروهی از جانبازان به عتبات عالیات، ۱۱۵

یادنامه سفر به عتبات عالیات، ۱۲۲

یادنگار سفر عمره، ۱۶۳

یادنگار سفر عمره دانشجویی، ۱۶۵

یار کجاست؟: سفرنامه حج، ۲۲۹

یافته هایی از حج، ۲۴۴

یاقوت سرخی از بهشت، ۲۵

یک جرعه تا زیارت، ۴۳۹

یکصد و ده مسئله از مسائل حج، ۵۲۵

ص: ۹۷۲

فهرست پدیدآوردگان

آبسالیکوا، لیلا، ۷۳۲

آخوند، محمد، ۶۳۳

آخوندی، محسن، ۵۰، ۹۶

آخوندی، محمد، ۱۵۵، ۲۴۶، ۴۱۷، ۸۵۱، ۸۵۷

آخوندی، مرتضی، ۴۸۵

آخوندی، مصطفی، ۴۶، ۵۱، ۴۸۵

آدینه، احمد، ۶۹۷

آذرشب، محمدعلی، ۴۸۶

آذرشب، محمدعلی، ۵۶۷، ۵۷۶، ۸۷۴

آراسته مهر، انسیه، ۷۵۱

آرام دل، انتشارات، ۴۱۸

آرام، احمد، ۵۰

آزاد قزوینی، علی، ۴۶۳

آزادی، حسین، ۲۴۶، ۴۷۶، ۴۹۹

آزیر، حمیدرضا، ۵۴۴، ۷۱۳

آستان قدس رضوی، بنیاد پژوهشهای اسلامی، ۶۹۰

آسیابی (امامی)، پری سادات، ۷۵۲

آشتیانی، سیدجلال الدین، ۸۴۱

آصفی، محمد مهدی، ۲۷۳، ۶۵۳

آصفی، محمد، ۴۸۶

آصفی، محمد مهدی، ۲۷۳

آقاییگی، علیرضا، ۲۴۶

آقانهرائی، مرتضی، ۲۴۶، ۲۷۳

آقاجمال خوانساری، محمد بن حسین، ۶۹۱

آقاداتی، احمد رضا، ۷۵۲

آقازاده، نجف، ۶۷۰

آقاسامان، حمید، ۵۹۹

آقامیری، زهرا، ۲۷۳

آقامیری، کریم، ۴۴۳

آقانجفی، محمد تقی بن محمد باقر، ۷۸۸

آکوچکیان، احمد، ۷۵۲

آل احمد، جلال، ۱۵۶

آل عصفور، حسن، ۴۱، ۲۷۴، ۳۳۲

آل عصفور، محسن، ۳۳۲

آل عنوز، عبدالرسول، ۲۷۴

آل شیب موسوی، تحسین، ۱۰۷، ۶۳۳

آل طعمه، سلمان هادی، ۱۰۶

آل کاشف الغطاء، محمد حسین، ۶۹۷

آل مرتضی مؤمن، ماجده، ۲۵

آل مكباس، محمد عيسى، ٦٩٨

آل ياسين، محمد حسين، ١٠٦

آموزگار، حسين، ١٥٢

آوردى، حسين، ٤٩٧

آوينى، سيدمرتضى، ١٥٧، ٤١٨

آيتى بروجردى، ابو محمد، ٤٨٦

آيتى قائينى، محمد باقر، ٨٣١

ص: ٩٧٣

آيتى، عبدالمحمد، ٥١، ٥٢

الف، الف، ٢٧٧

ابراهيمى، ابراهيم، ١٥٧، ٣٣٢

ابراهيمى، محمدحسين، ٢٧٤، ٣٣٢، ٦٩٨

ابراهيمى، محمود، ٤٥٠

ابراهيمى، مهدى، ٧٥٢

ابرسجى، ابراهيم، ٧٣٢

ابطحى، سعيدة، ٢٤٧، ٨٣٢

ابطحى، سيدحسن، ١٥٨، ٣٣٣

ابن جبير، محمد بن احمد، ١٤٣

ابن شبه نميرى، عمر بن شبه، ٤٦

ابن طاوس، غياث الدين بن عبدالكريم، ١٠٧

ابن باز، عبدالعزيز بن عبدالله، ٣٣٣

ابن قولويه، جعفر بن محمد، ٦٣٣

ابوالقاسمى، نعمت، ٣٣٤

ابوبصير، ٥٧٥

ابوزيد، مهدى ايليا، ٣٣٤

ابوطالبى، عمار، ٤٥٣

ابوعلى، حسين، ٦٩٨

ابوعلى، غلامرضا، ٢٧٥

ابوقی، حسین، ۴۸۶

اتابک، محمد کاظم، ۱۵۸

اتابکی، پرویز، ۱۴۳

اثنی عشری، جمشید، ۱۵۹، ۴۱۹

اثنی عشری، فاطمه، ۱۰۷، ۶۳۴

احتشامی، طیبہ، ۱۵۹

احراری، عبدالواحد، ۴۸۶

احقاقی اسکوئی، عبدالرسول، ۴۸۷

احمد امینی، عبدالحسین، ۶۳۴

احمد پور، علی اکبر، ۶۷۰

احمدوند، محسن، ۴۷، ۲۷۵، ۴۸۷

احمدی اشتہاردی، ایوب، ۶۲۵

احمدی زنجانی، زین العابدین، ۴۶۴

احمدی فقیہ یزدی، محمد حسن، ۴۶۴، ۵۱۰، ۸۱۹

احمدی قمی، حسین، ۶۸۸

احمدی میانجی، علی، ۶۹۹

احمدی ندوشن، محمدرضا، ۶۵۴

احمدی، حسن، ۶۲۵

احمدی، حسنعلی، ۴۷

احمدی، علی، ۶۵۳

احمدی، مجید، ۳۰۲

احمدی، محمد باقر، ۴۸۸

احمدی، محمد، ۴۸

احمدی، محمد مهدی، ۱۰۷، ۱۲۹

احمدی، مهدی، ۳۳۴

احمدیان، ابراهیم، ۶۹۴

احمدیان، احمد، ۱۵۹

احمدیان، محمد، ۵۱۵

احمدی معافی، زهرا، ۱۶۰

اختری، عباسعلی، ۶۹۹

اخگری، محمد، ۱۶۰

اداره امور فرهنگی آستان قدس رضوی، ۶۳۵

اداره کل ارشاد اسلامی خراسان، ۸۴۷

اداره کل حج و اوقاف و امور خیریه آذربایجان شرقی، ۵۹۳

ص: ۹۷۴

اداره کل فرهنگي وزارت علوم، تحقيقات و فناوري، ۵۷۵

اديب الملڪ، عبد العلي، ۲۴۷

اديبی، پيمان، ۵۹۱

اذكايي، پرويز، ۸۵۳

اراکي، محمد علي، ۴۸۸

ارشاد سرايي، اصغر، ۶۹۱

ارشاد، مجتبي، ۷۳۲

ارفع، کاظم، ۱۶۱

ارکيا، فرشته، ۴۴۳

الازرقی، محمد بن عبدالله، ۲۵، ۴۸

استادی، رضا، ۶۹۱، ۸۱۱

استرآبادی، ضياءالدين، ۷۸۸

استوان، محمد حسن، ۴۸

اسحاقی، سيد حسين، ۶۱۲، ۷۰۰، ۸۷۳

اسدی، اکبر، ۸۱۰

اسدی، حسن، ۷۵۳

اسدی، علي محمد، ۴۹، ۱۲۹، ۴۱۹، ۴۸۸، ۵۱۰، ۵۱۱، ۶۷۰

اسدی، محسن، ۲۵

الاسدی، محسن، ۲۷۶

اسفندیاری شیرازی، حمزه، ۵۱۰

اسفندیاری، حمزه، ۵۵۰

اسکندری، علی، ۱۶۱

اسکندری، محمد، ۶۹۶

اسلامی، ابوالفضل، ۷۰۳

اسلامی، حسین، ۱۰۸

اسلامی، علی، ۶۳۲، ۶۶۸

اسلامی، محسن، ۴۹، ۴۵۷، ۷۰۰، ۸۵۱

اسلامیان، گلریز، ۴۴۶

اسلامی فر، جعفر، ۶۳۵

اسلامی کاشانی، سیدعباس، ۸۳۷

اسماعیل پورقمشه ای، محمدعلی، ۴۸۹

اسماعیل زهی، محمدعلی، ۳۶۹

اسماعیل زاده، رسول، ۴۸۹، ۵۴۰

اسماعیلی دورباطی، یاسر، ۱۹۹

اسماعیلی، قربانعلی، ۴۱

اسین، امل، ۵۰

اشرفی تبریزی، محمود، ۲۷۶

اشرفی، سلاطین، ۳۳۵، ۶۷۱

اشعری، عبدالحسین، ۴۱۹، ۷۵۳، ۸۲۰

اشکبوس، عادل، ۴۵۷

اصطهباناتی، محمدحسن، ۶۷۱

اعتماد، محمدحسین، ۳۸۵، ۴۹۰

اعرجی، زهیر، ۵۷۳

اعظمی راد، گنبددردی، ۱۶۱

اعلامجدی، علی، ۱۶۱

اعوانی، علی، ۳۱۹

اعوانی، محمدرضا، ۷۸۹

افتخاری توکلی، مهشید، ۲۹۹، ۳۹۷

افتخاری گلپایگانی، علی، ۳۵، ۲۷۶، ۳۳۵، ۴۹۰

افتخاری، عبدالرضا، ۷۰۱

افتخاری، محمد، ۸۵۲

افروز، غلامعلی، ۵۸۷

افسری، سیدعزیز، ۷۴۱

ص: ۹۷۵

افشار، ایرج، ۲۶۰

افشار ارومی، میرزا عبدالحسین خان، ۱۶۲

افشار زنجانی، عبدالرحیم، ۴۹۳

افشین، عبدالرسول، ۹۲

اقبال، مهدی، ۱۶۲

اقری زاده راوری، حسین، ۸۳۲

اقلیمی، زهرا، ۲۴۷

اکبر، ناظم حسین، ۷۲۸

اکبرنژاد، محمدتقی، ۲۷۶

اکبری، علی اصغر، ۳۳۵

اکبری، غلامرضا، ۱۰۶

اکبری، محمود، ۶۹۱

الله وردیخانی، علی، ۲۷۷

الهامی تبریزی، علی، ۴۹۱

الهی قمشه ای، حسین، ۲۷۷

الهی قمشه ای، مهدی، ۲۷۷

الهی، مجتبی، ۶۳۵

الهی، محمد، ۳۳۶

امامت کاشانی، سیدعزیز الله، ۳۵، ۶۳۶، ۷۵۳

امامت، فضل الله، ۶۳۵

امامی خوانساری، محمد، ۲۷۷

امامی، علی اکبر، ۳۳، ۳۷۹، ۵۶۰

امامی، محمود، ۳۳۶

امامی فر دزفولی، ضیاءالدین، ۴۱۹، ۴۹۱

امامی فر، جعفر، ۶۷۱

امامی فر، محمدحسین، ۴۹۱

امرودی، میثم، ۱۰۹

امیری اراکی، جواد، ۸۳۷

امیری اصفهانی، زهره، ۷۵۴

امیری، امیرمظفر، ۴۳۷

امیریان زاده، مژگان، ۱۶۳

امیری فر، علی، ۴۹۲

امین پور، فریده، ۲۷۸

امین، سیدمحسن، ۷۰۱

امین، محمد، ۲۷۸

امین، مهدی، ۳۸۵

امین زاده، هاجر، ۱۲۹

امینی آبادانی، عبدالله، ۷۵۴

امینی، عبدالحسین، ۴۶۴، ۶۵۴، ۶۷۲، ۷۰۲

امینی، محمدهادی، ۵۰، ۹۶

انتشارات طلوع اندیشه، ۴۵۴

انتشاری نجف آبادی، علی، ۴۹۲

انتظار، منوچهر، ۱۶۳

انتظامی، حسین، ۱۶۳

انسانی، علی، ۴۲۰

انصاری بحرینی، ابراهیم، ۶۵۴

انصاری قمی، محمدرضا، ۴۲

انصاری، اسماعیل، ۳۳۶

انصاری، حسین، ۸۱۵

انصاری، عبدالرحمن، ۴۶، ۵۱، ۴۸۵

انصاری، عبدالقدوس، ۲۶

انصاری، غلامحسین، ۹۵

الانصاری، محمد حسن، ۵۱

انصاری، محمدباقر، ۱۶۴

انصاری، محمدحسین، ۴۹۲

انصاری، مرتضی بن محمد امین، ۴۶۵، ۴۹۲

انصاری، هادی، ۲۸، ۶۳، ۸۱، ۱۶۶، ۱۷۲

انصاریان، حسین، ۲۷۸، ۳۳۶، ۴۰۳

اورنگ، سهیلا، ۴۴۳

اوصیاء اقدس، ۱۶۴

ایدرم، حسن، ۱۰۹

ایران دوست، حسین، ۴۵۷

ایراندوست، رضا، ۱۹۰

ایرانی، حسین، ۷۰۲

ایزدی دهکردی، مهدی، ۴۲۰، ۷۸۹

ایزدی، عباس، ۴۹۳

ایوبی، مریم، ۱۷۳

بابائی حائری، سعید، ۱۱۰

بابائی آریا، علی، ۷۰۳

بابازاده جودی، امیرسعید، ۶۷۴

بابازاده، علی اکبر، ۱۳۰، ۲۷۹، ۳۳۷، ۴۹۳، ۶۷۳

بابایی، رضا، ۶۱۱

بابایی، گلعلی، ۱۶۵

باتما نقلیچ، فریور، ۵۷۳

بازرگان، عبدالعلی، ۱۶۵

بازرگان، مهدی، ۱۶۵

بازیار، صفرمحمد، ۴۹۳

باشا، مرتضی علی، ۲۸۰، ۳۹۳

باغشنی، غلامرضا، ۲۸۱

باغمیشه، زین العابدین، ۴۹۳

بافنده، ابوالفضل، ۱۱۱

باقری بیدهندی، ناصر، ۶۳۵

باقری، حسین، ۶۷۴

باقری، محسن، ۱۶۵

باقریان همایونشهری، مرتضی، ۳۳۷

باقریان، مرتضی، ۳۳۷

باقریان موحد، رضا، ۶۵۴، ۸۴۷

باقریان همایونشهری، مرتضی، ۵۹۹

باقری فرد، مرتضی، ۱۶۶

باقی اصفهانی، محمد رضا، ۶۳۶

بامشکی، مهدی، ۷۵۵

بامشکی، مهدیار، ۷۷۹

بانپور، احمد، ۴۵۸

بانہ ای، محمد، ۴۹۹

باهنر، محمدجواد، ۵۷۱

بایرامی، جمشید، ۴۵۳

بتنونی، محمدلیب، ۱۶۶

بحرالعلوم، سیدمحمد مهدی بن مرتضی، ۵۲

بحرانی، عبدالرضا عبدالعزیز، ۳۳۷

بحرانی، مرتضی، ۶۲۹

بحرانی، یوسف بن احمد، ۴۹۴

بحرینی، سیدمجتبی، ۱۶۷، ۷۸۹، ۸۱۶

بحرینی، محمدرضا، ۸۲۹

بختیار، لاله، ۳۰۰

بخشی، علی اصغر، ۴۹۴

بدر، عبدالرزاق، ۲۸۱

بدری، محمود، ۶۶۰

بدیعی، پرویز، ۲۶۰

براقی، حسین، ۶۳۷

برفی، محمد، ۲۸۲، ۵۶۱

برکت رضایی، روزبه، ۲۸۲، ۴۹۴

بروجردی، زهره، ۲۸۲

بروجردی، سیدحسین، ۴۶۶، ۴۹۵

برهانی فر، محمدحسن، ۳۳۸

بزاز، محمدصالح، ۳۳۸، ۳۸۶

بزرگواری، سیدعلی محمد، ۱۶۸، ۲۴۸، ۲۸۳

بصیری، علیرضا، ۳۳۹

بطحائی گلپایگانی، علی، ۳۳۹

ص: ۹۷۷

بعثه حضرت آیت الله العظمی فاضل لنکرانی، ۳۱۱

البغا، مصطفی، ۵۱۵

بغدادی، حمید، ۱۱۱

بغدادی، لعیا، ۱۶۸

بقایی، اسدالله، ۱۶۹، ۲۴۸، ۴۵۴

بکائی، محمد حسن، ۸۴۸

بلاغی، محمدجواد، ۷۰۳

بلوریان کاشی، لادن، ۶۱۲

بنارسی، فیروزعلی، ۷۳۱

بندرچی، محمدرضا، ۲۹۷

بندعلی، سعید، ۷۹۰

بنده خدا، رضا، ۱۶۹

بنگاش، ظفر، ۹۷

بنی الحسینی، سید محمد تقی، ۱۶۹

بنیاد اندیشه اسلامی، ۸۷۹

بنیاد انقلاب اسلامی ایران، ۴۹۵

بنیاد پژوهش های اسلامی، ۶۴

بنیاد شهید انقلاب اسلامی. واحد روابط عمومی و بین المللی، ۹۷، ۴۲۰

بنیاد شهید انقلاب اسلامی، ۳۳۹

بنی عباسی، عبدالقادر، ۴۹۵

بنی هاشمی، سید محمد، ۳۸۶، ۶۳۷، ۶۵۵

بهاء التولیه، داوود، ۱۷۰

بهار، راشد، ۱۷۰

بهبودی، محمد باقر، ۴۰۸

بهبودی، هدایت الله، ۱۷۰، ۶۱۶

بهبهانی، سید عبدالکریم، ۷۰۳

بهتاش، یدالله، ۶۷۵

بهجت، محمد تقی، ۴۹۵

بهرام پور، ابوالفضل، ۳۹۳

بهرام نسب، محمد سهیل، ۵۳

بهبادنی، علی، ۳۰۰

بهشتی، سید محمد، ۳۹۴

بهشتی، محمد، ۲۸۳

بهشتی، محمد کاظم، ۳۳۹

بهشتی، محمود، ۸۳۷

بهنام، مسعود، ۶۲۷

بی آزار شیرازی، عبدالکریم، ۱۷۱، ۳۹۴، ۴۹۶، ۴۷۷، ۵۱۲

بیات، حجت الله، ۶۱۲

بیات مقدم، شهره، ۳۴۰

بیجارزهی، حسن، ۵۲۸

بیجارزهی، محمدحسن، ۵۲۸

بیستونی، محمد، ۳۸۵، ۷۰۴

بیطرف، محمد، ۱۷۱

بیگدلی نجفی دزفولی، محمد کاظم، ۴۹۶

بیگدلی نجفی دزفولی، محمد مهدی، ۴۹۶

بیگدلی، زکریا، ۱۳۰، ۲۶۴

بیگ زاده، بختیار، ۱۷۲

بیگلری، حسن، ۵۳، ۲۸۳

پاسدار، رسول، ۲۸۱

پاشا، ابراهیم رفعت، ۱۷۲

پاشازاده، محمد عامر، ۵۹

پاک گوهر، حبیب الله، ۱۹۲

پانی پتی، ثناء الله، ۴۹۷

پرنیان، نگار، ۲۳۴

پژوهشکده فرهنگ و معارف نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، ۲۹۴، ۴۳۷

ص: ۹۷۸

پناه علی نیا، عیوض، ۳۴۰، ۳۵۴

پناهی، هادی، ۴۵۴

پورامینی، محمدامین، ۵۴، ۲۸۳، ۲۹۶، ۳۸۷

پورجعفر، جواد، ۶۳۸

پورزاهد، رضا، ۱۷۳

پورسید آقایی، سیدمسعود، ۲۸۴

پورغفاری لاهیجی، آزاده، ۶۱۲

پوریان پور، سمیر، ۲۴۹

پیشوایی، مهدی، ۱۳۱، ۵۶۱

تابنده، سلطان حسین، ۱۷۳

تابنده، نورعلی، ۲۸۴

تاج الدین، مهدی، ۸۲۰

تاج خواه حکم آبادی، ابوالقاسم، ۶۳۹

تاجی گلدار، حسین، ۵۴

تاری، محمود، ۴۲۰

تبرائیان، محمدحسن، ۵۳۵

تبریزی شبستری، نصرالله بن عبدالله، ۷۵۵

تبریزی، جواد، ۴۶۶، ۴۹۷، ۵۰۶، ۵۱۳، ۸۸۵

تبیان الملک، رضا، ۲۴۹

تحریری، محمدباقر، ۸۲۴

تحریری، محمود، ۸۲۴

ترابی شهرضایی، اکبر، ۲۸۴، ۳۴۰

ترابی، اکبر، ۱۱۱

ترابی، حسام الدین، ۱۷۴

ترابی پور، محمودرضا، ۴۲۱

تربتی کربلائی، حیدر، ۶۳۹

تربتی، محدثه، ۶۳۹

تریز، عبدالرشید، ۳۴۰

تسخیری، محمدعلی، ۲۸۵، ۵۶۲، ۵۶۵

تشکر، احمد، ۳۴۱

تفتازانی، مسعود بن عمر، ۵۶۳

تقدسی نیا، خسرو، ۳۹۵، ۶۷۵

تقوی فرد، محمدرضا، ۱۷۴

تقوی میلانی، سمانه، ۱۷۴

تقیان، حبیب الله، ۶۷۵

تکمیلی، حسین، ۲۵۰

تلافیان، احمد، ۱۷۵

تنباکوئی، محمد، ۶۷۶

توانائیان فرد، حسن، ۵۸۶

توحیدنیا، جعفر، ۳۴۰

توحیدی، امیر، ۸۱۱

توکل، رحیم، ۷۹۰

توکلیان اکبری، محمود، ۶۵۵

توماج، الله قلی، ۳۴۱

تونه ای، مجتبی، ۱۷۵

تهرانی، حسن، ۱۷۵، ۷۵۶

تهرانی، مجتبی، ۴۹۸

تهرانی، محمد، ۲۸۵، ۳۴۱، ۵۲۲

تیموری، ا.، ۸۷۶

تیموری، قنبر علی، ۲۶۴

ثالثی، نورمحمد، ۳۸۹

ثانی، هاشم، ۷۵۶

ثقفی، عاطفه، ۱۷۶

ثواقب، جهانبخش، ۱۷۶

جامع نائینی، بتول، ۱۷۶

جامعه ام القرى، کلیه الدعوه و اصول الدین، ۴۹۸

ص: ۹۷۹

جامعه اسلامی دانشجویان دانشکده فنی دانشگاه آزاد اسلامی تهران، ۱۸۸

جامعی، بیوک، ۲۵۰

جامعی، جلال، ۱۷۷

جانقلی، منیژه، ۹۷، ۸۸۳

جاوید، محمدرضا، ۲۵۷

جدیدی، حمیدرضا، ۷۵۶

جرجانی، موسی، ۲۶۴

الجزائری، عبدالناصر، ۷۲۳

جزینی، محمدجواد، ۱۷۷

جشنواره فرهنگی هنری امام رضا (ع)، ۲۶۸، ۸۵۷

جعفراف، فاطمه، ۳۴۲

جعفرزاده، حسین، ۵۴

جعفری تبریزی، محمدتقی، ۸۳۸

جعفری چمازکتی، احمد، ۱۸۰

جعفری، عبدالسلام کاظم، ۳۴۲

جعفری، فاطمه، ۶۵۵

الجعفری، محمدصادق، ۴۶۹

جعفری، یعقوب، ۷۰۴

جعفریان، رسول، ۲۷، ۵۵، ۶۲، ۶۵، ۸۴، ۹۴، ۱۴۵، ۱۴۹، ۱۵۳، ۱۶۲، ۱۷۸، ۱۹۸، ۲۰۰، ۲۰۷، ۲۲۲، ۲۳۲، ۳۲۲، ۴۲۱، ۴۳۳، ۶۱۳،

۶۱۹، ۸۵۸، ۸۷۲

جعفری نیا، محمدرضا، ۸۳۸

جلالی اشکوری، زهرا، ۴۵۴

جلالی، سیدجلال، ۶۳۹

جلالی، سیدمحمدجواد، ۵۲

جلالی، محمدرفعی، ۳۴۲

جمالی، مسیح الله، ۱۸۰

جمعی از دانشجویان، ۱۸۰، ۸۵۹

جمعی از صاحب نظران، ۸۷۰

جمعی از محققان، ۷۱۹

جمعی از نویسندگان، ۲۸۵، ۶۷۶، ۸۵۹

جناتی، محمد ابراهیم، ۴۹۹، ۵۶۳

جندقی زاده، معصومه، ۴۵۴

جوادی آملی، عبدالله، ۹۸، ۲۸۶، ۴۷۶، ۴۹۹، ۷۹۰

جوادی پروانه، مسعود، ۵۹۱

جوادی، حسین، ۲۸۶

جوانفکر، علی اکبر، ۶۱۱

جوهری، محمدرضا، ۶۷۶

جوهری، محمدعلی، ۴۹۹

جودکی، رضا، ۱۱۲

جورانی، جاسم محمد، ۶۴۰

جهانفر، محمد، ۱۸۱

چراغی، علی، ۴۳، ۴۵۷

چقائی اراکی، محمد، ۷۵۷

چنارانی، محمدعلی، ۶۲۶

حائری قزوینی، سیدمهدی، ۸۱۶

حاج علیمحمدی، محمدحسن، ۱۸۲، ۴۲۲

حاج قربانی، علی، ۶۵۰

حاجب الدوله، علی بن حسین، ۱۸۲، ۲۵۰

حاج سیدجوادی، سیدکمال، ۶۶

حاج علی اکبری، محمدجواد، ۷۵۷

حاجیان فر، حسین، ۵۹۱

حاجیانی، عباس، ۴۷۲

حاجی زاده اسفدن، محمدرضا، ۵۵

حاجی شفیعی، جواد، ۳۴۲

الحبشی، منصور، ۵۶، ۵۰۰

ص: ۹۸۰

حیسی، علی، ۳۴۳، ۴۰۴

حیسی تبار، جواد، ۱۴۴

الحجاج، رعد، ۷۲۷

حجازی، فخر الدین، ۳۹۴

حجتی شفتی، سید موسی، ۳۴۳

حجتی کرمانی، علی، ۱۴۴، ۲۸۶، ۲۹۰، ۴۰۴

حجتی کرمانی، فریده، ۱۴۴

حجتی، حامد، ۸۲۱

حجتی، سید محمد باقر، ۱۸۲، ۲۸۹

حجتی، محمد امین، ۳۵، ۶۷۷

حداد عادل، غلامعلی، ۲۹۰

حداد، حافظ، ۶۷۷، ۶۹۲

حداد، عصمت، ۶۷۷

حر عاملی، محمد بن حسن، ۳۴۳، ۴۰۴

حریری، محمد یوسف، ۸۵۲

حسائی، یوسف احمد، ۷۷۷

حسام السلطنه، مراد میرزا، ۱۴۵

حسن بیگی، ابراهیم، ۱۸۳، ۴۴۳

حسن، نزار، ۷۷۶، ۸۲۸

حسن زاده آملی، حسن، ۵۶

حسن زاده، مهدی، ۱۴۵

حسینی کاظمی، سیدحیدر، ۶۵۶

حسینی، علی اکبر، ۵۷

الحسون، محمد، ۷۰۲

حسین، شاهرخ، ۵۷

حسین، محمد علی، ۵۸۰، ۸۷۹

حسین بر، محمدامین، ۳۰، ۳۵۷

حسین زاده، سیدحسین، ۶۴۰

حسین زاده، مجید، ۱۱۲

حسین زاده، محمدعلی، ۱۸۳

حسین نیا، عبدالحمید، ۱۸۴

حسینی ادیانی، سیدابوالحسن، ۲۶، ۵۸، ۳۴۳، ۶۲۶

حسینی اشکوری نجفی، محمد مهدی، ۵۰۰

حسینی اشکوری، سیداحمد، ۶۴۸

حسینی اصفهانی، سیدمرتضی، ۶۷۷، ۸۲۷

الحسینی المیلانی، علی، ۷۲۳

حسینی بهارانچی، سیدمحمد، ۳۴۴، ۶۷۷

حسینی جبلی گرگانی، سیدابوالقاسم، ۴۴۱

حسینی جلالی، محمدحسین، ۴۱

حسینی حائری، سید کاظم، ۵۰۰

حسینی خباب، وحید، ۵۹۴

حسینی خلخالی، محمدباقر بن مرتضی، ۴۲

حسینی دولت آبادی، سیدمرتضی، ۶۴۱

حسینی زنجانی، سیدعزالدین، ۵۰۱، ۷۰۴

حسینی زنجانی، سیدموسی، ۵۰۱

حسینی سیستانی، سیدعلی، ۳۴۵، ۵۰۱

حسینی شاهرودی، سیدمحمد، ۵۰۳

حسینی شاهمرادی، سیدقدرت الله، ۲۷، ۳۴۵

حسینی شیرازی، احمد، ۵۰۳

حسینی شیرازی، سیدصادق، ۵۰۴، ۶۲۷

حسینی شیرازی، سیدمحمد، ۵۹، ۴۴۴، ۵۰۴

حسینی صدر، سیدعلی، ۷۹۱

حسینی قزوینی، محمد، ۶۹۳

حسینی کمال آبادی، محمدعلی، ۴۵۷

حسینی کشکوئیه، سیدمحمد، ۳۹۵

حسینی موسوی زنجانی، محمد، ۷۵۷

حسینی میرعظیمی، جواد، ۷۵۸

حسینی میلانی، سیدعلی، ۷۹۲

حسینی میلانی، سیدمرتضی، ۵۹، ۵۰۵

حسينى نسب، سيد محمد صادق، ۷۵۸

حسينى، پروين، ۲۶۵

حسينى، جعفر شبر، ۶۴۰

حسينى، حسين، ۲۹۱، ۸۱۳

حسينى، سيد جعفر، ۴۶۷

حسينى، سيد على، ۸۳۲

حسينى، سيد مجتبي، ۷۹۱، ۸۲۷

حسينى، سيد مجيد، ۱۸۴

حسينى، سيد محمد، ۶۲۶

حسينى، سيد محمد رضا، ۳۴۳

حسينى، سيد محمد على، ۶۹۲

حسينى، قدير، ۱۸۴

حسينى، مجتبي، ۲۹۱

الحسينى، محمد صادق، ۱۵۵

حسينى بلداجى، گل بهار، ۵۸، ۳۴۴

حسينى زاده، سيد مهدي، ۷۵۷

حسينى قزوینی، سيد محمد، ۷۰۵

حسينى كاشانى، زين العابدين بن نورالدين، ۵۹

حسينى نژاد، سيد حسين، ۱۸۵، ۲۹۱، ۸۶۱

حسينى نسب، سيد رضا، ۵۷۵

حسینی نسب، سیدمحمدرضا، ۷۲

حسینی نیشابوری، مصطفی، ۸۵۲

حشمتی، محمدرضا، ۵۷۸، ۸۷۵

حشمتی، نرگس، ۳۴۶

حق پرست، رئوف، ۷۳۹

حقیقت خواه، محمد، ۳۴۶

حکمت، یوسف، ۹۸

حکیم، حسن عیسی، ۱۱۲

حکیم، سیدمحمدتقی، ۲۹۲، ۵۰۵

الحکیم، عبدالهادی محمدتقی، ۵۰۲

حکیم، محسن، ۵۰۵

حکیم، منذر، ۳۶

حکیمی، محمدرضا، ۷۵۸

حکیمیان، ابوالفتح، ۴۲۲، ۵۰۵

حکیم، محمدعلی، ۷۰۳

حمزه، ساده، ۱۸۵

حنایی جهرمی، عبدالحسین، ۱۱۳

حنیف، احمد، ۵۳۶

الحوثی، بدرالدین، ۷۰۶

۳۶۷، ۴۰۷، ۴۱۰، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۵۴، ۵۱۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۹۱، ۶۰۰، ۶۱۱، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۳۰، ۷۰۴، ۷۱۵، ۸۴۸

۸۵۹، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۷۳، ۸۹۰، ۸۹۱

حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، معاونت آموزش و تحقیقات، ۳۶، ۶۰، ۳۴۶، ۳۹۶، ۵۰۵، ۸۵۲، ۸۸۹

حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، معاونت امور آموزش و پژوهش سازمان حج، ۴۰۴

حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، معاونت امور روحانیون، ۱۱۳، ۱۳۱، ۲۹۲، ۴۰۵، ۶۰۰، ۷۰۶، ۸۸۹

حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، واحد اهل سنت، ۵۰۶

الحیدر، محمد عبدالهادی، ۲۹۲، ۳۴۷

ص: ۹۸۲

حیدری ابهری، غلامرضا، ۷۵۹، ۸۸۵

حیدری، ابراهیم، ۴۳، ۲۹۲، ۶۰۵

حیدری، اسماعیل، ۷۵۸

حیدری، حسام، ۱۸۵

حیدری، زهره، ۷۸۶

حیدری، سعدی، ۲۹۳

حیدری، عبدالواحد، ۵۰۶

حیدری فر، مجید، ۴۹۹، ۷۵۹

الخاتمی، محسن احمد، ۷۴۸

خاتمی، مصطفی، ۶۴۱

خادم، محسن، ۱۵۱

خادمی بهبهانی، غلامرضا، ۶۷۸

خادمی، محمدحسن، ۳۴۸

خاکبازان، علی، ۴۴۵

خاکرند، حسن، ۷۳۷

خاکنژاد، فرهنگ، ۱۸۶

خالدی، محمدعقیل، ۵۰۷

خالدی، محمدعلی، ۳۴۸

خالصی، رحیم، ۲۹۳

خامنه ای، سیدعلی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۵۰۷، ۵۷۶، ۸۷۴

خامنه ای، سیدمحمد، ۵۶۴، ۵۸۲

خامه یار، رسول، ۶۴۲

خان، ثانی اثنین، ۴۴۴

خان، طالب، ۶۴۲

خداپرست، علی اکبر، ۱۹۷

خداجویان، علی، ۲۹۳

خداکرمی زنجانی، ابوعلی، ۵۷۱

خداکرمی زنجانی، ابوعلی، ۱۱۴

الخدای، کمال الدین، ۴۷۱

خدایان آرنی، مهدی، ۶۴۲، ۶۹۳

الخرابشه، سلیمان، ۲۷، ۶۲

خراسانی محمدرضائی، محمدرضا، ۲۶۵

خراط، سلیمان، ۳۴۸

خردمندی، محمدعلی، ۱۳۲

خرسان، سیدطالب، ۷۰۶

خرمشاهی، بهاءالدین، ۳۲۲

خرمی، حسین، ۱۱۴

الخرزجی، حیدر، ۳۶

خزین، بهرام، ۲۵۱

خسروکردی، جمال، ۲۹۳، ۵۰۸

خسروی، شمسی، ۹۹، ۸۸۳

خسروی، محسن، ۴۳۷

خسروی، محمدعلی، ۶۱۳

خسروی، مصباح، ۵۷

خسروی، موسی، ۶۹۳، ۷۶۰

خضرای، محمود علی اف، ۳۱۴

خلخال، صادق، ۵۰۹

خلخال، محمدباقر، ۳۴۸

خلیلی، جعفر، ۱۸۶

الخلیلی، جعفر، ۴۳

خلیلی، عیسی، ۱۸۷

خمینی، سیدروح الله، ۹۹، ۵۰۹، ۵۷۷، ۸۷۵

الخن، مصطفی سعید، ۵۱۵

خنیفر زاده، محمد، ۶۲۷

خوئی، سید ابوالقاسم، ۴۶۸، ۵۱۵

خواجه محمدی، حمیدرضا، ۴۴۸، ۴۵۰

خوارزمی، غلامرضا، ۶۸۸

خوانساری، ابوالفضل، ۳۴۸، ۵۱۵

خوجلی، مصطفی، ۵۹۲

خوش خیر، محمود، ۳۴۹

خوشگذران، ابراهیم، ۷۵۳

خویلد، عبدالرحمن، ۶۳

خویی، سمیه، ۴۴۹

خیره دست، علی، ۴۵۷

خیری، سیروس، ۱۸۷

خیری، محمود، ۳۳۸، ۴۵۸

داداش زاده، مصطفی، ۷۲۹

داداشی، اکبر، ۵۱۶

دادستان، محمد، ۴۷۴

دادور، منیژه، ۷۶۱

دار الاسلام، انتشارات، ۵۱۶

دارابی، صادق، ۸۳۳

دارابی، علی، ۱۸۷، ۲۵۱

داستانی بنیسی، اسدالله، ۲۶۵

دانش، شکرالله، ۱۸۸

دانشجویان کاروان کوثر، ۱۸۸، ۸۶۱

دانشره، محمد، ۳۴۹

دانشگاه آزاد اسلامی. معاونت فرهنگی، ۲۹۳

دانشگاه آزاد اسلامی، واحد جنوب تهران، ۱۸۸، ۸۶۲

دانش نیا، پریش، ۳۰۳

دانشیار شوشتری، محمد، ۳۴۹

دانیالی، مجید، ۶۲۷، ۶۵۶

داوودپور، مرضیه، ۱۸۹

دباغ، هاشم، ۳۴۹

دبستانی، هادی، ۹۷

دبیرخانه دائمی کنگره بررسی قداست و امنیت حرم، ۱۰۰، ۵۸۳، ۸۸۱

دبیرسیاقی، سیدمحمد، ۱۵۰، ۱۵۳

درخشان، عدنان، ۷۰۷

درخشنده، محمد، ۶۷۸

درزی، مجید، ۵۹۹

درگاهی، حسین، ۲۹۴، ۶۵۴

دروآبادی همدانی، حسین بن محمدتقی، ۷۹۲

درویش، عبدالله، ۲۹۴، ۴۳۷

دریایی، محمد رسول، ۷۶۱

الدریغ، علی، ۴۷۲

دستغیب حسینی شیرازی، سیدعلیمحمد، ۴۶۸، ۵۱۶

دستگیر، منوچهر، ۷۰۷

دشتی، محمد، ۱۸۹، ۲۹۵

دفتر تبلیغات سازمان حج و زیارت، ۳۵۳

دفتر تحقیق و پژوهش بنیاد شهید انقلاب اسلامی، ۶۲۹

دفتر حج و زیارت آذربایجان شرقی، ۵۹۲

دفتر ریاست و روابط عمومی سازمان حج و زیارت، ۶۱۵

دفتر قصه کودک و نوجوان، ۲۳۷

دفتر مقام معظم رهبری، ۵۰۸

دفتر نمایندگی ولی فقیه در امور آزادگان، ۵۱۶

الدقن، محمد، ۲۸، ۶۳

دلاویز، احسان، ۱۸۹

دلشاد، متین، ۱۰۰

دملوجی، سلمی سمر، ۶۴

الدندن، عبدالله، ۵۲۰

دنی، نجلا، ۳۰۰

دوانی، علی، ۷۰۸، ۷۳۹

دوزدوزانی، یدالله، ۵۱۷

ص: ۹۸۴

دوست محمدی، هادی، ۵۸۴

دوغان، اسراء، ۲۲۲

ده بزرگی، احد، ۴۲۳، ۸۲۱

دهقان، اکبر، ۱۱۵، ۸۹۰

دهقانیان، عباس، ۱۶۹

دهلان، سیداحمد زینی، ۷۰۸

دیلمی، رضا، ۲۷۶

دیندار، محمد، ۱۳۹

دیهمی، زهرا، ۴۴۵

ذاکر خطیر، حسین، ۷۶۱

ذاکری، سیدمجتبی، ۲۹۵، ۷۰۸

ذکاو، محمد رضا، ۶۷۸

ذهنی تهرانی، سیدمحمدجواد، ۶۳۴

رئسی، مهدی، ۷۶۴

رئسی اردلی، محمدنصیر، ۱۱۶

رازی، احد، ۱۹۰

راسخی لنگرودی، احمد، ۱۹۰

رامین نژاد، رامین، ۴۴

راهداری، عبدالسید، ۲۷۵

ربانی، محسن، ۸۲۷

ربیع، محمد، ۲۶۵

رجائی، سیدجواد، ۴۵۸

رجائی، غلامعلی، ۱۴۵

رجب اف، عمران، ۷۹۷

رجبی، محسن، ۶۷۳

رجبی، محمدحسین، ۶۱۴

رجبی نیا، داود، ۳۵۰

رحماندوست، مجتبی، ۱۹۰

رحمانی تیرکلائی، حسین، ۸۶۲

رحمانی سبزواری، حسین، ۳۵۰

رحمتی شهرضا، محمد، ۷۹۳

رحیمی اصفهانی، غلامحسین، ۳۵۰

رحیمی، ابوالفضل، ۴۵۴

رحیمی، محمدعلی، ۲۵۱

رحیمیان، محمدحسین، ۶۴۹، ۶۹۷

رحیمی نیا، امیرحسین، ۸۳۹

رحیمی نیا، یوسفعلی، ۵۹۲

رزاق پور، زهرا، ۱۹۱

رزمجو، حسین، ۴۲۳، ۸۶۳

رستگار جویباری، ولی الله، ۲۹۶

رستم نژاد، مهدی، ۵۶۵

رستمی لاهیجانی، ناصر، ۷۶۲

رستمی پور، علی، ۵۱۷

رستگتی، عطاءالله، ۲۵۱

رسولی محلاتی، سیدهاشم، ۷۸۴، ۸۲۵

رسولی نژاد، سعید، ۷۶۲

رشیدی، اسماعیل، ۶۵، ۱۹۱

رضا خانی، محمد، ۱۹۱

رضائی، محمدحسین، ۳۵۰

رضائی، مسعود، ۳۳۴

رضائی، یوسف، ۱۹۳، ۲۹۶

رضاخانی، محمد، ۱۴۶

رضاداد، عبدالله، ۸۲۹

رضانژاد، مجتبی، ۴۲۳، ۷۶۳

رضایی، افسانه، ۱۹۲

رضایی، ایراندخت، ۱۹۲

رضایی، محسن، ۱۹۲

رضایی ها، یوسف، ۸۵۳

رضوانی، حسین، ۲۸۹

رضوانی، علی اصغر، ۷۰۹، ۷۱۳

رضوی، جواد، ۶۷۸

رضوی، سیدعلی، ۸۱۶

رضوی، سیدقلبی حسین، ۵۵، ۵۰۸، ۵۳۷

رضوی، سیدمحمد رضی، ۶۵۶

رضوی، هاشم، ۱۹۳، ۲۵۱، ۸۶۲

رفاعی، عبدالجبار، ۸۴۸

رفعت جو، حامد، ۲۲۵، ۴۳۲

رفعتی، جعفر، ۶۴۳

رفیعی قزوینی، سیدابوالحسن، ۲۹۶

رفیعی، حسن رضا، ۱۹۴

رفیعی، سیدجعفر، ۸۱۷، ۸۳۳

رفیعی، محسن، ۱۱۵، ۶۴۵

رکنی یزدی، محمدمهدی، ۶۵۷

رمضان، علی، ۱۳۲

رمضانی فرخانی، حسین، ۱۹۴

روابط عمومی و تبلیغات شرکت سهامی بیمه البرز، ۳۵۰

روح افزا، سعید، ۴۴۵

روحانی، حبیب، ۷۴۳

روحانی، سیدمحمد، ۴۶۹

روحانی، سیدمحمد کاظم، ۷۱۴

روحانی، محمدصادق، ۵۱۷

روحانی، مرتضی، ۷۶۳

روحانی، مصطفی، ۸۳۹

روح بخش، سیدعلی، ۶۴۳، ۷۶۳

رودگر، قنبر علی، ۱۴۶

رودگری، محسن، ۸۳۹

روشندل در کاتی، محمد، ۵۵۵

روشنگر، مجید، ۱۹۵

رهبر، علی، ۷۶۳

رهبر، محمدتقی، ۲۸، ۳۵۱، ۵۷۱، ۶۰۶، ۶۵۸، ۸۲۹

رهنورد، زهرا، ۱۰۰، ۴۲۳

زائری، محمدرضا، ۱۶۳

زارعی سبزواری، عباسعلی، ۲۹۷، ۷۱۴، ۸۶۱

زاهدی، مرتضی، ۷۶۴

زحمتکش، مجتبی، ۲۳۴

زرقانی، مهدی، ۱۴۷

زرگری قلمزنیان، سیدعلی، ۲۵۲

زکریا، محمد، ۳۵۲

زمانی، احمد، ۲۵۲

زمانی، جهانگیر، ۲۱۹

زمانی، عزت، ۳۵۲

زمردیان، احمد، ۷۹۴، ۸۳۹

زندى توسلى، على، ۶۵۹

زواریان، زهرا، ۱۹۵

الزهاوى، جميل صدقى، ۷۱۵

زیاندان، احمد، ۶۷۹

زیبائی، حسن، ۶۷۹

زیدی، سیداحتشام عباس، ۳۱۹، ۳۶۷، ۵۰۷، ۵۳۵

زیدی، کمیل اصغر، ۳۱۰

زین العابدین، رسول، ۳۵۲

زین پوری، نثار احمد، ۶۵۲

ژولیده نیشابوری، حسن، ۴۲۴، ۷۹۴، ۸۲۲

سابقی، محمد حسنین، ۱۳۲

سادئی، علی، ۵۷۴

سادات اخوی، سیدمحمد، ۲۵۳

سادات مظلوم، کریم، ۴۲۴

سازمان بهزیستی کشور، مشاورت امور فرهنگی، ۲۹۷

ص: ۹۸۶

سازمان تبلیغات اسلامی، ۲۹۷

سازمان تبلیغات اسلامی، معاونت فرهنگی، ۳۲۷

سازمان حج و اوقاف و امور خیریه، امور حج و زیارت، ۳۵۳

سازمان حج و زیارت، ۲۹۸، ۳۵۳، ۶۰۶، ۶۱۴، ۸۸۲، ۸۹۰

سازمان حج و زیارت، دفتر تبلیغات، ۵۹۳

سازمان دانش آموزی استان گیلان، ۱۹۵، ۸۶۳

ساسانی خواه، فائزه، ۱۹۶

ساعدی، محمد، ۶۲۷

ساکت، محمدحسین، ۴۲۵

ساکي، ليلا، ۲۰۳، ۳۰۵

سالاریان، خادمعلی، ۱۱۶، ۴۵۸

سامعی، احمد، ۳۵۳، ۶۷۹

سامعی، قربانعلی، ۱۹۶

السباعی، احمد، ۶۵

سباعی، کاظم، ۵۸۴

سبحانی تبریزی، جعفر، ۳۸۷، ۴۶۹، ۵۱۷، ۵۶۵، ۵۷۲، ۷۱۵

سبحانی نسب، علی رضا، ۶۹۴

سبحانی، جلال، ۱۹۶

سبحانی، حسینعلی، ۱۹۶

سبزوارزاده، علی، ۵۷۴

سزواری، سید عبدالاعلی، ۵۱۸

السبکی، علی بن عبدالکافی، ۷۲۱

سپری، فریدون، ۱۹۷

سپهری اردکانی، علی، ۱۱۶

ستاد عمره ۱۳۸۲، ۳۵۴

ستاد عمره دانش آموزی، ۶۵

ستاد عمره دانشجویی، باشگاه دانشجویی زمزم، ۳۶۴، ۶۶۱

ستاد عمره دانشجویی، ۲۲۰، ۳۲۹، ۶۶۲، ۸۶۹

ستاد یادواره سرداران و هشتصد شهید شهرستان ماهشهر، ۴۲۱

ستری، رائد، ۳۵۴

ستوده، فریبا، ۱۳۳

سجادی لعلی، سیدمحمدتقی، ۲۵۳

سجادی، احمد، ۷۹۵

سحاب، ابوالقاسم، ۲۹۸

سخایی، سیده مژگان، ۳۴۰، ۳۵۴

سربازی، عبدالرحمن، ۵۱۸، ۵۴۱

سرحدی، مهدی، ۱۱۷

سرو دلیر، عظیم، ۶۹۰، ۸۵۳

سروش، انتشارات صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، ۳۰۶

سرهنگی، مرتضی، ۶۱۶

سعادت‌مند، رسول، ۵۷۹، ۶۰۸، ۸۷۷

سعد، طعمه، ۲۹، ۳۵۴

سعیدی، امیر سعید، ۲۷۶

سعیدی، جعفر، ۸۲۸

سعیدی، حسین، ۳۵۵

سعیدی، غلامرضا، ۱۹۳، ۲۹۶

سعیدی، محمد صالح، ۲۸۱

سعیدیان، محسن، ۲۹۸

سفارت ایران در افغانستان، ۵۰۷

سقاف، حسن، ۷۱۳

السقاف، حسن بن علی، ۷۴۹

ص: ۹۸۷

سلطان العلماء، محمد عقيل، ۵۱۸

سلطان محمد ميرزا قاجار، ۱۹۷

سلطانزاده، جلال، ۵۹۳

سلطانی گلشيخي، عباسعلي، ۷۹۶

سلطانی واعظ، احمد، ۴۰۵

سلطانی، مهدي، ۴۵۰

سلمان، زهرا، ۲۱۵

سلمانى رحيمى، امير، ۱۳۹

سليم خان تکابى، ۱۹۸

سليم گندمى، حميد، ۶۴۴

سليمانى بروجردى، على، ۷۶۶

سليمانى بزچلوئى، نادر، ۱۹۷

سليمى فر، مصطفى، ۱۹۸

سمنانى، حسين، ۶۵۹

سمنانين، سعيد، ۴۲۵، ۸۶۳

سمندرى، مهدي، ۲۹۹

سمواتى، فاطمه، ۴۴، ۱۴۷

سمهودى، نورالدين، ۶۶

سنبل كار، مهدي، ۴۲۵، ۵۱۸

سند، محمد، ۷۹۵

سنقری حائری، محمد علی بن حسن، ۷۲۲

سنگری، محمدرضا، ۴۲۳، ۸۲۱، ۸۲۲

سوری، حسین، ۶۷۹

سوری، محمد، ۶۷۹

سهرابی، صادق، ۷۹۶

سهل آبادی، محمد، ۶۸۰

سهلانی، حیدر، ۴۷۰

سیالکوٹی، سید محمود، ۶۴۴، ۷۶۶

سید، کمال، ۱۹۸

سیدزادہ ہاشمی، محمد طاهر، ۲۲۵

سید علوی، سید ابراہیم، ۱۳۳، ۷۰۱

سید کباری، سید علیرضا، ۶۶، ۸۴۰

سید نژاد، سید صادق، ۶۵۹

سیدین، سید محسن، ۲۹۹، ۳۹۷

سیفی مازندرانی، علی اکبر، ۷۲۲

سیلاوی، غالب، ۴۷۲

شاعلی، عبد الصمد، ۸۱۸

شاکری، حسین، ۲۹۹

شالچی، مجید، ۲۹۹

شالچی، مجید، ۶۷

شاه آبادی، نصرالله، ۵۱۹

شاهرخ، کمال الدین، ۱۳۴

شاهرخی، محمود، ۱۰۱، ۴۲۵، ۸۶۴

شاهرودی، حسین، ۴۴۴

شاهین، داریوش، ۲۴۱

شایان، مهدی، ۱۹۹

شبر، سیدعبدالله، ۷۹۶

شبرای، عبدالله بن محمد، ۶۴۴

شیرازی خاقانی، محمد، ۵۱۹

شیرازی زنجانی، موسی، ۵۱۹

شیرازی، سیدابراهیم، ۷۷۱

شجاعی، حیدر، ۶۸۰

شجاعی، سیدمهدی، ۱۶۴، ۱۸۴، ۸۴۰

شجاعی، محمد، ۴۲۶، ۷۶۷، ۸۶۴

شجاعی صائین، علی، ۴۴۴

الشریجی، علی، ۵۱۵

شرخات، سیدعلی جلال، ۷۹۵

شرفی، محمود، ۱۹۹

شرفی، منصور، ۱۹۹

شرکت داروئی پخش هجرت، ۵۹۳

شرکت رفاه فرهنگیان، ۶۷

شریعت، محسن، ۳۵۵

شریعتی، علی، ۲۹۹

شریف طباطبایی، محمدباقر، ۸۳۳

شریف عسگری، صاحب، ۱۰۱

شریف، جواد، ۴۳۸

شریفی، اسدالله، ۵۱۹

شریفی، مجتبی، ۳۰۱

شریفی، معصومه، ۱۱۵، ۶۴۵

شریل لی، مهین دخت، ۲۰۰

شعار، جعفر، ۱۵۲

شعبان، نبیل، ۶۴۵، ۷۵۱

شعراوی، محمد متولی، ۳۰۲

شعله، حمید، ۳۰۲

شفاعی بجستان، آرش، ۲۰۰

شفیعی راد، علی اکبر، ۱۲۶

شفیعی سروستانی، اسماعیل، ۱۴۷، ۳۰۳

شفیعی مازندرانی، محمد، ۷۲۳

شفیعی، سیدعلی، ۷۹۰

شفیعی، سیدمحمد، ۷۶۷، ۸۳۴

شفیعی، علی اکبر، ۶۸۰

شکریان، ناصر، ۳۹۷

شکوهی زنجانی، محمد، ۱۳۴

شکوهی، مسعود، ۵۲۰

شکوئی، عبد الجبار بن زین العابدین، ۳۰۳، ۸۶۵

شمس گیلانی، حسن، ۷۶۸

شمسا، برات، ۱۷۰

شمسا، علی، ۱۴۸

شمس الدین، سید مهدی، ۶۷، ۳۵۵

شمسایی، محمد حسین، ۷۳۹

شمشیری میلانی، محمد علی، ۱۱۷

شورای سرپرستی طلاب غیر ایرانی حوزه علمیه قم، ۵۱۳

شهربانو بیگم، ۲۰۰، ۴۲۱

شهرستانی، محمد تقی، ۱۱۸

شهری، محمد، ۱۴۸

شهسوارانی، حسین، ۲۵۴

شهید اول، محمد بن مکی، ۶۶۰

شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۵۲۰

شهیدی، سید جعفر، ۶۸، ۲۱۹

شهیدی، ناصر، ۷۹۷

شیخ الاسلامی، محمدہادی، ۷۹۷

شیخانی، علی باقر، ۲۰۱

شیخ بہایی، محمد بن حسین، ۵۲۰

شیخ زادہ، محمد رضا، ۶۴۵

شیخی، علیرضا، ۲۹، ۵۲۱

شیخیان، ابوالقاسم، ۳۵۵، ۶۶۰، ۶۸۱

شیرازی، رضا، ۴۴۶

شیرازی، سیدصادق، ۵۲۱

شیرازی، عبداللہ، ۴۷۱، ۷۲۳

الشیرازی، محمدعلی، ۷۲۳

شیمیل، آنہ ماری، ۱۶۰

صائب، محسن، ۱۳۴

صابر زادہ، فریدون، ۶۸

صابری ہمدانی، احمد، ۴۷۱، ۴۷۵

صابری، حبیب اللہ، ۲۰۲

صابری، حسین، ۴۶، ۸۰، ۱۰۶

صاحب جواہر، محمدحسن بن باقر، ۵۲۱

صاحب، اخلاق حسین، ۵۲۷

صاحب، نسیم رضا زیدی، ۵۲۷

صاحبی، محمّد جواد، ۳۰۳

صادقی اردستانی، احمد، ۳۰۴، ۳۵۶، ۵۲۲

صادقی تهرانی، محمد، ۳۰۴

صادقی، محمود، ۲۰۲

صادقی، مصطفی، ۵۰۶

صادقی، میترا، ۲۰۲، ۸۶۵

صادقی، ناهید، ۳۵۶

صارم، ناهید، ۳۰۵

صافی گلپایگانی، علی، ۵۲۳

صافی گلپایگانی، لطف الله، ۲۰۳، ۵۲۴، ۸۴۰

صافی، احمد، ۲۰۳، ۳۰۵

صافی، حسین، ۴۵۹

صافی، عبدالجبار، ۶۸

صالح زاده، مدینه، ۲۰۴

صالحی طالقانی، امیر، ۴۴۴

صالحی قهفرخی، حسین، ۲۰۴

صالحی مازندرانی، اسماعیل، ۵۲۴

صالحی، هاشم، ۸۱۴، ۸۱۵

صانعی، شهرام، ۴۲۶

صانعی، صفدر، ۳۰۶

صانعی، یوسف، ۵۲۴

صبری پاشا، ایوب، ۶۹، ۲۰۴، ۷۲۳

صبور اردوبادی، احمد، ۵۹۳

صحت، علی، ۷۶۸

صحتی سردرودی، محمد، ۶۹، ۱۱۸، ۱۳۴

صحرائیان، محمدحسن، ۲۰۵

صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران. دفتر ارتباط با شنوندگان، ۱۰۲، ۸۶۶

صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، ۳۰۶

صدر، بنت الهدی، ۲۰۵

صدر، حسن، ۷۲۴

صدر، سیدمحمد باقر، ۳۰۷، ۵۲۵

صدر، سیدمحمد، ۳۰۶

صدرالافاضل، مرتضی حسین، ۵۶۲

صدیق، مهین، ۵۲۶

صدیقی، آذر، ۴۴۶

صدیقی، حبیب الله، ۴۴۶

صدیقی، کاظم، ۷۶۸، ۷۹۸

صفاتی، زهره، ۷۶۸

صفاخواه، محمدحسین، ۶۳۳، ۶۵۰، ۶۶۷، ۷۶۹، ۸۳۰، ۸۳۱

صفاوردی، سوسن، ۳۶۳، ۵۳۹

صفایی حائری، علی، ۳۰۷

صفایی، محمد، ۷۹۰

صفایی نژاد، وجیهه، ۵۲۶

صفری فروشانی، نعمت الله، ۷۰

صفری، احمد، ۵۷۲

صفری، مهدی، ۴۲۷

صفی زاده، فاروق، ۴۲۷، ۷۶۹

صلاحی اصفهانی، گیتی، ۷۰

صلاحی نژاد، علی، ۴۲۷

صمدی آملی، داود، ۳۰۸

صمدیانی، غلامرضا، ۲۰۶

صموتی، مینا، ۲۰۶

صنعتی، محمدحسن، ۲۶۶

صوفی نیارکی، تقی، ۷۸۸

ضرابی، محمد حسن، ۲۰۶، ۸۶۶

ضمانتی یار، مریم، ۲۵۴

ضمیری، محمدعلی، ۲۰۶

ص: ۹۹۰

ضياء آبادى، سيد محمد، ۳۰۸، ۵۸۴، ۷۲۴، ۷۹۸

ضیائی، حسین، ۵۹۴

ضیائی، سمیه، ۴۴۷

الضیفه، حسن، ۵۸۴

طارمی، حسن، ۷۳۹

طاطی، اسعد، ۲۵۴

طالب شهرستانی، امیر محمد اسماعیل، ۲۰۷، ۲۵۴

طالب نژاد، محسن، ۷۱

طالع زاده، نصرالله، ۷۷۰

طالعی، عبدالحسین، ۶۳۳، ۶۵۰، ۶۶۷، ۶۷۳، ۷۶۹، ۸۳۰، ۸۳۱

طالقانی، سید امیر حسین، ۶۸۱

طالقانی، سید عبدالوهاب، ۶۱۷

طالقانی، سید محمود، ۱۴۸

طالقانی، سید هدایت الله، ۸۲۲

طاهایی (خاموشی)، فاطمه، ۷۷۰

طاهرپور، نصرت السادات، ۳۰، ۷۱

طاهرزاده، اصغر، ۷۷۰، ۸۱۸

طاهری باویل علیایی، صمد، ۵۹۲

طاهری خرم آبادی، حسن، ۷۲۵

طاهریان، سعید، ۲۰۷

طاهريان، مهدي، ٤٢٨، ٧٧١

طيران، امن اله، ٨٤١

طباطبائي قمى، حسن، ٤٧٢

طباطبائي قمى، سيدتقى، ٤٧٢

طباطبائي، محمدرضا، ٤٧١

طباطبائي نسب، محمدرضا، ٣٠٩

طباطبائي اميرى، سيدجعفر، ١١٩

طباطبائي تبريزى، محمدرضا بن عبدالجليل، ٢٠٧

طباطبائي حكيم، محمدسعيد، ٥٢٧

طباطبائي، سيداشرف الدين، ٧٧١

طباطبائي، سيدجواد، ٣٠٣، ٨٦٥، ٨٦٧

طباطبائي، غلامرضا، ٢١٥

طباطبائي نسب، محمدرضا، ٦٤٦

طبرسا، غلامعلى، ٦١٢

طبسى حائرى، محمدجواد، ٧٩٧

طبسى، محمد محسن، ٦٤٧

الطبسى، محمدتقى، ٤٧١

طبسى، محمدجواد، ٦٤٦، ٧٢٨

طبسى، نجم الدين، ٧٢٨

طراويان، مينا، ٣٩٨

طربی، مریم، ۳۵۶

طوسی، محمد بن حسن، ۵۲۷

طهرانی، ابوالفضل بن ابوالقاسم، ۷۷۱

طهماسبی دژکی، مهدی، ۵۸، ۳۴۴

طهماسبی، سارا، ۵۹۱

طیب، مهدی، ۳۰۷، ۶۶۰

طیبی، حسن، ۸۵۴

طیبی، ناهید، ۲۵۵

ظہیری، عباس، ۶۰۴

عابدی، احمد، ۶۲۸

عابدی، عین اللہ، ۲۰۹، ۶۹۴، ۸۶۷

عابدینی، احمد، ۴۳۸، ۵۲۷

عادل پور، محمد حسین، ۷۷۲

عارف زاده، محمد امین، ۶۰۸

عالم زاده، بزرگ، ۱۳۹

عالمی، بشیر، ۶۹۰

ص: ۹۹۱

عالی حسینی، ماشاء اللہ، ۲۰۸

عالی پور، فضل اللہ، ۲۰۸

عامری نیا، محمد باقر، ۶۸۱

عاملی، ح.، ۳۰۹

عباسپور تمیجانی، محمد حسین، ۲۰۹

عباسی داکانی، پرویز، ۳۰۹

عباسی، جمال، ۳۵۷

عباسی، محمد رضا، ۲۵۵، ۲۶۰

عباسی، محمد مهدی، ۲۰۹

عباسی، نجفعلی، ۲۱۰، ۴۲۸

عباسی مقدم، مصطفی، ۵۷۵

عباسی خراسانی، محمد، ۷۲

عبد الحمید، صائب، ۷۳۰

عبداللہی نیا، بہمن، ۷۳، ۳۵۷

عبدالحسینی، معصومہ، ۳۱۰، ۵۲۷

عبدالسلام، عمر، ۷۳۰

عبدالغنی، محمد الیاس، ۷۲

عبدالفتاح، احمد، ۴۴۶

عبدالقادر سراوانی، ابوشعیب، ۴۳۵

عبداللہ زادہ، محرم، ۲۱۰

عبداللهی، علی، ۶۵۰

عبداللهیان، اسدالله، ۳۵۷

عبداللهیان، محمدرضا، ۳۱۰

عبداللهی بیسه، رضا، ۱۳۴

عبداللهی فرد، کوروش، ۲۱۰

عبدالمجید مرادزهی خاشی، ابوالحسن، ۴۹۷

عبودی، حسن، ۵۰۲

عثمانی، محمد شفیع، ۳۰، ۳۵۷، ۵۲۸

عراقچی همدانی، علی، ۵۰۹

عراقی، عبدالنبی، ۷۷۲

عرب، اصغر، ۴۲۷، ۷۶۹

عرب، عصمت، ۲۱۱

عرب، محمدحسن، ۲۶۶

عربشاهی، غلامحسین، ۲۱۱

عزاوی، حیدر، ۶۴۷

عزیز، سامی، ۷۴۴

عزیز، محمد رضا، ۸۰۹

عزیزی تهرانی، علی اصغر، ۷۷۳

عزیزی، خیرالله، ۴۲۷

عزیزی، عباس، ۶۴۱، ۶۶۱، ۷۷۳

عزیزی، مریم، ۱۵۲

عزیزیان، مهدی، ۷۲۱

عسکری، سیدمرتضی، ۳۱۰، ۷۳۰

عسکری، محمد، ۵۶۲

عصام، عماد، ۷۳۲

عضدالملک، علی رضا بن موسی، ۲۵۵

عطائی اصفهانی، علی، ۳۱۱، ۴۷۲، ۷۳۳

عطائی، عبدالرسول، ۷۳۲

عطائی، مرتضی، ۲۱۱، ۴۰۶، ۴۳۸

عطاری، قیس، ۴۲۸، ۸۶۷

عطایی خراسانی، علی اصغر، ۳۵۸، ۶۸۲

عطایی، نادر، ۲۱۱

عطری، ا.، ۸۷۶

عظیمی، محمد، ۲۱۲

عقابی، مهدی، ۴۴۰

عقیقی بخشایشی، عبدالرحیم، ۱۳۵

عقیل زاده، محمد، ۳۵۸

عقیلی آشتیانی، علی اکبر، ۳۰۹

العقیلی، عبدالکریم، ۸۳۴

علاقه مند، محمدعلی، ۶۸۲

علامه فانی اصفهانی، علی، ۵۲۸

علم الهدی، جواد، ۵۸۴

علم الهدی، محمدباقر، ۷۳۴

علوان، نبیل رضا، ۷۹۲

علوی بلداجی، حشمت الله، ۴۲۹

علوی شجری، محمد بن علی، ۶۴۸

علوی شوشتری، عبدالمجید، ۲۱۲

علوی فاطمی، عبدالله، ۶۶۱

علوی گرگانی، سیدمحمدعلی، ۵۲۹

علوی مقدم، سیدمحمد، ۳۹۹

علوی، اختر، ۲۶

علوی، سیداحمد، ۱۳۵

علوی، سیدسلیمان، ۷۷۳

علوی، سیدعادل، ۳۵۸، ۳۹۸

علوی، سیدعلی، ۱۲۰

علوی، عادل، ۲۶۶، ۶۲۹، ۶۸۸

علوی، عبدالرحمن، ۸۳۸

علوی، علی، ۱۱۷

علویه همایونی، زینب السادات، ۲۱۲

علی آبادی، احمد، ۶۲۹

علیان نژادی، ابوالقاسم، ۳۵۹، ۵۵۰

علیپور، امان الله، ۵۲۹

علی پور، منوچهر، ۱۰۲، ۴۳۹، ۸۶۸

علیخانی، علی اکبر، ۶۲۹

علیدوست، محمدرضا، ۴۴۸

علی دوست، محمود، ۳۱۱، ۳۵۹

علیدوستی، همایون، ۲۱۳

علیزاده، حسین، ۲۹۴، ۴۳۷

علیزاده، م.، ۷۴۵

علیقلی، امیر حسین، ۷۷۴

علی محمدی، علی، ۶۱۲

علی میرزائی، مرجان، ۲۱۳

عمرانی، غلام رضا، ۲۱۳

عمراهی، یونس، ۲۱۰

عمید زنجانی، عباسعلی، ۳۱۲، ۵۸۴

عناستانی، علی اصغر، ۲۱۳

عندلیب، میرزا عبدالمهدی، ۸۳۳

عندلیب، ناصر، ۵۹۹

عیسی زاده آملی، ولی الله، ۳۵۹

غروی علیاری، جواد، ۵۲۹

غروی، علی، ۵۲۹

غریفی بحرانی، سید محمود، ۷۳، ۳۱۲، ۳۶۰، ۴۰۶، ۴۷۳، ۵۳۰، ۶۴۸، ۸۳۵

غریفی، عبدالله، ۳۵۹

الغریفی، محمد هادی، ۳۵۹

غضنفری، محمد جعفر، ۴۲۹، ۷۷۴

غفاری چذاتق، علی، ۴۰۶

غفاری، ابراهیم، ۷۴، ۳۱۲، ۳۶۰، ۵۳۱

غفاری، سلمان، ۷۴، ۳۶۰

غفاری، مصطفی، ۵۹۴

غفورزاده شفق، محمد جواد، ۲۶۰

غفوری، خالد، ۵۲

غلامپور، محمد، ۴۴۷

غلامعلی، احمد، ۸۱۲

غلامعلیان، علی، ۷۵

غلامی مایانی، ابوالقاسم، ۷۵، ۱۲۰، ۱۳۵، ۳۶۱، ۳۱۳، ۵۸۵

ص: ۹۹۳

غلامی، هادی، ۶۹۴

غنی زاده، محمود، ۱۵۱، ۱۵۲

غیاثی کرمانی، سیدمحمد رضا، ۳۴۸، ۶۹۴

غیب غلامی، حسین، ۷۳۵

فائز، قاسم، ۴۰۸

الفاسی، محمد بن احمد، ۷۵

فاضل لنکرانی، محمدجواد، ۴۷۴، ۸۸۵

فاضل موحدی لنکرانی، محمد، ۴۷۴، ۵۳۲

فاضل، محمدعلی، ۸۴۱

فاضلی، قادر، ۳۱۳، ۸۴۲

فاطمی استهبانی، محمد، ۲۱۴، ۴۲۹

فاطمی، محمد، ۵۳۲

فاطمیان، علی، ۷۶

فاکر میبدی، محمد، ۸۹۰

فال اسیری، فخرالدین، ۳۶۱

فالی، سیدحسین، ۳۱۳، ۳۸۷

فالی، محمدباقر، ۵۸۵

فتاحی، سیدحمید، ۷۷۴، ۸۲۵

فجری، محمد مهدی، ۶۲۹، ۷۳۵

فخار اصفهانی، باقر، ۶۳۰

فخرالملک اردلان، ابوالحسن، ۲۵۵

فخلعلی، محمدتقی، ۷۰۳، ۷۳۵

فخیم اردبیلی، اسحاق، ۶۴۹

الفراتی، فاضل، ۷۹۶

فراهانی، کمال الدین همایون، ۴۳۰

فراهانی، محمدحسین بن مهدی، ۲۱۴

فربودی، محمد، ۷۷۵

فرههیی، مرتضی، ۲۱۴، ۴۳۰

فرجی، محمدتقی، ۲۱۵

فرحات، جهاد عبدالهادی، ۵۳۳

فرخ اصفهانی، ابومحسن، ۳۶۱

فرخپور یعقوبی، قاسمعلی، ۲۱۵

فرخیان، ربابه، ۲۱۵

فرخیان، سعیده السادات، ۲۱۵

فرقانی، محمد، ۷۶، ۳۶۱، ۵۳۲

فرهاد میرزا قاجار، ۲۱۵

فرهنگ، محمدرضا، ۱۸۶

فرهنگستان هنر جمهوری اسلامی ایران، ۴۵۵

فرهنگیان نیا، فرشته، ۳۱۴

فرید گلپایگانی، حسن، ۵۳۳

فضل الله، سيد محمد حسين، ۵۳۳

فضلی، زهرا، ۷۵۲

فعالی، محمد تقی، ۳۱۴

فقيه ایمانی، مهدی، ۸۱۲

فقيه امامی، سيد حسن، ۳۱۵

فقیهی، سيد محمد علی، ۵۳۳

فقیهی، علی اصغر، ۷۳۶

فلاح زاده، محمد حسين، ۴۴۷، ۵۰۹، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۳۵، ۵۳۴، ۵۵۳، ۶۰۸، ۸۹۰

فلاح منش، علیرضا، ۶۹۴

فلاح زاده، محمد حسين، ۵۳۴

فهری زنجانی، احمد، ۱۳۶

فہیم کرمانی، مرتضی، ۷۷، ۶۸۲، ۷۳۶

فیاض، محمد اسحاق، ۴۷۴، ۵۳۷

فیروز، عبدالرحیم، ۵۳۷

ص: ۹۹۴

فیروزان، مهدی، ۴۵۵

فیض قمی، عباس، ۷۷، ۱۲۲

فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، ۳۱۵

فیض، جمال الدین محمد، ۷۷

فیض، سید محمد صادق، ۱۲۱

فیضی، عزیز، ۳۹۲

فیضی، فیروز حیدر، ۳۲۵

قائدان، اصغر، ۷۸، ۱۲۳، ۱۳۶

قادرمرزی، مسعود، ۵۳۸

قادری، علی، ۲۵۶

قاروبی تبریزی، حسن، ۱۲۲

القاری، عبدالعزیز بن عبدالفتاح، ۷۳۷

قاسمی علویجه، میثم، ۷۳۷

قاسمی، امرالله، ۲۱۶

قاسمی، محمد قاسم، ۴۳۵

قاضی عسکر، سید علی، ۷۸، ۱۰۲، ۱۴۹، ۱۵۴، ۱۸۲، ۲۱۶، ۲۴۰، ۲۵۰، ۳۱۶، ۳۶۲، ۳۹۹، ۴۰۷، ۶۸۳، ۸۸۴

قاضی، حسن، ۷۷۵

قاضی زاده، ۴۴۶

قاضی زاده، عبدالعزیز، ۵۳۸

قانسوه، محمود، ۲۸۵، ۵۶۲

قانعی، مصطفی، ۵۹۱

قبادی، هادی، ۵۷۶، ۸۷۴

قیسی عاملی، احمد اسعد، ۴۷۵

قتالی، سید عبدالباعث، ۳۶۲

قدسی، احمد، ۴۷۸

قدمی، محمدحسین، ۲۱۷

قدیری، اسماعیل، ۳۶۶

قرآنی، فاطمه، ۱۲۳، ۲۱۷

قرائتی، محسن، ۳۶۳، ۳۹۹، ۵۳۸، ۶۹۵

قرابی، حسام الدین، ۲۱۸

قراگوزلو، شهرام، ۲۲۶

قربانی لاهیجی، زین العابدین، ۸۲۶

قربانی، بهزاد، ۲۱۸

قربانی، مهدی، ۲۵۶

قرشی، باقر شریف، ۷۳۸

قره چانلو، حسین، ۷۹

قریشی، زهرا، ۶۶۲

قرلی، مهدی، ۴۳۹

قزوه، علیرضا، ۲۱۸

قزوئی، ابوالقاسم، ۳۱۶

قزوینی حائری، سید محمد حسن، ۷۳۸

قزوینی حائری، سید یاسر، ۳۹۱

القسم الخارجی لاذاعه الجمهوریه الاسلامیه فی ایران، ۵۷۸، ۸۷۵

قلوز، عزالدین، ۲۱۹

قلی پور، فرج الله، ۳۶۴، ۶۸۳

قلی پور، قاسم، ۴۲۱

قلی زاده، مصطفی، ۶۹

قمی، محمدرضا، ۱۲۴

قنبری، اسماعیل، ۵۴۱

قنبری، حیدر، ۷۷۶

قندچی، آرش، ۷۹

قندهاری فریدونی، میمنت، ۲۱۹

قهرمانزاده، ابراهیم، ۲۱۹

ص: ۹۹۵

قهرمانی نژاد شائق، بهاء‌الدین، ۳۱، ۳۷، ۴۳۹

کارآموزیان، محمود، ۳۶۴، ۵۸۰، ۵۸۱، ۸۷۹، ۸۸۰

کارگر محمدیاری، عبدالرحیم، ۲۲۰، ۳۶۴، ۳۶۵، ۴۴۰، ۶۰۴، ۶۶۱، ۸۶۸

کاشف الغطاء، جعفر بن خضر، ۷۳۹

کاشفی خوانساری، سیدعلی، ۸۶۹

کاشفی خوانساری، علی، ۴۳۰

کاظمی خوانساری، ابراهیم، ۶۵۵

کاظمی، اقدس، ۱۰۳، ۴۳۱

کاظمی، اقدس، ۲۵۶

الکاظمی، علاء، ۷۹۶

کامرانیان، عباسعلی، ۲۲۱

کامور بخشایش، جواد، ۱۲۳

کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، ۴۴۷

کانون قرآن مبین لارستان، ۷۷۰

کبیری رهنی، مهران، ۱۲۴

کتابچی، محمود، ۴۹۵

کتابی، احمد، ۲۳۸

کدخدایی، زهره، ۵۹۱

کرابی، انسیه، ۲۸۲

کربلانی، جواد، ۸۱۰

کردی، عبیدالله محمدامین، ۸۰

کرمانی، طوبی، ۳۱۷

کرمانی، علویه، ۱۴۹

کریمی، عباس، ۲۵۶

کریمی، محمدجواد، ۷۳۰، ۷۳۱

کریم، فارس حسون، ۳۱۷، ۴۰۷

کریم ظزاده، پروانه، ۷۴۰

کریمی جهرمی، علی، ۸۲۴

کریمی قمی، حسین، ۸۸۵

کریمی، رضا، ۶۸۴

کریمی، علیرضا، ۷۴۱

کریمی، فاطمه، ۳۶۵

کریمی، محمد، ۵۳۹

کریمی، محمدرضا، ۸۳۵

کریمی، مهدی، ۲۲۲

کریمی جهرمی، علی، ۶۹۵

کریمی نیا، زینت، ۴۳۱، ۷۷۷

کسار، جواد علی، ۲۲۸

کعبی اهوازی، ابو محمد، ۳۸۸

کفاش، حمیدرضا، ۱۳۷، ۶۸۹

کفشگر، حاجیه همدم، ۲۰۱، ۴۲۱

کلانتریان، مریم، ۳۶۶

کلاهدوزان، سیدابراهیم، ۶۸۳

کلباسی اشتری، احمد، ۶۸۳

کنگره جهانی بررسی قداست و امنیت حرم. دبیرخانه، ۸۶۹

کوثری، مجید، ۳۶۶

کورانی، علی، ۷۴۱

کوکبی تبریزی، ابوالقاسم، ۵۳۹

کومی، عمرعلی، ۴۴۷

کهربایی، فاطمه، ۲۲۳

کیانفر، جمشید، ۶۹، ۲۰۴

کیانیان، داوود، ۴۴۰

ص: ۹۹۶

کیخائی، رقیه، ۹۲

کیخایی، حسین، ۲۵۷

کارگر محمد یاری، رحیم، ۲۲۰، ۳۶۵، ۴۴۰

کاشانی، حبیب الله بن علی مدد، ۷۷۶، ۸۲۸

کاشفی خوانساری، سیدعلی، ۲۲۱

کاظمینی، میرزامحمد، ۸۰

کربلایی کرناٹکی ہندی، محمد عبدالحسین، ۲۲۲

کردی مکی، محمد طاہر، ۸۱

کرمی، محسن، ۳۱۷

کلانتر نیستانکی، صدیقہ، ۶۷۹

کلانتر ہرمزی، نوشین، ۳۶۵

کلباسی، محمد بن محمد ابراہیم، ۷۷۷

کلینی، محمد بن یعقوب، ۴۰۸

کمال الدینی، سیدمحمد باقر، ۸۲

کورانی، مریم، ۷۴۲

کوفگر، مہرانگیز، ۲۲۳

کیانی انبوهی، عباس، ۲۵۷

گتیری، سیدمنصور، ۲۲۳

گرامی، محمدعلی، ۵۴۰

گروگان، حمید، ۴۴۸، ۴۵۰

گروه پژوهش و تحقیقات خاتم، ۱۴۰

گروه تحقیق و بررسی مسائل حج، ۳۶۶، ۳۸۸

گروه فرهنگی میزان، ۷۷۰

گروه فقه مرکز تحقیقات حج، ۵۱۱

گروه معارف و تحقیقات اسلامی حوزه علمیه قم، ۴۷۸

گروه معارف و تحقیقات اسلامی، ۴۷۸

گروهی از محققان، ۷۰۴

گلیپایگانی، سیدمحمدرضا، ۴۷۵، ۵۴۰

گلداری، نسرین، ۲۵۸

گلزاری، ابوالفضل، ۲۲۴

گلزاری، مسعود، ۲۱۴، ۲۴۷

گنجی، حسین، ۸۱۰

گنگوهی، رشید احمد، ۵۴۱، ۵۵۰

گودرزی، حسین، ۵۶۱

گوکلانی، صلاح الدین، ۳۶۶، ۵۴۱

گویا، عبدالعلی، ۸۱۱

گوینده، مریم، ۲۲۴

گیویان، عبدالله، ۶۱۶

لانگه، آ.، ۳۶۳، ۵۳۹

لایق فرد، اکبر، ۸۲

لبرليز، ساهره، ۱۳۴

لجنه تحقيق تراث الشيخ الاعظم، ۴۶۵

لجنه من العلماء، ۷۲۲

لساني، حميد، ۸۴۲

لطفی چهارده، حسين، ۲۲۴

لطفی، اسماعيل، ۴۰۹

لطفی، عليرضا، ۴۳۱

لطفی، حكيم، ۶۸۴

لقماني، احمد، ۴۵، ۸۲، ۳۶۶، ۶۰۸

لك ها، مرتضى، ۵۰۳

لگنهاوزن، محمد، ۶۹۰

لنگی اصل، ۴۴۱

اللويم، عبدالهادی شيخ محمد، ۴۷۵

ص: ۹۹۷

م. الف، عبدالله، ۳۱۸، ۴۰۰

المؤتمر العالمی لبحث قداسه الحرم و امنه، ۱۰۳

مؤسسه الامام الهادی علیه السلام، ۶۶۴

مؤسسه البلاغ، ۵۵۲

مؤسسه البلاغ، گروه نویسندگان، ۳۲۶، ۳۷۴

مؤسسه الجلیل للتحقیقات الثقافیه، ۴۶۹

مؤسسه امام هادی (ع)، ۶۶۲

مؤسسه تحقیقاتی فرهنگی جلی، ۸۸۶

مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره)، ۵۷۹، ۸۷۷

مؤسسه فرهنگی - هنری فرهنگ منہاج، ۶۸۶

مؤسسه فرهنگی تحقیقاتی لیلہ القدر، ۳۰۷

مؤسسه فرهنگی خدماتی ثامن الائمه (ع) اصفهان، ۶۶۶

مؤسسه فرهنگی شمس الضحی، ۶۸۶، ۸۸۶

مؤسسه فرهنگی هنری احیاگران اندیشه دینی، ۳۰۳

مؤسسه یاران امین، گروه تاریخ و سیره، ۱۹۶

مؤمنی تنکابنی، سیدمحمد حسن، ۸۸۷

مؤمنی ها، محمد مهدی، ۸۷، ۳۲۷، ۳۷۴

مؤید، علی حیدر، ۳۷۴، ۷۸۱

مال الله، حیدر لفته، ۵۹

مالمیرشاهزیدی، حسن، ۲۲۵، ۴۳۲

مباركه، ابن الرضا ابراهيم، ۶۸۴

مبشر كاشاني، خليل، ۵۴۱

مبشر، علي محمد، ۶۴۹، ۸۲۳

مبيني سوچلمايي، حسن، ۳۱۸

مجابي، عباس، ۲۵۸

مجتهدی، ابوفضائل، ۷۰۴

مجتهدی، مهين، ۲۲۵

مجد، عليرضا، ۴۳۲، ۶۸۵

مجد آبادی، علي اصغر، ۳۱۹

مجدی كردستاني، عبدالمجيد، ۲۲۵

مجله صوت الوحده الاسلاميه، ۸۷۵

مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی، ۴۳۲، ۶۴۹، ۶۶۲، ۶۹۶

مجلسی، محمدتقی بن مقصودعلي، ۵۴۱، ۸۱۱

مجله صوت الوحده الاسلاميه، ۵۷۸

مجمع دينی فرهنگي و آموزشي امام شافعي كنگان، ۳۴۹

مجمع جهاني اهل بيت عليهم السلام، ۳۱۹، ۳۶۷

مجمع، محمدرضا، ۶۶۲

مجیدی، رضا، ۶۸۵

محبوب القلوب، محمدباقر، ۱۱۸

محبی، سيدجلال، ۵۴۱

محبی، عبدالرحمن، ۳۵۲

محبی پور، حمیدرضا، ۴۸۶

محدث خراسانی، احمد، ۳۶۷

محدث خراسانی، صفیه، ۵۶۵

محدث، علی، ۳۲۲، ۵۴۳

محدث، میرهاشم، ۲۵۸

محدثی خراسانی، مصطفی، ۳۲۰

محدثی، جواد، ۱۲۴، ۲۲۶، ۳۲۰، ۳۶۷، ۳۸۹، ۳۹۰، ۴۰۹، ۶۳۰، ۶۵۰، ۶۶۳، ۷۰۲، ۷۱۹، ۷۷۸

ص: ۹۹۸

محرم زاده، محمد یعقوب، ۷۷۸

محسنی کبیر، مرتضی، ۴۰۹

محقق داماد، سید محمد، ۴۷۶

محقق طوسی، علی، ۷۷۹

محقق کابلی، قربانعلی، ۵۴۲

محقق نیشابوری، جواد، ۲۲۷

محقق ورسی، رجبعلی، ۱۲۵

محقق، سید محمد تقی، ۶۸۵

محقق، محمد، ۲۲۶

محمد قاسملو، علیرضا، ۱۲۵

محمد، عبدالله، ۷۴۲

محمد بیگی، الیاس، ۶۶۳

محمد خانی، علی رضا، ۳۶۸

محمد رضایی، محمد، ۹۳، ۱۰۵

محمدزاده مزینان، مهدی، ۳۱، ۳۲۱

محمدزاده، راضیه، ۳۶۸

محمدزاده، علیرضا، ۲۲۷

محمد شاهی، حجت الله، ۳۲

محمدی اشتهاوردی، محمد، ۷۷۹

محمدی اشنانی، علی، ۸۹۱

محمدی ری شهری، محمد، ۲۲۸، ۳۸۸، ۸۱۲

محمدی گیلانی، محمد، ۸۲۶، ۸۲۸

محمدی مازندرانی، عبدالله، ۳۱۴، ۳۸۷

محمدی مجد، کمال، ۴۴۷، ۴۴۹

محمدی همدانی، اصغر، ۸۳، ۱۲۵، ۲۲۸، ۳۶۹

محمدی، حجت الله، ۳۶۹

محمدی، رمضان، ۳۲۱

محمدی، فاطمه، ۱۶۳

محمدی فر، سعید، ۱۳۸

محمدی نژاد، حسینعلی، ۵۶۳

محمودی، خالد، ۳۶۹

محمودی، جعفر، ۷۹۶

محمودی، سیدعلی، ۲۲۹

محمودی، محمدرضا، ۵۴۲

محیطی، علی، ۳۲۱، ۵۴۳

محبی لاری، ۸۴، ۳۲۱، ۴۳۳، ۵۴۳

مختاری، رضا، ۵۲، ۵۲۰، ۶۱۷

مختاری، سیامک، ۳۲۲، ۳۷۰

مختاری، سیدمحمد، ۶۴۴

مختاری، سیروس، ۷۷۹

مخدومی، رحیم، ۲۲۹، ۲۳۲

مدیر (اسلامی)، علی، ۶۰۸

مدرس بستان آبادی، محمدباقر، ۸۴۲

مدرس فتحی، منصوره، ۸۲۶

مدرسی یزدی، سیدمحمدعلی، ۵۴۵

مدرسی، تقی، ۶۶۳

مدرسی، سیدمحمدتقی، ۳۲۳، ۳۹۱، ۵۴۴، ۸۳۵

مدرسی، سیدهادی، ۳۲۳

مدرسی، علی اصغر، ۶۹۶

مدرسی یزدی، سیدعباس، ۵۴۴

مدنی تبریزی، یوسف، ۵۴۵

مدنی (علوی)، اشرف، ۳۷۰

مدنی، اشرف، ۲۵۸

مدنی، عبدالعزیز صالح، ۸۴

ص: ۹۹۹

مدنی، محمد اسحاق، ۵۴۵

مدنی کاشانی، رضا، ۴۷۶

مدوب بحرانی، محمد فؤاد احمد، ۵۴۵

مدیران کاروان های حج استان قم، ۳۷۰

مدیریت تبلیغات و ارتباطات اسلامی. آستان قدس رضوی، ۱۳۹

مدیریت ترجمه و نشر سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، ۵۶۶

مدیریت حج و زیارت استان فارس، ۸۸۴

مرادقلی کلوخی، محمد، ۸۵

مرادی بروجردی، اسدالله، ۶۳۶، ۷۵۳، ۷۵۸

مرادی، صفر، ۳۴۱

مرادی، مصطفی، ۷۶۸

مرتضوی، مرتضی، ۴۳۳

مرجبی، مرتضی، ۴۴۳

مرزوقی، حبیب الله، ۲۳۰

مرسلوند، حسن، ۲۵۵

مرعشی نجفی، سید محمود، ۷۲۴

مرعشی، سید شهاب الدین، ۵۴۶

مرعشی، کاظم، ۵۴۶

مرعشی، محمود، ۵۴۶

مرعشی، مهدی، ۵۴۶

مرکز آفرینش های ادبی حوزه هنری، ۱۶۵، ۲۰۰

مرکز الامام الخوئی الاسلامی، ۶۶۴

مرکز الحج للدراسات و النشر، ۵۷۸، ۸۷۶

مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما، ۶۵۴

مرکز تحقیقات حج، ۴۴۷، ۵۱۴، ۶۰۹، ۷۳۶، ۸۴۸

مرکز تحقیقات دارالحدیث، ۲۲۸

مرکز تحقیقات و انتشارات حج، ۳۷۰، ۳۹۱، ۴۳۳، ۵۱۴، ۵۸۱، ۸۶۹، ۸۸۰

مرکز پژوهشهای اسلامی الغدیر، ۷۴۳

مرکز تحقیقات و آموزش حج، ۸۵

مرکز مطالعات و تحقیقات صاحب الزمان (عج)، ۸۲۱

مروارید، علی اصغر، ۴۷۶، ۴۷۷

مروارید، محمدرضا، ۶۴

مروج، علی اکبر، ۶۵۱

مستفید، حمیدرضا، ۷۷۹، ۸۲۷

مسجد جامعی، زهرا، ۷۴۳

مسجدی اصفهانی، رضا، ۳۷۱، ۵۴۶

مسجدیان، مهدی، ۲۳۰

مسعودی، عبدالهادی، ۳۸۹، ۳۹۰

مسعودی، مجید، ۸۱۱

مسلمی، محمدرضا، ۶۸۵

مشایخی، محسن، ۳۷۲

مشفق کاشانی، عباس، ۱۰۱، ۴۲۵

مشکاه السلطان، علی اکبر، ۲۵۸

مشکوه، سید محمد حسن، ۳۲۴، ۵۴۷

مصدقیان، حسینعلی، ۷۸۰

مصطفوی دهکردی، فاطمه، ۱۲۱

مصطفی، ثامر، ۳۲۴، ۳۹۱

مصطفی، صالح لمعی، ۸۵

مصطفی لو، رضا، ۲۹۶

مطهر، محمد، ۴۱۰

مطهری، علی اکبر، ۳۷۲

ص: ۱۰۰۰

مطهری، مرتضی، ۳۲۴، ۴۴۱

مطهری خواه، ذبیح، ۸۴۳

مظاهری، حسین، ۳۲۵، ۵۴۷

مظاهری، علی اکبر، ۳۲۶، ۴۱۰

مظاهری حبیبی، غلامحسین، ۳۲۶

مظفرپور نوری، حسین، ۲۳۰

مظفری قزوینی، محمد، ۴۷۷

مظفری، محمدحسن، ۳۵۰

مظفری مجد، حسین، ۲۳۰

معانی، جلال، ۷۴۳

معاونت آموزش و پژوهش بعثه مقام معظم رهبری، ۳۶۵، ۸۸۰

معاونت آموزش و تحقیقات بعثه مقام معظم رهبری، ۶۱، ۴۵۳، ۵۳۷

معاونت پژوهشی سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۱۸، ۱۱۹

معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی آستان قدس رضوی، ۶۵۴

معاونت فرهنگی آستان مقدس حضرت عبدالعظیم علیه السلام، ۷۷۸

معاونت فرهنگی سازمان اوقاف و امور خیریه، ۵۷۷

معرفت، محمدهادی، ۸۲۴

معروف، یحیی، ۴۵۹

معصوم علیشاه، محمد معصوم بن زین العابدین، ۲۳۱

معصومی، علی، ۴۴۸

معلمی گنابادی، رجبعلی، ۲۳۲، ۴۳۴

معمار منتظرین، سعید، ۶۸۶

معینی، مریم، ۲۵۹

معینی زاده، محمد جواد، ۴۴۸

المغربی، عمر عبدالقادر، ۸۶

مغنیه، محمد جواد، ۵۶۶، ۷۴۴

مغیثی پور سبزواری، علی اکبر، ۲۵۹، ۳۷۲

مفتی الشیعه موسوی، سید محمد، ۵۴۹

مقدادی، محمد علی، ۸۶، ۵۶۷

مقدادی، محمد مهدی، ۸۸۵

مقدس، احسان، ۱۲۶، ۸۹۱

مقدس، سعید، ۳۸۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۵۵، ۶۶۴، ۸۱۸

مقدس، محمد، ۷۵

مقدسی، احمد، ۷۴۴

مقدم، سید محمد تقی، ۶۶۴

مقیسه، محمد حسن، ۲۳۲

مقیم، حمید رضا، ۴۵۵

مکارم، مسعود، ۵۴۹

مکارم شیرازی، ناصر، ۴۷۷، ۵۵۰، ۷۴۴، ۸۱۳

مکتب القرآن مسجد ایریلو، ۲۷۸

مكتب امام جمعه النجف الاشرف، ٧٧٥

مكى، محمد ابراهيم بن شوقى، ٨٥٣

مكى، هدى السادات، ٣٠٢

ملازهى، عبدالرحمن، ٥٥٠

ملازهى، عبدالله، ٥٥٠

ملتجى، مهدي، ٣٧٢، ٤٨٦، ٨٥٤

ملحس، رشدى الصالح، ٤٨

ملك قاسمى، ربابه، ٢٥٩

ملكوتى، ميرزا مسلم، ٥٥١

ص: ١٠٠١

ملکوتی فر، ابراهیم، ۸۷

ملکوتی فر، ولی الله، ۳۷۲، ۸۵۴

ملکی، علی، ۳۷۳

ملکیان، روح الله، ۶۷۲

ملکیان، محمدباقر، ۷۷۱

ملکیان نایینی، احترام، ۲۳۲

منبری، توفیق، ۳۳۳

منتجب نیا، رسول، ۷۳۹

منتظری، حسینعلی، ۵۵۱

منتظرین، سیدحسن، ۷۸۰

منجمی، علیرضا، ۵۹۴

منشی، عبدالرسول، ۶۹، ۲۰۴

منصور تبریزی، یعقوب، ۲۳۲

منصورنژاد، محمد، ۳۲

منصوری لاریجانی، اسماعیل، ۴۱۰

منصوری، فضل الله، ۲۳۳

منصوری، لفته، ۲۳۳

منصوریان، محمدمهدی، ۷۸۰

منظوری، زرین، ۳۲۶

منفرد، الهه، ۴۲۵، ۸۶۳

منوری، علی، ۸۷، ۱۵۰، ۳۷۳

منوری، هادی، ۲۶۰

مواجیان، حسین، ۲۳۴

موحد ابطحی اصفهانی، سیدعلی، ۷۷۱، ۷۸۱

موحد ابطحی، ف.، ۳۷۳

الموحد، عبدالله، ۷۲۳

موسائی، میثم، ۷۴۲

موسوی اردبیلی، سیدعبدالکریم، ۵۵۲

موسوی خراسان، حسین، ۱۲۶

موسوی خراسان، سیدعبدالمطلب، ۸۳۱

موسوی خلخالی، محمدرضا، ۴۶۸

موسوی دشتستانی، باقر، ۲۶۰

موسوی سبزواری، علی، ۴۷۹

موسوی سعیدی، سید محمود، ۱۹۲

موسوی شاهرودی، سیدمرتضی، ۵۵۲

موسوی غروی، سیدعلی اصغر، ۴۶۶

موسوی غروی، سیدمحمدجواد، ۳۲۷، ۴۰۲، ۴۸۰

موسوی فر، حسن، ۴۴۲

موسوی قزوینی، محمدحسن، ۷۴۷

موسوی گرمارودی، ۴۲۰

موسوی گرمارودی، علی، ۶۱۳

موسوی، ابوالحسن، ۱۲۶

موسوی، سیدرضا، ۷۴۵

موسوی، سیدطاهر، ۴۶۴

موسوی، سیدعبدالرحیم، ۷۴۶

موسوی، سیدفاروق، ۷۴۶

موسوی، سیدفرید، ۸۱۹

موسوی، سیدمحمدابراهیم، ۳۴۰

موسوی، طاهر، ۳۹۲

موسوی، لیلا، ۴۵۱

موسوی، محب الاسلام، ۵۲۱

موسوی زاده، سیدامین، ۲۳۴

موسوی غروی، سیدمحمدجواد، ۴۶۶

موسوی قزوینی، محمدحسن، ۷۰۸

موسوی نسب، سیدجعفر، ۵۵۳

ص: ۱۰۰۲

موسوی نیا، میرهادی، ۲۳۵

مولانا، سیدعلی، ۳۷۴

مهاجر، نجف علی، ۴۴۹

مهاجرانی، سیدمحمد، ۴۴۹

مهاجری، مسیح، ۲۳۵

مهدوی اشرف، احسان، ۷۸۱

مهدوی دامغانی، محمود، ۴۸

مهدویان، حسن، ۶۱۸

مهدوی راد، محمد علی، ۶۱۹

مهدوی زاده، سیدمهدی، ۴۳۴، ۷۸۲

مهدی پور، محمود، ۵۳۴، ۵۵۳

مهدی پور، علی اکبر، ۶۶۶، ۷۲۳، ۷۸۲

مهدی پور، محمود، ۴۱۰

مهرابی، ابراهیم، ۲۳۶

مهرابی توانا، علی، ۵۹۴

مهربان، رحمت الله، ۷۸۳

مهرزاد صدقیانی، محمدرضا، ۸۸

مهری، سیدمحمدرضا، ۹۰

مهری، محمدجواد، ۱۲۷

مهریزی، م.، ۳۲۸، ۵۵۴، ۸۵۴

مهيار، عباس، ۲۳۶

ميرخانی، سيداحمد، ۷۸۳

ميرخلف زاده، علي، ۶۵۱

ميرداماد، ۶۹۱

ميرداماد، سيدعبدالمجيد، ۶۳۱، ۷۴۷

ميردامادی، حسن، ۱۰۳، ۲۳۶، ۴۵۵، ۸۷۰

ميردامادی، سيدباقر، ۳۷۵

ميرديلمی، سيدضياء، ۴۱۱

ميرزائی، محمدربيع، ۷۹۰

ميرزایی اصفهانی، محمدرضا، ۴۴۳

ميرزایی، فاطمه، ۶۸۶

ميرشريفی، سيدعلي، ۲۶۷

ميرشفيعی، صادق، ۶۵۱

ميرصفيی، سيداکبر، ۸۸

ميرقاسمی، منيره، ۳۲۸، ۳۷۵

ميرمسيب، سيدمهدي، ۴۳۴

ميقانی شاهرودی، رضا، ۸۵۴

میلانی، سيدفاضل، ۵۰۳

میلانی، سيدمحمد علي، ۱۲۷

میلانی، محمدعلي، ۳۷۶

نائیجی، محمدحسین، ۷۹۳

نائینی، محمدحسن، ۳۷۶، ۵۸۵

نادری رارانی، نادرقلی، ۸۹

نادری، فرج الله، ۶۵۲

نارویی، فاطمه، ۷۲

ناصر، شمس، ۲۳۶

ناصر خسرو، ۱۵۰

ناصرالدین قاجار، شاه ایران، ۲۶۰

ناصری، محمد، ۲۳۷

ناطق، احمد، ۴۵۶

ناظمیان، رضا، ۳۲۷

ناظمیان، مهدی، ۲۳۷

ناقلی، غلامرضا، ۷۸۳

نبوی، جعفر، ۴۳۲

نبوی، سیدابراهیم، ۲۳۷

نبوی، عبدالله، ۲۴۵

ص: ۱۰۰۳

نجاززادگان، فتح الله، ۷۴۹

نجف، محمد مهدی، ۵۶۷

نجف زاده، تقی، ۲۳۷

نجفی تبریزی، کاظم، ۵۵۴

نجفی خوانساری، ابوالفضل، ۳۴۸

نجفی روحانی، نجف، ۳۲۸

نجفی قمشه ای، قدرت الله، ۴۳۴

نجفی، بهاء الدین، ۱۲۷

نجفی، سید محمد باقر، ۸۹

نجم الدوله، عبدالغفار بن علی محمد، ۲۳۸

نجم، جعفر علی، ۷۷۸

نجمی، محمد صادق، ۹۰، ۳۷۶، ۴۸۰

ندوی، ابوالحسن علی، ۴۳۵

نسرین تقی زاده بهجتی، ۲۵

نشاط، فاطمه، ۲۶۱

نشر شاهد، ۱۰۴

نشر مشعر، ۹۱

نصار، عمار عبودی، ۵۹

نصر آبادی، علی، ۴۳۵، ۷۸۳

نصیری، امرالله، ۲۳۸

نصیری، عبدالله، ۹۱

نظامی همدانی، علی، ۸۱۳

نظری منفرد، علی، ۶۵۲

نظری، احمد، ۷۸۴

نظری، محمد، ۶۵، ۱۹۱، ۲۶۱، ۳۷۶

نظمی اردیموس، اسدالله، ۵۵۴

نعمانی، محمد منظور، ۵۵۵

نعمتی، محمدرضا، ۸۵۵

نعیم آبادی، غلامعلی، ۷۴۸

نعیمی، جواد، ۴۵۰

نفسی، نسرین، ۲۴۲

نفسی، نفیسه، ۲۴۲، ۸۷۲

نقدی، محمد، ۹۱، ۵۵۵، ۶۶۷

نقشبندی مجددی، عبدالله، ۵۵۵

نقوی قاینی، محمد تقی، ۸۱۴، ۸۴۳

نقوی، علی محمد، ۵۲۹

نقیبی، سید ابوالقاسم، ۳۲۹، ۳۹۲

نقی زاده، محمد، ۹۲، ۳۲۹

نکونام، محمدرضا، ۵۵۶

نمازی شاهرودی، علی، ۵۵۶، ۷۴۸

نوحی، فریدون، ۵۹۲

نورانی اردبیلی، مصطفی، ۵۵۶

نوروزی فر، محمود، ۴۵۰

نوری کوهبانی، محمدرضا، ۹۲

نوری همدانی، حسین، ۵۵۷

نوری، حسین بن محمد تقی، ۶۶۷

نوری، یحیی، ۵۵۶

نوفل، عبدالرزاق، ۴۵۰

نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه صنعت نفت، واحد دانشجویی، ۳۷۷

نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، ۲۰۹، ۲۲۷، ۲۳۹، ۸۶۵، ۸۷۰، ۸۸۷

نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها، معاونت آموزش و تبلیغ - اداره مشاوره و پاسخ، ۷۸۷

ص: ۱۰۰۴

نیارئیس، سیدمهدی، ۷۸۴

نیشابوری، عبدالحسین، ۶۶۸

نیشابوری، غلامرضا، ۷۸۴

نیلفروشان، محمدرضا، ۹۲، ۱۲۸

نیلی پور، مهدی، ۳۳۰، ۳۷۷، ۶۳۱

واثقی راد، محمدحسین، ۳۹، ۵۵۸

واثقی، حسین، ۳۸، ۲۶۱، ۵۵۷

واحد اطلاع رسانی ستاد عمره ۱۳۸۲، ۳۵۴

واحد تحقیق و پژوهش هیئت الزهرا (س)، دانشگاه صنعتی شریف، ۷۶۸

واحد تحقیقاتی صائب، ۶۵۲

واحد روابط عمومی ستاد مرکزی جهاد سازندگی، ۹۹، ۵۸۲، ۸۸۱

واسطی، عبدالحمید، ۸۹۲

واعظ جوادی، مرتضی، ۶۳۲، ۶۶۸

واعظ موسوی، سیدعلی اکبر، ۷۵۰، ۸۱۴

واعظزاده خراسانی، محمد، ۵۶۷، ۷۴۹

واعظی محمدی، حسن، ۲۸۷، ۲۸۹

واعظی، احمد، ۲۸۷

واعظی، سجاد، ۷۸۴

واعظی، یدالله، ۲۳۹

و ثوقی، رضا، ۱۲۸

و ثوقی، محمد علی، ۹۳

و ثوقی، یوسف، ۱۳۸

و جدانی فر، قدرت الله، ۴۸۱

و حید خراسانی، حسین، ۵۵۸

و حید دامغانی، ابراهیم، ۴۵، ۷۴۷

و حیدی امین، محمد حسن، ۳۷۷، ۶۸۷

و حیدی، سید رضی، ۸۱۴، ۸۱۵

و حیدی، سید محمد، ۵۵۹، ۸۱۴

و ریشتی، عبدالغفار، ۶۸۷

ورسه ای، علی، ۲۸، ۵۱، ۵۵، ۶۳، ۷۶، ۸۱، ۱۰۶، ۱۲۴، ۲۷۹، ۲۸۹، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۹۹، ۵۱۴، ۵۳۲، ۵۷۵، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۱۶، ۸۵۹

ورعی، سید جواد، ۳۶۴، ۵۸۶

وزارت ارشاد اسلامی، اداره کل انتشارات و تبلیغات، ۵۸۶، ۸۷۰

وزارت بهداشتی، دفتر امور پزشکی حج، ۵۹۵

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری. ستاد عمره دانشجویی، ۲۳۹، ۸۷۱

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری. ستاد عمره و زیارت. واحد فرهنگی، ۳۷۸

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ستاد امور جنگ، ۱۰۵

وزیر وظایف، داوود بن علینقی، ۲۴۰

وزیری، سعید، ۲۴۰، ۲۶۷

وزیری، کریم، ۳۷۸

وزین پور، نادر، ۱۵۲

وزینی، مصطفی، ۲۲۵

وفائی، غلامحسین، ۵۵۹

وفایی، محمدرضا، ۶۸۷

وقارالدوله، سکینه سلطان، ۱۵۳

وهومن، هارون، ۲۰۸، ۲۳۱، ۲۶۲، ۸۷۱

ویس کرمی، مهرداد، ۷۸۵

ویسمه ای، مسعوده، ۱۲۸

ص: ۱۰۰۵

هاجری، یوسف، ۹۳، ۱۰۵

الهادی، جعفر، ۷۲۰

هادی، محمد، ۷۵۰

هادیان، علی، ۲۴۱، ۲۶۲

هادی لجین، محمود، ۷۸۵

هادی منش، ابوالفضل، ۷۸۵

هاشمی، عبدالحمید، ۲۴۱

الهاشمی الخطیب، علی، ۶۳۷

هاشمی ایلامی، سعید، ۷۸۶

هاشمی نوربخش، حسن، ۹۴، ۳۷۸، ۸۷۱

هاشمی، سیداسماعیل، ۹۳

هاشمی، سیدجواد، ۷۸۶

هاشمی، سیدعباس، ۲۴۱

هاشمی، سیدعلیرضا، ۶۶۹

هاشمی، سیدمحمدحسین، ۶۶۹

هاشمی، سیدمحمود، ۳۲، ۹۳

هاشمی، سیدمسیح، ۲۴۱

هاشمی، شکوفه، ۴۴۶

هاشمی، محمود، ۶۵۲

هاشمیان، هادی، ۵۲۹

هاشمی طبّا، سیدمصطفی، ۲۴۱

هجراتی، علی، ۳۳، ۵۵۹

الهجری، وجیه بن محمد مسیح، ۷۷۲

هدایت، مهدیقلی، ۱۵۳

هدایتی فخر داود، ابوالفضل، ۳۷۹

هدایتی، سیداحمد، ۱۵۴

هدایی، ابوتراب، ۸۱۵

هرندی زاده، مرجان، ۲۴۲، ۸۷۲

هروی، جمال الدین، ۴۰

هژبری، محمد، ۹۴، ۳۷۹

هفت لنگ، کیانوش، ۱۵۳

همایونی، صادق، ۲۴۲

همّتی، همایون، ۷۰۸

هیئت پزشکی حج، ۵۹۵

یثربی، یحیی، ۲۴۳

یزدان پرست لاریجانی، محمدحمید، ۲۴۳

یزدان پناه، مهرعلی، ۴۶۰

یزدانی، خلیل الله، ۴۳۵

یزدی خواه، محسن، ۲۴۳

یزدی نژاد، کریم، ۲۴۴

يعقوبی، مریم، ۴۵۱

يعمائی، حبيب، ۲۴۴، ۴۳۶

يكتایي، محمدرضا، ۲۴۴، ۲۶۳، ۲۶۷

يگانہ، فریدون، ۲۴۴

يلفانی، علی اکبر، ۲۴۵

يمانی، اکبر، ۲۴۵

يوسف، عبدالله، ۹۵

يوسف پور، رحمان، ۳۳، ۳۷۹، ۵۶۰

ص: ۱۰۰۶

فروست ها

آزموده ها (۱۰)، ۶۰۴

آزموده ها (۱۱)، ۶۰۴

آزموده ها (۳)، ۶۰۱

آزموده ها (۵)، ۶۰۲

آزموده ها (۶)، ۶۰۲

آزموده ها (۷)، ۶۰۲

آزموده ها (۱)، ۶۰۰، ۶۰۱

آزموده ها (۲)، ۶۰۱

آزموده ها (۲)، ۷۰۶

آزموده ها (۴)، ۶۰۱

آزموده ها (۸)، ۶۰۳

آزموده ها (۹)، ۶۰۳

از خانه تا صاحبخانه (۱۵)، ۴۱۸

از خانه تا صاحبخانه (۹)، ۸۵۷

از خانه تا صاحبخانه (۱)، ۴۱۷

از مجموعه عرفان و هنر؛ کتاب (۵)، ۷۵۲

اماکن چهارگانه، ۶۱

انتشارات آژند؛ مجموعه کتاب های مذهبی (۱)، ۳۷۲

انتشارات دانشگاه گیلان (۱)، ۳۳۸

با چشم باز (،) ۱۰۰

با نهج البلاغه آشنا شویم، ۴۰۹

بحوث فی التبلیغ الاسلامی (،) ۶۰

بحوث فی علم الاجتماع الاسلامی و نقد النظریه الاجتماعیه الغربیه (،) ۵۷۳

بر گستره کتاب و سنت (۱۲)، ۷۳۱

بر گستره کتاب و سنت (۱۳)، ۷۳۱

بنیاد پژوهشهای علمی، فرهنگی (۱۶)، ۶۳۶

به نشر (انتشارات آستان قدس رضوی) (،) ۴۲

پژوهشگران نوجوان بیشتر بدانند (۳)، ۴۴۴

پنجره (،) ۲۸۳

تبیین باورهای شیعی (۱)، ۷۲۶

تبیین باورهای شیعی (۳)، ۷۲۶

جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دفتر انتشارات اسلامی (،) ۳۷۶

جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دفتر انتشارات اسلامی (،) ۲۹۷

جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دفتر انتشارات اسلامی (۲۸۴)، ۲۰۳

ص: ۱۰۰۷

چهل حدیث (۱)، ۴۱۰

حج (کتاب اول)، ۱۶۷

حج (کتاب دوم)، ۱۶۷

حج (کتاب سوم)، ۱۶۷

داستان زندگی پیامبر / عبدالکریم بی آزار شیرازی (۱۸)، ۱۷۱

درسنامه، ۸۸۹

دغدغه های جوان پویا (جلد ۳۷)، ۳۲

دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم (۱)، ۵۱۰

دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، مرکز انتشارات (۱۹۰)، ۳۳۳

دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، مرکز انتشارات (۸۳۸)، ۱۶۹

دفتر انتشارات اسلامی (۲۸۶)، ۴۸۹

الدلیل التاسع، ۵۳۰

الدلیل الثانی عشر، ۵۳۰

دلیل الحاج (۱)، ۳۵۸

الدلیل الحادی عشر، ۵۳۰

الدلیل السابع، ۳۶۰

الدلیل العاشر، ۷۴

دوره معارف و عرفان معصومین (ع) (۵)، ۸۱۱

دیوار ابرار (۱)، ۶۷

دیوار ابرار (۱)، ۱۱۰

دیدار با ابرار (۴)، ۱۱۹

دیدار با ابرار (۶)، ۱۱۸

رسالات اسلامیة (الجزء الثامن)، ۲۶۶

ره نامه راهیان حج (۱)، ۷۰۰

ریحانه (۹)، ۸۰

زنان آسمانی (۱۰)، ۹۹، ۸۸۳

سرگذشت اماکن مقدس (۱)، ۴۴۸

سلسله المسائل الفقهیه (۱۰)، ۳۸۷، ۵۶۵

سلسله الینایع الفقهیه، ۴۷۷

سلسله قصص الابرار (۲)، ۴۴۱

سلسله آموزش احکام؛ سطح دو (شماره)، ۴۴۶

سلسله الاحادیث المشترکه (۳)، ۵۶۲، ۵۶۵

سلسله بحوث کلامیه مقارنه (۱)، ۷۲۷

سلسله بحوث کلامیه مقارنه (۱)، ۷۲۵

سلسله طریق الیقین، ۶۴۸

سلسله فروع دین برای نوجوانان-، ۴۴۴

سلسله کتب آموزشی ویژه عمره دانشجویی (۲)، ۶۶۲

سلسله کوثر الروح (۱)، ۳۱۲، ۴۰۶

سلسله کتب آموزشی ویژه عمره دانشجویی (۳)، ۳۴۰، ۳۵۴

سلسله کتب آموزشی ویژه عمره دانشجویی (۱)، ۵۷۵

سلسله کتب آموزشی ویژه ی عمره ی دانشجویی (۵)، ۱۵۸

ص: ۱۰۰۸

سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی (شرح زیارت جامعه کبیره)، ۸۰۳

سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی- (شرح زیارت جامعه ی کبیره)، ۸۰۹

سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی- ۱۰، ...، ۸۰۲

سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی- ۳، ...، ۸۰۲

سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی ...، ۸۰۴

سلسله مباحث شناخت و هائیان، ۷۰۹، ۷۱۱

سلسله مباحث شناخت و هائیت، ۷۱۰

سلسله مباحث معارفی سیدمحمد ضیاء آبادی- ۳۲ (صفیر هدایت)، ۳۰۹

سیری در بحارالانوار (۱)، ۶۵۰

شب شعر عاشورا، ۸۲۲

صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی- ۱ (شرح زیارت جامعه کبیره)، ۸۰۷

صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی- ۱۳، ...، ۸۰۷

صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی- ۱۴، ...، ۸۰۷

صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی- ۱۵، ...، ۷۹۹

صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی- ۱۹، ...، ۸۰۱

صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی- ۲، ...، ۸۰۷

صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی- ۲۳، ...، ۸۰۱

صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی- ۴۲، ...، ۸۰۱

صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی- ۴۶، ...، ۸۰۲

صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی- ...، ۸۰۰

صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سید محمد ضیاء آبادی- ...، ۸۰۰

صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سید محمد ضیاء آبادی- ...، ۸۰۸

صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سید محمد ضیاء آبادی- ...، ۸۰۹

صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سید محمد ضیاء آبادی- ...، ۸۰۶

صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سید محمد ضیاء آبادی- ...، ۸۰۲

صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سید محمد ضیاء آبادی- ...، ۸۰۶

صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سید محمد ضیاء آبادی- ...، ۸۰۱

ص: ۱۰۰۹

صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی- ...، ۸۰۳

صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی- ...، ۸۰۳

صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی- ...، ۸۰۰

صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی- ...، ۸۰۹

صفیر ولایت سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی ...، ۸۰۱، ۸۰۸

صفیر ولایت. سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی- ...، ۸۰۴

صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی- ...، ۱۱، ۸۰۶

صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی- ...، ۱۶، ۸۰۵

صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی- ...، ۸۰۴

صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی- ...، ۸۰۵

صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی ...، ۸۰۵، ۸۰۶

صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی- ...، ۱۸، ۷۹۹

صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی- ...، ۸۰۰

صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی ...، ۸۰۴

صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی- ...، ۲۰، ۸۰۸

صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی- ...، ۲۴، ۸۰۳

صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی- ...، ۲۶، ۸۰۸

صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی- ...، ۸۰۳

صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی- ...، ۴، ۸۰۸

صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سیدمحمد ضیاء آبادی- ...، ۴۵، ۸۰۳

صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سید محمد ضیاء آبادی - ۲۲، ... ۷۹۹

صفیر ولایت: سلسله مباحث امام شناسی سید محمد ضیاء آبادی - ... ۷۹۸

صفیر هدایت سلسله مباحث امام شناسی سید محمد ضیاء آبادی - ... ۸۰۰

صفیر هدایت: سلسله مباحث امام شناسی سید محمد ضیاء آبادی - ... ۷۹۹

صفیر هدایت: سلسله مباحث امام شناسی سید محمد ضیاء آبادی - ... ۸۰۶

صفیر هدایت: سلسله مباحث امام شناسی سید محمد ضیاء آبادی ... ۸۰۶

ص: ۱۰۱۰

صغیر ہدایت: سلسلہ مباحث امام شناسی سید محمد ضیاء آبادی- ۲۷، ... ۷۹۹

صغیر ہدایت، سلسلہ مباحث امام شناسی سید محمد ضیاء آبادی- ...، ۸۰۷

صغیر ولایت سلسلہ مباحث امام شناسی سید محمد ضیاء آبادی- [ج]، ...، ۸۰۵

صغیر ولایت: سلسلہ مباحث امام شناسی سید محمد ضیاء آبادی- ۴۳، ...، ۸۰۴

الطریق الی کربلاء ۱، ۶۴۲

علوم قرآن ۷۱ (قرآن ۱۶۳)، ۷۰۵

علی مائده العقیدہ (۱)، ۷۱۶

علی مائده الكتاب و السنه (۲)، ۳۱۰

علی مائده الكتاب و السنه (۱۲)، ۷۳۰

الفقه الإسلامی، ۵۴۴

قرآن پژوهشی (۲)، ۸۳۰

قضایا الجمهوریه الاسلامیه (۸)، ۵۸۰، ۸۷۹

کاش و کاشکی (۱)، ۴۴۷

کتاب اندیشه (پیوند با الگوها)، ۴۴۵

کتاب و سنت آئینه میس (۱)، ۷۳۱

کتاب و سنت کی آئینه میس (۱)، ۳۱۱

کوثر الشریعہ (۲)، ۵۳۰

گام به گام (۸)، ۱۴۴

گنجینه ادبیات کهن فارسی برای کودکان و نوجوانان (۶)، ۱۵۲

مؤسسہ أهل البيت (۸)، ۷۲۴

مؤسسه رسالات اسلامیه، ۶۲۹

مؤسسه در راه حق (۳)، ۳۲۸، ۵۵۴

مؤسسه فرهنگی و انتشاراتی ائمه (ع) (۷)، ۳۹۵

متون زیارت (۱)، ۶۵۰

متون زیارت (۲)، ۶۶۸

متون زیارت (۷)، ۶۳۴

متون زیارت (۸)، ۷۶۹

مجموعه آثار (۲)، ۷۷۲

مجموعه آثار آیه الله گیلانی (۱)، ۸۲۶

مجموعه آثار حضرت آیت الله العظمی مظاهری (اخلاق)، ۳۲۵

مجموعه آثار حضرت آیت الله العظمی مظاهری (۷)، ۳۲۵

مجموعه آثار حضرت آیت الله العظمی مظاهری (فقه)، ۵۴۸

مجموعه آثار دکتر علی شریعتی (۲۹)، ۳۰۱

مجموعه آشنایی جوانان با معارف اسلامی، ۷۲۹

مجموعه ادب فارسی، ۱۵۲

مجموعه بخوان و رنگ کن. ارکان اسلام، ۴۵۱

مجموعه سخنرانی ها (۲)، ۳۰۷

مجموعه سیر و سلوک پاکان (۸)، ۲۹۴، ۴۳۷

مجموعه کودکان مسلمان (ارکان اسلام)، ۴۴۷

مجموعه گذشته ایران در نوشته پیشینیان ()، ۲۶۰

مرکز جهانی علوم اسلامی. معاونت پژوهش ()، ۷۰

مفاهیم اسلامی ()، ۳۲۷

مکتب مطالعه و تدوین المناهج الدراسیه (۶)، ۶۵۳

من مخطوطات مکتبه آیه الله المرعشی العامه (۶)، ۶۴۸

منشورات مدرسه دارالعلم (۱۷)، ۴۶۸

منظمه الاعلام الاسلامی ()، ۲۸۵

موسوعه الرسول المصطفی (ص) ()، ۷۴۸

موسوعه رسالات اسلامیه، ۳۵۹، ۳۹۸

موسوعه شروح زیاره عاشورا (۲)، ۷۷۳

موسوعه شروح زیاره عاشوراء (۱)، ۷۷۸

نحو قراءه جدید للتاریخ (۵)، ۵۷۲

نشریه آماری و تحلیلی فرهنگی و هنری (۱۳)، ۶۱۳

نشریه گروه تحقیق و بررسی مسائل حج (۲)، ۳۶۶

نشریه گروه تحقیق و بررسی مسائل حج (۴)، ۳۸۸

هنر و ادبیات ()، ۴۳۱، ۸۶۹

ص: ۱۰۱۲

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریان‌های اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می‌نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می
نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه
اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

